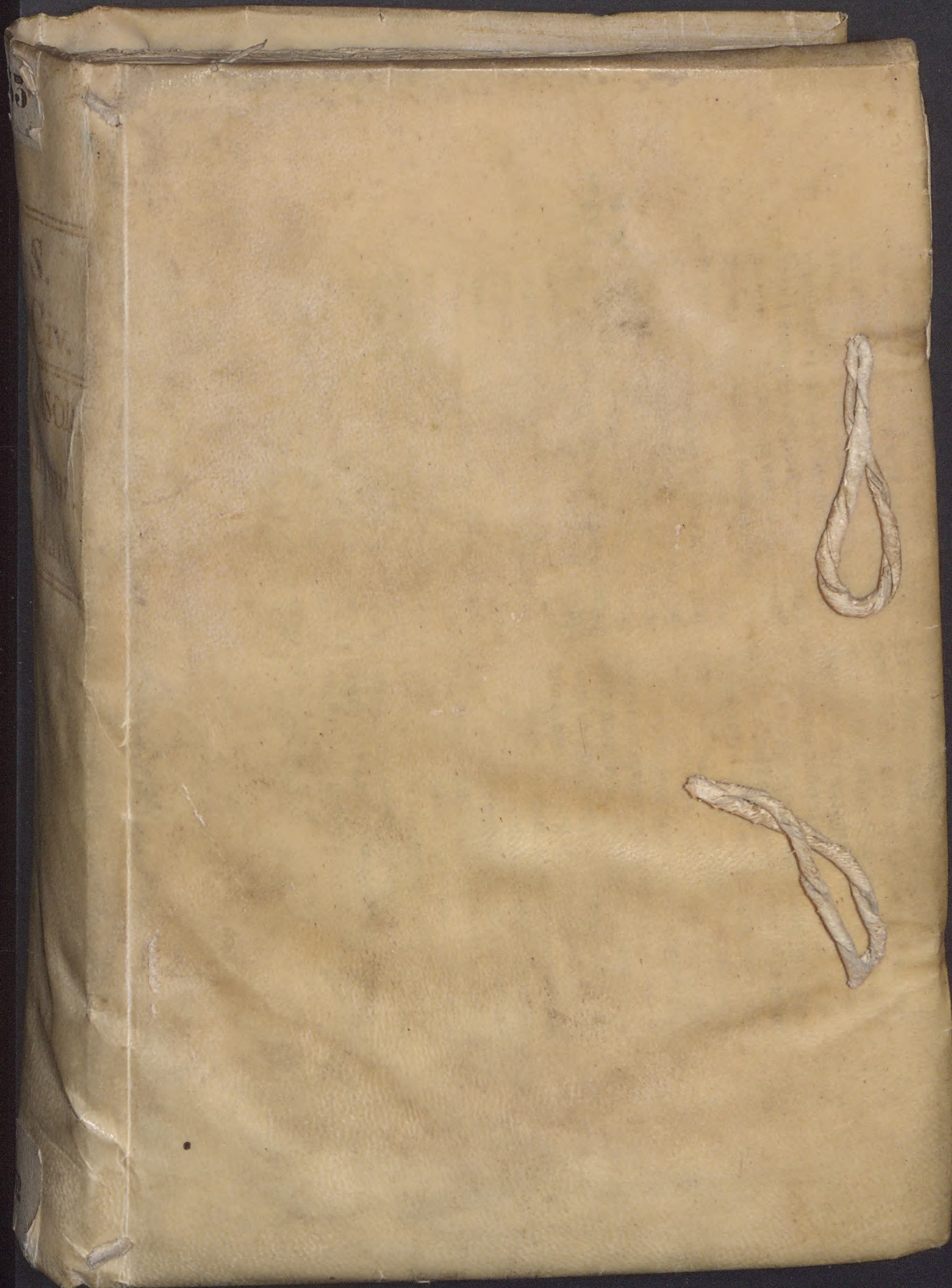

Manuscrito en 4.º pergamino, bien tratado, con 258 hojas

utiles, una de portada y otra de indice picadas de polilla, y algunas

hojas en blanco.

Super Cod. Justiniani Imp.

Rotulata.

M. S. Jur. Civ. Diversor. in institut. Justinian.

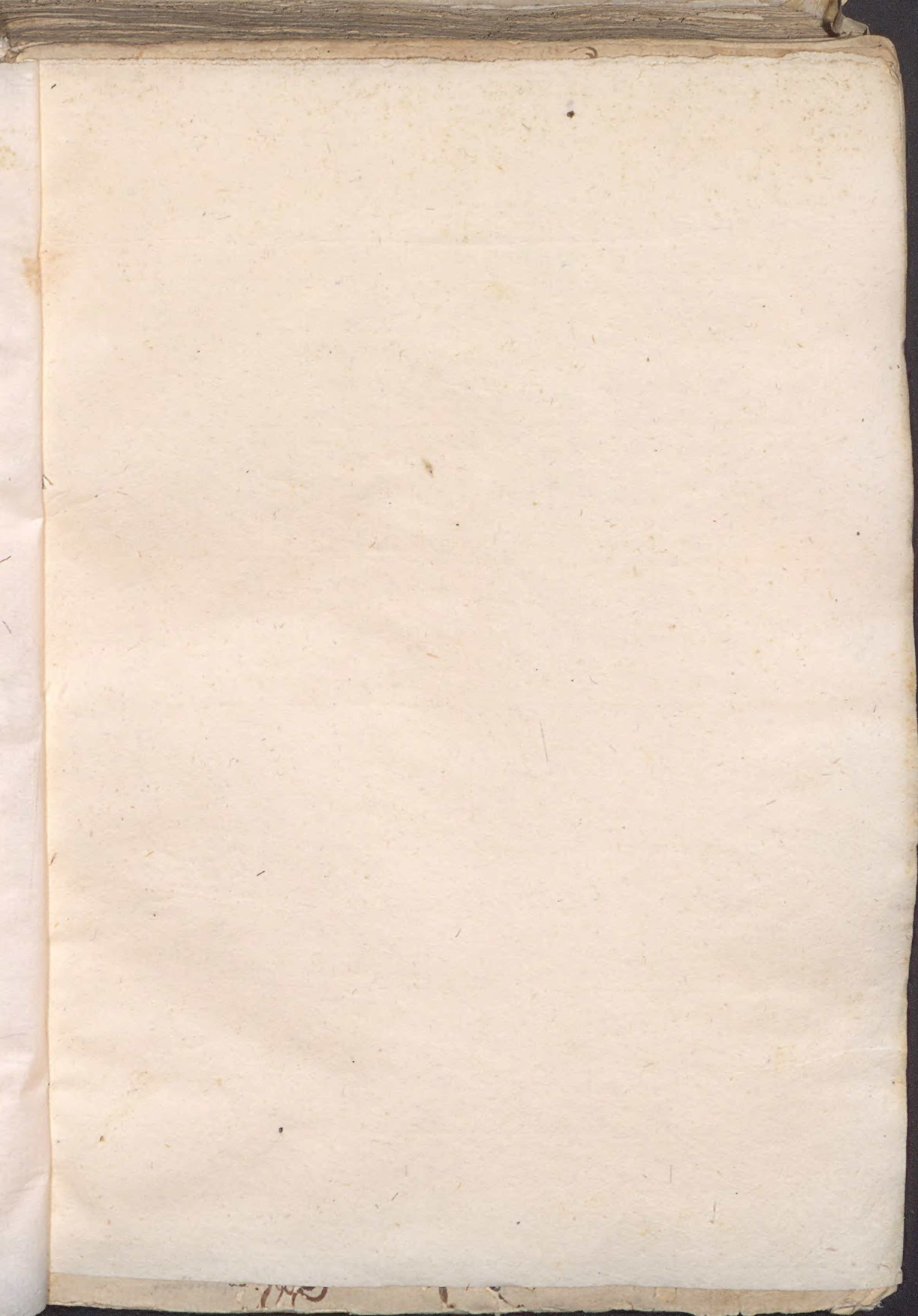

Yo que a mi... multados an... muy... I

CODEX

ex Jure ciuili scilicet ex institutionibus imperatoris Justiniani semper maximi continens materias à diuersis auctoribus salmanticensis academiæ catedras regentibus magno studio et uigilancia abeis explicatas, ut scholasticorum animi sancue... philosophiam ins... tractes ad maiora indies et altiora inflamato studio consectanda in... ...itentur.

Non. Plus. si plus ultra

ULTRA

FINIS

Juan Abellan ...

solum Sabet materias institutas

olum Sabet materias

Rubricario

Tabula omnium materiarum que in hoc codice contienentur.

P.

Publicis iudiciis. fo. 130. fernando niño /.

perquos personas nobis oblig. acquiritur fo. 79. Don Diego

Iste titulus est etc. fo. 196. por el Doctor Solis.

pupilari substitut. 126 por Valenzuela

pupilari substitut. fo. 140 por don fernando niño.

Q.

Quibus modis tollitur oblig. fo. 197. Por Solis

quibus modis re contrahitur oblig. fo. 15 Valladares

[illegible] testam. infirmentur fo. 165. Valladares

quibus [illegible] testam. infirment fo. 133. Valenzuela.

quibus alienare licet vel non fo. 91 Valenzuela.

qui testam. facere possunt fo. 91 Valladares.

R.

S.

Societate. fo. 63. Marquez.

Stipulat. seruorum fo. 56 por Valenzuela

T.

V.

Vsufructu fo. 107 don fernando niño /.

Vsucapio [illegible] fo 102. [illegible]

Verborum obligatio fo. 43. Valenzuela /.

Iste titulus est etc. fo. 156. Por Valladares /.

Vulgari substitut. fo. 122. Valenzuela /.

Iste titulus est etc. fo. 138 Por don fernando /.

X.

Y.

Z.

Finis huius abecedarius.

Laus et Honor Deo.

Ju.º Abellaneda Carrasco

numis Mara Re fragabili

Moriens m[illegible]tis quellis

Lamasuella

Puella

[illegible]

IV

Regil [signature]

Caullé

1 ~ Valladares ~

~ Sequitur explicandus ~ ~ postendor. Victor. ~

~ titulus de exheredatione ~

~ liberorum ~

continuatio huius Rubricae patet ex principio huius tituli in quo dum Justinianus docat filium in potestate debere institui vel exheredari, nam alioquin silentio preteritus sit inutile testamentum nullum, probat eleganter quod dicatur preteritus non enim sufficit si titulo legati vel quovis alio particulari relinquatur ipsi legitima adhuc enim dicitur preteritus prout etiam probat tex in § eadem hec titulo de hereditatibus que ab intestato ibi (liberis preteritis idest neque heredibus institutis neque ut oportet exheredatis) etenim illa dictio (idest) est explicativa ut in § item si de edicto titulo de actionibus neque contrarium probat l. papinianus §. si quis mortis causa ff de inofficioso testamento & in § igitur titulo de inofficioso testamento dum probant illa jura sufficere ad valorem testamenti quod pater relinquat filio legitimam titulo legati vel alio titulo respondebis enim quod in illis juribus fuit exheredatus filius quia querela inofficiosi testamenti solum competit quando filius est exheredatus ut in principio titulo de inofficioso. neque etiam obstat tex in § postumi titulo hoc titulo ibi per oblivionem preterita qui tex videtur significare quod preteritio solum interveniat quando non fit mentio filii in testamento licet nobiliús hic relinquat illum tex absque responsione tamen intelliges quod ille tex procedit in filia sive posthuma que non debebat institui heres vel exheredari in qua materia per petitionem stabis huic tex Justiniani dum dicit silentio preterierit grave enim est dubium & dificultas qualiter dicatur silentio preteritus filius cuius pater fecit mentionem dando ei legitimam titulo legati vel alio particulari sed respondebis

et si titulo legati vel quovis alio titulo relinquat filio legitima ad hue dicitur preteritus.

~ dictio idest est explicativa,

in tex. ad l. papinianus §. si quis mortis causa ff de inofficioso testamento.

solutio

querela inofficiosi testamenti solum competit quando filius est exheredatus. ~

in textu ad § posthumi. ~

nota qualiter dicatur silentio preteritus filius, cuius pater fecit mentionem dando ei legitimam titulo legati vel alio particulari

Q. Spes cadox

Ca que fiunt contra vel ultra formam legis pro infectis habentur

ideoque silentio preteritumque eius modi loco cutio patris haueretur pro taciturnitate vel silentio ex juris principio | probantes quod ea que fiunt contra vel ultra formam legis habentur pro non factis. l. non dubium. C. de legibus ibi pro infectis habeantur — — — —

in tex. ibi inutiliter testabitur) dum probat hic tex. testamentum in quo filius in potestate preteritus est nullum (in rubrica ipso jure

vide sane difficultatem

maxime obstat quod pretor dat bonorum possessionem contra tabulas tali filio preterito, que quidem rescindit testamentum ut in l. ut liberis C. de collationibus et in quod nullum est non potest rescindi, ut in § serbus autem. de capitis diminutione,

quod nullum est non potest rescindi —

cui difficultati succurrit paul. chastrensis et communior sententia quam sequitur. bigli. hic. hoc modo quod pretor circa bonorum possessionem non rescindit testamentum sed declarat nullum esse de jure civili a qua sententia heredes ex lege expresso in § eadem | de heredibus que ab intestato. ibi. nam eos qui in potestate mortis tempore fuerint et emancipatos vocat pretor ad eandem bonorum possessionem. igitur sicuti bonorum possessio contra tabulas que datur emancipato non potest declarare testamentum nullum. ita que datur filio in potestate preterito ~~nisi~~ cum sit eadem non potest declarare, teneas quod talis bonorum possessio rescindit primam figuram testamenti et ideo dicitur contra tabulas sive signum sive linum ut in l. bulgi. ff de contra tabulas per veram lecturam figura autem testamenti et solemnitas extrinseca consistit in institutione heredis et in sigillis et subsignationibus testium et aliis enumeratis in § non in | quibus modis testa. infirmentur. — — —

figura testamenti et solemnitas extrinseca consistit in institutione heredis et sigillis et subsignationibus testium et aliis —.

in tex. ibi adeo quidem (ceterum glo. ad spondeo legem preterito filio ff de in justo rupto. & p. ubi testamentum in quo filius in potestate fuit

preteritus ualet &c uiller si abstineat se a pater na heredit. & probat tex ualere (ex bono et equo) in qua difficultat. resolbunt scribentes illa verba (ex bono et equo) inducere equitatem pretoriam quod falsum ce inteliges quia jus ciuile est bon et equi. l. j de justi & jure ff. et ita hic e uerus sensus. illius legis quamlicet subtilitas et rigor juris ciuilis uideretur inducere quod talis ascensio filii in po testat nihil deueret operari eo quod testamentum erat a principio nullum; tamen equitas et bonitas ipsius juris ciuilis que consistit in conserbando uoluntat defuncti ut in l. uel negare ff quemad modum testa. aperiantur: tuetur et conser uat talem ascensionem ut sit balida —

ad medium huius tex. dum justinianus tradit de jure acrescendi inteliges hoc jus acrescendi non esse diuersum ab aliis jure acrescendi de quo fit mentio in aliis publicis. juris ciuilis quod filia preterita uel nepos aut ceteri liberi uocabant ad mediam partem hereditatis si filius eset ins titutus uel ad mediam si extraneus & ita portio non petentis heredis institui acresce bat petentibus. justa si ca de in delegatis & pecam. C. quod non petentium partes quidquid postaliis tenet biglius. —

2 ad nominatim —

colige ex tex. exeredatio dicitur nominatim fieri si constet qualitercumque de persona exeredati idem probat l. 2. ff de liberis et posthumis et concor dat l. 3. tit. 7 par. 6 et ibi glo. hic resolbit quod si aliquis habeat unicum filium poterit facere exe redationem per hec verba. exheredo omnes liberos meos. quamlibet alium dicendum non habeat sit balida exheredatio reprobatur hec glosa per omnes hic et contrarium tenuit eadem glosa in l. hic ff de liberis et posthumis solus biglius hic tenet posse defendi hanc glosam in tempore

Jus ciuile est ars boni et equi —

soluetis ;

in l. uel negare. publice enim expe dit supprema hominu judicia exitum habe re. —

portio non petentis heredis instituti acres cebat petentibus —

nomina tim quis exheredari uidetur si const et qua liber de persona exhereda ti.

ipsam qz. uera e & pro ea alega. tex in l. deliueris et posthumis ff. ubi probatur qz exheredatio nominatim fit si prenomem uel nomem ~~uel~~ cognomem uel agnomem ponatur uel si fuerit perse uel omnia simul quod patet ex hoc exemplo publij cornelij cipij africani qd qd glo. in § sigt. in nomine & delegatis nesciverit explicare huiusmodi vocabula igitur si suficit in exheredatione explicare nomem generale familie corneliorum similiter suficiet ponere nomem generale liverorum qz comprehendit filium ipsum unicum dicendi ut in § adobtiuj liberi & eodem et in § & dehinc ditati qz ab intestato in fine. et in l. liverorum de verborum signifi ff. ~ — ~ — ~ — ~ —

~ ad § posthumj ~

colige ex tex. posthumj masculj et femine cuiuscumque gradus debent institui uel exheredarj illj nominatim hec uero nominatim uel interceteros qui ocs si pretenantur nondum testamentum nullum sed rumpuntur sinascantur idem probat l. j. et 2. C. de liberis et posthumis instituendis posthumis. et l. posthumo nacto C. de contra tabulas: et concordat l. 20 titulo j. par. 6.

Ro autem dubitandj fuit maxima cum n. posthumus antequam nascatur non habeat nomem iam impossibile uidetur posse ipsum exheredarj nominatim sed pro decidendj ratione excogitata e via a consultis perquam posset fierj nominatim exheredatio p ea verba benter uel posthumus uel qui nascatur ex meo uxore exheres esto. ut in l. 3 § nominatim ff de iniusto rupto uides igitur ex presenti tex differentiam inter posthumas feminas que debent exheredarj et filias ian nactas que possunt preterirj ut in principio huius tituli et in dicto com

Beniendam inter filios iam natos et posthumos utriusque sexus qui omnes debent instituj heredes uel exheredarj illud in facitma N mum dubium qualiter Justinianus hic dicat quod testamentum in quo posthumus uel posthuma sunt preteritj ualet a principio et rumpitur per agnitionem posthumi [illegible] habitatem etenim liberum est iuris principium prout est uerissimum quod posthumus dum est in utero est suus heres ut in § tandem uel posthumj et deheredi que ab intestato illj posthumj suj heredes sunt qui tex loquitur in posthumo dum est in uentre quj uere posthumus est ut in § cum autem et quibus testamento darj possunt tutores idque prouatur ex natura suitatis que est indiuisibilis et tribuit ius statim a morte parentis ut in § suj et deheredj qui ab intestato [illegible] posthumum probemit quia ius ciuile fingit posthumum natum post mortem patris fuisse natum tempore mortis ipsius et fuisse in eius potestate ut in l. inteligenda est 153 ff de uerborum significatione et consequenter sicutj filius iam natus si preteréat dicit testamentum nullum ita etiam et posthumus deueteliare cum habeatur pro nato et sit suus heres dum est in utero quia ius ciuille benine dis posuit cum posthumis dando ipsis suitatem ex nunc dum sunt in utero in tempus natiuitatis et ita iura integra ipsis serbantur iusta l antiquj ff si pars hereditatis petatur que in omnia notabis tenet et pro ratione decidendj ad hunc § resolbe quod quia iustus est error in persona testatoris quj nescitu rum posthumus nasceretur uiuus uel mortuus uel l. monstruosus esset partus aut prodigiosus quj etenim pro natis non haberentur aut filis ut in l non sunt liberj ff de statu hominum et in l quj mortuj ff de uerborum signi inter quos etiam hodie anumerabis partum quj licet nascatur uiuus non tamen uiuit post spatium uiginti quatuor oras post et baticatus baptismo iusta l. 13 Tauri quj non habentur pro nato et ea ratione ius ciuille noluit testamentum esse

iniquo posthum9. fuit preteri his. qui licet pos
tea nascatur. et fingatur antea natus tempore
mortis testatoris in tali fictio non debet ope
rari in pre iudicium testamenti quod ualuit a
principio. et ideo rumpitur non autem est nullum
ipso iure. —u—u—u—u—u—u
ad finem huius tex aduertes quod posthume feminae
ne poterant exheredari inter ceteros ita demum
si testator aliquod legatum relinqueret
ipsis in testamento licet in filiab9 iam natis secus esset
quia posthume cum non essent cognite ab ipso patre
uiderentur preterite per obliuionem quod ratio
non militat in filiab9 iam natis ut in prin
huius tituli —u—u—u—u—u—

ad § posthumorum hoc tit

colige ex tex si testator habet filium et ex filio
nepotem uel neptem instituat uel exheredet utrumque
ne sublato filio de medio nepos uel neptis uiuo a
uo sui heredis existant et preteriti rumpat testa
mentum prout consuluit. l. belea idem probat. l.
posthumorum ff. de iniusto rupto et l. 2. C. de liberis
preteritis et uide. l. 2. tit. 7 par. 6. Quo autem dubi
tandi in terminis huius § probenit ex iuris prin
cipio probanti in suitate non esse locum succesio
ni iusta. l. 1. § sciendum ff. de suis et legitimis heredibus
et consequenter hic nepos non potest succedere in
suitate quam habebat pater ipsius que non dubitatur
quo cessat si animaduertas pro decidendi ratione
illud principium procedere quoties suitas ha
buit effectum in hereditate scilicet quia filius
qui in uita patris fuit suus heres ipsi eidem patri
mortuo fuit heres cum effectu et ita amplius
non potuit desinere esse heres ut in § restituta
de fideicommisariis hereditatibus. neque solo

insuitate non est locus succesioni

uo luntate· potest desinere esse heres licet possit desinere esse dns ut in § penulti incipiente hoc amplius · de excep· de bibitione qr licet heres significet idem quod dns ut in § fi de hered qualit et diferen atamen propter aditionem hereditatis censetur heres eadem persona cum defuncto et ita nuda uoluntate non potest desinere esse eadem persona cum defuncto si uero suitas non habuit effectu quia filius uiuo patre fuit de medio sublatus tunc datur locus successionis in suitate ut in hoc § ~

in lex ibi in locum eius succedere dubium de maximum qualiter hic pater desinit esse suus heres qui uiuo patre numquam fuit heres cum quod uiuentis non est hereditas ut in l. ff de hereditate uendita et in l. hereditas · ff de uerb· signifi sed hic quam bis accursius · in § sui de here qualita· ubo desierit maxime crederit dum tenuit quod filius in uita patris est improprie suus heres tu responde bis quod uere non est heres patri uiuo sed uere est suus heres hoc est habet signum quo iudicat futurus necessarius heres mortuo patre et in hoc signum suitatis succedit nepos patre mortuo uel sublato de medio per emancipationem in uita alij ~u—u—u—u—u—u—u

ad finem huius lex· aduerte quod l. uelea hoc induxit de nouo quod licet talis nepos esset natus tempore quo auus fecit testamentum et consequenter poterat preteriri licet tempore mortis esset suus heres eo quod non erat in 1º gradu ut in principio huius tituli vsº sed non ita in l. belea uoluit quod succederet talis nepos ad similitudinem posthumorum qui debent instituj uel exheredarj ut in § posthumj eodem· —u—u—u—

~ ad §· emancipatos· hoc ~
~ nro tto ~

colige ex lex si uerj emancipati preteriti in testamento non infirmant ipsum de iure ciuilj

~ i ualenauela ~

fct ad Iuband apreshre remedio bonoz pos-
ssionis stabul. idem probat. l. 3 ff de stabulas.
et tex in §. emancipati I de heredi que abintes
qui loquitur. qd pater decesit sine testamento.
Ro autem dubitandi oritur ex eo q. si l. ciuilis
que excludit emancipatum filium fuit ecua
necesarium e. l. pretoriam. que ipsum admi
tit est iniquam que Ro ne obstet et pro dec q
rando ratio res ponde bis. l. ciuilem habuisse.
et respexisse. rationem conserbationis familie
que proberiit solam per filios in potestate ut in
§ fi I de patria potestate: qm patriam potesta-
tem amitit emancipatus. ut in § preterea eman
cipatio I quib. modis jus patrie. l. uero pre-
toriam respexisse. filiationem naturalem.
qm aduc retinuit filius. post emancipationem
ut in d §§ emancipati et ita que libet. l. habuit
suam equitatem. et rationem. mirum tn e qua
liter pretor qui non e supra. jus ciuile ut in §§
quos autem I de bonorum possessionibus admittit
emancipatos. quos excludit jus ciuile. pretor.
n. non erat aliquis ex prudentibus jure consultis
quorum decisiones et responsa habebant bim. legis
ut in § responsa prudentium I de Iure naturali
quidem ne obstet ad hoc quod pretor se
pisime fobet et adiubat actum. cui l. ciuilis neque
expresse asistit neque expresse resistit prout in ins.
titulo de posthumis alienis dixit Justinianus in prin
I de bonorum possessionibus. etenim si l. ciuilis
prohiberet actum propter turpitudinem aliquam,
pretor non posset ipsum actum Iubare. ut in l. tro
cambigendum ff de bonorum possessionibus in fine

Adum Justinianus. in hoc § asignat rationem.
propter qm emancipati liberi poterant preter
ri cam eo qz non sunt sui heredes glo h. indui
git et concludit hanc rationem non esse uo

bonamqz pater dicit ins filij auo filio et tn
ipsi filio non e suus heres ut in l. nan eis si pare
tibz. ff de inofficioso testa° lu in de forde. hanc
egregiam rationem justiniani et ex Juris
principis facias hanc consequentiam hic
non e suus heres testatoris ergo potest ab eo preteri
rij de jure civili sic n. pater potest preterire filio
et testamentum e validum mero jure civili
rescinditur tn per querelam inofficiosi ut
in l. pater filium ff de inofficioso sic etiam ma
ter potest preterire filium suum qz non ha
bet suos heredes ut in §§ si feudum et in §
ceteri I de her. d. qualita. pretor tn succurrit
liberis emancipatis preteritis per remedium
bonorum possessionis contra tabul. que vocatur
edictalis quatenus e in edicto. decretalis vero
quatenus decernitur in actu sententiam pretoris
ut ita inteligas. l. j. § decretalis ff de successorio
edicto. hodie vero filius emancipatus etiam de jure
civili dicit nullum testamentum in quo e pre
teritus qz succedit tamqm suus heres per vindicacioni
esset in potesta. sui patris ut in l. meminimus C
de ligitimis heredibz. ~ u — u — u — u — u —

~ ad § adoptivi hoc nro ~
~ tt° de e x here ~

colige ex tex. liberi adoptibi quandiu durat
adoptio si preteriantur dicunt nullum testamen
tum patris adoptivi sicut si emanci pentur ab
ipso concordat. ff 7. tt° 22. lib. 4 forj reget
ex tex. hoc colige. duos casus in quibz filius
emancipatus potest preteriri tandi jure civili
qm pretorio quos notabis pro limitatione § eman
cipatos. § proximi primus quoties pater adop
tibz

Valnavela.

emancipat filium adoptivum. quia per emancipationem que est actus legis civilis tollitur filiatio civilis que erat causata per adoptionem justa regulam. § si si de legitima agnatorum tutela insta et § penultimi si de jure naturali — u — u — u —

3us casus est quando pater naturalis et legitimus emancipat suum filium et dat eum patri adoptivo quia si moriatur pater naturalis poterit eum preterire sed dum justinianus hic dicit quam eaque de naturalibus exposuimus) magno errore videtur labi dum docet quod filii naturales debent instituj vel exheredarj quia filii naturalis non vocantur a jure civili sed reputantur extranej ut in § si si de nuptiis tamen defende justinianum hic quia loquitur de filiis naturalibus et legitimis de quibus egit in hoc lo. sicut etiam defendes justinianum in principio si de adoptionibus ubi ex lo. de nuptiis si ad quem se ibi refert constat justinianum agere de naturalibus et legitimis ubi quidquid accursius ibi supplet dictionem legitimis male denotaris quod ille tex. est diminutus et egeat supplemento. — u — u — u — u — u — u —

Ratio dubitandj in hoc § quidquid a nemine advertatur ea est quia cum l. civilis juberet liberos instituj vel exheredarj ut in l inter cetera ff de liberis et posthumis et appellatione liberorum veniant descendentes ab ascendentibus secundum naturam ut in l. liberorum et l. cognoscere ff de verborum significatione et filii adoptivi liberi non sint descendentes quia solum sunt liberi legitimi secundum glo. verbo naturales in principio si de adoptionibus videbatur dicendum quod tales liberi adoptivi non debebant deberent instituj vel exheredarj et tamen contrarium docet hic justinianus cujus Ratio decidendj

ea fuit quod filii adoptivi equiparantur naturalibus et legitimis propter naturam adoptionis que est actus legitimus per quem extraneus fit filius familias et accipit ius familie patris adoptantis sive non filius familias adoptetur cum consensu patris ipsius sive pater familias deddit in arogationem que ideo dicitur arogatio quia tribunus plebis in comiciis curiatis rogavat ipsam civitatem romanam utrum consentiret in tali arogatione patris familias et consensus civitatis requirebatur quia sicut pater potest vendicare suum filium ex iure quiritum ut in l. si pater ff. de liberis vendicatione ita et civitas vendicat suum civem ut in l. de iure ff. ad municipalem. Et ideo consensus utriusque videlicet patris in adoptione filii et civitatis in arogatione civis requirebatur et ita intelligas § 1 et 2 de adoptionibus. talis igitur adoptio vel arogatio tribuit ius agnationis ut in l. qui in adoptione ff. de adoptionibus et ius suitatis ut in l. sed suos heredes ff. de suis heredibus et in § 1 de heredibus que ab intestato ubi Iustinianus docet quod nihil interest quoad suitatem utrum naturales sint liberi vel adoptivi et rationem huius intelliges quia liberis adoptivis nomminus legitima debetur in bonis patris adoptivi etiam naturaliter id est ex naturali voto et desiderio ipsius patris qui elegit ipsum in suum filium, quam liberis naturalibus et legitimis ex notatis in l. cum ratio ff. de bonis dapnatorum vers. ex bonis dampnatorum coniuncto principio illius l. et ea ratione liberi adoptivi qui sunt sui heredes et fiunt eodem iure quo naturales et legitimi debent instituti vel exheredari quia si preteareantur dicunt nullum testamentum

Nota diffinitionem adoptionis

patris adisptiuj aquo siemancipentur
poterunt preteririj qz consentur ex hanej ~

~ add sed hucquidem uetustas ~

colige ex tex. hodie omes liueri cuiuscumq sexus uel gradus debent instituj uel exheredarj, siuesint nati siuenon idem probat. l. si maximum uitium. C de libe preteri et concordat. l. q et §. ft° 7 par. 6 ~ u ~ u ~ u ~ u ~

pro intellectu huius tex et resolutione huius tituli premite quod uetustas faciebat diferentiam in sucessione liueror inter sexus idest filios uel filias inter gradus idest filios et nepotes uel ceteros desandentes idest inter filios natos et posthumos quas omes diferentias hic ponit Justinianus precipiens q omes liueri instituantur uele xheredentur nomina tim et quod notabilius e noue statuit ti ut nulla sit diferentia inter filium suum in potestate et emancipatum et ita emancipatus si pretenatur dicat testamentum nullum sicuti filius in potes preteritus ut probat hic. s. 1°s simplex et si n. esset diferentia inter suum et emancipatum quoad hoc iam non eset simplex jus et simili sed duplex et disimile probate tiam hic tex. ibi habeant et neque obstat quod hic tex uidiatur loqui non cum filio emancipato sed cum nepote uel aliis liueris emancipatis q responde bis ex juris princ°. legis siuiua matre. vs in nepotibus C de bonis maternis q filius non debet ee melioris condictionis quam pater et ita eodem jure debet frui filius emancipatus quo filius ipsius uel nepos emancipatus neque etiam obstat q etiam hic tex. facit mentionem emancipationis addiferentiam suitatis intelliges etiam quod hodie atento tempore huius s. emancipatus preteritus licet possit dicere tes

tamentum

Nullum de Jure civili intra 30 annos Justa l. licet et ibi glo. et communem de Jure delibe rari poterit uti remedio pretorio bonorum possessionis contra tabulas. quod senciet maximam utilita tem propter interdictum quorum bonorum de quo in § sequenti vs. adipiscende de interdictis et in l. 1 et 2. C. quorum bonorum. quod etiam utilitatem senciet sicuti propterius si petat contra tabulas a pretore Justa § eadem. in de heredi que ab intestato. et dum Justinianus hic docet postumum debe re institui vel exheredari advertes quod hodie de Jure nobilissimo autenticorum cum in exhere datione debeat exprimi causa ingratitudinis ut in autentico ut cum de apellatione cognoscitur § aliud quoque. colatione 8 et tradit glo. in equum tabulas de Jure Jurando postumus autem non po sit commitere causam ingratitudinis neque e tiam potest exheredari ut in l. si quis in suo 33. § legis de inoficioso testamento C. et aprobat ex presa Regia l. 2. titulo 7 par. 6. que genera liter statuit quod neque postumus neque alius fi lius minor 10 annorum et 6 mensium possit hodie exheredari ~u~u~u~u~u~u~ Pesadus 7

circa finem huius textus dum Justinianus propo nit jus novum quod hodie de vero observari in liberis adoptivis ut si sint filii familias adoptati ab extraneo non habeat necesse pater adoptivus eos instituere vel exheredare sicut si ab ascendenti extraneis. positus in § sed hodie in de adoptio nibus circa quem § sed hodie in illis vbi quod concurrunt naturalia et adoptionis Jura videtur Justinianus probare quod si patruus vel avunculus adoptet filium familias sui fratris vel sororis quod talis adoptio idem operetur sicuti si fieret ab ascendenti ita ut filius adop tivus in tali casu debeat institui vel exheredari

ab ipso patre adoptiuo. per tex. hic qui concurrunt
naturalia et adoptionis iura in tali patruo
uel abunculo. et consequenter Ro. d. §§ sed hu
dic militat etiam in hoc casu et ideo de
uet esse idem ius ut in §§ sequitur. quia cum eo
tamen quidquid Romang. et alii ibidem in d. §§ de
hodie dicant. henrassi. Justinianum in illo
ratione textus quia illa dictio naturalia solum
uerificatur in acendenti sicuti dictio adoptionis
solum potest uerificari in adoptione facta no
mine acendentis bidelicet patris aut alii
quia adoptio non potest fieri nomine fratris uel
patrui uel abunculi ut in l. necessarium C. de
heredibus instituendis et ita illa dictio sunt
que determinat illas duas dictiones natura
lia et adoptionis debet pariformiter et eque
literaliter minare ex regula l. non obscure ff.
de bulgari et cum fine huius tex. et est et concor
cordat l. 9. titulo 16 par. 6 — ·· — ·· — ·· — ··
in arogatione uero quando pater familias se dat in a
doptionem nihil est hodie conclusum ut in l. penultima
§ si C. de adoptionibus. ex quo §§ si notauis egre
giam cautelam ad hoc ut pater adoptiuus teneat
alius instituere filium adoptiuum uel exhe
redare. quamuis adoptio sit facta ab extraneo
ut pater naturalis et legitimus emancipet suum
filium et postea ex interuallo ipse filius emman
cipatus qui iam est pater familias det se in a
~~[illegible]~~ doptionem extraneo. quia talis adoptio
est arogatio secus tamen esset si ipse pater natura
lis emanciparet suum filium ad hunc finem
ut ipse daret eum in adoptionem extraneo.

~ ad §§ sed si in expeditione. ~

colige ex tex. ualet testamentum militantis
pretereuntis liueros scienter. idem prouat.

l. qui jure 7. Ademili testa° et l. sicut cum. | pescador
l. sequenti C de testa° militis et uide l. 4 tt° ff°:
et pro intellectu huius tex. premite q cum so
lenitas instituzionis uel exheredazionis ad
hordinanda testamenta. fuerit inbenta a
ju° ciuili ut in princip° huius tt remisa° mi
litibus. abeodem jure ciuili permitenti ut mi
les testetur. quomodo uelit dum e in specti
zione. ut in princip°. et in §. militis. l. ademili ta
testa° ita tn ut talis preterizio militis ha
beatur. pro exheredazio° requiritur nece
sarijo q ipse miles sciat tempore testamenti
se hauere. filios natos et uiuos. uel hauere.
uxorem prenantem. alioquin n. testa
mentum erit nullum. ex tex hoc adeo
ut legata in eo relicta non ualeant ex l.
militis §. miles. Ademili testa°. etian hodie
estante autentica ex causa. C de libe preteri
qn in nris terminis testamentum huius militis
ynorantis se habere liueros uiuos uel uxorem pre
nantem non e testamentum qz dificit uoluntas.
ipsius militis qui si sciret se hauere liueros uel.
expectare posthumum aliter faceret testamentum
instituendo. ipsos heredes. in omnibus suis bonis
et m. d. autentica ex causa loquitur qdo testamenti
habet uoluntatem ueram ipsius testatoris licet sit
nullum tale testamentum. propter uicium pre
tericionis uel exheredazionis

sed cum justinianus in hoc § doceat q talis filius
militis preteritus habetur pro exheredato mo
ximum facit dubium an ipsi competat aliquo
uia ad impugnandum testamentum ex tribus
que competere solent de jur uidelicet. jus di
cendi nullum aut bonorum posesio contra tabul.

uel querela inofficiosi et primum remedium constat non competere quia tale testamentum est validum de iure civili sed nec secundum quia habetur pro exheredato et pretor non admittit exheredatos ut in § si hujus tituli tertium aut remedium querele inofficiosi competit ipsi secundum glo. si sic que intricavit totum aliud contra tex. expressum in l. si instituta § deinofficioso ff. de inoffi testamento. quoniam testamentum militis non potest intentari querela sive decedat in militia sive reversus a militia decedat in sua patria intra annum reversionis in quem conceduntur ei privilegia militaria ut in § sed et certe § de militari testa. — u —

hodie aut resolues quod similes faciat testamentum in expeditione et pretereat scienter suum filium non adiciens aliquam causam ingratitudinis testamentum erit nullum de iure civili nouissimo sive ro adiciat causam licet non exheredet filium sed eum pretereat habebitur pro exheredato et competet ipsi querela inofficiosi ut ita intelligas tex. notabilem in autentica ut cum de apellatione cognoscitur § aliud quoque capitulum colatione 8 — u — qui tex probat quod hodie omnis pater uel mater uel abus uel abia quando exheredant suos liberos debent inserere causam exheredationis uel impreteritione etiam quando de iure communi preteritio habetur pro exheredatione pondera igitur quod subtilitis verbis significantibus paternitatem naturalem comprehenditur etiam misi pater naturalis licet habeat privilegia civilia quia causa naturalis magis atenditur quam accidentalis uel civilis ut in l. 3. ff de tutelis — u

— ad § si hoc nro —

colige ex tex preteritio matris uel ipsius acendentium habet efectum exheredationis idem proua

l. 4. § ad testamenta ff. de contra tabul. et ins§. sed nostra constitutione pro liberis ubi uel mater siue auus el in principio institutionum de inofficioso testamento. Ratio autem dubitandi maxima ea fuit si tu solus animaduertas quod esse uidetur impossibile quod matris preteritio uel acendentium per lineam maternam haueatur pro exheredatione propter juris principium de quo in § minorem in fine de adoptionibus. que prouatur quod fictio non potest plus operari in casu ficto quam ueritas in casu uero unde si mater ei ueritate mater exheredaret filium intestato talis exheredatio esset inepta quia filius quoad matrem est heres extraneus etiam si ab ipsa instituatur heres ut in § ceteri institutionum de hered. qualitate et exheredatio extranei inepta est dicto § ceteri et in l. quidam cum filium de v. o. ff. sed non obstet tanta dificultas responde quod Justinianus in hoc § solum dicit quod preteritio matris habet efectum exheredationis non autem dicit quod habeatur pro exheredatione. quamuis male sumarium huius § ita dicat quod illa uerba pro exheredatione significarent ueram exheredationem contineri in preteritione sicuti in materia § si § de nuciis legitimatus per sequentes nucias habetur pro legitimo hoc est iure legitimus est unde caute aduertes quod in § 3 proximo Justinianus docuit quod preteritio militis habetur pro exheredatione idest quod miles potuit exheredare suum filium in potestate licet nominatim non exheredauerit tamen preteritio eius est exheredatio dibersum tamen est in matre cuius preteritio solum habet efectum exheredationis quod maxime difert ab exheredatione argumento textus in § constituitur in fine de usu fructu. ubi constat quod in rebus que consumuntur usu non datur proprie usus fructus sed datur aliquid quod habet efectum usus fructus —

is autem efectus preteritionis materne est querela testamenti inofficiosi que datur ipsi filio contra

testamentum patris licet uideretur non posse darj ex eo quod cum mater non possit exheredare filium ex s. d. consequenter non deberet ej darj querela que solet darj exheredatis ut tm defendas Justinianum ti resolue quod quanbis atento Jure 12 tabularum que solet darj exheredatis filiis non hauere ti aliquod Jus in hereditate matris uel linee materne tm ex Jure nobo quod habetur in lt.] desanus consulto orficiano filius habet Jus in hereditate matris etetiam mater in hereditate filij ut in ttu.] desenatus consulto tertiliano quod etiam Jus habuit filius in bonis matris atenta miseratione naturali que induxit querelam inofiçiosi testamenti ut in l. nam et si parentibus ff de inofiçioso testamento hodie aut mater uel abus maternus non posunt preterire suos liberos nisi exprimat causam exheredationis ut in autentico ut cum de apelatione cognoscitur. § aliud quoque q. colatione d. ~

Por. Valenzuela ~ Sequitur explicandus tt. ~
~ de heredibus instituendis ~

ad Rcam. e.
] singularis.].

Et quanbis glo. ti et in Rca flexum ita continue et hunc ttm ut in ipso Nulla necesitas significetur circa institutione suorum heredum extraneorum tm longe aliter intelliges quod cum istud participium instituendis importet necesitatem ut p glo. notauili in Rca delineris et posthumis heredi instituendis ff ian. significat hic tts quod licet institutio extranej non sit necesaria in se ipsa tm ut ualeat testamentum requiritur necesario deficientibus liueris ut in § ante heredis

q̄ delega. insta et in §. in primis q̄ de fidei com here ditatibus. et ita magno cum judicio justinianus qui promisit in §. si. de p quas psonas nobis acquirit se acturum de solenitate testamentorum proponit in hac R.ca necesariam solenitatem heredis extranei instituenij deficientibus liueris et tandem ex principio huius R.ce colige. in suma omnis persona poterit heres instituij sive liuera sive sui ser serbus alienus sive proprius. etiam sine liuertate expresa. idem probat. l. cum quidam. C. de nece saris seruis et l. non minus. ff. eodem et con cordat. l. 2 et 3 t.o 3 par. 6 ~u—u—u—

grauis aut e dificultas. qualiter Justinianus trans situat quod serbus proprius remaneat etiam liuer ex sola institutione heredis siquidem ex verbis testamenti talis datio liuertatis non potest colligi et de juris principium quod nulla verosimilis voluntas et nulla equitas deuet considerarj in iure ciuili nisi ~~non~~ colligatur ex verbis ipsius testamenti justa l. quidam cum filium. ff. eodem. ubi quanbis ve risimile sit quod difunctus instituit heredem aliquem. cuius fortasis noticiam non habebat ea contemplatione ut estatui restitueret eam he reditatem quidam filio familias amico suo postquam esset emancipatus prout erat tracta tum inter ipsum filium familias et heredem institutum respondet Jur. consultus quod ex tali testamento non poterit induci fidei comisum quia verba deficiunt sed competit actio mandati ipsi filio familias unde pro solutione huius dificultatis dicas quod in casu huius tex. lex non disponit in quirendo voluntatem difuncti sed potius dat liuertatem seruo etiam ultra.

uel contra difuntj uoluntatem ut ex prese
prouatur in dl. quidam cumtestatus ubj cum e
set repugnantia in testamento eo quod serbus pro
prius heres institutus fuit postea in eodem testa
ali legatus remanet tamen liuer et heres ut ita legatum
cum quod est accesorium uincatur a principali
quod est heredis institutio idque perpetuo nota
uis prolimitatione ad regulam l. ubj pugnantia
ff. de re iuris ut ea lex non procedat quoties
ex duobus repugnantibus unum est accesorium
et alteram principale. idque totum in dl. quj
dam procedit fabore liuertatis contra ius com
mune ex quadam humanitate ut in § idem
quoque s ex quibus causis manumitere non licet
sicutj et regulariter in iure nimius solet esse
fabor liuertatis ut in § fi. s de donationibus tan
dem ex fine huius lex coliges quod si pro
prietarius instituat heredem serbum suum
in quo alter haued usum fructum balet insti
tutio et serbus manet liuer et inde non parua
insurgit dificultas ex l. § si nautem propri
tatis C communia de manumisionibus
ubj prouatur quod talis serbus serbiet usu
fructuario quasi serbus et consequenter dan
tur duo contraria in eodem subiecto liuertas
videliat et seruitus quod monstruosum est
ideo ne obstet illa lex resolue quod talis
serbus ex ipsa institutione remanet liuer
ut tamen sed tamen dum uiuit ipse usufructuarius
manet priuatus naturali facultate quia
a iure priuatus ipsa iusta § et liuertas s de iure
personarum

(ubi aut Iure prohibeatur) quem te(x)tum ita in teliges ut etiam in altero exemplo illius tex. ubi nisi siquid ubi prohibeatur inteligas com prehendi casum unquo aliquis ... sed pro ter biolentiam prihatur naturali facultate beluti si detineatur a latronibus uel in carcere in iusto et ita cabe(t) sa maximo erore glosse ibi dem que intelexit illud nisi in duobus casibus uere seruitutis non aduertens anaturam dic tionis nisi que debet excipere casus a regula proposita bidelicet liuertatis ~ u ~ u ~ u

~ ad ss(?) e aut casus hoc ~
~ nro tto de iure ius ~

liget ex tex. serbus proprius institutus heres a domina postulata de adulterio neque manet liuer nec heres ante sententiam adulterii idem pro uat. l. is ubi 48 . ss . i° ff eodem et concordat l. 10 tto 17 par. 7 et l. 3 tto 3 par. 6 . et premite decisione huius ss procedere non solum si serbus proprius acusetur de adulterio hoc e de coitu quem habuit cum sua domina maritata Iuxta l. inter stuprum ff de ver signif. sed etiam si acusetur de coitu quem habuit cum sua domina soluta quia debet propter hoc conburi talis serbus ut in l. uni ca. C. de mulieribus que serbis propriis se iunxerunt secus tamen erit atendo Iure canonicho si contrahat nuptias cum tali domina soluta ex Rea de coniugio serborum quin poque ex talibus nuptiis censetur domina dedisse ei tacitam liuer tatem arg. notaui l. is . l. i e ss sedet sigs C de latina

liuerta(te)

maxima aūt et precipua difficultas circa hunc
§ consistit in eo nunquid procedat e ṗudicatio
indistincte etiam si talis serbus postea ṗsentiam
absolbatur. et judicetur liuer adulterij bidetur
etenim aduc § hunc procedere. utrumque sit liuer
neque heres ex juris principio probarij unam q. m.
legem deuere inteligi in casu dubitabili ut in l.
quod labeo ff de carboniano edicto l. in ff ad
municipalem et in §. hic §. solitum inteligere tum
in casu quo sententia esset condinatoria iam non
nullum hauerit dubium quia liuertas uel here
ditas data in tempus quo serbus diue balde ca
pitali nullius esset momenti et comprobatur ex
§. cum filio 7 § cum serbus de leg. 2. ubi legatum
purum relictum tali seruo cuius liuertas impe
ditur propter questionem adulterij non aquiri
tur ipsi seruo etiam si fiat liuer post sententiam ab
solutoriam; comprouatur etiam ex fine huius §
ibi institutio heredis nullius momenti habeatur
que berba cum sint uniuersalia negatiua significant
quod talis liuertas uel institutio a principio nullas
haueat uires et ita quod a principio non consistit
non diuet conualescere ṗsentiam absolutoriam
nihilominus his non obstantibus inteligas §
hunc procedere nullatenus quando talis serbus fuerit
absolutus a crimine ṗsentiam quia cum sit innocens
non diuet pati penam absque culpa et ita non dicit
hic tex. quod non ualeat manumissio a principio
sed quod ante sententiam non uidetur manumissus
interim dum cognoscitur de adulterio ut melius
possit acusari tamquam serbus et torqueri et con
sequenter hanc hauet utilitatem hic § et ita
non obstat primum fundamentum in contrarium
aductum § neque etiam obstat tex.
d. § cum serbus qui loquitur in legatis quorum

ualor respicit tempus adite hereditatis et ita servus interim non capit legatum. secus in adita hereditate: minus obstant verba finalia huius §. ex Iuris princi. probantis quod ista verba nihil vel nullum. non negant omnimodum ualorem actus ut in §§ sigs. ei. de inutilibus stipulationibus ibi nihil agit et tamen in casu illius § acquirit natura lem obligationem alteri ille qui stipulatur et in §. finitur. de usufructu ibi nihil agit ubi probatur quod si usus fructuarius cedit usum fructum extraneo nihil agit et tamen aliquid agit quia ex talis cessione transfertur ususfructus in dominium proprietatis et ita ponderauis hunc tex. si quis non dicit quod a principio non ualet manumissio uel heredis institutio sed quod non affert utilitatem a principio.

ex fine huius §. ibi erat reapostulata. colige quod iure ciuili non poterant accusari simul et in eadem instantia adulter et adultera. sed unus post alterum erat accusandus. idem probat. l. reos. C. de adulteriis quod quidem maximam utilitatem adferit ipsi uxori adulterae. siquidem expectauit sententiam adulteri accusati et si forte absoluatur adulter. non poterit ipsa accusari si uero condemnetur adulter non nocuit ipsi quia de nouo poterit debebit accusari et poterit absolui ut est notabilis lex denunciasse. in §. si ff. de adulteriis que omnia in praesenti § quantum ad hanc conclusionem uidetur correcta hodie ex. l. 80 tauri quae constituit quod adulter et adultera secundo ambos uiuos. debeant simul accusari et ita moderni huius regni tenuerunt quia ea lex regia corrigat omnia iura communia. ultimo considera casum quotidianum in quo adest dubitatio nimirum si adulter et adultera aut fugiant in partes

Longinquas

et depre hendatur. postea adulter et fama pu... sufficiens dibulgetur in populo quod adultero sit mortua. proterquam famam solus adulter ... accusatur quj si absolbatur sententiam proderit adultero postea redeunti ex d. § si ~

que omnia colliges ex d. ubi kuindo ambos uiuos ~

el fin de este tt° esta en la pa 113 mui famoso para valencia los escapar.

~ ad. § alieni serbi. ~

dum docet Justinianus hic quod usufructuarius non est dominus serui idem probatur in princ. § de usufructu ibi alienis et lex recte dicimus. ff. de uerborum significatione ubi Juris consultus paulus docet quod usus fructus non est pars dominij unde ex diametro sibi repugnat idem paulus in l. 4. ff. de usufructu ubi docet quod in multis casibus usus fructus est pars dominij in qua dificultate quidquid glo. in hoc § et ubi q. resoluerit et latissime scripbentes hariman ... uestes quod usus fructus non est pars dominij nec obstat d. l. 4. quia uerbum illud est positum in illa lege significat impropietatem. bidilicet quod usus fructus in multis casibus habetur loco dominij ex Juris principijs quod ita obstendit naturam dictionis est ut aliquando transmi... portet ueram esentiam ut in l. quod nerua ff. depositi ubi prouatur. quod lata culpa d... idest equiparatur dolo cum non sit uere dolus ut in l. magna negligentia ff. de uerborum significatione et docet glo. in § suspectus ... de suspectis tutoribus et idem probatur in l. j. C. unde liberj que docet quod emancipatus est heres ... bonorum posesionem qui tamen habetur loco heredis et non est berus heres ut inis quos aut ... de bonorum posesioni...

Sequitur interpretan
dus tt.j de ofitio
Juditis.

procussus tt.j intellectu premitte ofitium juditis duplex. de Nobile
et mercenarium. Nobile dicitur quoties cum ei proco nulla compe
tit actio prout in concedenda in integrum restitutione minoris in l.
quod si minoris §. restitutio ff. de minoribus in datione min. supris interpo
sitionem decreti et in aliis exemplis traditis a jure consulto in l.
quintus ff. de annuis legatis et in l. qui restituere ff. de rei vendica
tione. et de hoc non loquitur justinia. hic aliud est mercenarium
quod ea ratione ita apelatur quia proposite actioni deserbit de quolo
quitur l. qui per colusionem §. fi. ff. de actioni empti l. 4 C. de depo
sito ita eleganter docet panormitanus ubi resolbit communem in
c. fi. n. 1 de ofitio juditis Satius in l. si a. n.o 7 ff. de juris dic omnium
judicum ubi orotius n.o 23 franc. et berioie in et magis communem
apelat que sine dubio tenenda est tamen est glo. fi. in §. pretorea
tercia §. de actionibus et glo. fi. in l. 4. C. deposito contrarium ex
timet quas sequitur Bart in l. a n.o 12 ff. de juris dictio omnium
et inadvertenter eas apelet communes in nota in c. fi. n.o 19 de ofo
judi et de hoc loquitur justini. hic in hoc tt.o hoc autem ofitium si
loco actionis suscedat durat spatium 30 annorum quemadmo
dum ipsa actio seu obligatio personalis glo. in l. sicut in rem non
persecutione per tex. ibi C. de prescriptione 30. l. 40 annorum quam
singularem ad hoc apelat Jason in §. rursus n.o 12 et in §. fuerat
n.o 2 §. de actionibus communiter receptam apelant plures quos
refert et sequitur tiraquelus de utroque retractu tt.o 1.o §. 1. glo. 4.
n.o 41. si vero suscedat loco exceptionis quemadmodum ipsa ex
ceptio est perpetua ut in l. pure §. fi. ff. de doli exceptione ita et su
ditis ofitium erit perpetuum ut notat glo. in d. l. sicut in rem
persecutione ibi secus in exceptione quam sequitur Bart in
l. sotietatem §. arbitrorum n.o 22 ff. pro sotio communiter recepta
apelat Baldus de prescriptionibus 3. p.e 4. p.tis principalis q.e
30 n.o 2.o sed si ofitium juditis suscedat loco acusationis quemad
modum ipsa criminis acusatio 20 annorum spatio extinguitur
ut in l. querela 12 C. de falsis in l. s. tt.o 7. par. 7 notat glo.
in l. libelorum §. fi. ver. quedam causa ff. de acusatio commu
nis s.m bernardum diaz in regula 19. s.m antonium gomez
3.o to.mo de delictis c. 1.o n.o 5. ita et eodem modo ofitium juditis
inquirentes quod loco acusationis suscedit 20 annorum spatio ex
tinguetur ita eleganter docet Bart. n.o 2.o §. glo. 1.a in ibi ind.
de querela dixit communem Gorgius decisione 26. aflictis
decisione 245. ex qua ista resolutione plane deducitur quod
ofitium juditis tanto tempore quantum id in cuius locum
suscedit appropinde casibus in quibus actio seu obligatio per
sonalis ex legis dispositione breviori tempore durat pro
ut in actione injuriarum que unius anni spatio prescribitur
ut in l. si non convitii C. de injuriis in l. 22.a tt.o 9 par. 7 in
actione de dolo que unius et bienio tantum durat ut in l. fi.
C. de dolo sicarum loco juditis ofitium suscedat eo etiam tem
pore extinguetur ut eleganter advertit antonius gometius
3.o to.mo de delictis c. 1. n.o 7

2.o premitte justinia. in hoc tt.o Monagere de pretore et eius ofitio
qui jure dicendo prepositus fuerat l. erat romae his n. non judex
sed jux dicendi apelabatur in l. 1.a ff. de juris dictione omnium
in l. penultima ff. de justitia et jure cuius ofitium non erat
privatarum causas judicare sed juditis formulis s.m quas judi
caverat prescribitis dare in d. l. 1.a ad fi. pretor n. exposito a litigantibus
in causis negotii privatis et pecuniariis formare totius litis et controber

ita componebat ut Juditi a se dato formulam Juris et equitatis
rescribere a qua in Judicando dicedere Non licebat ita elegan
ter interpretatur corasius lib 3. miscelaniarum c. 18 duarenus lib
1 disputationum. c. 53. et in l. Juris gentium §. et idem colum
penult ff. de pactis et dicens duntaxat pedaneis Juditibus loquit
Justinia in hoc tt° in quo tn aduerte hos Judices non inhibiti
dare sed potius partium consensu aut sorte eligi quo sensu
accipiendus est tex. in l. quidam 57 ff. de re Judicata in l.
si in Juditis 80 ff. de Juditis et alia quam plura Jura que tra
dit molineus de in dibiduis 2 p. n° 53.3. et Amanus de Nouis
Juris in Nouo Judex sed licet hec sententia probabilis bide
atur berius tn est pretores olim pribatarum causas Judicare solitos
prout ex l. 1.a ff. de feriis et ex aliis multis obstendit robustus lib 4
receptarum sententiarum c. 23. Nan licet pretor maiores causas
mere silicet et misti imperij Judicare minores autem Juditibus
partium consensu electis commitere solebat aliquando tn
et hos minores et pribatarum causas pro sua Juris dictione expe
diebat ac proinde tutius bidetur Justinia in hoc tt° agere de quo
cumque Judice maxime cum pretor quandoque Judex etiam a
pellatur ut ex multis resolbit ob manus in §. prejuditiales
n. 5. J de actionibus

Sequitur lex. in 2° hoc tt°.

ex quo tex. 1° deduitur quod Judex tenetur Judicare secundum alegata et
probata, et secundum leges statuta. l. consuetudines alias sententia nu
llius momenti erit idem probatur in l. si expresim ff. de apela
in l. 2 C. quando apelare non est neale in c. 1 de re Judicata in l.
tt° 4 par. 3. sed obstat probationi dubitandi difitilis tex. in l. preso
27. l. cum prolatis 3.2. ff. de re Judicata quibus probatur quod sen
tentia contra leges lata non balet. et transit in rem Judicatam
nisi ab ea fuerit apelata et augetur hec dificultas ex autentica
hodie C. de Juditis ubi Judices Jurant se facturos quidquid sibi
melius bisum fuerit idem probatur in l. 22 tt° 3. lib 2° ordina
menti in l. 5. tt° 4 lib 2° in noba recopilatio quod secundum leges Judi
care Non tenetur ratione cuius dificultatis bart in d. l. cum
prolatis n° 2° existimat sententiam contra l. in clusam in corpo
re Juris non balere ut in d. l. 2 et in similibus secus autem si l. sit
extrabagans ut in d. l. cum prolatas quam barth interpreta
tionem omnes tenere aserit gasom ibi n° 5. felinus in c. pas
toralis 2a columna de fide instrumentorum sed hec interpretatio
et in se berisima sit litera tn illius tex. adobtari nulla ratione
potest cum ex ea manifeste constet Judicem l. contra quam pro
nunciabit non ignorase unde eodem loco bart 2am interpretatio
nem asignat constitutiones bidelicet de quibus in d. l. cum prolatis
ambiguas fuisse barius quod habuisse intellectus ac proinde senten
tiam latam contra unum non balere etiam si alter et berior et ma
gis communis sit quam interpretationem eodem loco sequunt
alexander et gasom n° 2° Jasonus in rubri n° 3. de re Judicata
resolbit communem Garcius de nulitate ex defectu procesus n° 118
silba nunciatis lib. 5. n° 71 sed hec interpretatio licet in se beris
sima sit et dibinatoria tn omnino reijcienda est unde berior et pro
babilior bidetur resolutio in proposito sententiam contra Juris pri
mam prolatam regulariter non balere ac proinde necesario
ab ea apelandum ut in d. l. cum prolatis cum similibus nisi in ea
dem sententia error Juris exprimatur quo casu sententia
nulius momenti est nec in diget apelatione ut in d. l. 2 quam
ita interpretatur glo. 2a in d. l. cum prolatis glo. in l. 1 Ne quo
nobi Juris ff. quod quisque Juris quod intelige siue Judex expri
mat errorem in sententiam siue refferat tea de abta in quibus

dic. constat utroque in casu sententia nullius momenti erit ut docet bart. in l. §§ unica nº 2º C. de errore calculi cuius opinio et beram et magis communem apelat matheus de afflictis decisio 47 nº 3. barcius de nullitate ex deffectu procesus nº 129 pro quibus tex expresus in l. 1ª §§ item si calculi ff. que sententie sine apelatione recindantur ubi error calculi expresus in sententia illam bitiat et ita hac ratione illa iura que inter se pugnare bidentur ad concordiam poteris reducare judex autem tenetur judicare secundum alegata et probata contra propriam concientiam suam quam opinio tenet glo. per tex. ibi in ilicitas §§ beritas ff. de ofiçio presidis glo. fin. per tex. ibi in c. pastoralis §§ preterea ff. de ofiçio delegati glo. 3. in c. 1º de ofiçio hordinario quam opinio late comprobat cobar lib. 1º bariarum c. 1º per totum nº 6. ex nº et autoritate doctorum quos refert resolbit eas esse communiter receptas etenam apud teologos berius ee obstendit soto lib. 3. de justi et jure q. 4 artº 2º ubi existimat judicem secundum alegata et probata judicantem non pecare nisi existimet aud dubitet se non posse sententiam ferre contra propriam concientiam suam quo casu cum fiat contra dictamen peccabit mortaliter ut ultra predictos obstendit navarrus in c. siquis autem de penitentia distinctione 7 nº 12 et hec opinio berior bidetur tamesi tex. in d. l. utilitas §§ beritas huius opinio potisimum fundamentum aliter et melius interpretatur pinelus in l. 2ª 3 pte. c. 3. nº 33. C. de rescin bendiçione aliter corasius lib. 4 miscelaniarum c. 20 sed licet judex teneatur judicare secundum alegata et probata prout superiori artº resolutum e. l. fuit relinquitur eius arbitrio ut perpendat que ad quanta fides probationibus adhibenda sit in l. 3. §§ ideoque §§ tum magis cise potest ff. de testibus per quem hanc opinio tenet paulus decastro in l. ad monendi nº 3.9 ff. de jure jurando et in l. lutius nº 4 ff. de is qui notantur in fammes coba lib 3. bariarum c. 3. nº 4 ac proinde oportet judicem ex aliqua causa aprobatio recedi tem in sententiam illam exprimere ne postea teneatur in sindicatur ut docet bart in d. l. lutius nº fin. et ita intelliges dificilimum tex. in d. autentica hodie C. de judicitis o ductum ... proratione dubitandi reiecta recebta interpretatione quam tradit acursius ibi in glo. 1ª que manifeste convincitur ex eodem tex. ibi exceptis ad minis tratribus junta regula tex. in l. nam quilibet da §§ fin. ff. de penu legato et que inproposito illius tex. tradit late coba lib 2º bariarum c. 5. nº 5. judex autem qui contra leges sententiam tulerit si per imprudentiam id fecesit facit litem suam et judicantis arbitrio pro culpe qualitate pugnitur inº ... de obligatio que ex quasi delicto in l. fin. ff. de baris et extrahordinaris cognitionibus in l. ex molesitis §§ si judex ff. de actio e obligatio si uero per dolum judicaberit eficitur infammis et alitis extimatione insolidum tenetur in l. fin C. de pena judicitis qui male judicabit quam opinio docet glo. ... litem in d. ... glo. in d. l. ex molesitis ... teruis quas sequitur felinus in c. exterore de rescriptis bernardus diaz in regula 3.6.3. proquibus tex. e expresus in l. si filius 15. ff. de judicitis dolo autem judicare intelligitur quando pecunia coruptus sententiam tulerit quo casu lege julia repetundarum in 4 druplum tenetur in l. eadem ad fin. ff. ad l. juliam repetundarum junta l. 1ª C. eodem tº que tn. l. jure autentiarum corrigitur ex autentico nobosis C. de pena judicitis ubi statutum e ut recipiens pecuniam in triplum. promisionem induplum dabnetur jure uero regio o fitio pribatus induplum dabnatur in l. 7 tº 15 lib 2º ordinamenti in l. 5 tº 8 lib 3. innoba recopilatio jure uero nobisimo in 7 tuplum dabnatur in pragmatico §. 8 in tº bolumine pramaticorum tradit coba in regula pecatum 2ª pte

§. 3 n. 8 de re iudic. iuris lib. 6. didacus perez in l. fi. tit. 14 lib. 2o ordinamentorum simile non pecunia corruptus sed imperitia l. alia causa contra leges sententiam tulerit l. cornelia de falsis punitur in d. l. 1a § iudex ff. ad l. cornelia de falsis de proinde publicatis omnibus bonis in insulam deportabitur in d. l. 1a § fi. in l. 6 tit. 7. par. 7. eadem pena punitur si lata culpa sententiam tulerit cum ea dolo equiparetur in l. lata culpa de verbor. significatione ff. in l. quod nerua ff. depositi quam opinionem receptam asserit matus de afflictis decisione 369. decius in c. 1o 2a lectura de constitutione quo casu aduersus partem posse agere aduersus iudicem in sindicatus etiam si non appellaberit iusta gl. in l. 1a § iuris ff. quod quis quod iuris ubi bart. n. 9 quam sequitur resolbit communem alexander in l. 4 § fi. n. 2 ff. de dolo infertur bernardus dioz in regula 263. pro qui habet tex in l. 9 ad fi. ff. ad l. aquiliam ubi dolo preponderat culpa

ex quo ideo quod colige quod si iudex in actione noxali modo hic escripto sententiam non ferat talis sententia ut potest contra leges latam non balere eadem sententiam l. sed si mancipia posuit tex. in § de noxalibus in l. quod si minor § si serbus ff. de minoribus in l. 2a C. de noxalibus actioni in l. 14 tit. 9 par. 7. in quo tamen aduerte quod dabni extimatio duntaxat est in obligatione et condemnatio noxe auten debitio in solutione et facultate duntaxat solbenda in l. miles § decem ff. de re iudicata in l. item beniunt § idem. recte ff. de petitione hereditatis tradit glo. fi. n. quam sequitur jason ubi omnes communiter in d. § decem n. 4 resolbit communem decius consilio 181 ad fi. ac proinde si interim ante quam dominus conbeniatur actione iudicate noxa aliquo a peremta sit obligatio n. dabni perimitur in l. fitii testatione ff. de legatis 1o in l. si serbus communis in § ff. de res. § fi. ff. de legatis 1o in l. si serbus communis ... iustis ubi quoties cumque quantitas debetur respectu alicuius certe rei peremtare obligatio etiam perimitur quantitatis pro ut docet bart in l. si qte mihi n. 5 ff. si certum petatur resolbit communem abbas lib. 2 bariar. c. 4. n. fi.

hin etiam deducitur quod sententia que precise condenat ad extimationem dabni non erit iniusta nec quod ab ea poterit appelari neque n. intelligitur domino abstulisse facultatem a l. concessam noxam dedendi arg. tex. in l. ne senius 41 § fi. ff. de re iudicata nisi ex eadem sententia constet de mente iudicis condenantis aliter quam l. disponit ita magis tradit ter docet bart in l. si quis extipulatus n. 6 ff. de solutionibus abb. in c. cum dilecti n. 9 de emtione et bendicione

sequitur tex. in § et si
in rem hoc tit. nri

pro cuius tex. intellectu premitte quod actiones aut reales aut personales dicuntur in § omnium i. de actionibus personales dicuntur que procedunt ex contractu l. quasi contractu delicto l. ex quasi delicto et supponunt personam obligatam quo fit ut rei posesorem non sequantur sed aduersus personam obligatam dirigi debeat in l. fi. fi. § ff. de contrahenda emtione in d. § omnium ibi aduersarium dare aut facere resolbit communem baerius decisione 66. n. 4. dueñas in regula 3. tiraquelus lib. 2o de retractu § 8. et glo. 5. n. 7

realis vero dicuntur que nullam supponunt obligationem sed com
petunt duntaxat ratione juris quod quis habet in re de quibus
agit Justinia. ti. ac proinde quoties cumque reperitur lex sine ullo
obligatione competit actio realis ubi vero lex non reperitur nisi
in ipsa obligatione competit personales ut tradit balbus in l. si
certis annis n.o 17 C. de pact gasom n.o 4. gometius n.o 13. in
d. §. omnium sunt et alie que mixte dicuntur que participant
de utraque tam de reali quam de personali prout est actio familie
erciscunde communi dividundo finium regundorum de qui
bus agit Justini in §. quedam § de actio dicuntur autem mix
te quia quatenus heres habet partem hereditatis tamquam suo
competit actio realis quatenus vero habet a quo credere com
petit personalis ut notat glo. in d. §. quedam verbo familie.
quam ibi communiter omnes secuntur teste gasone in rubrica
n.o 11 ff. si certum petatur sunt et alie que personales in rem scripte
dicuntur de quibus agit Justini in §. si ad exibendum de eodem
prout est in actio quod metus causa in l. metum §. fin ff. quod metus
causa qua autem ratione ita apelentur tradit covarrubias lib. 1
miscelaniarum c. 22 per totum

2.o premitto quod fructuum alii naturales alii vero industriales dicun
tur naturales in quibus percipiendis magis operatur natura quam
hominis labor et industria et e vero industriales in quibus
magis operatur industria quam natura in l. fructus 45 §. ff. de u
suris in l. 39 tit. 8 par. 3. tradit glo. in l. i de diverso glo magna
in § ff. de rei bendicatione quam in hoc secuntur imola janus et my
tanus et omnes communiter in c. grabis de restitutione expoliatorum
et tamquam communem resolbit fulgosius in l. fructus n.o 6 ff.
de rei bendicatione sed licet hec opinio recepta sit berius tamen videtur
non requiri ut reputentur industriales plus in eis percipiendis ope
rari industriam quam naturam nam lac et lana indus
triales sunt l. in pecudum ff. de usuris §. in pecudum de rerum
divisione tradit glo recepta in §. si quis a non domino verbo
puta eodem tit. et tamen in eis percipiendis plus operatur natura
quam industria unde berior videtur resolutio bartuli in d. l.
de ex diverso n.o 2 asserentes id totum arbitrio judicis relinquen
dum esse cuius opinionem beriorem afirmat covar lib. 1 variarum
c. 3. n.o 6. allegato videlicet pirelum in l. 2. 2.a parte c. 4. n.o 52 C. de res
cindenda bendicione quibus sic breviter premissis in exigitur
deducitur quod si judex in actione reali secundum alegata et proba
ta contra petitorem sententiam ferendam esse existimabe
rit absolbere debet possessorem quod intelige etiam si possessor
nihil probaberit in §. retinende verbo commodum § de in
terdictis in l. fin. C. de rei bendicatione in l. 2 tit. 2.o
par. 3. fallit regula text in l. qui accusare C. de edendo
in c. fin §. fin de jure jurando juncti que late tradit
nas in regula 22.a absoluerat autem cum debet difinitive
imposito videlicet perpetuo silentio actori ita notabi
liter tradit gasom in d. l. qui accusare n.o 6 et in hoc regno
in tribunalibus observari testatur covar lib. 1 variarum c. 1
n.o 8 coluna 3. in criminalibus autem absolbitur tantum reus
ab instancia judicis ita ut ex nobis probationibus seu indici
is possit iterum judex de eodem crimine cognoscere in utro
ubique sed licet hec opinio atento jure communi receptissima sit
in regno deffert juramentum reo in deffectum probationis
ex tex. in l. 4 tit. 0 de las guras lib. 2.o fori legum ubi rodriguez hec jura
interpretatur

2º ex isto tex. deducitur quod sio posesorem sententia profratur condenatorum dicut ut rem cum fructibus restituat nec mirum cundenatum restitutio-nis sit ut inea a beriant fructus in l. restituere ff. de rei signifi. quod intelige de fructibus naturalibus fructiam posesor bone fidei tene-tur restituere in l. fructus 45. ff. de usuris per quem tex. hanc opi-nio tenet glo. hic rem restituere cum fructibus rei cum multis etiam bone fidei posesor etc. glo. in §. siquis a non domino rem fructus §. deres dibisione glo. in d. l. idest diuerso inglo magna quam opi-nionem communiter receptam fatetur inmola in l. non semius §. fundum nº 3. ff. de re iudicata in dem inmola in c. grabis colu 2ª extra de restitutio expoliatorum sed huic receptae sententiae obstat ex diametro tex. in l. bone fidei 48. ff. de aqui. rer. domi ubi paulus non tantum fructus industriales sed etiam omnes bo-ne fidei posesori conceditur ratione cuius dificultatis barij ad illa iura asignantur intellectus quos diligenter re ffert et in probat pi-nelus in l. 2. ex ple. c. 4 nº. §. 3. C. de rescin bendiutione ubi tan-dem ipse magis accedit receptiori interpretationi barto in d. l. idest diuerso nº 5. inteligentis tex. in d. l. fructus in bone fi-dei posesore sine titulo his n. naturales fructus cum ipsa retinet restituere tex. uero in d. l. bone fidei in bone fidei posesore cum titulo quasi his rationem titi fructus suos fatiat quam inter-pretationem re ssolbit communem plures re fferens, cobar lib. 1º bariar c. 3 nº 6. tto 2 8 par. 3 confunditur tn. ex ratione pinetus ubi § nº 5 sed hec interpretatio tametsi in se uerisi-ma sit et in iudicando etconsulendo tenenda est. maxime in isto regno stante l. 39 tto 2 8. par. 3. confunditur tn. ex ratione tex. in d. l. fructus ibi quia non ex facto eius etc. que ratio an nem prorsus posesorem excludit atque ita hunc intellectum prius retuli sed in probabil baldus ubi in d. §. siquis a non domino rem naturali ratione minus etiam sus tineri potest biolenta interpretatio glo. in d. l. bone fidei rem sed omnes et glose in d. §. siquis a non domino rem fructus ibi seu alteri-us quam secuntur baldus et omnes in d. l. fructus re solbit co-rnuum quo cus de fructibus lib. 2º tto 4. c. 6. cui repugnat natura adueristatiue sed que manifeste inuit tex. de alis loquen-dis dequibus prius dix erat hinc etiam reicitis ut dibina-toriam interpretationem gobearij lib. 2 lectionum bariarum c. 15 inteligentis tex. in d. l. fructus in fructibus naturalibus extantibus hos n. etiam bone fidei posesor non fatit suos ad uero tex. in d. l. bone fidei in fructibus consuntis quasi ea dic-ratione interim suos fatiat que interpretatio tametsi in se bc-risima sit ad illa tn. iura sustineri non potest et expresse confun-ditur ex ratione tex. in d. l. fructus ibi quia non facto esse etc.

unde bides nullam conciliationem a fferi posse que utrisque iurium prorsus conbeniat ac proinde necesario fatendum esse iura illa inter se disentire et manifestam antinomiam con-tinere ut tandem aiunt sunt pinelus et cobar ubi §. illud tn. in praxi obserbatur ut si bone fidei posesor titulum habeat natura-les fructus suos fatiat si bero titulum non habuerit eos cum ipsa re teneatur restituere ac proinde bone fidei posesor sine titulo cum-hos naturales fructus non fatiat suos extantes poterunt a bos peti rei bendicatione consuntos uero condictione sine causa quatenus ex illis factus est locupletior ita docet hic glo. rem cum fructibus glo. in d. §. siquis a non domino sequitur bart in d. l. a dic diuerso nº 6. secuntur nonnulli quos re ffert et sequitur co-barrubias lib. 1º bariarum c. 3 nº 6. si uero titulum habeat cum ex si restituto

Naturales fructus suos faciat interim extantes non rei bendicatione & sed offitio judicis petendum consunti uero condictione sine causa quatenus est lo cupletior ita notabiliter coba ubi & tamet si pinelus in l. 2a 2 pe c. 4 n. 60 C. de rescin bendi constanter affirmet profe receptum esse bone fidei posesorem de consuntis non teneri etiam si ex illis factus sit locupletior mobetur ex l. certum 22 C. de reibendicatione idem tenet gole amus lib 2 bariaz lectionum c. 15 industriales uero bone fidei posesor sive cum tº sive sine tº indistinte facit suos §. siquis anon domino & direz divisione in l. 4 in pº Xs post litem ff. finium re gundor ac proindi extantes non rei bendicatione sed offitio judicis petentur de consuntis uero nulla ratione tenetur ut aserit glo. hic communiter recepta secundum coba et relum ubi & illud tn sumopere adberte quod casibus in quibus bone fidei posesor rei bendicatione offitio judicis l. condictione sine causa fructus cum ipsa re tenetur restituere si per trienium posideat eos usucapit ita notat glo in l. sequitur §. fructus quo non fuerint ff. de usucapionibus ubi bart n.º 4 paulus n.º 2º eam secuntur resolbit communem balbus de prescribtionibus 4 pe 4 ptis principalis qe 3.5. n.º 1º neque obstat quod bone fidei posesor cum tº sola per cebtione tales fructus suos faciat ut in d. l. bone fidei cum & traditis ac proinde bidebatur quod usucapere non posset id n. quod meum esse usucapi ame nulla ratione potest in l. sequitur §. lana ff. de usucapionibus nan respondetur quod dominium illud quod sola percebtione a bone fidei posesore cum tº in illis fructibus quesitum fuit usucapione trienium efficitur irre bocabile ita ut debitare postea fructus non teneatur post trienium restituere argº tex. in l. in belo §. siquis serbum ff. de captibis et pos liminio reuersis ———

hec autem bona fides que ad aquisitionis fructus necesaria est requiritur ut omni tempore et singulis momentis interbeniat. et post factum n. superbeniens mala fides nocet posesori l. qui bona l. bona fides §. in contrarium ff. de aqui rer. domi pro qua sura hec opinio et berior et magis communis est 2m copum de fructibus lib 2º tº 4. c. 5 n.º 6. 2m gregorium lopez in l. 39 tº 2 ?ª par. 3. in glo 1º tamet si glo. in d. §. siquis anon domino Xrio bona fides contrarium teneat pro qua opinione facit tex. expresus in l. quicit §. fi ff. de usuris et fo. facit nanque usucapionem semel bona fide recebta superbeniens mala fides non interumpit nec aquisitionem dominii impedit ut in l. unica §. hoc tantum ff. de usucapionibus quomodo minus debet impedire asesoriam aquisitionem fructus quibus tn non obstantibus prior opinio berior est cui non obstat tex. in d. l. quicit cui baris modis peteris respondere ex traditis per rijnaldum in pº n.º 20 et per quas personas et per actiarondas lib 1º bero simili tam. c. 7 de fructibus c. pe ubi plures refferunt et improbant interpretatio minus obstat 2m argumentum ex usucapione desuntum atenta beriori ratione diferentie quam inter usucapionem et aquisitionem tradit coranus lib 3. comentarior. c. 13. n.º 9 atenta tn beriori sententia quam tex et d. l. unica d. §. de illo iam hodie a jure chanonico corepta sunt ex c. fi de prescribtio ut fatetur coba regula posesoria 2 pte. §. 7 n.º 4 de re juris in 6. pinelus in autentica nisi trize nale n.º 5. 6. C. de bonis maternis posesor uero male fidei neque naturales neque industriales fructus facit suos ac proinde non solum percebtos sed etiam percipiendos non solum extantes sed etiam consuntos rei bendicatione offitio judicis l. condictione sine causa justa distintio glose hic cum ipsa retenetur restituere in l. si fundum in l. certum C. de rei bendicatione in c. grabis de restitutione expoliator. a percipiendis

auten

si habet titulum ex causatum ut notat glo. hic ad ffi glo. in d. l. si fundum quo percepisse communiter recepta secundum bar in l. e dix diverso nº 4. ff. de rei vendicatio secundum angelum in d. l. si fundum nº 3. et hec opinio est aprobata in l. 39 tº 28 par. 3. de percipiendis autem tenetur justa distinctionem bartuli in d. l. domum nº 2 communiter recepta secundum boerium decisione 268. secundum tiraquelum de utroque retractu tº 1º § 15. glo. 1º nº 28.

ultimo ex is text deducitur quod posesor condenatus in actione reali statim tenetur rem restituere nisi ex causa impetret dilationem arbitrio judicis cum fidej jussoribus idoneis concedendam quod glo. ffi. tamen limitat in actionibus personalis in quibus quatuor mensium spatium condenatis ad absolbendum conceditur in l. 2 et 3. C. de usuris rei judicate similis glo. in l. si debitori quo dandum ff. de judicis communiter recepte secundum alciatum lib. 1º parergon c. 32 secundum cobar in regula pecatum in initio 2ª ptis nº 9º cu satelis lib. 3. bariarum observationum c. 39 sed licet hec opinio jure communi receptissima sit jure tamen regio condenatis in actione personali intra 10 dies solbere compellitur in l. 5 tº 27 par. 3. ubi grego lopez in l. 13. tº 16. lib. 3 ordino

Sequitur tex. in § et si
hereditas

petita hereditate reus condenatus non solum restituere tenetur res hereditatis sed etiam fructus quod si sit posesor male fidej non solum fructus perceptos sed quos percipere potuit si tamen sit posesor fidej bone non restituit fructus consuntos et quos percipere potuit concordat l. 39. tº 28. par. 3. hanc actionem petitionem hereditatis non solum instituit heres exeriptus sed qui ab intestato bona cepit et qui per 3. personam heres est l. 2 et 3. ff. de petitione hereditatis et heres heredis qui est primi heres testatoris l. ffi. C. de petitione hereditatis in hac actione non solum beniunt corpora et jura hereditatis l. item bidendum § ffi ff. de petitione hereditatis sed etiam beniunt fructus ut probat noster tex. posesor bone fidej cum tº et si faciat fructus suos personales et industriales ut probat tex. in l. bone fidej ff. de aquij rerum dominio justa communi intellectum quem resolbit cobar. lib 1º bariarum c. 3. nº 6. et pinilus de res bendicione l. 2. c. 4 nº 55. naturales tamen semper restituit extantes l. consuntos industriales si extant in quantum fructus est locuplectior si tamen consunti sunt non est restituit ut probat tex. in § si quis a non domino 1 de rerum dibisione etiam si factus sit locuplectior in eis ut probatur in l. e dex diverso ff. de rei bendicatione communiter recepta per alexandrum in l. si uj. l. metu C. de eo quod metus causa. 3. coluna quidquid in caute dicat glo. in d. § si quis a non domino quam sequitur bart in d. l. e dex diverso et alij escripbentes quos congesit ubi 1 cobar posesor bone fidej sine tº et si non faciat fructus suos ita restituit sicut posesor bone fidej cum tº posesorio vero male fidej restituit fructus non solum perceptos sed quos percipere potuit ut probat tex. noster cum similibus.

in tex. ibi post inchoactam

quo liquet quod judex per sententiam gubere debet petitori ut restituat rem cum fructibus perceptis et cum fructibus quos percipere potuit a die litis contestationis. l. certum 2

c. de rei vendicatione . l. 1. C. de petitione hereditatis abb. in c. gravis n. 3. et extra de restitutione expoliator. ratio decidendi est quia ex iuris fictione per litis contestationem omnis possessor efficitur male fidei . l. sed etsi lege . 28 §. si ante ff. de petitione hereditatis dificultas in hoc consistit quia videtur sufficere quod iudex in sententiam utatur hoc verbo restituere absque quod fatiat communem condenatio cum fructibus quia verbum restitutio amplum est et continet sub se etiam fructus . l. quod si minor 2.5. §. restitutio ff. de minoribus . l. in condenatione §. 3. 4. ff. de re iuris ex quibus baldus in rep. C. de fructibus et litium expensis in 3° dicebat sufficere quod iudex utatur in sententia verbo restituere absque quod fatiat condenationem fructum quod superbacaneum est quod iudex iubeat rem restitui etiam cum fructibus reso lutio est quod iudex hoc iubere devet tacite . l. expresse tacite hoc fant cum utitur verbo restitutio expresse cum addit cum fructibus et in condenatione que fieri devet de fructibus percebtis post litis contestationem sufitit tacita condenatio non in alis sibi expresam condenatio ad sibeat erit ad tollendam ambiguitatem et sic devet intelligi dotrina baldi in d. et tex. noster quod verum est et ita procedit etiam si apte fructus non sint petiti d. l. praeterea 20 ff. de rei vendi . l. ediles . §. item sciendum ff. de edilitio edicto.

Sequitur interpretan
dus tex . in §. si ad
exibendum hoc
tit.°

premito quod exibere nihil aliud est quam eius rei de qualis presentiam prestare l. ff. de verb. signif. l. 4 ff. qui satis dare . l. 6. et l. 17. tit.° 2 par. 3. et actio hec pretoria est l. 1.ª C. ad exiben. et datur pro rebus mobilibus l. 1. §. item sciendum ff. ad exibendum et ibi glo. et gregorio lupus in d. l. 16 et minsinguerius hic pro rebus immobilibus non compectit quia res ocultari non possunt glo in d. §. item sciendum et communis hic et hec actio cuvalis non concurit d. l. 3. §. si quis et in ea sumarie procedendum est bart in l. 1.ª §. 1.° ff. de pretoris extipulationibus tenetur qui convenitur actione rem in iuditio mostrare ut testes videre eamque agnoscere posint hec de sitiant probationes gregori d. l. 16. bart. l. testes §. ideo n. 4. ff. de testibus glo. in c. cum causam verbo dicansis ad ff. extra de testibus datur hec actio eis quorum interest d. l. 3. §. item sciendum et l. penul. ff. ad exibendum ex quibus gregorio ubi verbo carta pluribus aduets resolvit quod maiorratus tenentur exibere excripturam maioratus ad instantiam fratum eius et mercatores tenentur exibere libros rationum ad instantiam illorum qui in dies excripti sunt hec actio arbitraria est d. l. 3. §. si quis —.

in tex. ibi ut eam causam

colige quod res debet exiberi cum eadem causa idest quod conditio actoris in nihilo facta sit deterior quam sibi primum agere cepit res restituta . l. exibita sit . l. iulianus §. quantum ff. ad exiben. l. 19 tit.° 2 par. 3. non n. dicitur res exiberi si forma rei mutata sit . l. iulianus §. sed et si quis ff. ad exibendum nam non exibet rem cum causa qui tenetur vas argenteum exibere et exibet masam argenteam probat . l. si ob tione ff. ad exi. ex quibus iustinia ait quod si quis inter medias moras exibitionis

rem prescribsit debet restituere eam et exibere acsi pres
criptanonesset ex quibus colligunt exibentes qui litemota potest
impleri usucapionem probat lex. in. l. si post acceptum ff. de rej
bendicatio. l. ex hoc edicto ff. de eo per quem factum e quod
minus quis in judicio sistat. l. secletis ff. familie ercisunde. l.
2 ff. pro donato. l. 23. 4o 2 par 3. dificultas in hoc consistit
qz per litis contestationem interrumpitur prescribtio. l. mota
litis C. de rej bendicatione etetiam percitationem interrump
tur prescriptio. l. si ffi C. de prescribtio 30. l. 40 annis q post
mandatum exibitionis inter medias moras non potest res pres
cribi quia per mandatum exibitionis lis contestata est
reus est citatus augetur dificultas quia iste reus tenetur exibere
ac si non inplebisset usucapionum propter malitiam suam
e dilationis q ex malitia sua non debet commodum reporta
re justa lex. in. l. ff. 1o ff. de eo per quem factum e quo
minus quis in judicio sistat qz reportaret si mediante ma
litia sua posset inplere usucapionem augetur dificultas quia
posessor male fidei illo tempore non prescribit. regula posesor
extra de re. juris lib. 6. e. ffi extra de prescriptionibus qo hic
quis mandatum habuit de exibendo non potest inplere usu
capionem quando quidem per mandatum de exibendo
constitutus e in mala fide ex fictione juris d. l. 9. ff. item ciar
dum ff. ad exibendum augetur dificultas quia per usucapio
nem que in hac spetie interbenit plenum dominium quis
aquisibit rej et excludit omnes actiones antiquas. l. tra
ditionibus. C. de pactis cum similibus ad uero sine actione nullus
in judicio expeditur. l. 2. ff. de dote prelegata qo iste non de
bet compeli ad exibendum post usucapionem inpleetam his
tm non obstantibus ascrendum e qz post mandatum exibi
tionis res potuit usucapi qz etsi prescriptio post litis con
testationem interumpatur et non possit impleri usucapione
tn in rebus mobilibus non interumpitur per litis contesta
tionem neque percitationem et postea potest impleri. l. 2. pro
emtore in ff. ffi tenet angelus et platea hic ceteri qz omnis
bart communiter receptus in. l. ex hoc edicto n 4. ff. de eo
per quem factum e cobar regula posesor 2 pte. ff. 12 n 4 re
qz obstat 2o quod ex malitia sua quis commodum conse
quatur malitia hic pugnitur quia restituit rem post usucapionem
ita nisi prescribta et usucapta non eset hoc tn quod possit
impleri usucapionem post litis contestationem et post dilatio
sit qz post litis contestationem quilibet potest inplere usucapio
ut supradictum fuit.

Neque obstat. 3. dificultas qz posesor male fidej non prescribet
qz in tr loquimur in usucapione que procedit de jure civili
etiam mediante mala fide exeribentes. d. regulam. posesor
male fidej et in d. l. si neque obstat ultimo qz usucapio inple
ta fuit et actiones sunt exclusa qz non habet locum quan
do actio fuit nata ante inpletam usucapionem bartr
d. l. 2a n. 5. ff. de dote prelegata et hunc intellectum aspe
lat communem lasom ad lex. itum. l. sititium ff. de Xox signi

Sequitur lex. in ff.
familie ersiscunde.

presupone qz familia sumitur prohereditate et sustantia
bonorum. l. ffi in ffi C. de Xox signifi etsi licet inteligi

l. 12 tabular. proximus acnatus familiam habeto idest he
reditatem et sic intellige d. lex. in. Tde testamen. ubi quiernit
familiam idest qui emit hereditatem, plura significata u.g.
familia recensit gason. l. insuis in. ff. delibe et postum. ibboc
rius dilisione 2.i.3. n° 13. cum seqq. et hoc significat berbum
diuidere. glo. in §. quedam Xau... familie erisscunde T diac
tionibus ubi gason n. 3. glo. in R.ca familie ercisunde ex
quibus colliges, quod actio familie ercisunde nihil aliud
e quam actio hereditatis dibidende et hec datur heredibus
qui hereditatem possident proindibiso. l. 1a. l. sedetsi quis ff.
familie ercisunde ratio e ex l. 1a cum seqq. tto. 5. par. 6. rato qua
re hec actio inbenta sit. e. qz in rebus communibus et in com
munitatibus contentiones excitantur. l. cum pater §. dulcis §.
imus ff. diligatis 2 ex quibus datur intellectus ad lex. in c. 2
de senten. excommu. ubi clerici qui in communitate ui uiuunt
etiam si percuserint non sunt excommunicati ita ut excommu
nicatio sit reserbata romano pontifici et absolbo quia qz mul
totiens in communitatibus contentiones excitantur.

2a ratio est quia e commune negligit. l. 2. §. nale. C. quandout.
qq. 4 pars debeatur legi et qz rem particularem magis quis di
ligit quam eam qui habet in communi et melius illam curat
melius qz etiam ex illa utilitatem percipere studet ut probat
d. l. 2. tto. 15. par. 6. hec actio familie ercisunde est actio bone
fidei §. actionum T de actionibus et augetur incremento fruc
tum l. non e ambiguum C. familie ercisunde quod adeo
procedit ut etiam coheres bona fide fructus perciperet et consu
serit cum coheredibus tenentur communicari resolbit suarez.
tto de las herencias n° 28 alias possessor bone fidei non tenetur
restituere fructus consumptos cum bona fide §. si quis anon
domino T de rer. dibisione l. 4. ff. serbium regundor. ex
qq. sura illa limitari debent ut non habeant locum in actione fa
milie ercisunde resolbit coba lib. 1° bariar. c. 3. in ffi n° 6. in hac
actione benit ut sumtus facti a coherede in re communi di
bidantur communiter inter coheredes. l. 15 consequenter
§. sumtum l. item labeo 23. ff. familie ercisunde. §. familie
nisi quando quis tn fatit in sponsis in re sua particulari et
communi re quantum fecerit erat in re particulari. l.
ex pte. in. ff. familie ercisunde quia tunc nihil bidetur ex
pendisse pro coheredibus in hac actione benit ut res di
datur pro equis portionibus inter coheredes ut obligunt ex
cribentes T. quia si alio coheredi in re magis datum e
quam ali qui res non patitur equaliter dibidi condenarj, et
qui magis habet ut restituat in pecunia alteri quantum ha
buit in re d. quedam ff. de actio. l. 3. C. communi dibi
dundo pecunia n. extimatomnia. l. si ita fidei jussores
accepero ff. de fidei jussoribus si tn res commode dibidi n
potest ut homo cum lex in §. sequenti licet unico dari he
redum qui restituat ali justa extimationem qz similiter
dicendum e in fundo qui non potest diuidi quarto per dibisi
tionem inutilis redditur. l. 10 tto 15 par 6. in casu quando ser
bus e communis in hereditate ut unusquisque coheredum cum
bult q. l. debeat preferri resolbe qz si ex testamento non apparet
sortis juditium terminandum e qz in dubiis ocurrentibus in
actione ex familie ercisunde juditium sortis locum habet. l. inti
bus 13. cum sequenti ff. de judities.

sequitur tex. in §. eadem

quidquid dictum e in actione familie ercisce de repeti debet

in actione communi dividundo que datur pro dividenda re com
muni sive descendat ex contractu societatis communi sive ex do
natione sive ex alia causa l. 2. commu dividundo ff. nec
obstat tex. in §. item si inter aliquos. Inst. de obliga que ex qu con
trahuntur ubi non probatur nisi quod actio communi dividundo
que descendit ex contractu societatis non datur ex quasi contractu
sed ex contractu Balduinus ibi illud notandum est in quod pacti
de non recedendo a re communi non valet l. si quis in hoc judi
tium §. si convenerit ff. commu dividundo ex quibus in fine pe
latius rubeus in repetitione Rub §§ 45. n° 4. quod si maritus et uxor
faciunt pactum de non recedendo a re communi cum juramen
to adhuc possunt agere actione communi dividundo quod
tenet abb. in c. si diligenti n° 8. extra de foro competenti
tenet felinus in c. veoarius extra de electione an prescri
ptione remedium divisionis tollatur questionis est glo. in l. i
glo. 3. in fine ff. familie erciscunde ait quod sic sed reprobatur
communiter per gasonem in §. quedam n° 3. i° Inst. de actionibus
quod socii non sunt cogendi invicem ut in societate permaneat
et hoc non potest fieri per pactum ut Inst dictum est ergo nec per
prescriptionem l. 2 §. ff. de verborum significatione et quia
cum duo rem possident in communi possidentem non potest
incipere prescriptio glo. fin in l. si non ff. de positio pro socio

Sequitur explicandus
tex. in §. fin. hoc
titulo

premitto quod regi finis est quoties ager terminatur suis prop
riis finibus fines agrorum termini et limites dicuntur quod finis
hereditatis est ubi termini ponuntur l. 16. §. 1. ff. de usucapi
tatione l. 18. §. penul. ff. de aqui possessione l. 1. §. cum extiti
ff. pro emptore l. 2° ff. qui in fraudem creditorum quare finis
potestes agrimensores dicuntur brisonius lib. 6. de verborum signifi
lib. 6. verbo fines et lib. 16. verbo regi fines actio finium
regundorum est mixta illis competens qui habent est dicim
finia adversus vicinum possessorem ad constitutionem novo
rum terminorum l. ad reparationem antiquorum et ad prestandum
interesse dicitur mixta quod competit adversus rem ut suis
finibus terminetur et adversus personam ut ipse dabnum no
faciat l. faciatur dixi in diffinitione illis competens dic
ta quod non solum competit vero domino sed insuper et u
fructuario et creditoribus pignorum et aliis l. 4. §. finium ff.
finium regundorum proposui vobis ut eorum qui habent pre
a rustica confinia ad differentiam prediorum urbano
rum que non sunt confinia sed vicina pro quibus non
competit hec actio l. 2. ff. finium regundorum dixi ad
constitutionem novorum terminorum nam si predia finibus
distincta non sunt accedit Iudex personaliter et rei de
monstratur sumptibus partium et per agrimensorem here
tas dividitur et admittitur probatio in hac specie per li
ros antiquos testes seniores et famam publicam est cum
causam de probationibus ubi est obscuritas et cum ino de
terminari non possunt per antiquos terminos Judici permitti

ex predio alterius alterj adiudicare cum dabnando in pecunia dando illj cuj pars fundj ablata e n. 8. quedam in actionibus et lex. hic dixj ad reparationem antiquorum qz si termini abulsi sunt denovo debent eligi. Item q hec actio competit prorebus incorporalibus huiusmodi sunt juris dictiones. c. super eo de paro chijs extra regularis ter Juris dictionis terminus e mons. l. flubius ex quibus dicebat greg. lopez. l. 2 tit.o 9 par. 1.a Nuevo departidos los campos q si non constat determino presumitur q flubium q transit per predium dibidit predium q similiter in Juris dictione dicendum e debiter ad prestandum interesse qz si bicinus meus expredio meo utilitatem percepit tenetur ad prestandum interesse. l. sed et si bicini ff. finium regundorum

considera q per judicis dibisionem dominium rej transfertur intelligendum e traditione secuta q berum e in p.e que non erat sua solutione qz quod meum e amplius meum fierj non potest sit res militata non erat bicinj mej transfertur usucapiendj conditione. l. qui cumque 23. ff. de publiciana in rem actione et si per errorem ff. de usucapionibus ex quibus bart. l. proponas §. jusu ff. de aquirenda possesione ait q per sententiam a judice dominium rej transfertur quij communiter aprobatur 2.m gasmem ex explic jure n.o 45. ff. de justi et jure q berum e in actione personalj quando agitur de dominio transferendo seq de restituenda re ut in actione locatj et commodatj. l. si quis C. locatj in actione realj etiam si d. berus dominus non sit tunc potest auctoritate rej judicate ut berum dominium transferatur in dibisione. l. 2. 3. §. item quers potest ff. de rebus eorum nec mirum e cum tn posit sententia quanta pars sed d. pars dominium transfertur et per sententiam pene tn jurantium lapides finales ut condenentur in io clipo dij et debeat reddere quantum abstulit expredio bicinj et tantum expredio suo condenabitur ad interesse. l. 26 tit.o 4. lib 4. tej. l. ffj. l. 14 par 2. sed requiritur dolus in hac pena locum habeat ut ait lex. in l. 2.a qz si sine dolo rusticus intrabit fundum bicinum arandum tenetur tum reparare terminos suis expensis per criminalis arbitrio judicis relinquitur. l. 2 ff. de termino moto.

+

sequitur interpretandus
tt7. depublitis iudi
tiis.

prointellectu autem huius tex. premitendum e qd iuditium e actus triumpersonarum iuditis actris etrei quam difinitionem ponit glo. inextrabagandj unica deiuditiis intercommunis communiter recepta 2m ripam inrubrica n° 38. extra de iudiciis ubi berosius n° 18. etdetius in 2a lectura n° 3 20 sed licet communis bixtamen difendi potest exeo qz inquisitio particularis contra certam personam actus iuditialis e c qualiter et quando deacusationibus et tn in ea duntaxat persone due bidelicet iuditis etrei inquisiti interbeniat q° tres non sunt necesarie quaratione alciatus lib 2° paradoxorum c.9 hanc difinitionem inprobat 9 quam etiam fatis tex in c. forus de verborum significatione tex. in c.1° q.a 4 ubi quatuor personas necesarias esse manifeste obstendit neque satis fatit intellectus detij ubi s n° 3. quem sequitur bo... ius n° 23. ubi tenet quod tex in d.c. necesse ee testes interbenire intelligi debetur idest conbenire non tn precise necesarium cum aliogui sententia lata sine testibus et probationibus firmasit ut tenet bart in l. prolatam n° 8. C. desententiis et interlocutionibus omnium iuriumdi... tit communem felinus in c. diue sacre marie n° 2 74. non inquam satis fatit nam verbo in necesse positum in litera illius tex. respitit personas ibi descriptas ac proinde debet eas pari formiter determinari iuxta tex. in l. iam obscure ff. de bulgari et ita quemadmodum necesarium e ut inquocunque iuditio interbeniat persona iuditis actris et rei ita et eodem modo necesarium e ut interbeniant testes unde relictam communem difinitionem potius diti potest qd iuditium est actus a... dice factus 2m iuris furdinem cum ligitimo contradi... requiritur autem qd fiat 2m iurisfordinem alias extra iuditiale reputatur ac subinde nullum in l. prolatam C. de senten et interlocutionibus omnium iuri... ac proinde si iudex pretermisso iuris hordine exal... ribus aliquem expoliaberit quemadmodum interbito contra eumdem competit remedium recuperandi c. c. corquerente de restitutione expoliatorum et potest ei resisti 2m abatem in c. cumcausa n° 4. deofficio delegati. detius in l. nonbidentur ff. quibus n° 4 ff. de regulis iuris nabar in c. cun contingat pagina 127 et 128. de rescriptis requiritur etiam ut absit legitimus contra ditor nam is cuius non interes. audire non debet ac proinde actus gestus cum falso procuratore nullius momenti e in l. licet. C. deprocuratoribus quam limitat 20 modis sub cindoum regula 38. quarum pretipua e si cautionem fecerit de rato tunc n iuditium cun illo agitatum balidum e iuxta. l. 6m tto 7 lib° fori

2° premite qd hoc berbum iuditium habet pluras significationes quas enumerat glo. in ff preterea 5 quibus non sperm... sum facere quam sequitur et apelat magister

in sua Rep.ne n. 4 C. de iudiciis et in §. 1. inst. de actionibus
est autem duplex civile et criminale civile dicitur quando
pro aliqua pena .s. causa imponitur pena pecuniaria
criminale vero quando imponitur pena corporalis ita te
net glo. in l. 3. qua per calumnia verbo ausus C. de epis. et cle
ri. tit. communiter recepta 2m Iasonem ubi s. sunt autem
iuditium quodam est privatum quodam vero publicum
in l. 1.a §. ssi ff. de operis privatum dicitur quod tangit certam
personam et cuius accusatio illi dumtaxat cui iniuria facta est
competit publicum vero de quo iustini agit in hoc tit. est
quod certis quibusdam legibus statutum est ut in l. 3. iuncta
glo. verbo nec ff. de prevaricatoribus quale est quod ponit in hoc
tit. et in l. 1.a ff. de publicis iuditiis dicitur autem publicum
ex eo quod cuilibet de populo competit et iuri accusationis pro
ut inquit iustinia inst. 3 eodem verbo publico et in l. quamquam
la 2.a C. de adulteriis que conclusio usque adeo procedit ut
non solum competat accusatio illi in cuius locum perpetratum
est delictum verum etiam forensi et extrale quam opinio
tenent dd. in Rep.ne n. 4 C. cui accusare non potest etiam
gelus ff. in l. ssi n. 6 ff. de privatis delictis antonius go
3. tomo variar. c. 1. n. 2 ff. hanc dicit commune egidius
bosius in sua pratica tit. de accusatione c. 1. et hec opinio est
magis communis tametsi contradicant non nulli
quos reffert et sequitur gasom in l. in provinciali §. ssi
n. 2. ff. de novi operis nuntiatione angelus sibi contra
rius in Rep.ne ff. de pu iuditiis orotius in l. 1.a §. est ius fu
cti n. 10 ff. de iust. et iure et pro communi facit in l. q
quam la 2.a C. de adulteriis ibi cuius accusatio omnibus
sine ulla legis interpretatione defertur sed contra hanc conclusio
nem obstat tex. in l. 2 et 3. ff. de pupila actionibus ubi pupila
res actiones competunt cuilibet de populo idem probatur in l.
cumque §. in pupilaris ff. de iure iurando sed pupilares actio
nes publica iuditia non sunt cum neque sint criminalia neque
re sen censentur in nostro tit. et in l. partita ff. de cost. ergo fal
sum est dicere quod iuditia ob id dicantur publica quod eorum accusatio
cuilibet de populo competit quod iustinia hic est et in d. l. quamquam
C. de adulteriis notat goveanus lib. 1 variar. lectionum c. 27
et oginarius ff. tex. et duarenus lib. 1 disputationum c. 3. 7
sed non obstat hec dificultas cui potest primo respondere iusti
nianum in d. locis non negare finalis etiam de causis pos
inditi publica iuditia neque .n. ad ssal difinitionem sed posti
us alusionem quamdam et etimologiam vocabula utcum
iuditio adbertit duarenus ubi s. et prius glo. inst. eodem
verbo publico. l. verius dicat quod dicitur publicorum iuditiorum accusa
tio cuilibet de populo competit 2m iustinia non tamen idem sequi
tur quod omnia iuditia publica dicantur ac proinde licet pupilari
um actionum publica ~~iuditia~~ accusatio sit ut in d. iuribus non
tamen sunt publica iuditia ut optime interpretatur robertus lib. 4.
sententiar. c. 10 colu. 2.a

3.o premito quod iuditia tribus modis in iure nro apelantur pu
largisime et comprehendit omne delictum publicum n. in
pugnita l. ita vulneratus ff. ad diligentiam aquilie. l. loca
tio alias incipit licitatio ff. de publicanis et vectigalibus c. ut fama

desententia excommunicationis ita procedit l. qd senatus ff. de in
Juris 2o modo sumitur . l. ork quo his cunque delictum respicit cer
tam personam et dicitur acusatio publica et ita procedit tex. in §.
consequenti in de suspectis tutoribus tertio modo sumitur extricte
pro is duntaxat criminibus que enumerantur in hoc tit. et in l.
1a ff. eodem et ita procedit tex. in l. 3. ff. de prebaricatoribus ita
notabiliter bart. in l. 1a n. 1o ff. isto tit. quam sequitur Clarus
in sua pratica criminali . c. incipienti pusquam n. 5. folio 77
et dabnatus ex his criminibus efficitur infammis et in l. in
fammiam ff. de publicis judiciis in l. 1a dicis qui notantur
infammes ex ff. autem huius tex. colligitur qd publica judi
tia neque in actione neque in exercitiis pribatis equiparantur
publica . n. per acusationem pribata . n. per actionem inten
tandam in illis agitur ut reus puniatur in his vero ut actori
aliquid detur ita notabiliter glo. hic Xuo [illegible] omnino sed. licet
in multis differant conbenium tn in hoc qd quemadmo
dum in pribatis prestetur juramentum de caluminia in l. 1a
C. de jure gurand. percaluniam dandam ita eodem modo in
publicis hoc juramentum prestare debet prout tenet glo. 2a
in d. l. 1a et glo. fi. Xuo nec omnino quam conclusionem am
pliant communiter dd. ut procedant in juramento de berita
dicenda qd potest judex a reo exigere et ipse tenetur sub pena
per juri beritatem dicere quam opinio tenet bart in l. mar
celus §. 1 n. 3. ff. de actione rer. amotar. cuius opinionem
aserit commu antoni go. 3. tomo bariar. c. 12. n. 5. et ita
communiter praticabit testatur ro dicus quare in l. 4 tit. de
jurar. lib 2. fori n. 15. didacus perez in l. 1a tit 4 lib. 3. ordin
pro qua opinione facit generalitas. tex. in l. ubicunque ff. de
interogatoriis actionibus in l. marcelus §. 1o ff. de act. rer.
amotar. probat eadem conclusionem tex. in l. 4. tit 29 par
in l. 23. tit. 1 par. 3. l. 10 tit 2 lib. 3. ordinamenti contra
riam tn opinio vino qd reus non teneatur jurare de ar
et beritate dicenda tenent plures relati per go mutium ubi
n. 5. silba nuncialis lib. 3. n. 44. pro qua opinione facit tex. in
a ff. de bonis eodem ubi probatur licitum ee unicuique san
guinem sum redimere 2o facit tex. in c. cleros de quo abi
tatione clericorum et mulierum ubi probatur juramentum nulla ra
exigendum abeo decusus per jurium timetur et judicem exig
tem grabiter pecare probat tex. in c. ibi cum 22 q. 1

tertio facit tex. in c. mensura in Xos nontiis dico depenitentia
distin. 1a ubi non tenetur nullus sibi ipsum prodere quib.
argumentis sibi judicem et grabiter pecare qui eius modi
juramenta exigit testatur bernardus dias in pratica 100
et 10 §. ad sti in hoc. tn. arto ita resolutibe tenendum est
si precessit infammia . l. semiplena probatio tunc judex rect
possit hoc guramentum exigere et reus teneatur sub pena
pecati mortalis beritatem dicere et se ipsum prodere et
ita procedat illa prior communis opinio. si vero crimen est
ocultum ita ut nulla precesserit infammia licet non possit
directo mentiri et beritatem denegare potest tn aliquis [illegible]
dis beritatem ocultare et judicem eludere. ita resolbit sotus
lib. 5. de just. et jure q. 6. ar. tit 2o nabar in manuali c. 205
n. 3. 5. nobilisime antonius menesius in l. transigere n. 5. C.
de transationibus. 2o ex isto tex. colligitur l. dicitur qd publica
juditia quedam chapitalia sunt quedam non sunt chapita
lia que autem dicantur chapitalia enumerat justiniani n.

Juris consultus in l. 2ª ff. iste titº et in l. 2 in chapitali ff. de penis in l. lia chapitalis ff. de verborum significa tradit late piaranta de hordine judiciis 4 pª. nº 47. covarruvias in epitome 2 pª. c. 7. § 7. nº 6. ex quibus juribus maxime ex nostro textu colligitur quod pena chapitalis quatuor modis dicitur in jure primo modo extricte et comprehendit duntaxat ultimum suplitium per quod sola mors naturalis significatur in l. ultimum suplitium ff. de penis 2º modo dicitur pena capitalis aque et ignis interdictionis pro quo sciendum est olim apud romanos nemine in civitatem adimi sed quoties cumque quis aliquod delictum committebat propter quod dignus perpetuo exilio judicabatur aqua et ignis ei interdicebatur ut hominum presidio destitutus coqueretur abdicare ita notabiliter alciatus lib. 1º parergon c. 10. 5. et briso nius lib. 3. selectarum c. 3. postea vero huiusmodi circuitus sublatus est et in ejus locum sucessit deportatio que civitatem duntaxat non libertatem adimi ff. cum autem § quibus modis jus patrie potestatis solvitur et § minor § de capitis diminutione deportatus autem admittebat omnia bona in l. deportatorum C. de penis hec autem pena hodie non est in usu jam et in ejus locum sucessit alia proximinis qualitate arbitrio juditis imponenda ita notabiliter aimon chrabeta consilio 229 antonius gomez in l. 3. tauri nº 1º 3. rolandus a valle consilio 38. nº 5. est etiam alia pena que in metalum dicitur per quam reus non solum libertatem dum omnibus bonis sed etiam libertatem adimit in § pena. § quibus modo jus patr potest solv. quam resolutionem tradit glosa magistro in l. transigere verbo chapitali C. de transationibus communi recepta secundum se tinum in c. qualiter et quando 2º § ad corrigendos nº 22 cum sequentibus tra de acusatoribus juanes igrius in l. 1ª ff. itaque ultimum suplitium nº 3. ff. ad silianonem. ex quo resolutione manifeste sequitur quod cum pena deportationis dicatur pena chapitalis quod dagnatus a l. l. ab homine vel penam chapitalem patiatur non erit pena ultimi supliti plectendus sed duntaxat pena deportationis ac proinde sufficit quod mitatur in perpetuum exilium quam opinio tenet glo in l. 1º verbo chapitali. C. nec christianum mancipium glo in l. criminale verbo chapitali C. de jure omni ju quarum opinio aserit communiter dictus in l. imperium nº 15 ff. de jure omni jus al tiatus de presuntionibus regula 3. presuntione 4: 5. nº 9 menesius in l. transigere nº 3º cum sequentibus. C. de transationibus pro qua opinione facit tex. in l. presenti versiculo capitali et ultimi supliti animad versione plectendus. C. de his qui ad ecclesias con curunt

2º facit quod in penis beginiorem interpretationem sequi debemus regula in penis de regulis juris lib. 6. in l. si preses in l. interpretatione ff. de penis. ultimo ex isto tex. colligitur quod publica juditia non chapitalia dicuntur illa que in famiam irogant vel aliquo dabno pecuniario quam conclusio extende ad modicam corporis coertionem ex tex. junta glo. in l. 2ª. iste titº. ff. que autem dicatur pena non chapitalis traditis nocencius in c. qualiter et quando in 2º de acusationibus ex glo. verbo in studiis colliges solenitatem et formam concipiendi libelli in causis criminalibus eadem ponit glo in l. in causis verbo secretarium. C. de acusationibus tex. in l. libelorum ff. de acusationibus in c. fili § libelorum 2 qª. 8. in l. 14. titº 1º par. 7. in l. fili titº 20 lib. 4. fori tradit jason in § ex maleficiis nº 5. 5. § de actionibus didacus perez in l. 1ª titº 4. lib. 3. ordinamenti glo. in verbo puesto et licet de jure communi non servatis his solenitatibus procesus propter ineptitudinem libeli sit ipso jure nullus.

2m albericum in l. libelloz in nº iº ff de acusato ipolitus consilio 49 coluna. ffi 2m agustinum in adictionibus ad cumangelu de malefitis parte dicano in nº 7 de jure tn regio id non procedit ex tex. expreso in l. 5ª ttº 4. lib 3. ordinamentj nisi ad petitionem partis ... potentj ad purgandam inocentiam suam huiusmodi solenitates non sunt omitende ex tex. in l. ffi ttº 9. lib 3. ordina ex eadem glo. colliges pluras emitationes pr hanc regullam pluras alias tradit menesius in l. 4. ttº 17. C. de liberos criptis

ex hisp. tex. colligitur iº qd crimem lese magestatis publicum et in duobg casibus hic enumeratis morte non extinguitur sed memoria defuntj dabnatur hoc autem crimem dupliciter consideratur respectu magestatis dibine et humane sed detestabilius multo e qd in dibinam magestatem committitur autentica gazaros. C. de heretitis. c. bergentis eodem ttº ideo de hoc prius agendum erit procesus intellectu tendunt aplicat hereticis multiplititer sumatur in jure prout notat glo. in l. 2. C. de heretitis glo. in c. firmissime eodem ttº agidius bosius in pratica ttº de heretitis nº iº silbester in suma verbo heresis et i º nº 2º proprie prenditur hereticus ille qui contra fidem christi l. aliquem esus articulum l. contra aliquod ex septem sacramentis ecle pertinatiter aberat ita ex tex. in c. hec est fides. 24 qª iª sumpta c. ad abolendam in pº. de heretitis notat paulus grillandus in tractatu de heretitis nº 2º rogas in singularib suis singularis 74. precipua autem pena huius criminis e ultimu suplitium in l. arianj et in l. quicumqg. C. de heretitis que pena consuetudine interpretata e non gladio sed igne infligatur prout resolbit communem corasius lib 3. miscelanior 24. c. 7. cobar lib 2º bariaz c. 10 nº 10 menesius in l. ho sigere nº 98. C. de transationibus hereticus autem pribatus omnibus bonis traditur curie seculasj ut concremetur c. ad abolendam in pº de heretitis c. cum 2m leges. eodem ttº. lib 6. l. 2 ttº 26 par. 7 judex. tn secularis tenetur sententiam ab inquisitoribg latam exequi sine nobo procesus re bisitione prout resolbit ca communem asciatus in c. iº nº 100 de foro hordinario berbondus comeronius de publi concubinarijs colu 299 bernar diaz in pratica c. 141 nº 4. pro quibus est tex. in c. ut inquisitionis §. prohibemus de heretitis lib 6 et hec opinio betier et magis communis e tametsi bart in l. magistratibus nº 5. et in l. dibus nº 3. ff. de custodia reoz contrarium teneat cuius opinionem asserit communem sequitur immola in c. iº nº 16. de foro hordinario pro qua opinionem isti fatit tex. sed bartulum et legitas communiter deceptis unt in autentica de santisimis episcopis §. si uero crimem ad q. cui potest respondere qd ibi remititur delinquens puniendus per judicem secularem quo casu nimirum si judex. potest, moto tenetur iterum bidere procesum secus tn quando iam e condenatus per eclesiasticum remititur ut executio sententie fiat.

hanc tn penam ebitabit hereticus si resipuerit et crimem suum publice adjurabit in c. ad abolendam ibi nisi continuo de heretitis quod berbum continuo interpretatur billa diego de heretitis qª 20 coluna 3. usqg ad sententiam difinitibam eamdem opinionem tenet didacus perez in l. iª ttº i lib 8 hordinamentj glo. verbo comanimo nos sed queritur deinde acceditur pena huius criminis quam bidere potestis)

2a pena huius criminis e. infammia in l. 1a C. de suma
trinitate in c. bergentis de hereticis nec mirum cum crimen hoc
publicum sit ac proinde proce qui rogetur infammiam in l. in
fammem ff. de publicis iuditiis in l. 1a ff. de his qui notantur in
fammes ex qua resolutione colligitur quod ab honoribus digni
tatibus et offitiis publitiis excluduntur in regula in fammibus
de re iuris lib. 6. in c. 2o § hereticis de hereticis lib 6. l. 4.
tto 26. par. 7. quod etiam extenditur ad filios et nepotes cum dis
tintione in. tex. in c. statutum in 2o de hereticis lib. 6. quod
in intelige in filiis nactis post commissum crimem y. n. fargo
infammes ab honoribus dignitati et publi offitiis remobentur se
cus in in antea nactis quam opinionem tenet dominicus in c.
2o lib. 6. de hereticis secuntur multi quos citat tiraquellus
de prima genitura q. 7. 10. no 4. pro qua opinione facit tex.
in l. 2a. C. de libertis et eorum liberis ubi probatur ingratitudo
parentis nocere filiis antea nactis. 2o facit quod antea filius
nactus non potitur pribilegio et dignitate parentis in l. e
mancipatum ff. de senatoribus in l. si senator. C. de dignitatibus.
lib 12 si non dignitate gaudeat quod nec pena quibus argumentis
hec opinio tamquam equior et nullis iuris contraria in iu
dicando et consulendo amplectenda videtur tametsi billodegi
in tractatu de hereticis q. 23. columna penul. sine ullo fundamento
ro contrarium berius existimet et eius opinionem tamquam
difitilimam cogitandam relinquat palatius rubeus in repeti
tione c. per bestras § 203. no 18. de donatio inter birum et uxorem

3a pena huius criminis e. bonorum confiscatio in autentica gaza
ros. C. de hereticis in c. bergentis eodem tto auferuntur s. om
nia bona a filiis tamquam ab indignis et aplicantur fisco
prout probatur in d. iuribus et in c. cum 2o leges de here. lib. 6.
quod hodie de consuetudine obserbata tamet si hodie huius
modi filiis christianis relinquebatur in l. manique is in l.
agnobimus in autentica id in e C. de hereticis in l. 2 et 4 tto
26. par. 7. quas leges tamquam santisimas etiam hodie
obserbari desiderat miranda in suma conciliorum concilio.
4 Toletano c. 57 sed licet huiusmodi conclusio inse berasit
filius tn tenebitur ex quadam equitate filiis pauperibus
et in suma egestate constitutis alimenta prebere qua
opinionem tenet palatius rubeus in repetitione c. per bestras
§ 106. cum segq. de donatio inter birum et uxorem simanchas
de chatolitis institutionibus c. 9 no 3. 6. —

eadem etiam equitatis ratione tenebitur fiscus dotem fili
abus pauperibus erogare quam opinio tenet baldus in l. ffi
C. de dotis promissione nec mirum cum sucedat loco a
limentorum prout notat glo. in l. ob eos alienum. C. de pre
diis et aliis rebus minorum Bart. in autentica res qq no 9. C.
communia de legatis quares in l. quoniam in prior. bus. q.
de. no 3. C. de in off. testamento. ratio autem e quod pater iu
re naturali quodam liberis alimenta filiabus autem do
tem prestare tenetur in l. si quis a liberis § sed et si filius ff.
de liberis agnoscendis in l. qui bero. ff. de ritu nuptiarum tra
dit glo. in dotem in l. obligamur in nuo lege ff. de actionibus
et obligatio quam cce communem in finibus reifferentes tra
dit biglius in compendio receptarum sententiarum in litera f. casu
incipienti pater tenetur ac proinde huiusmodi obligatio na
turalis debet transire in quem libet sucesorem quod ego berum
existimo

in filiis duntaxat natis ante commissum crimen non curat bona illa sint obligata ad alimenta et dotes filiarum nimirum sufficerat fiscus cum illo honere secus in impostea. Factis ut ait sup. tio ad bertit palatius rubeus ubi s. et huius modi pribatio omnium bonorum fit ipso iure ad diem commissi criminis. c. cum secundum leges. de hereticis lib. 6. ac proinde Nulla sententia erit testaria sed ipse hereticus in foro concientie tenebitur omnia bona fisco restituere alias pecabit mortaliter tamquam alienorum detinendo q. p° probatur iis qui potestate huius Xus ipso iure quod

Tota sententiarum satam non ferendam iusta. glo. Xus ipso in clemen 2ª de vita et honestate clericorum glo. in. c. qui sint Xus ipso de electione. lib. 6. quam opinionem plurimum resolbit communem antoni qu. 3. tomo bariarum c. 2 n° 6. alfonsus de castro lib 2° de potestate legis penalis. c. 9 et 15. qui sumpsit

Notandum est ad tex. in. c. de multa Xus ipso iure deprebendi ad tex. in. c. licet canonum de electione. lib. 6. 2° fatit tex. in c. de prescriptionibus lib. 6. ubi filii l. heredes hereticorum tenentur bona fisco restituere stante pluctam prescriptionem dicendum eos fuisse hereticos.

3° fatit nam paria sunt quoad periculum anime inbadere seu detinere aliena in. c. sepe de restitutione expoliatorum q. quemadmodum inbadens tenetur restituere ita et detinens sed hereticus detinet bona aliena cum sint fisci q. tenetur restituere ante sententiam quibus argumentis hanc opinionem tenent nonnulli quos refert et sequitur alfon. de chas. de iusta hereticorum punitione. c. 6. per totum

his non nonobstantibus contraria opinio berior est immo q. hereticis ante sententiam saltim declaratoriam non teneatur bona fisco restituere pro qua opinione i° fatit q. regulariter in omnibus penis ipso iure statis requiritur sententia saltim declaratoria quam opinionem tenet glo. in. c. commissa Xus sust. de elect. lib 6. quam esse communem resolbit covar. in epitome. 2ª p° c. 6. § 8. n° 6. et in regula pecatum 2 pe. § 9. n° 2 que opinio bera est contra glosam quam ibi habes in clemen. 2. de vit. et hone. cleric.

2° pro hac opinione fatit q. confiscatio omnium bonorum pena est. pena autem non debetur in foro concientie nisi petatur 2m qui. in. s. ternitas. 11 q° 2ª quam esse communem testatur fortunius. in ultimo supplitio. ilationes 28. n° 25. secuntur plures quos citat alter in epitome 2 pe. c. 6. § 8.

3° pro hac opinione fatit tex. expresius in. c. cum 2m leges Xus confiscationis de here. lib. 6. ubi probatur Necesarium esse sententiam declaratoriam ad hoc ut fiscus possit bona erectio ocupare igitur fiscus ante sententiam non potest bona detineres q. neque hereticus non potest tradire quibus argumentis hanc opinio taquam beriorem defendit simanchas de catholicis institutionibus. c. 9 n° 27 cum segq. sup. lib. i° de iustitia et iure q° 6. art° 6. Nabarrus in manuali c. 23. n° 5.

†

sequitur tit. de pu
judiciis.

Argumenta pro contraria pte aducta non obstant 1.n. responde
tur veriorem et magis communem sententiam ee contrariam
prout resolutum e cum glo. in c. cum commissa de electio lib
6. 2o non obstat tex. in c. ffi de prescriptionibus lib. 6. procedit
n. 5m communem intellectum data n. sententia declarato
ria q hereticum iam defunctum tunc n. eius heres retinere
bona ante in pletam prescriptionem non potest prout cum judi
tio advertit cobarrubias q minus obstat tercium fundamentum
nam licet hereticus ipso iure amitat dominium bonorum suorum
a die commissi criminis ut in d. c. cum sm leges. ac proinde
illa donare vendere. l. alio quovis tto alienare non posse ut in
l. quisquis § emancipationes in l. ffi. C. ad l. juliam majes
tatis sed fisco tamquam vero domino competit rei vendica
tio etiam pretio non solum 2m bart. in l. post contractum.
ff. de donationi 2m tiraquelum in l. si unquam quam [illegible]
tatur n. 26. 7 C. de revoc. donatio id tn non procedit revo
cabiliter donec sententia saltim declaratoria lata fuerit ac
proinde interim q declaratur non detinet alii non reppertus
restituere.

4 pena huius criminis e q heretici non gaudent immunitate
eclesiarum quam opinio tenet vero [illegible] n. 6. ra
tione q qui peccat in eclesia l. q eclesiam eius immunitate
gaudere non debet in c. ffi de immunitate eclesiarum

5. pena e q hereticus privatur omni debito fidelitatis quo
aliquis tenebatur astrictus in c. ffi de hereticis ac proinde e
tiam si depositarius deponenti fidem servari tenetur in l. i
in pr. ff. depositi huiusmodi tn bona fides heretico servanda
non e sed fisco depositum tradentur in l. bona fides. ff. deposi
ti in l. 6. tit. 5. par. 5. tradit chastro de potestate legis penalis
lib. 2o c. 7 simanchas de chatolicis institutio c. 4. 5. n. 27 ac pro
inde mulier marito heretico debitum redere non tenetur
in c. de illa de divortiis.

ultima pena huius criminis e q sint ipso iure descommu
nicati juxta tex. in c. ad abolendam in c. excommunicamus
de hereticis a qua excommunicatione nisi a summo pon
tifice l. eius commissione ab inquisitoribus absolvi non possunt
ut tradit Villadiego de hereticis qo. 2a.

q. d. tn omnia procedunt non solum in laicis sed etiam in
clericis qui si heretici fuerint degradati tradentur curiae secula
ri ut concrementur. c. ad abolendam in pr. de hereticis. c. pe
nultimo eodem tto tradit simanchas de chatolicis insti
tutionibus c. 4. 5. n. 2. 5. admitunt etiam clerici heretici
ipso iure beneficium a die commisi criminis ut in d. c. ad
abolendam et in c. excommunicamus § precedentes de
hereticis tradit bernardus diaz in pratica c. 106. resol
vit communem Coba. lib. 2o variarum c. 8. n. 4. ac proinde
huiusmodi beneficium post commissi criminem renunciare
non poterit 2m predictos ubi q sed licet hec opinio commu
nis sit et ita cotidie praticatur tn in puncto iuris contrariam ve
riorem ee existimo cum ex d. c. ad abolendam et d. § creden
tes communis non probatur imo magis favent contra opinionem

prout cum judicio advertit alfonsus a castro lib 2o de justa
heretic. punitione c. 9 et pro hac opinione facit tex. in c. in
quisitionis §. privandum de heret. lib. 6. ac proinde retenta
veriori sententia clericus poterit beneficium renunciare
pro qua opinione facit glo. in c. 2o quo finita ut lite pendente
lib. 6. que vult ut clericus privandus per sententiam possit ante
quam condenetur renuntiare beneficium suum quam esse
communem testatur covar. in clement. si furiosus 2 p. §. 3.
n. 7 de omicidio et hec opinio verior est tamets. simus in regula
chancelarie de infirmis non resignandis n. 15 §. 3 glo.
ce veriorem sententiam existimo bona autem huiusmodi
clerici heretici ab eo auferuntur tamquam ab indigno et a
plicantur ecclesie a quibus ex spendia recepit. c. ex com. uno
in l. 6. tt. 7 par. 7. si vero bona non fuerint quesita intuitu
ecclesie sed potius patrimonialia aplicantur fisco eccle
siastico non tamen vero principis secularis quam opinio tenet
abb. in d. §. dabnati 2o notabili resolvit communem
bernardus diaz in pratica c. 16 n. 4 et c. 124 n. 7. pro qua
opinione 1o facit q. regulariter in omnibus criminibus id esse
futurum est gusta glo. in c. cum nostris quo preter de concessione
prebendarum c. 9 n. 2

2o facit q. si clericus heres institutus tacitam fidem accommo
daverit de restituenda hereditate incapaci hereditas au
fertur ab eo tamquam ab indigno justa firmam tex. in l.
non intelligitur §. siquis palam et in l. ita fides ff. de iure fisci
l. predonis loco ff. de petitione hereditatis et aplicantur fisco
ecclesiastico quam sententiam docet balbus in l. si quis pro
biter C. de episcopis et clericis ubi paulus dicit communem in n. 3
covar. in epitome 2 p. c. 5 §. 3 n. 10 antonius gomez in l.
9. tauri n. 29. incipitur. n. conviene heredi cui ut hujusmo
di bona auferuntur ac proinde si heres indignus sit cleri
cus aplicantur fisco ecclesiastico si vero laicus sit principis
secularis fisco secundum balbum et alios ubi s.

Nec huic vere et recepte sententie obstat tex. in c. 2o de suc
cesionibus ab intestato ad ff. dum loquitur de parentibus non
dignis clerici defuncti in qua ex pene tex. aserit portionem
non idoneam aplicandam esse ecclesie. i. nisi ecclesie
cum potius ins. cui communi resolutione fisco principis secu
laris eset aplicanda cum heres sit laicus ut in difficultatis suf
ficiente communem potest responderi q. ille tex. non loquitur
de parentibus clerici indignis nam ei succederet fiscus prin
cipis secularis sed potius de parentibus incapacibus quo
casu merito succedit ecclesie q. non potest attendi persona
incapacis laici sed potius defuncti clerici ac si heres eset
in rerum natura argumento tex. in l. si in metallum ff. de his
qui pro non scriptis habentur prout receptus bart. in l. si ...
ff. de iure fisci alegancia in l. hereditas et eis quibus ut
dignis quem intelligitur ... glo. in d. c. 2o dum
intelligit tex. in parentibus heretici qui ipso jure incapaces sunt
iusta glo. communiter receptam in §. legabit ... legatis
quod testamentum si igitur fiscus ecclesiasticus ex ... resolu
tione succedit clerico indigno et heretico a quo tamquam
ab indigno bona auferuntur que opinio est verior et magis com
munis est tamets. contrariam tam in bonis quesitis intuitu eccle
sie quam in patrimonialibus sine ullo fundamento veriorem esse
timet orlandus consilio 17 quem secutus non multum quiden
tat covar. lib 2o variarum c. 9 n. 2 ubi aserit hanc opinionem
usu et consuetudine huius regni in praxi receptam esse quam de
fendit simanchas de catholicis institutionibus c. 9 n. 29 salce
dus in adicionibus ad bernardum diaz c. 16 in littera d. glo. ...
pieri aplicantur 2o loco committit huiusmodi criminis
... qui ... dicitur qui aliquid turpe ... notum in aurum ...

aduerte penam huius criminis hic esse sitam ee

eius sacratisimam matrem l. aliquem santos dixit in c. 2º de malefitiis tradit eslar in c. quamuis pactum 1ª pª § 7 nº 8. de pactis lib. 6. simanchas de chatolitis institutio. c. 8. pena autem huius criminis de iure ciuili ultimum suplitium in autentico ut non luserint homines contra naturam § consolatio 6. qui tex. duntaxat inteligendus est in eo qui consuetudinem habet blasfemandi prout resolbit communis beroius decisione 319. nº 1 gason in l. cum patrone § fi. ff. de iure patron de iure uero chanonico inponitur pena publice sententia iusta formam tex. in c. 2º de malefitiis tradit late bernardus diaz in pratica c. 103. de iure uero regio uariis penis pugniuntur blasfemi prout constat ex tº 28. par. 7 presertim in l. 4. ubi blasfemus pro 1ª uice berberatur et pro 2ª notatur in labiis fero candenti signo chrutis pro 3. lingua abscinditur iure uero nobiori constitutum est ut blasfemus in curia principis l. intra quinque leucas berberatur et lingua abscinditur extra curia uero abscisa lingua dimidie partis bonorum pena multatur in l. 2ª tº 8. lib. 8. ordinamenti demum sublatis huiusmodi legibus prasis aliam penam huius criminis inposuit ut pro 1ª uice per 3. dias detinetur in carcerem pro 2ª mitatur in exilium per 6. menses et pena mile quadrans multetur pro 3ª uero lingua clauo perforetur ut in pracmatica 1ª in uolumine pracmaticarum hodie descripta in l. 5. tº de las blasfemias in nobare copilatione tandem lege regia edicta anno 1566. huiusmodi autem pene statute sunt que ultra penas d. legibus inpositas blasfemus per 10 condenetur a tiregnis mitiori tamen pena pugnietur blasfemus si calore iracundie blasfemiam dixerit arg. tex. in l. si adulterium cum incestu § imperatores ff. de adulteriis quam opinio tenet de tius consilio 23 pamormitanus in c. 2º de malefitiis gason in l. si fi. nº 7. C. de inofi testamen nec solum si calore iracundie sed etiam si lapsu lingue blasfemauerit arg. tex. in l. famosi in l. 2ª ad l. iuliam magestatis quam opinio tenet baldus in l. C. de rebus creditis mitiori tamen pena pugnietur si propter ebritatem blasfemauerit argº tex. 2m commune intellectum in c. sanc. 10 s. q. 1ª tex in c. inebrabiuntur eadem causa et qº. tex. in l. omne delictum § quis. ff. de re militari tex. in l. 5. tº 8. par. 7 neque non pugnietur quis propter delictum in ebrietate commissum sed quia se inebriabit ut tradit ripa in l. fi. f. 22 nº 79. C. de re donatio quod generale esse in quocumque delicto in ebrietate commisso tenet de per tex. ibi in c. sane 15 qe. f. communiter recepta 2m alexandrum ad ball in l. res pitenduri ff. de lincunt ff. de penis ipsitum in l. 1ª nº 6. 9. ff. ad l. corneliam de sicariis pro qua opinio ista conducitur que tradit coba in clemen si furiosus 3. pª in pº nº 3. diom nidis alfonsus de chas tro de potestat. legis penalis libro 2º c. 14 pagina 248. quam opinionem in blasfemio tenet exprese abb. in c. 2º de malefitiis careriius in pracmatica pagina 165. nº mitiori in pena pugnietur si esset consuetudo patrie blasfemandi quam opinio tenet angelus in l. 25 quis § illa institutio ff. de heredi instituen pro qua opinione facit tex. in c. cobiyrunt 23 2ª qe. 4. que etiam generale est consuetudo non quantum cumque inrationabilis excusat a pena debita in foro exteriori pro ut tenet de in c. generalibus de uoto migrasse de consuetudine de in c. 2º de temporibus ordinationum quam opinionem dicunt singularem romanus 9. mensis singulari 15 nabarus in manuali c. 27 nº 16.

a pecato autem et pena debita in foro exteriori pro blasfemie huiusmodi consuetudo non excusat quam opinio tenet de in c. denique 4. distintione quam preter nabar ubi s. sequi tur oro thius in l. que non ratione nº 8. ff. de legibus secuntur plures quos citat tiraquelus de temperandis penis causa 4. 2ª

nº 4. cum sequentibus cova. in c. quamvis pactum 1ª pᵉ § 7.
nº 2º de pactis lib. 6. arg. tex. in c. non satis de simonia hoc
autem iudicium non publicum est tunc quia ex legibus publicorum iuditi-
orum non descendit neque enumeratur a iustiniano in § 1 eodem nec
a iuris consultis ut in l. 1ª et 2ª ff. de publi. iu. tunc etiam quia ex
eo non irrogatur infamiam quod tamen est proprium publicorum iudi-
tiorum ut in l. infamem ff. de publ. iudi. in l. 1ª ff. de his qui no-
tantur infamia quo argumento hanc opinionem ita resolvit covarru-
vias in c. quamvis pactum 1ª pᵉ § 7. nº 12. de pactis lib. 6 quae opi-
nio et verior et magis communis est tametsi contrariam opinio-
nem quod huiusmodi crimen tamquam publicum irrogetur infa-
miam tenet blancus in sua practica l. practica c. in qua ex-
centi posquam nº 4 antonius gomez. 3. tomo de delic. c. 1º nº 2
ea videlicet ratione quia iuditia ob id dicuntur publica
quia eorum accusatio quilibet de populo datur in § 1 instit. de publ.
accusatio blasfemiae publica est et quilibet de populo datur ut
in l. 2 tit. 2 7 par. 7 ubi gregorius lopez et claudius in c. sicut in
c. 25 nº 3. ergo crimen hoc publicum erit sed non obstat hoc
argumentum neque enim ex eo sequitur quod accusatio huiusce cri-
minis publica sit et crimen publicum esse ut observavit barto-
lus in l. fi. § ff. de pu. iudi. robertus lib. 4. sententiarum c. 10 colum-
na 2 hoc autem crimen est mixti fori ac proinde potest punire
tam ecclesiasticus quam secularis et quo casu licet blasfemus
sit per ecclesiasticum punitus potest iterum per secularem
puniri quod generale est in quocumque crimine mixti fori
probat tex. in c. felices § per hoc de penis lib. 6. et ex isto
argumento hanc opinionem tenet abbas in c. tue nº 5 de pro-
curatoribus resolvit communem alciatus in c. 1º de officio
hordinario quae tamen communis intelligenda est nisi pe-
na per unum sit sufficienter imposita tunc enim alius de eodem
crimine intelligere vel cognoscere non potest prout resol-
vit covar. lib. 2º variarum c. 10 nº 6. antonius gomezius
3. tomo de delictis c. 1º nº 40

de crimine lese ma-iestatis humane.

his sic de crimine lese magestatis divine premissis super est ut de
crimine lese magestatis humane agamus circa quod iustinianus
regulam quamdam generalem constituit huiusmodi crimen perpe-
trari committi quando contra imperatorem vel regem vel rem publicam
aliquid machinatur idem probat tex. in extravaganti
qui sit rebelis et in extravaganti quomodo in crimine
lese magestatis procedatur tradit brisonius de verborum signi-
ficatione verbo magestas plurima autem huiusce criminis
capita tradit consultus in l. 1º 2ª et 3ª ff. ad l. iuli. magesta-
tis in l. 1ª tit. 2º part. 7. in l. 1ª tit. 7. lib. 8. ordinamenti nostri de-
scripta in l. 1ª tit. 18. de las traiciones ia leyes lib. 8 in nova
recopilatione explicat late bosius in sua pratica tit. de
crimine lese magestatis nº 10 cum sequentibus capitum divi-
sione ... 4. 5 casus in quibus huiusmodi delictum com-
mittitur cum multis afflictis in c. 1º verbo et bona com-
tentio ex nº 5. 9. usque ad numerum 11 quid sint rega-
lia in usibus feudorum huiusmodi autem crimen quod
in rem publicam vel regem committitur perduellionis etiam
crimen appelatur in l. fi. ff. ad l. iuli. mages. in § ...
ter dum contra de heredis quae ab intestato differuntur ... lig...
ex multis quae tradit brisonius de verborum significatione verbo
perduelis sed clarius ex l. 3 tit. 2º part. 7. ex eo autem ...
dicitur quod veteres hostes perduelles appelabantur in l.
quos nos ff. de verborum significatione quam interpretatio-
tradit glo. in d. §. interdum verbo perduellionis ad ...
alciat. in d. l. quos nos ... baldinus in §. sui autem
verbo perduellionis de heredis quae ab intestato defe... ro-
bertus lib. 2º receptarum sententiarum c. 22 columna 2ª

cur autem Tullii magis perniciosi sint quam qui in rem publicam l. principem aliquid moliuntur ideo perduelles apelantur et hec interpretatio verissima e tametsi aliter interpretetur glo in d. l. inter dum in x° sola in memorabilibus verbo perduellionis ac pro inde notandum e crimen lese magestatis et perduellionis sed alterum altero generalius e cum crimen perduellionis illud dicatur quod in rem publicam l. principem duntaxat committitur ad lese magestatis crimen apelatur quod in reliquos perpetratur

inprimis autem committitur hoc crimen 2m justinianum ff. adversus rem publicam ut glo. hic verbo rem publicam romanam duntaxat intelligitur licet illis glo in l. i.a verbo in urbe ff. ad l. Juliam mages. in e. exteris e. 2° n° 3. abiles. communem resolvit egidius bosius in pratica tt° de crimine lese magestatis n° 5. et prius gometius 3. tomo de delictis e. 2 b. n° 7 verso 2° similes pro qua communi opinione facit tex in ff. sed jus. ff. cuju tatu gen ethic lex. sunt communis intelligentia glo ibi in l. 4. ad ff. ff. ad l. Juliam peculatus juncta l. hoc fecuniam ff. de furtis

contrariam tn opinio. imo q. huius in aliterim contra quamquam libet civitatem sicut hostibus prodita fuerit committatur probat tex in l. ff. versu ff. juncta glo verbo prodita. C. de abolitionibus tex. in l. 3. verso chastra concesserit ff. ad l. Julia mages quam opinionem secuntur plures quos refert ipulinus in l. i. a l° b. c. de sicariis gregorius lopez in l. f. tt° 2 par 7. verbo ocal reino et ita de consuetudine observanda testatur petrus de chastro in l. 3 n° 6. C. de episcopali audientia et hanc opinio tamquam veriorem videntur probare jura huius regni dum pro republica interpretari lapro communidad aliquam prout constat ex l. iadff. et ex l. 2 in x° tt° 2 par. 7 q. tn fallit si chastellanus non principaliter in ofensa principis sed metu justissimo mortis civitatem ostibus tradiderit hoc n. casu tamquam proditor puniendus non e. ita resolvit non Tullius refferens tomas gramaticus consilio 3. i n° 44. arg. tex in l. f. verbo dolo malo ff. ad l. Juli mages in l. servos. C. ad l. Juli divis et hanc opinionem videtur probare l. i.a tt° 2° par 7. vers. la s. ibi por su culpa, sed licet hec opinio in puncto juris verior sit contrariam praxis huius regni admisa e ex l. 6. vers. a vuelo anparar hasta la muerte tt° 13 par 2 ex l. 3. tt° 17 par 4 ubi q. pater potius tenetur filium comedere si fame pereat quam civitatem ostibus tradere committitur etiam huius modi crimen 2m justinia ff. regem et extende ad reginam arg. tex in l. fiscus ad ff. ff. de jure fisci in l. princeps legibus ff. de legibus ac proinde committit hoc crimen qui cum ea adulterium commiserit ut probat tex. in l. f. a tt° 14 par 2 in l. i.a tt° 17 lib. 8 hordinamenti hodie descripta in l. i.a tt° 13 de las traiciones ia lebes lib. 8. hordina. et hanc opinio tamquam verissimam defendit menesius in l. transigere n° 74 C. de transationibus que in judicando et consulendo tenenda e tametsi contrariam apetet commu. egidius bosius in pratica tt° de crimine lese mages n° 3

committitur etiam huius modi crimen adversus alios dominos inferiores duces illicit comittes seu marquiones quam opinio probat tex in l. 3. verso reus etiam chapitalis de domino. C. de episcopali audientia quem tex ad hoc dixit singularem paulus ibi n° 6. idem probat tex in c. felicis in x° de penis lib. 6. tex in l. quis q. C. ad l. Juliam magesta

24

ibi qui consiliis et consis[torio] nro intersunt Junta l. 3. tt.° 3.
lib 2° ordinamenti hodie descripta in l. 4. tt° 4. del con
sejo delrey lib 2° in noba recopila quibus argumentis
hanc opinionem tenet asistrus adangelum de malefitis
in pte et ait tradito xps fu autem n.° 8. resolbit comingue
egidius bos inpratica tt° de crimine lese majesta n° 5.
alciatus responso 4.5. 5. n° contrariam in opinio in re
cognoscente superiorem secure docet faber in § de iure
naturali n.° tum sequentibus secuntur plures quos refert
molineus ad alexandrum consilio 13 bolumine 6. et hanc
ut beriorem antonius gometius docet 3.° tomo de delictis c. 2°
n° 10 proqua berioris sententia ifacit qd omnia iura in hac
materia simpliciter locuntur in principe non recognoscente su
periorem ac proinde ut odiosa et omnino penalia ad a
lios inferiores extendenda non sunt arg. tex. in l. cum
quidam ff de lib et postu in c. statutum de electione lib 6.
in c. pene de penitentia distinctione 1.ª in regula hodie de re
juris lib 6. pena n legis extendi non potest a homine de
casu expreso in illa l. ad alium sub xpus non compre hen
sum etiam si ea cum l. maior ratio inpulsiua et finalis
bigeat 2m cardinalem in clemen unica eslu. 9. et consan
guinitate et afinitate 2m alfonsum de chastro de potestate
legis penalis lib 1. c. 7. in tercio documento et hec opi
nio berisima e tamen si contrariam belit glo. in c. 1.
xpus italia de temporibus ordinationum lib 6. quam secun
tur plures quos refert tabar in c. 1.° § labore n° 17 dependi
sentia distinctione 6. secuntur aliqui quos refert pinelus
in l. 1.ª 3. p.e § 6. 4. C. de bonis maternis

2° probac opinione facit tex. in l. 1.ª tt° 2° par. 7 in fi ubi
crimen hoc prodicionis et lese majestatis committitur
adbersus reges et principes non recognoscentes superiorem,
si uero ō inferiores perpetretur tunc alebosia apelatur et teren
do hanc opinionem que proculdubio beriore e congestant
argumenta contraria ptes et 1° non obstat tex. in d. l. 2. C. de
episcopali audientia in xpus domino dicit n intelligi te do
minio non recognoscente superiorem nec mirum cum antedo te
xtura huius xpus senes ad eam duntaxat referatur ut ob hi
me extendit abendano ac exequen mandatis regium c. 7 in p

Neque etiam obstat tex. in c. felicis in p° de penis lib 6. neque
n. ibi in quit sumus pontifex iro gantem aliquam in
juriam cardinalis hoc crimen commitere sed potius ac
si commisiset perpetuam infamiam puniendus e neq
mus obstat tex. in d. l. quis quis junta l. 3 i beriud
est n prout latius aparebit ō consiliarios et eos q alio
silis regis sunt hoc crimen non committit in hoc aut
utilisimo artto sume notabis durisimam decisionem
tex. in l. 1.ª tt° 7. lib 8. ordinamenti hodie descripta
in l. 1.ª tt° 18. lib 8. in noba recopi cuius legis xpus
neralia compre hendere bidentur non solum non solo
dominos qui basalis habent sed etiam quoscumque alios
pribatos si abis qui secum habitant delictum fiat ut
adbertit antonius gomez 3. tomo de delictis c. 2° n° 10 in fi

committitur etiam huius modi crimen adbersus consili
arios et eos qui in consilio regis supremo asistunt quam
opinionem probat tex. in l. quis quis C. ad l. juliam
majesta in c. si quis 6. q.e a. in l. 1 j lex senatus C. de
dignitate lib 12 in l. 1.ª tt° 2° par. 6. l. la 8. per que
jura hanc opinio refert antonius gomez 3. tomo de
delictis c. 3 n.° 5. Latisime matienzo in dialogo relatoris
1.ª p.e c. 4. n° 9. nec solum ō supremus senatus sed etiam

principis et granate audiptes hoc crimen perpetratur ut
resolbit didacus perez in l. 1 tº 4. lib 2º hordina in quo tn
artº adbertendum e ita demun adbersus hos consiliarios
hoc crimen committitur si propter administrandam justitiam l.
ex causa faciente ofitium suum perpetratur si vero ex alia causa
hodie videlicet l. inimititia consiliarios hos quos ofendit
non magis pugnitur quam si personam pribatam ofendisset ita
resolbit grego lopez in l. 1ª tº 16. in glo. par. 2. egidi
us bosius in pratica tº de crimine lese majestatis n. 14. et
41. sed licet hec opinio atento jure communi verisima sit
contrariam in praxis hujus regni admissam ee ut constat
ex l. 1ª tº 12 lib 8. in noba recopilatione ubi probatur quod
adbersus hos consiliarios crimen duntaxat alebosia com
mititur perque jura corriguntur omnia que de jure commu
ni contrarium afirmant.

committitur etiam hoc crimen lese magestatis adbersus
magistratus hordinarios cibitatum prout probat tex. in l.
1ª vs. magistratus populi romani ff. ad l. juliam mages.
per quem tex. hanc opinio tenent [Dor Tulli] l. multi
quos refert capitius decisione 13. n 4. et grego. lopez. in l. 1ª
tº 16. par. 2 q procedit non solum si injuria fiat tempo
re quo magistratus ofitium gerit sed etiam post tempus
in dicatum ut eleganter probat baldus in d. observare
§. profitisci nº 6. ff. de ofo proconsulis quem sequitur go
som in l. unica nº 7. C. ut omnes judices inlen gasonm
l. ciendum §. si fundum nº 9. ff. qui satis dare coguntur a
biles in c. pretoris c. 1º nº 7 et 8. proquo opinione facit tex
in l. ff. ibi in memoria pristine dignitatis ff. de decurio
ne tex. in l. unius. §. serbus. ff. de aquisitione et in l. serbi
la 2ª C. de questionibus in autentico ut omnes judices sine
quoquo suffragio §. ilud videlicet colatione 2ª sed licet
hec opinio atento jure communi verisima sit contrario
in jure regio proculdubio observanda e ex l. 5. tº 22
lib 8. in noba recopilatione perque jura jux commune
corrigitur ut tenet grego lopez in l. 1 tº 2º par. 7 vuoade
lantados didacus perez. in l. 1ª tº 3. lib 2º hordinamen
glo. 2. ad. ffi placa de delictis lib 1º c. 6. n 4. in quo tn
adbertendum e q dum predicte leges imponunt penam
medietatis bonorum ocidenti magistratum hodie corrigunt
per l. 7 lib 8. tº 9. hordinamenti ubi imponitur pena
amisionis omnium bonorum pro hoc delicto

committit etiam hoc crimen qui reum incarceratum
posquam sibi delictum probatum e l. deco l. per e. sus.
com fesionem constiterit a carcere eximi. quam opinio
probat tex. expresus in l. 4. vs item qui confesum ff.
ad l. juliam mages ubi bart nº 3. et communiter omnes
quam opinio secuntur plures quos refert petrus duenas in
regula 281 aserit communem abiles in c. pretoris c.
3. vs jurisdictione nº 10 egidius bosius in prati vuocab
tura nº 16. cum autem l. 4. generaliter loquatur genera
liter inteligitur in capto ex quocumque crimine abiles
ubi s et a didacus perez in l. 22 tº 14 lib 2º hordina
quorum opinione verius tn est si impunito juris defendi posit
predictam constitutionem utpote penalem restringen
dam ea cum glo. ibi vuo reum ad eum duntaxat
qui hoc crimen lese majestatis in vinculis detentus est
non vero ex alio crimine quam opinio aserit commu
antonius gometius 3º tomo de delictis c. 2 nº 6. grego lopez
in l. 1ª tº 2º par 7. proquo etiam opinione facit tex

in. l. 14. tº 29 par 7 his et aliis quam plurimis casibus rela
tis a iure consultis in l. 1ª 2ª 3. et 4. ff. ad. l. Iuli magestatis
hoc crimen committitur cuius trans gresio 2m Iustinia ff. pena
mortis naturalis pugnitur idem probatur in l. quis quis
C. ad. l. Iuli mages inpº in c. siquis cum militibus 6. q. 1ª in l.
2. tº 2º. par. 7. l. 7 tº l. 13. par. 2 in l. 1ª tº 13. in nobarecco
pilatione quam penam hodie de consuetudine observando
testatur gometius l. 3. tomo de delictis c. 2º nº 1 tamedsi in adver
tenter trenesius in l. transigere nº 96. C. de transatio existi
met penam hanc alterari ex l. 2 tº 7. lib 8. ordinamenti
huic etiam proditori deuet domus destrui et demoliri ita ut
amplius resfiti nonpossit in c. felicis inpº de penis lib. 6. in
l. 6 tº 13. par. 2 in l. 9 tº 29 par. 2 que tamen inteligendum
quando delictum hoc contra regem duntaxat committitur ut adver
tit grego lopez in d. l. 9 verbo las casas amitit etiam proditor
naturalitatem et prebilegia regni in l. fi tº 24 par 4. in
ponitur etiam pena confiscationis omnium bonorum ut in
d. l. quis quis in fi in l. 2 tº 7 lib 8. hordina in l. 2 tº 27
lib 8 in noba recopila tradit late calaneus de consuetu
dinibus burgundie rubri 2ª §. 1º inpº nº 9 consequentibus
et ita statim perpetrato crimine administratio bonorum est
interdicta in l. quis quis §. emancipationes C. ad. l. Iu
li mages acproinde donare bendere l. alio quovis tº one
roso siue lucratiuo alienare nonpoterit in l. penul. et ffi. C.
ad. l. Iuli mages in l. ex iudiciorum ff. de acusatio con fiscatis
autem ratione huius criminis omnibus bonis bona mayo
ratus et substitutionis subiecta confiscari nonpoterunt
quam opinio probat tex. expresus in l. imperator ff. de fidey
commisa libertatibus tex. in l. papinianus §. meminisset
ff. de inofi testamen per que iura hanc opinio docet ale
xander consilio 23 nº 9. bolumine 1 resolbit communiter
antonius gometi in l. 40 tauri nº 97 bernar diaz in
pratica c. 124. nº 4. grego lopez in l. 2ª. tº 2. par. 7.
verbo mandas que opinio berisima est maxime si consti
tuens maioratum utatur clausula hordinaria ut si
posidens committat aliquod delictum pro quo eius bo
na debeant confiscari talis maioratus pre an bulo ore
delictum ipso facto transeat in sucesorem ut optime ad
bertit peralta in l. 3. §. cui fidey commisaria nº 127 ff.
de here institu et hec opinio ut berisima tenenda est
tamen si ab ea leui quodam fundamento dis quadat simi
chas de chato institutio c. 9 nº 141. limitatur in s. d. com
munis sententia quando pro hoc delicto ex indulgentia
pape pena omnium bonorum quo casu bona maioratus
ab ipso posesa delinquens in ter in eom modi tatem per ci
piendi fructus predictorum bonorum habetur quam opinio
probat tex. in l. estatius florus § cornelio felitio ff. de iure
fisci tex. in l. cum pater §. hereditatem ff. de legatis 2º
quibus iuribus hanc sententiam tenent non nulli quos
refert et sequitur antoni gome in l. 40 tauri nº 91 ubi
inquit hanc opinionem ut beriorem in iudicando et in
consulendo tenendam esse idem ascrit quemada in
compendio questionum in materia fiscali q. 17 ubi a nº
56. cum seqq. sed licet hec opinio utriusque iuris pariter
et consuetudine recepta sit contraria in iure
? iuris berior bidetur ex ratione tex. in d. l. impe
rator et ita cum alexandro consilio 23. nº 9. bolumi
ne 1 resolbunt omnes citati neque obstat tex. in
d. §. cornelio felitio quia ... eius de ... ad bona mo

inatus aplicari potest 2m verum intellectum quem ad — cons. do. nino
illum tex. tradit costa in l. galus § et quid si tantum — 26
2a pe. n 87 de liberis et postu ff. minus obstat tex. in d. §§.
here ditatum loquitur n. in re sinpliciter restitutionis subiecta
que licet tatile sit prohibita alienari interim in baleto
henatio in l. ff. §. sin autem sub conditione C. communia
de legatis ac proinde interim confiscari potest secus vero
in rebus maioratus que expresse sunt prohibita alienari
quarum alienatio interim nullius momenti est ut constat glo.
per tex. ibi in l. cum pater §. libertatis Xuo nei d. ff. de
legatis 2o communiter recepta 2m tiraquelum post le
ges cognubiales glo. 7 n 57 ac proinde interim confi
scari non posunt

pari etiam ratione confiscatis omnibus bonis dos uxoris nun
quam confiscatur arg. tex. in c. decrevit de heret. lib. 6. tex.
expressus in l. si quis postea in autentica bona damnatorum C.
de bonis proscriptorum in l. quisquis § uxoris C. ad l. iu ma
in l. si marito inpo ff. soluto matrimonio perque iura
hanc opinio tenet bart. in l. si constanter n 2o ff. soluto matri
baldus Rubenus de dote 7 pe. previlegio 17 egidius bossius
in pratica tito de bonorum publicatione n 73. dicit communem
antonius go in l. 78 tauri no 4. simanchas de chatolicis ins
titutionibus c. 9. n 10 et idem etiam observandum est in medie
tate bonorum constante matrimonio lucratorum ut resolvit
segura de bonis quesitis constante matrimonio inpo covas
lib. 2o variarum c. 8. n 7 neque hunc vere et recepta sente
ne obstat tex. in l. doce ancillam C. de rei vendicatione
ubi probatur quod maritus dominus est rerum dotalium cum
ei competat dumtaxat rei vendicatio iusta tex. in l. in rem
ff. de rei vendicatione et dos in bonis mariti non uxoris sit
ut in l. lucius titius §. idem respondit ff. ad municipia
lem inpo t. quibus alienare licet l. non quam opi
tenet glo. in l. 3 §. sed utrum Xuo patrimonio ff. de
minoribus resolvit commu. salicetus in l. in rebus
n 5. C. de bonis dotis rimpnaldus in d. § no 310 ro
gerius de dote. casuali vz. per totum ac proinde que
madmodum omnia bona mariti ratione huius
criminis confiscantur ita et dos cum in eius bonis
connumeretur debet confiscari sed non obstat hoc argo.
verius est n. dominium rerum peni uxorem esse in l.
in rebus Xo cum eadem res C. de iure dotis in l. quis
inpo ff. de iure dotis in l. si constantem § si maritus ff.
soluto matrimonio perque iura hanc opinio est com
munem defendit corasius lib. 5. miscelaniarum c. 14 pi
nelus in l. 1a 3 pe. no 12 C. de bo. maternis neque obstat
tex. in d. l. doce ancillam cui potest responderi quod im
perator ibi non concedit marito rerum dotalium dominium
sed tantum exercitium et luxagendi nec denegat uxo
ri dominium sed tantum actionem ut optime interpre
tatur pinelus ubi s. ac proinde cum dominium rerum dota
lium uxoris sit nimirum si propter delictum mariti confisca
ri non posunt ut aserit predicta commu sententia que in
hoc regno recepta est et quotidie servatur in praxi ex l. 7
tto 8. par. 3. et ex l. 77 tauri

ultima pena huius criminis est inabilitatio filiorum n.
tamquam infammes ab honoribus dignitatibus et officiis pu
blicis repeluntur et testamentis propinquorum sive extra
neorum

aliquid capere nonpossunt in l. quisquis § filii C. ad l. Juli. males in c. siquis cum militibus 6 q. 1a in l. 2 tit. 2 par. 7. quam legum decisionem acerbissimam eo existimat covar. lib. 2 variar. c. 8 in pr. inhumanam apelat baldus in proemio huius tit. eam autem et numquam in foro concientie observandam asserit alciatus responso 46 n. 7 et 6. ac pro in desuetudinem hanc hodie sublatam ex l. sanctimus C. de penis asserit igneus in l. tit. ff. ad silanianum sed contraria opinio imo quod hodie hec pena ut sanctisima practicatur et verior et magis communis est secundum antonium gomezium 3. tomo de delictis c. 2o n. 13. neque obstat quod filius non debeat pugniri propter delictum parentis ut per textum in C. ne filius pro patre debet n. inteligi corporaliter amissione in bonis et aliis penis temporalibus juste a lege afici poterit si gravitas criminis qualis est hoc lese maiestatis id postulaberit ut magis terreantur parentes in filiis quam in se ipsis ut ostendit covar ubi supra simanchas dicta institutione c. 9 n. 2o cum seqq. minus obstat d. l. sanctimus recenta interpretationem quam tradit duarenus lib. 28 disputationum c. 24 robertus lib. 2o sententiarum c. 2o

ultimo ex isto tex. deductu l. colligitur quod crimen perduellionis quod scilicet in rem publicam l. principem committitur morte non extinguitur sed eius memoria post mortem condemnatur idem probat tex. in l. tit. ff. ad l. iu. ma. in l. 3 tit. 2 par. 7 in l. 1 tit. 7 lib. 8. recop. tradit glo. ibi et communiter recepta secundum antonium gome 3 tomo de delictis c. 2o n. 15 ex glo. 2o colligitur quod cogitatio est affectus perpetrandi hoc crimen eadem pena pugnitur ac si secutus esset effectum quod verum inteligitur cum modo cogitatio in aliquem actum exteriorem prorupere quam conclusionem probat tex. in d. l. quisquis in pr. 2o cogitauerit tex. in l. si quis non dicam rapere C. de epis. et cler. in l. 2 tit. 3 par. 7 tradit late antonii gome 3 tomo de delic. n. 3 resolutum communiter covar in clemen. si furiosus 2 p. in pr. n. 5 et 6 de homicidio

sequitur explicandus
tex. in § l. e. julia
de iis tit. de pu.
judiciis

pro huius tex. intellectu premittendum est sub ista l. julia plura capita continere que enumerat consulnus in l. auxilium ff. de minoribus insurgit n. ad versus incestuosos ut in l. adulterium cum incestu ff. de adulteriis adversus lenones ut in l. 2 § lenocinium in l. mariti ff. de adulte. et tandem pugnit omnes species quas pugnibiles quas reffert gosius in pratica tit. de delictis adulterii antonius gomezius in l. 80 tauri ex n. 5 cum seqq. gosius decisiones 7. 26 cum duabus seqq. praecipua species est adulterium cuius difinitionem ponit tex. in c. l. illa § adulterium 6 q. 1a in l. inter stuprum ff. de verborum significa. l. inter. ff. de adulteriis in l. 1a tit. 17 par. 7 tradit covar in epitome 4 de conjugalibus 2a p. c. 7 in pr. n. 3. ex qua difinitione infertur quod conjugatus accedens ad solutam non committit adulterium ac proinde ab uxore criminaliter acusare nonpoterit in l. 1 ferit C. de adulte. tradit covar in epitome 2 p. c. 7 § 6 n. 5 licet quilibet in l. 1a. cognu. bia. n. 4. 2 civiliter ad separationem ... et ut paria crimina mutua compensatione tolantur ... re acusare nonpotest ita debet inteligi tex. in c. ... et penultimo de adulteriis secundum juanem bautistam in l. ... si qua ilustris n. 4. 6. C. ad orfitianum secundum marianum socinum

consilio 3.2. lib 4. acproinde filius natus ex coniugato et sublato succedit matri ex testamento et ab intestato iusta l. 9 taurj 2m rodicum guarez in l. 1a tto 6 lib. 3. fori colu[m]na penultima.

2o ex predicta resolutione infertur quod adulterium non solum committitur cum uxore vera sed cum putativa quam opinio tenet glo ff. in c. plerumque de donatio[nibus] inter virum et uxorem quam sequitur bart in l. si uxor §. plane ff. de adult[eriis] baldus nobellus de dote 1a pa no 3.6. rodicus guarez tto de las garancias in l. 1a lib. 3. fori ubi fatetur communiter receptam et eam acproinde in iudicando et consulendo tenendam ex l. 8. 1a tauri reprobata glo. que contrarium tenet in l. consensu §. uir quoque [verbo] suo sinit habere ff de repudiis pro qua nihil facit tex. in l. uxor [verbo] sed si ea ff de adulteriis recte intellecto quem ad illum tex. tradit cobar in epitome 2a pa c. 7. §. 6. no 1 ex predicta disinitio infertur quod cum sponsa de futuro que nondum nupta est non committitur adulterium quia adhuc ex sponsus non habeat ius ac[tionem] quod possit violarj quam opi[nionem] tenet glo in c. si vere in 1o de sententia excom[munica]tionis [verbo] suo cum uxore communiter recepta 2m antonium go in l. 80 tauri no 46 2m cobaru 1a pa c. 1 n 7 pro qua opinione facit tex. in l. miles §. queritur ff de adult[eriis] et hec opinio tenenda est tametsi contraria teneat glo in c. quemadmodum [verbo] suo sponsam de iu[re]iurando quam secuntur abb. et prepositus in c. discretionem de eo qui cognovit consanguineam nec pro hac opinione facit tex. in l. si uxor ff. de adult[eriis] in [verbo] sed nec spem matrimonii cuius optime satis facit cobar ubi supra acproinde communis sententia in iudicando et consulendo tenenda est ex l. 2 tto 16. yuno mens. questio 15 lib 8 hordinamenti et ex l. 3. tto 2o lib 8. in noba recopilacion

pugnitur autem inprimis hoc crimen adulterii 2m iustiniani pena mortis naturalis idem probat tex. in l. quamvis lata 2. c. ad l. iuli de adult[eriis] in quo arto ad vertendum est quod de iure ff. et. Cus. ante constantinum in d. l. quamvis pro hoc crimine numquam inponebatur pena mortis naturalis sed duntaxat relegatio que neque libertatem neque civitatem adimebat pro qua opinione facit tex. in l. relegatus ubi glo. [verbo] suo dabnatus hanc opi[nionem] tenet ff. de iis quibus ut indig[nis] ubi pro hoc crimine dabnatus testamentum facit quod facere non poset si alias penas pateretur ex tex. in l. eius qui §. 1 ff. de testamen 2o facit tex. in l. 2 §. miles ff. de his qui notantur in fammia que iura et alia multa pro hac sententia adducit antoni gome ubi eam dicit communem in l. 80 tauri no 4.7 cobar in epito 2 pa. c. 7 §. 7 no 16. conanus lib. 5. comentariorum iuris c. 7 no 3. sed huic opinioni nimis obstare videtur tex. hic cum in hec l. iulia lata sit ab augusto ut in l. 1a ff de adult[eriis] videbatur dicendum hanc penam mortis etiam tempore ff. cognitam fuisse cum augustus qui eam tulit multo tempore iuris consultos precessit quaratione corasi lib 2o miscelaniarum c. 17 tiraquellus in l. 13 connubialis no 20 secuta dicat crasse glo et aliquos communiter ubi supra existimantes hanc penam mortis naturalis ante constantinum in d. l. quamvis in cognitam fuisse unde l. falsam esse communem sententiam [?] crasse iustinia[ni] ff. fatendum esse affirmat lusitanus suarez lib 1o observationum c. 14 coluna 2 qua ratione non obstat communis sententia verior est neque obstat tex. hic sequitur n. iustini a[uten]t[icum] de l. iulia non quatenus fuit dedita ab augusto sed quatenus fuit edita per constantinum in d. l. quamvis quem intellectum ad istum tex. tradit conanus consilio 154. cobarubias in epitome 2 pa. c. 7 §. 7 no 16 perpendas. leges has summa diligentia et acinati animi quoque fervore revolvas si utilitatem percipere desi-

deras

de Jure uero C.is. pro hoc crimine imponitur pena ultimi suplitj in l. quambis la. 2a ad ff C. de adulteris de jure autenticorum adultera in monasterium detruditur in autentica sed hodie C. de adult in l. 13. tto 17 par 7. quod etiam de jure chanonico obserbatur in c. gaudemus de conbersione conjugatorum

de Jure uero huius regni adulter et adultera traduntur marito ut possit eos interficere si boluerit in l. 2 tto 15 lib 8. hordinamenti in l. 3. tto 20 lib 8 in noba recopilatio in l. 5 tto. 3. lib 4 del fuero Juzgo hac in l. ut utrumque debeat interficere l. dimittere in l. 8. tauri ita notabiliter resolbit sillbanus ... lib 2 no 46. carerius in pratica pagina 196. no 4 antonius go in l. 80 tauri no 47. menesius in l. transigere no 71 C. de transatio plures autem penas quibus ex bo rietate regionum adulterj puniuntur tradit tiraquelus in l. 13. connubiali ff 4. cum segg. si tamen adulter fuerit clericus depositus ab oficio et benefitio in monasterium detruditur in c. si quis clericus 81a distintione resolbit commu bernar diaz c. 79 cobar ubi s. no 19

admitit etiam uxor adultera dotem arras et omnia bone parafernalia in c. plerumque de donatis inter birum et uxorem in l. consensu §. si uero ... birum C. de adult tradit cobar in epitome 2 pe. c 7 §. 6. per totum carerius in pratica pagina 198. no 29 et hec opinio serbatur in praxi ex lege expresa in l. 82 tauri ex l. 5 tto 20 lib 8 in noba recopil puniuntur etiam adulter in hoc quod potest cum maritus propria auctoritate interficere bidelis. tamen et domi in fragranti delicto deprehensum in l. marito ff. de adulteris in l. gracus. junta glo. C. eodem tto in l. 13. tto 17 par. 7 uxori tamen interficere non poteris in l. neq. in ca ff. de adult ... cum potest adulterium in fragranti delicto deprehensum occidere sed etiam cum uxore confabulantem si tamen ej ... nuntiaberit ne cum ea loquatur in autentica si quis ej. C. de adulteris in l. 12 tto 17 par. 7. patrie tamen ratione patrie potestatis utrumque poterat interficere in l. pater ff. de adulteris in l. 14. tto 17 par. 7 hodie uero de jure nobisimo huius regni potest maritus adulterum cuiuscumque conditionis sit et uxorem in adulterium deprehensam inpugne occidere dummodo altero non dimitat in l. 2 tto. 15. lib 8. hordinamenti in l. 5. tto 20 lib 8 in noba recopila ita elegante tradit antonius gomes in l. 80 tauri no 5. gregorio lopez in l. 14. tto 17 par. 7 nec tamen amitit maritus dotem et reliqua bona uxoris in l. 82 tauri pecat mortaliter eam propria auctoritate occidendo 2m cobar ubi s. no 8. 2m soto in 4. distintione. 37 q. 1a arto 3. cum autem hoc crimen publicum sit 2m justiniani tamen cuilibet del populo competit eius acusatio in l. 2 ff. ff in l. quicumque ff. de adulteris que jura hodie correpta ex l. quambis C. de adulteris existimat bart. ibi ante no 6 resolbit commu. antonius gometius in l. 80 tauri no 49 et hanc opinio aprobat l. 2 tto 17 par. 7 que ut serbanda e tamen si contrariam teneat glo. in d. l. quanbis ... proximus et glo. in d. ... plerumque quam opinio aserit de commu ... in d. l. quanbis columna 2 hodie in jure nobisimo huius regni hec omnia correpta sunt cum solus maritus admitatur ad acusandum in l. 3. tto 7 lib 4 fori in pramatica 97. in bolumine pramaticarum in l. 2 tto 20 lib 8 in noba recopilatione et ita praticatur 2m antonium gometium ubi ... 2m menesium in l. transigere no 71. C. de transationibus sed intra quantum tempus debeat acusatio interponi

declarat glo. magistra in l. adulter. C. de adult. commu
niter recepta 2m grego lopez in l. 2 et 3. tit° 17 par. 7.

ex isto tex. 2° colligitur qd crimem sodomie nefandum pena mor
tis naturalis pugnitur idem probat tex. in autentico ut non lu
xurientur homines contra naturam colatione 6. in l. cum
bir. C. de adulteriis in l. 2 tit° 21 par. 7 de jure bero regio
antiquissimo baris penis pugniuntur prout constat ex l. 5. et 6.
tit° 5. lib. 3. del fuero juzgo ex l. 2 tit° 9. lib. 4. fori tandem de
jure nobilissimo morte non gladio ut in quit justitia fi.
sed ignie infligitur cum publicatione omnium bonorum et per
petua in fammia in pracmatica 8. alias in bolumine 8. 5.
in l. 1 tit° 21 lib. 8 in nobare copilatio tradit grego lopez in l.
2 tit° 21 par. 7 duenas in regula 113. et licet attento jure com
muni delinquens bonis esset concremandus ex regu tex in l.
universi ad fi. C. ubi cause fiscalis humanitatis in intui
tur prius extrangulatur 2m coba lib. 2° bariarum c. 10 n° 9.
efficiuntur in infammes in l. 1a § re mobet ff. de postulan
que in infammia ad posteros non extenditur ut in l. 1°
tit° 21 lib. 8 in no recopi pribantur etiam ipso jure omni
bonis ac proinde testamentum condere non posunt 2m bene
dictum in c. reynuncius xuo mortuo itaqz testa pre ali n°.
13. 4. de testamentis si uero clericus huius nefandi criminis
reus extiterit depositus in monasterium detruditur in c.
clerici de excesibus prelatorum tradit bernar diaz in pratica
c. 80 cobar in clementina si furiosus 1a p° § 1 n° 7. de omi
cidio plurimas autem penas quibus ex barietate regio
num sodomite pugniuntur tradit antonius gomez in
l. 80 tauri n° 32 rosarium busti 2 p° sermone 24 in
litera c. eadem etiam pena mortis naturalis pugnitur
qui crimem hoc nefandum contra naturam cum bru
to commiserit quo casu animal etiam interficitur c. mu
lier 15. q° 1a l. 20 tit° 21 par. 7 tradit cobar lib. 2° ba
riarum c. 8. n° 1 neqz existimes in d. c. mulier exercerime
rum imperium in bruto ut male existimat sapia in l.
imperium n. 5. de jurisdictione omnium judicum reperitur n hec
interpretatio ex eodem tex. ibi in digniam refflicem qz

neqz n. ibi animal pugnitur sed atrocissimi delicti memo
ria abolebit.

ultimo ex isto tex. colligitur qd strupum qd cum birgine
committitur l. cum biduo inonestis dimidii partis bonorum pu
blicatione pugnitur in umilibus autem corporis coertionem
cum relegatione idem probat tex. in l. 2 tit° 19 par. 7 sed
distat l. 1 § fi ff. de extra hordi criminibus ubi pro hoc
crimine imponitur pena mortis naturalis quam dificul
senciens bart. ibi interpretatur illum tex. procedere quando
strupum per bim commisum e quo casu pene mortis natura
lis pugnitur e contrario bero nrum tex. quando sine bi
quem intellectum aserit commu antonius gometius grego
go lopez in l. 2 tit° 19 par. 7. agidius bosius in pratica
tit° de bitio babnatu n° 19 et 64. et 66. sed hic intellec
tus ut diBinato rius reiyciendus e neqz n. constat ex d. § fi
tex. agere de strupo per bim commisso unde berus intellectus e.

ex l. julia non fuisse impositam penam mortis ut aserit justinia. h. sed postea extra hordinario judicio asuris contin in benta et exatrocitate criminis longe grabiorem impositam ita notabiliter altiatus lib 5. paradoxo c. 10 n 4 menesius in l. transigere n 34. C. de transatio hec tn omnia hodie sublata sunt de jure chanonico quatenus de florans birginem tenetur eam dotare. l. ducere in uxorem c. 1 et 2 de adulterio que pena in utroque foro serbatur in praxi 2m antoni gomez in l. 80 tauri n 6. bernardus diaz in pratico c. 77 ubi id in dubio non procedit si mulier non fuerit se dubtosa et sponte stuprum consenserit tunc n. maritus neque eam dotare neque ducere in uxorem tenetur quam opinionem glo. intelligit scienti per lucum ab expetidis dere. juris lib. 6. sequitur baldus n 20 in. l. unica. C. de raptu birginum angelus de malefi xowo quem ea adulter abusi mata selamus notabili 99. ubi adicio tota pro hac opinione pluras alegat pro qua opinio fat quia scienti et consencienti nulla fit inguria nec dolus in. l. bendito C. de rescinden bendito in. l. nemo bidetur ff. de re juris 2o fatit l. 2 §. siquis bolentem ff. de libero homine exibendo ubi siquis liberum hominem detineat bolentem pena edicti non tenetur et hanc opinio probat tex. expresse in l. 1 tit. 7. lib 4. fori contrariam tn opinio tenet abb. in d. c. 1 notabili 1o ubi marianus suscinus et romanio dicunt communem dicit communem antonius gomez. in. l. 80 gauri n 4 bernardus diaz in pratico c. 7 n 4. in quo tn articulo ita distinguendum e quando constat de spontanea bolumtate mulieris aut loquimur in foro contendioso aut in foro conciente si in foro conciente tantum tenetur redere coruptam ad bonum statum 2m nabarro in manual c. 16 n 16. tenetur etiam dabnum resarcire et si ex stupatione dare tant. quant. pluris eget corupta ad inbeniendum maritum sibi quoe qualitr quam restitutio tradit cobar in epitome. 2 par. c. 6. § 8. n 15 in foro autem exterior. credetem beriorem ee sententiam datis ubi si cum propter inbecilum consilium mulieris debuit bir. constans. et prudens tantum fatimus perpetrari 2m grego lopez in l. 1 tit. 19. par. 7 ubi sequitur hanc opinio commu pro qua fatit tex. in l. 1. §. cornelia ff. ad l. corne de sicariis ubi boluntas illius cui in juria facta e. n tollit penam debitam pro in juria. 2o fatit. l. unica in fi. C de raptu birginum. l. rabtores. ad. fi. C. de episcopis eadem autem pena pugnitur 2m justinia h. stuprum cum bidua commissum quod tn hodie generali hujus regni pros et consuetudine non scibari existimat antoni gomez. in l. 80 tauri n 14. admitit tn bidua propter stuprum dotem quem modum adue nupta eset propter adulterium amitere qua opinio tenet pau de chastro in. l. sororem n 4. C. de his quibus ut in dig. idem in. l. fidei commissum n 4. C. de fidei commissis cuius opinio aserit commu plures refferens pinelus in l. 1 n 9. C. de bo maternis didatus perez in l. 6. tit 2 lib 4 hoc in proqua opinio fatit tex. in l. fi. C de bo maternis ubi tn re nente bidu itate fingitur durare matrimonium quoad omnia pribilegia et quoad odia et onera sed per adulterium constante matrimonio amitit mulier dotem ut in l. consensu §. si uxor b. birum C. de repudiis et in c. plerum de donatio inter birum et uxorem et etiam soluto matrimonio

per strupum 2º fatit glo. in l. fidei commissum C. de fidei commissis ubi tenet q hereditas legatum. l. fidei commissum relictum uxore revocatur per strupum post a commissu quam in hoc aserit commune antonius gome in l. 53 tauri nº [illegible] sed is non obstantibus contraria sententia tenet alexander in d. l. sororem nº 8. proqua i fatit tex. in autentico de restitu et ea que i ipsiense pari § [illegible] colatione 4 ubi bidua propter exstrupum intra annum luctus commisum amitit duntaxat lucrum q ipsa ex bonis maris erat habitu re q dotem propriam non amitit 2. fatit tex. in c. 2 de feudis sine culpa non amitendo in usibus feudorum in bos domino bibente 3. fatit q tex. in d. l. consensu et in d. c. plerumq in adulteris duntaxat locuntur q cum illa sint penalia sunt ad exstrupum extendi non debent ex regula tex. in l. cum quidam cum lacte adiectis in § precedenti ff. de lib. et posthumis quibus rationi hanc opinio secun hut pinelus et peres ubi s. et in praxi iam diu receptam et ab ipso praticatur aserit cobar in epitome 2. pº c. 7. § 6. nº 10 et eam innumeris rationibus comprobat aimon sabilianus consilio 20 s. ex quibus re iectis periculosam distintio quam tradit peralto in l. cum quidam nº 8. ff. de lega 2º sed licet mulier propter exstrupum dotem non amitat amitit tamen lucra constante matrimonio quesita in l. 4. tº 4. lib. 5. hordi in l. 5 tº 9. lib. 5. innoba recopilatione 29

ac etiam l. Julia pugnitur ille qui binas nuptias contraxerit pugnit nº pena exstrupi l. eum qui duas C. de adulteris. l. 2. C. de incestis nutis resolbit commune cobar in epitome 2ª pª c. 7 § 3. nº 6. praxi tamen et consuetudo huius regni obtentum ut huic bigamo ferro candenti imprimat in fronte litera q. iusta dispositionem tex. in l. 3 tº [illegible] lib. 5. hordina in l. 6. tº 15. lib. 8. hordina in l. 5. tº [illegible] lib. 5. innoba recopilatione et ita serbatur in praxi 2m cobar ubi s et grego lopez in l. [illegible] tº 17 par. 7. que tamen pena nobisime immutata e ex l. 8. tº 20. lib. 8. innoba recopila quo casu 2º loco contractum matrimonium non solum e separandum sed etiam ipso iure est nullum tamets in rei beritate primum propter impedimentu consanguinitatis nullius momenti sit quam opinio tenet soto in 4. distintione. 13. 7 qª. 1ª ar. tº. 5. coluna. 3. nabarus in manuali. c. 22 nº 5. 6. tamets contrahens eisdem penis pugniatur argº. tex. in autenti incepstas. C. de incest nutis in clemen unica de a[illegible]ni et consanguinitate

eadem etiam pena pugnitur uxor que hoc crimen commisit dum modo 2m matrimonium fuerit carnali copula consumatum quo casu tamquam adultera pena mortis naturalis pugnitur nisi cercio rata de morte prioris biri contraxerit quam resolutionem tradit antonius go in l. 80 tauri nº 28 cobar in epitome. 2. pª. c. 7 § 3. nº 6. et hec opinio aprobatur in l. 8. tº 9. par 4. circiorratur autem uxor de morte mariti qui in longinquis abest ex sola fama quam opinio tenet glo in c. [illegible] niam frequenter in § porro [illegible] presumatur ut lite non contestata communiter recepta 2º nabar in manuali c. 22 nº 5. 3.

ac etiam l. Julia pugnitur ille qui consanguineam carnaliter cognoberit committit n. incestum in l. si adulterium cum incestu in § ff. de adulteris in § 9º insta de nutis in l. 1 tº 18.

in. l. 2 tit.o 19. par. 7 hoc autem crimem absque matrimonio commisso Jure ciuili pena adulterij, ac prouinde pena mortis naturalis punitur quam opinionem tenet glo. in d. l. si adulterium cum incestu insto communiter recepta ... covar. in epitome 2 p.e c. 6. § ... idem probatur in l. 3. tit.o 18. par. 7 Jure uero nobilis hoc crimem committens dimidia parte bonorum priuatur et fisco adjudicatur in l. 7 tit.o ... lib. 8. hordinamenti in l. 7 tit.o ... lib. 8. in noua recopilatione sed cum hodie de Jure ciuili pro adulterio pena mortis non imponatur ut in autentica sed hodie C. de adulteriis possit atentare quod pro hoc crimine imponatur duntaxat pena arbitraria cum confiscatione bonorum de ficientibus liberis ex d. l. hordinamenti prout conclusio resolubil(?) ... asserit ita praticari antoni gomez in l. ... taurum n.o 15 si autem incestus cum matrimonio de facto contracto committatur committens si uilis persona e(st) ... tur et in exilium mititur cum omnium bonorum deficientibus liberis publicatione si uero honesta persona sit confiscatione omnium bonorum in perpetuum exilium mititur in autentica incestis nuptiis insto. colatione in autentica incestas C. de incestis nuptiis ... c. ... leges insto de heretici lib. 6. in l. 3. tit.o 18. par. 7. tradit ... nas in regula 150 ... euitabit in huius modi penas si ... ditione si papa dispensauerit item cum Judicio ... dixi ... mus in 4. tit.o de sponsalibus ... circa hoc dubitare pro quo facit tex. in l. infamius ff. de iure institu cuius rem tradit paulus in l. ... ff. de lega ... couarru in epitome 2 p.e c. ... § 5. n.o 12 antoni go in l. ... taurum clericus autem huius criminis reus deponendus est prout quod tex. in c. ... de penis et in c. non debet 30 q. 1 resoluit glo. in c. lato 2 q. 7 et ita praticari asserit bernardo diaz in pratica c. 7 8. paulus grillandus de penis omnifariam coitus ... 3.

ac etiam l. Julia punitur ille qui cum monialibus ... cubuerit committit enim adulterium sacrilagium et incestum ... in c. uirginitas 27 q. 1 a punitur autem pena mortis naturalis in l. si quis non dicam rapere C. de episcopis in autentico de santissimis episcopis in l. unica insto C. de raptu uirginum in l. ... tit.o 20 par. 7. in l. ... tit.o ... 4. ... priuatur etiam omnibus bonis et monasterias ... cui hec injuria facta est aplicantur in l. ... C. de episcopis et clericis in autentica ut de santis ... § ... 9. tradit abb. in c. monasteria n.o 6. ... et hones clericorum ... in l. unica n.o 40 C. de raptu uirginum punitur autem huiusmodi penis non solum ... delictum hoc consumauerit sed etiam si duntaxat atentauerit ut in d. l. si quis non dicam rapere in atrocioribus in quale hoc crimem reputatur sola cogitatio deducta ad aliquem actum exteriorem proximum consumationis pena hordinaria punitur prout ... plures quos ... refert defendit eleganter couar in clemen. si furiosus 2 p.e insto n.o 5 et 6. de homicidio abendaño in c. ... c. 22 n.o 4. pro qua opinione ultra tex. in d. l. si quis non ... facit tex. in l. quisquis ... cogitauerit C. ad l. Juliam maiestatis tex. in l. is qui cum telo C. ad l. cornelia de sicariis tex in l. ... ff. de bonis eorum tex in c. 1 de ... tidio lib. 6. tex. in l. 2.a tit.o ... par. 7. sed licet hec opinio in puncto Juris sustineri possit generali ... consuetudine ... orbis ostentum est ut mitius puniantur delicta ... tum cum ... atrosissima atentata quam consumata ... opinio probatur in l. ... ff. de extra hordinariis criminibus insto ... et ... quam apelat communem ... insto insta de ... diachonibus sibi ... lib. 4. n.o 4. ...

15

Sequitur tex. in §. i
tem. l. cornelia de
sicariis

procuisus tex. intellectu premitendum est omitidium tripliciter considerari in iure aut nempe voluntarium aut chasuale aut necesarium quorum disinitionem et pulcra inproposito diligenter tradit cobar in clemen si furiosus in p° 2ª pe et in §. i° de omiti quo sit supposito primo ex isto tex. decidatur qomitida ex l. cornelia pena mortis naturalis pugnitur idem probatur ex l. 3. C. de episcopa audientia in l. unica C. de rapto virgi in l. penultima C. de sicariis in l. 1ª tº 17 lib 4. fori in l. 1ª tº 13 lib 8. hordinamenti in l. 1ª tº 23. lib 8. in noba recopilatione ex quibus iuribus et precipue ex nro. tex. hanc penam indistinte pro omitidio voluntario l. corneliam inpositam fuisse afirmat lusitaneus guarez. lib 1º observationum c. 24. colu 2. sed obstat l. 3. vers legis cornelie et l. penulti ff. ad l. cornelia de sicariis ubi ex l. cornelia pena deportationis cum publi omnium bonorum in honestis personis duntaxat inpotitur in humilibus autem pena mortis naturalis imponitur facit tex. in l. l. iulia §. fi ff. ad l. iuli repetun. ... tradis bal. dus in l. unica nº 10 C. ex delictis defunctorum que in difi cultas facile disolvitur si consideres penam legis cornelie cum predicto moderamine aditam fuisse ut in statuta aur sius hic vers persequitur neque obstat iusti in ti loquitur in de lege cornelia non quatenus fuit insta a cornelio sed quo tenus proter atrocitatem criminis et alias grabisimas causas postea fuit aucta ab imperatoribus in d. l. 3. C. de episco audi entia cum similibus quem intellectum docet cuiacius lib. 5 re ceptarum sententiarum pauli c. 23. imponitur itaque hodie pro omitidio pena mortis naturalis ut in d. iuribus quod pra xi et consuetudine receptum esse testatur careriu inpratica pa gina 98. precipue in isto regno ex l. 1ª tº 23. lib 8. in noba recopilatione que regulariter serbantur aduero nobiles non pugniuntur pena mortis naturalis pro omitidio sed dun taxat deportatione l. alia pena extra hordinaria arbi trio iudicis imponenda prout argumento tex. in l. 3. §. fi. et in l. penultima. ff. de sicariis existimat antoni go. 3. tomo de delictis c. 3. nº 2 et ita in praxi observandum existimat pla ca de delictis lib 1º c. 10 nº 1º sed observandum est contraria opinio verior et magis communis est indistinte que probatur ex generalitate tex. in l. 3 C. de episcopa. audientia. i liom. ... qui facit semper expelat et hec opinio serbatur in praxi 2m grego lopez. in l. 15. tº 8. par. 7. vers cavallero est communis 2m bosium inpratica tº de omitidio nº 109 et pro batur expresse in l. 4. tº 13. lib 8. hordina in l. 4 tº 23. lib 8. in noba recopilatione. pugnitur etiam ultra penam corpo ralem in suntibus qui in in firmitate ab otiso consumti sunt pro quibus actio in facturum heredibus defuncti compent in l. fi ff. dei qui deiecerunt. l. fi. de iunt in §. i° vers iudex. s. i. ne obliga deis qui ex quasi delicto nascuntur condenabitur etiam in operis qui ex quasi delicto defunctus facere poterat singulis diebus ut in d. vs quas ipse defunctus facere poterat singulis diebus ut in d. vs iudex. referta in computatione centum annorum quos quilibet vivere presumitur in l. fi vers longissimum. C. de sacrosa tis eclesis iusto communi intellectum quem tradit pirus inau tentica nisi tricenale nº 57. C. de bo maternis et in l. 2 3. pa c. 4. nº 33. C. de rescin venditione per quem tex. hanc opinio tenet rodicus suarez in l. quoniam in prioribus 3. amplia tione vers 2º quero. C. de in oficioso testamento. sed contraria

opinio

Ximenez.

Ldo Navellan
Carrasco

Ldo Navellan.

Ldo [illegible]

procul dubio verior e imo qd huius modi opere extimabitur usque ad tempus quod verisimile e obitum vivere potuisse facta computatione quam tradit consul. in l. hereditatem ff. ad l. falcid. quam opinio tenet antonius gomez. tomo de delictis c. 3. nº 3. et covar. c. 10. nº 7. ubi asserit in praxi observari tametsi covar in manuali nº 22 existimet id in quinquaginta annos taxandum ee ex l. 1ª ff. 1 in ff. de usu quod de yecu[illegible] l. e fuderunt ex ff. 1º nos ab omine [illegible] que se obliga que ex qua [illegible] que in iura locuntur in omicidio chasuali et sic in homine casu interemit secus vero in omicidio voluntario quo casu recepta sententia sine dubio tenenda e ut judex vidi licet arbitretur usque ad tempus qd verisimile e desfunctum vivere potuisse neque obstat. d. l. ff. et C. de sacrosan ecclesiis quoniam respecta communi interpretatione verius dicas tex. illum de taxat probare qd plurimum vita hominis centum annorum ac proinde magis videtur probare non pre sumi quem vivere centum annos ut advertit covar lib 2º variar c. 7.

2º ex isto tex. deducitur qd eadem pena mortis naturalis vel puniri his qui animum occidendi habuerit et cum telo ad occidendum ambulaverit ac si vere occidisset i de[illegible] probatur ff. is qui cum telo C. ad l. corneli de sica in l. 1ª ff. eodem tradit late covar et antoni gomez idem qd tradunt in [illegible] resaltis in ff. precedenti illis ad ff. vide que habes advertendum in tex. ff. et in d. l. is qui cum telo generali totius orbis consuetudine receptum ee mitiori pena puniri eum qui cum telo ad occidendum ambulaverit quam is qui occiderit que opinio tenet paulus in l. 1ª ff. ff. et quisquis juris dicit com[illegible] mu verius in prati tº de omicidio nº 4 ll filii [illegible] si quis cum telo ambulaverit ut aliquem occidat et cum prodi[illegible] vulneret quo casu pena mortis naturalis punitur ac si ter fecisset in l. 2 tº 23. lib 8. horden in l. 2 tº 23. lib 8. noba recopilatione et ita practicari asserit placo de delictis c. 2 nº 4. in quo agrabatur huius criminis penam propter qualitatem proditionis agrabatur etiam in hoc qd delinquens trahitur ad causam equi propter vias publicas et postea suspenditur cum publicatione dimidie partis bonorum in l. 12 tº 13. horden mentis in l. 10 tº 23. lib 8. in noba recopilatione tradit late antonius gomez 3. tomo de delictis c. 3. nº 5. agrabatur etiam in hoc qd sententia apelatione remota executioni mandatur in l. 3 lib. tº 23. par. 7. non gaudet immunitate ecclesiarum sed abea per vim extrahi potest ut suspendatur c. 1º 2m verum intellectum de omicidio tradunt omnes inter alia de immunitate ecclesiarum resolvit communiter covar lib 2º variar c. 20 nº 7. his ut penis non puniri omicida si animum occidendi non habuerit licet mors secuta sit quo casu alia pena extra hordinaria punitur l. 1ª ff. divus in l. in l. cornelia ff. de sicariis in ff. item si [illegible] de l. aquilia in l. 5. tº 8. par. 7 in l. 15 tº 13. lib 8. hordinamenti in l. 13. tº 23. lib 8. in noba recopila tradit [illegible] lib 1º disputationum c. 17 et sic ut commune co[illegible] in clementini si furiosus 2ª p. ff 1º n 1 de omicidio quo casu judex animum et voluntatem occidendi et per [illegible] de et instrumento arbitrabit 2m tomum grame [illegible] 3. nº 5. pro quo tex. expressus in l. ff. 1ª ff. divus his etiam penis non punitur si propter defensionem aliquam occidat in l. ut vim ff. de iusti et iure in l. 1º ff. cum arietis ff. si [illegible] amplex pauperum fecisse dicatur in l. 3. et 4. tº 13. lib 8. hordinamentum in l. 3. et 4. tº 23. lib 8. in noba recopilatione tradit covar in clementina si furiosus 2. p[illegible]

n.º i. duenas in regula 191 sobre lib. 5. de iusti ussura q. i. o.
arti. 7 neque solum proda. pensione bile licet aliquem ob
u direct sed etiam pro di pensione rei yn. l. 1.a C. unde bi notat
glo. in d. l. ut uin xuo nam iure communiter receptam 2m caceriu
in pratica folio 186. n.º 3. 2m bernardum diaz in regu 507 fu
rem. n. noturnum cum clamore potest obtidere diurnum bero
ita demum sise ipso defendat in. l. itaque cum. l. sequenti ff. ad. l.
aquiliam in. l. 4. tito. 3. lib 8. hos ordinamenti tradit alfon
sus dechastro de potestate legis penalis libi.º folio 48. qui in pro
cedit quando fur aprahendi nonpotest quo casu cum rei periculum
inmineat obtidi potest non alias quam senten teret abb. per
tex. ibi in c. 2º de omicidio

ultimo ex isto tex. dedutitur eadem pena mortis naturalis pug
niri benefficos qui in cantatione. l. beneno homines obticiunt
. l. si mala medicamenta bendunt ad obtidindum in. l. 1.a xx
preterea in. l. 3. xx ex senatus consulto ff. ad sicarios in. l. 1.a C.
de malefitis et matematitis in. l. 7 tito 8. par. 7. tradit bernardus
diaz in pratica. c. 88. antonius gomes. 3. tomo de delie. c. 3 n.º 7.
placa de delictis. c. 20 ac etiam. l. cornelia pugniuntur aso
sinij ij autem dicuntur qui pecunia corupti homines obcidunt
siue fideles siue infideles sint prout resolbit commu bernal
cius in pratica c. 91 gregori lopes per tex. ibi in. l. 3. tito 27
par. 7 et hec interpretatio ut berior tenenda e refecta alia qua
tradit cobar. lib 2º bariar. c. 20 n.º 10 xabar in manualj.
c. 27 n.º 136. ij igitur pena mortis naturalis pugniuntur
arg. tex. in. l. nonsolum §. si mandatum xx procul ff. dem
iuris et in. l. cicero ff. de penis in. l. 3. tito 27 par. 7. sunt e
tiam ipso iure ex com municati ut in. c. 1.º de omitidio lib 6.
clericus autem omitida depositus in monasterium detruditur
in. c. tue de penis pribatur e
tiam benefitio suo per sentenciam 2m ynocentium in. c.
cum nij de concessione prebenda 2m plures quos titat bernar
dus in pratica. c. 88. ubi resolbit hanc ee commu sentencia
per tex. expresum in c. cleriti. nec cleriti. l. monachi ibi ho
nore pribetur et loco ac pro in depositu ante sententiam be
ne fitium suum in faborem alicuius renunciare quam opinio
tenet glo. communiter recepta in. c. 2º xuo finito ut lit pendite
lib. 6. quam asserit communem cobar in clementina si
furiosus 2 p.e §. 3. n.º 7. de omitidio pro qua fatit tex. in. c. per
tuas ad ff. de simonia et tex. in. c. ex literis ac ff. de ex
cesibus prelatorum que opinio ut berior serbatur in praxi
tametsi molineus in regula chancelarie de infirmis resig
nandibus n.º 158. in antiquis et n.º 3. 68. in nobis con
trarium probat data uero incorigibilitate depositus traditur
curie secularj in. c. cum non ab omine de iuditis alias mi
nime iuditis secularis potestate submititur pro quo opinio
fatit tex. in. c. cleriti de excesibus prelatorum ubi ob crimen ne
fandum sodomie qui procul dubio omnium detestabilius e
clericus dumtaxat depositus in monasterium detruditur neque
traditur curie secularj per quem tex. cobar lib 2º bariar
. c. 20 n.º 7 existimat hanc. opinionem beriorem ee repro
bata sententia panormitanj in d. c. cum non ab omine et
in. c. ad sicleriti n.º 3. 9. de iuditis ubi existimat pro quo
cumque delicto enormissimo etiam non data incorigibilitate
clericum deponendum et curie secularj tradendum esse
cuius opinionem aserit communem et in praxi iandiu
receptam bernardus diaz in pratica c. 90 etc.

+

Sequitur tex. in §.
deinde l. hoc tit.

§ ex isto tex. deducitur l. colligitur quod parricidium est publicum iu
dicium et hac pena punitur quod parricida insutus culeo cum ca
gallo gallinaceo vipera et simia in flumen jacitur idem pro
batur in l. pena ff. ad l. pompeiam de parricidis in l. unica C. de
is qui parentes vel liberos occiderunt in l. 12 tit. 7 par. 7. Sed 2o obstat
l. 1a ff. de parrici. ubi parricida pena l. corneliae de sicariis justa dispo
sitionem tex. in l. 3. ad ff. ff. de sicariis duntaxat punitur neque pe
na de qua per Justinia. hic ei infligitur huic tamen difficultati res
pondetur l. pompeia penam duntaxat deportationis impositam
fuisse hac in lege et conditione ut ophisores parentum spe
tiali pena culei punirentur alii vero pena legis corneliae de
sicariis ut aserit expresse jurisconsultus in l. pena ff. de
parricidis que in pena hic per Justinia. extenditur in discr te
ad descendentes a fines et colaterales et ita loquitur Justinia
de l. pompeia non quatenus fuit instituta a pompeio quo tem
pore pena duntaxat deportationis erat imposita sed quate
nus postea fuit alita more maiorum in d. l. pena et in d. l. uni
ca C. de his qui parentes vel liberos occiderunt quem intellec
tum tradit eleganter Covar. in clementina si furiosus in ini
tio 2e partis § 12 de omicidio et in epitome 2 p. c. 7 § 7 n. 16 de
unico Xuo hunc intellectum tradit cujacius lib. 5 recepta
4 sententiarum pauli c. 23. 2o obstat l. divus ff. ad l.
pompeiam de parricidiis ubi pater qui filium interfecit
duntaxat deportatur neque predictis penis punitur quaestio
ne barti in proprio loco existimat posse mitiori pena
patrem puniri que ex l. pompeia fuerat imposita quoniam
justus dolor quem ex adulterio filii antea perpetrato conce
rat eum excusat quem intellectum aserit commune anto
nius gometius in l. 80 tauri n. 59 sed sustineri non potest cum
l. marito ff. de adulte. et ex l. gracus C. eodem tit. id impu
ne facere poterat preterea tex. ibi non agit de excusan
do sed potius de obviando patre ibi quia latronis magis [illegible]
bi quia patria potestas etc. unde probabilius dixi post [illegible] sincer
tiquos ff. 4. hanc penam impositam non fuisse patri qui
filium interficeret cum ratione patriae potestatis non so
lum post [illegible] summam potestatem vendere ut in l. 2 C. de patri
qui filios distraxerit et in l. 7 et 8 tit. 17 par. 4 juntis que
tradit Covar. late lib. 3 variarum c. 14 n. 4 sed etiam [illegible]
ne occidere licebat in l. in suis ff. de li. et posthu. ad ff. in l. 1
C. de patria potestate et id plane significat tex. a sufficientem
parcium enumeratione in d. l. 1a ff. de parrici. preterea autem
in d. l. divus pater filium interficiens deportatur et si pe
na l. pompeie de parricidiis punitur quolibet causa obsta
ret et patria potestas eum excusat modus tamen cum gravi
quia in venatione et inter silvas et more latronis filium
crudeliter interemit atque ita intelliges quorsum tendat
illa patris incusatio de qua in d. l. divus Xuo quod latronis
magis hodie in exclusione Justiniani hic et in d. l. unica
C. de his qui parentes vel liberos pena hujus tex. non solum
in filiis sed etiam in parentibus qui liberos occiderunt locum
habet et sic ad descendentes et colaterales a fines quod exten
ditur ut notat glo. hic. Xuo contineretur esse [illegible]
re ceptam 2m antoni gomez 3. tomo de delictis c. 3 n. 9.
2m covar. in clementina si furiosus 2 p. in § n. 12 [illegible]
ca de delictis lib. 1 c. 22 n. 3. quo fit ut de isto tex. in
d. l. in suis ad ff. per nostrum tex. sit sublata ut aserit
glo. ibi Xuo licebat communiter recepta 2m fine [illegible]

in Rea. C. de bonis maternis 2 ap. n° 8. mitior. ff. pena punitur pater qui
nonne candi animo sed disciplinae potius gratia filium interemerit
arg. tex. in l. unica C. de emendatione propin quor. in l. 3 C. de
patria potestate. facit tex. in l. sed et si § magister. ff. ad l. aquil.
praesumitur n. hoc casu disciplinae potius gratia quam pecandiati
mo filium vulneraset ut tradit alciatus regula 1 presuntione 3.
pro quo tex. in l. unica C. de emendatione servor. ac pro in de hoc
casu tenebitur non tanquam dolosus quia in eo dolus non presumi
tur. sed tanquam culpabilis qui excessit modum incorrigendi ita
resolbit bal. dus in l. sed et si ff. [illegible] aquiliam ditit.
commu Tobolus in pratica pagina 6. 12 n° 72 que communis
praticabitur maxime in isto regno. stante l. 9 tto 8 par. 7 ne
que solum ac pena punitur filius legitimus patrem occidendo
sed etiam naturalis et spurius quam opinio docet faber et om
nes hic secuntur plures quos citat alexander in l. cum facto § si
quis rogatus n° 4. 2. ff. ad trebelia Fortunius garcia de ultimo
fine ilatione 7 pro qua re apta sententia facit generalis
de talis tex. in d. l. 1a ibi quo si quis ff. de parricidis licet autem de
tento iure communi 2m iustiniana ff. parricida vivus in suleo cu
leo debeat in flumen proici. umanitatis tm intuitur prius ex
trangulatur 2m antonium go ubi s n 3. clericus autem huius
criminis reus depositus in perpetuum carcerem detru ditur quo
casu propter atrocitatem criminis an sit tradendus curie secularj
re solbit late bernar diaz in pratica c. 90 placa de delictis lib° c 22 n
43.

Sequitur explicandus tex.
in § l. cornelia isti
tto. de pu iudiciis

es cribens testamentum . l. aliud instrumentum falsum si liber
publica omnib. bonis in insulam deportatur si autem servus ultimo
supplicio afficitur. l. punitur idem probatur in l. f. § fi. ff. de falsis
in l. 6 tto 7. par 7. privatur etiam officio suo in l. si aliquid C. de
susceptoribus et arcariis lib. 10 notat glo. ibi quo de fide in l. si quis
ex argentariis ff. de edendo et etiam in fammis in l. lucius
ff. de is qui notantur in fammes nemirum cum crimen hoc pu
blicum sit 2m iustiniana ff. deprovide ex eo irogatur infammia ut
in l. infamem ff. de pu iudiciis in l. 1a ff. de is qui notantur infammes
debet etiam manus amputare in l. 6. tto 7 par. 7. in l. 4a tto 12 lib
4. fori in quo tm adverte q. atento licet iure communi quando
ex forma legis seu statuti propter aliquod delictum manus ampu
tatur minus utilis et sic sinistra debet amputari ut notat glo
in autentico sed novo iure C. de servis fugitivis communiter re
cepta 2m alciatum in reg. 3. presuntione 4. 5. ad ff. 2m iasonem
in l. de quib. n° 36. et 37. ff. de legib. in hoc casu dextera quam
deliquit debet amputari ut docet, politius singularis 2. 18.
ad ff. et probat tex. in l. ffi tto 19 par. 3. ubi grego aserit ito
praticari

ac etiam l. cornelia punitur testis qui falsum testimonium
dixit quo casu in civilibus si ex officio iudicis absque petitione partis pro
cedatur extra hordinarie punitur iusta. d. § fi in l. nullum C.
de testibus receptam 2m bart. ibi n° 4. aprobata in l. ulti. tto 16
par. 7. si vero ad petitionem ptis cum publicatione omnium bonorum in insu
lam deportatur in l. f. § fi ff. de falsis praxi tm et consuetudi
ne receptum e ut huic testi falsidico dentes extrahantur no
qui clam omnes sed 5. cor pars. in l. 3. tto 12 lib 4 fori, p procedit
sive ex officio iudicis. sive ad petitionem ptis procedatur ut docet Covarr
in c. quamvis pactum 1a pe § 7 n° 8. de pactis lib 6. Simanchas
de chatolicis institutionibus c. 6. 2 n° 3. 4. qui in tradit Tobo

P. dons

muy mag.co señor
mag.co muy s. muy s. mandamos
avos. do.
fulano de tal. parte. paresco ante vmd en la
por forma. que de derecho. aya lugar. mandamos
Ximenes. muy amado. señor
p. muy s. muy

man

A A A
babi

mandamos.

Sepan. quantos. Esta
Sepan quantos.
Sepanquantos. Estacarta
Sepanquantos
muy mag.
Separ
mandamos.

Verba principis constitutione inmutatum est in l. 7 tit. 17 lib. 8 in noba recopila ubi falsidicus testis ad triremes perpetuo dabatur in criminalibus autem eadem pena puniatur qua reus si delicto convictus esset deberet puniri, et sic patitur penam talis hominis in l. 1a in pr. ff. de sicariis nam licet sus cribtio adpe nam talis hominis iam fuit sublata consuetudine acepta bisdali et dicibone lex. in l. fin. ff. ad l. corn. de falsis acusatio in l. 3 C. de his qui acusare non possunt, in l. 2a tit. 1 par. 7 ut eleganter dis cel Bart in l. si cuj crimini n.o 2o ff. de accusationibus grego lopez in l. 13 tit. 9 par. 4 duenas in regula 26 In intelle qui in cri minalibus falsum testimonium dixit aduc procedit prout ex d. juribus resolbit Coba lib. 2o bariar. c. 9 n. 1 et tra ser batur in praxi ex lex. spreso in l. 3 2 tauri ubi anton gome n.o 7 eleganter declarat quin causa heresis a fortiori proceditur tradit late simanchas de chato instituto c. 6 2 n. 3. 4 et 3 5. propter grabitatem autem huius criminis permisum est ut judex qui nullam aliam in testem jurisdictionem habet posit cum his penis puniri in l. nullum 12 C. de testibus in l. ff. tit. 16 par. 3 quod adeo procedit ut delegatus cuius juris dictio ut potest adistis et res tringibilis ad alias personas quas nomina tim in rescripto comprehensas nequit prorogari ut in c. p. et q. ad ff. de off. delegati in l. sine propietate C. si non competente judice posit testem qui coram se falsum testimonium dixit etiam si non sit huius juris dictionis puniri, quam conclusio probat glo. in clemen unica in glo. 1a de off. delegati commu niter recepta 2m angelum in l. querelam coluna ff. C. de falsis pro qua fatit lex. in l. d. nullum ibi cuntis judicibus fu bi Bart et omnes communiter, sed obstat difitilis lex. in d. l. penulti ff. de falsis ubi Bart n.o 3 sibi contrarius hanc opi nionem ul beriorem sequitur quam in dificultatem fatile componer. si dixeris priorem sententiam beram esse in dele gato principis cum dictio in c. preterea de off. delegati ad vero posteriorem in delegato inferioris ap. in usu cum Bart in d. l. dibus quam distintionem tradit abb. in c. primo n.o 9 de crimine falsi resolbit communem plures refferens Cobar practicar. c. 1 8 n.o 8 tamen si gasom in l. 1a ff. qui mandati n.o 6 cum segg. superatus dificultate dubitandum relinquat et priorem beriorem existimet gregori lopez in l. ff. tit. 16 par. 3 Sed licet hec distintio inse berisima sit in puncto in juris sustineri potest quod lex. in d. l. dibus non loquatur in dele gado. sed dumtaxat in hordinario et sit sensus quod hordi narius potest puniri testem etiam si sit jurisdictionis non sit Sed quoniam grabitas criminis et cir cunstancium maiorem penam exigunt quam si eset a jure pro illo delicto imposita pre terea judex remitit ad principem estimatorum qua pena pun niri debeat et ita illum lex. interpretatur acursius quo pati potuit sequitur romanus in l. si uero ff. de viro n.o 79 ff. soluto matrimonio gasom in ff. ex male fitis n.o 16 inst. de actionibus pro qua interpretatione fatit lex. ibi estimatione quatenus coerce ri debeat quasi clarius diceret estimatione qua pena coer ceri debeat limitabis in hanc commune sentenciam in clerico qui quoniam seculare falsum testimonium dixit his neque ab hordinario neque a delegato puniri poterit prout contra glo. in d. l. nullum resolbit esse commune bernardus dial. in pra tica c. 7 j mateus de aflictis detisione 230 a luna pro quibus lex. in c. signi ficasti et in c. si diligenti de foro competenti

in c. eclesia sante marie de constitutionibus ubi secularis neque principaliter neque incidenter de causis clericorum potest cognoscere et hec opinio apud nos servatur in praxi tametsi contrariam apud galos observari testetur benedictus in c. raynuncius verbo et uxorem nomine adelasiam n° 434. de testamen. clericus autem huiusmodi minis seu depositus in monasterium detruditur in c. si episcopus 50 distinctione tradit late covar in c. quamvis pactum 1 p. § 7 n° 6. de pactis lib. 6. bernardus diaz in pratico. c. 8. p. hac etiam l. cornelia punitur ille qui literas summi pontificis imperatoris l. alterius non recognoscentis superiorem falsaverit quo casu si laicus fuerit cum publicatione dimidie partis bonorum pena mortis naturalis punitur in l. 6. t° 7 par. 7 junta l. 2 a 4° ff. lib 8 hordinamen. et l. 3. t° 17 lib 8 in nsbarcopila tradit gregori lopez in l. 8. t° 9 par. 2. baldus in l. jubemus ss. sanc. C. de sacro santis eclesiis si vero clericus fuerit excommunicationis depositionis et tradicionis curie secularis pena punitur c. ad falsariorum de crimine falsi textus stat. glossa ff. ad ff. in c. cum non ab homine de judiciis communi sententia cepta 2. n chasaneum in consuetudinibus burgundi rubrica n° 5. folio 17 gometius in tractatu brevium n° 20 et ita practicari ascerit bernardus diaz in pratico c. 108 quam sententiam communem limitabis in casu c. ad audientiam de crimine falsi et c. cum olim in 2° de off° delegati

Sequitur tex. in ff. l. julia de vi explicandus hoc t° nro de jus judicis

ex quo tex. deducitur quod si quis armis intulerit pena deportationis punitur idem probat tex. in l. si quis ad se fundum C. ad l. juliam de vi in l. 8. t° 10 par 7 sed cum hec pena deportationis iam sit consuetudine sublata et in eius locum alia arbitrio judicis imponenda successerit ut tradit simon chabreta consilio 224 didaci gomez in l. 80 tauri n° 13. necessario dicendum est pro hoc crimine duntaxat hodie imponi penam arbitrariam ut constat grego lopez in l. 8. t° 10 par. 7. verbo desterrado pro huius autem conclusionis perfecta declaratione premitte pluribus modis vim commiti prout constat glo. magistra in l. 1. C. quod metus causa et in l. extat ff. eodem tit. communiter recepta s. bosium in pratica t°. de pluribus vis ubi in, auditur expulsiva in qua ante quam huiusmodi pena imponatur expulso per vim ablata possesio restituenda ut in l. si quis ad se fundum. C. ad l. juliam de vi, in l. si per vim l. alio modo. in l. meminerit. C. unde vi in c. 1° in c. in literis de restitutione expoliatorum in l. 5. t° 10 par. in l. 5. t° 14. lib. 3. hordinamen quod procedit etiam si possesio injusta sit. et ex pulsus t° quesita. l. 1a ff. de vi et vi armata ubi si maritus donaverit uxori aliquam rem immobilem quam uxor post donationem fuit expolidta eidem competit interdictum unde vi tametsi t° a jure reprobetur ut in l. 1a et per totum de donatio inter virum et uxorem idipsum probat tex. in ff. recuperande de interdictis ad ff. procedit etiam si expoliatus nullum t. demonstret sed tantum de possesione et bibles in exceptione docet in c. in literis de restitutione expoliatorum in consultationibus et ibi glo. de off° delegati tradit late ant. gometius in l. 45 tauri n° 81 resolbit ea communem pin res refferens didacus perez in l. 5. t° 14. lib 3. hordinamen

glo.ª ad ff. 2ª bix. ablatiua quando quis rem propriam .l. quã propriam eẽ credebat propria auctoritate ocupat quo casu si dominus ẽ dominium amitit si non dominus cum restitutione rei ad extimationem tenetur, in .l. siquis in tantam C. unde vi in §. sed ex constitutionibus et de interdictis in .l. sed quia sub bonorum raptorum in .l. 10 tº 10 par 7 in .l. 2 tº 14 lib 3 hor dinamenti quod pari ratione procedit in beneficiis eclesiasticis in .c. cum qui. de prebendis lib. 6. sed orum iurium sumum rigorem totius orbis consuetudine sublatum ẽ existimat coba lib. 3 barias c. 16. nº 7 inponitur. n. alia pena arbitrio iudicis imponenda. neque obstat dominium amititur sed cum leges hor dinamenti in hoc regno nonobstante quacumque consuetudine serbande sint ut in .l. 1 tauri potest attentari decisionem tex. in d. l. siquis in tantam cum similibus etiam hodie serbandam eẽ ex .l. 2 tº 14 lib. 3. hordina de alis aute biolentis late agunt egidius in pratica tº de pluribus bio lentis antonius go. 3. tomo de delictis c. 4. per totum 2º ex isto tex. deduzitur quod ui ferens bi privatam hoc ẽ sine armorum misione 3. partis bonorum pugnitur idem probatur in .l. 1 ff. tº ad .l. iuliam de vi pribata in .l. 2 C. eodem tº in .l. 8 tº 10 par 7.

ultimo ex isto tex. deduzitur quod qui bi rapiens birginem biduam honeste biuentem monialem pena mortis naturalis pugnitur idem probatur in .l. unica. C. de raptu birginum in .l. raptores. C. de episcopis et cleris in .l. 3 tº 2º par. 7 in .l. 1ª tº 10 lib 4. fori quod extende ad exponsam ex tex. expreso in .l. unica vers. quibus et tex. .l. 3. tº 20 par 7. exponsus .n. ui rapiens exponsam quemadmodum extraneus pena mortis naturalis pugnitur quod tu intelige in exponso de futuro secus in exponso de presenti quam exponsus rapiens nula pena pugnitur pro ut resolbit coba. in epitome de sponsalibus 2 pte c. 7. §. 4 nº 1 et ita praticari aserit antonius gomesius in l. 80 tauri nº 5. 9 ad ff.

Sequitur tex. in §. l.
iulia peculatus isto
tº de pu. iud.

ex quo §. 1º deduzitur quod auferens rem publicam sacram .l. religiosam publicum delictum comitit et crimine peculatus tenetur quo casu si iudex ẽ pena mortis naturalis pugnitur si pribatus in insulam deportatur idem probatur in l. 1. 3. et 4. §. ff. ad .l. iuliam peculatus in .l. unica. C. de crimine peculatus sed obstat di fitilis tex. in .l. ob pecuniam 83. ff. de furtis quo cabetur auferentem pecuniam ciuitati actione furti non crimine peculatus teneri ergo minori pena pugnitur cum actio furti ad duplum .l. quadruplum sit iusta distintionem iustiniani in §. conceptum et de interdictis furtis in .l. 18 tº 14 par 7. qua ratione acursius ff. in glo. 1ª et in d. l. totis quam communiter dd. secuntur existimat tex. in d. l. ob pecuniam procedere in pecunia subtracta a ciuitate inferiori sub ripiens. n. actione furti duntaxat tenetur contrario uero iura procedere in eo qui publicam pecuniam furatur. is. .n. crimine peculatus tenetur publicam autem duntaxat accipit que populi romani ẽ quia alie ciuitates bice pribatorum habentur .l. cum qui becti gal 16. de verborum signifi. ff. sed hanc

interpretationem iri dicit alciatus lib. 1° disputationum c. 3 qui loco existimat papinianus in d. l. ob pecuniam ac indam de distinctionem nec et sit sensus suripientem cibitatis pecuniam in actione furti non crimine peculatus tenere sed hanc interpretationem improbat et merito duarenus lib. 2 disputationum c. 26 ubi nobam interpretationem assignat aliam tradit antonius agustinus lib. 1° emendationum c. 3 colu penulti. sed minus periculosa videtur quam tradit cujacius in basiliam juris tit. 4 § litera e. et tit. 12 litera t. sed aliquantulum divinam unde necessario fatendum esse videtur papinianum in d. l. ob pecuniam adversarij marciano in d. l. 9 § ff. et esse fere indissolubilem antinomiam prout in multis aliis ut agnoscit pinelus in l. 2 2 p. 2 c. 4 n° 5. 3. C. de rescindenda vendit. covar. lib. 1° variorum c. 3 n. 1

Sequitur explicandus
tex. in § ex interpu
blica huc tit.

ex isto § deducitur quod crimen plagij publicum est ac proinde ejus accusatio quilibet de populo competit. l. datur idem probatur in l. plagij. C. ad l. flaviam de plagiaris committitur autem hoc crimen a quibuscumque quis sciens dolo malo liberum hominem alterius potestati subjectum. l. servum alienum emerit vendiderit donaberit. l. alio quovis titulo alienaberit in l. 1 et in l. l. l. flavia ff. ad l. flaviam de plagiaris in lij. tit. 14. lib. 4. fori quo casu etiam si longo tempore possideat usucapi non potest in § sed aliquando [illegible] de usucapionibus in l. 4 [illegible] et 6 tit. 29 par. 3. ratio autem hujus conclusionis est quia sicut liber homo naturaliter possit detinere civiliter non possidere nulla ratione potest ac proinde nec praescribit ex recepta sententia glosae in c. causam quae [illegible] detinere de praescriptionibus tradit late covar. in regula possessor in initio 2° ptis n° 7. sot. de just. et jure lib. 4. q. 5. art. 4. pena autem hujus criminis est quod nobilis in metallum dabnatur ignobilis morte naturali puniitur servus. l. libertus bestiis subijtitur l. ff. C. ad l. flaviam de plagiariis in l. 22 tit. 14. par. 7. notat glo. ff. ib. communiter recepta jure vero hujus regni indistincte imponitur pena mortis in l. 8° sup.

Sequitur explicandus
tex. in § sunt praeterea

ex hoc § deducitur quod cum judex aliquid fecerit. l. omiserit pecuniis coruptus committit publicum delictum et l. Julia repetundarum tenetur in l. 1ª et per totum ff. ad l. Juliam repetundarum pena autem hujus criminis 2m [illegible] hic in glo. 2. est in quadruplum in l. 1ª C. ad l. Ju. repetundarum jure vero autentico qui accipiens pecuniam in triplum promissione in duplum dabnabatur in autentica nobo jure. C. de pena judicis jure vero regio officio pribatus in duplum dabnatur in l. 3 tit. 5. lib. 2 hordina jure vero noli sors quod hodie servatur in praxi in [illegible] duplum dabnatur in pracmatica 57 in volumine pracmaticarum tenetur autem judex in foro conciencie sic accepta pecuniam restituere ut notat covar. in regula peccatum 2 p. § 3 n° 1. navarr. in manuali c. 17 n° 22 di[illegible] peres in l. ff. tit. 9. lib. 2. hordina

finis hujus tit.

Sequitur tit. inst. de
emptione et uendi
tione explicandus

premitte emptionem esse contractum ultro citroque obligatorium
qui re consensu pretio perfititur quam difinitio approbauit l. 1a et 2a
par. §. et licet eam opugnet pinelus in Rca dires in bendicti
ti. pe. c. 3. in fi. quasi hec difinitio comberniat et locationi tum
iam de senda aut per pretium Xbum que non combenit locationi
tum ea n. interbenit merces ut in ... T. de locatio et conductione

Sequitur tex. in ...

premitte uenditionem fieri sine excriptura aut cum scriptura
ut docet Justinia. ti. 1° colige emptionem sine excriptura
contractam perfecti simul ac de pretio combenerit idem pro
batur in l. 2a ff. de contra emptione in b. l. 1° §. par. §.
sed pro ratione dubitandi facit l. Necessario in p° ff. de com
mod. et periculo rei bendite. ubi expresse distinguitur. tunc
esse perfectam emptionem quando apareat. quid. quale quanti
que sit benditum et pretium fuerit constitutum et res
fuerit pure bendita et quod Justinianus ti. tradit. l. ha
buit debere interbenire, item nam sine re neque emptio
nec benditio potest perfici ut in l. neque emptio ff. de
contrahen. emptione. sed a duc obstat d. l. Necessario in eo
quod dicit esse Necessari... que res pure fuerit bendita
et obstat etiam §. bendite ... diuisio. ubi res ben
dita non fit accipientis nisi tradita sit et pretium fuerit nu
meratum l. habita fuerit fides de pretio. R. hac difi
cultatum gl. ti. 1° considerat emptionem tribus modis
dici perfectam uno modo quando hec ut nemo posit
dis cedere a contractu

§. uendite

et tunc dicitur perfecta quando combenerit de pretio et hoc modo
loquitur Justini. ti. 2o modo consideratur quantum ad hoc
ut inteligamus ad quem pertinet commodum et periculum
rei bendite et tunc dicitur perfecta benditio quando fuerit
pure celebrata ita loquitur tex. in d. l. Necessario.

3° modo dicitur quando emptor factus est dominus rei bendite
et tunc necessarium est quod combenerint de pretio et fuerit
solutum. l. habita fuerit fide de ... et res bendita fuerit tra
dita ita loquitur tex. in d. §. bendite et hanc distinctionem
docuit etiam gl. in l. 1a C. de periculo et commodo rei
bendite. hinc inteligitis quare licet solo consensu
liceat ab emptione discedere ut in tit. C. quando liceat ab
emptione discedere si tum benditio fuerit perfectio cele
brata traditione solo consensu non disolbitur contractum
est ut in l. 1a in fi. ... C. quando liceat ab emptione.

2° colige ex ... in his autem que emptio et benditio que ex
criptura perfititur non dicitur perfecta quousque excrip
tura omnino fuerit inplecta et interim licet ab emptione dis
cedere

id improbatur in l. contractus C. de fide instrumentorum et aprobabit l. ff. tt. s. par. s. dubitat igitur gl. ff. Nos ex scriptura quando dicatur emptio consistit ex scriptura et refert duas opiniones prima est eorum qui contendunt necessarium esse quod partes conbenerint non facta ex scriptura minime valere contractum quam sequitur bart in d. l. contractus communiter recaptas 2m gregorium in loco citato

2a uero sententiam et contrariam tenet glo. ff. imo quod cum ipso inter partes conbenerit quod fiat ex scriptura sentiunt boluisse facere emptionem in ex scripturam et quod ante implementum ex scripture liceat ea discedere quam opinionem bidetur probare lex in l. contractus C. de fide instrumentorum ibi quasi ex scriptis fieri placuit quod suffit quod placiat fieri ex criptura et hec opinio videtur habere hanc urgentem rationem quod tabellio tantum ista consensu fiat ante se prestito non uero dees que partes antea declarabeciant quod contrahentes qui boluerunt fieri ex scripturam bidentur differre boluntatem et consensum ad actum ex scripture et ad consensum quem illi prestiterunt et hanc opinio approbauit l. tt. s par. s. ut dubitabit ibi grego. lupus et probat in c relatum in i n. d. testamentis licet prior opinio est esse communis ffilicet recepta et sine dubio berior quod mencio de ex scriptura simpliciter facta magis censetur ad fatiliorem probationem et ex artionum et sic lex illa est dubitanda quando ex buius contrahentium consensu hec fuerit deductum

colige ex Nos. siue in quod si inter partes interbenerint arre quod discedit a contractibus amittat ea et si discedat ille qui recepit tenetur reddere duplicate dubium tamen est utrum posit etiam cogi ultra amisionem arrarum ad obserbationem contractum et glo. ff. Nuo compelitur resoluit cogendum esse ex tex. in l. Cum predia ff. de actionibus empti et bendite atten. constitutio argumentum esse emptionis perfectior ut probatur uerf. in Nos nam quod arre quod a perfecta emptione non licet discedere contrariam tamen opinionem docuit saxom. l. tenuit imo quod amittendas res posit discedere ab emptione quasi inter partes hoc ita cite sit actum quam sententiam aprobauit l. 6. tt. s. par. s. huic limitans quamdam pecuniam daretur non solum nomine arre sequitur lex in s. pretium

conclusio emptio non potest esse absque pretio idem probatur in l. 2 ff. de contra emptione et in l. facta conbenta ff. eodem tt. ubi pro regula traditur pretium esse sustanciam emptionis unde est quod si pretium non interbenerit licet partes apellent emptionem non erit emptio ut in l. in su lam ff. de p... emptionem non crit emptio ut in l. 6. ... ff. de actionibus empti et benditi ... imo licet pro aliqua re detur alia extimata certo pretio non erit emptio et benditio cum enim pretium sit de sustancia partes mutare sustanciam non poterunt maxime cum pecunia per alias res non extimitur licet omnes res extimentur pecunia ut docet consultus in l. ... ff. de ... usuris contrariam tamen opinionem tenuit glo. in l. 1. C. de rerum permutatione ff. de ... ex ...

a contrario sensu in Xo. licet non taxata quantitate text. in l. pretij causa C. de resc. vendit. ubi probatur quod si pro pretio loco convenienti pecora fuerint soluta non rescindetur venditio nec emptio qq. argumentis hanc opinionem sequuntur communiter aliqui ut refert pinelus in Rca de rescindenda venditione 2 p. n. 16.

prior in opinio verior est ut resolvit dicens pinelus negotiis tat tex. in l. 1a non n. dicit. l. sensit consultus ibi quod si res illa daretur extimata vel ex quantitate certa tempore et venditio sed tantum constituit quod illa distinctio habebit locum sive detur extimata sive non extimata et sic potius probat contrarium minus etiam obstabit d. l. pretij causa loquitur n. quando a principio pretium fuit constitutum tempore solutionis aliqua res fuit data et extimata loco pretij

2o colige pretium esse certum debere et idem in l. 9 tres pars. intelige autem certum per se l. per relationem l. demonstratio nem ad alium ut in l. siquis fundum et in l. hec venditio § 1 ff. de contr. emptione l. ut quanti uenierit l. quod tum in arca habes Ro. dividendo sumitur ex regula legis certum ff. sicut petatur adverte in erasagio in l. d. hec venditio § 1 dicentem quod licet valeat venditio ita facta tanti quantum in arca adest non tamen valebit pro eo pretio quod in arca adest ridicula n. differentia est ut advertit pinelus in Rca de rescindend. vendit. 2 p. c. 1 n. 3.

3o colige posse ~~fieri vendit~~ conferri pretium in arbitrium pretij idem in l. ff. de contra emptione et in d. l. 9 tres § pars. § Xegi obstat. l. si mercede in § ff. locati ubi locatio que fit ad instar emptionis et venditionis confert in arbitrium tercie circa pretium. glo. ibi. Xuo nominatus est intelegit n. tum § quando nominatur a persona que arbitretur pretium tunc n. valet venditio secus vero si non nominetur persona sed vendatur pro justo pretio. l. quanti extimabitur tunc n. non valet venditio et ita loquitur d. l. si mercedes sed contra hanc resolutionem obstat tex. in l. si fundus § ff. de pignoribus ubi quedam res fuit pignori data et constitutum inter contrahentes quod si pecunia illa mutuo data non esset soluta intra certum tempus res illa remaneret vendita pro justo pretio et quod persona que deberet arbitrari non fuit nominata dicit ibi consultus valere venditio. ibi glo. ff. Xuo nominatus existimat ibi esse casum specialem glo. ff. ibi existimat specialitatem consideratam quia precessit mutuum quod fuisse concessum ut homines faciliores essent ad mutuandum et ad bene faciendum alij quem intellectum secuntur plures quos refert pinelus in Rca 2 p. de rescindend. venditione n. 25. qui bene existimat post vari id non solum esse specialem in mutuo sed in quo cumque contractu et sic existimat quod quotiescumque aliquid dicitur ex quocumque contractu

potest inter ptes combenirij qd res pignoris data pro illo debito maneat bendita pro iusto pretio

Sequitur explicandus tex.
in §. item pretium

colige pretium deuere consisti in pecunie numerate i dextr probatur in l. 1a ff. de contra emptione sed pro dubitando Re oporto qz emptio et benditio contractus e iuris gencium ut in §. Ius autem gencium Ns et ex hoc iure ff de iure Naturali gencium et ciuili et in l. ex hoc iure . ff. de iustitia et iure hoc autem iure gentium cognita non fuit pecunia sed longo post tempore ut per istorias constat et probatur exprese in l. 1a ff de contra emptione ibi olim nonerat ita numus hanc dificultatem barijs modis conantur disolbere . dd. ut refert pinelus in Rca de rescin bendicione 1a p. c. 1o per totum qui noue resolbit Ius gencium non solum dici qd a primis hominibus fuit inbentum sed etiam illud qd post fuit inuentum apud omnes homines per hec que ceste dicitur Locatur Ius gencium ex tex. quem ita intelliges . in §. Ius autem ciuile in Ns qd uero Naturalis Re ff de iure Natura gencium et ciuili hinc igitur deducit pinelus qd emptio et benditio non e de iure illo gencium a primis hominibus inbentum sed de iure gencium postea constitutum posquam pecunia inbenta est et sic cesat predicta dificultas que in interpretatio mihi nom placet bideo .n. Ius gencium apelari qd a primis hominibus inbentum e ante urbes conditas et ante Ius ciuile ut probat tex. in §. singulorum ff de rerum diuision . sed pecunia inbenta e a iure ciuili qd emptio antiquior e pecunia ego primo autem dificultatem hanc sic ce componendam quia de sustancia emptionis et benditionis sit pretium in pecunia Numerata posquam inbenta e pecunia ante e ius dubitatio benditionem non fuisse de sustancia emptionis pecuniam itaqz emptio tunc .n. optime contrahebatur qdo una res pro alia dabatur idqz combincio fortisimo arg. permutatio contractus e de iure gencium imo antiquior emptione . ut probatur in l. 1a ff. de contra emptione sed in l. ex hoc iure ff de iure Natura et iure et in §. Ius autem gencium. ff de iure Naturali gencium et ciuili ubi nominatur contractus iure gencium Nulla fuit mentio de permutatione cuius rei Ro e qz emptio et benditio nominantur emptio autem erat permutatio.

colige 2o in emptione deuere interbenire pretium et rem certam et inter hec deuere e de diferentiam idem probatur in l. 1a ff. de contra emptione et sic cognoscamus quis e emptor et quis e benditor inde deducas qd si pecunia daretur pro alia pecunia non erit emptio qz ex ambarum pt. interbenit pretium qd intelliga. licet pecunia glosa ubi dicunt clare deliter premitur ff. l. uti. Numus aureas. pro numis argenteis qz etiam tamen ex ambarum pt. interbenit pretium ita resolbit pinelus d. altercatio in Rca de rescin benditio 2 p. c. 3. n. 5. hoc elagante limitat

nisi pecunia glo. dicebat ad pondus qz ita data pecunia censetur emptio et merces arg.o tex. in l. plane §. 1.o ff. de legatis 1.o

Sequitur explicandus
tex. in §. cum autem
emptio

conclusio per fecta venditione periculum et commodum rei vendite pertinet ad emptorem licet non fuerit tradita id probatur in l. 23. tit. 5. par. 5. sed pro dubitandi ratione obstat fortiter qz periculum omnis res perit periculo domini ut in l. pignus. C. de pigno actione sed res vendita ante traditionem non efficitur emptoris sed remanet venditoris ut in §. vendite. T. de rerum divisione et in l. tradi tionibus. C. de pactis qo dicet perire periculo venditoris solutio e. qz venditor licet sit dominus liberatur et res perit periculo emptoris qz e. debitor species debitor autem speciei per empta specie liberatur in l. si is temitis ff. sicut petatur emptor autem cum sit debitor pecuniarum ex his generis non liberatur ut probavitur ibidem cetera autem que tradit glo. verbo statim maiorem disputationem exigebant videm l. 24 cum pluribus seqq. tit. 5. par. 5. et ibi gregorium lupum

Sed §. qz si fugerit fuerit
§. utique tex. explicandus

conclusio si ante traditionem servus fugitus fuerit. si res vendita fuerit surrecta securus sit venditor idem probatur in l. qz sepe §. si res. ff. de contrahe. emptione hoc limitatur statim nisi venditor suscepterit periculum ipse et custodiam rei ita probatur in d. §. si res

colige ex §.o utique tit. qz venditor licet securus sit tenetur tit. cedere actiones emptori sibi competentes idem probatur in d. l. qz sepe. §. si res unde in theol. fuerit consul. qz si actione penitus habeat qz fusam vendiderit rem alienam tunc condenandus esset

Sequitur tex. in §. emptio
tam sub conditione

1.o colige emptionem fieri posse pure et sub conditione Ro dubitandi erat qz actus legitimi non recipiunt diem neque conditionem ut in regula actus legitimi ff. de reg. juris verum autem decidendi rationem et intellectum illius regule habes in §. omnis §. de verbo. obligationibus

2.o colige emptionem fieri posse si res sub conditione si res vendita intra certum tempus displicuerit

No. 2 quia venditio non potest committi in unius ex contrahentibus voluntate ut in l. in vendentis C. de contra emptione imo negg. in arbitrium tamquam boni viri ut in l. quasi sepe § 1 ff. de contra emptione.

glo in d. l. in vendentis . S. tribuit solutiones tu sequere glose solutionem tu ita declaratam quod pretium l. commu tium non possunt committi in voluntatem ementis l. vendentis ut in exemplis glose. tu vero res ipsa fuit collata in arbitrium emptoris sed obstat maxime contra glosam quia sicut pretium est de substancia emptionis et est etiam res ut in l. nec emptio ff. de contr. emptione quam declarat glosa quatenus dicit rem id est qualitatem l. bonitatem rei unde in fero quod etiam charitas preti l. bonitas preti potest committi in voluntate venditoris l. ubi vel quod pecunia solvatur aurea l. argentea utram elegerit venditor.

Sequitur explicandus
tex. in § fi. sub tit.
tertio

hunc § declarasti in d. l. 1a T. de inutil. stipulationibus quare solum adverte quod Justinia. tu quatenus concedit emptori rei sacre ignorantem concedit actionem ex empto non vult emptionem rei sacre valere ut male existimabant plures dd. sed concedit actionem ex empto emptori tamquam si emptio valeret ut consequatur suo interesse. Et sic absolvitur iste lib.

Et sequitur tit. interpretandus de locatione et conductione.

colige ex principio huius locationem ~~[illegible]~~ emptioni venditioni similis esse eisdem quod regi iure regulis comprobatur in hoc ff. is text. hinc primo deducitur Justinian. quod locatio perficitur ad exemplum emptionis, simul hac dimes adire convenerit adit glo. tu. Nos finemus de substancia locationis esse ut merces sit in pecunia numerata et probatur exemplo emptionis et bene tex. ut in § item pretium sup. proximo idem tenet glo. in verbo stricto [illegible] in l. si [illegible] eodem etiam tex. si quis servum ff. de reg. [illegible] in l. Tractat in § adiciendo [illegible] et tenent dd. in eis tam [illegible]stis et est receptissima 2am pinelum qui plures allegat in de emptione et vendit. 2a p. c. 5 n. 2. et quod probatur ex ipsis per l. 1a tit. 8 par. 5 quam opinio probat tex. in l. 1a § si quis servum

ff. depositi ubi probatur q si pro operis servi cl. custodie
servij datur pecunia erit locatio si vero opere servij compensa
tur cum custodia non erit locatio idem probat melior tex.
in d. l. Naturalis §. ad eundem ff. de prescriptis verbis ubi probat
q si factum q solet vocarj fiat pro pecunia erit locatio q.
requiritur q merces consistat in pecunia imo clarius pro
bat hoc idem tex. dicens q si res datur et non pecunia
non erit locatio eadem etiam opinionem probat tex. in l. in
sulam ff eodem t° de prescrip. verbis ubi probatur q si insu
latur alicuj ut refitiat alteram non e locatio sed con
tractus innominatus q° q° locus mercedis non datur pe
cunia sed alia res non e locatio.

huic tn opinionj obstat fortiter tex. in l. si olej c° isto t°.
ubi probatur q fructus fundj possunt locarj certa can
titate olej cuj argumento non satis facit solutio docto
dicencium ibj non propie ponj verbum locatj nam alias
et apertissimus ec locationem ... qz apelat hunc contractum
bone fidej et si eset contractus innominatus non eset con
tractus bone fidej apelat autem bone fidej q locatio
e contractus bone fidej ut probatur in §. actionum. ff.
de actionibus alio etiam modo probatur expresse in illo
tex. dicitur n. consultus non posse recedj ab illo contrac
tu et si contractus eset innominatus locus eset penitencie
l. ex placito C. de rerum permutatione q° e locatio et conductio
a qua non liat recedere simul ac de mercede non benerit
ut probatur illius tex. argumento. corasius lib 2. miscello
niarum c. ij pinelus ibj s tentaverunt nove non ee de
sustancia locationis q merces constituatur in pecunia
numerata sed solutio est adducta pro com muni sententia
tia non satis facit nullo n. modo respondere ptest
ad l. Naturalem §. ad eundem sed si res datur non
erit locatio quare observata com muni sentenciam
et ad d. l. si olej respondeatur relictis aliis solutionj
q si pro mercede rej locate dantur fructus q res
illa locata solita e producere erit locatio ita lo
quatur de. l. si olej unde si pro bine a dantur tot mensu
re vinj l. preterea aliqua dantur corbes tritici si vero
non dantur fructus quos fundus solitus e producere
l. uti si pro vinea datur triticum hunc existimo non ee
locationem sed contractum innominatum salicetus ibj
aliquid refert pinelus ubj s n° 32 ex eadem equiparatio
ne deducit Justinia q sicut emptorj actio ex empto
venditorj actio ex vendito competit ut in §. s illo pro
ximo ita etiam locatorj actio ex locato conductorj
actio ex conducto

3° deducit Justinia. q sicut in emptione pretium potest
constitui in arbitrium tercij ut in §. pretium sub tt°.

in voluntatem autem. l. arbitrium unius ex contrahentibus non potest ut dixisti in §. emptio T. de e. proximo ita etiam locatio. per l. in vendentis C. de contra emptione et eodem modo in locatione merces in arbitrium tertij comferij potest. in unius ex contrahentibus non potest. l. si merces inst. ff. locati hinc deducitur quod si ex castaria recipiat dominum adtagam licet non interveniat certa merces attamen optime contrahitur locatio censetur. n. locata in arbitrium esse qui ad existimandam justam mercedem destinati sunt

hinc 4o deducit Justinianus quod si in locatione non interveniat certa merces sed fuerit convenitur arbiter quantum inter eos postea convenerit non erit locatio l. si tibi polienda ff de prescriptis verbis hinc deducit Justinianus §. in sequenti quod si merces non constituatur in pecunia numerata non erit locatio ut late declaravimus sed in predicta opinio immo quod si non conveniat de mercede oriatur actio mandati non autem actio prescriptis verbis ut in §. ff. T. de mandato. glo. ti. verbo prescriptis verbis distinguit ad intelligentiam materie nam ut aut interuenit certa merces et tunc oritur actio locati aut nulla interuenit merces nec facta est mentio de mercede et tunc competit actio mandati et sic deinde. —

sic deinde intelligi tex. d. §. ff. T. de mandato aut facta est mentio de mercede et non fuit certa et tunc oritur actio prescriptis verbis ut in nostro tex. sed adversus hanc resolutio et nostrum §. obstat tex. in l. excepto C. locato ubi autem non fuit merces certa constituta et valuit locatio et solvenda est secundum consuetudinem glo. ibi deduxit ex illo tex. valere locationem licet dici merces autem non excepta sed per consuetudinem possit certificari quam sequitur gomezius de contractibus in loco c. 2 no 9. et c. 3. no 4. et ali quos refert pinelus in loco Titulandus. sed contra hanc opinionem sed obstat maxime certitudo mercedis que necessaria est in locatione Reducitur. quo circa contrarium tenuit pinelus in l. Re descindendis 2a parte c. 3. no 4. et ad d. l. excepto respondere ibi in tertio non oriri dubium de locatione nec quod in interuenisset merces sed discordia est in hoc quod unus maiorem mercedem alter minorem asserebat quo casu juris consul. respondit solvendam esse mercedem justo consuetudinem prefinitam

idest tēs qz in alijs annis solebat solbj ut arg. tex in l. legem. C. eodem tt. bos īn nondū edatis ab opinio. gomez maxime qd locatio traditionem que non recip piunt aumentum nec diminutionem ex burita l. probitate rej .l. ut mulabus que solent locarj omnes n. habent. pretium taxatum in multis populis unde observa qz in eisdem populis locatio mul. simpliciter fac ta. balet et ē proprio locatio. certa. n. tum merces dicitur cum ex consuetudine. certa sit arg. tex. in l. certum ff. si petat in alijs etiam plurimis similes sunt. hij contractus emp tionis et locationis uterqz n. juris gencium ē ut in §. jus autem gencium Xs. et ex hoc. jur. ¶ de jure Xat et tituli gencium uterqz etiam contractus ē de jure gencium ut in §. actionum ¶ de actionib. in utroqz etiam poliat recedere posquam semel contractus perfectus ē ut in l. neqz emere neqz. bendere C. de jure deliberandi diferunt autem hij contractus principaliter inter qz in bendit. transfertur dominium si bendito dominus ē. sin autem usucapien dj conditio ut in l. ex empto ff. de actionib. empti et benditi in locato autem non transfertur dominium ut in l. non solet. ff. locatj. neqz posesio etiam ut in l. non solum. §. qz bulgo ff. de usucapionib. unde inteligatis elegantisi ma bba juris consultus in l. combenit §. stius ff. de con emptione ubj. docet juris consultus formam distingue ndj locationem ab emptione. dicens. stius locatio quoties materia in qua prestatur in eiusdem permanet in eodem estatu. benditio autem ē simutatur et alienatur.

Sequitur explicandus
tex in §. adeo hoc
tt. nro

1a conclusio līm contractus emfiteosticus. licet a simil[e]tur emptioni et locationj neqz emptio nec locatio ē hic. n. contractus. bidebatur emptio qz quoties res mutatur et alienatur emptio ē ut do dixit elegantisime juris consultus. in d. l. combenit §. quoties ff. de contro empti sed accipienti rem in emfiteusin adquiritur dominium utile posesio. et jus in rem ut ¶ declarabj immo prohibi tus alienare prohibetur etiam dare in in fiteusin ut in l. fin C. de reb. alienis non alienandis bidebatur etiam qz eset locatio qz quoties remanet nihil jus et dominium in re contrahitur locatio ut in d. §. stius et in d. l. non solet. ff. locatj sed dans aliquam rem in in fiteusin adue retinet dominium directum ut j declarabo q censetur locatio sed qz neqz uere erat emptio neqz uere erat locatio Rodit tunc ē qz contractus accipiunt nomen a forma et efectib. ut in l. sulla ex stipulatione ff. de usuris et ibj testatur C.

sed hic contractus qui aliquid commune habet cum emptione et alio multa cum locatione multa tamen vel que neque emptioni nec locationi convenit unde merito diversus contractus est

quod autem attinet ad locationem glo. in l. 1. C. de jure emphiteutico multas ponit diferentias ad inteligenciam in primis quod contractus emphiteuticus etiam apelatur locatio ut in l. 1 ff. si ager vectigalis et in vero § ibi neque nec usquam conductori facienda est igitur hec distinctio quod omnes res que locantur aut locantur ad breve tempus aut ad longum tempus aut dantur perpetuo donec pensio solvatur

proprie autem diferencie que traduntur ibi a glo. observande sunt inter contractum emphiteusim et locationem ad breve tempus. nam locatio ad longum tempus fere similis est contractus emphiteuticus ut declarabam igitur diferencia quod in locatione non transfertur dominium ut in l. non solet ff. locati que l. necessario intelligenda in locatione ad tempus minus spatium quam decennium idem in locatione ultra decennium docuit glo. in l. vectigalibus § institutus ff. de legatis 2 contrariam tamen sententiam docuit ibi bart. et est receptissima. contrarium plures dd. quos refert pinelus in l. 1a. C. de bonis maternis 3. p. no. 64. pro hac sentencia adducunt duo jura s. primo in l. 1. § quod autem ff. de super fici et in l. 1a. § qui in perpetuum ff. si ager vectigalis seu emphiteuticarius petatur. verum est pinelus ubi multis argumentis contrariis probasse contrarium aliam diferentiam glo. ponit alias plures congesit galicetus et iason n. gasom n. 22

inter emptionem autem et contractum emphiteuticum multas etiam diferencias numerabit glo. in eadem. l. 1a. in vendicione enim mutatur dominium ut probobi in principio tamen sed in contractu emphiteuticeo dominium remanet apud dantem in emphiteusim preterea in emptione pretium debet esse in pecunia numerata ut in § item pretium tamen proximo. in contractu autem emphiteutico non necessarium est in pecunia pensio solvatur ita probat noster tex. ibi pensio seu reditus et notabit glo. in eis diu vobis h

preterea in emptione pretium non debet solvi annuatim in contractu emphiteutico ita debet solvi unde dicit bart. quod contractus qui quotidie fiunt ad civitate in quibus res venduntur pro certo pretio annuatim solvendo tam locationes quam emptiones sunt extimande et iasonius et iasom alias plures diferencias anumerabere n. 24 in d. l. 1a. sed albericus presumitur in d. n. § d. adducit habes contractum emphiteuticum diversam habere naturam ab aliis contractibus in primis n. debet

interveniente exscriptura ita tal glo. in vbo neque adlocatio
nem in tex. ff. glo. etiam in l. 1a vbo alienabit C. de iure
in fiteostico et in c. 1o §. postquam diciensis lib. 6. quam opinio
com. 2m plures dd. quos refert gason in d. l. 1a no 6 quam opi
nionem proba tex. in d. l. 1a ibi exscriptura interveniente
ablatibus autem absolutus inducit conditionem ut in l. adtestato
re. ff. de condi et demonstra. contrariam tn opinionem tenuit glo.
in d. l. 1a ibi exscriptura quam secunt plures dd. relati a gason.
no 6 moventur ex nro tex. qui tradens formam nullam huius contractus
facit mentionem de exscriptura sed ut generius probat hoc mo
do inductus justinia. ait. de obligatio que ex consensu nascun
tur usque ad ttm. de obligatio que ex quasi contractu nascuntur
agit de contractibus qui ex consensu perfitiuntur q. annume
rans inter alios contractus hunc contractum in fiteostico
clare innuit consensu perfici et non ee necessariam exscrip
turam maxime cum in tto. de literarum obligationibus hunc
contractum non enumerabit et confirmatur ex regula
bulgari que habet exscripturam inventam ee ad fatili
orem probationem ut in l. contractibus ff. de pignoribus
et in instrumentis non consistit sustancia contractus ut in
l. cum res. C. de probatio non tn diu datis a communi senten
cia quam aprobabit exprese l. 3. tto 14 par. 1a et l. 28 tto 8.
par. 5. et ibi grego lupus et Ro potest ee propter difitilem
probationem non facta exscriptura neque pred. argumenta
obstant qz obligatio hunc non nascitur ex ipsa exscrip
tura sed ex consensu quem exprimunt litere arg. l. sti figu
ra. ff. de actio et obli

aliud requisitum e quod pro detur aliqua certa quantitas
et postea annuatim solbatur pensio quam opinio obscriba
runt plures dd. quos refert gason in d. l. 1a no 1o C. de iure
in fiteostico qui moventur ex tex. in autent.a qui res C.
de sacrosantis eclesiis ibi nec dedit repetet et ex tex. in l. ffi
C. de iure in fiteostico ibi so. pars. extimationis l. pretii.
contrariam tn opinio tenuerunt alii plures dd. quos refert
jasom ubi s. in nro uero tex. et in toto tto de iure in fiteostico
in quibus traditur forma contractus inphiteostitis nullum
verbum de solbenda aliqua quantitate in pro nec obstat
tex. in d. autentica qui res non n. loquitur de eo quod pro
solutum e in contractu inphiteostico minus etiam obs
tat tex. in d. l. ffi non n. loquitur de eo dandum e
ap° sal tn probat q dominus qui re quisitus non fuit
retipere rem tenetur stare alienationi et ei solben
da e per consensum so. pars et sic opinio hec 2a impu
to iuris verior e et eam videtur aprobare l. 28.
tto 8. par. 5. que tradens formam de hoc contractu
nullam facit mentionem de hoc contractu verum
e priorem opinionem e fuisse aprobatam per l. 3. tto 14 par.
1a que exprese dicit necessarium ee quod pro detur aliqua quan
titas.

adquam l. nonaduertit gregolupq. nec adeam etiam aduertit orotius in l. Juris genaum § quinimo ff. depactis nº 44 qui zam opinio simpliciter amplectitur. tu poteris illam l. inteligere l. inrebq eclesie de qua zalitinah loquitur ille tex. uel poteris illas duas leges in partite concordiam redigere in opinionem eor qui dicebant contractum in fiteosticum duobq modis posse fieri altero modo non data aliqua quantitate apº altero modo data aliqua quantitate apº quamopinio tenebant plurimi quos reffert gasoni ubi s. habet etiam alia particularia hic contractq. nam solutio per. tres annos nonsolutum in fiteosticarius cadit a Jure suo l. 2. C. de Jure in fiteostico in rebus eclesie p duos annos et paucum post fps c. potuit delocato ita probat utrumqz tex. in d. l. 2 8 et d. l. 3. partite preterea in fiteosticarius nonpotest alienare q habet Jux t requisito domino utrumqz bellit proeo pretio actipere. l. fi C. de Jure in fiteostico et sic debebis inteligere nrum tex. quatenq fidit probare contrarium colligem ex nro tex. in xs etsiquidem q in hoc contractu in fiteostico illud erit obserbandum q inter ptes combenerint l. 1ª C. de Jure in fiteostico. d. l. 2 8. tº 8. par. 5. sed obscura sunt illa bba acsi naturalis esset contractq expositio. n. glosa bbo natura nihil combincet quare cuius causa emendabat naturalis idest natura talis predic. legendum e Naturale et tum ee sensum hujus tex. q combentum erit interptes obserbandum erit q sitamquam naturale ipsius contractq infiteotiti colige etiam q si de periculo rei date in infiteosin aliq fuerit combentu hoc erit obserbandum si nihil fuerit combentum ut rem omnino pereat perit periculo domini unde in fiteosticarius non tenebit amplq soluere pensionem si uero non perierit et aliqua pars remanserit tunc periculum ptinebit ad infiteosticarium et sic tenebit soluere pensionem sicut antea d. c. iº C. de Jure in fiteostico dubium e quota pars debeat remanere et glo. n. bbo particularis afirmat sufficere remanere aliquam ptem glo. sii pars ua idem tenet glo. in d. l. iº c potuit delocato hodie tn necessarium e q saltin remaneat 8. pars l. 2 8 tº 8 par. 5. et ibi grego lopez 2 8.

colige ex glo. bbo auffere q res eclesie sicuti pribate possunt in infiteosin perpetua ex tex. in autentico de alienatione et in infiteosin §. licenciam contra tn. uno quo ad 3. generationem probat tex. in autentico de nonalienandis §. infiteosin glo. in c. cluet in autentico de non alienandis §. alienationis reffert plures solutiones et tandem resolbit d. §. infiteosin ee correptum per. d. §. licenciam adicio tn glose. fi. aliam meliorem redit solutionem que solutio non firmat ex c. cluet §. alienationes ubi dicitur infiteosin perpetuam parum distare a bendicione et sic optima rahone requiritur solemitas secundum bendicionem. adoctissimo Lanciato pº amorques

tiam concordiam et resolutio dicat ee acceptissimam. Covar. lib 2. variar resolutionum c. 17 n° 4. apud nos in l. 3. tt° 14 par. 1ª loquens de rebus eclesie. tenet generaliter res eclesie posse dari in infiteusin perpetuam et temporale et sic ex illo tex. anstauit gre. lupus in l. 2 8. tt°. 8. par. 5. vbo ysus here dero. sed eam. l. existimo ee intelligendam justa s. d. equisimam distintionem

Sequitur tex. explicandus. in §. item cum queritur hoc tt° ubi de.

colige q si combentio fiat ut ex materia artifitis fiat opus erit benditio si ex materia conductoris erit locatio idem probatur in l. 2 §. 1° ff. locati in l. combenit ff. de contra emptione sed obstat tex. in l. item si pretium §. p° ff. locati ubi domus facta fuit ex materia artifitis nihil ominus fuit la locatio beram solutionem doat consultus in l. sabinus ff. de com emptione dicens q quando cumque ex parte conductoris tantum interbenit pecunia ee benditio quando vero interbenit pecunia et etiam res tunc necessaria ad opus e locatio ut in casu d. legis si pretium ibi n. conductor dedit pecuniam et solium in quo debebat domus edificare

Sequitur tex. in § con ductor explicandus.

collige 1° pacta combenta inter locatore et conductore ee serbanda q intelige quando illud non est de natura contracti contractus. n. ati piunt legem ex combentione par cium ut in l. p° §. si combeniat ff. deposito

colige 2° in hoc contractu ee prestanda illa quibus non etequo combenit prestare tamen de his nil dicitur ut in exemplis positis a glo. vbo ex bono probatur R°. e q2 contractus locationis e bone fidei ut in §. actionum ī de actionibus sed in contractibus bone fidei judicis permititur jubere id quod bonum et equum sit ut in § in bone fidej ī de actionibus.

Sequitur tex. explicandus in §. qui pro usu singularis et famo R° sul

pre mite in negotiis que contrahunt considerari dolum culpam casum ut docet consultus in l. qui negotia ff. de negotiis gestis alius autem dolus manifestus et alius occultus utriusque diffinitio ibidem culpe autem sunt expecies ut docet bart. in l. quod nerva nº 3. ff. depositi alia sicut latissime latiores late levis levissimo

culpa autem latissima et dolus manifestus procedunt sumuntur diffinitionem doli autem manifesti tradit consultus in l. 1ª § dolum ff. de dolo malo culpa autem latior et dolus presumptus idem sunt ut docet consultus in l. quod nerva ff. depositi infra ubi traditur diffinitio latioris culpe silicet non ~~inteligere quod omnes~~ adhibere eam diligenciam in rebus alienis que adhibetur in propriis late etiam culpe diffinitio traditur a iuris consulto in l. late culpe ff. de verborum significatione silicet non inteligere quod omnes inteligunt alciatus tamen in l. magna negligentia nº 3. ff. de verborum signific. contendit latiorem culpam constituere novam speciem sed ponit comparativum pro positivo id est latiorem pro lata idque probat quia in d. l. quod nerva ff. depositi dicitur depositarium teneri de latiori culpa et in l. 1ª C. depositi dicitur teneri de lata culpa ego existimo diffinicionem ibi d. barto. fuisse observari oportere licet n. culpa lata et culpa latior equiparentur dolo et ideo depositarius ad utramque teneatur video tamen qualibet per se diverse diffiniri ut in d. l. late et in d. l. quod nerva et existimo sic diversas speties constituisse

culpa autem levis diffinitur a bart. ubi ibi in d. l. quod nerva non facere quod diligens pater familias fecisset ut in l. si cum venderet § fi. et l. sequenti ff. de pigno. actione

culpa autem levissima est non inteligere nec facere quod diligentissimus pater familias fecisset ita bart. ubi ibi

casus autem ponuntur in d. l. contractus in fi. ff. de re iuris premite etiam quod omnes contractus celebrantur causa dantis aut causa acipientis aut causa utriusque ita docet consultus in l. si ut certo § nunc videndum ff. commodati sit prima regula igitur quod in contractibus qui celebrantur causa dantis l. ut depositio venit dolus manifestus et presumptus et sic culpa latissima culpa latior culpa lata ita probatur in d. l. contractus et in § nunc videndum et et probat in d. l. quod nerva ff. depositi et in l. 1ª C. eodem titulo

sit 2ª conclusio in contractibus qui celebrantur tantum causa recipientis quod tenetur etiam de levissima culpa ut in commodato ita probatur pro regula in d. § nunc videndum et in c. 1º de commodato et in § item is ibi quis

modis re contrahit obligatio

3. regula sit in contractibus qui causa utriusque celebrantur
benit dolus manifestus et presumptus et etiam levis culpa
ut in locato et in aliis similibus ita traditur pro regula in d. §.
nunc videndum quas tres regule aliquando fallunt ut in negotiorum
gestione in mandato et in precario et specialibus quibusdam rationibus traditis a bartulo in d. l. quod Nerva.

sed contra 3. regulam obstat expresse noster §. ubi probatur locatorem debere adhibere diligenciam quam prestitisset diligentissimus pater familias idem probat l. si merces §. qui columnam ff. de locato et conducto sed locatio et conductio est contractus
qui utriusque causa celebratur ergo tunc debebat de levi culpa
teneri et sic aliud quod pater familias fecisset diligens ut expresse
probatur in d. §. nunc videndum glo. ff. et in d. §. qui columnam
duas reddit solutiones quarum 2. tenet receptior est 2m. dd. ff.

4. regula sit quod in quocumque genere contractus nemo tenetur ad casum fortuitum ita probat d. l. contractus ff. de regulis juris
et in nostro §. nos ff.

ffinaliter adverte contrahentes posse convenire ut teneatur ad plus vel minus quam natura contractus requirit
ita l. contractus ff. de regulis juris solus dolus remitti non potest
silicet dolus futurus l. si unus §. illud ff. depositi

sequitur interpretandus
tex. in fi. huius tituli nostro

contractus locationis transit ad heredes idem probat l.
viam veritatis C. eodem ubi probatur idem esse si locatio sit vel perpetua sive temporalis hinc erit glo. utrum
excolaris possit alium subrogare in domo conducta
in lectis sotiis et pro utraque parte adducit argumenta tu
dic in locatione domus facta a pluribus excolaribus duo considerari in locationem domus 2o sotietatem que inter eos contrahit quoad locationem dubium non est quia
pater domus quam quilibet habitat posit cui uelit dare
per nostrum tex. quia lex locationis est transmissibile
et sensibile alii tamen sotii non cogentur sotietatem continuare cum eo qui subrogatus est quia in contrahenda
sotietate eligitur certa persona ut in §. solvitur infra
titulo proximo et sic in finimus finem huic titulo

. alicantiae. petro amarquez.

+

Digo yo Juana garcia que me obligo de dar y pagar a vos alonso alvarado ... que soys de la villa de ... quatro mill y seys ientos maravedis por razon de dies dobras de nuyte que me bendistes fiadas ... de agosto del año de mill y quinientos setenta y çinco y por verdad di esta firmada de mi nonbre y de almacam a veyte y çinco de mayo de mill y quinientos setenta y çinco

...

... de Viana

dendum et me ... de com ...

AD tit. de uerbor. obligatio nibus. ms.

Valensuela.

no tiene el pr.o en la Ra. pero no le falta ningun paragrapho.

que fuit nata ex ex stipulatione competit actio
que vocatur certi condictio si res promissa
certa sit ut in certa summa uel ut domum edificaretur
competit actio ex ex stipulatu durissimum est
dicto quod cum omnes sit ex stipulationis non semper
actio nascatur ex ex stipulatu respondebis in
illa non esse contra regulas juris civilis siquidem aliquando
ex contractu vel alio actu non nascitur
actio eiusdem nature ut constat ex statuto
qui in de ex obligatione que ex delicto ubi filius famil
vel servus qui huiusmodi pirunt aut surgunt rem
patris vel domini committunt furtum et
res efficiatur furtiva quoad effectus furtive
etiam sed aliquo ... diversa capiones in non com
petit actio furti contra ipsos
obstat in dictioni nostre lex . lex in § fuisset
dicta actionibus in l. una impr. C. de rei uxorie
actione ubi probatur quod omnes dotes licet conti
neant certam quantitatem possunt peti
per actionem ex ex stipulatu

cuius difficultati respondebis specialiter habitis, ut competant plures actiones ipsi uxori secundum glo. et communem in l. si quis certum et ff. si certum petatur ubi iudicibus bart. in l. et[illegible] Iaso et alios qui scripserunt pro materia huius tex.

Ad § in hac re

colige ex tex quod stipulatio fieri potest lingua latina greca vel quacumque alia de iure ff. debebat fieri per verba solemnia hodie autem per quecumque verba exprimentia consensum fieri potest et comprobat l. s. §. stipulationem cond. dat. l. 2. et ibi pp. s. et pro intellectu premitte quod stipulatio est diversissima aliarum obligatione, quoniam stipulatio est ipsa verborum conceptio quatenus continet interrogationem et responsionem solemnem et qua aliquo oritur verborum obligatio alio nomine scilicet quod ex stipulatione cuiusmodi ex et ideo facias hanc consequentiam iuridicam quod est verborum obligatio quod precessit stipulatio non integrum fuit stipulatio et verborum obligatio quod stipulatio de iure ff. habebat rigurosam solemnitatem circa verba ut patet ex tex in ciu ex diametro obstat tex. in l. si quis ita interroget . cum in tex ff. ubi ulpianus consultus respondit quod si ego interrogem promittis mihi certum et tu respondeas quid? nihil valet stipulatio et tamen non fuit responsus per verbum promitto propter quam difficultatem dissolvendam invenies varias solutiones assignari per scribentes inter quas illa etiam datur solutio quod dicit . contrarius non conti

neat

responsum ulpiani sed sit additus et adiectus per compilatores Justiniani

q falsum est et diuinatorium qui sabet patet ad sensum ideo pro solu. intelliges q cum hec solemnitas verborum ad quam requireret q in stipulat. fieret responsio per eidem verbum q interrogat. preteserat ideo in casu dis. legis ita quia responsio fuit data in continenti circa facta respons. per idem verbum promitto pre cesserat in interrogat. ex regula ss preterea de verbis oblig. t.uideris ad oia respondisse interrogata et ex precul. l. si diferentes ss in si. ff de interrogator. actionibus dum autem Justinianus ti disponit quod stipulatio potest fieri etiam lingua greca hinc inteliges tex in ss. qui b. mod tolli tur obligatio cum probat q acceptilatio que de necessitat. debet fieri per stipulationem item potest fieri lingua greca inteliges etiam tex in ss penul. de fidey jussoribus cum probat q fidey jussor que necesario debet fieri per stipulationem ut in c. blan dicus c. de fidey jussoribus potest fieri lin guã greca ulterius cum Justinianus hi pro bat etiam eum qui promittit uocari sti pulatorem hoc inteliges prouidere targio

sumpto vocabulo quod is qui petit in cat
stipulator 2 in glo. ff. pro qua ponderabis
tex in § sponsit. ff eodem ubi ego sic peq
stium tantum in promissi et stium et pos
silum unquit tex duas esse stipulationes
idest promissiones dummodo Justinianus ff
probat stipulationem posse fieri greca lin
gua vel latina vide tex in § ff eodem
maximum autem dubium est qualiter lex
antiqua ff permittat atendi debere tamen
rigurosam solemnitatem verborum et quod
Jurisprudentia probantur quod lex
debet imponi verbis et rebus ipsis ut in l 2
inf C communia de legatis et hinc pro
hoc pro ... ponderabis tex in l ... quod mihi
ff de verborum significatione propterea imperatores
... in ... mitigationem per impe
ratorem in l ... C de contrahenda stipulatione
ubi disponit quod hodie possit fieri stipula
tio per quecumque verba intercedentia in
interrogatione et responsione ita quod si ego
interrogem te dabis mihi centum pro
sus ... promittere ... promitto ... an
vel faciam ... et sic debes intelli
gere tex ... inf ... facit ... tit
C de formulis ... sublatis et tex in ...
aut C de legatis ubi probat quod antiquitus
tis ad ... validitatem fideicommissi re
quirerentur quedam verba solemnia ut
in § ... C de similibus rebus fideicommissi
relictis nunc hodie potest relinqui fideicommissum
commissum per quecumque verba ... habilia
sicut in stipulatione quecumque verba habilia
quecumque verba ... que potest fieri ff in
... per a vel C ... 2 in

in glo. que communiter recipit et commendat
ubique per scribentes
et hinc intelliges quod verba generalia debent in
telligi infermius habili .. in glo. .. l. c.
.. de sacrosanctis eclesiis intelliges etiam quod verba
sunt necessaria pro substantia stipulationis neque
mutus neque surdus neque absens comprehensus in l.
ff de verborum obligationibus possunt stipulari neque etiam
potest fieri stipulatio per nutum idest capitis inclinationem ut in d. l. .. sed si quis ita et .. materna hu
ius tex. videbant contractum egali aut inde.
§ si quis ita et in § l. i ff eodem ~ ~

~ Ad § omnis ~

2 collige ex tex. si stipulatio est pura statim nascitur obligatio et actio efficax statim est in diem
nascitur statim obligatio non tamen actio efficax
ante tempus diei idem probat l. cum qui .. 41
§ qui vero et l. qui hoc anno ff eodem et l.
creditores 20 ff de verborum obligationibus facit in d. l. 1 § 2
et 13 et 24 .. p. sed imprimis dum justinianus
an. probat quod stipulatio pura obligat statim efficaciter promittentem hic intelliges
ut quod est pura in apparentia etiam in exsis
tentia aliaquin ex juris principiis animadvertes quod licet aliqua stipulatio appareat pura in
habet inclusum tamen vel conditionem ex
trinsecam vel tacite qui tali inanitium est tertia
vero lata ut in .. loca hoc ... vel si promittas
fructus hujus fundi vel partum hujus ancille quia
inest conditio videlicet si nascantur ut in l. in
terdum ff eodem similiter si ... promittat
... pro dote ... inest conditio si cum ... fuerint
matrimonium cum ea ut in l. .. ..
.. ... sed etiam justinianus .. in ... q. 94

ue-[illegible]

de [illegible] oblig

qui promittit pure potest statim ammo-
neri et debet illico solvere. obstat maxime
l. q. dicimus ff. de solutio que probat q. de-
bet solvere post aliquot interbalum tem-
poris. ideo respondebis tex. ibi debere inte-
lligi zm illam l. ita ut tale interbalum
detur ante angelo [illegible] recaptam [illegible]
cordat l. 7 [illegible] et l. 2 [illegible] et l. 2 in fi [illegible] p. 5. et l. 13 [illegible] 16 lib 3 hor-
dinamenti ulterius dum iustinianus pro-
bat quis qui promissit in diem certum
nanciscetur statim obligatus minus tamen quousque
non poterit peti ante quam dies fuerit elap-
sus exeo quod in toto illo die non [illegible] dee-
reque non fuit debitum solutum nisi posquam
dies fuerit elapsus. hinc intelliges tex difficilem
in l. qui ante calendas ff. eodem qui probat idem
et si promittat aliquis ante calendas et [illegible] um
vel calendis vel etiam intra calendas vel in ca-
lendas in minorum [illegible] hac ratione quod in stipulationi-
bus tempus censetur ad [illegible] favore promi-
tentis ut in l. cum tempus ff. de re. iuris et ideo
qui promittit ante calendas [illegible] promisisse
ante calendas finitas non ante inceptas et conse-
quenter in toto die calendarum id est in toto 1 die
mensis non potest peti promissum sed post calendas
finitas

2 ultimo advertes pro huius tex intellectu et diffi-
cultatem in hoc articulo qualiter cum stipulatio sit
actus legitimus verbis [illegible] a l. vel [illegible] ut
[illegible] diconstituta [illegible] qualiter potest
recipere diem vel condicione [illegible]

m[illegible]

ideo pro solutione dic quod illa regula actus le
gitimi solum procedit in actibus legitimis in
ipsa numeratione et inglosa in quae with receptus
et in mobar incepit e desponsalib c 3 n 2 et licet
acceptilatio quae necessario debet fieri post stipu
lationem ut in § 1 in quib mod tollit obligatio
non recipiat diem nec condictionem ut in
dl actus legitimi in Rv differentie consistit
in hoc quod acceptilatio est quaedam imagi
naria solutio et ideo natura ipsa repug
nat quod solutio facta non fuerit statim
solventem ut in prin in quib modis tollit
obligatio quam naturam imitatur fictio
legis in hac imaginaria solutione justa
tex in § l minorem ff de acceptilationib et ita ex
hoc tex animadvertes tandem quod qui petit
ante diem male agit et sibi obstat dilatoria
exceptio ut in § apellant et § hodie i de
exceptionib et Rv est quod petit ante diem
petit plus tempore ut in § plus autem i de exac
tionib et in § fideijussores in fin i de fideijussu
soribus et de materia huius tex vide bart
et alios in l eum qui ita § qui ita stipulatur
bart alciatus et alios in l cedere diem de verborum
significatione ff.

~ Ad § at si ita ex stipulatione ~

collige ex tex si promittas mihi 10 annua
pura est obligatio et perpetua di rigore juris ci
vilis obstat tamen exceptio heredi mo dicti qui
fatetur praestoria ~~[illegible]~~ idem probat l eum qui
ita § 6 § qui ita stipulatur ff de verborum et vide listo 1
p s et pro intellectu huius tex v prenotate q
qui promittit 10 annua hispano sermone
10 todos los años

valemadel a

debet solbere in fine cuius libet anni si vero
promitat 20 singulis annis vel quolibet anno
notenetur solbere in fine cuiuslibet anni
2mglo in sequi hoc anno ? de in uiti libus
stipulationib eglor ti quam sentiam ipse
saprobabil de l. is rgia: 2o premite q
verbum perpetuatur de quo ti l. aliquo
in iure significat pduratjonem 3 annorum
ut in pro ? dispersitimis et tempor actio
in ti significat durationem perpetuam
in omne saeculum. 2mglo ti pro qua pon
durabis tempore in l. iure ... ex cipe
et ita aprouat ti lex q si promitas mihi
10 annua quo ad uiuam talis promissio
neque cum indeum neque sub conditione sed
cum pura et perpetua et transit ad here
des de iure Iuris ciuilis Rno aut
subi tandi ea fuit ex iuris pro probat
ti q omnis res per quas cumque causas nascit per easdem dissolbitur ut in
l. nihil tam naturale et in l. fere in om
nib. ff. de re Iuris et consequenter cum
obligatio in huiusmodi promissione
fuerit orta propter consensum debuit
etiam firmari et tolli ipso iure per morte
stipulatoris propter consensum contra
hentium. q promitens solum uoluit
obligari quandiu uiueret stipulator
quibus non obstantibus 2 iuvem decidit in hoc tex
ex ea ratione qui inquit tex ad tempus non po
test deueri idest obligatio personalis cum quodam
uinculum inherens ossib obligati ut in l. 3.

ubi glo. in olat ff pro socio et in l. q. si g. in fine ff de peculio et idem sicut carater impressus cor pori non potest ad certum tempus vel sub condicione infigi posquam fuit semel infixus ita etiam obligatio personalis in perpetuum debet manere et infixa ossibus et debet durare etiam post mortem obligati quia si hereditas obligati post mortem non sit addita ipsa hereditas iacens repre sentat personam defuncti sicuti si adhuc uiueret ut in § ferbus etiam de heredibus instituendis in pro. l. de ex stipulatione. verius vel si hereditas sit addita ipse heres representat personam in de functi ut in auten. de iure iurando a moriente pres tito colla. 5. et consequenter hinc intelliges quod cum in seruitutibus interueniat obligatio personalis ad prestandam patientiam et consentiam ut in l. 2. C. de seruitutibus et in § in fine de seruitutibus ea ratione seruitutes non possunt constitui ut firmant ad certum tempus vel sub condicione ut in l. seruitutes 4 ff de seruitutibus quamuis attenta equitate pretoris datur exceptio pacti in dist. contractibus contra rigorem iuris ciuilis ut probat hic tex in § et tex in l. obli gationum fere § placuit ff de actionibus et obligationibus et tex in pri. de exceptionibus in ins. et ad ea que dicta sunt pro Re. dubii respondebis quod obli gatio non potest tolli nisi per modos in contrarium quibus contrahitur quia quolibet modo tollitur obligatio ut probat in de ss placuit de materia statius tex videbatur et alius scripsit in l. si in aliis stipulationibus huiusmodi ff de actionibus

Ad § sub condicione

Valencia capis cadiz

uliqe ex lex in condictionali stipulatione suspendit et differtur obligatio in eventum condictionis idem probat l. cedere diem ff de v. s. et l. lex in l. is cui sub condictione ff de actionibus et oblig. et concordat l. 12 tit. 5 la tercera part. et i° ex lex hoc uliqes intellectum ad lex in l. condictionales creditores ff de v. s. ubi conditionalis creditores esse quibus non competit actio id est quia actio nascitur ab obligatione et obligatio est suspensa et dilata in eventum condictionis ideo non dum competit actio sed postea condicione purificata et condictio est necessaria ut in casu si ita aut concepta idem in utilibus vel si conditio quod poterit cumplirse la condicione necessaria sed casualis ut in sti. condictionali idem hunc etiam ex lex in primo quatenus probat quod condictionalis stipulatio est quae ius obligatio differtur in aliquem casum inre sultat grandis dificultas ad lex in l. si pecuero quod seuadem quatenus probat quod si ego promitam tibi centum cum amici pecieris purae obligatio stipulatio etenim cum ego aponam illam condictionem cum amici pecieris et differam meam promissionem in eventum tue petitionis cur non sit iudicanda condictionalis stipulatio et rationem eius l. probasse intelligere quoniam iura principia in quibus exprimuntur quod tacite insunt expressio talis non operatur et perinde habetur ac si non fuisset expressum ut in l. 3 de liq. 3 et ita cum in quacumque pura stipulatione inest condictio

Si dicam cum pecuero

q. debitor manet obligat9 ita demum si petat uel cumspitat exspectatur ut in ss. j. ff. hoc tit. ut in § omnis ff. hoc tit. ideo in casu dicte l. talis expressio nihil operatur et in praxi per pepuo notauit pre dictam l. ad omnia instrumenta executiua quae cotidie celebrantur sub hui ubi quatenus dicitur promisit se soluturum cum creditor pecierit ut intelligas q. per lapsum 10 annorum quae currunt statim prescribetur uia executiua etiam ante quam creditor petat q. promissio est sub conditionalis ita per nostauli ad l. ob ea .... conditionalis ita per nostauli ad l. hor dinamenti fauris et ad l. 3. ... 13 lib. 2. hor dinamentis qdqd. plures aduocati in facti contingentia errarunt in hoc. cum glossa opponit q. imo q. conditionalis promissio statim obligat promittentem ante aduentum conditionis et opponit dictum lex in l. 2 ... de cons. pecunia ubi probatur q. quod in constituto potest liberari debitum conditionale. respondens cum glo. q. debitum conditionale saltem est debitum quo ad spem ut in s. ex conditionali eodem et ita intelliges lex in l. d. q. ffdicons pecunia quatenus probat q. si conditio deficiat perit actio et consequenter uidet probare ille lex q. antea uiuebat actio etiam ante defectum conditionis quia priuatio presupponit habitum ut in § ser. bus aut ff. de capitis diminutione et impro ff. de liberationibus ... nec esset nota ma... intelliges n. q. actio impotentia uel quo ad spem fuit mortua i. ac si spes actionis futura fuit mortua non aut fuit mortua actio in actu quae non competebat pro ut etiam intelliges tex impro ff. de liberationis

dici improbat. qui manumissio e datio libertatis id est spes libertatis que de sui natura quod competebat propter ... reducitur ad actualem libertatem ex ipso quod dominus tollit impedimentum servitutis per manumissionem quo impedimento sublato fluvius libertatis qui omnibus hominibus ... et de materia ... inde ... et alios in ... ad presens ff hec petatur.

hominibus flu... at in personam ... sublato impedimento

~ Si ... stipulator ~

Junto ... ex conditionali ... colige. sicut quando stipulatur cum morietur incipit obligatio in ... mortis sic etiam quando stipulatur si non ... capitolium ... stipulatio conditionalis e et ex stipulatione conditionalis sola spes nascitur future obligationis que transmittitur ad heredes ... improbat ... stipulatus ... ... conditionalis creditores ... et pro intellectu premitte quod ... stipulator cum morietur talis stipulatio purificatur et incipit obligatio in ... mortis videlicet in instanti dum exalat ultimum vite spiritum ... moritur ... in ... ... et ita incipit obligatio in persona ipsius stipulatoris non aut post mortem quia si post mortem inciperet esset inutilis stipulatio ... ... post mortem ... aut concepta ... inutilis et ideo ... quod male ... in terminis ... nascitur obligatio post morte stipulatoris

etenim ueritas c. q. siue ego ex stipulor cum mo
riar uel si non ascendero capitolium in istro
q. casu nascitur obligatio ante mortem meam
manifestum quomodo Rx aut dubitandi
fuit quoniam uidebatur dicendum q. quomodo
modum conditio si ascendero capitolium imple
tur quamprimum possum ascendere q. teneor
statim ascendere ut in l. hec conditio si am
ma ff de cond. et demonstra sic etiam cond.
tio si non ascendero capitolium deberet dicj im
pleta quamprimum posset ascendere capitoli
um et non ascendit q. contrarium eadem Rx
ut in pro & dictis quos sunt hij et impro adiute
hec et probat tex. expressus in l. libertas 17 ff de
fidej commissis libertatib. ubi probat q. si dom
ego libertatem in meo testamento sub conditione
si heres meus non ascenderit capitolium cond
tio dicatur impleta quamprimum potuit ascen
dere et non ascendit

sed nihil omnino. Secundum probat fi. q. hec
conditio uere non impletur nisi in ultimo articu
lum mortis q. tunc uerum est dicere q. non
ascendit capitolium et ita probat tex. l. si uxoris
principium q. in conditionibus mere locas cautio mu
ciane sed debet expectari tempus mortis ipsius
contrahentis ut per glo. et scribentes in l. muciana
ff de cond. et demonstra. l. tdum Justinianus fi
28. probat q. in conditionali stipulatione
nulla obligatio oritur de presenti sed sola spes
que transmittitur ad heredes dubium facit q. in
legatis conditionalibus legatarius moriatur
ante impletam conditionem nihil transmit
tit ad heredem suum et in stipulatione in...
transmittit spem ex stipulatori uel promittenti

ideo resolues Rem. diferentia est quod legatum
fit propter benemerita ipsius legatarii et consistit
stat[?] personae ipsius tantum: ut in l. nuper adde
cum ff. profect[?] et sta. cum bene merita vel dilecto
alicuius non transeat ad eius heredem ut in ss
nonaut[?] et temporali et perpetuis actionibus ideo
legatum conditionale non transmittit ad
heredem secus in stipulatione conditionali quia
stipulator presumitur acquirere quod bolluit tam
sibi quam suis heredibus stipulari ut in l.
si pactum ff. prostatione[?] et hic intelige[?] et
glo. h. obstat tamen maxime Justiniani
tex. in l. si ita q. q. ff. eodem ubi probatur quod
si ego stipuler abe centum si casum non dederis
sempronio et similiter sempronius eadem
rem stipulatur simili[?] non dederis possunt
ego petere et excludere sempronium et tamen
cum sit Juris principium quod nemo in Judicio
potest petere nisi habeat actionem que quoritur
ex obligatione ut in l. si pupilli si videamus ff.
de nego. gestis iam probat ille tex quod si qui
de mego possunt petere statim ante impletam
tam conditionem quia potest tu sempronio
dare probat in quam quod ex primis condi-
tionali statim nascitur obligatio et actio
sed respondentis ad tex illum qui tanquam
singularis ab omnibus comendat quod obli-
gatio purificatur et impletur conditio,
eo ipso quod ego primus petii et accepi judicium
i dest fuit facta citatio per Judicem etiam
ante litis contestationem quia Judicium

capit et moratur. si stipulatio conditionum recipit
quod conditio aspecta temporis stipulationis etiam
hereditas. postea stipulator heres eiusdem hereditatis
transmittit tenetur quia ante conditionis eventum
exigere non potest ideo stipulatio nihil ... rei ... nominum
stipulator conditio neque competit actio

tandem advertendum quod lex ... quam stipulatio
qui moriatur stipulator ante impletam con-
ditionem transmittit spem suis heredibus
spes ad heredem propter eam ...
promissor transmittit suam obligationem in suo
... ad heredem eius ut in l. ... supra
sed secundum intelligendum procedere quando
conditio est casualis ... tales
conditio quia ad heredem ... stipulat-
ur promissionis tantum ... stipula ...
... aliquid ... ci-
vium vel ... ... vel
si veniat romam quia ... ...
ante impletam conditionem transmittit
ad suum heredem ... de
conditione ... et de materia huius
lex vide bart. et alios vel ... et aliqd
hic ... ... de
conditionibus ...

Ad slicca aut ...
si in stipulatione adiiciatur ... ratione
... tempo-
ris propter ... impossibilem ... et
inutilem stipulationem ... impossibilitatem ... §
si quis ita stipulet

ff de eo qd certo loco et in l. si stipulatus ff. de verb.
et concordat l. i3 tit. 4 p. 5. Sed autem dum q̃ casu q̃
cum in actus stipulationis sit stricti juris in quo
verba protius tantum requiruntur et considerant
ut in l. quidquid astringendae ff. de verb. ideo videbat
dicendum quod dum ego promitto me tibi daturum
10 cartagini cum sim romae talis stipulatio quo
ad verba cum non habeat diem neque conditionem
sit judicanda pura stipulatio et consequenter ut
possit ilico peti promissum sed nihil ominus contrarium
decidit lex in casu ea ratione quoniam cum verba
stipulationis contineant adjectionem loci ex
mente contrahentium censetur dilata promissio
jussa cum diem quo possit pervenire cartaginem
et consequenter sicut me ego sim romae. Si autem sti
puleris 10 hodie dari cartagini inutilis erit sti
pulatio quia impossibile est me hodie posse pervenire
re cartaginem, ut prout hic probantur tamen contrarium
maxime obstat lex in l. si mihi et tibi i2 § i° de leg. i° ff.
ubi probatur quod angustia temporis proveniens
propter locum adjectum non viciatur legatum
sed respondetur pro solutione quod lex illa loquitur in
legatis in quibus favore ultimae voluntatis
rejicitur angustia temporis sicut etiam reji
citur conditio impossibilis ut in § impossibilis
Is. de hered. instituen. quia actio quae competit le
gatario pro legato ex testamento sicut sit stricti juris
quia non enumeratur in § actionum, de actio.
in habet effectus in ~~hoc~~ effectus bonae fidei ut in l. in minorum
in fi. C. in quibus causis in integr. resti. non est necesse
et eodem modo respondebis ad lex in l. insula
60 § in operis ff. locati ubi probatur quod aliquo
locatario opus faciendum intra tempus ita
breve quod impossibile ita fieri rejicitur ea
modo talis impossibilitas et angustia temporis
et teneris tu tale opus facere intra tempus sufficiendum
dum

arbitrio boni uiri respondebis n. qui textus ille loquitur in 3 ke locationis quia cum sit bone fidei utriusque actionum ideo tollitur de medio anguss tia temporis q. non fit in stipulatione qre 3 his sta in iuris et de materia uide Bart et alios scribentes in l. si wnting § si illud ff hoc et l. 2 s titulo pp. s —

~ Ad sex condiziones ~

colige ex tex in stipulatione facta sub condizione relata ad preteritum uel ad rem presentem non suspenditur obligatio sed uel statim obligat promitentem si uera est conditio uel statim nulla stipulatio si condizio est falsa licet contrahentes non sint certi de ueritate uel falsitate id improbat l. condizio 20 et l. si stipulatus fuero tantam summam 120 ff eodem et l. cum ad presens cum duabus legg. ff si cert petatur et concordat l. 2 titulo 4 p 6. R. autem dubitandi oritur ex eo quoniam in uschis uel ygnorans non obligatur ad id quod ignorat ut in l. sicut C de actione uel oblig et in l. nec emere C de iud. de liberandi et ideo in terminis nostri tex ante quam promitens sit certus titium fuisse consulem uel regem saltem uiuere hodie uidebatur dicendum non debere statim obligari 3 suum consensum 3 ri uniri ... dispont textus cuius causae decidendi est quia que sint certa in rerum natura uiuendi ferunt uel suspendunt obligationem licet sint incerta quoad ipsos 3 hentes ideo et cum obligatio sit uinculum iuris iuxta principium iuris quod ea que dispositione al. cum ob obligant etiam ygnorantes si modo lex ... ipsa certa est ut in h. in suo sibi ... de hereditatibus que ab intestato ... hipostasis ... ...

quedat in filii here- / dibus fuit

et necessitas quedam ut al. cuius fuit inhi- ta al. cuius ut in l. cum Ruis impro debonis d' appellat. § sui vi. necessarii & aheredi- qualitate et differen eiusdem huius lex nemo uerum dicere quod pro miliens non ani- tentiat in obligat. statim quia qui promissit 100 si consul fuit heres uel si rex pater uiuat stat- buit obligari quoniam in rex natura natum ta y dist ad naturam humanam istud certum quod heres fuit consul uelquae rex pater uiu- ut tamen effectu non omitas principum nihil- uili iuris obliga quia conditio de preteritis uel de- presenti sui falsa reddit nullum actum et nullius momenti i dum probat. l. cum in § ffdeinoffi. rupto et hinc patet uerus intellectus ad l. institutio talis § si ffdecondi institutionum et ad l. 2 § filium in preteritum ffde bon. libertatis quatenus probant illa iura quod filius suus heres et potest institui sub condicione de preterito uel de presenti quoniam si uera est conditio manet pura institutio si uero falsa habetur filius perinde ac si fuisset preteritus et non institutus extitit ut hinc intelligas quod si hodie pater instituat filium in legitima si titius uiuit apud parthos hodie et nepotem uel alium descendentem instituat parte in reliquis suorum bonorum uel extraneum in quinto si talis titius non uiuit apud parthos et consequenter conditio dicta est falsa filius succedet ab intestato in omnibus bonis et institutio heredis nepotis uel extranei erit institutum quia filius censetur pre- teritus quia nihil ualet eius institutio ex lex- ti et d. § filium iusta auta ... Caelibe... preteritus

ulterius colige. ex lex. hec q condictio de p̃nti uel de preterito non e ppria conditio q non suspendit actum sed conditio de futuro e ppria ut bene tradit glo in l. hinc 73. §. ff uerbo de morte ratione ne mulier l. et dicit Justinianus q conditio de p̃nti uel de preterito falsa statim uiciat totum actum hinc intelliges lex. in ff. longe magis deligatis inst. in s. ubi probatur q licet falsa demonstratio uel falsa ca non uiciet legatum tamen si talis causa falsa apponatur in uiam conditionis uelutj si negotia mea curabit tunc uiciat totum legatum et dicit gl. in finalis opponit de lex in l. in totum ff dicit Juris et non bene solbit quia dibinat. tu eleganter respondebis ultra alios omnes q dum l. illa dicit non nisi uera et causa sacentia ut si q posset de p fectione totali ipsius actus loquitur prout probat illa dictio. per. ut in l. urbana familia in fine ff de a et o et consequenter in termini in lex licet statim nascatur obligatio ante certitudinem non tamen in totum perficiat quia dispositionem faciendam in Judicio qua stipulatur non poterit facere nisi adhuc adesset probationes quibus constet hodie uixisse regem parthorum Justa l. qui in alterius curiam ff in fine et ita illa l. potius concordat quam obstet et de materia huius lex uide Bart. Jasonem et alicium in l. cum ad presens ff si certum petatur et alciatum post alios in l. conditio ff de a et o

Ad ff.

aliqe ex lex in stipulae aliqd faciendi uel non fa
ciendi optimum est consilium stipulari aliqd certum
nomine interesse ne stipulator cogatur postea probare
suum interesse · ut probat lex in l. cum qd. et l. continuus
§ penul ff eodem · ss ff de pr[ae]ce stipulationibus et in
cordat l. 34 et 35 ult. 4 par. S. R° aut dubitandi
in casu huius lex ea fuit quoniam ea R° istud consi
lium uidetur frustratorium qr c juris principium quod
creditor non debet cogi inuitus recipere ad inuicem aliud
quam qd sibi debetur ex l. 2 § pr. ff si cert petat et 1 de
state ego stipulor aliqd fieri mihi uelut domum edi
ficari uel aliqd non fieri uelut quod non mouebis
mihi controuersiam. uel non tu babis me in meo
possessione tunc quidem cum praecisse teneatis sol
bere qd debes non debet haberi consideratio
ad meum interesse · et consequenter frustra adjicit
pena certa nomine interesse uerumtamen his non obstan
tibus contrarium probat Justinianus hic cuius R° decidendi
est quia quando ego a te stipulor factum uel
non factum non teneris praecisse illud facere sed
succedit obligatio ad meum interesse · ex lex in l.
stipulationes non dividuntur ut s. celsus ff eodem
et in l. si qs ab alio § si ff de re judicata et de eo elegan
ter consulit Justinianus hic quia stipulator quando
agit petendo rem sibi promissam debet probare id
quod petit ut in § retinendae ut s. commodum in
terdictis et petitio ipsius actoris debet esse certa
ut possit sententia etiam esse certa ut in § curare
in de actione in l. caue ne postea stipulator uexet
onere probandi istud · interesse per positiones
testium uel alias probationes testium utilissimum
est ut in ipsa stipulatione facti uel non facti stipulet
etiam aliquam certam quantitatem nomine
pene pro suo interesse cuius quidem pena erit
concipienda per ea uba que in fine huius lex ponit
Justinianus

in glo. que communiter recipit
et comendatur ubique prescribentes.

Neque tamen aliquid obstat decisioni huius tex. tex. in l. non aut. ff. de recep. arbitris que probat nihil interesse utrum adsciatur aliquod certum nomine pene vel aliquid incertum quod respondebis quod illa lex loquitur in compromissis ad quorum valorem requiritur a iure quod partes promittant aliquam penam si non steterint sententie arbitri sive talis pena sit certa sive incerta quia non ponitur loco interesse sicuti in casu nostri tex. sed solum ut habeat compromissum metu pene
et de materia

Ad tex.

Ex principali decisione colligo probabilis in pro... quod hodie quecumque pene apposite in instrumentis debent mandari executioni ita demum si vel si ... tales pene succedant loco interesse quam si ... cessionem et obligationem in loco interesse ... probabit creditor intra 20 dies quidantur pro executione ex l. 64 tauri quod adducit ... bene aflictis in decisione neapolitana 135 ... quod pene combentionales in praxi non mandantur executioni et de materia huius tex. vide bart. et alios maxime associatum vid. Dr. alios et in l. ... casenten ... que pro eo quod interest ...

Ad tex. de duobus reis

In pro continuationem huius tex. veram propossuit glo. tex. communiter aprobata pro cuius intellectu et pro materia huius tex. premitte quod in ...

2

autem qui stipulat vocatur reus stipulandi qui vero promittit vocatur reus promittendi ut in l. 1 ff. eodem et ideo si duo vel plures simul stipulentur eandem rem vel duo vel plures promittant eandem rem vocantur rei stipulandi vel rei promittendi inter quos dubium maximum ortum nascatur una obligatio tantum an plures et gl. ultima an rem laboraverit in hoc art. ergo sunt iura aut ambiguum ora in l. ult. § ff. et in l. ff. reg. jur. ff. eodem et in l. ff. in fi. C. eodem veritas est quod si inspicias ipsas personas non potest negare plures obligationes sin vero consideres solutionem secundam vel alios effectus obligationis judicatur una obligatio quia unica fuit res promissa tantum pro omnibus ut ait tex. in § ult. C. de impuberum et aliis substitutionibus ubi probat quod quando pater facit ~~testamentum~~ testamentum pro se filio impubere dando ei pupillarem substitutionem si considerantur personae patris et filii dicuntur et judicantur duo testamenta si vero considerantur effectus testamenti et solemnitates ipsius judicatur unum testamentum ut in l. patris et filii ff. de vulgari

colligitur igitur ex proposito hunc textu duo rei stipulandi fiunt quoties separatim interrogant et recipiunt simultaneam responsionem adverte ut intelligas quod ad hoc ut plures dicantur rei stipulandi vel rei promittendi requiritur quod inter ipsos contrahentes agatur ut maneant quod correi ita ut una et eadem res debeat pluribus vel a pluribus etiam si ex intervallo interveniant huiusmodi stipulationes

ut in l. 3 impro. et in l. de reis. ff. de duobus reis cum in tabulis ff. eod. et ita intelliges glo. in l. 2 et 3 du bium tamen et maximum qualiter dicantur rei sti pulandi qui stipulantur siquidem non manent obligati et tamen rei dicuntur quia manet obligatus ex qualibet materia sive ex contractu sive ex quasi contractu sive ex delicto sive quasi iusta prin cipium in l. de oblig. quae ex delicto nascuntur quia in delictum quilibet manet reus de quo loquitur in l. ff. et cod. de requirendis reis et l. 9 dicus iudicia reorum sive etiam ex iudiciaria cumbentio quia qui cumbentur in iudicio vocatur reus ut in ss. quadrupli in l. de act. et in l. 10 l. propera dum C. de iudiciis et dicit reus quia manet obligatus ex quasi contractu in l. cum actore qui stabunt sententiae iudicis quia per litis contestationem quasi contrahitur in iudicio ut in l. 3 ff. idem scribit ff. de peculio. ut ita intelligas lex in l. nominis et rei ff. de verborum signif. quatenus probat quod apellatio nominis et rei pertinet ad omnem contractum et obligationem ut intelligas quod illa dictio rei non debet significare rem nec lex illa sit super flua propter l. rei apellatione ff. de verborum signif. sed debet significare reum et sic est textus illius l. quod quia in iure civili dicit nomen vel dicit reum significat quamcumque obligationem descen dentem sive ex contractu sive ex delicto vel alia ma teria quae efficit aliquem debitorem et reum nec et pro solutione huius difficultatis glo. in l. et in Rea ff. el Caden tenet quod reus stipulandi dicatur are quae interveniunt in stipulatione quod reus diculum et contra propriam significa tionem dictionis reus cuius natura est significare aliquem obligatum

uelut si dicas reum mortis reum uoti reum pro
mittendi — ideo refectis uariis interpretationibus
modernorum iuresolue quod reus stipulandi ideo vocat
reus quia obligatus manet ex illo negotio quod gerit inter
inter stipulantem et promittentem ex l. inter sti
pulantem in pro ff de verborum quod negotium est iuris negoti
ad differentiam pacti nudi cuius negotium facti ne
ff de pactis et tale negotium iuris in stipulatione obli
gat etiam ipsum ~~oblig~~ stipulantem qui ita tenetur ut
teneat ex iuris pro probanti quod creditor qui aliquis
debet solutionem debitoris uel acceptilationem
factam ab ipso creditore ipse etiam liberatur si
cum debitor ex l. ff de acceptila. et l. si pupilli §. ff de
neg. gestis et l. si non aut ff de ex. ac tu. dum
bat quod ut aliquis sint plures rei promittendi
requiritur ut separatim et dispersim promis
sit eandem rem in solidum in plus vbum
spondeo uel promitto obstat maxime l. 4.
ff eodem ubi probatur quod si ego stipulerat
rem aliquam per hec uba spondes mihi
et ite rum eandem rem stipuler ab aliquo per
hec uba expondes mihi quod si tu respondeas
spondemus et aliquis etiam quoque respon
deat expondemus quod tales stipulatio est uel
duo sunt duorum promittendi quam uariatus
sit numerus ~~uel~~ ubi spondeo et di uer ~~so~~
modo fuerit in responsum in interrogationem
sextum tex. ... omissis uariis intel
lectibus scribentium in propriis locis res
ponderunt tu quidem in d l. 4 manent obligati

~ Subsequitur tit. de duobus
~ reis instituti ~

V manent obligati tanquam duo rei promit-
tendi sed vario modo respondere qui a su-
rius p.m. quicumque qui respondet stipulationi
adjicit vel detrahit aliquid interrogationi vel
efficiat inutilem stipulationem si tamen ipsi duo
consentiant in tali responsione remanet obli-
gatio quia jus civile fingit actam esse obli-
gationem vel posset ex lex. in l. 18 hoc simplici ter-
tis cum adjiciatur. ffde verb. et idem quando in
terminis ego te interrogavi spondes tu promisisti
dicens spondemus adjiciens etiam personam al-
terius quia adjectio non viciat obligationem tua
quia expresse fuit actum inter te et me et tractatum
quod vos duo essetis rei promittendi et in hoc
consentimus quod manerentis ambo obligati in so-
lidum ad eamdem rem ex lex qui hoc requi-
rit in materia duorum reorum in l. reus ff cum in
tabulis civil. Zumpro secundum adjicias in
predictis quod qui stipulatur ideo eius tur
reus quod manet obligatus ut consentiat solutio-
ni faciendi per promittentem utiliter stipulationi ...
ssaij ... tenemur delij 3 vel ut ipse faciat acep-
tilationem promissori non n. sufficit si
simpliciter remittat debitum per pactum modo
quod non manebit sublata obligatio ipso jure
et ita intelliges lex. impro 6 de oblig. hoc astrin-
gimur aliquis rei solvendi quod in verbis as-
tringimur comprehenditur tam stipulator
quam promissor ille ut consentiat solutioni
faciendi

Balenaula

hic uero ut solbat promissum prout utrumque
benit et significat nullis verbis rei solbende
impersonaliter et simpliciter prolatis et de ma-
teria huius tex. uide Socinum cons. 30 lib. 1 bart.
et scribentes in l. si non sorti quis et in l. propter C.
hiart petat

Ad § ex huiusmodi verbis

colige in duobus reis promittendi quilibet dicit
solidum quod si solidum solbat liberat alterum
in duobus uero reis stipulandi quilibet deuetur
solidum quod si unus recipiat tollit obligationem
et actionem alterius et in duobus reis promittendi
potest unus pure alter uero sub conditione pro-
mittere idem probat tex. in l. si rem §. si stipulatio
(31) · in stipulatione et in l. et si iusiurandum in § si et in l.
si ex pluribus 16 ff. de acceptilatione et l. 4 § nunc
de effectu et l. si quis reus et l. si is qui duos ff. de li-
beratione legata et l. si et 2 C. eodem Ratio autem
dubitandi in terminis huius tex. ea fuit quo-
niam cum plures rei sunt obligati propria
obligatione in ausu equi persona uidebatur dicen-
dum quod licet unus solberet maneret uiua obli-
gatio alterius et similiter si plures sunt rei
stipulandi quibus eadem res debetur unus rem
recipiat nihilominus uidebatur dicendum
quod possunt agere petere estimationem huius rei
arg. § si res aliena inst. de legatis quibus
non obstantibus contrarium disponit hic tex.
et iura similia quorum eadem Ratio decidendi quod
in hac materia reorum uniusquidem est forma
obligationis quo ad omnes et una et eadem
res debetur. hinc modo ex l. si inst. C. eodem tamen
aut in d. § si res aliena quia tamen diuersa sunt
testamenta et hinc intelligas procedere trans-
actione

nonsolum in decisione uera acta qualis sed etiam in acceptilatione quia si fiat per unum ex reis stipulandi reo promittendi tollit ius alteri reo stipulandi vel si fiat uni ex reis promittendi nam et alter reus promittendi liberatur sicuti hoc res abibet prout probant iura predicta non ratione stipulationis contente in acceptilatione hec n. non potest fieri alteri per alterum ut in ss tigs allud. et ss alteri j admutilibus se declaratione qz talis acceptilatio habet bim elro bur ueresolutionis ut in ss j quibusmod tollit obligo aduerte sulterius quod plures rei debendi uel credendi obligati in solidum possunt dari non solum in stipulatione sed etiam in aliis 3ctibus ueluti si ego eam dam rem diponam uel uendam pluribus uel eam ita ut maneant obligati in solidum uel si plures uendamus aut diponamus eandem rem uni uel pluribus ex eadem q imprestf eadem q sit ronea ? qz eadem res in solidum cuiuslibet adquiritur uel aquestum in solidum qui non potest ex regula l. si ut certo ss de iudiciis. behiculum. ss commodati sed propter consensum 3trahentium qui bolunt obligari in solidum qui quidem consensus in his 3ctibus tantum operatur quantum verba in stipulatione ut in l. j de oblig. que ex consensu. etera quibus non mutata nodi in materia duorum reorum per autenticam hoc ita C. eodem bene notat glosa dum in aduertas ad unum dum ius Iustiniani in hoc vs. si probat quod duo rei promittendi possunt interbenire sicut unus pure promittat alter uero sub condictione eandem rem in solidum l. j. n. hic principium iuris ciuilis quia actiones ut sint a q qm duo rei requiritur omnimoda paritas et equalitas interesse in oblig. ut in d. leat. ss de bigs

tm in casu huius lex h respectu promissionis dicantur rei etiam quamvis uterque promittat tm respectu obligationis adhuc non sunt rei quamvis quamdiu impleat conditio alteri et qua impleta ambo dicantur rei tam promittendi quam etiam respectu obligationis quia una fit et sunt obligatio ad eandem rem ex utraque h l 3 in pro ff eodem q bene notabis in fine versiculo si alter qd qd glo ti et in l ex duobus 14 ff eodem et utrobique scribentes maxime bene resolvitur in l istum in articulo de materia huius lex vide glosatores in l bi fauri bart et alios in d aucta sive ita

Additio m de stipulatione servorum

Ex supra collige post continuationem glosse lege bonae et communiter recepta servus stipulari potest si potestatis de iure etiam mortuus qui reputatur in hereditate jacente heredi postea adquirenda idem probat l ff eodem et concordat l 7 ff i p s dubitandi autem Ro fuit ex eo q stipulatio est contractus iuris gentium a l ius gentium in l ff locati et in §§ de constitutione et actionibus et ideo videbatur dicendum quod cum servus de iure civili pro nihilo reputetur ut in lq a ti nest et ideo iuris quod non possit stipulari sed nihilominus potest stipulari servus ex lege hoc cuius ea e Ro decidendi quia capacitas servi regulatur a capacitate domini perinde ac si ipse dns stipuletur cum sit civis romanus capax iuris civilis ut in l nominis ff de heredi inst et in l sibi et in h §§ regula alias 2 et in §§ servus aut plurium C de hered inst

et in §. in extraneis ff. de hered. quali. et in
di. redit grabis dificultas circa l. inst. reprim
ipi [illegible] obli. quatenus probat quod
infans vel mutus aut surdus qui non possunt
stipulari ~~potuit~~ in §. item mutus et in §. supe
lius ff. de inutil. stipula. poterunt stipulari
per suum servum cum tamen domini sint in
capaces stipulationis seu respondebis quod in
stipulatione duo interbeniunt videlicet
factum proferentis ex verbo prolatione et
consensu contrahentium et etiam interbenit
ius obligationis aquirende ipsi estipulanti
et ideo ~~respectu~~ tales domini sint incapaces
respectu facti quia non possunt loqui tamen sunt ca
paces respectu iuris ut [illegible] ipsis adquiratur
obligatio ex lege in [illegible] ff. per quas personas nobis
obliga. adquiritur et §. item de [illegible] per quas
personas nobis adquiritur et ita servus suplet
factum quia dominus est capax iuris [illegible] qui [illegible]
idem dominus censetur perinde ac si ipse stipulatur
ex l. quodcumque [illegible] quapropter re
solbes capacitatem servi regulari ex capacitate
domini [illegible] quia cum servus nullum habeat
caput id est personam [illegible] ut in §. servus
aut ff. de capitis diminu. dominus tamen est caput servi
ut in §. ~~[illegible]~~ omnis aut ff. de [illegible]

et dum iustinianus [illegible] probat quod hereditas ia
cens representat personam defuncti idem pro
bat tex. in §. servus etiam ff. de hered. inst. [illegible]
quod intelliges verum in omnibus casibus
in quibus talis representatio est necesaria
ad validitatem actus velut servus heredi
tarius

Valenzuela

stipulatur vel instituat heres vel capiat aliquid ex testa° alterius quia capacitas debet considerari in persona sui domini defuncti non heredis futuri ex l. servus hereditarius ff de hered. insti. per quam l. in praxi decides quoddam notabilem quod pater clericus si instituat heredem servum hereditarium sui filii defuncti institutio erit nulla licet heres institutus ab ipso filio sit capax respectu patris clerici et idem est in quouis patre cuiuslibet filii spurii quia capacitas talis servi hereditarii instituendi est ex persona sui domini spurii et incapacitata sunt tamen in dictis nemo intelliges non habere locum in crimine expilatae hereditatis quia si res aliqua hereditaria ante aditam hereditatem vel post aditam subtrahatur ante apprehensam possessionem non committitur furtum ea re quia crimen furti non potest committi nisi in re que possideatur ab aliquo ut in l. § scaevola ff si is qui testa° liber esse quod bene notauis ad § furti sui de diuersis casibus quia talis res non erit furtiva et poterit usucapi et ita intelliges glo. tc. et idem tenent huius textus vide bart. et alios in l. hereditariae ff de furtis et Jasonem in l. pompo. nius § cumque adminiculo ff de acq. poss.

A dd. tituuat cum dis sed cum facto colige servus quod stipulatur indistincte acquirit domino nisi factum stipuletur ratio probat l. i. et l. siue ff eodem et l. quod dicitur ff de ac. re. 4

Rn aut dubitandi fuit quoniam si ser[vu]s stipulatur sibi ipsi vel impersonaliter videtur inutiliter stipulatus siquidem ipse e incapax acquisitionis et stipulatio fuit inbenta ut pareret acquisitionem ex ss. alteri T de inutilib. tunc etia[m] q[uia] in jure civili actus impersonaliter gestus non obligat veluti si dicam ego solventur tibi vel satis fiet tibi ex aut.a si q[ui]d[e]m c dicens pecunia tunc etiam q[uia] si serbus stipuletur factum veluti ire per fundum tuum vel agere. Jumentum iam tali factum debuit acquiri ejus domino cum recipiat estimatio[n]e[m] nem sed nihil comminus ... T rium disponit hic tex. aus[us] ea e Ro quia indistincte dominus acquirit ex ex stipula[tione] serbi perinde ac si ipsi dno stipuletur serbus nisi factum stipuletur q[uod] cohere[a]t p[er]sone serbi ex d[ictis] s[upra] q[uod] dicitur. et l. stipulatio ista habere licere ss de v[er]b. ob[ligationibus] ss[...] et dum Justinian[us] ti probat idem ...e in filiis sive stipulentur sibi ipsis sive suis fratrib[us] sive patri sive simpliciter quia totum acquirit patri bene notavis. tamen equi paratio nem de serbo ad filium in potestate patris que equiparatio procedit quoad obligationes in peculio quia sive serb[us] sive fili[us] contrahant in peculio obligat pater vel dns ex peculio ut in ss. actiones aut de peculio et ss. fuerit preterea T de actionib. et in pro T quod cum eo procedit etiam hec equiparatio in peculio profectitio fili non aut in ad bentitio in quo solus usus fructus adquirit patri ut in ss. i.o T p[er] quas p[er]son[as] nobis aquiritur non aut procedit hec equiparatio in materia delicti quia si serbus delim qua[t] liberat dns dando serbum pro noxa. alio si filius delinquat cum sit libera p[er]sona non potest dari

ualencuela

darj pro noxa sed in carcerabitur donec
penas luat ut impro et ss si in noxalib
ac homib monacus aut equiparat
serbo vel filio in hoc q. to tum adquirit suo
monasterio quia nihil potest habere proprium
ut in c. cum ad monasterium de statu
monachorum notant chanonistę in c. penul.
de probationib

et quoad predictam equiparationem servi
et filij nota aliud principium iuris civil quod
in persona serbi vel filij famil neque per momen
tum potest residere id quod adquiritur
ipsi domino vel patri ex psona eorum ex l. placuit
ff de acq. heredi et ideo si filius meus stipuletur
a te cum ego moriar utilis erit stipulatio
mihi et meis heredib qz in instanti quo
ego morior stipulatio perficitur in mea per
sona neque per momentum adquiritur aliquid
meo filio quia si vel si brebissimum momen
tum dares filio iam reperires in mo [illegible]
et stipulatio esset inutilis post mortem [illegible]
ex ss post mortem et ss ac si ita stipuletur in de
inutilib et quatenus Justinianus in probat quod
si servus stipuletur factum in sua psona non
queritur obligatio domino quia quo ad tale
pactum sola persona servi consideratur. hunc
intelligis tex in ss item bobis per quas psonas nobis
aquiritur in fi. dum probat quod posesio servi
transit statim ad dominum ut ibi intelligas
de posesione quatenus facti est videlicet in ipso
corporali aprehensione servi. sed de posesione
quatenus iuris est resultans ex d. corporali
aprehensione ex l. peregre ff de acq. posess.

t. Ius possessionis quod Ius consistit in aligen dis fructibus uel in usucapione rei et alis effectibus §9
Iuris ciuilis hic aut factum de quo fit lex intelligi
non aquiri dno siue sit faciendum ab ipso seruo
uel ab alio sim coheret psone serui uelut si hodie
etiam seruus meus stipuletur a medico medicamentum
corporis uel a tonsore sui capitis tonturam quia ni
hil mihi adquiretur qdqd glo [illegible] minus bene
hoc factum acceperit et idem textus reprobatur
ut tandem in hac materia stipulationis serui
aduertas ee in iure ciuili tex difficilem in l ante
penultima ff eodem et in l. seruus patroni. 10 ff
de operis libertorum qualiter probant quod si seruus
meus stipuletur sibi ipsi operas a meo liberto
nihil mihi adquirit propter dictionem mihi
adiectam a seruo in stipulatione et ad prouen
ra solutione aduertas ad quodam notabile Iuris
principium uidelicet quod in quocumque actu
quigeritur cum seruo siue per contractum siue per
ultimam uoluntatem requiruntur due capa
citates 1a cum seruo ipso ut sit talis persona qui si
esset liber posset acquirere ex tali actu sibi. 2a aut
ex psona domini ex lex in l. deuitor § q si seruo
alieno deligatis 2o etiam cum operae libertorum sint
talis naturae ut non possint deueri alii quam patro
no ideo seruus patroni si sibi ipsas stipuletur ni
hil agit quia si esset liber non posset operas li
berti sibi adquirere ex l opere. 9 ff de operis liber
torum. et hinc in praxi resolues si filius clerici
fiat monachus et consequenter seruus monasterii
si pater clericus per contractum aut ultimam
uoluntatem bona sua relinquat filio ca
pacitas monasterii nihil proderit quia talis
filius et seruus monasterii ex sua psona est incapax

Valencuela

quia si esset non monachus adhuc esset incapax respectu patris clerici ex dicto servo alieno est de materia huius tex. vide angel. in pro. § quod cum eo et molineum in extricatione labirinti pagina 2a n.o 4. de individuis

~ Ad § servus communis ~
~ cum . §. finali ~

X colige ex tex. stipulatione servi communis adquiritur dominis pro portione dominica nisi unius ex eis iubeat tantum vel nominatim unius tantum stipuletur servus vel unus ex eis sit incapax. idem probat. l. sed et si eadem et tex. in § fi. ff. per quas per. nobis obligat. quia omnes domini sunt domini talis servi ita ut eis dicatur aquisitio facienda omnibus dominis proportione viriliter qualiter quia limitatum dominium limitatam producit aquisitionem ex iuris proprietate qualimitata ca limitati producit effectum ut in agris limitatis circa acquirendo rerum domino ubi probatur quod licet iure aluvionis idest quodam latenti et laatum incrementum fluminis pars tui fundi adquirat meo fundo ut in § preterea quod per aluvionem t. de rerum divisione cui concordat. l. 2 6 § tenor 28 p. 3. tamen si meus ager sit limitatus et ille terminatus habeat limites ergo non fiunt iure aluvionis

quem in conclusio non procedit quotiens servus communis stipulatur suis dominis eorum nominibus propriis tunc enim adquirit proportionibus virilibus veluti si franciscus domini stichi promisse. petrus aut sit dominus pro viribus iusta sempronia tionem hoc eorum portitam in § hereditatem de hered. instit. tunc enim stichus sti

stipuletur in hunc modum promitis dominis Valencula
meis franco et petro adquirentur sex petro et
sex franco qui si dixisset promittis dominis me
is franco et petro 12 aureos optime adquiret
franco et quatuor petro ex l. l. si cons servus
37 ff eodem et ratio quoniam quod servus
ad sicut l. nomen proprium videtur conferre stipu
lationem in personam domini nullo respec
tu domini habito perinde ac si unus quisque
dominus ex sua persona stipularetur ex l. quamquam in
principio ff de verborum 45 et ideo pro equalibus por
tionibus adquirunt domini que pro glosse
declaratione notaveris ut in non omittas dum
Justinianus textu probat quod si servus communis
stipuletur nominatim uni tantum ex do
minis vel jussu unius domini tantum soli
illi domino aquirit maxime obstat juris
regula probans per servum non posse fieri deterio
rem conditionem domini sed meliorem
ex l. melior conditio ff de reg. juris et ideo vi
debat dicendum quod servus qui habet plures
dominos non possit uni tantum ex eis adqui
rere alteri aut non stipulari sed respon
debis predictam juris regulam procedere
in aquisitis ausare aut in adquirendis ex l.
si c. de adqui pos. l. dubium faciat non
leve tex in l. servus duorum ff. de adqui heredi.
quatenus probat quod si servus communis heres institutus
ab alio adierit hereditatem jussu unius do
mini tantum aquiret ei soli domino dimidiam
hereditatis partem et non totam contra tex probam
tem quod si servus communis stipuletur jussu unius
domini tantum adquirit ei totum sed respon
debis quod ille tex loquitur in hereditate in qua
jussus domini solum operatur adquisitionem
propter ipsius domini

ualençuela

iusta tex. in § seruus aut plurium ī dicto institutionis lex aut noster bogh in stipulationem qua iussus unius domini operatur aquisitionem eius excepto quod talis iussus non requiritur ad ualorem stipulationis serui et ulterius dum Justinianus probat quod si alter ex dominis sit incapax stipulationem adquiri tunc domino capaci ueluti si fran. habens predium cornelianum. et iterum seruus ipsius et petri non habentis predium tale stipuletur seruitutem tiquatinerus. alterius prosus dominus duobus ut liceat ire per illum fundum cornelianum soli fran. adquiretur tota seruitus quoniam petrus est incapax talis stipulationis quod seruitus predialis non potest adquiri non habenti predium ut in § .. de seruitutibus et ita intelliges tex. in § pro. de stip. seruorum ubi cum fran. esset dominus fundi seruus stipulatur ut sit talem fundum suis dominis ... tota stipulatio fundi soli petro adquiretur quia frans. incapax est ex iuris prohibitione neque semel dominus alicuius rei potest fieri ... plus dominus eiusdem rei ut in § . si rem lega... ... et in § sic itaque ...
Ratio aut huius conclusionis est nimirum quod quotiens cum seruus stipulatur suis dominis quorum alter est incapax suscipiendi fingit perinde ac si talis seruus sit solius domini capacis sicut in tex. ueritate sit seruus communis utriusque ut in § ... et .. seruus ad finem ... et hinc in... intelliges quod si papa uel principes ... causam delegatam alicui sub nomine

dignitatis et etiam sub nomine non habentis dignitatem veluti per haec verba delegamus canonicum capellanum nostrum et praepositum talis ecclesiae quod in tali casu inspicietur nomen dignitatis quia est incapax delegatus non tantum ratione dignitatis sed incapax iuxta lex inc. statutum de rescriptis lib. 6 quia semper debet inspici qualitas actus: ideo provisum fuit quia non valet quod nunc est et est incapax. Et ex his nota et de materia videtur bart. in rescriptis et in statuto: C. quas personas requirit pro alteram in lex privatis: dicitur.

finis huius tituli

u fenaula

~ Ad titulum de inutilibus stipulationibus ~

~ Ad Rubricam ~

Premissa continuatione huius R. quam require a te colligi, quia quod cadit in dominium nostrum existens in rerum natura aptitudine uel actu potest deduci in stipulationem ut probat l. si stipuler. § et l. si homo. ff. de uerborum obligationibus et l. § fin. ubi quod stellae (?) est et concordat l. 20 et 25 titulo 11 partita 5 quia l. regis ad litteram aprobant omnia dicta glosse. l. § quatinus tenet quod in stipulatione liura (?) homine mortuo uel hipocentauro uel monte aureo non cadit stipulatio propter impossibilitatem que uiciat stipulationem ut inst. § impossibilis et cod. et hinc intelliges quod si ego stipuler te partum nasciturum ex tua animali uel lac caseum aut lanam aut fetus nasciturus ex his pecudibus futuris ex inst. in pecudum § ex rerum diuisione talis stipulatio erit utilis et etiam hodie te obligabit quamuis quia tempore stipulationis fructus nondum sint nati tamen in rerum naturam sperantur nasci ut in l. interdum et in l. inter stipulantem ff. eorum ff. de uerborum et l. regia 23 titulo 11 partita 5 concordat et § in pecudum. Ratio autem dubitandi in terminis huius principii prouenit ex eo quia in stipulationibus uoluntas contrahentium inspicitur et seruatur pro lege ut in l. semper in stipulationibus et in l. contractus ff. de regulis iuris et ideo licet promittatur hic hipocentaurus uel homo mortuus aut nulla uel sol, deberet ualere stipulatio propter uoluntatem contrahentium et tamen non ualet ex iuris pro

probant q ius civile adimbenit stipulationis
contractum propter commodum et utilitatem
adquirendam stipulanti vel inss alteri et eodem
que utilitas nondatur in his casibus et haec e ro
decidendi huius principii

Sequit^r libellus in homicidio
civiliter & criminaliter inte(n)/
tatus a D. D. vera. /
Salmaticæ. /

Fulano estante aqui ante V. md. a fulano criminalmente
que esta preso en la carcel publica desta ciudad y contando
el caso digo que premissas las solemnidades que de derecho se
requieren. Que aqui por expresas he aqui que un dia del mes
passado deste presente año o de tal año estando mi parte en
tal parte o en tal calle desta ciudad salvo y seguro sin hazer ni
dezir cosa por donde mal ni daño le viniesse el dicho fulano con
poco temor de Dios y en menosprecio de la just^a Real ar-
mado con diversas armas offensivas y defensivas alebosa-
m^te y sobre caso pensado y asechanças vino contra el y le dio
muchas y diversas heridas y cuchilladas en la cabeza y
en otras partes de su cuerpo de las quales murio natural-
m^te porque pido a V. md. que avida mi relaçion por verda-
dera en la parte que basta ... y declare al
dicho fulano por tal homiçida ... y perpetrador del dicho
delito y le condene en las mayores y mas graves penas
establezidas en las leyes y derechos y pragmaticas des-
tos Reynos contra los semejantes delinquentes las quales
sean executadas en su persona y bienes porque a el sea casti-
go y a otros exemplo. ~.

Si se intentare la action civil en un mismo libelo juntam^te
con esta acusaçion criminal es de notar que se a de seguir en
el mismo libello incidenter implorando el off^o del juez
quia incidenter actio ipsa civilis cumulari potest cum criminali
implorando judicis off^m alias omni actio civilis non potest con-
venire nec intentari cum criminali nec etiam concedi. ... l. in
... § ... ubi late Bart. docet ... in § ... libere
inst^a de lege aquilia et in ... l. i^a ubi
et dd. C. quando civilis actio criminali prejudicet. l. 2. tit^o 9
par. 7. l. 14. tit^o 1. par. 7. y assi prosiguiendo la acusa-
çion criminal si intentare juntam^te la civil diga
de esta forma. ~ E incidenter su off^o de V. md.

al qual para ello imploro como mejor aya lugar de
dr.º pido le condemne en la pena de la sentenzia en tantos
ducados que estimo la dicha injuria y muerte de mi P.e
o manquedad si la obiere, o gastos de la enfermedad
attento la calidad de su persona, siendo de tal qualidad,
los quales quisiera antes auer dexado de ganar en esto
que pudiera que auello perdido de mi hazienda saluo
entendole s[illegible] alta sabiendo V. md. para lo qual y en
lo necess.º el off.º de V. md. imploro pido justicia y costas
y juro a Dios y a esta + que esta acusazion no la
pongo de malizia sino por alcanzar justicia.

Si fuere clerigo el que acusa a de inventar la acusazion
con la protestazion siguiente.

Fulano clerigo presbitero como mejor aya lugar de
dr.º acuso criminalm.te a fulano con protestazion que me todas
[illegible] pago que por esta querella V. md. no proceda a effusion
de sangre ni mutilazion de miembro y ansi lo protesto y
pido prosiga y clerigo y presbitero y dicha premissas las
solemnidades necess.as en dr.º, q̃ expresamente le fue[illegible] y en la
conclusion del libello diga pido le condemne en las mayores
y mayores penas establecidas en dr.º en que incurrio por
la dicha protestazion.

Ult.º notabis quod ubi quis e. vulneratus et ex vulnere timet
mors aduocatus debet apponere accusationes facta protestatione
quod vulnus e. mortale atq. ita protestari q̃d si vulneratus moriatur
imponat reo penam condignam si ea maliis omissa sac protestatione
non poterit imponi pena mortis ex accusatione tm. ad vulnus
intentata q̃ mutat speciem delicti et qualiter delicti et eius pena
arg. l. si vulneratus ff ad l. aquiliam docet Bart. in l.
senatus ff de accusationibus Carrerius in praxi criminali fo. 99
Ant. Gomez 3. tomo variar. c. 3. nu.º 31 q̃d summe in praxi
notabis.

Finis.

Sequitur quidam tractatus de censibus et alijs contractibus quae bona fide possint practicari quae vero non.

Censo es un derecho de percibir pension de cosa que es dinero o vale dinero
y comprar censo es comprar aquel derecho, y el censo es de dos maneras
real o personal. real es que se funda en hazienda personal que solo
se funda en persona. v.g. yo os dare mil ducados cada un año por
catorze mil que me deis luego y obligo tal heredad, este es real
personal es como si dixese y obligo mi persona y bienes.
El censo se divide en quatro maneras el primero es censo perpetuo
y este vale mucho. darse mil por treinta sobre una de casa este
es muy justo.
El segundo es redimible v.g. dos catorze mil por millar y que
quisieredes lo podreis quitar este tambien es muy justo pero si le
quisiesse que lo a de redimir de su fuerça porque es como si prestasse los
dineros.
El terzero es vitalicio. v.g. doy 6000 mil ducados porque todos los
años que viviere fulano me deis mill. este es muy licito porque
ambos nos exponemos a peligro. pero es de notar que aunque muere
fulano no estoy obligado a pagar los 6000 mill.
El quarto es por cierto tiempo doy os catorze mill mrs. por diez
años y cada año me aveis de dar mill mrs. y en este caso si la
pension no excede al principal v.g. doy diez mill mrs. porque
en diez años me deis mill. es justo porque no llevo mas de lo que doy pero
es la duda si llevamos? algunos dizen que no es justo porque es
como si lo prestara el P. maestro Mancio dize que puedo llevar
alguna cosa como si le di cien ducados por 10 años puedo llevar
onze cada año pero mas no es justo.

Acerca del censo redimible es de notar que se ha de comprar por
lo menos a catorze el millar y de ahi arriba quanto quisiere sino
es quando es maladito que en tal caso se puede comprar menos
de a catorze. pero agora ay ciertas condiciones para que sea
licito este censo.
La primera que se funde en bienes solidos, casas, viñas, la segunda
que se cuente el dinero delante del escrivano y el de fee dello,
adonde se duda que si una madre pide al hijo la dote v.g. catorze
mill ducados y ella dize que no se los puede dar luego que el pagar
vendera un censo sobre su hazienda y le pagara mill ducados

cada año duda si este contrato es licito, porque lo que de llebar los mill ducados pero no porná de zenso sino porná lucri cessantis et rat.e damni emergentis.

La 3. condicion es que si se pierde la casa o viña sobre que esta el censo se acaba el censo y si la mitad se pierde tanbien se pierde la mitad del censo y si la quarta parte tanbien se pierde la 4.a y ansi proportionabiliter ecalijs.

La 4 condicion es que si quedo y se pone le pena que si se perdiere la casa me pague la centessima parte y si la casa o viña se acaba del todo se acaba el censo.

La 5. condicion es que si se hubieron de alçar los censos siempre este censo sea de estar como se suele. v.g. si yo compre un censo a veinte mill mrs. si despues sube a catorze puedo vender ansi de suerte que no haga agravio a nadie.

Contracto de compañias.

El contrato es quando se juntan algunos mercaderes a tratar en qualquier cosa y para que sea licito se requieren tres condiciones.

La primera que sea el trato licito v.g. si yo doy mill ducados a uno para que me de alguna ganançia pero el otro no a de ganar con ellos no es contrato de compañia.

Y tengo de tratar en fiar o encantar es trato ylicito y no es buena compañia solo en un caso puede asegurar. v.g. estabamos en una compañia y estaba ya el dinero empleado y pareçia que se avia empleado bien vino un terçero y compro los mill ducados de su parte y no otro y aseguro me estos mill y doçientos por mill y ciento todos liçitos. Pero si quando yo le vendia vino mi compañero y me aseguro los mill y cien ducados como el otro terçero aunque Caietano y Soto digan que no es liçito este contrato diçe el Pe. maestro Mançio que es fiare siendo lo que es licito.

La tercera es que la ganançia se pague toda un monton y se parta prorata v.g. ai tres en compañia el uno puso mill ducados otro puso trabajo que vale otro tanto otro su industria que vale quinientos los dos primeros a de llebar cada uno doçientos y el postrero ciento y porque se entiende en todos los contratos de compañia v.g. si

uno.

si uno alquilo un buey por 4 ducados cada año licito es
el contrato con condicion que si se muriere el buey sin culpa
del que le llevo a renta no a de pagar nada pero si se usara
no ay buey sino que se finge que lo ay es mal contrato
como se suele hazer quedando unos dineros y no los da que
es usura.

[illegible]

Juan Abellan
Carrasco

2

sequitur interpretandus
tt. de sotietate

colige ex glo 2a difinitionem sotietatis quam aprobabil expresse l. 1a tt° 10 par. 5. ex qua colige q si aliqui rem habeant communem sine conbentione q2 e legata. l. donato fuit non dicuntur proprie soti sed consortes ita probatur ex presse in l. ut si is s. tt° pro sotio et notauit glo. Xuo sine so tietate et Xuo sotius per tex ibi in §. si inter aliquos T de obbli gatio que ex quosi contractu Xascuntur et probatur q2 sotietas contrahitur exprese ut in §. unico T de obligatio que ex consensu Xascuntur et in l. consensum ff. de actio et obligatio unde omnes leges l. omnia statuta loquentia de sotis sunt inteligencia de illis qui consensu et conbe tione sotietatem contraxere ut post multos. de inpraxi resolbit grego lups. in d. l. 1a tt° 10 par. 5.

sequitur explicandus
ing. tex.

colige 2 modos contrahendi sotietatem silicet om nium bonorum l. alicuius Xegotiationis adit glo. si Xbo emendi alios 2. modos silicet uniuersi l. sinpli titer ut probatur in juribus abea alegatis ad lit. q do sotietas contrahitur omnium bonorum dominium bo norum que habent soti tempore contracti com mu nicantur etiam sine ulla traditione. ita probatur in l. 1a et 2. ff. is. tt°. in l. 6. tt° 9. par. 5. Xec obstat q non in terbenerit traditio et sic non posit transferri dominium arg°. tex. in l. traditionibus. C. de pactis decscitur n. unus quisque nomine alterius pro indiuiso posidere arg. tex in l. q meo nomine ff. de aquir posesione et in hac sotietate benient omnia bona non solum adquisita ex industria sotiorum sed unde cumque benientia l. tt° donationis l. legati l. hereditatis ut in l. 3. ff. is. tt°. q do autem sotietas contrahitur sinplititer tantum be niunt dibidenda bona adquisita ex industria sotiorum ut in l. coire cum seqq. ff. is. tt°. in de dusitur 2° ad l. primam et 2a tt° 2. lib 3. for et ad l. ff. tt° 4 libro or dinamenti ubi probatur donata a rege marito l. uxori non ee communicanda q2 non sunt lucra ~~pro~~ ques tuaria quas leges declarat eleganter grego lups in l. 3. tt° 9. par. 5. post suarez. in d. l. for et in d. l. 2. for

2° colige ex hoc tex q si nihil fuerit conbentum inter sotios equalis dibisio da beri l. commodi doueti fuerit inter sotios

quam conclusio limitat glo. in v. eguales quando capitale esset inequale tunc n. iudex in divisione lucri considerari debet porciones capitalis arg. tex. in l. si societatem ff. pro socio hanc opinionem post plures quos sibi alegat observandam esse afirmat gregorio lupus in d. l. 3. titulo partida 5. et facit Ratio naturalis et equitatis inequalitas n. esset in hoc casu observare equalitatem.

3. colige valere pactum ut unus socius ferat duas partes lucri et damni alter vero terciam. Ratio dubitandi colligitur ex § sequenti ubi videbis

sequitur explicandus tex.
in §. de illa hoc titulo nostro

conclusio valet conventio ut unus socius ferat 2. partes lucri et unam damni alter vero unam lucri et 2. damni idem probatur in l. mutius in princ. ff. pro socio. Ratio dubitandi erat quia huius commodi conventio videbatur esse contra naturam et sustanciam societatis in qua quedam ius fraternitatis habet ut in l. verum in princ. ff. pro socio quia ius fraternitatis non facit tantam inequalitatem preterea quia 2o natura est ut eundem sequatur commoda quem sequuntur incommoda et e contra ut in regula 2a in natura ff. de regulis iuris et in §. cum emptio vero non et commodum de emptione et vendicione quia huius commodi conventio contra naturam videtur esse Ratio dubitandi colligit ex nostro §. in v. quia sepe ex qua Ratione dubitandi servius supitius reprehendit .s. mutium tenentem contrarium ut constat ex nostro tex. sed obstat maxime quia servius supitius potius videtur aprovasse opinionem muti ut constat ex d. l. mutius in princ.

quare advertite .s. mutium existimasse huius commodi conventionem non valere sive Ratio et computatio fieret sigilatim in singulis rebus sive simul iunctis omnibus negotiationibus in eo quia damni l. commodi superesset et priori casu aprobavit opinionem servius supitius .s. muti est n. iniquissima huius commodi conventio 2o casu reprobavit eius sentenciam ita n. facta computatione equissima est huius commodi conventio ex Ratione nostri tex. et sic intelligas nostrum tex. et illum clarius quam glo. in v. ... nostro ad titulum et glo. in v. servius.

2o colige ex nostro tex. valere conventionem ut unus socius aferat pecuniam alter vero minime Ratio dubitandi videbatur

ee qz in sotietate videtur ut unusquisque debeat et aliqd. comferre. ut in l. 1a et 2 ff. is titlo. R ditidindi colligitur ex tex nro. unde satis confert qui industriam confert idem probat tex. in l. 1a C. istitlo ubi notauilis glo. docet in hoc casu capitale etiam simul cum lucris ee dibidindum adit etiam glo. q si in hoc casu capitale admitatur ille qui operam posuit non teneretur ad dabrum satis. n. ipse amisit perdindo operam suam berum e salicatum tibi de utraque dittisione dubitasse ex eligantibus argumentis

3. colige balere combentionem ut unus ex sotiis ferat ptem lucri dabri uero minime idem probatur in. l. si non fuerit §. cotij ff. is titlo ubi ponitur Ro qz opera unius poterit tanti ee quanti extimatio dabri que potest acidere

hanc conclusionem 1o declarat Justinianus in § g. (?) ut procedat glo. cum qz Ro et compulatio debet fieri in lucro q supplex ex omni negotiatione si. r. in qualibet re hec combentio deberet obserbari non baleret e etiam pre dicta conclusio inteligenda glo. i. lle qui debet teneri ad omne dandum debet ferre aliquam ptem lucri si. n. tanti ad dabrum teneatur sotietas leonina e et non balet ita probat tex in. l. si non fuerit §. ffi ff. istitlo finaliter querit glo. fi. Xbo ceteros utrum hec pacta inequalia baleant qdo equalem industriam et equale capitale sotii tule runt et alegat opinionem atoris afirmantis non balere qz sotietas habet jus fraternitatis que non patitur usus pio cij inequalitate ut in. l. berum inpo. ff. istitlo tunc etiam probatur ex sententia ex hoc otex. et ex. l. si fuerit ff. is titlo in quibus dicitur huiusmodi pacta balere propter maiorem industriam mg q qdo equalis fuerit industria equalis et eicommodi tas q confirmat ex dictiso tex. in l. quid. n. §. illud ff. istitlo contrariam tn sentenciam tenuisse any defendens hanc ~~sotietatem~~ combentionem non fue sotietatis sed lue. combentionis ex regula tex in l. 1o §§ si combenerit ff. depositi et ham opinio afirmat porcius fi. ee communem confirmans eam ex. l. 2. C. com munia utriusque iuditij opinionem tn acoris aprobo existimo omnia pacta ex quibus gs eadem ptem lucri quam dabri debet afferi tunc ee obserbanda sicut equa lem diligenciam et equale capitale uterque sotius imponat si uero e contra maiorem ptem lucri minorem uero dabri debet e habere huiusmodi combentionem existimo ee ə naturam contractus ut probatur in nro tex ubi S. mutius existimabat eam combentio ee ə naturo

contracto

p° marques

serbus vero suspitius reprehendit eum dicens non esse contra naturam si diligencia unius maior sit et ex ea post sustinuit huiusmodi inequalitas quia quo ad diligenciam equalis sit quo ad capitale equali interadat huiusmodi combentio erit contra naturam contractus et sic in hoc casu obtinebit sentencia s. mutii

Sequitur lex explicandus in §. illud.

conclusio combentio facta de lucro ... n. de dabno si de eo nihil dictum sit et e contra. Ratio decidendi desumitur ex regula contrariorum et eadem disciplinam que regula sic est inteligenda quo ad cognitionem ut in l. i. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris et in § i. de tutelis et sic solimus dicere cognito uno contrariorum cognoscitur et relicum procedit etiam quo ad dispositionem ut in casu legis sextae in § ff. de legatis i° in l. ff. ... de legatis 3. in l. et si contra et ibi notat glosa ff. de bulgari et pupillari in c. frequens § ... de restitutione expoliatorum libro 6. et hoc est quod bulgariter dici solent idem operatur oppositum in opposito quod propositum in proposito. procedit etiam regula quo ad potenciam ut in § ff. de quibus modis tollitur obligatio in l. ab emptione ff. de pactis quemadmodum n. emptio consensu perfititur ita etiam dissensu dissoluitur et hoc est quod bulgo dici solet quod omnis res per quas causas nascitur per easdem dissolbitur ut in regula nil tam naturale est et in regula fere ff. de regulis iuris et in regula i° extra de regulis iuris glosa in hoc oponit de lege ea conditione ff. locati et in l. si quis negotia ff. de negotiis gestis in quibus probatur contrariorum non esse eadem disciplina sed respondet ibi diversam esse Rem. nostra tamen regula solum locum habet quando militat eadem Ro quando vero militat diversa contrariorum non est eadem disciplina ad etiam alium casum in materia extrictisima in hac contrariorum non est eadem disciplina ut in c. ... de ... sequitur n. in mandato in quo non licet de agere fines ut in l. diligenter ff mandati hanc nostram regulam declarat Jason in Rca ff de aquirenda posesione n° 15 et in l. inter stipulantem ff. sacram n° 28.

colige 2° ex nostro lex provisionem factam extendi ad alium omisum contra hanc conclusio boluit alegare glosa lex in l. commodisime ff de libe et postu ubi provisio facta in uno casu non extendi pro ad alium ... colligitur ex illa l. regula generalis contra nostrum lex

q. casus omissus remanet in dispositione juris communis quare intelligo regulam nostri tex. q. do casus omissus benit ex natura dispositionis tunc enim dispositio facta in uno casu extenditur ad casum omissum ut in societate de qua loquitur noster §. casus natura e. ut eadem pterm q. se idt quam lucrij et econtra idem etiam e q. do casus omissus benit ex necessitate tunc enim dispositio facta in uno casu extenditur ad illum omissum ut in tex. et optimum exemplum in l. illo ff. de aquirenda hereditate. hoc enim e q. bulgo dicitur soluto concesso uno conceditur omne illud sine quo non perbenitur ad illud ut in l. 2 ff. de off.o eius cui mandata e jurisdictio alias autem dispositio facta in uno casu non extenditur ad alium sed remanet in dispositione juris com. et ita loquitur tex. in d. l. commodissime ad hanc regulam iuris declarat franciscus de aretio in l. gallus §. et qd si tantum 3. columna ff. de liberis et posthumis

ut in l. si non fuerit. § isk tt.° quanti cui

sequitur tex. in §. manet hoc tt.°

1.a conclusio societas dissolbitur renunciatione idem probatur in l. sed et socius §. si ausentj ff. eo tt.° ubi ponitur bona declaratio q. renunciatio deuet fierj presenti socio non absentj alias n. usqz perueniat ad aures socij paciatur integrum dalnum et communi cauit eomodum alias suas declarationes docuit glo. hi ubbo calide quas ultra sura glise comprobabit l. 12 tt.° 10 par. §. et adeo q. conclusio nostri tex aprobabit l. 4 tt.° 10 par. 5.

2.° colligo q. alienatio facta cum dolo ut solus habeat lucrum q. ex pietat non ualeat non dalnum patiatur com modum autem communicauit et solius qd. qd lucratus fuerit sibi adquirit sed pro te dubitandi fortiter obstat q. dolus tantum committitur in alienando non autem in non acquirendo ut in l. quia autem ff. quia in fraudem creditor. praeterea suarez fauet tr. respondet q. illa berba non habet locum q.do q.s pro tex contraetum bone fidej ut e societas in qua bona fides et fraternitas deuet obseruarj tenetur tunc n. non adquirendo committit dolum idqz confirmat ex decisione tex. in l. 2. §. sed et siquid alias in ei prt non tantum ff. de here. l. actio bendita in l. sed et si lege. §. perinde ff. de petitione hereditatis quam solutionem perpendit gre. lupus in l. 12 tt.° 10. par. 5.

adelegantem dubitatio que orta fuit insummo pretorio uerior solutio mi hibidetur q incasu contrario ille repugnasset nec sibi nec alterj 7 bolucat aquirere incasu uero nri tex. hic sotij. siuj hereditatem bolebat aquirere et non socio et ideo renunciabit societati non uero hereditati et inde manifeste colligitur neque etiam obstat alia dificultas. q in Jure non censetur committere fraudem quj aliquid adsuam utilitatem facit imo .l. talem fraudem consulet ut in l. cumpater §. titio ff delega 2º. .l. ad quinctum §. sime. ff. de negotiis gestis et facit tex in l. sipupilq. ff. quj in fraudem creditorum solutio. n. e q illa Jura procedunt quo diligencia adhibetur sine per Juditio 3. quj iam Jus aquisierat ut in nro casu quilibet noster socius tenetur prestare uonam fidem in contractu societatum arg. tex in §. actionum T de actionibus.

sequitur tex. in §.
solbitur hoc t.º

prima conclusio societas disolbitur morte unius ex sotis .l. adeo in pº. ff. isto t.º consonat .l. 10 t.º 10 par. 3. Rº ponitur a Justiniano hic imo conbencio ut societas transeat ad heredem non balet d. l. adeo. Rº dubitandi e qz quilibet potest sibi .l. heredi pasisci .l. si pactum ff. de probatio contractus qf transeant ad heredes .l. ex contractibus ff. de actio. .l. obligatio e t in §. ff. si usufructus heres .n. censetur eadem persona cum defuncto. regula heredem. 60 in ordine. ff. de re Juris in autentico de Jure Jurando morientis prestito: in pº. .l. pro hereditariis. C. de hereditariis actionibus. Rº dicidendi e credebat Joanis fauer eam e qz communio solet discordias generare .l. cum pater §. dulcissimis ff. delega. 2. Rº decidendi e qz aut nominatur heres et non balet conbencio qz tsitum libera testamenti factio ita considerabat Jurisconsultus in .l. ex duobus. alias si fratres §. idem respondit ff. isto t.º huius ammodj autem conbenciones non balent qz sunt 7 bonos mores. ut est in l. expipulatio hoc modo conce pta ff. de ueb. obligationibus. ut non nominatur heres et non balet conbencio qz tunc contrahitur societas cum incerta persona contra principium in §. ... ex qua dicidendi Rº reditur dubia. determinatio

Joanis fabri ff. afirmantis huiusmodi comben
cionem posse Juramento comfirmari arg. tex in c.
cum contingat de iure iurandi. bal vero dicite q si
in combentione nominetur heres non firmabitur Iu
ramento cum sit contra bonos mores ut in d. l. stipula
tio hoc modo arg. regula non est obligatorium contra
Juris in 6. quando autem non nominatur heres tunc pro
cedit arg. fabri qz predicta ratio anulandi hanc
combentionem non est contra bonos mores q servari
devet arg. tex in d. c. cum contingat ita resolvit
bal gre go. lupus in d. l. i° tit° i° par. § glo. ff.
Verbo combenerit ad hanc ampliationem
duas limitaciones asignat que bene proba
tur in Juribus adductis a glo. etc.

2° colige ex nostro tex. aliam ampliationem ut
procedat non solum ex morte unius ex duobus sociis
sed si fuerint plures socii quoad omnes disolbitur
morte unius etc.

colige ex verbis item q finita re negotiacionis solvitur
societas exemplum ponit glo. in verbis item qu ut intelige
de bendendo aliquo vino etc.

colige ex verbis publicatione societatem dissolvi publicatis
bonis unius socii. id comprobatur in l. verum § ff. et
in l. actione § publicatione ff. ut supra in l. i° tit° i° par. §
sed obstat dubitandi ratio qz societas est iure gencium ut
ins. ius autem verbis et ex hoc §. dilue naturali gencium
et civili sed deportatus cuius bona publicantur non est
nihil ea que sunt Iuris gencium in l. quidam ff. de
penis in l. si mandavero huius §. is cuius bona ff. de
mandati in l. sibi cum ff. de re Judicata iuris solutio
est q societas deportacione disolbitur non qz depor
tatus sit incapax huius contractus sed qz tollentur
ab eo bona cum quibus diurbat fieri negotiacio unde
infertur obtime dixisse glo. ff. verbo habebit q licet
societas fuiset contracta non re vera sed re opera
dic disolbetur societas qz cum deportatus amitat
civitatem ut in l. i° ff. de usuris dampnatus non po
terit negotiari colige etiam ex hoc tex. q solus de
portatus habetur pro mortuo idem probatur in l. i° ff.

72

soleuat in rebus propriis ante contractam societatem. arde tamen quod si in presenti socius diligencior sit quam soleuat ante contractam societatem tenetur etiam in societate adhibere eandem diligenciam ita probat glo. nostra auilis in l. cundwobs ff. i. is ff. et adeo procedit mea conclusio quod si cat socius in alia re lucrum fecerit non poterit petere compensacionem cum damno ab eo facto ita docet Juris consultus in l. non adeam ff. is stt. et l. cuiffllio si fuerit ubi etc. et comprobauit tex. in l. 13. ff. io par. S. neque obstat tex. in l. si negotia ff. de nego gestis ubi damni nym et lucri fit compensatio glo. n. in d. l. nonadiam consiliabat illa Jura dicens quod si damnum contingat in eadem negotiatione in qua lucrum fit compensatio si uero in diuersis minime. bessior tamen intellectus quem sensit glo. in d. l. si negotia et ibi docuit bart si sicat in casu illius tex. damnum contigisse culpa l. dolo negotiorum gestoris sed per casum l. fortunam ad hoc tamen damnum tenetur quia periculose negotiationis se in misscuit unde merito damnum contingens per fortunam compensatur cum lucro in aliis uero legibus nempe in d. l. de illo et in d. l. non adiam damnum contigit culpa l. dolo socij utide merito non est compensando.

finaliter adiuuite l. 22 2m. ff. 14 par. S. expressis uobis corrigere d. l. de illo et d. l. nonadiam et quod difficilius est spresse contradicere dicisioni tex. in d. l. 13. ff. io par. S. probant n. sprese damnum illatum a socio posse compensari cum lucro in alia re adquisitum quam contrarietatem notauit grego. lupus ibi et consiliabat illa Jura dicens quod tex in d. l. 13. procedat quando damnum contingit dolo l. culpa socij tex. uero in d. l. 22. procedat quando sine dolo l. culpa per casum fortuitum damnum acidit tunc n. fit compensatio Justa tex. et Jus bssium intellectum quem supra retulimus in d. l. sinegotia ff. de negocijs gestis sed hic intellectus [illegible] diuinatorius est neque cumpatitur litero d. legis 22e. continuat n. casum precedentem in quo damnum culpa socij fuit illatum quare gregorius lupus aliter tentabat consiliare dicens quod d. l. 13. sit intelligenda quando damnum acidit dolo socij tunc n. non fiat compensacio d. l. 22a procedat quando non dolo sed per negligenciam socij tunc n. non ita deuet puniri et sic merito est admitetur compensatio quem intellectum certe bene patitur litera illarum legum. d. in l. 43. sequitur per ubum engano

p° marquez.

d. n. l. 2. 2. loquit per verbum culpa. verum
e concordiam hanc Iu. communi non fuisse
admissam sed indistincte dolum non posse compen
sare. sive per dolum: sive per culpam sit con
tingere ut constat ex d. l. non admittam et adducit grigorius lupus ubi s.

Sequitur explicando
tt. de mandato.

Sequit tex in p°

colige mandatum quinque modis posse contrahi
idem plus ponitur in l. 2. ff. eis tt° et in l. 2° tt° 3a
par. 5. sed pro R. dubitandi opponit glo. verbo quinque
modis dic tex nro in vers ff. ex quo colligitur 6 modis. glo respondet optime hoc mandatum non esse
obligatorium et ideo non esse considerandum ut declaravit in ff. tua tantum j eis tt°

2a R. dubitandi est quia mandatum potest contrahi
a et tua et aliena causa ut in casu legis si procuratorem. ff. si heres. ff. eis tt°. glo. ff. secuta Ioannem
existimavit hunc esse 6 modum dd. tamen respondent communiter hunc casum comprehendi sub
his ex vulgata regula que habet sub simplicibus continerj casum mixtum sed 2m hunc intellectum
etiam multi casus ex his quinque diversi sub
his comprehendi quare planius dic Iustinianum
ff. docuisse hos quinque casus tanquam plus et quam
mixtos qui frequentius accidunt arg°. tex in l.
atqui ff. de legibus. ex solutione omnium doctorum
in colige hoc Iuris principium sub simplici
continerj casum mixtum ita docuit glo verbo
in dando per tex. ibi in l. 2. inst. ff. de verborum obligatione
et probatur in l. si ita escriptam in p° ff. de liberis
et posthumis in l. clemens. ff. de heredi instituendo
optimus tex. in l. quid q. ff. si que aliena. vers. quod
pretor ait ff. de his qui notantur infamia similis
tex. in l. 2 ff. ff. feudum tt°. contrarium in
postliminium habet bart in d. l. 2. inst. ff. de verborum
obligationibus per tex. in d. l. cum pasand ff. pigeri
ho ff. ad l. Iuliam de adulteriis premittit quod adulterium perscribitur quinquennio ut in l. maritus
C. ad l. Iuliam de adulteriis in l. mariti ff quinquennium ff eodem tt° in l. 4 ver 7 par. 7 incestus
eodem etiam tempore prescribitur ut notant
glo. et dd. in d. ff. prescriptionem docat tex.

in §. prescripcionem adulterio cum in astu non presaj
ij quinquenio quod sub simplicibus non continet casus mis
hus. hanc regulam limitabat Bart in casibus fabro
bilibus. ita intelliges l. si ita scriptum. sed non bi debebat
idem ee in casu odioso exercedationis ut. l. si ita facta
ff. de inofficioso rupto irritat facto testamento quare tu perpetuo
observa hanc verissimam resolutionem quod si simpli
cibus continetur casus mistus quando militat eadem Ratio
in misto que in simplicibus quando vero diversa Ratio
non comprehendit hec n. magis questio facti est
quam juris. hinc deducitur verius explanius in
tellectus ad. l. si ita exscriptum ideo n. ibi sub sim
plicibus continetur casus mistus quia militat eadem Ratio
pater n. expressam habuit voluntatem instituen
di filium et instituendi filiam quemadmodum
in d. l. si ita ff. de in iusto rupto. pater expressam ha
buit voluntatem exercedandi filium et filiam &.

mens n. testatoris non refragatur et verba paciunt
quod hec dispositio debeat observari arg. tex. in l. abo
bus impo. ff. de lego j hinc etiam intelliges. tex. in d.
quidque eadem pena n. puniatur si contrahit bina
sponsalia ac si contraxisset binas nuptias ut in d. l. j a ff.
Et ff. de his qui notantur in famia quod eadem etiam
militat Ratio in eo qui cum una nuptias cum altera
sponsalia contrahit. hinc etiam intelliges manu
mi feste decisionem tex. in d. l. bin pasam §. pre
scriptionem ideo n. ibi sub simplicibus non conti
netur casus mistus quia militat diversa Ratio in ca
su misto maius n. delictum comittit qui perpe
trat adulterium cum incestu quam si adulteri
um aut incestum comisisset unde acerbius debet
puniri ut docet consultus in l. unica. C. de
raptu virginum in verbo oportet ex hac ac gratie.
adulteris crimen acerbius puniri.

sequitur tex. explicandus.
in §. j huc tito.

collige exempla §. praecedentis que etiam ponunt
in. l. 2. ff. isto titulo. et in l. 20 cum duabus segq.
in tito 12 par. 5. ex quibus omnibus intelliges.
cuius causa dicitur fieri mandatum cuius como
dum mentum respicit exempla autem huius §.

nullam difficultatem habet preter Xº aut sibolinte. te... loquitur n. hic versiculus in antiquum quo crediter poterat prius cum benef. fidej Jussorem quam principalem uti in (...) cos. ff. creditur ff de fidej Jussoribus in l. nam(...) C. eodem ttº. hoc igitur Jure si fidej Jussor (...) habet creditorj ut prius ageret cum debitore principale mandatum hoc dicebatur (...) habj utriusque causa fidej Jussoris cuius in(...) tet non molestarj creditores quj expensas fa(...) tas (...) cum beneficio debitore poterit (...) rarj a fidej Jussore licet alias non posset.

se quitur tex. in §.

tua tantum gratia

conclusio mandatum celebrat tantum causa mandatarj non e obligatorium volumen l. 2. ff. ipso ttº. et in l. 22. ttº 12 par. §. Re(...) dendi colligitur ex nostro tex. quia hoc manda tum magis consilium e consilium autem non fraudulentum neminem obligat in regu la consili ff. de reg. Juris in regula nullus con silio de reg. Juris lib. 6. Ro huius regule colli gitur ex nostro §. et ex d. l. 2. ff. ipso ttº quia libera e unicuj que explorare apud se an sibj expe diat consilium hinc intelliges Rem quare progeneta non tenet actione mandatj ut in l. 2. ff. de progenetis

colliga. 2. ex nostro tex. in Xº et adeo hec si dno proadiso quod mandatarius non erat alias fa turus tunc n. mandans competit actio mandatj idem melius probatur in l. si remunerandi (...) 2. Xº plane ff. ipso ttº. unde solet (...) limitatio elegantissima ad d. regulam con sili ff. de reg. Juris ut non procedat quando (...) hus consilium et non alias erat facturus (...)

contrariam opinio obseruauit Jure optimo Juo nis fauer et sequitur grigo. lupus in l. 22. ttº in par. §. impossibile n. Re quia consules sine fraude obligentur quod ebidenter probatur argumento consules n. non habent animum neque consen sum obligandj se in mandato (...) requiritur.

pedro marquez

74

consensus oritur n. in mandato obligatio ex con
sensu ut in § unico 9 de oblig. que ex quasi contrac
tu nascuntur

Neque obstat tex. in d. Xs plane loquitur n. in man
dante qui tenetur eciam mandatarius non erat alias
facturus sed in declaratione d. § plane laborat glo.
ibi et tn. Xbo non aliter declarans quod dicat mandatarius
datarius quod non erat alias facturus et refert duas
opiniones quarum posterior approbatur communi
ter ut testatur crist. porus porcius tn. quo ex quo
cumque persona cui mandatarius suo usuris deter
pecunias contrahitur mandatum ut in § pre
cedenti Xs tua et aliena mandans n. videtur in
tercedere pro eo unde Justinianus tn. ponens
hoc exemplum dicit eum obligari non distinguit
utrum mandatarius erat alias facturus et credit
Rem generalem quia non aliter tuo credidisset quo
uero persona non signatur et constet mandata
rium alias non esse facturum tunc mandans tenebit
et sic deuet intelligi tex. in d. §. plane qui satis
clarius hoc innuit in quam in conclusionem tu inte
lige quod iste mandatarius obstendit aliquam volun
tatem obligandi se quero in bim consilii fiat man
datum quamvis loquatur per verbum rogo cum
negocium eum non tangat existimo eum non obli
gari ita considerabat grego. lopez in l. 23 par
tita

Sequitur in §. illud.
hoc tlo nro

mandatum contra bonos mores non obligatorium
est idem in l. si remunerandi §. rei turpis ff. eod.
tit. dubitandi ratio potest proponi ex l. consulum §. si
mandati ff. de in jus uocando ubi pacienti injuriam compe
tit accio contra mandantem sicut contra mandatarium so
lucio est quod ille tex. loquitur in paciente injuriam
hic n. accionem habet contra mandantem sicut et contra
mandatarium noster tex. uero loquitur in man
datario qui licet propter impedimentum mandati
dampnum paciatur non habet accionem contra man
dantem et eciam si interueniat juramentum ut ad
uertit glo. tn. Xbo non est obligatorium et probat
in regula non est obligatorium contra juris lib. 6.

Sequitur tex. in §. is qui
hoc tlo. nro.

7

conclusio mandatarius non potest excedere fines mandati ut in l. diligentem ff mandati unde si excesserit finis in eo quo excesserit non oritur accio mandati imo neque negociorum gestorum ut notat glo. ff. X. de mandati et probant expresa Jura que alegat imo Juris consultus cassius et sabinus existimabat neque in concurrenti quantitate oriri accionem mandati. Ratio dubitandi est ex textu in §. ff. istius ubi mandatarius non servavit formam mandati et sic non habet accionem mandati. Solucio est quia mandatarius adimplevit formam per equipolens et sic tamquam si adimplesset expecifice habet accionem mandati unde posterius eligere Demque contra sabinum et cassium proculus observaberit saltem in concurrente quantitate oriri accionem mandati consequitur .n. quod mandavit emi eo precio quo voluit etc.

finaliter elige in maiori suma in eo minori non quod Juris principium satis declaravi in §. preterea de inutilibus stipulationibus.

Sequitur explicandus
textus in §.

mandatum finitur revocacione uel morte mandantis re integra idem probatur in l. in tercium sas. ff. istius et in l. mandatum. C. eodem tit. Ratio dubitandi est quia mandatum perficitur consensu ut in §. unico de obliga. que ex consensu nascuntur sed a contractu perfecto non licet discedere sine consensu ambarum parcium ut in l. sicut ab initio. de accio. et obligacio. C. ergo necesarius est consensus ambarum parcium preterea accio semel orta transit ad heredem et contra heredem ut in l. tam ex contractibus ff de iudi. ergo mortuo mandante non tollitur finiri accionem semel ortam mandati. Ratio decidendi est quia accio mandati non oritur nisi dato et constituto interesse ut ophirmat expresse docet consultus in l. qui precium ex re mandati accio ff istius ergo cum res sit integra ex hic nullum versetur interesse nulla erit orta accio et consequenter tam quam contractu non perfecto licebit discedere hinc.

de duce optime dixisse glo in § item si cetu ubi rem integram nondum quo iam ceperit mandatarii interesse idem docuit glo in l. mandatum C. eodem ubi Bart. et dd. probant hanc doctrinam licet alias res non integra dicatur in procuratore ad causas per litem contestacionem in judiciis per citacionem ut multis juribus docet glo in d. l. mandatum

2º colligitur ex § sed utilitates mandatario ignoranti mortem uel reuocacionem mandati si secutus si mandatum fuerit secutus idem probatur in l. si mandassem ff eodem. Ratio sumitur a Justinia in quia probabilis ignorancia nemini debet dampnum afferre ita probatur in l. juris ignorancia ff de juris et facti ignorancia quam regulam confirmat Justinianus in § in optimo exemplum alia eciam optima exempla tradit consultus in l. eius qui in prouincia in pº ff si certum petatur.

Hinc constituetis racionem ad tex. in l. ffi ff de distractacionibus ubi ignorancia excusat debitorem mandantem cum herede qui uel uendiderat uel restituerat hereditatem sed pro parte dubitandi obstat difficilis tex. in l. d. eius qui in prouincia § si nomen titii dederim ubi probat quod si mandauero tibi ut mutues pecunias sempronio quas tibi dedit et ante contractum mutuum ego moriar non ualet mutuum neque probabilis ignorancia excusat relictis doctrinis solucionibus bella resolucio est quod probabilis ignorancia non affert dampnum ut probatur in isto tex. quia ad hoc mirabilis est non tamen affert commodum et ideo non ualet ibi mutuum quam differenciam bene sensit ibi juris consultus.

unde colliges elegantem declaracionem ad d. l. ffi ut procedat in transacione de qua loquitur cum sit contractus honerosus si uero heres sibi fecisset donacionem debitori ignorancia non posset prodesse debitori agenti de lucro captando.

Sequitur explicandus
tex. in § mandatum.

conclusio mandatarius suscipiens mandatum tenetur ad dampnum eius culpa preueniens nisi integrare oportune denunciauit mandatori uel justum impedimentum interuenit idem

probat in l. si qs aliaꝫ §. is qui suscepit et l. si mandabero §. ff. si. ff. eodem tit. Ro decidendi est q2 actio mandati tantum oritur ex interesse ut elicitur ex l. ni § precedenti ex l. si procurator em §. mandati actio ff. eodem tit. unde si res nondum integra et sic non aperit interesse nulla competit actio si vero incepit interesse optime iam competit actio

Colige ex hoc ni. justa causa juncta glosa ibi justa causa q mandatarius solum excusatur propter casus fortuitos et sic tenetur de dolo et levissima culpa et tenet de levi q probat glo in. l. in re mandata et in l. a procuratore C. eodem tit. que opinio a multis tenetur tn. et alalis quod reffert [illegible] in loco citando alii vero distinguunt ut notat glo ff. in hoc aliud. et regula tex. in l. contractus ff. de reg. Juris vera resolutio e quam tradit bart in l. si nerui n° 3 ff depositi silicet mandatarium teneri ad prestandam eam diligenciam quam natura illius contractus requirit licet negocium susceptum ex aliquo accidenti majorem requirere ut probant Jura legata abart. §. ff. declarabimus infra in de locato.

Sequitur tex. in ob-
gationibus que ex quasi
contractu nascuntur
interpretandus

in hoc §° Justinianus solum declarat continuationem hujus tituli ad precedentes que continuatio manifeste probatur ex §. penultimo et ff. de obligatio

2° colige ex hoc tex. validum esse argumentum a sufficienti parcium numeratione q manifeste probatur in n̄ro tex. Juncto §. penult. in de obligationibus et probatur etiam in p° in de oblig. que quasi ex delicto nascuntur ut tal e [illegible] de insuis centum locis in lugar ab enumeratio parcium

Seguitur tex. in §° j
interpretandus.

conclusio. Ro gerans negocia sine mandato absentis havet actionem negotiorum gestorum contra dominum

et tenetur etiam dño ex male gestis idem probat in l. sed et in l. 3. §. negotia. ff. eodem. dubitandi Ro(ratio) est quia obligatio non nascitur nisi ex consensu ut in l. 1. §. 1. adeo. ff. de pactis sed absens non habet consensum imo ignorans in hoc contractu obligatur ut probatur in nro tex. in vs quo causa solutio est quia consensus requiritur in contractibus in quasi contractibus vero etiam sine consensu obligamur ex specialibus rationibus in nro. §. utilitatis causa. ut probatur in vs° id. quod utilitatis causa ubi ponitur utilitas ebicarit..ma et commodissima

unde inteliges hinc Rem in pro [illegible] titulus qualiter Justinianus ducet in [illegible] proprie dici obligatio nes nasci ex contractu. cum .n. non convenerint in unum et consenserint non potest dici proprie contractum.

colige 2° ex nro tex. in vs° si sine mandato propriam differentie Rem inter actionem mandati et actionem negociorum gestorum actio .n. mandati oritur quando precesserit mandatum actio vero negotiorum gestorum oritur quando quis sponte et sine mandato obtulerit se negotiis alienis nec obstat tex. in l. si mandatum C. eodem. ubi precesit mandatum alterius et nihilominus oritur actio negotiorum gestorum glo. ti. vbo sine mandato inteligens dificultatem respondet unum §. procedere quando sine mandato dñi quis negotia aliena gerit ~~si vero interveniat~~ mandatum alterius. licet .n. interveniat adhuc competit actio negociorum gestorum contra dñm. contra ipsum vero tercium mandantem competit accio mandati

ex glo. vbo id est colige aliquos casus in quibus negotiorum gestor non habet actionem contra dominum quos clarius ponit glo. in l. si paterno C. eodem.

regulariter in ubi cesat Ro illorum jurium que alegat glo competit actio negociorum gestorum neque presumit quia negotiorum gestor impendit pecunias animo donandi sed exigendi ex regula tex. in l. cum de indebito vs° quia enim ff. de probacionibus.

adglo. vbo obligat.

colige ex hac glo. vbo obligatur quod tutoria tutor actio negotiorum gestorum in solidum sufficit quod negotium ultra gestum sit licet exitus non sit utilis idem probat Jurisconsultus in l. sed an ultro. §. 1 ff. de negotiis gestis et aprouabit. l. 2 [illegible] 12 par. 5.

inter actionem negotiorum gestorum et actionem de in rem verso de qua loquitur tit. de in rem verso ff. actio .n. negotiorum gestorum requirit tunc quod negotium ab initio utiliter sit coeptum ut in d.l. sed an ultro in actione de in rem verso requiritur quod durest in rem versum ut in l. si pro te. Cod. [illegible] usum ff. de in rem verso annumerat ibi glo. ti. plures casus in quibus non competit actio negotiorum gestorum in solidum sed quatenus dominus interest negotium fuisse gestum qui bene probatur in legibus a glo. allegatis et in l. 29. cum aliis sequentibus tit. 12 par. 5.

ad glo. verbo exactissimam.

Aligere ista glo. distinctionem circa diligentiam quam negotiorum gestor tenetur exhibere quam distinctionem aprobabit expresse l. 30 tit. 12. par. 5.

Sequitur tex. in § tutores.

Conclusio. inter tutorem et pupilum oritur actio tutelae Ratio ponitur a Iustiniano ti. quia inter pupilum et tutorem nullum negocium gestum fuit quo nullus contractus actio non oritur ex contractu neque etiam comissum est delictum et sic non oritur actio ex delicto. quo a sufficienti partium enumeratione oritur actio ex quasi contractu idem tenet glo. ti. verbo actionem in pro tutore et pupilo pro tutore non dicitur quis credi nisi esse tutorem negotia pupili gerit ad similitudinem igitur tutor ex quasi contractu dicitur oriri actio inter pro tutorem et pupilum ita l. 1. § pro tutore l. 1. ff. de eo qui pro tutore negotia gerit sed pro Re dubitandi obstat maxime quia inter tutorem et pupilum negotium gestum est unde oriatur actio et sic nasceretur ex contractu non nascente ex quasi contractu intervenit .n. stipulatio rem pupilli salvam fore in qua vel pupilus vel servus pupili vel tabelio publicus ex stipulatur a tutore seu ab ipso rem pupili salvam fore ut in tit. ff. rem pupili salvam fore solutio est quod actio tutelae non oritur ex illa ex stipulatione sed ex negotiis particularibus postea gestis veluti quando tutor aliquid impendit in rebus pupili tunc .n.

nullo consensu inter fuit pupili neqz ullum negotium gestum e inter eum et tutorem

sequitur tex in § item
si inter aliquos

conclusio actio communi dividundo nascitur ex quasi contractum inter habentes aliquam rem communem sine societate idem probat in l. 2. ff communi dividundo Rediditur ar[gumentum] a iustiniano quia nullum negocium gestum e inter hos unde oriatur actio ex contractu nullum quia delictum uel quasi delictum unde oriat actio ex delicto uel quasi delicto et sic a sufficienti partium humano oritur hec actio ex quasi contractu

ex hoc tex colligo Rem diferencie inter actionem communem dividundo et actionem pro socio actio n[am] pro socio oritur ex societate uel contracta consensu ut in § communione contracta consensu nascitur unico § de oblig. que ex consensu nascuntur actio autem communi dividundo quando aliqui habent aliquam rem communem sine consensu et uoluntate contrahendi societatem ut in exemplo nostri tex quando duobus donatur uel legatur aliqua re unde glo. in verbo sotius exponit id est consors

sequitur tex in §
heres quo que

conclusio heres adeundo hereditatem uidetur quasi contrahere idem prouatur in l. ex malefitiis § heres ff de actio et obliga. et idem tex in l. apud Julianum § si ff quibus ex causis maiores ubi probatur here di mandato unde hereditatem uidetur contrahere pro quo non quasi contrahere Bart. exponit contrahere idest quasi contrahere et dicit illum tex probare nostram conclusionem

non n. dicit heredem contrahere set uidetur contrahere dictio autem uidetur nstat impro prietatem ut in . l. 1.a § defecisse ff de iejectis armata quo probat litera noster tex. heredem quasi contrahere

ex nostro tex. colige Rem quare legatarius habeat ad consequendum legatum actiones illas quas docet Justinianus in §. nunc autem de obligatis cum legatarius nunquam contraxerit neque obligauerit heredem neque testatorem Ro. n. e quae heres alias hereditatem uidetur quasi contrahere et promitere se obserbaturum omnia in testamento contenta si sua dat ex testamento uel contenta in codicillis si sua dat abintestato hanc Rem dicebat Juris consultus in . l. si ex ponsius §. ff. de donationibus inter uirum et uxorem quia heres adeundo hereditatem uidetur promitere et astringere suam fidem de adimplendis omnibus contentis in testamento hinc etiam Juris consultus dicebat in l. omnium. C. de testamentis in duobus et omne jus ipsa adictio uideatur adimplere quia testamentum non obtinuit perfectum robur usque ad additionem hereditatis ex ipsa autem aditione hereditatis recipit ultimam et perfectissimam confirmationem que . berissima Ro erat quare non adita hereditate non debebant legata neque ualebant contenta in testamento ut in . l. eam quam C. de fidei commissis in . § si ne in . ff. de testamentaria tutela

ex tex nostro Nota ex dictis legatis nomine crarentis comuniter dat colligentes ex nostro tex et ex . l. in malefitiis §. heres . ff. de act. et obligationibus heredes non solum quasi contrahere adeundo hereditatem non solum cum legatariis set etiam cum creditoribus defuncti noster in tex. tantum dicit legatis nomine obstendens alliud esse respectu creditis defuncti in quo ad bonis heres creditoribus non quasi uimens quia contraxerit set quia reputatur una et eadem persona cum defuncto ut in autentico de . . . jurando a morte prestito in prin. in l. heredem 60 . . .

atq; ideo omnes actiones activæ et passivæ ipso iure transeunt in eum pro portione hereditaria ut in l. 1a. C. si certum petatur in l. ea quæ in omnibus C. familiæ erciscundæ in l. pactum successor C. de pactis in l. pro hereditariis C. de hereditariis actionibus. finaliter adde q. non solum heres tenetur legataris et fideicommissariis sed etiam ipsa hereditas nondum adita dicitur teneri legataris et fideicommissariis ut dicant elegantissima glossa in l. hereditarium ff. de ac. ho. et obligatione cuius rem poteris colligere ex eo q. licet hereditas non dicatur possidere ut in l. 1a. §. scævola ff. si quis testamento liber esse iussus fuerit tamen qualem qualem dicitur habere possessionem licet improprie ut docet iuris consultus in l. genit ff. de adquirenda possessione unde deducas rem quare hereditas possit per fici præscriptionem inchoatam ad defunctis ut in l. testam. ff. de usu capionibus. cum præscriptio non procedat sine possessione ut in regula sine possessione de re iuris lib. 6. [illegible] dic. rem [illegible]. q. hereditas licet non possideat proprie improprie tamen dicitur habere qualem qualem possessionem quæ qualis qualis possessio licet non sufficiens ad inchoandam præscriptionem sufficit tamen ad perficiendam inchoatam a defuncto.

sequitur textus in §. item is qui explicandus. hoc textu modo

conclusio qui recipit aliquid indebitum per errorem obligatur ex quasi contractu ad restituendum. illud. solvendo dubitandi. Ro. e ex dictis quoniam qui in quibus modo re contrahitur obligatio in quo textus. Iust. §. fi de obligationibus optime probatur recipientem solutum indebitum obligari ex contractu qui re perficitur q. non ex quasi contractu cum ille dicatur obligari ex quasi contractu qui obligatur non tamen ex contractu neque ex delicto neque ex quasi delicto ut argumentatur Iustinianus in §§ 1 2o et 3. T. usq. to.

quare ut evitemus hanc dificultatem et excusemus Iustinianum oportet in solvente per errorem duo considerari primum q. non habuit animum contrahendi sed dissolvendi et distrahendi obligationem.

qua putabat se abstringi et hac de causa non potest
dici obligasse alium ad restituendum ex con
tractu. qz. ut oriatur obligatio ex contractu re
quiritur mutuus animus. et consensus contrahen
di obligationem ut sepius dixi in l. fi. § adeo
ff. de pactis unde cum hac consideratione non
possit oriri obligatio ex contractu oritur ex qua
si contractu.

potest etiam 2º considerari quedam tacita intencio seu
voluntas solbentis per errorem fingit n. l. solbentem per
errorem habuisse animum et bolunlatem q possit repe
tere si non eset debitum et hac consideratio potest dici
qd induci contractum ita sentit glo. in d. § his quoque glo. ffi.
ubi probant dd. obstat in maxime propter fecla dicte
Juris regula que habet qd actus agentium non operantur
ultra eorum intencionem ut in l. cum qd. ff si cer petat
set ut constat ex nro § solbentes per errorem non ha
bent animum obligandi alium set potius de solbendi
obligatione q confirmat ex alia Juris regula que
habet in ducta ad unum effectum non debent
operari in contrarium ut in l. legata inutiliter
ff de adimen legatis q solutio debiti non potest in
ducere obligationem quare adverte 2m Juris
rigorem nullam posse induci obligationem
neque contractum ex solutione per errorem sed ex e
quitate ut nistat glo. fi. ubi obligatur ne qs lo
cleu plectetur cum iactura aliena ut in l. nam hoc
natura ff de condicti indebiti fingit. l. intercessi
interbenisse quasi contractum ut docet Justinia
nus fi. qui propterea loquitur quam in d. § his quoque
omnia in § d. non bene sufficiunt ad defender
Justinianum qualiter ibi dicit oriri obligatio
nem ex contracta re perfectu et ade nobum non
ee apud J. C. ut ultra mentem et intencione
expresam disponenciur induccat obligatio id
dico expresit nobis J. C. in l. si is qui § fi ff
commodati. sequit tex. in § fi hoc ti. nro §

Sequit tx. in. § fi.

ex hoc § dz articulum non faciat ut testat glo. i.ª colige
dus casus in quibus solutum per errorem non repetitur prim
casus eqdo solbit per errorem id qd debebat crescere per
inficiationem ut in actio iniuriarum. quam conclusionem
intelligit glo. fi. qdo bere dannum datum e si n datum
non e necesse factum per me nec per alium tum qs
possunt repeti ut in l. inde maricius ff ad l. aquiliam iuncta l. ff
ad l. aquiliam. 2us casus erat olim in legatis re
lictis per damnationem hodie vero in omnibus legatis
que si solbant per errorem non possunt

don diego. P.^s Thoma 79

Sequitur interpretando. §. per quas personas nobis acquiritur

Circa continuatur ad precedentem 2^m avar sium in receptum communiter qui enumeravit res personas per quas nobis acquiritur sunt etiam alie ultra eum quarum meminit angel. et faber. in tex. in hoc pri. ibi quos in potestate habemus. constat necessariam esse patriam potestatem ita probat tex. in § sequenti et in l. placet ff de acqui. heredi ex quo necessario excluduntur emancipati de quibus lang. diecendum est interim in hoc erit utilissimum ad cognitionem contractus sub conditione facti si contingat tempore initi contractus filium esse in potestate et tempore existentis conditionis esse emancipatum quo casu in contractibus initium ex pectari debeat ut talis aquisitio patri fiat ar. tex. in l. non omne vs. in extipulationibus ff de re juris quod secus est in legatis in quibus existentia conditionis considerari debet et ita filio fiet aquisitio tex. in l. que legata ff de re juris l. si usus fructus vs. si sub conditione ff quando dies legati cedat

R^o diversitatis traditur a glo. in l. si uxore ubi competentem C. de condi. insertis quam improbat bart. in l. si filius qui pro emptore n° 48 ff de usucapionibus quinque rationes adducit Jaso ibidem n° 316 quarum verior est quedam ratio fulgosii quam refert Jaso ubi s. n° 320 videlicet quod in contractibus firmius est principium arg. tex. in § ex conditionali J de verb. ob. legata vero conditionalia ante eventum conditionis non habent effectum consumatum ut in l. unica § sin aut aliquid sub C. de caducis tollendis ad evidentiam. tex. in § sequenti premitte quatuor ce genera peculiorum profectitium. adventitium. chastrense. quasi chastrense. glo in l. cum oportet

Ell. Joan Abelle

dondiego i^us Thomas ubo excaptis c debon qz liueris bart in l. fratre a fratre n° 4 crotus n° 1 usque ad n° 3 et covarruvias in n° 97 secundo in debitis quos meminit Justinianus in l. fi c de inoffo testamento conanus libro commentariorum juris c. 15 et quo ad i^m peculium profecticium est illud quod filius habet ex paterna ocasione vel ejus substantia ita soluit glossa in d l. cum oportet ubo ex ejus substantia quam dicit receptam fuisse ibidem et salicetus et communis in l. 3 ff ad l. falcidiam in prin et pro hac sententia communi urget lex fi et tex in l profectitia. et de jure nostro cum hac communi sententia consonat tex in l. 5 tit° 17 partita 4 sed ab hac sententia communi discedit bart et Jacobus butricarius in d l. cum oportet dicentes solum esse profecticium quod filius habet ex re et ex pecunia paterna quod vero quesibit ocasione paterne adventicium vocant in quo autem distinguit romanus ut refert gregori lopez in l. 5 ubo contos bienes tit° 17 par. 4 ~ u ~ u

sed verior opinio est quod in hoc casu judex debet dividere peculium ~~adventicium~~ profecticium et adventicium secundum qualitatem persone et negotii hec est communis opinio secundum corneum in d l. cum oportet et castrensis et secundum eundem in consilio 130 n° 2 lib. 2. et secundum ripam in l. in quartam n° 157 ff ad l. falcidiam ~ u L u

peculium adventicium est id totum quod filius prospera fortuna et industria acquisivit ut l. ut in l cum oportet in pr° C de bonis que liberis consonat l. 5 ubo la 2^a manera. tit° 17 par 4. et in dubio an sit adventitium vel profecticium recurritur ad judicis arbitrium ita glo. fi

Nbo prospera fortuna similis glo in l cum por dondrejo i[us] Thom
ta Nbo exesus sustantia l alyata quasi plures 2a
secuntur quos refert groso in l-5 Nbo por
ha qualquier manera tto 17 par. 4 c ~ u

chastrense peculium e id totum quod pater concessit
filio ratione militie et quod filius eius causa acquis.
Simil lex in l. chastrense peculium ff de castrensi
peculio in l. C de peculio chastren lib. 12 conso
nat l. 7 tto 17 par. 4. ~ u ~ u ~ u

ex quo sequitur donationes et alias liberalitates
in filium militem collatas etiam a propinquis
esse peculium chastrense quod probatur in l he
reditate. et in l. ff de chastrensi peculio et in l. ff a
legata sed huic illationi facit dificultatem
regula juris que habet quod quando ratio sanguinis
capi potest in liberalitatibus ea sumenda est l.
tutor § qui tutoribus ff de excusationibus tutorum
in c. requisisti extra de testamentis in l. procula
ff de probationibus qua dificultate opressus
corasius lib. 2 misalaneorum c. 4 quem sequitur
e cobar inde requisisti n[o] 3. existimabit
donationem factam militi a propinquo suo
non esse chastrense peculium et dicebat lex in d. l.
hereditate non obstare quia ille lex procedit
ex quadam ratione expetiali propter peculia
rem amicitiam que significatur per verbum com
militium ut in illa l. hereditate observat budeus
circa anotationes ad pandectas ~ u ———

sed salba pace corasii aliter intelexit istam dificul
tatem gomecius in sachiones n[o] 14 insta de actioni
ubi resolbit quod Ro sanguinis non considera
tur in donatione facta militi propter beligna
iorem faborem sed hic intellectus damnatur
a corasio ubi quare verius dicendum me prore
solutione huius articuli quod ratio sanguinis

no considerat

Condiego i^{us} thome.

ordinibus liberalitatibus quo abest alia causa assu
considerabilis quam nisi sanguinis sit inter patrem
et filium ita resolbit bart in l. quadsi n.° 5. Ss.
lutio matri quem alii plerique secuntur ut refert
Juanes sufalus cons. 90 n. 22 et 23. et ita res
ponsum patet ad tex. in d. §. qua huiusmodi nam
ibi ratio sanguinis erat inter patrem et filium
haec resolutio tradita ex tex. in d. l. cum casa
trensi peculio lib. 12 quatenus ille tex. consti
tuit diferentiam inter liberalitatem collatam
a propinquis vel a matre quasi bellis diversam
et sanguinis rationem — u — u — u —

Nec obstat huic resolutioni tex. in d. c. re
quisitis ibi ratio sanguinis et considera
bilis sicut non sit inter patrem et filium
si ille tex. recte consideretur ops. ibi propter san
guinem nihil acquirit de nobo sed tantum
habet debitum sibi legatum ex iure commune
nam in dubio legatum censetur ratione
tex. in l. 3 ibi testamento. c. quibus alimenta
proclamare non licet quem tex. ad hoc nota
bit baldus ibi n.° 5. si hoc in verum et nimi
rum si sanguis ille defendat eum a damno
Juris chanonici nam facilis res revertitur
ad suam naturam. arg.° tex. in l. siunus. §.
pactus repetere ff. de pactis — u — u —

ultimo peculium quasi chastrense et quod
filius acquisiuit ex urbana militia. t. ff. c.
de in off.° testa.° consonat tex. in l. 2 tit. 2 p. 5.
l. 7 tit. 17 p. 4. tradit late covarru. in l. si patera
fratre n. 10 3. tiraquel ibi n. 2. angel a gambe.
in tractatu de testamentis folio 10 n.° 36 volu.° 7

conan lib. 5. comentariorum c. 15 quetiam ex dondiego i[us]. Thomas.
tendendum e adonaziones regias. tex in l. 31
cum multa. c de bonis liveris late prosequitur.
rodricus suarez in l quoniam in prioribus limit
5 principa c de inoff. de hac materia uide gre
gorium lupum in l. 2 tibo proces cuelos. tit. 2
p. 3. petrus de duncola in practica notariaz gus
titu. 1 15 bolli. bart in l. 1 § nequaquam castrense
declaraçione bonorum

Ad 1 primo

ex tex in pri. vs qd qd aligo quod de iure
antiquitus qd qd acquireuat filius ex a patris cas
trensibus uel quasi castrensibus querebatur patri
tex in l. 1 § neque castrens ff de colla. bonorum tex
in l placet ff de acq. heredi que conclusio licet pro
babilissima habet dificultatem ex tex in l. filius
22. vs quoniam ff de in off. quatenus ibi pro
uatur pater non amitere legatum filij relic
tum ab uxore ea razione quoniam commodum
querele non queritur ipsi sed ali que dificultas
adeo grauis e ut p. q. intellectus sibi non sit sa
tis factum quos omnes refert pinel in l. 1 a pe.
n° 19 c de bonis maternis tandem probabilissi
ma resoluçio dicendum e cum pinelo ubi s
vs quoniam referri debere ad filium agentem
querela de inoff. et tunc quasi p rationem
dubitandi bellit consultus dicere quod commo
dum querele. patratur ali huc e pani et sic q.
pater deueret amitere legatum lata sentia pro
testa° ita resolbit pinel. ubi s n° 27. facit etiam
dificultatem tex in l penul ff ad senatus consul
tum tertulianum vs orationes sacratissimi princi
pis cauetur q hereditas matris intestate ad
liberos pertineat licet sint in potestate parentis
que dificultas solbitur cum pinelo ubi s.

don diego i^us^ thom

diciente q. ille lex loquitur de situatione non de acquisitione ~ u ~ u ~ u ~ u ~

ultimo facit difficultatem l. cum oporteet §. iur. veteris. juncto § quemadmodum in bonis maternis C. de bon. q. liberis quatenus innuit Justinianus ad bennitium peculium non pleno jure patribus queri quasi ibi non induxerit jus nobum circa acquisitionem peculii adbentitii cujus difficultatis vera solutio est q. § ille quemadmodum in bonis maternis non est referendus ad praecedentem § sed ad sequentem dictionem quasi clarius significet ibi Justinianus de jure ff. fuisse aliquos casus in quibus pleno jure patribus acquirebantur quos sustulit eandem dispositionem cum bonis maternis quae pleno jure antiquitus querebantur itaque statuit pinel ubi supra ubi sunt dit casus in quibus extra peculium castrense vel quasi non querebatur in totum ~ u ~ u

hec aquisitio adeo vera est ut etiam extendatur ad bona castrensia vel quasi ex generali dictione tex. in l. placet ff. de acquir. heredit. et ex tex. in l. in pr. ibi quodcumque emolumentum ff. si ex aparente fuerit manumissus quae ampliatio patitur difficultatem ex tex. ff. in § ex captivis et ex tex. in l. cum oporteet in fine C. de bon. q. liberis quibus est statutum est patri acquiri bona omnia per filium exceptis castrensibus vel quasi cujus difficultatis brevis resolutio est ut dicamus q. possunt duo tempora ff. considerari alterum antiquissimum quo indistincte et universaliter erat statutum ut omnia bona acquirerentur per filium patri et ita procedit tex. in d. l. placet alterum quo institutum fuit a principibus ut bonis castrensibus vel quasi filii familias haberentur loco patris familias et ita procedit tex. ff. et in d. l. cum oporteet q. clarius constat ex l. 2. ff. ad senatus cons. macedonianu

et ex tex. in l. 1 § nec castrense ff de vulg. Conr. dondrijo ?? Thoms
late p Justinianum imp. 1 quibus non est milisun
facere ita resolbit autoces. ti ~ u ~ u ~ 32

ex qua resolutione sequitur primo q. cum hec
aquisitio descendat ex fabore liberorum militie
q tantum debet duiare iste fabor per bitam
filii familias quo ab intestato decedente bona
castrensia occupat pater iure peculii non succe
ssionis cuius rei optimum testimonium prestat
tal tex in l. si proponebatur. vs. retro. l. heredi
tate § pater. vs. qui intestatus. de castrensi peculio ff.
infertur etiam ad bulgarem regulam R.o que
reducitur ex l. 2. de castrense peculio ff ~

infertur ultimo declaratio ad l. 3. c. de bonis
proscriptorum quatenus ibi publicatis bonis filii
familias peculium castrense relinquitur patri
cara[illegible] q. sublato filio de medio uel morte
uel alia ratione peculium illud competit patri
iure quidam peculii non iure successionis ex quo
nullum dominium in filio familias significatur
hanc rationem aduertit alta in l. quidam
§ quamuis in bello. vs. patris n.o 10 ff de reb. dubiis
et causas ti in qua ratione bart. et alii plures
qui eglo laboraberunt quos refert sam. cobar.
lib. 2 bariorum. c. 3 n.o 7 ~ u ~ u ~
in quo ar. potest subtiliter tentari decisionem
tex in d. l. 3. correctam esse cum eius R. correct
sit per tex in autentica de heredibus ab intestato
benientibus § si igitur in primo coll. et per
tex in l. 6. vs. de qualquier calidad in l. 1. tauri
quibus iuribus statutum patrem non iure
peculii sicut antea sed iure successionis peculi
um castrense filii capere sed hac ratione
istam opinionem tenuit fuligi? ibi dicam
et per multa fundamenta [illegible] sentis

clondrejo ws. Thom fuit ante gomez lib. 2. c. 15 n° 3 sed beri
oropinijs ē contraria ut p cobar ubi sq.
late prosequitur costa in d. § cum in bello vs
patris n° 19 usq in fine et hec aquisitio
respectu peculij profectitij non ē immutata ut
constat ex justinian. sti. vs sancimus ita c
sollbit Jaso in l. si qs bona mihi § jussum n°
18 et 28 ff de acqui hereditat riminald
in l. j n° 454. c quj admittj ubi hanc apellat
communem sententiam que ēis confirmato
ē per tex in l. s. tit° 17 partita 4 alueso r. quo
peculij aduentitij proprietas pertinet filio
usus fructus patri sic nobiles induxit jus
tinianus ti in vs quod aut ex alia causa
et in d. l. cum oportet vs° fi et impr° vs° etiam
finali in de acquisitione per arrogationem in quo
ar° ē adbertendum quod licet filius habeat
proprietatem in bonis adbentitijs ea illis
tn non poterit testarj per uitam patris sui
tex in l. fi § filius c de bon quoliberis tex in l
penult. qui testamenta facere possunt. c
ea ratione qz filius licet bona possideat
adbentitia respectu proprietatis ē impeditus
testari propter subjectionem alterius potestatis
ut impr° in quib. non ē pmissum sed hod jure
regio immutatum ē per. l. s. in l. l. tauri q
que conceditur facultas testandi filiis fam
lias qui ad decimam etatem pbeniunt
quo casu reseruatis duabus partibus
acendentibus de reliqua tertia parte libere
testari potest ut in l. 6 tauri. sed usus fructus
illius tertie parti patri p filium adimi non
potest ut resolbit pinelus in l. 1ª parte n° 94.

gregorius lopez in l. 13 ubi costa enpoder dondiego ju. thomas
tit. j partita 6 et ita tenendum in judicando et consulendo licet contrarium placuerit 33
gometzio in l. 6 tauri n.º 14 cuius fundamentis
satis facit peralta optime in l. 2 ca n.º 191 ff.
de heredibus instituendis ~u ~u ~u ~
ex glossa ti ubi usum fructum colliguntur quam
plures casus in quibus usus fructus bonorum ad beneficium
filiorum non queritur patri alios casus enumerat
glossa in autentica idem est in glossa j ubi nota casus de
bonis quae liberis c. glossa j. quas glossas commendat
lasso in 5 penales n.º 33 j de actionibus quae omnia
merito possunt extendi ad casum vulgarem nempe
ad bona quae filius famil. acquisierit intuitu
ecclesiae vel alia ratione tex. est in l. sacro sanctae
et in autentica presbiteros c. de episcopis et clericis et iste
casus jure ac merito extendendus est ad clericos
minoribus insignitum ut constat ex traditis
per covar. in c. quia nos de testamentis n.º jet 2.º
gomez in l. 48 n.º 7 in l. l. tauri menchaca
de successionum creatione lib. 2 § 19 n.º 69 Rodericus
suarez in disputatione maiorique at 9 n.º 3 j
folio 204 gerardus de santa petra singulari 59
inter singularia diversorum doctorum et licet haec
opinio sit doctorum auctoritate comprobetur eam
ostendit in jure communi contro versam didacus
perez stilo 3 lib. 1 hordinamenti folio 11 j
ubi est et alliud de sua regio verissima est
ex tex in l. 3 tit. 2 j partita 1 qua disponitur
peculium clericorum pleno jure ipsis clericis
competere sed clericus apellatur qui minoribus
hordinibus est insignitus ut constat ex
proemio l. 1 j tit. 6 par. 1.ª ~u ~u ~

don diego ju. thomas

don diego i^s. Thom^s

Ad § hoc quoque

colige ex hoc § pater emancipando fili
um retinet fili dimidiam partem bonorum ad
ventitiorum tex in l. cum oportet § cum autem
C. de bonis quae liberis in l. fin. C. de eman cipatione
liberorum in l. 15 titulo 18 partita 4 cuius dic
tionis ratio est quia pater regulariter non compel
litur filium emancipare tex in § fi. Inst. quibus
mod. jus patriae potestatis solvitur sed emancipan
do exercet liberalitatem in cuius remune
rationem concedituri sibi haec dimidia pars
ita probat Iustinianus ut in d. § cum autem
ex qua ratione infertur quod si emancipatio
incipiat a compulsione et non a liberalitate
tunc pater nullam partem propter emanci
pationem filii retinebit ita resolvit su^r. crotus
in repetitione l. frater a fratre n.º 128 ff de condi
ctione indebiti additio Jasonis in autentica ingressi
post n.º 48. C. de sacrosanctis ecclesiis gregorio
lopes in d. l. 15 verbo retener para si el pro
hac opinione optime facit tex in l. fin. ff.
si quis a parente fuerit manumissus quatenus
beneficium bonorum possessionis competens
patri tamquam manumissori cessat in ma
numissione compulsa haec verissima resolu
tio utilis ad quamplures casus in quibus
pater compellitur emancipare filium quos
enumerat gl. in § fi. verbo pene Inst. quibus mod.
jus patriae solvitur in suis regulis et fallentiis
regula 236 crotus in l. nemo potest ff de
adquisitionibus et tex in l. 18 titulo 18 partita 4
tandem ex superiori resolutione infertur
vera ratio ad tex in l. 48 in l. l. tauri ubi
disponitur quod filius familias qui per
contractum matrimonii liberatus a patria

potestate nullam ptem ususfructus adventitiorum dondiego 1us thomo
tenuatur reservari patri suo ca ratione qz illa 34
emancipatio que fit post tractum matrimonii
est necessaria et legalis est ut in l. 47 in l. tauri
et ita in necessitatibus nemo liberalis existit
procedens Ro infirmatur ex juris bulgari pri-
quo habetur qz actus necessarius favorabilior est
quam voluntarius. tex est in l. si filius lusor § si
necessaria si quis satis dare cogant et ita necessa-
ria emancipatio debet et retinere usumfruc-
tum sicut voluntaria pretextu augetur hec diffi-
cultas qz filius quacumque causa exeat a patria
potestate non facit ut pater eius amitat usumfruc-
tum semel in bonis adventitiis acquisitum tex
in l. penult. § finit usus fr. adversatus consulter hu-
lianum sed defendendo precedentem rationem
1a difficultati respondeo qz regul. d. § si necessaria
non procedit in actu donationis ita resolvit
cretus in l. frater a fratre nº 148 ff. de conde indebi-
cuius rei ea Ro est qz nobilitas liberalitatis
cessat per necessitatem ut in l. unum ex familia
§ si rem de leg. 2. 2a difficultati respondeo
qd aut filius exit a patria potestate per eman-
cipationem et tunc qz ille actus incipit a
paterno facto tunc consideratur talis libera-
litas vel necessitas aut exit facto ipsius legis
vel alia justa causa et tunc qz actus ille non
habet originem a facto patris videtur hinc
et finit usumfructum ne alieno facto suum
amitat patrimonium q̃ de non habet arg.
tex in l. id quod nostrum ff. de reg. juris hanc re-
solutionem licet non ita explicitam habuit
pinel. in l. 1 p. nº 45. C. de bon. maternis
et eam tenendo dicendum est l. 47 tauri proce-
dere ratione quamdam expecialem in favorem
matrimonii cuius causa plurima sunt inducta
privilegia

clondrejo i. Thom

ul constat ex gl. in c. vbo serbetur ut litteraliter contestata

ex qua resolutione dicendum est necessario quod cum filius famil. per hordinem patritiatus exeat a patria potestate ut in § filius famil. quibus modis jus patria potestatis solbitur et illa actio non incipiat a facto paterno quo tali casu pater non perdet usum fructum eodem modo dicendum est in filio familias episcopo creato ut in autentica sed accipiat patris dignitas C. de episcopis et clericis eodem dicendum est in filio famil. ingrediente religionem glo in l. si eius causa § pomponius vbo statum mutant ff de minoribus recepta communiter ex traditis per pinel. nº 45 et 46 quibus casibus licet filius exeat a patris potestate patre non reclamante et contra dicente nihilominus in usumfructu retinet ut optime resolbit pinel ubi supra nº 42

ultime aduertendum est quod bona omnia acquisita post emancipationem neque ex dimidia pertinent ad patrem ita faso resolbit in auten. ingressi nº 43 C. de sacro sanctis

Ad § item bobis

colligere ex tex quod quidquid servus adquirit acquiritur dño ignoranti et inuicto tex in l. etiam inuictis ff de acq. rer. dom. in l. quemadmodum ff ad leg. consumm in l. servus domino vetante ff de leg. 4 consonat l. 7 tit. 21 part. 4 et huic conclusioni facit difficultate quod libero litas et donatio non confert in in inuictum l. inuicto ff de re juris l. ob iure § non potest ff de donationibus cui difficultati respondeo quod respectu legalis acquisitionis quidquid acquiritur servus acquiritur dño inuicto et ignoranti et ita procedit tex tamen licet dominus possit ex post facto

aut legalem acquisitionem repudiare et ita procedunt Jura contraria et Ro huius redditionis est quia servus nil proprium habere potest ut probat tex hic · ideo acquisitio statim revertit a domino sed hec Ro habet dificultatem ex l. penult § illo C. de inusitatis servis heredi ubi servus aliquid proprium habere potest quod probat ille tex quatenus heres dicitur impius qui legatum non prestat servo testatori quam dificultatem solvit glo. hi · Xbo nihil tum et ind § illo Xbo dicunt quia tex ind § illo procedit in legato alimentorum ita probat tex in l. servos ff de adimen et cibariis legatis et hoc tamquam speciale alimentorum tradit glo in l. i3 ai Xbo precedenti um Xs° uel dic ff de adimen et cibariis legatis ita resolvit peralta in l. statu liberum nº b in fi ff de leg. 2. et Ro est quia alimenta sunt de iure naturali tex est in l. § jus naturale · ff de just. et iure sed ea que sunt juris naturalis retinet servus ut in l. quatinet ff de reg. juris hec solutio licet bera sit in se tamen non congruit dict. § illo qui loquitur generaliter quare benius dicendum est quia ibi Justinianus · solum arguit heredem nomine eum compellit ad prestandum legatum ita glo ibi Xbo dicunt quam sequitur · Cartelati ibidem

2° colligo ex hoc tex quod servus heres institutus non potest adire hereditatem sine jussu domini, tex in § aliud servus ab herede institutum. J consonat tex in l. i3 ti° 6 partita 6 et huius conclusionis Ro est quia iniquum esset dominum in bictum obligari aliis alieno jussu tex in l. qui in aliena in pr. ff de adq. hereditate sed editio hereditatis obligat heredem creditoribus hereditarii ut in l. apud Julianum Xs fi ff quib. ex causis in possessionem eat in quo advertendum est iis hi de jusum procedere

dondiejo 2° 4 thomo
d 1

dondiego ius thomas — debere justa lex in l. sig. mihi si bona et futurum
de acqui. hereditate. ff. quod glo. ti. notabilis verbo
sedis heres dicens aliud esse in bonorum possessione
propter in dicto quisquis in aliena in principio sed in consti-
tuenda ratione differentie inter bonorum pos-
sessionem et hereditatis additionem latius
quam alter laborabit Jaso in dicto quisquis in alie-
na num. 23. ubi quinque constituit rationes
diversitatis ista est verissima Ro. 2m baldum
ibidem hec est. quia hereditatis additio
est actus legitimus qui non recipit diem neque
conditionem ut in l. actus legitimi ff. de re-
iuris ideo quod in casu suo debet procedere
nihil in pendenti donec rata habeatur quod
secus est in bonorum possessione que introducta
est de iure pretorio cum minori solemnitate
hanc rationem laudabit Jaso ubi supra et
eam dicit communem Jacobus de nigris
in l. num. 75. c. qui admitti et quesitum Ro.
quare hereditatis additio non possit esse
in pendenti optime tradit alciatus lib. 2 pa-
rergum. c. 6. covar. ~~in~~ lib. 4 de sponsalibus
2 pe. c. 3 num. 4. folio 23. — u — u —

glo. ti. verbo sedis heres iterum dubitale etiam
titulo diversitatis rationem in restitutione
fidei commissi et aditione hereditatis nam fi-
dei commissi restitutio absque servi consensu
per dominum peti potest quod ~~secus~~ secus est in here-
ditatis aditione ut constat ex l. servo inbicto
ff. ad trebelianum in constituenda diversita-
tis ratione multum laborabit chasteneus in
dicto l. servo in bicto in principio num. 4 tandem illam
existimabit verissimam nam petitio fidei
commissi competit domino actione personali
ex iure suo per servum quesito et ideo absque

absque servi consensu illam excrcare potest. quod secus dicendum in hereditatis additione pro qua tantum competit jus querendi et mera facultas ut constat. ex l. precias rex ff ad l. falcidiam ex l. qui aut. Dos pro vinde ff que in fraudem creditorum hanc rationem optime probat franciscus de arethio in l. qui in aliena in principio n° 2. ff de acqui. hereditate tandem in hac 2ª conclusione ad vertendum est quod iste jussus eodem modo requiritur in aditione filij familias tex in d. l. qui in aliena in principio sed in filio familias quo ad successionem ad bonitiam in mutatum est per justinianum qui ins titutis induxit posse adiri patre recusante ut in § finali aut recuset. C. de bonis que liberis et non solum recusante sed etiam ignorante vel sciente argumento tex in l. qui potest in bichus ff de re juris ita resolbit bylig in § servus aut alienus n° 45 de heredibus instituendis et hec communiter recepta est 2m jasonem in l cum proponas n° 2 C. de heredibus instituen. et confirmatur quod ex l. 13 t° 6 partita 6 ei resolbit gregorius in v. puede el hijo ~u ~u ~u

~ Adde his ~

ex hoc tex collige quod quicquid adquirit servus ex opera sua vel ex re fructuarij acquiritur fructuario reliqua vero domino proprietatis tex in l. acquiritur § de his ff de acq. rer. dominio consonat l. 25 t° 3 partita 3. ex quo infert Justinianus hic hereditates donationes et legata dominium pertinere quod antea constituit Justinianus

in l. fructuario ff de acq rer dom. sed hoc non ita generaliter est admittendum. nam eo casu quo hec omnia relinquantur servo contemplatione fructuarij ipsi pertinebunt ut constat ex l. servi. usus fructus ff de usu fructu. cuius ratio ea est quia quando est aliquid relinquitur contemplatione alicuius vel ex re ipsius acquiri ut constat ex tex in l. additio in finalibus verbis ff de acquirenda hereditate. hanc rationem assignat J. Consultus in l. fructuario § aliquo et hunc dicimus aliquid relictum contemplatione alicuius quando nomen illius expresserit spectatum tex in l. cum aliquis. C. de usufructu. deinde sed in hac specie quis iussus erit spectandus an fructuarij vel proprietarij et glo in verbo ad dominium proprietatis habuit pro constanti iussum proprietarij esse requirendum per tex in l. additio vers preterea § alegato sed hec opinio falsa est nam iussus illius domini necessarius est cui ex negotio utilitas est perventura ita resolvit Jaso in l. si quis mihi bona in prin n° 4. ff de acquirenda hereditate idem Jaso in l. si heres n° 39 ff de acqui poss.

Nec ergo obstat § alegatus vers preterea d. l. additio quia ibi procedit consultus in casu dubio quo casu ideo requiritur iussus proprietarij quia sibi queritur heredi sed in vers sequenti requiritur iussus possessoris casu quia cuius contemplatione relicta est hereditas que ratio ~~[illegible]~~ fructuarium ipsum ~~comprehendebat~~ plectitur et ita tenendum est ut ~~~

~ Ad id idem placet ~

colige ex hoc § quod servus alienus et homo liber bona fide possessus sicut fructuariis servis

ex duab⁹ tantum causis acquirit domino bonæ fidei possessori dondiego i. us thoma
ex reliquis homo liber acquirit sibi serb⁹ 87
alienus vero domino hec conclusio probatur
in l. acquiritur si idem placet et in l. liber homo
ff de acquir. rer. dominio in l. sigs mihi bona ff
de acquir. hereditate l. i. c. de rei vendicatione
et cum bona fides in hac parte sit necessaria
tanquam servum alienum quamquo ad ho
minem liberum inquirendum est qualiter
ter requiratur hec bona fides in quo ar
gravissima dis cordia est inter consultos nam
Julianus in l. qui scit Vos si ff de usuris tantum
exigit bonam fidem in initio contract⁹
aut ulpianus in l. qui bona Vs tandiu ff de ac
quirendo rer. dominio semper requirit
bonam fidem per singula momenta (et puto
expectanda singula momenta) quam con
troversiam sine expressa cabilatione tentat
conciliari non posse equinarius baro in l. sigs
a non domino § derecz dubitatione de qua di
ficultate latissime loquitur cesbar. lib. 1 bo
riaz. c. 3 n.º 7 tandem hec solutio adaptari
potest ut vera sit ulpiani sententia in d. Vs tandiu
et cam sequendo non obstabit Juliani responsum
in Vs donec fundus evictus fuerit judicamus
illa Verba et intelligenda de initio evictionis
nempe de litis contestatione per quam civiliter
inducitur mala fides ad effectum restituendi
fructus ut constat ex l. certum in finali Verbis
C de rei vendicatione et ex l. 2. C de fructib⁹ et
litium expensis et hec intra solutio confirmata
est pl. 33. lib. 28 par. tit. 3. ita resolvit Bal
duinus in d. l. sigs a non domino pinelus in l. 2
in 2.ª parte. c. 4 n.º 53 usque ad n.º 59 C. de rei
vindicatione

Et colligo ex hoc tex quod fructuarius tantum
possidet naturaliter l. naturaliter ff de usucapio
et hec naturalis possessio non est sufficiens ad usuca
pionem glo in l. 3 verbo prescriptionem vs final
C. de servis fugitivis quam pluribus ornat bart
bald. in repetitione l. celsus n° 2 et 3 ff de usu
capionibus ex quo declaratur qualiter proce
dat tex in l. sine possessione ff de usucapionibus
et tex in regula sine possessione de regulis iuris in 6
que iura sunt intelligenda de civili possessione
sed facit dificultatem in tex in l. si vs si C. de longi
temporis prescriptione ubi usufructuarius potest
usucapere vel prescribere ex quo tex vel
fatendum est usumfructuarium habere
civilem possessionem vel sine civili procedere
usucapionem utrumque est falsum ex supe
rioribus quare pro vera resolutione dicen
dum est quod fructuarius habet quasi possessionem
civilem respectu iuris sibi competentis ad co
ligendos fructus ex qua civili quasi possessio
ne datur usucapio vel prescriptio ita solvit
glo in l. ait pretor § item ei verbo quasi ff ex
quibus causis maiores similiter glo in l. si plu
res vs de iure eum verbo ab usufructu ff de ali
bi animata similiter etiam in l. si glo si ff uti
possidetis cuius doctrinam secuntur plures
vellatum adoctissimo covar Rubias in regul
possessor in pr 2 part n° 4 de regulis iuris antonius
gomez in l. 45 n° 100 in legibus tauri
idem lib 2 variarum c. 15 n° 25. et tenen
do hanc solutionem non obstat tex in l.
naturaliter quia ille tex procedit respectu
rei ex qua colliguntur fructus que natu
raliter tantum possidentur ius autem colli
gendorum fructuum quasi

cibiliter possideant ita resolbunt s. dicti d. dd. dondiego . i.4 thom.

Ad § penultimo

colige . quod per procuratorem nobis acqui
ritur possessio et reliqua omnia que ex ea
secuntur ut in l. traditio § finali ff de acqui
rer. dominio in l. § per procuratorem ff
de acquirenda possessione in l. C eodem tit.
consonat l. 3 et 4 titulo 30 partita 3 sed
huic conclusioni obstat iuris regula que
habet per liberam personam iuri nostro
non subiectam nil nobis queri posse tex in §
alterij de inutilibus estipulationibus in l. que
cumque gerimus ff de actionibus et obligationibus mihi
secus ex difficultatis huius vera solutio constat
ex distinctione quam facit consultus in loco
que civiliter ff de acqui. rer. dominio ubi dis
tinguitur an fiat acquisitio per actus civiles
et tunc nil nobis queri potest nisi per nostram
personam uel iuris nostro subiectam ita proce
dunt iura alegata in hac dificultate uel fit
acquisitio per actus naturales et tunc per
quamlibet personam acquirere possimus licet
iuris nostro non subiecta dum tamen habeat man
datum nostrum ita resolbunt scripbentes omnes
in l. certi conditio § si nummos ff si certum peta
tur maxime alciatus ibi n. 2 pus puratus
n. 30 corasius in repetitione l. frater a fratre n.
40 de conditione indebiti ff et huius distinc
tionis ea e ratio quia actus naturales ratione
cibilis ~~tolluntur~~ tolli non possunt cum ius natu
rali potentius sit civili ut in §§ finalis § de legi
tima agnatorum tutela at uero actus civiles
cibili ratione prohibentur cum res per quascumque
causas

don diego 1us thomo · nascitur per easdem modi sl bahu ut in l. nihil tam naturali. Hacrespo^ty etin § si aliquis sed possessio actus est naturalis ut constat ex d. l. 2 aque civiliter atq si ideo per procuratorem acquiritur possessio et ita debet intelligi tex. in l. solutum § per liberam. Hacipis actio quatenus actio pignoris non queritur per procuratorem. licet pignoris possessio per procuratorem possit aprehendi —

sed praecedentibus facit dificultatem tex in l. quoties. C. de donationibus que sub modo ubi queritur jus absenti per actum juris civilis videlicet per donationem. quem tex optime explicat antonius gomez in l. 40 n° 3 in l. l. tauri et illius tex solutio est ut procedat favore liberalitatem exercentis ut optime resolbit cobar. lib. 1° variar. c. 14 n° 2. —

ex quo ille tex dupliciter ratione potest procedere quando donatio incipit a promisione ex ratione liberalitatis quando incipit a traditione ex ratione actus naturalis in quo a^r obiter est advertendum ut traditio vera vel ficta eundem operetur effectum ut resolbit cobarrubias ubi s. et hec decisio hodie ampliata est ut non solum jus absenti queratur ex donatione verum etiam dominium et possessio ita disponit l. 7 tit. 4 partitas. —

ex quibus omnibus resultat explicatio ad tex. in l. penul. C. ad exibendum quatenus absenti actu naturali deposito non competit actio ex juris rigore absenti competit tamen actio utilis equitatis causa que equitas procedit ex actu naturali arg. tex in l. sicut met. —nitio

in finalibus · Ubi sufficeret tum petatur tandem ex precedentibus explicatur tex in l. certi condictio · Sufficeret numerus sed secundum ubi exactio numerationis naturalis queritur absenti ius circa quam · l. solet Bulgariter dici procedere illam · l. mutui fabore sed fabor mutui in hoc consistit ut ex pecunia que iam non est mea ex mea boluntate absenti ius queratur ita inuit ibi Bart. in nota · et hec ratio mutui cesat in reliquis contractibus et ideo sine illa spetialitate queritur ius absenti ~

~ · finis huius tituli per quas personas · ~
~ · nobis a doctissimo don ~
~ · diego de ayala ~

sequitur modo expli
candus tt. quum
eo qui in aliena
potestate e

in Rca hac inpo. Justini acturus in hoc tto de actionib. que dan
tur 7 patrem. vl. dominum ex contractibus eoz quos habent
in potesta. ut constat ex tex. hoc ibi et dicitur proponit Ream gene
ralem quamvis liat in Rca. C eodem solum constituit integra
ra actionum et hanc Ream proponit pretor per hec verba ego
dabo actionem 7 patrem. l. dominum ex eo negotio quod gestum est
tum cum eo qui e in eius potestate et veram continuatio huius
Rce ponit Justinia in hoc vo. quidquid a cursius in hac Rca
mali dat aliam continuationem illud autem pro cognitione
totius tt. maximum e dubium qualiter huiusmodi actiones
dicantur introducte a pretore ut constat ex §. 1o et 2o 7 eodem
cum dominus ipse. l. pater concedendo peculium remanserint
obligati de iu. civili in eventum debiti contrahendi per fili
um aut servum peculium. n. nil alliud continet quam ad
minis trationem bonoz. per debita aut credita ut in. l. qua
tuberonis et in. l. non statim ff. de peculio maxime qz in ter
minis actionis tributorie de qua in §. 2o 7 eodem cum ibi
pater. l. dominus sciant debitum contrahi per servum aut
filium jam extrahi a dictio. teneritur de iu. civili ut in. l. pa
ulus. ff. rem ratam habere unde jam maxime obstat
tex. in §. actiones autem 7 de actio. ubi Justinia docet quod ipso
iure non tenentur pater. l. dominus sed pretor dat ac
tionem de peculio ubi usilus n. 35. et 36. dicit dificul
tatem hanc esse inextricabilem et refert plures dicen
tes quod teophilus nec dorsters non intelexere iux civile
quod docuerint quod pater et dominus non sunt obligati de
iure civili in hoc 7 casu

tu autem adverteas quod hec verba ipso iure aliquando signifi
cant iux civile aliquando vero iux pretorium iuxta
subiectam materiam ut in. l. sitius 18. §. 1. ff. de pactis ubi
ista verba significant iux pretorium qm. actio furti mani
festi pretoria e ut in §. furti 7 de perpetuis et tempo actionib
et ita inteliges quod hec verba significant aliquid fieri sine
facto ad minimculos aut ad [illegible] ut in. l. quesitum §. 1. ff
de dis tractio. pignoz et ita jam inteliges tex. in d. §. actiones
quod ideo. l. ibi non negatur obligatio de iure civili sed [illegible]
quod ideo. l. ibi non negatur obligatio de iure civili sed potius dicat
[illegible] qz talis obligatio respicit peculium et ideo pretor dat
actio [illegible] de peculio.

2o inteliges. tex. in §. quos. aut 7 de bonoz possesione ut
ibi ista verba ipso iure non sumantur pro iure civili
qm. repugnat materia illius Rce que agit de iure pre
torio 2o qz iam ille tex. adduceret ineptam rationem in
verb per. l. n. qz eset eadem Ro cur dicto quod e absurdum
2m gl. verba non habent in. l. ff. ff de procuratoribus officio eso
ris ubi notat late Jasom n. 2. qz hic eset sensus quos
vocat solus pretor ad hereditatem non fiunt heredes de
iure civili qz tantum per iux civile fit aliquis heres de
iure civili unde hunc ee verum intellectum illius tex.

observabis quod qui vocantur de jure pretorio non ex
solo jure fiunt heredes. hoc est domini ut in §. ff. de
here qualitate et differentia sed ita demum si pretor
dat eis bonorum possessionem tunc loco dominorum haben
tur quia pretor dominum quidem non facit sed possessorem
ut in l. qui usum fructum. ff. si usus fructus petatur.

in tex. ibi diceteris que eorundem nomine

ex tex. hoc dum probat quod ex persona filii aut servi agitur contra patrem
vel dominum in peculio tam colliges quod agitur contra ipsos eadem
actione qua erat agendum contra filium aut servum ut in l.
mandati 48. ff. de negotiis gestis ibi magis est ut ex persona
eius ut sic ex tex. hoc intelligas veram esse communem sen
tentiamque habet quod hujusmodi actiones de quibus agitur
per istam tamen eam non sunt distincte actiones sed
adjectitie quia adhuc remanet prima actio que nata est ex con
tractu bone fidei sive ex stricti juris gesto. cum servo
uo aut filio familias licet eadem actio sumpserit
eam qualitatem de peculio. l. de in rem verso 25 ff. prout
docet Justinianus in actionibus arbitrariis in §. preterea
quasdam l. de actionibus et ita tenet glo. prima in §. ff. eodem
et glo. prima in l. si in plures. §. hec actiones ff. de exer
citoria. et est communis sententia 2m Jasonem in §.
actiones aut contra ho. n° 26. licet in n° 27 et usilum 47
teneat contrarium immo quod sint actiones separate
et semper sint ex stricti juris per tex. quem dicunt opti
mum de jure. in l. mora 32 in §. in bone fidei ff. de
usuris hinc pro ea sententia quam simpliciter sequi
tur cacius in d. §. preterea n° 3 et Jasonem sibi contra
rius in l. in actionibus n° 2 ff. de in litem jurando
tex. celebrem expendes. in l. 3. §. sed si filius ff. de pecu
lio ibi cum ex ex stipulatu ubi docet juris consultus
quod pater quando convenitur de peculio convenitur
actione ex ex stipulatu qua tenebatur filius quia post
illam stipulationem fecit compromissum ponde
ra quod illam dictionem ex. que denotat causam im
mediantam ut in l. 1a §. ex incendio. ff. de incendio
ruina et naufragio. denotat peralta in l. cum autem
pater. n° 13. ff. de legatis 2 docet ille tex. quod pa
ter convenitur eadem actione que debebat con
veniri filius familias pro eadem communi expendes
tex. in l. 3. quando actio de peculio est annalis ff. ubi probatur quod licet
intentur actio in peculium adhuc in talis actio servat suam
primam naturam et facit etiam pro communi tex. in l.
3. §. cui congruit ff. de peculio et ibi notat glo. Item mandati
Recolistat tex. in §. in bone fidei quando ibi ideo non in
cipitur mora patris. l. domini quia licet ibi conveniantur de
peculio hinc conveniuntur ex contractu filii. l. servi ut pro
batur in hoc tex. et in §. ff. eodem et ideo incipitur solo
mora. filii. l. servi.

Sequitur explicandus
tex. in §. siue igitur
hoc tt. ino.

pro intellectu huius tex. qui aut negotiant in bictis dominus
et tunc possunt Nasci quatuor actiones videlicet quod iussu
exercitoria institoria et tributoria que dantur in
solidum contra dominum aut ipsis ignorantibus et nascuntur
duo videlicet de in rem berso et de peculio et tunc sunt
primum agat de actione quod iussu maximum est du
bium qualiter differat hec actio ab actione manda
ti in qua dificultate nimis torquet accursius in l. si reij
§. ubi quod iussu ff. de in rem berso et in l. si tiuj C. man
dati et in l. 1a glo. 1a ff. quod iussu et in l. si mandato r. C. hoc
tto. ubi fulgosius relinquit cogitandum et baldus osten
dit esse questionem nimis controbersam tu autem ele
ganter disolues dificultatem hanc ex hoc tt. in uo
eadem ratione ut animad bertas quod justinia. hic docet
quod si aliquis gerat Negotium cum seruo jussu sui domini
pretor dat actionem in solidum contra dominum ex iussu ip
sius et eadem ratione dat pretor actionem institoriam
etiam si ex prepose fide jubeat in qua actione institoria
si habet iuris principium quod dominus ipse tenebitur tali
actione institoria qui tex. probat quod adiectio alterius
obligationis non extinguit actionem institoriam sidi
minus tenetur dupliciter actione sic igitur ex d. §. quod ues
resolues si mandatum dirigatur in liberam persona
ut cum seruo gerat aliquod Negotium competit
contra dominum tam actio mandati quam per iussus
quia iussus resultat in personam serui quoniam intencio
domini dirigitur in seruum licet verba conferant
in aliam liberam personam arg. legis cum patre
§. donationis delegatis 2.

ita quod ad bertes quia mandatum dirigitur in liberam
personam et non inducit Necesitatem ut in l.
2. in fi. ff. mandati

Jussus uero dirigitur in personam serui qui tenetur
parere domino ut sic inteligas tex. in l. 2. in fi
ff. quod iussu quidem ibi iubens non tenetur actione
quod iussu quia serbus erat alienus Nec quod tenebat
iussus iubentis unde si in illo tex. fuisset mandatum
alteri qui debebat contrahere cum seruo alieno
tunc teneretur actione mandati iam quod Notabis
duas diferencias inter actionem mandati et inter
actionem quod iussu quia illa semper est bone fidei § actio
num.

p.

T de actionibus hec uero. aliquando erit extricti iuris aliquando bone fidei —.

2a diferentia e quod actio mandati competit ex contractu inito cum suo domino sed actio quod iussu non alias competit nisi contractus gestus sit cum seruo ut dicit tex. in l. ffi ff quod iussu et ita debet libelus formari habita mentione contractus ipsius serui ut e tex. in § ffi T eodem —

in eodem § Siue igitur —

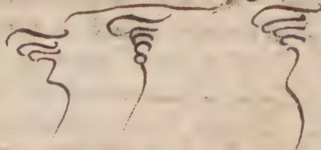

franco gomes. di balenzuela
pescador de martos.

ni Sil deest. sed. Franse.

in lex. ibi magistrum navis
preposuerit et ibi sui rei
gratia.

Nota bene hunc textum compendiosa quibus Justinianus comprehendit illa quatuor requisita in actione exercitoria que proponit lex. notabilis et ibi colligit Bart. in l. ff. ff. de exercitoria, videlicet quod vere fuerint prepositus servus. l. alius ipsi navis et quod mutuum fuerit factum servo in utilitatem navis et in congrua quantitate et in loco com... quia que prima potuerint requisita comprehendit Justi... hic in illis verbis eius rei gratia. hinc. n. si quatuor concurren... tibus tenetur exercitor navis in solidum licet servus pos... tea mutata voluntate consumserit male pecuniam et ... initium mutuationis non autem finis con... sumptae pecuniae. ut in l. 1. a. §. non autem. ... unde querit ... ff. de exercitoria quem lex singulariter nota ... ad pragmaticam ... carnes y lana ... latam in curiis ... anno 1548 ut non incidat in graves illas penas quicumque ab initio emerit ... mentum carnes aut lanam ... familia ... bendat ... ex aliqua causa ... non indigens postea ... in tractatu de utroque ... ex pluribus tradit ... in tractatu ... obstat lex ... in pref. ... n. 78 neque ... ad ... in l. sed si Julianus ... §. proinde ff. ad ... ab initio ... ubi fingitur aliquid fuisse factum ab initio ... animo quod postea factum licet a principio fuerit animus contrarius quia respondebis quod ibi fingitur ex equitate contrarius quia respondebis quod ibi ... si ... licet quod filius ... pecuniam in rem ... animo ad initio ... ab initio ac ceperit malo animo ad initio ... materia d. §. unde querit ab initio intervenit ... animus et ideo non debet fingi delictum quod postea intercessit.

Neque obstat lex in l. 3. §. quid ... ff. de in rem verso ... respondebis cum dicto in l. credi... in ... n. 2 ... quod ibi ideo requiritur quod fuerit versum in utilitatem ... quia servus contraxit ignorante domino et sic ... procedit in actione de in rem verso.

Preterea nota lex hunc in ... duas actiones ... in l. 1. a. in ff. ff. de exercitoria ... exercitorem navis ... alia actio ... quedam ... et alia ... preposuit ... preposuit liberam personam et alia quod preposuit servum. hic n. lex probat quod eadem sit actio neque obstat lex in l. 3. §. hic actiones ff. de exercitoria quia illa l. loquitur de actionibus ipsis principalibus neque significat quod actiones exercitorie sint diverse.

ad lex. hunc ibi in verbo ... ibi servum ... preposuerit intelligo servum ... prepositum tabernae ... cuilibet negotiationi quod ... l. ... fuit prepositus

.l. per patenciam domini exercat aliam negotiationem ut in l. 1.a §. magis itum autem ff. de exercitoria in alterum. l. etiam quotiens licet servus esset prepositus certe negotiationi jata tum exercuit aliam negotiationem quam solebat dominus ut ē tex. mirabilis quotidianus et multum tenendus 2m paulum ibi in l. ff. ff. quod cum eo.

Nota ulterius hunc tex. ibi negotiationi ut hinc intelligas plura jura que tradunt dari utilem institoriam ut in l. cum qui 19 in p.o ff. de institoria et in l. si ueritas. l. amico 32 in ordine ff. de negotiis gestis quoniam illius juris institor ille erat tantum prepositus uni facto videlicet pecunis mutuis accipiendis non autem erat prepositus negotiationi que significat universalem quam dam gestionem ut in l. cum duobus §. 2. §. quidam sagarias administrationem .l. negotiationem. ff. pro socio et in l. 5. §. ad negotiatores. ff. de jure in multatis et ideo cum in edicto pretoris solum esset proposita actio institoria in casu Negotiationis iam consequitur quod in facto casu particularis erat danda utilis actio institoria cum non sit excripta in albo pretoris et hanc intelliges veram ee rationem quid Jason. et alii illius omnes ... alii in l. si institorem ff. si cer. petatur non perceperint veram rationem.

et ita etiam intelliges tex. in l. Julianus. 14. §. si procuratori ff. de actionibus empti quidquid paulus ibi tepida verit

Sequitur explicandus.
tex. in §. introduxit

colige ex tex. si cum servo contractum ē equaliter de conditio domini et ceterorum creditorum pro intellectu preinte quod hec actio tributoria solum habet locum quotiens servus contraxit in merce peculiari si hic contrahat in re dominica tunc competit actio institoria que due actiones vitris inter se differunt et ideo non possunt concurrere ut in l. sed si pupillus 17 in ordine §. item si plures. in ffi ff. de institoria unde cum sit Natura peculij ut posit cum servo contrahi impeditumetiam ē voluntatem domini ut ē tex. Notabilis in l. siquis servum 30 in ordine in ffi ff. de pe culio iam maximum ē dubium quare requirat scientia domini et patencia per Justiniane hic quam obstat Juris regula que habet quod qui potest contrahere aliquo in vito multo magis potest ipso sciente ut in l. qui potest. ff. de re juris. unde melius videtur sisse Justinianus hic quoniam requirit scientiam et patientiam domini quoniam potest dominus solo volunta-
te

adimere peculium servo ut in l. peculium e get in l. non extatim § ff de peculio etsi deo sine videat dictio dicte legis siqs servo prout videbis apud exscribentes omnes in § actiones autem. I tto. i° per bart Jasone et crotum in l. frater a fratre ff. de condict. indebiti tu tto. i° intelige veram rem. illius l. etiam arcare gula lex. in c. cum super abatia in ff de off. delegati et in l. multum interest ubi notat glo. vbo potest C. siquis alteri .l. sibi qm cum peculio sit quedam libera administratio permissa servo .l. filio qm peculium e .l. ut patrimonium ipsorum ut in §. actiones I de actio ideo licet dominus posit exprese revocare peculium tn sibi velit peculium remanere iam qd voluit silicet ne contraheretur cum servo in peculio manente peculio id non potuit facere et qd potuit revocare peculium vidilicet id non voluit et ideo cum repugnent volun tas et potencia neutrum raptum e ut in di. regula et ideo atenditur prior voluntas domini que fuit tempore concesionis peculi per quam datur libera administratio peculi at arnen quo dactiorem tributoria de qua in hoc lex consideratur sciencia et paciencia domini qz non conb. sequitur nit dominus de peculio ut in §. ceterum I eodem qz si convenitur dominus de peculio sibi mo deduceret sibi dibitum ut in l. peculium io ff. de peculio et in §. qd autem I eodem et in in actio tributoria non deducit totum sum dibitum sed solvit prorata ex creditoribus et sibi qd si non tribuat datur a pretore c ipsum actio tributoria

sequitur. lex. in §.
pre terea. isti tto.

colige ex lex. si cum servo fit sit contractum ignorante domino datur I dominum actio. l. in peculium .l. in id qd e dibitum in rem domini premite pro intellecti qd in rem versum non sigm ficat aliquid accusisse lucro domini sed qd fuerit consumtum a liquid in negotium domini ex cause necesaria .l. utilis ut in l. 3. §. 1° et §. mec non ibi ff. de in rem verso et per hanc actionem consequitur insolidum creditor illud qd fuit expensum in negotium domini .l. patris secus autem in actio de peculio item hec actio de in rem verso e perpetua et durat semper post mortem servi .l. filii ut in l. 1a ff. de in rem verso actio autem de peculio e anuali e ut per totum ff. quando actio de peculio e anualis in qua actione de in rem verso id precipue atenditur vidilicet utrum aliquod fuerit ex ponsum in effectu ut e lex. hi. constat. ibi expenderit ut iam respondeat pro. hunc lex. in casu qui sit diatimo.

competere creditori de in rem verso si servus vel filius in rem domini vel patris amiserint in ludo et postea rebi[...]rint et in rem domini easdem pecunias consumpserint quia solum consideratur finis ut tex. in l. sed Julianus § si proinde ff. ad macedonianum § 3 versus ut et si prius in peculium ff. de in rem verso et ita cave a glo. 2 in l. si minor 3 § ff. de minori et platea ff. sub ad tex. ibi licet n. una sit actio mixtum est quomodo graviter ff. torquatur accursius et ceteri excribentes et in l. 1ª § quod autem ff. de peculio versus aut de in rem verso l. filius familias in ff. ff. de in rem verso utrum hec due actiones sint diverse et tantum concludunt omnes quod sunt diverse quia in ipsis est diversum medium concludendi ut bart. in l. si prius ff. de novi operis tu tamen longe aliter resolves per tex. hunc sit et mas est unicam actionem que competit ex contractu gesto cum servo potest tamen talis actio intentari cum diversis qualitatibus de peculio aut de in rem verso et ita pendente judicio potest actor variare ut l. in delictis 4 § sive tracta ff. de noxalibus et postquam lis fuerit finita poterit actor redire ad eadem causam seu qualitatem hoc est si actor fuerit victus in actione mutui quam intentabit de peculio poterit in alio judicio intentare eandem actionem mutui in qualitatem de in rem verso per tex. in l. habebat 13 ff. de institoria.

Sequitur tex. in § ~~quod~~ cum autem explicandus.

colige ex tex. dominus convenitus de peculio primum deducit sibi debitum non autem deducit quod debebat hic dispensarius servus servo vicario. Nota in hac materia mirabilem fictionem juris quia fingitur dominus prevenisse servum et cum eo egisse ut sibi ante omnia solvat debitum ut in l. peculium 10 ff. de peculio ut jam ex hac fictione animadvertas pervisa verbum intellectum tex. in l. si pro patre 10 § si domini ff. de in rem verso dum probat quod si servus dicet aliquid domino et petit ab aliquo pecuniam mutuam quam redidit domino vel in ipsius domini negotio convertit inquit tex. quod non nascitur actio de in rem verso contra n. dominum et ratio quia cum fingatur dominus prevenisse servum jam fingitur servus accepisse eam pecuniam cum voluntate domini et non domino ignorante que ignorancia requiritur in actione de in rem verso ut in § preterea T. eodem. et consequenter dominus.

Amada prestoza mia. Pus des fuidos me maltratan tus desdenes ...

recipit talem pecuniam non tamquam alienam sed.
tamquam sibi debitam et ita eleganter probat ille lex.
dum subdit non videri versum. quasi dicat iurisconsultus
q[uod] inspecta verita[te] rei et vera ignorantia domini fuisse qui
dem versum in rem domini sed attenta fictio[ne] non sunt
censetur versum.

et dum hic lex. subdit q[uod] dominus convertit de peculio
servi ignarus non dedit debitum ab hordinario servo vica
rio Rem veram colliges. ex l. si servus. 18. ff. de peculio
vir[tu]te q[uod] peculium est quidquid teophilus hic conetur
asignare aliam Rem que non placet.

Sequitur lex in
§ ceterum hoc
tt°.

colliges ex lex. si concurrant actio q[uod] iussu institoria. exer
citoria de peculio et de in rem verso cautius actor debet
intentare illam actionem que datur in solidum et si
concurrant tributoria de peculio. et in rem verso. debet
actor esse cautus ut dicit cubstanciis ciat discernere quam
sibi expediat intentare sed circa principium huius lex.
animad vertas. videre erasse Justinianus dum proponit
concurrere actionem institoriam exercitoriam et de
peculio q[uo]d est falsum q[uonia]m. actio institoria. l. exercitoria
solum habent locum q[ua]n[do] servus negotiatur in merce
domini et tn actio de peculio habet locum q[ua]n[do] in mer
ce peculiari et hinc q[uod] actio tributoria q[uonia]m solum
competit q[ua]n[do] servus contraxit in merce peculiari
sciente domino. ut in §. introduxit C eodem ideo
non potest concurrere cum actio[ne]. institoria ut in l. sed
si pupilus ij in ordine §. item si plures. ff. de institoria
ideo ut Justinianus defendas caute refferas illa verba de pe
culio ad alia verba qui iussu domini ut sic dum iste
due actiones de peculio et de in rem verso hic subor
dinantur q[uonia]m hordinem litere actio de peculio re
feratur ad priorem actionem q[uod] iussu et actio de in
rem verso ad institoriam et exercitoriam valet. n.
argumentum in iure ab hordine. litere ut in l.
q[ua]n[do] hes 40 ff. de usu fructu et in c. siquis iusto impe
dimento 46. de electio[ne] lib 6.

ad 2m p[ar]tem huius lex. dum agit Justiniani hic q[uan]do
concurrit actio de in rem verso cum alijs actionib[us]
supposita casum celebrem in quo sola actio de in rem
verso potest competere videlicet si quis mutuaberit
certam pecuniam hominis pauperi qui non est sol
vendo.

quj eam consensit in alimentis filiorum habentum 14
Mater nas poterit a filiis recuperare hac actione
de in rem berso que etiam competit ex contractu
hominis liberj prout e tex. in l. ej quj in ffi C. q
cum eo quj expresius e pro hac sentencia. facit
etiam tex. in l. si pretium C. de procuratori et etiam e sente
ciam q filii teneantur actione de in rem uerso tenet gasom
in l. si [illegible] serbum n 1 ff. sicut petatur et suanes de plater
in l. uxorem C. de donationibus fol. 10 et cabosa cautela
246. q q d relinquunt cogitandum bart in l. his
solis ff de condictione indebiti et tex. in l. his solis in
obstat quum dicit q condictio ex mutuj non competit
contra eum quj [illegible] posuit pecunia sed contra eum quj re
cepit pecuniam respondebis n. q licet illa. l. loquatur
in sola condictione non tamen procedit glo. condictio inter
tatur cum ad sectione de in rem berso.

sequitur tex. in §. que diximus
cum §. illud interpretando.

collige ex tex. in hac Materia d. in serbo procedunt
etiam in filio familias nisi quoad Mutum cuius ra
tione nec filius potest conbenire nec etiam pater de
peculio propter prohibitionem Macedonianam conso
dat. l. 4. tit. 8. par. 5. cuius senatus macedonianus
cam intelliges ee Rem. quam hic proponit justinia
in ffi bidelicet q sepe filii familias grabati hore alie
no insidiabantur bite parentum que Ro cum simi
liter procedat in casu in quo filius familias recepit
Mutum a fratre suo idem etiam in eo casu dicens pro
cedere hoc senatus consultum ex regula legis illud
ff. ad l. aquili et in §. 1 in ffi de lege bidelicet q
cum eadem sit Ro debet idem jus ee ut ita cabeat
a glo. magna in d. frater a fratre ff. de condictione
indebiti quam ibi commendat gosom n 13. et gre
gori lopez in d. l. 4. glo. ff quj omnes locunt
contra tex expresum ff. Sunt autem plures casus
in quibus cessat hoc macedonianum quos reffert
glo. hic cuj concordat. l. 5. et 6. tit. 1 par. 5. et i2
casus ponit paulus chas trensis in l. sed Julianus
§. quamquam. ff. ad macedonianum. inter alios
ille e pretipuus casus si fiat mutum filio familias cau
sa extudj in alimenta seu libros. ut in d. l. sed Julia
§. q dicitur et in l. macedoniani C. ad macedonia
num hodie tamen per Xbam. l. regiam factam pin
cie 1542 petitione 6. etiam in hoc casu non obliga
tur pater et licet grego lopez in d. l. 6. glo. penul
nouissime dicat posse teneri q illa l. d. regia procedat

in casu inquo filius mali consunsit pecunias mutuatas hic tamen tenuis contrarium, cum ea l. loquatur in casu inquo filius ipse potest conveniri et sic constat bene expendisse pecunias alioquin . n. non posset conveniri propter macedonianum ut probatur in hoc §. et in d. l. macedoniani quod etiam confirmavit Gregorius ex eadem . l. regia dum disponit in illo casu assignans rem nec teneatur pater quia filii familias extudentes . . . solent eas pecunias male consumere quod iam . . . pont illa . l. idem est dicendum si aliquid in bonis usuconsumantur pecuniae mutuatae

Sequitur tex. inst.

vide . l. . . . par. s. et in tex. ibi eque . . . cum haec dictio sit implicativa prout resolvit Jason in l. si abogato n. ij ff. de adoblitionibus iam hic tex. videtur probare quod in his casibus similiter etiam servus . l. filius possint conveniri ex contractu gesto per ipsos quod etiam probat tex. in l. si institorem 29. ff. licet petatur ibi etiam et in l. 1 §. . autem ff. de exercitoria . . . obstat . l. . ff. de institoria que . l. singularis est ad factores mercatorum ad probandum quod ipsi factores non remanent obligati sed solus dominus qui eos preposuit licet . n. Jason . dechius . et alciatus in d. l. si institori desiderant in hac difficultate tu tamen cum distinctione resolves

+

De adquisit. per adrogationem.

Sequitur interpretandus tit. de adoptione per arroga.

Circa Rem huius tit. nota adoptionem adoptare garo lib. 1 institutionum tit. de adoptionibus adoptionem nostrum hunc similem esse ut quis filium habeat quem non potuit generare quam diffinitionem sequitur conanus lib. 2 comentariorum c. 13 post principium eam quod melius rei sustanciam exprimit quam aliam acursii in §. 1 de adoptionibus tit. de adoptio et alios teophili instit. eiusdem tit. et alia azonis in suma C. de adoptionibus quam probare videtur l. 1 tit. 16 par. 4 nec sustiam quis quam constat l. prestat altera eiusdem rei diffinitio brisonii de verborum significa. tit. adoptio

usus adoptionis quam vetustissimam ex plurimis deducit sinigerius ad Rem de adoptionibus inveniendi Ro illa fuit 2m conanum citatum quia ita natura comparatum est non quilibet liceat generare et si liceat non cur filios suos abstulit qui digni existimentur paterna sucesione et nominis familie et ita constitutus est hic modus quo his qui potest sibi aliquem in filium ascisare ex quo nomen ipsum adoptionis deductum est quae ex multis optemus et deligamus quem familie gentis que nostri inseramus.—.

hec autem adoptio in duo capita dividitur primum adoptionis nomen generale retinet eorum qui sunt sub alterius potestate. 2m peculiari vocabulo arogationis significatur pertinet ad eos qui sunt sui iuris in l. 2 ff. de adoptionibus in §. 1 T. eodem de adoptionibus tradidit casus ubi est ulpianus in fracmentis tit. 8 l. 7 tit. 7 par. 4. cum vero cum adoptio hec in ex petie celebretur necesarium fuerit adoptatum a patris sui naturalis liberare potestatem constat in iis adoptionibus celebrandis interveniri oportere 3. illas venditiones et manumisiones quibus filii a sacris paternis eximuntur ut in §. preterea T. quibus modis ius patrie potestas solbitur elegans tradit eleganter casus in tractatu tit. 6. ulpianus in fracmentis tit. 10 et tradit costa in l. gallus §. et quid si tantum 3 par. n. 45. ff. de libe. et posth. de Silbester a dombrandino in notis ad tit. m. de legitimo parentum tutela et cusaacus lib. 5 observationum c. 18. et sigonius de antiquo iure romanorum lib. 1 c. 10 et brisonius lib. 1 selectarum antiquitatum c. 12 eaanti observatio necesaria erat in filiis ceterum in nepotibus et ceteris liberis unica tantum erat opus venditio et unica manumisio ut probatur in l. certum § filia ff. de iniusto rupto irr. quia una emantipatione in adoptionibus vero tantum erat necesarie in filiis due manumisiones et in ceteris nulla hec autem omnia circa emancipationes dicta iam sunt sublata per iustinianum in l. fi. C. de emancipationibus liberorum et etiam circa adoptiones sustulit eadem soleria idem iustinianus

in l. fi C. de adobtionibus. cuj ade balduinus in lustiny ano pagina 190

ex hac betustissima quam expesui in adobtionibus obserbatione colligitur apud constantinum magis tratus adobtionum celibrari potuisse jure betere apud quos ea solemnia per agi poterant que solenitates legis actionis apelatas fuisse constat ex l. 2a §. eis in de ff de origine juris etenim ne populus post leges 12 tabularum in certa l. bagaretur certus solemnis quo modo constitutus e quo homines agerent is quo modo apelatus e legis actio et eadem Ro qs lege agere dicitur 2m qui e inteligendus lex in l. 4 ff. de adobtionibus et tex. in l. 3 ff de off. pro consulis et tex. in l. 1 ff de off. jurilibus alexandrini et tex in l. 1a C. de adobtionibus neque ad ea jura admiti possunt in terpretationes quas congesit crotius in d. l. 4 et in d. l. 3. neque etiam alia quam posuit conanus lib 2 comentariorum c. 1. 5. n 2o et rursus alia rebardi ad leges 12 tabularum c. 16 ex quibus iam inteliges eos actus legitimos apelari in l. actus legitimi ff de re. juris in quibus hec juris solemnia interbenit quales etiam legis actiones eleganter ita rebardus tibi inf.

hec autem adobtio ex superioribus solenitatibus facta filium liberabat a patris naturalis potestate et eum dum transferebat in adoptivi patris familia et ita filius adoptatus omne jus sucesionis in bonis patris adobtivi bonis consequebatur ut in §. adobtivi in de exereda liberorum et in §. minus c de here ditatibus que ab intesta diferunt diferentia autem erat utrum qs in loco filii l. nepotis adobtaretur justa l. adoptiones 43 ff. de adoptionibus ea carte Ro qs diversa erat filii sucesio a sucesione nepotis ut inf. Xs sed non ita in dexeredatione liberorum berum quam in ingenis fuit controbersia inter beteres jure consultos an filio adoptato aliquod jus sucesionis superesset in bonis patris naturalis ea controbersiam sustulit justinianus in l. cum in adoptibilis C. de adobtionibus et in §. sed hodie. T. eodem ubi statuit tunc demum filius adoptatus in potestatem adobtantis transire et jura sucesionis in eius bonis consequi cum adobtatus ab abo materno l. a paterno filio iam emancipato ... jus quo sucedendi ab intestato in bonis adobtatoris dumtaxat relinqui ut probatur in eadem l. cum in adob. ... Xs sed neque articulum illud in animadvertenda constitutione n suam retulisse justinianus ... §. sed ea omnia de here ditatibus que ab intestato diferuntur ubi dum minus adobtionis qs fiat ex tribus maribus e explicandus 2m tes philus ibidem considerandum in e q dum qs in d. ... ea dobtiones inter robo demosthenes asereebat contrabersum e ... apud jure consultos an in ea spetie bonorum posesio stabulas competeret

erat licet eam sequantur ibidem omnes. et balduinus in Jus
tiniano pagina 191 quoniam de querela tantum apud eos erat quaestio
ut significat ibidem Justi. ibi actio de inofficioso ad substitutum non
posse competere bonorum possessionem contra tabulas probat tex. in §
eadem T. de haereditatibus quae ab intestato deferuntur. de nihilo
dubitandum quin querela competat praeteritis filiis adoptivis
ad exemplum matris utrisque mater T. de exheredatione liberorum
cum et in patre etiam filio in aliena familia translato
Jura naturalia remanserint et ita melius intellexit
in l. gaius § et quid si tantum 3. l. ... 182 ff. de liberis et postu
mis.

de arrogationibus autem illud premitte eas ante fieri solitas
convocato universo populo. postea vero cum populus
in imperatorem omne suum et imperium transtulit ut
l. 1a ff. de constitutionibus principum in § sed et quod principi
T. de iure naturali ceperunt etiam arrogationes per
principes fieri ut constat ex l. 2. ff. de adoptionibus in §
1o T. de adoptionibus cuius arrogationis formam post Ga
lenum qui aulugellium retulit posuit otho... in d. l.
2. et sigonius l. lib. c. 10 et rebardus de auctoritate pru
dentum c. 6. ex eo autem d. ca arrogationem consul
tam esse in d. l. 2. quoniam is qui arrogatur interrogatur an pa
trem illum velit habere et rursus pater an filium
in quo etsi a nonnullis consultus reprehendatur quia mancipa
tio ex eo appellatur contra ... quia per populi rogationem
transitus in alienam familiam fieri et defendi potest
iure consultus si consideres ex utraque ratione arrogationem
appellatam et posteriorem elegisse consultum quoniam co
magis sue tempestati inserviebat abrogata iam cum
suo tempore veteri illa arrogandi per populum consue
tudinem ita alciatus lib. 9 parergon c. 5 et otho... in
d. l. 2.

Sequitur tex. explicandus
in § 1o hoc titulo ...

in hoc principio itaque consensu ... in presentiarum hic in ...
sensu ideo introductam hanc adquisitionem consensu dixit
Justinianus contra eam quia in arrogationibus utriusque tam arrogan
tis quam arrogati consensus exi postulatur ut in l. in adop
tionibus 5. ff. de adoptionibus. sed hec interpretatio admitti
non potest quoniam Justinianus de iure agit ut probatur ibi in ...
lege duodecim tabularum. Jus autem particulares constitutiones non
sunt ut in § constat T. de iure naturali gentium et civili
Balduinus igitur et nonnulli quidam consensus recepit ...
hic interpretatur consuetudines que consuetudo ...

ē pars iuris ciuilis ut in d. §. constat. et in l. de quibus ff. de legibus. et hos sequitur bigliz. in pro n° 22 s. de pu pilari sed ea etiam sentencia exco in firmari potest. qm Justinianus hic tantum de eo iure querit quo huiusmodi adquisitio inventa ē ut probatur ibi in troducta ē consuetu dinis autem munus non ē invenire sed inventum con firmare ut in l. penultima ff de legibus.

vera igitur huius loci interpretatio exco deducitur q. cum grauis aliqua questio, et perplexa incideret disputatio quedam fori instituebatur iuris consultis simul in unum locum con gregatis cuius disputationis meminit tex. in l. 2 § his legibus ff. de origine iuris et postea etiam eadem disputatio in usu fuit ut colligitur ex tex. in l. diui fratres ff. de iure patronatus et in l. cum quidam ibi in disputando ff. de liberis et postu et ad ipsum referenda tua iure circulus post magnas siue altercationes obtinuit et in l. ff. ff. pro legato et in s. sitio. §. 1° ff. de legatis 2° et in l. cum ex uno ff. de actio et obligatio cum autem questio aliqua consensu omnium difiniebatur ius latis receptum apelabatur ut in l. exemplo §. etiam si ignorans ff de actionibus empti in §. inter omnes ff. quis satis dare cogantur ex quibus iam inteligere licet qua facto iuris consultis iure communi pres apelentur in l. si furiosi C. de nuptiis in l. in ulla C. de procuratoribus in l. verbis legis in fin ff. de verborum significatione denique cum constaret iure ciuili arogatum in potestatem arogatoris transire illa questio incidit an e' ius bona etiam in eundem transferantur et communi conse su constitutum ē transire nam cum adoptio imago que dam sit naturae ut in §. minorem s. de adoptionibus quemadmodum liberi naturales nihil proprium ha bent et omnia parentibus suis querunt ut in pro et in § 1° s. per quas personas cum fuit idem in arogatis statuere et ita ē inteligendus noster tex. ibi eo iure q. consensus quam interpretationem probat etiam tex. in pro s. de eo ci hilis ibi recipi

.in tex. ibi operarum obligationes

constat ex Justiniano hic operarum obligationes non transi re ad arogatorem patrem q. certe difficile ē cum constet ius patronatus arogatione non perire in l. sed si ad § patronum ff. de in ius vocando in l. si libertus preteribit ff. de bonis libertorum glo. igitur huius dificultatis ebitandae causa in verbo operarum dicebat id inteligendum ē de diebus ob sequialibus, et tunc autem opere ad ipsum aliquo arogatorem pertinent sed ex eo hec glo. ē falsa, qm obsequia non sunt opere

Saguza

ut constat ex titulis de obsequijs a patrono et de operis libertorum ubi tam quamdiu rubrica ponuntur et ibi quia cum pene cum subsidiariis titulis fuerit proposita et ita hanc glo. sicut eam sequatur hic facit et alberic. in l. si non sortem § libertus ff. de conditione indebiti communiter tamen reprehenditur secundum Jasonem in d. § libertus n. 19 et ca. tum lib. singularium intellectum e. 3. quod ut distinguendum sit inter operas offitiales et artificiales offitiales etenim quae sunt ex more ut natura a patrono liberto debeantur ut in d. § libertus in 2° neque ad alium transferri possint arg. l. 4 ff. de usufructu in l. si libertus patroni ff. de operis libertorum hae ad arrogatorem pertinere non possunt ex l. de R. exemplum autem harum operarum illud est servire patrono dando

artificiales vero operae sive fabriles cum patrono tantum debeantur cum eas a liberto extipuletur constitutum est ut quemadmodum hae operae ad extraneum heredem possunt transire ut in l. operae in rem ff. de operis libertorum ita etiam eodem modo possint ad patrem arrogatorem pertinere sicuti cetera bona, has autem operas non debuerit nisi eum patronus eas extipulatus probat tex. in d. § libertus in 2° et harum operarum exemplum est si libertus sit pictor vel quodvis aliud artificium non natura sed industria adquisierit jus preterea ac naturis arrogatum amittere probat Justinianus hic ibi et jus quoque adeo bonorum aut neque prestat huic arrogato succedat bonorum possessionem unde legitimi quae agnatis solet concedere ut in l. 1ª ff. unde legitimi succurrit tamen bonorum possessione unde cognati ut in l. legitimis ff. unde legitimi et in l. 1ª § cognationem ff. unde cognati in § ad monendi § de hereditatibus quae ab intestato differentie causa rei illa est quae cognatio sanguinem respicit in § penultimo tit. de capitis diminutione et ita id jus sanguinis jure civili potest ut in l. jura sanguinis ff. de reg. juris hodie vero arrogatus tamquam agnatus succedere potest cum iam sit sublata differentia agnationis et cognationis in autentico de heredibus ab intestato venientibus § nullam collat. 9.

Sequitur tex explicandus
in § in ortu ibi per arrogat.
in tex. hoc 1°. ff.

cum vero ex precedentibus § constitutum fuerit bona omnia arrogati ipsa arrogatione in patrem arrogatorem transire non bidea quo facto Justinianus ut hoc tex. in ortus arrogationes in adoptiva familia dicat ex eo tempore bona ad patrem arrogatorem transire denique monstrat hoc argumentum tex hic esse intelligendum in bonis quae patris

arogatorij non fuerunt quesita tempore arogationis que nona sunt castrensia s. quasi castrensia et adventicia que tantum quoad usum fructum fuerunt quesita patri ut probat in ss. precedenti in ssi Xbis in is autem bonis pater non iure hereditario succedebat sed ea occupabat iure peculij ad exemplum patris naturalis cum utriusque in sucessione ea parilis sit conditio ut dixi in Xbo et quea tantum iure peculij pater occupet probatur in l. p. et 2. ff. de castrensi peculio et id tenet bart et alij quos retulit bigliz et idem fecit in p.º n.º 27 T. quibus non permisum fuerit nero pater iure hereditario succedere potest ut colligitur ex autentico de heredibus ab intestato venientibus §. si igitur coll. ho. 9. inter quas sucessiones iure sunt diferencie illa vero est precipua q. si pater succedit iure peculij ea ceteris comberiri potest quatenus peculium patitur arg. ss. preterea et q. cum eo si vero iure hereditario succedat nisi confecerit inventarium amplius conveniri potest quam hereditas patitur in l. ffi §. sin vero. C. de iure deliberandi

laguna 92.

in Xibis alie persone hee persone que patri arogatorij preferunt in ss. etiam filij arogati sunt et eiusdem filij et fratris ubique con sunt l. ffi C. de suasio q. immutatum est ex causa cesante C. de legi here et autentico de fun... C. ad tertulianum quibus iuribus fratres non preferunt patri arogatorij sed simul cum succedum id q. lex probatum est ex l. 4. ho. 15. par. 6. ho... par. 6 ubi grego lopes et ibi dicta mea stam de suasio regni pagina 129. hodie vero ex legibus tauri 6 et 7 ascendentes fratribus preferuntur et ita pater arogati non concurrit cum fratribus filij arogati sed eis erit preferendus nihil q. in mutatum est circa arogationes quamvis in adoptionibus contrarium fuerit ut in l. cum in adoptivis §. ffi C. de adoptionibus preferuntur preterea patri arogatorij omnes ab intestato succedentes sustituti pupilaris et legatarij si c. si fuerit arogatio qui minor est 14 annis cum p. is arogatur cautio quedam interponebatur qua pater arogator promitebat i done sere restituturum mortuo filio arogato in adoptiva familia q. ad eum ex arogatione pervenerat ut in l. non aliter et in l. is Xbis ff. de adoptionibus preferunt

diminutio. ff. de suis et legiti heredibus. in l. tutelas in ffi ff. de capitis diminutione. y en ss. circundum s adoptiuam. sunt tex. in ss. minima T. de capitis diminutione.

preterea patri arogatorij omnes ab intestato succedentes sustitutus pupilaris et legatarius si c. si fuerit arogatio minor est 14 annis

hec autem que s. d. sunt pertinent ad sucessione patris arogatoris vel alioz ubi filius arogatus in adoptiva familia non orit. et ceteris si ab ea familia liberatus fuerit l. morte arogatoris vel emancipatione est dubium utrum testamentum quod ante eidem arogatio considerat l. si qua facta fuerit pupilaris sustitutio filio ... consi derat l. si qua facta fuerit pupilaris sustitutio posit hereditas postea ex hoc testamento filio arogato a potestate arogatoris fatebat ... ditas aditur l. ... 2m ... et dubium fatebat qui arogatio testamentum s. pupilaris sustitutio ita facta est iusta. tex. in l. 1.a ss. capitis ff. ad tertulianum in l. capitis diminutio. contra actione

in hac ipsius sententia defendit videntur lex ius noster
quibus modo dicta infra et lex in l. qui liberis §. testamento
4. ff. de bonorum possessio secundum tabulas non solum in d. §. nonnum
concedit heredi bonorum possessionem secundum tabulas quamvis
gal consultus in d. § testamento occursus difficultatis illae resolutio
quae Justiniano in d. §. nonum sit intelligendus ex lex in d. §.
testamenti: tunc demum competat bonorum possessio secundum ta-
bulas cum testator tempore quo moritur declarabat illud e-
dem testamentum more sele quam solutionem posuit glo.
in d. §. nonum verbo fuerit et bart. in l. si arrogatus §. ult.
ff. de adoptionibus ubi communem testantur Jason n° 3.9. et
bart. in d. l. si arrogatus n° 3. ff. de adoptionibus et Jason testat
n° 3.6 et [illegible] et late riminaldus in l. posthumo
n° 19.8. C. de contra tabulas et licet hec com. sententia
oppugnari possit ex lex in l. si quis filio exheredato §. penul-
timo ff. de iniusto rupto ubi cum testamentum irritum
si quis ab hostibus capiatur si tamen postea reversus fuerit valet
huiusmodi testamentum, quod recenti Judicio opus est utili
observarunt omnes. hoc tamen argumentum tibi potest ex eo
quod cum quis in arrogationem se transtulit mutasse sua volun-
tate videtur testamentum cum sine sua voluntate arrogatio
non potuerit celebrari ut in l. in adoptionibus ff. de adoptionibus
adubi quod ab hostibus capitur sua voluntate non fiat irritum
testamentum cum invitus capiatur denique hec dissimilia
componi ita potest si consideremus Jure pretorio tunc tan-
tum competere bonorum possessionem cum observata e[st]
solemnitas Juris pretorij ut in l. 2. C. de bonorum possessio secundum
tabu. ea autem erat solemnitas Juris pretorij 7 testes et
signacula eorundem ut in § in ff. verbis [illegible] secundum
[illegible] testamentum qui bonorum possessio ex hoc
testamento Jure pretorio solemni adeo competeat ut
etiam si Jure civili nullum vel irritum vel ruptum e[sset]
vel testamentum nihilominus tamen Jure pretorio bonorum
possessio competeret ut probatur in l. posthumus ff. si a tamen
si signatum ff. de iniusto rupto et tradit dixit ulpianus in
fragmentis titulo 23 vers. etiam et titulo 23 vers. si septem
ex quibus colliges recte in d. §. nonum potuisse com-
petere bonorum possessionem, etiam si Jure civili irritum
fuerit testamentum si tamen testator mortis tempore sui
Juris fuerit quod Jus proprium etiam expostulabat ut in
l. 1a §. exigit ff. de bonorum possessionibus et probatur in
d. §. nonum in fi[ne].

competit autem exceptio doli mali adversus petentem
bonorum possessionem ut in d. §. testamento nonquam bo-
norum possessio non recte data fuerit sed ex eo quod cum quis
se in arrogationem dedit mutasse videtur circa
testamentum voluntatem et ideo mutatum Judicium
testatoris in d. §. testamento desideratur ad eam exceptionem

excludendam et ita intelligi potest glo. in d. §. nonfit in eo
in decipiunt omnes ? citati auctores dum existimant tes
tamentum revibiscere cum hic arogatus liberatur a potestate
arogatoris semper. n. id testamentum validum fuit saltim jure
pretorio ut ex precedentibus constat et sic remanet expeditus.

sequitur explicandus
tex. in §. ff. hoc tto.
vro.

in tex. ibi nomine filii. Sed cum fiscus nomine suo combe
niatur et quemadmodum ... commoda ita et onera patiatur
justa. l. 2a C. ad l. Juliam. divi pii ca. id est cur arogator non
suo nomine sed fili tantum nomine combeniatur et in id
duntaxat quod bona arogati paciuntur. et constat fiscum
et patrem arogatorem volentes bona retinere comberi
en debita esse ut teneatur etiam ultra quantitatem rerum
ceptarum ceterum si bona voluerint dimittere tunc non ultra
combeniuntur. ut in fisco probat. l. j° §. an bona ff. de
iure fisci cujus quem tex. vide vart. in repetitione legis i° ff.
de off° procuratoris cesaris n° 7 et ibi vrocium ... et sic ita
est intelligendus. hic tex. ibi et si noluerit defendere eum
et hec pertinent ad debita que arogatus contraxit an
te quam arogaretur ceterum pro debitis post arogationem
contractis pater in dispriter filii nomine combenitur
actione de peculio ut observat glo. hic verbo combenitur
que ab omnibus recipitur communiter et ita §. hic re
manet expeditus.

Sequitur pre d.
famosus tt. in
terpretandis
de usucapio
ni C. ad.
d. Ilicar
cian

Sequitur modo ffamosus
textus interpretar. dus.
de usucapionibus

procinus textus intellectui premitte quod usucapio est aquisitio seu adiectio domini per continuationem posessionis temporis lege difinite quam difinitionem ponit modestinus l. 3. ff. de usucapionibus et eam ad inpugnationem pauli inpropio loco defendit Cobar. regula posessor 1a p. § unico n.o 1. alciatus in l. ea n. 25 de prescriptionibus coranus lib. 2 comentariorum iuris c. 1 differtam tem a prescriptione. in hoc quod usucapio duntaxat ad res mobiles prescriptio ad inmobiles referatur quam opinio tenet glosa. in § ... textus usucapiantur glo. d. l. 3. ff. de usucapio et quam sequitur abb. ubi omnes communiter in l. ea extra de prescriptionibus resolbit communiter prescriptus Baldus de prescriptioni 1a p. principali q. 3. proqua recepta diferentia facit tex. in l. unica §. cum autem C. de usucapio transfor. quibus tum nonobstantibus berius dices inter hec bocabula. nullam prorsus diferentiam sed quod iuris consultiptos miscue in nominibus utuntur ut ad berbum cobar. d. regula posesor 1a p. § unico n.o 3. pinelus in autentico nisi tricenale 1 ... C. de bonis maternis Cabar. prima nuestras c. 17 n. 8. 5. que opinio berisima est et a parte probatur in § ... eodem l. serbi fures. l. a 4. ff. de serbitutibus et in aliis multis que tradunt cobar. et pinelus ubi s. nec obstat d. l. ... ca § cum autem cui respondet Justinia duntaxat gratia clarioris interpretationis illam diferentiam constituisse ut ad berbum sotus lib. 4. de Justitia et Jure q.e 5. art.o 4. differt autem a consuetudine in multis que tradit glo. magistra c. ff. de consuetudine communiter receptas ut Baldus de prescriptionibus 1a p.e q.e ... matrimonium de antiquitate temporum 4 p.e n. 1 ...

Sequitur tex. in §

16 ... iura ciuilis colige ex hoc tex. usucapio iure ciuili inbentam fuisse ... inprobat tex. in l. 1o et 3. ff. de usucapio notat glo. ... tex. iure ciuili ff. de ... in § singulis ... dixi ... glo. in ... defendit late pinel. in autentico ... resolbit Baldus de prescriptionibus 1a p. q.e 4. ... in iure naturali si ... ... 2o certum tempus ad usucapio seu prescriptionem ... n. 6 et 3. p.e ... ut docet iobu sus 2o ar.o 1 glo 4 ... in regula posesor 1 p.e § unico n. ... optime interpretatur tomo constitutionum n. 2o in ... ubi communiter quam refert ... cobeant colatione 2a art.o 1.
tex. in autenti. ut eclesia romana § cobeant colatione 2a

in eodem tex. ibi bona fides est autem bona fides concientia ... ne dubitas proximi animi que fit ut bone fidei posesor inproposito ... sit qui nullum habens in corde ficmentum ... credit se iuste ab bero domino emise et recte posidere in l. 9 2o libri 2 ff. de contrahen. emtione in l. bone fidei 110 in ff. de ... signi in l. si quis fundum 43. ff. de aquirenda pos. in l. 12 tex. 2 ... par. 3. notat glo. 2 et communiter recepta 2m cobar. in regula posesor 2a p.e § 6. 2m coranus lib 3. comentariorum iuris c. 13. ... Grisonius de ... nuestras bona fides ... huic bere et recepte sententie obstat tex. in l. si quis cuncitet ff. de usucapione proemptore ubi dicitur si quis a bero domino emat si ... tiat dominium statim ... malis usus pecuniam consumtarum ex defectu bone fidei non usucapit ac proinde bona fides ex concientia et propria animi incredulitate nonprocedat resolbita ... communi interpretatio quam ad illum tex. tradit parisius in c. si diligenti n. 30 de prescriptionibus berius inteligas tex. cum curie ... inpropie loqui ut Julianus in d. ... ... pecu- dantem dificultatem casu minus dubitabili per ... niam disolbat et sit sensus quod etiam sicut ... fiat

venditorem pretium sorte pecuniam daturum habet
bonam fidem ac proinde potest usucapere que interpre
tatio suadetur ex simili decisione tex. in l. labeo ad ff.
de supellectile legata

hec igitur bona fides in usucapione triennium 2m justiniana ff
necessaria est idem probatur in ff. unica xos ob tantum. C. de usu
capione transformanda in l. numquam ff. isto tito in l. 9 ti 29
par. 3. quemadmodum etiam in usucapione et io: l. 2 annorum
prescriptione necessario requiritur in autentica male fidei in l.
longi et in l. super longi C. de prescriptione longi temporis
que tn in prescriptione longissimi temporis 30. l. 40 annorum
necessaria non e cum hoc temporis spatio omnis presumptio
...dis tollatur in l. siquis actiones §. quod siquis in l. sicut C.
de prescriptione 30. l. 40 annorum in l. 21 tito 29. par. 3. que
tn jura iam hodie correpta sunt ex c. vigilanti et c. ff. de
prescriptionibus quod in praxi etiam in foro seculari observatur
ut resolvit balbus de prescriptionibus 4 p. in x. et s. p. 9 in
n 10 gregorius lopez in d. l. 21 glo. 2 soto lib. 4. de justitia
q. 5. artº 4. licet male dubitaverit glo. xus tam chanonica
ca in d. c. ff. cujus opinio fortissimo argumento probare contend
dit adrianus quolibet 6. artº 3. cui tn eleganter satisfacit
fortunius de ultimo ff. illatione 2. quo fit ut iam hodie omni
ni jure bona fides in quacumque prescriptione necessaria sit
2m predicta ubi s. ex quare solutione 1º deducitur tex. in l.
/. unica C. de usucapione transformanda et in l. sequitur §. ali
llo ff. isto tº et in l. sic extraneus ff. de donatione inter v. et uxores
estatuentes prescriptionem semel bona f. ceptam superveniente
mala fide non interrumpi iam hodie jure chanonico anti
tas ee ut resolvit covarruvias in regu. possessor 2a p. §. 7 n 5. pinellus
in autentica nisi tricennale C. de bonis maternis n 5. 6. ratio
nem autem horum jurium sentit conanus lib. 3. comentariorum
juris c. 13. scilicet quod quemadmodum nemo potest sola ani
mi cogitatione causam sue possessionis mutare in l. cum
... C. de aquirenda possessione in l. sive eo §. servum ff. de
aquirenda possessione ita usucapionem semel bona f. ceptam
solo contrario animo non mutet nec mutare possit

2º deducitur tex. in l. et generaliter 28 ff. de noxa actionibus
permittentem usucapionem in servo pro noxa concessi iam hodie
correptum ee ut resolvit paulus in l. pretexit unico ff. de dolo
no in fertur in mala in l. sequitur §. si viam n 26. ff. isto
tº covarruvias in regu. possessor 2 pa §. 9 n 8. sed licet hec opinio
recepta sit contrarium tn potest attentari cum glo. ff. in
d. regula possessor cum glo. in c. si diligenti xos de bona fide
x. quandoque tn de prescriptionibus nam ut ubi quis
habet scientiam rei aliene sine peccato non habet malam
fidem ac proinde non impeditur usucapio ut resolvit
medina de restitutione q. 17 covarruvias lib. 1 variarum c. 4.
n 5. et que sensus rei exemplum siquis prescribat jus
* redimendi stati. de retro vendendi talis n prescriptio
licita e etiam si prescribens sciat rem a se posse auferri
intra prefinitum tempus justa tex. in l. quod si nolit §. qui
quid ita veniret ff. de edilitio edicto tradit covarruvias
decisione 172 n 4. quemadmodum etiam in casu
legis in bello §. siquis servum ff. de captivis et post
liminio reversis quemadmodum etiam emens prescribit
contra confirmationem domini et sciat rem posse a se
avocari remedio legis 2e. C. de rescindenda venditione
pinellus 2 pa c. 1º n 2 8. hoc tenet in his n casibus in ult...

versatur mala fides in retinendare etiamcum scientia rei aliene ac proinde non impeditur usucapio sed licet hec opinio in ss speciebus sustineri possit in proposita in specie dicta l. 2ª falsa videtur cum possibile non sit quin emptor qui aliud justa dimidiam justi pretii non habeat conscientiam rei aliene cumpecato cum etiam si dolus re ipsa sine ulla calliditate ipsius interveniat quo superveniente male fidei teneatur ad restitutionem ut docet la Bart in c. quia plerique 29 q. nº 30 de immunitate ecclesiarum resolvit communiter Covar lib. 2º variarum c. 4. nº 4 ac proinde iam est male fidei possessor neque hac ratione poterit usucapi quo fit ut cum de jure communi actio dicte l. 2ª 30 annorum spatio perlatur ut in l. sicut et in l. omnes C. de prescrib. 30 vel 40 annorum notat glo in d. l. 2 communiter recepta 2m Antonium go. de contractibus c. 2. n 22. et de jure huius regni quadrienii prescriptione perlatur ut in l. 4. tit. 7. lib. 5. Ordin. a jure lusitano durat 10 et quinque annos 2m pinelum in d. l. 2 2 pª c. nº 27 quod huius modi leges tamquam permittentes prescriptionem huius actionis cum scientia rei aliene ac proinde cum mala fide iam hodie jure chanonico erunt correpte ac proinde deceptus ultra dimidiam perpetuo poterit agere ut notat alexander concilio 4. volum. 6. nº 10 in nulla in c. apostolice nº 10 de donationibus per tex in l. in causa la § ss. ff. de minoribus his tamen non obstantibus contraria opinio verior est neque obstat quod emptor qui dolum ultra dimidiam justi preti decepit habet malam fidem cum sciat rem ab eo posse avocari quod respondendum est quod cum emptor ratione B ... est filiatus dominus revocabiliter donec actio intentata et res fuerit devicta non tamen habet malam fidem cum juste possit credere venditorem velle contractum illum probare utilem fortase sibi ex alia causa ut docet Covar. lib. 1º variarum c. 3. n. 5. vel potest etiam respondere quod cum in proposita specie d. legis 2ª non requiratur possessio neque factum emptoris sed sola negligencia venditoris intra prescriptum tempus actionem non intentantes quod non fit necessaria prescriptio quemadmodum neque bona fides quemadmodum in prescriptione servitutis rustice non est necessaria ut in l. sequitur in § si viam ff. isto tit. fundus n. ipse el persona non censetur prescribere libertatem

3º deducitur quod cum iam omni jure in usucapione et longi temporis prescriptione bona fides necessaria sit quod semel bona fit deceptam usucapionem superveniens non mala fides ac proinde dubitatio non interrumpit dubitatio in initium prescriptionis non cursum impedit ut docet glo. in c. fin. de prescriptionibus glo. in l. 3. § fin. ff. de aqui. possessione Bart in l. naturaliter in nº 9. ff. isto tit. resolvit communiter Covar in regula possessor 2. p. § 7. nº 4. Conanus lib. 3. comentariorum c. 13. atque ita procedit tex. in l. quod vulgo ff. pro emptore.

4. deducitur correptam esse pracmaticam di madrid petitione 157 anni 1528. disponentem salarium a famulo non petitum

ex patio trienj usucapi posse cum bona l. mala fide que in l. non omnino recepta e sed eam bene habet ut sit a multis non probet malam fidem pro domino presumatur ac proinde si ignorat sol berit neque securus sit ut docet menchaca de ultimis boluntatib §. 10 nº 33. menesius in l. 1ª C. de ser bitutib et aqua nº 43. quo sensu accipien dus e tex. in l. ffj tº 15 lib 4. in noba recopila in dubio n. semper presumitur bona fides ut notat glo. et qui bona communiter recepta 2m pinelum in autentha nisi tricennale nº 12. c. de bonis mater 2m plures quos reffert menchaca controbersiar illustrum. c. 70 nº 2º.

hec autem bona fides duobus temporibus emptionis bide licet et traditionis necessaria e in l. 2 ff. pro emptore in l. 3. ff pro soluto cum in reliquis contractibus tempore dun taxat traditionis requiratur in d. iuribus et in l. si quis pro emptore §. ffi ff isto tº. notat glo. hic nuo quibus racionem autem diferentie tradit glo. communiter recep ta in d. l. 2 nuo contrahitur aliam tradit cuiacius in d. si res aliena ff isto tº aliam conanus lib. 3. comentariorum iuris. c. 13. n. 5. berisima tm ratio diferentie bidetur quod in omnibus alijs contractib dominium transferentib duo tempora considerarj non posse nisi in contractu emptio nis et benditionis quia solo simultaneo consensu simul ac de pretio fuerit conbentum ante traditionem perfi citur in l. consensu ff. de actionib et obligatio in §. unico j de obligatio que ex consensu sunt §. pretium j de emptione et benditione ac proinde tempore emptionis et tempore tra ditionis bona fides consideratur reliqui autem contrac tus cum ante traditio nem perfectj non sint nimirum si eo duntaxat tempore bona fides sit necessaria que madmodum pactum de permutando non ditittur permu tatio donec res hinc inde tradita sit ut in l. ex placito C. de rerum bendita permutatione

in eodem tex. ibj iusta causa colliges tex. in usucapione trienium etiam eo necessarium t demon strat tex. in l. ul sus 25 ff. isto tº in l. unica ad ffinem. C. de usucapione trans formar in l. nullo. C. de rej bendicatione. l. 1 tº 29 par. 3. que madmodum etiam in prescriptione fundi in dria 10. l. 20 annorum necessario requiritur in l. 1 tº ultimam in l. nec petentem. C. de prescriptione longi tempore in l. 18 tº 29 par. 3. in prescriptione bero 30. l. 40 annorum nisi lux communis prescribenti re sistat tº nonne necessarius in l. omnes C. de prescrip tione 30. l. 40 annorum in l. 21ª tº 29. par 3. in l. ffi mo de prescriptionibus lib 6 in prescriptione uero immemoriali etiam si lux communis resistat non e ne cessario d. c. 1º ad ffi cum in memoria lis sit loco ttj. in l. obsure §. ductus aque ff de aqua quotidi et stiua ele ganter docet coba in regula posesor 2 p. §. 5. per totum soto de iustitia et iure lib 4. q. 5 articulo 6 quare solutio omni iure serbatur in pra d. 1 2m cobar lib 1 bariarum. c. 17 nº 8. sed adversus 2a conclusionem in qua in prescriptione 10. l. 20 annorum eo sit necessarius obstat tex in l. si quis diuturno ff. si ser bitus bindicatur quo loco ulpianus in prescriptione serbitutum et rerum incorporalium

tum nom esse Necessarium afirmat cum in serbitutes omnes sive continue sive disconstinue sint diuturno usu et longa quasi posesione 10. l. 20 annos querant qm l. 2 C. de serbitutib. et aqua. in l. si quis. ad ff. C. de longi temporis prescriptione defendit late et communem cobasius lib. 5. miscelaniarum c. 5. balduinus de giramiis in §. 8 J. usu. tto quarta pme communiter receptum e in prescriptione serbitutum et rerum incorporalium ra tione modici presuditi tum non esse Necessarium qua ratione constituit barto in l. serbitutes. l. a q. n. ff. de serbitutibus resolbit commu. menchaca controbersia 4 illustrium c. 81 n. 5. sed adbersus hanc ratione et communem sententiam nobiliter insurgit duare nus lib. 1º disputationum c. 3. 4. aliter etiam inter pretatur robertus lib. 4 receptarum sententiarum c. 8 co luna 2 sed licet hec opinio contra communem posit sustineri communis tamen in praxi serbatur cum sola scientia et patientia veri domini sit loco tituli, ut resol bit menesius in l. 2 n. 12. C. de serbitutib. et aqua co bar. lib. 1º bariarum c. 17 n. 6.

is autem tit. numquam presumitur sed Necesario debet allegari et probandus. e in l. nec petentem in l. diutina C. de prescrib. tto. longi temporis docet bart in l. celsius n. 10 ff. de usu tto. resolbit commu. cobar in regu posesor 2 p. §. 5. n. 2. neque obstat l. cum de in rem verso ff. de usuris ibi ex prestatione usurarum per longum tempus facta tit. presumitur ad hoc que imposterum usure debeantur nam respondendum e quibus precedente causa expresa que pro tto habetur et facta est mini solbenti susuras uniformiter prestatio 10 annorum efficit ut imposterum usure debeantur, ita Notabiliter interpre tatur bart in proprio loco ad ff. resolbit com. mu. mols neus de usuris q. 20 aliter interpretatur illum tex. covarrus de usuris pagina 17 aliter cuia ceus ad l. 19. tto 48. lib 1. obsrg.

in eodem tex. ibi justa causa posesionis colliges. tex. in usu capione posesionem Necesariam esse idem probatur in l. 3. in l. sine posesione ff. de usu tto. in l. unica C. de usucapione trans formanda in Regula sine posesione de re juris lib. 6. in l. 1ª tto. 1 lib 2º fori hec autem posesio cum duplex sit Na turalis bidelicet que corpore detinetur, civilis que in animo residet ut Notat glo. quo ait in l. 1 in p. ff. de aqui posesio communiter recepta s. ripam in Rea n. 18. de cau sa pos sionis extra. ad usucapionem civilis requiritur ut ma lens qui civiliter tantum posidet posit serbum fugitibum prescribere in l. 1ª §. per serbum qui in fuga ff. de aqui pose sio l. serbi et filii §. fi ff. de furtis solam Naturalis non suficit in l. adquiritur in §. fi ff. de aqui rerum dominio ita docet glo. Nico prescriptione in l. 1 C. de casibus fugitivis glo. Nuo serbum in §. J. is tto com muniter recepte. 2 tomo quo mol. in l. 4. ff. tauri n. 105. 2 tr. seto de justi et jure lib 4. q. 5 art. 4.

sed adversus hanc conclusionem obstat difitilis tex. in l. cum tam 40 ff. de usu tto quo loco probatur usucapionem a defuncto ceptam per jacentem hereditatem impleri posse idem pro batur in l. numquam in §. bacum in l. furto ff. non dum

ffeudam tto

q.º cum hereditas jacens corpora hereditaria non possideat ut in l. 1.ª §. sub Bola ff. si quis testamento liber esse jusus fuerit bidetur q. in usucapione non semper sit necessaria posessio neq. in hac dificultate sustineri potest interpretatio glose in l. sine posesione ff. eodem titulo quo sequitur dignus relatus a balbo de prescriptioni b. 2. p.ª 3. p.ª princ. n.º 3.º quam ex generali decisione illius tex. reffert et improbat salicety in l. unica n. 5. C. de usucapione transf. ac proinde berisima interpretatio est q. in d. l. ceptam cum mobilibus jure quodam singulari necesitatis causa recte dicitur interpelletur usucapio necesarium est q. mediante titulo ob sesio de funti hereditas jacens posit sine aliqua totali posesione usucapionem inpleri pro qua interpretatione fatit tex. in d. l. justo §. nondum ibi jure singulari per quem hanc interpretationem asignat paulus in d. l. numquam §. bacum comuniter receptam afirmat antonius gomes in l. 45. tauri n. 1. 1. 3. que interpretatio berisima est maxime cum hereditas jacens in multis personam defunti representat ut in princ. t. de ex tipulatione ser boz in l. mortuo ff. de fidej jusoribus.

in eodem tex. ibi res quidem mobilis &c.

colige tex. iam hodie sublata illa veteri usucapionis diferencie in rebus mobilibus trienium quo cum q. bona necesarium est idem probatur in l. unica C. de usucapione transformanda in l. 9. titulo 29. par. 3. q. idem in rebus mobilibus eclesiarum observatur in autentica quas actiones ubi glosa durantibus C. de sacro santis eclesiis in l. 26 titulo 29. par. 3. resolbit commu bernardus dias. in regula 20 2 falencia 1.ª in rebus vero inmobilibus 10 annorum spatium inter presentes 20 inter ausentes necesarium est in d. l. unica C. de usuca transfor in l. 2 et per totum C. de prescribtione longi temporis in l. 18 titulo 29. par. 3. q. ita in praxi observatur non obstante l. 1.ª titulo 13 lib. 3. ordinamenti et l. 1.ª titulo 11 lib. 2.º fori quibus probatur q. si aliquis posideat rem inmobilem per annum et diem domino presente et non contradicente non tenetur in posterum super illa respondere quas leges referta interpretatione antonii gomez in l. 40 tauri n.º 102 intelige cum cobar in d. regula polesor 2 p. §. 1 n.º 7. cum dida a perez in l. 1.ª titulo 13 lib 3. ordinamenti pro qua interpretatione fatit l. 3. titulo 15. lib 4. in noba recopilatio.

in eodem tex. ibi dominia rerum colige ex usucapione dominium adquiri idem probatur in l. traditio C. de pactis in autentica nisi tricenale C. de bo ma in l. adquiritur nobis non solum ff. de aqui rerum domini notat glosa hic nobis dominia que ambera l. falsa sit tradit late pinelius in d. autentica nisi tricena n.º 3. 7 menchaca con trobersiarum lib. 2.º c. 54 in princ.

Sequitur tex. in §. sed aliquando

colige ex hoc tex. ~~utrumq~~ rem sacram religiosam liberum hominem usucapi non posse idem probatur in l. usucapionem ff. eodem titulo in l. 6. titulo 29. par. 3. neq. obstat l. celibus

4. l. liberi 70 ff. de contra emptione ubi harum rerum venditio valet quod usucapio procedit, nam respondendum est in iis dumtaxat valere venditionem ut emptor ultra pretium quod dedit consequi possit quod sua interest se non fuisse deceptum in §. ff. de emptione et venditione alias n. respectu harum rerum venditio nullius momenti est in d. §. in rem emptione §. omnium in l. hac lege ff. de contra emptione in l. 15 tit. l. par. 5. ita interpretatur jura glo. et albericus et omnes communiter in d. l. liberi resolvit communem interpretationem antonii gomez 2° tomo de contractibus c. 2° n° 50 ac proinde cum venditio impressuditium rei judicatae nullius momenti nec venditor rem tradere teneatur nil mirum si in iis rebus usucapio non procedat ut inquit fulgentius ff. cujus rei ratio est nam cum usucapio dominium pariat ut in § 15 hoc tit. et in l. traditionibus C. de pactis harum autem rerum commercium non sit neque dominium aquiri posit in §. nullius ff. de rerum divisione in §. 1. de inutilibus. relinquitur ut harum rerum usucapio nullius momenti sit

2a ratio est quia licet hujus modi res naturaliter posideantur civiliter tamen nulla ratione possunt posideri ac proinde neque usucapi juxta receptam sententiam glossae in l. 1°. nullus praescribtione C. de servis fugitivis tradit bart in l. fa § 8. ff. de a. possessione resolvit commu baldus de praescribtionibus 2 pte. 3a ptis qa. 3. diximus latius in 2° huius tit.

adde etiam ratione loca jure gentium publica cum in nullius dominio sint ut in §. flumina cum duobus sequentibus de rerum divisione usucapi nulla ratione poterunt in l. usucapionem ff. isto tit. in l. viam ff. de via publica l. 7 tit. 29. par. 3. quo fit ut etiam si quis quam in fluminis publici diversitate solus pluribus annis piscatus sit alterum eodem jure uti prohibere non posse in l. ff. isto tit. ff. quod intelliga praeterquam si praescribtione tanti temporis cujus initium memoriam hominum excedat. l. consuetudine fux. hoc piscandi et alios prohibendi quesitum sit iis n. rationibus hujus modi loca jure gentium publica adquiri possunt in l. si quis quam ff. de diversis et temporalibus praescribtionibus quem tex. ita interpretatur decius consilio 271 resolvit commu interpretationem baldus de praescribtionibus 4 pte. 5. ptis q. 6. haec autem consuetudo inducitur ex quadam quasi possessione quae in iuribus negativis necessaria est cum videlicet qui pluribus annis piscatus sit alios ac prohibuisset et prohibitis huic prohibitioni aquievisset juxta glo. in l. qui luminibus nuo formam ff. de servitutibus urbanorum communiter receptam 2m plures quos citat menesius in l. si aqua C. de servitutibus et aqua tatib. n. consensu populi cientis prohibitione et ejus aquiescentis. haec consuetudo inducitur ut optime declarat covar in regula peccatum 2 pte. §. 8. n° 10 dare juris lib. 6. ubi ita interpretatur predicta jura

in eodem tex. ibi servum fugitivum prohibere autem fugitivus usucapi non potest quia cum fugit sui furtum facit ut in l. 1. C. de servis fugitivis quod intelliga in praescribtione hordinaria adversus 3a annis vel centesimi capiuntur in l. f. §. 1° C. de analie ex ceptione ita notat glo. hic nuo servum communiter recepta

2^m Jasonem in l. 1^a n.º 44. C. de ser fugitivis 2^m menchaca lib 2 controbersiarum illustrium c. 8. 2 n.º 15 —

Sequitur explicandus
tex. in §. furtivae hoc
nro tt^o.

ubi nam furtivarum rerum dicitur sentit Justinianus quod propterea furtibarum rerum usucapio non balet quia l. e prohibita e arg tex. in l. ubi l. ff. de usucapionibus tradit pinelus in autentica nisi tricenale. C. de bo. maternis. l. auctoratione harum rerum usucapionem prohibet quia res vitiose erat in §. novisime titulo eodem quam rationem ex justiniano tt^o. deducit glo. Xuo nam furtibarum quam preter ordinarios hic communiter receptam resolbit balbus de prescrib 2 p^e. 3^e ptis q. 12 conanus lib. 3. comentariorum juris. c. 15 n.º 2° neque adversus hanc conclusionem obstat tex in l. ambitium ff. de dibersis ut temporalibus prescribtionibus ubi culpa predecesoris non inpedit quominus sucesor usucapere posit huic dificultati satisfacies cum recepta sentencia glose ff. ti. distinguentis etc. parantis bitium reale a personali ubi casu inpediatur usucapio ut h. et in l. vitia. C. de aquirenda posesione 2° vero casu ita demum culpa predecesoris noceat sucesoris si fuerit unibersalis ut in l. ff. C. communia de usucapionibus in l. cum heres ff. de dibersis et tempora prescribtio si vero sucesor fuerit singularis ut e. inter l. legatarius bitium personale predecesoris non inpedit quin heres posit a sua persona posit incipere usucapionem ut in d. l. ambitium et in l. ponponius §. cuiusque ff. de aquirenda posesione ad jure ff. procedit hodie tn etiam si singularis posesio belit a sua persona incipere usucapionem ut notes in autentica male fidei C. de prescribtione longi temporis in l. S tt^o 29. par. 3. ita notabiliter glo. ff. ti. similis in l. vitia. C. de aquirenda posesione communiter recepte s^m cobar in regula posesor 2 p^e. §. 7 2^m pinelus in autentica nisi tricenale. n.º 8. C. de bo. maternis.

Sequitur explicandus.
tex. in §. sed tn hoc
nro tt^o. de usuca
pionibus.

colliges tex. heredem alienantem rem in hereditate inbentam furtum non comitere ac proinde inc. ausucapionem producere idem probat tex. in l. potest cum l. sequenti ff. isto tt^o e. l. mandatum 57 ff. mandati cuius conclusionis causa est quia licet regulariter in usucapione tt^o necesarius sit ut in l. celsus ff. isto tt^o et in §. titulo eodem ubi late diximus justus tn error pro tt^o habetur ut in l. quod bulgo ff. pro emtore in l. pro legato ff. pro legato quam rationem ad justum tex. asignat bart in d. l. celsus n.º 10 cobar in regula posesor tt^o. asig §. 7 n.º 5. pinelus in autentica nisi tricenale n.º 19. C. de bo. maternis. de quo bide latius excripta in §. error autem titulo isto tt^o

in glo. xu(m)o acipiunt in xi glo. q. sentit glo. q. sui here des cum etiam uiuente patre quasi domini bonor(um) ejus al. existimentur ut ff sui [illegible] debitum quali in ff. sui [illegible] de here ditati que ab in testato in l. in suis ff. de lib. et post. non posterit usucapere tit. pro herede ut in l. nihil C. de usucapio pro he rede. in l. 2 ff. filium quoque ff. pro herede de usu capio quam glose opinionem sequitur Bart. ubi omnes communiter in d.l. in suis ff. de lib. et posthumis secuntur plures quos citat Ciabar in regu possessor 2 p. ss. 3. n. 4 sed licet haec opinio recepta sit contraria tamen longe verior pro qua i fatit q. filius suus q. suus non debet esse deterioris condic tionis quam extraneus fatt etiam q. filio suo datur pe titio hered(itatis) in l. 3 ff. de petitione hereditatis que tamen non competit nisi possidenti tit. pro herede ut notat Bart. communiter receptus in l. pro herede per tex. ibi ff. de petitione hereditatis neque obstat d.l. nihil q. imperator non dumtaxat vult neminem tit. pro herede neque ut here dum alterius possidere et usucapere posit interim q. ille filium suum reliquit qui mortuo patre ipso jure suus heres [illegible] quam inter pretationem assignat Bellus in ff. sui autem na. [illegible] dum qualitate et differentia ubi ab opinio huius glose et communi discedit ab ea etiam recedit pinelus in 2 p. Rec. C. de bonis maternis n. 2. 8.

Sequitur explicandus
tex. in ff. res fisci hoc
tit. pro de usu
capionis

colliges tex. q. bona fisci usucapi non possunt vacancia tamen ante denunciationem longo tempore queri possunt idem probatur in l. quibus in l. usi lex. ff. fi. ff. hoc tit. neque ss. obstat. l. 1a C. de quadrienij prescriptione. l. 1a ff. ditus ff. de jure fisci l. intra quatuor ff. de diversis et temporalibus prescriptionibus qui bis probatur q. usus modo bona cursu temporis adquiri possunt rekitta eleganti distinctione quam tradit Bart. in l. in omnibus ff. de dibus et tempo prescriptionibus ubi separat bona iam diu fisco quesita et expost facto querenda ut i casu quadraginta annor(um) prescriptio necessaria sit ut in l. comperit C. de prescrip. 30. l. 40 annor(um) notat glo. hic x(m)o non potest q. uero casu prescriptio que ita interpretatur tex. hic in 2 uero in glose cripto hic di naria sufficiat cum distinctione in glose ff. in fi. communiter recepte 2. m. Ciabar in regula pos sessor 2 p. ss. 2 n. 7 et in epitome de sponsalibus 2 p. c. 6. ss. 8. n. 16.

in glo. x(m)o non potest
ibi item res pupilli ff.

sentit glo. res minor(um) usucapi non possunt per tex. in l. bone fidei in fi. principij ff. de aqui. rer(um) dominio in l. fi. C. in quibus causis in integrum restitutio non sit necessaria in l. 3 tit. 29. par. 3. neque obstat l. etiam 46 ff. de minoribus prout dit in quotiens cumque usucapio cepta fuit [illegible] predecessorem et contra minorem in plicta quo casu usucapio currit sed minoris

remedio restitutionis in integrum succurit secus uero q[uo]d usu-
capio incipit cum minorem eo .n. casu nullius momenti esse
ut in d. l. bone fidei quamvis ita interpretatur glo. in d. l.
etiam in nus amissat communiter recepta 2um mar-
tinum in l. pantomius colunia penulti ff. de aquirenda
hereditate 2m peraltam in rubrica n° 125 ff. de here ins.

ea autem re usus modi res usucapi non posunt quae cum pro-
hibeantur alienari ut in l. lex que tutores C. de administra-
tione tutorum in l. 60 tt° 18 par. 3 q[uo]d et usucapi cum prohi-
bita alienatione sive per l. sive per testatorem censeatur etiam
prohibita usucapio ut in l. alienationis berbum 28 ff.
de verborum signif. l. 2 C. de usucapione pro emptore quamvis
ratio nem assignat glo. in d. l. alienationis similis in d. l.
bone fidei quam opinionem sequitur bart in l. ubi lege
ff. isto tt° communiter receptam afirmat tiraquellus de
genitura q° 30 n° 4 sed ab hac generali ratione recedit
et merito sibi comparatus bart. in l. filius familias § diui
n° 22 ff. de legatis 1° quem sequntur plures quos citat pinel
in autentica nisi triennali n° 22 C. de bo. maternis
ubi optime interpretatur tex. in d. l. alienationis et pro hac
opinione plura fundamenta aducit maxime textum
in l. extra 36 ff. de usu fructu legato

in quo tamen articulo in praxi obseruanis distinctionem pan-
in l. fin. § sint autem C. communia de legatis resultan
2m molineum ad alexandrum consilio 29 colum.
3. 2m ant. gomes. in l. 40 tauri n° 90 quo sensu intelligi
tex. in d. l. 2 C. de usucapione pro emptore.

Sequitur tex. in § error autem.
explicandus hoc tt° nro.

colliges tex. in iustum erorem tituli usucapionem impedi
idem probatur in l. celsus ff. isto tt° in § 2 iuncta l. sequen-
ti ff. pro legato nec obstat l. quod vulgo ff. pro emptore
cum aliis aductis per glo. fin. h[ic]. tenenda elegantis distinctio
quam tradit baldus in d. l. celsus n° 17 cum sequentibus
ubi constituit diferenciam inter errorem iuris et facti ut
illius usucapionem impediat in l. numquam isto tt° ff. hu-
uero ita tamen impediat si nullam iustam causam
erandi habeat ut ff. sinero aliqua iusta causa erabunt
tunc non impediatur usucapio ut in d. l. quod vulgo cum si-
milibus quam distinctionem communiter receptam a-
firmat covar. in regula posesor 2 p° § 7 n° 5 decius in re-
gula 255 pro quibus tex. expresus in l. fin. ff. pro suo

Sequitur tex. explicandus
in § diutina hoc tt°

colliges tex. in usucapione posesionem necesariam esse
idem probatur in l. sine posesione et in l. 3 ff. isto tt° cum aliis
aductis in d° § eodem ubi vide que habes illud autem adverte
in usu capionibus satis esse primam posteriori diejoram adigi et
neque precium etiem complens nec esse in l. in usucapio-
nibus 6 ff. isto tt° in l. in usucapione 15 ff. de diu. temp.
prescriptione

Nec obstat. l. in omnibus ff. de actio. et obligatio. ubi in tem poralibus actionibus prescribendis necesse est tempus postremum diem implere, reiecta recepta interpretatione quam ad hec fortissima iura tradit glo. Nuo pertriennium in d. l. eodem quam defendit biglius in § preterea quibus non permi facere testamentum et communiter receptam resol. bit balbus de prescriptio 2 p. 4a p. q. 6. n. 6. alia tradit conanus lib. 3. comentarior. iuris. c. 12 n. 20 cum seqq.

Sequitur explicandus
lex in § ff. hoc
tº nro de usu
capionib.

colligex lex. ementem a fisco imperatore. l. augusta rem aliena statim securus est licet domino intra quadrienn. esse actio competat. idem probatur in. l. omnes in. l. bene a Zenone. C. de quadrienn. prescriptione. l. 53. tit. 5. par. 5. Nec obstat. l. etiam is § item si quis ff. de petitione hereditatis. reiecta n. receptam interpretatione glose. hic verbo emit et glosa ibi verbo statim bere rius dices in litera illius lex adversus eorum possesorem non tantum utilem actionem dari quam. ibi fiscus vendidit rem tamquam bacantem. que postea non bacabit quo casu. susedit iuris principium quo cabetur non de bacatum prerogative huius. lex. quotiens cumque fiscus. vendit rem ex aliqua causa que postea cessat. l. falsa reperitur. l. ut si vendat bona. l. ut si ex delicto publicata que non illius cuius bona publicantur non contingit quam interpretationem asignat Rodicus suares. alegatione 11 gregor. lopez. in d. l. 53. verbo suia costa in l. galus §. et quid sit tantum. 2 p. n. 68. ff. de lib. et postumis adiq italimitavis d. finem huius. lex. quam multis modis limitat petrus dueñas ~~in seguida~~ de reg. 238.
et sic finitur iste tit. §

don fernando niño

Sequitur explicandus.
tit. singularis
de usufructu.

continuatio R. quam tradit acursius h. omnes 2m omnes scribentes hic ex qua continuatione colligit acursius esse plures expecies serbitutum alia realis que debentur re rei alia persdi qua loquitur tit. de serbitutibus alia personalis qui debetur a persona persone et hec e contraria liuertati de qua loquitur tex. in §. serbitus de iure personarum et in l. q. serbitus ff. de statu hominum alia mista que debetur re persone de qua loquitur iste tit. has expecies serbitutis refert gls. in pr. verbo. iura de serbitutibus similis glo. in l. singulares verbo. q. persone. ff. de usu fructu. glo. in l. f. verbo serbitutes. ff. de serbitutibus bart in R. n. 3. C. de usu fructu angelus et gomesius in §. eque si agant n. 1. de actionibus et gasconi n. 3. scebola in tractatu de serbitutibus urbanis c. 1 n. 1 et de reali et mista serbitute. loquitur. l. f. tit. 3 par. 3.

ex glo. h. verbo saluarez sustancia berius colligit acursius cautionem non esse de sustancia ususfructus licetin opinio contrarium tentaberit idem bolut glo. in l. 1ª verbo utendi ff. de usufructu glo. in l. si usfructus verbo cautionem ff. ususfructuarius quenadmodum caveat glo. in l. 4 verbo boni viri C. de usufructu glo. in c. ff. in glo. ffi extra de pignoribus quod sequitur bart in l. 1 in pr. ff. de usu fructu alberic in l. uxorie n. 3. ff. de usu fructu legato. gre lupus. in l. 2 obli re cauto tit. 3 par. 3. latisime pinelus quijeas apelat recaptisimas in l. 1ª in 2 p. folio 78 n. 7 C. de bonis maternis pro hac communi glosarum opinio. fabit hec consideratio hec cautio per proprietarium remiti potest in obsenatus §. si pecunie ff. de usu fructu earum rerum q. non de forma neque de sustancia nanque de forma sunt renunciari non posunt maxime h. ubi hec forma esset inducta ne frutuarius in bitaretur ad relinquendum quem illa renunciatio omiti potest arg. tex. in l. cum berius ff. capacitis de talibus predicte opinioni consonat desisio tex. in l. ~~bon~~ 2 tit. 3 sed hanc recaptisima opinio tenendo respondendum e ad priorem glose opinionem et ad iura ibi alegata q. illa procedunt q. hec cautio petita e nan tali casu cautio e de sustancia ususfructus ita resolbit alberic et pinelus ubi s. ex qua conciliatio et responsio sequitur beram esse glo. in d. l. uxorie verbo cautione que bolut ~~est~~ frutuarium sui facere fructus sus ante prestitam cautionem simo do cos aligat bona fide quam glo. multi ornat pinelus ubi s. in n. 4 limitatio. et ultra d. antoni nata

consilio 297 nº 3. ex s dicitur receptissime sententie videtur obstare tex. in l. 1ª §. si ad fiscum ff. ut legat. seu fidei commissor. nomine caveatur ubi fiscus usus fructuarius numquam prestat cautionem obstat etiam tex. in l. ffi §. si autem c. alienum et in l. cum oportet §. non autem: C. de bonis que liberis et in l. si usus fructus Nos plane ff. usus fructuarius quemadmodum caveat quae jura etiam si cautio sit petita negant esse prestandam sed tenendo verissimam opinionem respondendum est illa jura non distare sed ibi ex expetiali ratione finem usus cautionis cessare in d. §. si ad fiscum dicendum est non prestari cautionem quia fiscus semper est dives ut in l. 2 ff. de fundo dotali et in d. l. cum oportet et l. ffi cum suis §§. ideo ibi cautionem prestatur quia pater relebatur ab huiusmodi onere propter amorem quem habet circa res filior. ut in l. ffi in p. C. de cura furiosi et propter maximam convidenciam quo facit de pace in administratione bonor. filii sui ut obtime resolvit tiraquelus quem refert pinelis in l. 1ª 2ª p. solio. s. 2 nº 20 C. de bo. maternis et ad tex. in d. l. si usus fructus respondendum cessare ibi istam cautionem quia usu fructuarius ille futurus est dominus proprietatis post certum tempus ut tex. ibi clare innuit sed contra predictam opinionem obstat quia expressa renunciatione hec cautio remitti non potest ne usu fructuarius invitetur ad relinquendum ut in d. l. convenire q. neque tacita renunciatione poterit remitti ex regula juris que habet quia taciti et expressi idem est judicium ut in l. cum quid ff. si cert. petatur et ita si proprietarius noluerit exigere istam cautionem non valebit hec taciturnitas per cuius objectio dicendum est quia licet verum sit quia expressa renunciatione non possit remitti hec cautio tacita remitti poterit quia d. regula legis cum quid non procedit quando diversa ratio similitudinis in tacito que in expresso ut in l. filius familias §. veterani ff. de procuratoribus et ibi glo. in verbo permisum sed in expressa renunciatione adest ~~[illegible]~~ turpitudo proprietarii invitantis usum fructuarium ad relinquendum que in tacita cessat.

Sequitur explicandus:
tex. in §. usus fructus:
hoc titulo

Ex hoc §. colige quod usus fructus potest constitui pluribus modis tex. in l. 2 in p. et in l. usus fructus pluribus ff. de usu fructu dubitandi imo quod consonat l. 2 et tit. 3. i. in 3. par. sed pro ratione dubitandi sic argumentatur nullo modo usus fructus constitui posse sic argumentum quia usus fructus est res incorporalis tex. in §. de rebus corporalibus et incorporalibus res vero incorporales possideri et tradi non possunt ut in l. si ter §. incorporales ff. de aquirendo rerum dominio igitur neque aquiri dominium constitui cum ad hoc sit necessaria traditio et possessio ut in l. traditionibus C. de pactis sed pro ratione dubitandi dicendum est optime usum fructum posse constitui sic ut superius hic tradit et licet traditio sit

Necessarium ut dicti [illegible] sufficit in patientia domini [illegible] prestari que idem operatur qd traditio ita docet acursius in l. [illegible] per traditionem ff. de rebus corporalibus et in l. 2 [illegible] patiatur ff. de usu fructu et in l. consuptionem [illegible] C. eodem que communiter aprobantur [illegible] benedictis in suis glosis et qualiter hec patientia sit prestanda in proposito casu docet Iohannes in l. 3 n° 1 cum seqq. ff. de aquis possessio. ex qua doctrina sequitur qualiter sit intelligendum iuris principium in hac materia quo in l. quoties is et in l. quoties 20 ff. de servitutibus et in l. omnium [illegible] dare ff. de usu fructu quibus iuribus habetur qd in servitutibus et usu fructu patientia habetur loco traditionis sequitur etiam qualiter sit intelligendus [illegible] in ff. ideo autem in ff. [illegible] de servitutibus ubi dicit qd qui debet servitutem semper debet eam non semper debitu prestare patienciam alioquin esset inutilis servitus et usus fructus qd clarius et expressius dicit [illegible] in l. [illegible] ff. de servitutibus rusticorum ubi dicit qd patiencia et traditio inducunt ofitium iudicis quasi velit dicere qd offitio iudicis incumbit ut compelat prestare istam patienciam in perpetuum ex glo. h. [illegible] accedit [illegible] colige in 2 [illegible] qui pactum in quo quis in perpetuum locat operas suas valet ut voluit acursius in l. antiquitatis [illegible] numquam C. de usu fructus communiter receptus [illegible] ripam in l. obligatione n° 10 ff. de pignoribus sed contra istam communem facit hoc fundamentum locare operas et non posse recedere a certo loco idem est sed recedere non posse est expecies servitutis ut in l. 2 ff. de libero homine exhibendo sed legatum qd inducit servitutem non valet qd id per ultimam voluntatem fieri non potest ut in l. titium centum [illegible] ff. de condi. et demonstra. et cum per ultimam voluntatem fieri non posit eodem modo nec per contractum cum valeat argumentum de uno ad aliud ut in ff. 1° inst. de lege fulsia caninia tolenda et ideo contra supradictam communem fuit alia opinio quam refert acursius in [illegible] huius glo. et similis glo. in l. postliminii [illegible] de liberali causa sed conciliando has diversas ~~sententias~~ dicendum est qd opinio que habet non valere tale pactum procedat quo ad id ad servandum non potest per substitutum id solvendo interesse alia opinio procedat quo ad per substitutum id fieri potest [illegible] tale pactum valet ad respectum interesse ex quo concluditur aparet quid sit tenendum in [illegible] conditio aposita in contractu matrimonii qd maritus teneatur morari in certo loco valeat et non est in qua [illegible] dicendum est valere talem conditionem saltem respectu interesse ita refert [illegible] antonius gomes lib 2 variarum c. 10 n° 24 idem lib. 1° c. 12 n° 69 covarrubias [illegible] 204 n° 24 gregorius lupus in l. [illegible] glo. [illegible] p. [illegible] Germanus [illegible] in suis regu. et [illegible] in regu. [illegible] in falencia 2 doctor [illegible] per est in glo. [illegible]

Sequitur lex expli
candus in §. consti
~ tuitur ~

colige ex hoc §. quod usus fructus potest constitui non solum
super rebus que usu non consumuntur sed super rebus que
usu consumuntur quorum exempla hic tradita sunt per
Justiniani id improbat lex in l. 1 et 2 ff. de usu fructu earum rerum
in c. 1 extra de pignoribus consonat l. 20 C. 3 par. 3 sed
pro Ratione dubitandi obstat juris principium in hac materia
quod usus fructus non datur constitutus nisi in rebus in quibus
usus permititur sine consumcione rei lex in princ. ibi salva
rerum substancia Instit. lex in l. 1 in eodem titulo ff. eodem
sed in his rebus usus aliter quam consumere ac ebergire
non potest nam eadem istarum rerum Natura ut dicat Ju-
riis consultus in alio proposito in l. 2 ff. mutui dati juncto
§. sequenti ff. si certum petatur et in terminis ita probat lex
lex in l. si tibi bini ff. de usu fructu earum rerum et ita sequitur
in his rebus nullo modo usum fructum posse constitui
propter repugnanciam Nature sed Ratio decidendi est quod licet
vera sit regula Rationis dubitandi et propter eam in his
rebus usus fructus non detur attamen utilitatis causa
quasi usus fructus a senatus consulto constitutus fuit
in his rebus ut dicat hic Justiniani glo. in l. usu fru
ctu verbo in usu fructu ff. ad l. falcidiam similis glo.
in c. 1 verbo pecunia extra de pignoribus quas sequitur an-
gelus in §. 3 albericus et salicetus in l. 1a nu. 1 ff. de usu
fructu earum rerum et ita procedit lex in d. l. usu fructu
et jura similia que dicunt usum fructum generaliter
super omnibus rebus constitui posse sed adhuc urget
dificultas nam in his rebus non datur separatio pro
prietatis ab usu fructu ut in l. si tibi bini ff. de usu fruc
tu earum rerum sine qua separatione usus fructus non debet
constitui ut in §. precedenti in versiculo 1o et in l. 2 in versiculo
ad proprietatem revertitur ff. isto titulo et ita usus fructus hic
considerari non potest cui dificultati respondeo quod licet
proprietas non se paretur datur cautio ab usu fructuario
que loco proprietatis remanet penes proprietarium
ita procedit lex hic et in l. 2 versiculo neque Naturalis
ff. de usu fructu earum rerum ex quo infertur quod cum hec cautio
sui cedat loco proprietatis et proprietas sit substancialis in usu
fructu sine qua usus fructus considerari non potest ut comprobat

ex difinitio usus fructus. quam iustinia tradit in insti
tius et el iure consul. in l. i.a ff eodem ita necessariam
et formalem esse cautionem que eandem qualitatem debet
habere quam proprietas habet in cuius locum subroga
ex iuris bulgatissimo p. quod habetur subrogatum est
situtum eius naturam et qualitatem habere in cuius
locum sustituitur ex. l. i.a ff. si qis subcondicione ff. ut in possessione
legatorum ex. l. cum qui ff. 2 ff. si quis cautio. Sed contra
rium eberius immo quod in his rebus que usu consumuntur non
sit cautio necessaria nisi quando per proprietarium petita fue
rit glo. in l. i. bbo utendi ff. de usu fructu quam sequi
pinelus in l. i.a in 2 p.e folio et n.o 78 C. de bonis mater
ubi hanc apelat beriorem et contrariam magis com
munem et ibi respondit superiori fundamento dicens
non esse bonam consequenciam est prestanda ergo est sustanciali
nam tunc erit prestanda quando fuerit petita.

ex quibus ultimo infertur quod eo casu quo hec cautio peti
ta fuerit per proprietarium tunc per testatorem remitti
non potest nam tunc est sustancialis ita boluit glo. bbo
satis dent similis glo. in l. penul. bbo posset C. ut in pos
sesionem legatorum et in l. si pecunie bbo satis detur ff. ut
in posesionem legatorum quas pinelus sequit ubi s. folio
77 n.o 78. et car opinio probatur in l. i.a C. de usu
fructu et facit pro eis hoc fundamentum quod hec cau
tio introducta est in faborem heredis ut in l. i.a et in l.
usus fructus. ff. usufructuarius quemadmodum caveat sed
testator fabore heredis renunciare non potest cum sua
tantum fabore posit renunciari l. si qis in conscriben
do C. de pactis. l. si quis in conscribendo. C. de episc
et clericis maxime quod non balere hec testatoris disposi
tio ex qua usus fructuarius inbitaretur ad delinquen
dum quod neque pacto neque ultima boluntate fieri potest
ut s. dictum est

Sequitur lex explican
dus in § ff. hoc titulo

ex hoc § colige quod usus fructus finitur modis hic contentis
in l. coruptione. C. de usu fructu. lex in l. 24. et 3. par. 3. et 4. ...
usus fructus finitur morte naturali usu fructuari lex in l.
si qis domum § i.o ff. locati et in d. l. coruptione et in c. ff. ex hodie
pignoribus et in d. l. 24 cuius rei ratio est quod usus fructus est ius
quodam persona coherens ut in l. non solum in 2 § in fine ff.
liberatione legati et iura personalia cum persona pereunt in l. si cuius
§ morte ff. de liberatione. legati. et ca. R. usus fructus cum sit quodam
ius personale cum persona finitur 2.o modo finitur maxima
media capitis diminutione lex in d. l. coruptione et in d. l. 24

3° modo finitur si usus fructuarius usufructu non utatur usufructu 10 annis inter presentes et 20 inter absentes tex. in l. fi. C. de prescrib. 30. longi temporis ita resolbit ant. gomez lib. 2. c. 15 n° 25. pinelus in autenti nobitiarianale n° 5 8. C. de bo. mater. meneses in l. 2 n° 24 C. de ser bitutib. et aqua. Cobar. lib. 1 c. 17 n° 10

4 modo finitur usus fructus si dominus proprietatis cedatur in quo multa e dubitatio ut colligitur ex justi. ti. sed tota dificultas consisit an eo casu quo cedatur extraneo sit idem in quo art.° berisima resolutio e qd cedens amitit illum et non aquiritur cesionario sed dno proprietatis tex. in l. si usus fructus in p° ff. de iure doti. neque huic resolutioni obstant bba Justiniani in p° nam cedendo extraneum nihil agitur que ita sunt inteligenda ut respectu cesionario nihil agatur ac vero respectu cedentis aliquid agatur que interpretatio aliquando recepta e apud iure consul. ut constat ex l. per sebum Xo si cum mihi ff. de aqui. dominio ex l. qui mihi ff. de donatio. pro qua interpretatio facit qz sus ipsum usus fructus non exclusuile in traere am personam glo. ti. bbo cedendo glo. in l. si usus fructus in bbo usum fructum ff. de iure doti. quas pluribus alegatis sequit pinelus in l. 1a 3. p° n° 38 C. de bo. maternis nec obst. tat huic resolutioni juris regula que habet usufructuario licere bendere et alienare usum fructum et alia ad sujbsitum facere ut constat ex l. qui usufructum et ex l. arboribus et ex l. non utitur ff. de usu fructu et ex principio J. de usu et de abitatione nam illa juris regula procedit respectu commoditatis que ad libitum potest per usum fructuarii um alienari superior resolutio procedit respectu usus fructus qui omnino inalienabilis e hec solutio apelatur receptissima a pinelo ubi s. et colligitur ex l. si usus fructus in 2 p° et hec solutio constat ex eviden. ratione ad cuius constitutionem premite triplex juris principium primum qz usus fructus durat per bitam habentis illum commoditas per vitam cedentis tex. in l. necesaria § fi ff. de commodo et periculo rei bendite 2m qz nemini debet locuplectari cum alterius jactura in l. fiet me et titium § si cer petatur 3. qz tibi non nocet et mihi prodest tenenis facere in l. fi § fi ff. de ser bitutibus urbanor. 4 in l. 2 § fi ff. soluto matrimonio quibus premisis succedit ro manifesissima quidem usus fructus cedi non potest ne cum duret per vitam habentis illum a ferat dabnum dno proprietatis ex longiori vita 2i usufructuarii qz dabnum cesat in commodita. e. s. finitur modo usus fructus consunctione rei tex. in l. si cui § competit et in l. qui in ff. quibus modis usus fructus amitatur consonat. l. 25 tt.° 31 par. 3 . et sic finitur iste tex.

Sub sequitur tt. de heredibus instituendis

esta al principio deste titulo assy prima parte folio 11

ad §. servus autem a domino

Colige ex text. manumissio vel alienatio servi proprij instituti heredis facta per testatorem vivum efficit ut sit heres voluntarius idem prouat. l. testa° 90 ff. eod. et concordat l. 25 tt.° 3 par. 6 et pro dubitantis ratione contra Justinianum hic dicendus ponit quod talis servus sit liuer et heres necesarius prout etiam prouatur in §§ de hered. qual. et diferen. maxime. n. obstat juris regula quod in bicto beneficium non datur ut in l. in bicto ff. de re. juris et consequenter cum beneficium liuertas sit beneficium maximum ille servus invictus non deuet cogi ipsam recipere quod quidem ne tibi obstet inteligas text. e expresum in l. fi. C. de testamentaria manumissione que estatuit quod servus inbictus etiam recipiat liuertatem a dno et non posit recusare ciuitatem romanam cuius l. rationem tu inteligas cum e. q. liuertas e beneficium ipsius nature ut per totum principium § de liuertinis et beneficia sive jura naturalia non posunt renunciari seu repudiari ex sola voluntate ut in l. jura sanguinis ff. de re. juris et in l. jus agnationis ff. de pactis licet ex facto benditionis posit renunciari liuertas propter justam ignorantiam emptoris qui credebat homo se bendit ad precium participandum propter injustam ygnorantiam qui credit ee. servum servus 2m glo. ins. penult. § de his qui sunt sui vel alieni juris ~ u ~ u ~ u ~ u ~

Colige ulterius ex hoc § juris principium q. servus hinc e necesarius heres suo dno eodem copulative aquirit a uo ex testa° domini videlicet liuertatem et hereditatem et hinc inteliges veram rationem d. l. testa° § a. quod ideo 2°, servus institutus a dno heres e heres voluntarius ipsi et non necesarius quoniam mortuo domino fuit consecutus liuertatem ex sua persona diligendo necum domini

z thom9 ualencula quod ex̄ stauile ē ad Rcam e quib9 ex causis serbj propryo liuertatem accipiunt id tn̄ ti docuit glo quod hic tex infra nonprocedit inlegato facto serbo et postea alienato tenet. n. glo quod si tiag. insuo testa° reliquit liuertatem suo serbo et legatum et postea ipse tiag aliena uit cum quod p talem alienationem extinguatur liber tas etiam legatum ex l. si serbo z 6 ff de adimend. legatis tutm̄ tene contra aaursium ff. l. ex pressam qui incipit julian9 noster § s. ff de cond9 et de monstratio ubj cabetur quod in tali casu transeat legatum ad emp torem et respondebis ad d l. si serbo si presuponas juris principium quod in legatis que relinquntur serbis bene quiden consideratur persona dominorum quo ad capacitatem ut in § in extraneis ī. de hered quas sed nihilominus consideratur etiam psona ipsi9 serij quoad afectionem legantis et alia plura que tradit consult9. in l. simily et tibj de leg. z. et in l de bitor § 4 § serbo alieno eoden tt° de leg. z. et ita in casu d. l. si serbo quia ademptio liuertatis fuit expressa reditur inperpetum inabiles serbus ad legatum. secus ueri quando fuit ademptio tacita per alienationum serbj quia tunc non adimitur legatum sed acquiritur emptorj serbj ut in d l. julianus que ē expressa ſ glo. ti tandin contra finem hujus tex adest. l. si ita exceptum in § regula ff de lib et posthumis ubj probatur ē regulam juris ciuilis quod liuertas et hereditas semel data serbo proprio non potest addimj in eoden testamen. qui tex nimis ē dificilis proterea tu ita illum te ff ita leges quod illa bba proterquam non referent ad regul. juris ciuilis sed ad ~~liuert~~ hereditatem e ff hic sit sensus illi9 §. quod ē regula juris ciuilis serbo proprio non posse adimi hereditatem q do talis ē hereditas et tali animo fuit data serbo quod p ipsam hereditatem fuit ipsj data liuertas tunc ... liat dns in eoden testamento adimat ej ~~hered~~ liuer tatem solam bellet tn̄ eum remanere heredem.

et nihil hominis rehmanebit liuer et heres et ita ille
tex nihil obstat presenti § qz continet diversum
casum siquidem in ti fuit servus alienatus et ipse vero
non ~

~ Ad § alienus quoque servus ~

Ex hoc eligo Juris principium generale ad mate
riam servi instituti heredis quod si servus alienus heres
instituatur hereditas ambulat cum persona ipsius servi domini quod
etiam provat l. 2 § si ff de bonorum possessionibus 2 m tabu
las ut licet talis servus transeat per manus mille dominorum
ille tantum sibi acquiret hereditatem qui fuerit dominus tem
pore aditionis hereditatis quod secus est in legatis relic
tis servo alieno quoniam inspicitur qui sit dominus tem
pore mortis testatoris ut in l. si post institutum ff
quando dies legati cedit Ratio autem dubitandi in casu
huius §. earissime potest exagitari quoniam in insti
tutione servi alieni debeat considerari capacitas do
mini tribus temporibus ut in § in extraneis j de here
qualitate videatur necessario dicendum quod hic ser
vus qui tempore testamenti habuit titium pro domino
et post mortem testatoris habet semponium quod non possit
sempronio hereditatem acquirere siquidem tempore tes
tamenti non potuit considerari capacitas sempronij
qz non erat dominus et ita institutio ipsa debeniret ad
casum siliat ad sempronium a quo non potuit incipere
et ideo diuci uitiari justa regul § si quis de inutilibus in fine
j de legatis et § si servus domino j de novo ex aliis actionibus
quod quidem ne obstet et pro dicti dendi ratio respondi
quod persona nobis domini posterioris qui est sempronius
non consideratur in quantum sempronius est sed in quam
tum est dominus et ita hec qualitas domini a principio in per
sona domini tempore testamenti fuit similiter considerata
ut tu animaduertas maximam esse difficultatem qua
liter Justinianus hic dicat quod si talis servus sit manu
missus post mortem testatoris potest adire hereditatem
suo arbitrio et sibi ipsi querere obstat enim Juris prin
cipium

Valenzuela 5

quod ius civile non potest fingere sup impossibili ut
in l. certe ff de precario et in l. qui adcertum ff locati
et in § minorem § de adoptionibus qui impossibile est
quod hic qui fuit servus tempore mortis testatoris est,
consequenter nulla persona si postea adeat hereditatem,
fingit ius ipsum fuisse heredem a tempore mortis
ut in l. heres quandoque ff de acqui heredi. et in l. om
nis hereditas ff de re iuris quod videtur impossibile
siquidem tempore mortis fuit servus pro cuius difficul
tatis vera solutione capias hoc universale iuris prin
cipium quod ius civile non potest fingere illud
quod est impossibile contra naturam ut in d. § minorem
cum aliis sed tamen quando talis impossibilitas prove
nit ex eo quod antea erat decisum de iure civili etiam
si in consequentiam talis impossibilitatis ipsa ratio
naturalis repugnet potest ius civile disponere
tollendo de medio talem impossibilitatem prout eleganter
ter notavimus ex textu ubi constituitur § de usufructu
ubi in pecunia frumento et ceteris rebus que consu
muntur ipso usu ius civile per cautionem induxit
quasi usum fructum quoniam sola ratio civilis con
tradicebat dum ius civile statuit usum fructum esse sal
va substantia ut in princ. § de usu fructu quod etiam
notavimus ex § sed et illud § de adoptionibus ubi ille
ex spado non potest adoptare qui propter impedi
mentum naturale perpetuum non potest generare
ille vero potest adoptare qui ex accidenti non potest gene
rare et ita in casu huius textus non aderat impedi
mentum naturale quia de iure naturali homines
omnes sunt liberi ut in princ. § de libertinis sed so
lum impedimentum erat de iure civili propter servi
tutem quod impedimentum potest tolli de medio per
ipsum ius civile et dum Iustinianus hic requirit
quod iussus domini precedat antequam servus adeat
ad hereditatem intelliges etiam post iussum si servus
nollet adire dominus non erit heres ut per gl. hic
secus autem est in filio familias quia non requiritur

quod pręadat jusus patris etsi forte non llitadire 2. thomę ualinardo
ipse pater poterit hereditatem consequi utinl. §. i C. de 115
bon. qz liueris monachus igitur e qui paratur serbo
quod jusam monasterij filio aut si nollit heredi
tatem ipse adire prout notant omes ptex ibi in c. cum
ad monasterium de statu monachorum quod ita serua
tur in praxi ~u~u~u~u~u~u~u

~ ad § serbus etiam alienus ~

colige ex tex serbus hereditarię uelsejus qui e in utero
potest heres instituj idem probat. l. non minus ff. de her
et in princ. j de ex stipulatione serbor. et concordat l. 2.
in fine tt° 3. par. 6 et uide. l. 2j tt° 14 partita 7 R°
aut dubitandi in h. § uidetur probenire ex regul. juris
inspicientis capacitatem serbj ex psona suj domini
unde cum dominus ipsius fuerit pror huius per morte
fuit extinctum dominium utinlj. ff. de rer. dibisione
et facit tex in § j. s quib. modis jus patrię et in §
solbitur j de societate quod quidem non obstat prout
colliges ex hoc §. probanti rationem decidendi siquj
dem ex dispositione juris ciuilis ipsa hereditas non
dum adita quę dicitur jacens fingitur domina
ut in d. l. non minus et in l. hereditas. ff. de acquiren.
rer. dominio et representat psonam ipsius difuncti ex
qua sumit capacitatem serbus non aut representat
psonam heredis futurj et rationem huiusmodi re
pręsentationis inbestigauit glo. h. et postea omnes
concludentes quod difunctus fuit certus psona auten
heredis e incerta eo quod institutus heres potest re
pudiare hereditatem quod quidem intelliges ee fribo
lum siquidem in talj casu uel ab intestato uel ipse fis
cus erit heres et si fiscus etiam repudiet bona esset
inbestigatio huius tex quando quidem serbus he
reditarię institutus remanebit sine domino ~
bera igitur sit R° qn in casu huius § agimus de re
pręsentatione hereditatis jacentis quę quidem dj
repręsentare et

heredem iam non diceretur. Jacens neque etiam hereditas sed proprium patrimonium ipsius heredis ex regul. Juris l. cum heredis ff de acqui. possessione et no tat glo. egregia in l. j. § ueteres illius ff. de acqui. poss. etenim heres non dicitur antequam hereditatem addeat quia heres significat dominum ut in § fi. de hered. quali. sed dum Justinianus in fine huius tex. probat quod serbus illius qui est in utero potest heres insti tui maxime obstat quod ille qui est in utero neque est dominus neque potest heres institui cum sit posthumus alienus Justa prin cipium j de bonorum possessionibus et inde uidetur dicendum hodie quod siquidem ex noua l. Justiniani potest heres institui ipse posthumus alienus ut in d. principio sic etiam ipsa hereditas Jacens possit heres institui ut procedat com paratio huius tex. maxime quia ciuitas uniuersitas uel ospitalia possunt heredes institui ut in l. siquis ad decli nandam C. de episcopis et clericis cum in eadem detur repre sentatio persone ficte in hereditate Jacente sicuti in uni uersitate et ceteris Justa l. mortuo ff de fideij. Jussoribus et ita nobis docuit costa in § posthumus j de legatis n.° 7 ut tu plane intelligas hunc tex. non quidem in post humo alieno quia est dibinatio sed in quocumque qui est in utero qui fingitur dominus antequam nascatur ut in § cum auté de tutelis et in l. qui in utero ff de estatu hominum et ita serbus eius habet dominum per fictionem sicuti serbus hereditatis Jacentis et in hoc con sistit comparatio huius tex. neque potest teneri quod hodie hereditas Jacens possit heres institui quia re pugnat Juris principium quo probatur quod in heredis institutione uel legato requiritur duplex ualor primus naturalis ex uera persona uel persona serbi secundus ex capacitate domini ueri uel ficti ex nota in l. j. l. deuitur. § 4 § serbo alieno de leg. 1.° unde cum in hereditate Jacente non possit dari uera persona si instituatur heres ipsa inutilis erit institutio neque obstat quod hospitale uniuersitas et similes possunt heredes institui ut in l. hereditatis C. eodem quia respondeui

illud ee inductum pie fauore uel publice cause . ualenacla . 2 . thom9

~ ad . § serbus aut plurium ~

pro intellectu huius tex . cui condat . l . si ff de bulgariset . l . cois serbus 66 ff eodem premitte quod serbus cois est ille qui non est totius singulorum sed potius est omnium dominorum pro partibus indibisis que quidem partes non possunt demonstrari corpore ad oculum . bidelicet si membra ipsius serbi diuidantur inter dominos sed solum possunt percipi per intellectum ut ita intelligas . l . serbus communis . § . ff de extipulatione serborum in quo serbo communi instituto herede animaduertas quod si instituatur sub apelatione dominorum acquiret ipsis proportione dominica si uero in institutione ponantur nomina propria dominorum acquiret ipsis pro birili portione . iusta . l . si communis serbus ff de extipulatione serborum et notat glo in § penultimo de extipulatione . serborum sed dum Iustinianus hic docet quod capacitas serbi regulatur ex capacitate domini et tam tempore institutionis prout in . l . si alienum serbum . § in extraneis ff eodem obstat maxime difficilima . l . si serbus est ius . § . ff de acquirenda hereditate que probat quod si serbus eius domini qui non potest capere ex testamento instituatur heres et ante quam addeat hereditatem manumittatur uel alienetur in aliquem qui capere potest sibi ipsi uel nouo dno acquirit hereditatem quod uidetur absurdum et contra regul . l . quod ab initio est . l . que ab initio ff de re Iuris et licet barius in bonias intellectus ad illam . l . tamen longe aliter cam intelligas non obstare quoniam ibi non fuit dominus in capax habebat n . testamenti factionem quamquam non poterat capere idest cum effectu acquirere sibi ipsi hereditatem iusta . l . allud est capere ff de berborum signi ea nimirum ratione quia . lex . Iulia et papia auferebat hereditatem aut partem hereditatis ipsi dno ex . l . si C de infirmandis penis celibatus et ita d . l .

si serbus

ualencuula. 2 thomas sus fuit exscripta in materia l. Julie et pape ut constat
ex supra exscriptione ipsius g[lose]

Ubi autem ipsius l. si servis qui habent in hil in frau
dem l. commissum hi non retrahuntur ad mater
iam heredis indigni de qua agitur in Rca ff et C.
quib. ut indignis sed intelligas de fraude quam com
misit dominus cum servo manumittendo vel cum emp
tore ut ptem hereditatis lucraretur. Siquidem testam
debebat accipere servus manumissus vel emptor etc.

— ad § et unum hominem —

Justinianus in dum docet posse heredes institui usque
in infinitum videtur dixisse contra juris omnia
principia siquidem infinitas in utroque iure repro
batur ut in l. unica. C. de sententiis que pro eo quod
interest et in c. 2. ubi glo. de rescriptis lib. 6. item et Justi
nianus videtur voluisse aprobare impossibilitatem
que provenit ~~quod~~ ex eo quod in infinitis heredibus
non potest dari aditio hereditatis iusta l. impossi
bilium ff de reg. iuris cum in l. debeat esse possibilis
ut in c. erit autem 4 dist. que omnia ne obstent res
pondebis quod dictio usque posita in hoc § debeat
sumi exclusive ita ut Justinianus potius excludat
institutionem heredum infinitorum ex notabili
princ. quod in dictione usque probat glo. in §
penult. de inutilibus stipulationibus glo. si in fine
et consequenter animadvertes Justinianum in
proposuisse hec verba usque in infinitum in viam
quamdam exagerationis quasi velit dicere que
plures possunt institui heredes non quidem infi
niti sed qui difficile non possunt numerari sicut
eodem modo loquitur Justinianus in § jus autem gen
tium omni humano. § de jure naturali gentium

ib et alij innumerabiles et J.C. in l. quis restituere ib. in infinitum ff de reg. iur. bendi — u — u — u —
ex quibus eleganter dificilem quaestionem glosae ti. resolbes si forsan omnes homines instituantur here-
des ut non fiscus neque pia causa capiat totam heredi-
tatem sed sola civitas in qua testator habuit do-
micilium censeatur instituta heres ex l. quae
conditio 39 § unico ff de condi. et dem. et hac lex
tex. expresso ti. quoniam sola illa pars per quam
reditur talis institutio infinita viciatur et
debet excludi per tex. hic et consequenter civitas
ipsis remanet utiliter instituta quia utile non
debet viciari per inutile quicquid glo. ti. et ceteri omnes
alij torqueantur in hoc grabi ar. — u — u — u —

ex l. Ass hereditas — i

colige ex tex. solemnis dibisio hereditatis fit in 12 un-
tias a qua dibisione potest discedere testator ita tamen ut in totum
decedat testatus nisi sit miles idem probat l. serbum. 50 ff.
ff eodem et concordat. Lib. tt. 3 partita 6. et primum animad-
vertas probari in hoc § quod tota hereditas vocatur as.
ut inde intelligas cuenisse in iure civili celebrem modum lo-
quendi ut omne totum vocetur as. etiam extra materiam
hereditatis ut ita quidem totam summam dicatur debi-
tor ex ase ut in l. § certe ff ut legatorum nomine caveatur.
et qui posidet totam rem dicatur posesor ex ase ut in l.
penultima § 1° ff qui satisdare cogantur notanis igitur
crasse glosam ti. dum existimavit quod in hac di-
bisione hereditatis nullum nomen fuit positum pro
unica untia quod falsum est quoniam ipsa unica un-
tia vocatur. untia ut constat ex tex. ib. in 12 untias
et ib. ab untia usque ad asse — u — u — u — u —
subdit in Justinianus ti. quod si forte testator instituit
unicum heredem in dimidia parte hereditatis heres ins-
titutus accipiet totam hereditatem etiam contra voluntatem

defuncti nisi sit miles fuit testator quia tunc sola
dimidiam partem hereditatis acciperet et ita expresse pro
vat hic lex. quam pessime avertunt hic alii dicant
idem in milite quod in pagano arg. l. 3 C. de testa. mi
litis ubi miles instituit filiam in 2 uncias et uxorem in
una uncia et nihil omnino. uxor et filia accipiunt 12
uncias hereditatis et sic totam hereditatem respondetur
n. ad d. l. 3 quod ibi institutio non fuit facta in semisse
prout hic sed in tribus unciis ad quas testator miles videtur
reduxisse suam totam hereditatem ex lex fi.
in vs. nonaut et decisio huius §. in tristes mini
redit secundum heredem quoad totam hereditatem
non solum in foro civili et seculari sed etiam in foro
conscientie licet n. contraria sit voluntas testa
toris ut expresse probat hic lex et juris principium
quo dicamus quod qui ex duobus concedit unum
videtur alterum negare. ut in l. cum pretor ff de judiciis
et C. non ne extra de presumptionibus. Item quia l.
civilis in hoc casu et in casu l. 1 § si ex fundo ff.
eodem statuit sub certitudine hoc est voluntati
defuncti cuius certa ipsa lex. ideo etiam proce
dit in conscientia. ex doctrina beati thome cuius
meminit bald. in l. cumque C. de jur. et fac. ignor.
et ergo quod l. civilis habuit justam rationem
videlicet ne testator partim decedat testatus et
partim intestatus quod repugnat ipse nature.
ut in l. jus nostrum de reg. juris ff et ita intelligat
lex in § item heres. I. de oblig. que ex quasi contra
obligare etiam in conscientia quia lex cum
sit certa quod heres nihil contraxit cum
defuncto nihilominus statuit quod propter aditio
nem hereditatis videatur contraxisse cum
defuncto et ita teneatur pro omnibus honeribus
hereditariis

~ Ad § si plures ~

colige ex tex. plures heredes instituti simpliciter acq
piunt equales partes hereditatis si uero eorum aliquis sine
parte certa sit institutus capit portionem que superest
ad complendum asse uel capit dimidiam totius here
ditatis asse ex pfecto idem probat l. interdum § et si ita
quod sabinus 17 ff eodem et concordat l. 17 titulo 3 p 6
Ratio aut dubitandi in hoc § circa principium casus
quod cum esse heredem nihil allud sit quam esse do
minum ut instat glo in prin huius titulj et sic juris
principium quod dominium non potest esse penes
plures in solidum ut in l. si ut certo 5 § si duobus
uehiculum ff commodati inde uidebatur quod si plu
res sint instituti heredes simpliciter non possint esse
omnes heredes et dominj hereditatis et ideo ne
istud absurdum daretur procedendi Ratio contra
hitur l. 12 tabularum quod illud dominium soli
dum quod reperitur in hereditate lacante justa
uel aliquo testamento liuere [?] jusus circa principium
diuidatur inter ipsos heredes proportionibus here
ditaris ut in l. j et 2 C de
hereditaris actionibus ita ut quilibet ex heredibus
habeatur pro extraneo quoad portionem suja[?] he
redis 2m glo singularem in l. 2 ff de praetoriis ex
stipulationibus in seculo final et uerisima ratio
huius decisionis quod equales portiones distri
buendas consistit in eo quod defunctus quando insti
tuit in testamento plures heredes ~~coniungendo eos~~ consun
gendo eos per copulam et uel per punctum quia ha
betur loco copule 2m glo in l. precias[?] res
sexto adeant ff ad l. falcidiam cum in natura
ipsius copule et sit distribuere pro equalibus por
tionibus ut in l. reos § cum in tabulis ff de duobus reis
et in l. unica C si plures una sententia quod si plures
heredes instituantur in eodem testamento sine copula.

et separati tunc etiam accipiunt equales portiones iusta lex. ff. eo quod institutio ipsa deuet eos omnes pariter formiter determinare ex regul. l. ia nob. iur. ff. de uulgari ~ u ~ u ~ u ~ u ~ u ~ et dum Iustinian. hic ad medium proua[t] q[uod] si a[l]iqui ex heredibus in partibus nominatis recipiant totam hereditatem ceteri uero sine partibus instituti sint quod ibi accipiunt illi dimidiam totius hereditatis hij uero alteram dimidiam tu ratione intelliges etc. quoniam uero similis uoluntas defuncti colligitur ex suo facto siquidem eos quibus certas partes dedit in hereditate uidetur uocasse [illegible] nulla alios uero similiter et in aliam partem et eo ff. [illegible]

~ Ad [illegible] uideamus. ~

collige ex tex. portio uacans in hereditate acrescit heredibus addeuntibus. portio uero exuperans decrescit omnibus heredibus. pro portione uniuscuiusque q[uod] hereditaria idem probat. l. interdum post principium ff. eodem. et ex Iustiniano h. primo collige iuris principium in materia acrescendi quod sit locus iuri acrescendi necessario debet dari portio uacans alioquin .n. in portione semel acquisita non potest dari ius acrescendi ut in § fi. i de senatus consulto orfitiano q[uod] h[oc] intelliges non procedere in usu fructu in quo est locus iuri acrescendi si alter ex usus fructuariis moriatur quia portio morientis que fuit semel quesita acrescit alteri superstiti ut in l. i. ff. de usu fructu acrescendo sed et 2o collige aliud principium ex tex. hoc ibi facit q[uod] ius acrescendi probentur ex tacita uoluntate defuncti uidelicet q[uod] debuit cogitare defunctus q[uod] portio repudiata ab uno ex heredibus in portio uacans aprior debuit acquiri aliis suis coheredibus addeuntibus hereditatem ne pro parte testatus

et propter intestatus diceretur. Justas heredi tas secundum dicta intelliges. l. servus cum ff. de acqui here. secundum quod dicitur quod jus accrescendi dicendi ex facto jure idest intelligatur ex tacita voluntate defuncti quae facit jus.

3°. colliges aliud principium in eadem materia ex tex. hoc ibi pro hereditaria portione videtur quod quoties est locus juri accrescendi portio vacans accrescit portioni non vacanti non autem personae ut probatur in l. si ita stam. ff. de acqui. hereditate. Nec obstat tex. in § pen. de bonorum possessionibus ubi probatur quod portio vacans accrescit personis ejusdem gradus respondebis n. quod ibi persona consideratur secundario quantum ad utilitatem quae ipsi personae accrescit eo quod habet portionem cui accrescat altera portio vacans sicuti servitutes reales fundantur principaliter in ipsis praediis et nihilominus etiam in ipsis considerantur secundario domini praediorum ut in § ideo autem de servitutibus et tandem animadvertes hic in illis verbis et perinde haberi ac tex. singularem probera ratione illius principii quod jus accrescendi habet locum etiam in vicinis coheredibus ut est tex. notabilis in l. unica § his ita verbis hisitaque C. de caducis tollendis nimirum quia heredes qui adierunt suas portiones habentur perinde quoad portionem vacantem et repudiatam ac si a principio eam ipsa adiissent ut hic dicta cum semel sint heredes non possunt amplius desinere esse ut in § restituta de fideicommissariis hereditatibus ~u—u —u —u—u—

in sequenti versu et si plures unter dum Justinianus probat quod si testator distribuerit hereditatem in plures unciasque in 12. institutus sine parte habebit illud quod deest ad dipondium maxime obstat decisio l. cumque tu C. de legatis ubi in similibus terminis no bedoat Justinianus tanquam manifestum in jure quod

semper

uideatur heredi institutus in hereditate ex asse a dempta dimidia portio hereditatis contra expressam dictionem. l. interdum § si ff de heres insti. Ds sedet hic ex asse, sit que contrarietas ita magna ut accursius in hoc Ds in glo. idem ssi et Baldus ipsi non contradicit et bartolus hic plane fatetur quod d. l. cum questio non habeat rationem quam bis tanquam noba corrigat d. l. consulti sed tu ita rediges hec iura ad concordiam ut inteligas quod d. l. cum questio loquitur in casu quo prior fuit heres institutus ex asse 2us uero in dimidia hereditatis quia tunc uidetur a dempta priori hereditatis dimidia. Neque obstat medius uersiculus d. l. cum questio qui loquitur de 6 unciis quoniam debet inteligi de 6 unciis relictis sub nomine dimidie hereditatis ut probatur ex 1a p. et Ds ita quod qui continet finalem partem dicte legis cum questio que dicit locum habere quando 6 unciis relinquuntur sub nomine dimidie hereditatis et ita sucedit iuris principium quod medium ipsius l. debet inteligi 2m principium et finem ipsius. l. Justa. l. si serbus plurium §§ si deles 2 et hec diferentia inter relictum sub nomine dimidii hereditatis et sub nomine 6 unciarum manifeste comprobatur ex his que resolbi hi. inst. here. dit. § eodem cum testamentum in solis institutionibus heredem insemise ~

~ Ad §§ heres et pure hoc titulo ~

colige ex tex. heres potest institui uel pure uel sub condicione non autem ex die uel ad diem idem probat l. hereditas ff eodem et ista regula ff de condi. institutionum et C. de institutionibus et substitutionibus et concordat l. 3 ttº 3 par. 6. pro Re aut dubitandi obstat l. actus legitimi ff de re. iuris quoniam cum institutio heredis sit actus legitimus non debet recipere condicionem quam recipit ex tex. hi quoniam d. l. actus legitimi quatenus probat contrarium solum inteligitur de procedentibus in actibus legitimis ex cum natis ut notat glo. hic

Vbo videlicet omnis [?] de vo4 olhs sed magis inspe
ciem difficultatem facit· quatenus dicat conditionem
posse adijci institutioni· heredis non in diem certum·
talis in differentia· nullam videtur rationem iniquitatem
tatem· sed potius solam utilitatem Iuris civilis ut fatet
conang· plane· lib· 10 comentario 4 Iuris civilis c· 6·
a quo heredes ex animadvertes maximam esse
rationem in his terminis quoniam ideo ... dimititur
conditio quia si postea veniat conditio et impleat
retrotrahitur ad tempus mortis testatoris ex regula·
necessario vs quod si pendente ... benedicte
d· l· potior ff qui potiores et ita in omni tempore dies
dici testator cum testo a diei vero dies certus non potest
retrotrahi et ita partim decedere testatus et partim intes
tatus· quod est prohibitum· ex· l· ius nostrum de regulis iuris
quam intelliges procedere non solum quoad partem
hereditatis ut in ss ... hereditas · eodem · sed etiam
quoad partem temporis quod etiam tempus facit partem ut
in ss plus aut minus ... declarationibus et hinc inteliges
quod quia miles potest decedere partim testatus et
partim intestatus potest etiam instituere heredem
ex die vel ad diem ut l· miles ita 43 de milit testa ff
indeciam intelliges dificilem decisionem l· extraneum
9· C eodem· ut dum ibi dicant imperatores extraneum
etiam cum quis moritur heredem scriptus sibi placuit illa
vba cum quis moritur non debeant referri ad ipsum here
dem ut existimabit accursius hic et ibi volens quod sit
cius instituatur heres cum ipse moritur· institutio re
maneat pura· quia certa mors tici deuel tolli de medio
ex lex ti quod falsum est siquidem dies incertus mortis
tici facit conditionem ex l· dies incertus ff de condi
et demonstra· et ita melius d· l· is· partly· statuit quod talis
institutio valeat et sit conditionalis nimis etiam tene
bis intellectum verbi ti quod in d· l· decidatur quod
testator in instanti quo moritur et in ex alatione ultimi
spiritus

ualencula ff

possit instituere heredem nuncupando ipsum vel propria manu scribendo erat. n. maxime cum in tali instanti testator neque habeat velle vel nolle nec scribere possit ex. l. notabili si ubi glo magna notat. ff qdo dies legati cedat. textus d. verba cumque moritur reffereat ad ipsum met testatorem qui posquam declarabit coram testibus nomen heredis futuri occupatus et prepeditus instanti mortis non possit ulterius procedere et permitit ca. lex posse testibus et notariis nomem scribi heredis ut testamentum perficiatur morte ipsius idque non tantum permitit in herede suo sed etiam in extraneo

Ad § impossibilis

cum decisione huius § concordat. l. i. de condi insti. tutionum. ff et. l. ex optinuit. ff de condi et demis. et. l. 3 tit. 4 p. 6 et licet sint quatuor species impossibilitatis quas enumerat glo egregia tamen hic § solum loquitur in in possibilitate nature que principaliter vocatur impossibilitas et enim conditio que est iuris et vocatur turpis et vel contra bonos mores et sic impossibilis de iure non tamen impossibilis per se quia natura non repugnat. et ita teneas quamvis glo hic inteligat hunc § in conditione impossibili de natura et de iure maxime cum obstat huic § tex in § si impossibilis in de inutilibus que glosa tamen et ibi inteligit procedere in contractibus qui uiciantur per conditionem impossibilem. ut secus sit in ultimis voluntatibus quas non viciat conditio impossibilis sed ipsa vitiatur. favore ultimarum voluntatum que solutio communiter est recepta et licet pro ipsa nihil aliguer textum. favoris huius rationem expendas probatis in l. non solum ff de actio et oblig. ubi intendit consultus. declarat quod in contractibus si aponatur

condiptio impossibilis . l. ciuilis atendit et spectat ualençuela. 2 thoms
uoluntatem omnium verum quas contrahentes
adducunt in contractu et ista cum adiectio impossi
bilitatis significat boluisse contrahentes adim
biam locari propter tale inutile biciatur utile
contradicto aluero in ultimis uoluntatibus impossi
bilitatis inutilitas et boluntas derisoria circa
ipsam non atenditur et ideo non uiciat et ita tex
in d. l. non solum dences legere ut in dictione omnium
non includantur contrahentes sed sit dictione uitialis
comprehendens dispositionem principalem et condiptio
nem que duo bolunt contrahentes aparere obstat
etiam decisioni huius tex. tex in §§ si fideis ubi do
cet Justinianus quod huiusmodi legata impossibilia
sunt nullius momenti sed respondebis quod ibi
loquitur Justinianus in casu diuerso bidelicet quo
heres grabatur dendo legato si non fecerit aliquid
impossibile uel turpe tunc n. tiat tale legatum uidetur
purum et conceptum sub condiptione necessaria ut in
§ si impossibilis ÷ de inutilibus. In currit tale legatum
velictum nomine pene quia heres non potuit grabari
ad impossibile ut ita declares glo. ti ... animaduertens.
nimium est diuersa inter se condiptionem impossibi
lem a natura et dificilem quoniam tunc bere est con
diptio impossibilis cum natura ipsa resistit iusta. l.
egregiam final. ff de acceptio ~~et illis~~. emphi ~ u. — ii
quo prius atento iam disolues non leuem contrarietatem de
tex in l. cum heres. 4 §i ff de statu liberis ubi libertas
data serbo sub condicione pene impossibili si de derit 1000 aureos
heredi nullius momenti est contra tex ti responde uel n.
quodlibet condiptio non est impossibilis sed balde dificilis
et declarat animum defuncti fuisse de non danda libertate

ualenauela

Et consequenter inteliges falsum esse quod bulgo solet hodi perscribentes quod ea que dipendent auoluntate principis censentur impossibilia ita ut in eis procedat materia conditionum impossibilium arg. tex. in l. ass. cano. 4o sconstat delleg. 1o et in l. contingit scuniqs ff de verb. oblig. bes ius. n. inteliges quod sint balde dificilia non aut impossibilia ut probat tex in d. scons tat junta glo. 1. ibi male intellectus adoctoribus.

Nec obstat tex in d. scuniqs qui loquitur non de conditione impossibili anatura sed potius loquitur in casu benditionis aut promissionis rei sacre uel religiose que sunt prohibite a jure. justa. l. 6 ff de contra. emp. et s. nullius sderer. diuisione. 2m que omnia plane inteliges berum sensum l. si qis ita bl. ff de condi. institutionum ubi consultus ait quod si aliquis institutus heres sub condictione si edificauerit monumentum intra 3. dias amorte difunti talis condicio ebanescit quasi impossibilis significat. n. consultus quod cum natura ipsa non resistat quominus in tria 3. dies possit edificari monumentum tam propter maximam dificultatem talis conditio que uere non est impossibilis reficitur quasi impossibilis — u — u —

— : Ad s. si plures cum vs fi —

dum probat Justinianus hic quod si plures condictiones potestatiue uel casuales uel miste ponantur in institutione heredis dibent omnes adimpleri si copulatiue sint posite per dictionem. et. uel aliam similem uel suficit unam earum adimpleri si disiunctiue sint posite per dictionis uel aut aliam similem, idum probat. l. si heredi plures ff de condi institutionum et l. si qis ita stipulatus 129 ff de verb. oblig. et concordat. l. 14 tit. 4 par. 6 et dubitandi Ro eaui dentur fuisse ex juris principio quod lex non debet verba atendere sed effectum ipsum ex l. 2 in fine. C communia delegatis et l. qs qs ff de verb. significatione et ita non uidebatur in te considerandum quod testator aponat plures condictiones per dictionem et uel per dictionem uel aut. sed prodicidendi

ratione animadvertes huius modi differentiam non de iure ualere tantum sed potius provenire ex vero simili voluntate testatoris quoniam dum posuit plures condictiones p[er] dictionem et, censetur voluisse ut omnes habeantur quoad implementum loco unius condi-tionis ut elegantur colliges ex d.l. si heredi, secus aut quando posuit plures conditiones per dictionem aut et in his terminis reperies maximam contrarieta-tem ad textum in d.l. si plures 17 ff de cond. instituto ubi probatur quod si plures institutiones fiant ex eadem parte sub diversis condicionibus condictio que prior extiterit occupat institutionem et ita constat ex illa l. quod licet plures condictiones ponantur per copulam et sufficit unam ipsarum adimpleri et pro solu[tione] glosa ibi tradit illam l. loqui in condicionibus casualibus in quibus non seruatur natura copule et merito in tali glosa in hac solutione reputata est com-muniter diabolica et contra omnia iuris principia ideo reiectis variis interpretationibus ad illam l. plane eam intelliges ex verbis legis sit solum 27 vs sed si plu-res ff hoc tit. videlicet quod ea lex loquatur quo-ties testator instituit unum heredem ex eadem parte in diversis locis testamenti sub diversis condicionibus ita quod apparet voluntatem ipsius fuisse ut per eventum et implementum cuiuslibet condicionis ex ipsis redderetur institutio plena et hoc verum et sine ulla divinatione colliges ex illa dictione esset que est in d. vs sed si plures que cum sit adversativa presuponit quod ea cum in precedenti parte illius l. sit solum J.C. loquitur in casibus in quibus vo-luntas defuncti erat ut vel una condictio tantum adimpleretur sic retenta eadem materia in d. vs sed si plures qui versiculus continet eadem verba que habentur in d.l. si plures J.C. loquitur in eodem simili casu cum precedenti tandem notabis ex vs hoc si quod heredes possunt instituti etiam qui

Volinaula 2tho sunt cuniby ignoti testatori uelut si testator insti tuat sui fratris filios peregrinantes, idem prouat l. extraneum 12. C eodem ut tn cum te phil. tr aduersas posse melius legi in hoc §. filios peregrinatos. quam filios peregrinantes. ut hic alter sensus quod testator potest instituere filios sui fratris qui in loco longinquo sunt nati et incogniti ipsi testatori — u — u — u — u — u

~ Sequitur interpretandus tt9 ~
~ de bulgari sustitutione ~

~ Ad. Rcam cum principio ~

premissis uariis speciebus sustitutionum enumeratis p. glo. in § qua ratione. de pupilari et p glo in Rca ff eodem et glo 4 in c. renunciis extra de testamentis in hac Rca agitur de una specie ipsarum uidelicet de bulgari sustitutione que ideo dicitur bulgaris quia fieri potest a quolibet de populo et quilibet de populo. 2m glo. in hac Rca cum qua transeunt alii tr et in l. ff eodem cuius tn sententia inefficax uidetur ex eo quia 2m talem interpretationem posset debemus dicere ideo dici bulgarem sustitutionem quia potest fieri ab ipso bulgo uel ipsi bulgo ideo ueriss resolues quod cum illud dicatur bulgare quod recipit ipsum bulgum neque habet certam et propriam denominationem ut in § penultimo. § denique et in § bulgo quesitus de successione agnatorum et ita dicuntur basa bulgaria ut in l. 3 ff de suppellectile legata quia habent communem usum et non proprium et mulier bulgaris dicitur meretrix que. tel cum ipso bulgo solet habere coitum ut in de ff ad l. Iuliam de adulteriis ideo cum sustitutio pupilaris soleret fieri in secreto et in extrema pagina testamenti pateri obsignata ut tradit uarius in suis institutionibus tt° 12 de sustitutionibus ea ratione fuit uocata sustitutio bulgaris quia coram ipso bulgo poterat palam fieri in testamento — u — u — u — u — u —

collige igitur ex hoc prim q in bulgari sustitutione possit testator facere plures gradus et in postremo loco instituere serbum proprium necessarium heredem idem

probat l. potest § 6 ff eodem et concordat l. i et 2 tts parb
proratione aut dubitandi facit quia cum haec verba tu ejus heres
sto de jure civili importent institutionem in primo gradu ut in l. i.
et penultimum ff de haeredi instituendo male videtur sensisse
Justinianus dum concipit substitutionem bulgarem per haec
verba ille heres sto. sed nihilominus pro dicidendi ratione
notabis amplum principium in hac materia ut nulla sit
differentia utrum substitutio fiat per verba heres sto vel
verbum instituo aut substituo quoties testator fecit pri-
mum gradum in quo continetur tota hereditas ex asse
in qua voluit heredem esse tantum tunc non substitutio erit
et non institutio ex notabili l. verbis civilibus ff eodem
ubi pater instituit heredem filium impuberem ex asse
adjiciens si filius meus moriatur intra pubertatem vel
quandocumque sine liberis instituo heredem sempronium
vel ei substituo respondit consultus quod sempronius neque
venerit jure substitutionis quia nulla est neque tamquam coheres
propter verbum instituo vel alliud verbum civile quia testator
voluit suum filium esse heredem ex asse quae ratio proce-
dit in hoc tex. siquidem substitutus instituitur heres
in casu quo heres in primo gradu nollit totam here-
ditatem. clarca difficultatem l. sauola ff ad trebelianum
quam movit ibi glosa quatenus probat illa lex quod
substitutio pupilaris facta in codicilis valet in bim
fidei commissi ex benigna interpretatione quod quod dubius
lig. ibi post alios cruciatur et lantime costa in c. si
pater de testamentis lib. 6 in pluribus locis intelliges
begninam interpretationem in hoc consistere quam pa-
ter posset auferre totam hereditatem filii impuberis be-
nignius ab intestato ipsi filio in testamento faceret pupi-
larem substitutionem iam eam non faciendo honorabit
eos et ita potuit eos gravare per fidei commissum ex
egregia l. si titio 9 § 55 ff de leg. i et ita in hoc est begni-
na interpretatio ut credamus defunctum elegisse viam
fidei commissi in codicilis ex quam actus non corruat
ex regula l. 3 vero nec credendus ff de testamento militis et l.
quoties de vulgari ff quamvis jure directo non posset
valere talis substitutio in codicilis ut in § penultimum de codi-
cilis qua vera interpretatione advertas idem resolves in subs-
titutione bulgari facta in codicili ut valeat per fidei
commissum in his per hibus hereditatis restituendis
a substituto

n benientes. ab intestato qui retinebunt. 4 tribellianica ut sic defendas glo. ii. que quidem glo dum tenuit sententiam non atendit ad veram rationem d. l. scandoli et pro in materia huius § vide bart et post alios r. ipam in l. j. ff eodem et benedictum in c. rajnuncius de testamentis verbo si absque liberis et corasium l. j et 2. c. de impuberum

~ Ad § primum huius tit ~

colige ex tex. plures in locum unius vel unus in plurium vel singuli in singulorum vel in vicem omnes heredes posunt sustitui idem probat. l. cum in testamento § his verbis ff de heredibus instituendis et l. potest ff eodem. et concordat l. 13. tres. par. 6. et quatenus Justinianus hic appellat sustitutionem heredum ad invicem intelligas quod hec sustitutio vocatur reciproca quia redit ad locum hoc est ad eam personam a qua fuit profecta ita ut ea persona recipiat ipsam a qua emanabit quod reciprocum a recipiendo dicitur ut tu intelligas quod sustitutio reciproca est genus ad sustitutionem vrevilocam quia omnis vreviloca est reciproca sed non ex converso cum vreviloca est quoties cumque plures heredes sustituuntur ad invicem per verba verba eos invicem sustituo sed quoties plures orationes sustituuntur est reciproca tantum videlicet ut sitio et medio heredibus institutis ad invicem testator si ticius heres non erit medius heres esto et si medius heres non erit ticius heres esto.

caue his in glosa ii dum tenuit et male quod sustitutio reciproca et compendiosa sint iddem nelig [illegible] adverte quod sustitutio vreviloca est illa que sub brevitate verborum continet plures sustitutiones propter pluralitatem personarum at vero compendiosa est illa que sub brevi compendio verborum continet plures sustitutiones propter pluralitatem temporum non personarum ut si pater instituto heredi filio adiciat quandocumque decesserit filius meus sustituo promium tunc enim si filius nollet hereditatem est locus sustitutioni vulgari ut in principio huius tituli si vero ampletatur hereditatem et moriatur ante pubertatem est locus sustitutioni pupilari quod si moriatur post ~~mortem~~ pubertatem in testatore militi erit directa sub in pagano vero erit fidei commissaria

que uocatur obliqua ut in l. antonio ff eodem ex quibus constat ideo dici compendiosam quia in eadem persona propter diuersitatem temporum diuersificatur substitutio in qua materia substitutionis reciproce subiungit sequenti

... expediri paribus qualiter est quod substituti heredi ad inuicem uocantur ad portionem uacantem saltem iure dicis proportionibus hereditariis quas habuerunt in primo gradu institutionum non autem prouirilibus et equalibus portionibus in qua licet ... proponat planum exemplum quando ... repudiabit suas 6 untias quarum quatuor habebit Sempronius duas uero medius tu in exemplo magis dificile bidilicet quando medius repudiabit suas duas untias easdem tribues et diuides in 10 quarum 6 habebit ... 4 uero Sempronius iusta portiones hereditarias licet maximum esset dubium in casu huius ... ex iuris pro probanti fore assumendam talem inter prefatione nem 2am quam partes rodiganttur ad equitatem ex l. ut liberis C. de collationibus et ... resolbit tiraquel lib. de ... genitura q. 9 n. 4 in ... ita decidere ea ratione ne substitutus presumere tur magis dilectus in gradu substitutionis ... l. pluribus meis ff de condi. et demonstra. ... non obstat l. sub conditione ff de heredibus instituendis que probat conditionum ad iectam in primo gradu instituto non censetur repetita in substituto qui substitutus consequenter censetur magis dilectus quam institutus respondebis ut refecta inter prefatae glose ubi dibinatoria est et quae inducit specialitatem illud ideo euenire in illa l. propter uoluntatem defuncti qui ita demum boluit heredem esse in primo gradu simpliciter esset conditio et in casu quo post implectam conditionem nollet heres esse dedit ei substitutum et ita constat ex berosimili boluntate defuncti fuisse datum substitutum in casu quo de conclusione implenda non debeset queri

Neque obstat huic solutioni l. legatum sub conditione ff de adimendis legatis ubi prouatur quod si legauit ... fundum meum sub conditione si nauis ex asia uenerit et postea in eodem testamento transtulit hoc legatum

in ...

Valincula

arcebitur repetita conditio in persona sempronii respondebis enim quod illa lex continet casum diversum quia non loquitur de institutione et substitutione sed potius loquitur in casu quo priori titio fuit ad...tum legatum et damnum sempronio et illa non ...mus in eo casu dicere quando verosimiliter voluntas defuncti fuerit iuvare sempronium quando in sua persona fuerit impedita conditio ... dem in ... & exclusit. allegat ~ u ~ u ~

~ sequitur. interpretandus ~
~ lex. in § sed si institutus ~
~ huius tituli de vulgari ~
~ substitutione ~

Colligo ex lex medius substitutus sempronio substitutus coheredi suo titio tantio quam sempronianus ... substitutus i dem probat. l. titius. 27. et l. coheredi 41 in pr. ff eodem ~ u ~ u ~ u ~ u ~

ex qua l. coheredi accipies veram interpretationem huius § in illis verbis sine distinctione videlicet quod medius dicatur utrique substitutus. sive substitutus sit sempronio ante substitutionem sempronii aditionem sive post tunc etiam. sive sempronius decedat post titium sive ante. Ista autem difficultas in hoc § versatur qualiter praedictus medius censetur substitutus titio maximum. n. versatur interesse si medius capiat ... titii iure substitutionis non autem iure accrescendi quia licet ius accrescendi sit improprie quaedam tacita substitutio ... ut in l. titio et medio 63 § iulianus ... 2° ... cum non sit vera substitutio testatoris ex... ... veram substitutionem medii ut ita si ponas ... sempronio

Subsequitur lex in § sed si instituto de bulgari

ut ita si ponas ticium et sempronium acayum heredes institutos et titio substitutum semprium et sempronio medium substitutum ad partem titii et semproni repudiatam et uacantem siue uiat medio iuris accrescendi habebit plenam titii ex capite iure coheredis in parte et in simediam iure substitutionis benial excludetur caius et hanc sententiam probat. ti. § de bulgari substitutione sub qua positus est et Ro est verissima quia illa verba si sempronius heres non erit substitutio medium hoc significat quod si in ista hereditate non fuit heres sempronius post repudiationem titii siue non fuerit heres in parte titii ti substituit a.

habes uerum intellectum ut probat lex in l quis habebat ff eodem ubi probat consultus quod uxor et soror substitute pupillariter alii defuncti que quidem filia fuerat pupillariter substituta filio impuberi eiusdem defuncti non ansentur substitute eidem filio pupillariter ibi. n. agitur de duabus hereditatibus diversis filiorum impuberum et de substitutione pupillari que substitutio non per uerba bulgaris substitutionis non admitit verissimalem resolutionem de qua in hoc § — u —

de materia autem huius § uide bartolum et alexandrum iasonem qui in l sipius ff eodem in § de bulgari substitutione et lancelotum politum in suo tractatu tractatu de bulgari substitutione nº 107 · ut tandem caueas a glosa magistra in presenti que frustra et male laborabit circa uerum intellectum et interpretationem huius lex in illis verbis sine distinctione ueritas enim hoc uox

huius verborum apparet ex his omnibus supra resolbisti in principio huius §

Ad § finalem

colige ex tex. filio instituto herede ex asse sanguinis? hie esset pater familias ex opinione testatoris si semper rig ei substituatur bulgariter in kutuum? quod dibidit hereditas idem prouat. l. si pater 4° ff de heredib. inst. que lex maximam habet dificultatem dum prius uat in fine qui in his terminis tota hereditas dibiditur in duos semises ita ut alter semis dibidatur in tres? minum unum serbi instituti tamquam patris familias el inter substitutum dubium est enim de altero semisse quid sit faciendum et glo. ti arguens pro utraque parte tandem resolbit quod alter semis remanebit apud dominum serbi inspecta ueritate se[clusa?] opinione testatoris tu aut in terminis huius tex tenuis totum contrarium immo quia tota hereditas dibidatur in duos semises quorum alter acquiritur substituto alter domino serbi et ponderabis hume tex dum dicit partem substituto acquiri quod dicta partem significat partem dimidiam totius hereditatis ut in l. nomen filiarum § portionis ff de uerborum significatione quod etiam in hoc casu prouat l. 4 quae incipit et hoc titulus ff de heredibus instituendis neque obstat d. l. si pater ibi r. quia substitutus fuit etiam coheres ipsius serbi unum se misem capit iure proprio hereditario et iure substitutionis dimidium alterum semisem relictum serbo heredi et ita capit substitutus 9 untias

que aut sit ratio propter quam hic substitutus capiat dimidiam partem hereditatis duntaxat? quidem defunctus uidetur boluisse ut acciperet totam hereditatem si primus heres non esset pater familias seu litura plana dificilimum est inteligere quod tamen ex eo constatuit? fiaduci? tas quia substitutus in hoc casu peteuat totam hereditatem ex eo quia iusta opinionem defuncti

solus nobis dominus futurus poterat cum ex cludere atuero dominus servi similiter peterat istam hereditatem numquam in istis verbis bulgaris substitutionis si heres non erit testator sensisset quod talis heres institutus quem credebat esse liberum posset venire in manus alicuius domini et ei acquirere hereditatem ex cluso substituto et consequenter quasi implicita condi tione ignorante testatore petit sibi deberi tanquam suo istam hereditatem neque sed ipsum dominum aliquid urgebat opinio testatoris que solum in du cebat causam impulsivam ad faciendam ins titutionem quia causa cessante existente falsa non debet corruere institutio ex notabili principio circa causam impulsivam et finalem quod probatur in l. 2 § si cum glo. ibi ff de donationibus et ea ratio equissima vitandi sit aliis et ambiguo casu statutum est in dicto § ut hereditas dividatur pro equalibus por tionibus inter substitutum et dominum servi insti tuti heredis habet voluntas defuncti ita in telliges l. cum proponas . C. de hered institu endis et ibi habet quando constat de expressa voluntate defun cti et pro materia huius § vide felinum in lib. substitu tionum . c. de bulgari ex n° 28 Jasonem in l. 3. C. de hered insti et alciatum lib. 1 disputationum c. 2

Sequitur tex inter prestandos
de pupillari substitutione

Ad. Rcam cumpi

in hoc tit. proponitur materia secunde substitutio nis directe que vocatur pupillaris non ex eo quod pupillus generaliter dicitur quicumque puer chon sistit in potestate patris Justa. l. si § pupillus ff de verbis quoniam cum pupillus proprie dicatur qui per mor tem vel per emancipationis patris fit extra eius potestatem ut in l. pupillus ff de verbis signif. et ins pu pillus j de inutilib stipulationis ideo intelliges dicta est pupillarem substitutionem que solum durat et habet causam in tra pupillarem etatem in qua quidem pupillari substitutione quatuor aliqui requisit

ex Iustiniano ff. et cum glo. ff. videlicet q. pupil[lo]
cui fit hec substitutio sit de liberis impubes inp[ubes]
institutus vel exheredatus que q. comp[re]h[en]
dis sub hac dictione liberis. ut tamen animadv[er]

nota hanc dictionem . Liberis.

tas q[uod] cum ex l. 12 tabularum esset concessa potesta[s]
ut ad libitum dis poneret de re sua iusta l. [illegible]
legis ff de verborum signi[ficatione] et in q[uibus] in pupillari substitu[tione]
non agitur de hereditate patris sed potius de heredi[tate]
ipsius filii impuberis ut probatum ad ff huiusp[rin]
cipiis et in l. sed si plures 10 § ad substitutus ff eode[m]
ideo videbatur patrem non posse facere pupilar[em]
substitutionem filio suo sed quia ratione patrie po[tes]
tatis filius censetur res sua patris ut in l. § p[ost] ham[ler]
ff de rei vendicatione ibi suum vel in potestate in ductum
fuit in moribus civitatis romane ex consilio [iuris]
consultorum et ex mente l. 12 tabularum ut pater p[os]
sit testari pro suo filio impubere dando ei pupil[la]
rem substitutum quasi disponat pater de re sua p[ro]
pria et ea ratione idem prohibitum matri quia filium
non habet in potestate ut inst. femine § de ad[optione] [illegible]
quamvis in contrarium obstet difficilis l. simat.

not[a] Contrarium ex . l. simat.

33 ff eodem ubi constat matrem fecisse tab[ulas]
pupilares suo filio impuberi quem instituit here[-]
dem cum esset 9 annorum et si non esset heres s[ub]
stituit ei sempronium et respondet africanus
valere substitutionem vulgarem quidem quam po[-]
test facere mater utilis et extraneus quoniam ma[-]
ter fecit duas substitutiones pupilarem et vulgarem id est
vulgaris que est utilis non deveat vitiari p[er] pupilarem
inutilem dicta resolutio quia in illa l. cum fuditio respondit
africanus in singulari quod valet substitutio vulgaris
non autem utraque quamvis de facto fecerit mater e[-]
tiam pupilarem substitutionem et ex verbis ne[-]
rativis facti positis in aliqua lege non licet
sumere argumentum ex doctrina glose prime
et magne in fine in l. unica C. q[uan]do non petentium
partes

colige ex tex[tu] liueris mentecaptis potest fieri exemplaris substitutio p[er] ascendentem que extinguitur per aduentum sane mentis i[d] improbat. l. huma nitatis C. de impuberum et concordat. l. § 1 uos par 6 et pro intellectu p[re]mitte q[uod] ante justinianum solum poterat fieri substitutio p[ro] filijs commissum liberis mentecaptis ita ut grabarentur restituere hereditatem si decederent in furore, si[c] n[on] deberet eis fieri substitutio directa necessaria erat facultas principis l. ex facto. § verdum que facultas q[uod] solum habebat in persona impetrantis Jus l. a § sed quoniam princi[pi] ad si t[...] asu[...] naturali ideo humanitate motus Justinianus generaliter p[re]misit substitutionem directam ut consequentur hodie a principe frustra q[uod] generali l. § concessum ut in l. C. libro et l. ad § § ad municipali quam substitutionem scribentes magistrali uoce apellarunt exemplarem ideo dictam sic quoniam ad exemplum substitutionis pupilaris fuit inbenta et consequenter sicut in pupilari substitutio non potest mater impuberis alegare talem substitutionem que testamentum e[st] filij sui et in s[...] q[uod] pater fecit tali testamentum quis non debent legitimam sui uxoris matris impuberis nec filij ipsius testatoris possunt alegare sibi debere legitimam a patre q[uod] in tali substitutione pater non agit de sua propria sed de hereditate filij qui ex testamento non debet legitimam suis fratribus ex l. papinianus § sed neque impuberis § de inoff[icio]so test[amen]to quasi bellis considet [...] ibi dicere q[uod] quia mater uel fratris inpuberis non habent respectu utriusque filiat patris et filij se[d] tantum in persona mater respectu filij. fratres uero respectu patris Jus habent excluduntur q[uod] in tali substitutione pupilari filij et pater sicut una p[er]sona. l. ex patris et filij § hoc titulo ~

et eadem ratione in hac substitutione exemplari fit
exclusio matris et fratrum ut in adversus q
dum Justinianus h[ic] loquitur de liberis mente cap-
tis loquitur in genere ut comprehendat furiosos
qui etiam dicuntur mentecapti q[uia] carent judicio
ut in § preterea et quibus non e[st] permissum et in § fu-
riosus qui testa[mentum] facere et probat l. si de falsitate
qui loquitur de substitutione furiosi C de cura furiosi
si aut[em] liberi non sint mentecapti nec fatui nec fu-
riosi sed quos vulgus vocat simplices tontos qui
non habent tantum vigorem judicii sicut alii
possunt facere testamentum et ita non potest
eis fieri exemplaris substitutio l. frater fratruo
C. qui testamenta facere possunt. hec dum Jus-
tinianus proponit hec substitutio exemplaris
infirmatur eo ipso q[uod] filius pervenerit ad
sanam mentem hoc verum esse intelligas m[odo]
si talis sana mens durabit per modicum tempus
quia cum hec substitutio fiat propter perpetuo men-
tecaptis ex l. humanitatis ibi super constat
adhuc dicit mentecaptum eum qui per modi-
cum interbalum ad sanam mentem intelle-
nit si postea redeat ad furorem ex l. 3 de
libertis et l. quis sit ff de solutionib[us] et pro ma-
teria huius substa[n]diciam et alios in d. l. huma-
nitatis vide late geronimum verium in re-
petitione l. ex facto post ripam ibi zatium in
tractatu substitutionum c. de exemplari et
benedictum in c. reynuntius de testamentis
habes qq liveri. C. de exemplari

~ Ad § igitur ~

Justinianus h[ic] videtur sibi non constare dum
variat docendo q[uod] pater q[uando] faciat pupillarem
substitutionem videntur ibi contineri duo tes-
tamenta vel potius unicum testamentum qui
nimo videtur aliter dum docere Justinianus

dum probat unicum esse testamentum quoniam
unum caput testamenti sit institutio heredis ut
in § ante heredis [illegible] et in hoc casu pater
instituat duos diversos heredes scilicet filij unius
et filij impuberis alterum necessarium videtur
in his terminis patrem fecisse duo diversa testa
menta que omnia ne tibi obstent intelliges tu
Justinianum pro constanti docuisse scilicet impro
prie et quodam modo duo videantur certe tamen
proprie unicum esse testamentum sed diversae he
reditates ut hinc intelligas propter talem unitatem
[illegible] hereditatem vel talem unitatem paterni
testamenti ad solvere tabulas pupillarium ex
patris et filij § eodem et inde etiam emanare de
cisionem legis si quis contra tabul. § eodem dum pro
bat quod si filius emancipatus veniret contra tabul. et
testamentum paternum propter vitium preteri
tionis non poterit succedere suo fratri impuberi
ratione pupillaris substitutionis quia impugnabit
testamentum quod censetur unicum et ita non de
bet fructum consequi ex eo testamento quod semel
impugnabit inde etiam intelliges l. quidam cle
ricus C. de iure deliberandi que probat quod substi
tutus pupillaris non potest repudiare heredi
tatem patris et adire filij impuberis heredi
tatem patris ut probat tu tex inde intelliges e
manasse decisionem l. si quis § eodem quatenus
probat filium incapacem et [illegible] vel legiti
mum posse etiam patri substitui pupillariter filio
impuberi eiusdem patris ita tamen ut in hereditate
filij impuberis ~~[illegible]~~ quamvis accipiat om
nia bona impuberis materna vel aliunde que
sita non tamen accipiet ex bonis que fuerunt patris
si aliquid quod posset ille incapax capere a
patre. quod erit hodie quintum bonorum ex

l. 9 [illegible]

pro intellectu huius tex. premitte quod quotiens pater facit testamentum pro filio impubere si quidem id faciat in suo proprio testamento non requiritur noua solemnitas in testamento filii ut constat ex l. patris et filii ff. eodem que probat quod licet tabule pupilares sint resignate id est ab ipsis sint sublata omnia signa per manum et iussum ipsius patris ita quod remaneant aperte tabule pupilares nihilominus erunt valide et sufficit sit signatum testamentum patris ex iuris principio probanti quod quotiens in aliquo actu non requiritur certa solemnitas si tamen interueniat sicut minus apte non vitiatur actus ex l. unica n. stabilis instit. principio C. de rei uxorie actione et consequenter cum in tabulis pupilaribus non requiratur separata solemnitas signorum si tamen pater in eis ponat signa licet postea tollat et resignet non vitiantur tabule pupilares in casu tamen huius § proponit Justinianus consilium ut pater possit prouidere saluti filii impuberis faciendo ei secretam et separatam pupillarem substitutionem in infima parte et postremo folio sui testamenti quod claudet proprio lino suo quo linum iubebit apponi signa et sigilla testium perforato eodem folio circa partem dimidiam prout tradit paul. lib. ~~[illegible]~~ sententiarum et caius lib. institutionum t° 12 ita n. cessabunt insidie uite ipsius pupili que tamen insidie cum non essent respectu pupilaris facile contempte sub vulgari expressa iuxta l. iam obscure ff. eodem et l. quibus C. de impuberum videtur male consuluisse Justinianus tamen quia quia sempronius substitutus vulgariter per illa verba si filius heres non erit ex. insidiabitur uite pupili [illegible] ei succedere quamuis sit heres si tamen moriatur in pupilari etate propter tacitam pupilarem debet ei succedere respondebis n. ex Justiniano tamen quod cum ipse pater testator debeat habere in suo testamento neapertantur tabule

pupilares veritimiliter quia substitutus vulgariter
non insidiabitur vite pupilli timens ne alius sit
heres pupilli ex pupillari expressa que facit vsare
tacitam pupilarem. Justa l. cum ex filio 39 § si
filio impuberi ff eodem et quod magis est idem
erit licet pater expressam hanc suspicionem non
faciat. Justa l. 3. ff quemadmodum testamenti
aperiantur quia sufficiet substituto vulgariter ij
dare tabulas pupilares secretas et separatas in
quibus ignorat an alius sit pupillaris substitutus
qui eum excludat mortuo pupillo ~u~

et circa glo. hic dum exponit verba huius tex.
(proprio lino) ut significent requiri quod illud linum
sit proprium ipsius testatoris nisi forte verus dominus
lini vendicet ipsum et testamentum pupilare
aperiatur ante tempus si linum sit alienum re
probatur communiter hec glosa quia cum in
conservatione testamenti versetur publica utilitas
ut in l. quoniam. c. de testamentis iam si
ut linum sit alienum non poterit vendi cor..
a domino ne aperiatur testamentum ex regul.
.l. in rem § signum. ff de rei vendicatione et
de materia huius § vide bart. et scribentes
in l. si quis cum § filius ff eodem ultra paulum
et casum ubi est ~u ~u ~u ~u~

Ad § non solum ~

colligitur ex tex. liberis exheredatis potestatis
pupillaris substitutio et etiam posthumis nasci
turis idem probat .l. sed si plures. io § ad substitutos
ff eodem et concordat. l. 6 § 5. parte
Ratio aut dubitandi in hoc casu videtur fuisse
quia cum ad essentiam pupilaris substitutionis re
quiratur patria potestas ut in pr. huius tituli
et in l. 2. ff eodem et in exheredatis habeatur
pro mortuo ultimis . si pater in l. ff de conjungendis
cum emancipatis

Valenzuela 3. th. mg. et consequenter per exheredationem videatur
amisisse patriam potestatem sicut emancipatus
Iusta §§ preterea emancipatione 3 quib. mod. Ius
patrie potestatis: quia similiter emancipatus equi
paratur mortuo ut in l. gallus §§ et quid si tantum
ff. de lib. et posthumis eo quod in emancipatione in
terbenit imaginaria benditio que producit spe
ciem quandam servitutis: ut in l. liberos §§ l.
ff. de capitis diminutione et in servitus morti e
quiparatur ut in l. servitutem ff. de re iur. que
omnia non obstent et producendi ratione intellig.
quia exheredatio non aufert patriam potestatem
ut probat hic tex. et ea ratio filio impuberi
potest pater substituere pupillariter quia exheredatio
illa que facit filium haberi pro mortuo solum
producit suos efectus post mortem patris et ad
ditam hereditatem ut in l. filium §§ sed cum ex
heredatio ff. de contra tabul. ~ u ~ u ~ u

Ad glo. th. quatenus opponit de l. miles il. de
exheredato ff. de militari testamento ubi sub
stitutus exheredati filii solum vocatur ad bona
que habuit filius a patre quam bis mortuo
th. et alibi aperte quos refert et sequitur aflo
in c. si pater de testamentis lib. 6 1a par. sub
habens n. 6 resolbat reprobata glo. th. que
ille tex. legitur corrupte quia illud berbum exhe
redato debet aplicari ad finem berticuli ibidem
3 proximi ~ u ~ u ~ u

non ab ea solutione recedis quoniam divinat et
inmutat literam communem et restringit illum
vs.m 3 proximum ut solum loquatur in legatis
relictis ipsi exheredato et non substituto exhe
redati ut tandem beram interpretationem
ad illum tex. tradimus nimirum quia ille de exhe
redato loquatur in milite qui exheredabit
et emancipabit suum filium inpuberem vel pube
rem

et aliqua bona eidem filio legabit vel aliqui quod sibi
pro. reliquit semproniam qui substituit ut in tali
casu filio mortuo duae constituantur hereditates
altera in bonis paternis tribuendis substituto
cum fructibus quaesitis hereditate. Jacente altera
vero in bonis aliunde quaesitis tribuendis here-
dibus ipsius filii et hoc ratione militaris substi-
tutionis contingit ex notabilibus l. centurio ad tre-
bell. hoc tex. clabultg et pupi et quatenus glo. etiam
concludit quod filius impubes ut exheredetur debet
habere 10 annos et dimidium ut sit doli capax
approbatur per l. regiam expressam 6 tit. 5 par. 6
de materia huius tex vide que late tradit costa
in d.c. si pater in pe. verbo eidem filio

Ad § liueris

dubium est circa dictionem huius tex utrum ex necessi-
tate debeat pater primo sibi facere testamentum ut
possit postea facere pupillarem substitutionem filio et
quamvis in hoc arg. videatur consultius sibi esse contrarius
in l. 2 § prius ff eodem, tamen rejecta glo. ibi quaedibus
notat ad illum tex. coss est vera omnium scribentium
ibi interpretatio quod quaestio huius hordinis facta in
contextu et in scriptura continuata non noceat secus vero
si fiat ex intervallo tunc n. non poterit pater prius facere
testamentum suo filio et postea sibi prout bullis significare
tex. d. § prius cuius hic est verus intellectus dum in substitutione
in si huius tex. dicat non valere substitutionem pupil-
larem quando testamentum patris est nullum necessari-
um et cotidianum est dubium utrum hodie attenta
nova dispositione autentica ex causa. C. de liber. et
praeteritis valeat pupillaris substitutio vel testa-
mentum patris corruat propter vitium praeteritionis
vel exheredationis sicut valent cetera contenta
in testamentis prout etiam probat expressa l. finalis
tit. 3 et l. 12 tit. par 6. quae concordant cum
d. autentica ex causa. in quo arg. quod deficiat

colar. in c. raynuncius. de testamentis § 6 in tenebis communem sententiam siliat qualeat pupillaris sus titutio i p tex in autentico ut cum de appella. cognoscitur § sive igitur. colla 8. 28 (quantum ad institutionem heredum pertinent) 7 269. n. solum tex ille anullat testamentum quantum ad institutionem et in substitutione non de propri institutione sed in pr. ffeodem et consequenter lex illa corectoria loquens in institutione non debet extendi a d substitutionem. 2° ex eodem illo tex dum dicit quod filii succedant tanquam abintestato ponderabis n dictionem tamquam que significat improprietatem bi dicit q b. ore et realiter in illis terminis valet testamentum patris quo ad omnia alia capitula preter institutionem heredis in 1° gradu et consequenter valebit pupillaris substitutio ex nro §. 3°. id probatur ex eodem illo tex quatenus dicit valere dationem tutoris quod valet argumentum de tutela testamentaria ad pupillarem substitutionem ut in l. cum fi lius famil. ff de mili. testa° et notat bart in l. 2 n. 15 ff hoc l° que sententia hodie manifeste videtur probari ex. l. 1 ti. de los testamentos lib. 5 hordinamientos et de materia huius tex post Jasonem et Alessan dro prius vide alciatum. in l. 2. ffeodem bart et Ju° yrnerum in repetitione autentice ex causa c. de lib. preteritis ~u ~u ~u ~u

Ad § vel similiter fratris

colige ex tex. pater habens plures filios impuberes si singulis pupillariter substituat quilibet de ad vel testatus sitvero tantum nobissime morienti ceteri decedant abintestato ita ut inter fratres sit locus legitime successioni ut in §1° i de legitima agnatorum successione iam probat. l. vel singulis ffeodem. in genio tamen difficultas 3 tex hunc de l. ti. ja seio 33 9 si ita libertis de leg. 2. ubi consultus probat q quis illis vbi qui nobissime moritur ante ter defunctis

voluisse facere duas substitutiones alteram ad in b[illegible]
cum inter ipsos legatarios primo morientes alteram
vero in favorem eius cui debet restitui legatum.
in qua dificultate quamvis glo[ssa] ti[bi] teneat rationem illius
tex[tus] consistere in hoc quod testatrix praecepit ne sun
dq alii nareatur intelliges id est dibinatorium quod tex[tus]
fundatur ibi solum in illis verbis qui ultimus de
cesserit dicto pro vera solutione dic quod ille tex[tus] lo
quitur in diverso casu ab nostro hic quod loquitur
in legatis seu fidey commissis tex[tus] vero noster in pu
pillari substitutione in qua ex suis principiis re
quiritur certum et determinatum judicium ut ex
testatoris itaque ex ipsis verbis constet quis sit certa
et determinata persona substituti pupillaris vel in
determinata persona substituti pupillaris et in
determinata persona substituti proximo et in l. sciendum de verbor[um]
significatione et in § tutor autem de legatis sumpto argumento
denicla ad pupillarem substitutionem qua talis
pro ut resolvisti in § praecedenti ubi illa caveas
nostra in c. si pater i[n] p[rincipio] verbo pauperes in fidum
teneatur pupillaris substitutio potest suis hodie
etiam ti substituti persona sit omnimodo incerta
velut si filio meo impuberi substituant cum qui
me mortuo primus ascenderit in capitolium quod
falsum est quae contra praedicta jura expressa clam
sequentur in terminis nostri § pilla verba qui no
bissime decesserit in pupillari aetate ex filiis meis
habeat heredem sempronium cum solus datus
sit amicus substitutus non potest intelligi ceteris filiis
et factam ad ambiguam substitutionem pupillarem
in qua requiritur certa et determinata nominatio
substituti per supra dicta ~ u ~ u ~ u ~

et de materia huius tex[tus] videbant in l. potest et
in l. vel singulis § hoc et scribentes et plures
remissiones per gregorium lopez adductas in l. 13 tit. 5
partita 6. qui in hac materia et d. l. vel sin
gulis alias plura loca scribentium ~

Valencuela. 3. Thomo ~

~ Ad § substitutio

collige ex lex hoc qd si pupillaris substitutio fiat per hec
verba qs qs mihi heres erit sit heres filio meo impuberi
tria sunt consideranda circa effectum talis substitutionis
videlicet quod sit heres scriptus et adeundo hereditatem
patris et accipiat in hereditate pupilli pro ea
portione quam habuit in hereditate paterna et com-
sequenter dominus ex persona servi scripti heredis hec
pater ex persona filii heredis scripti non vocabitur
hic ad pupilli hereditatem substitutionis quia scripti
scripti heredes non sunt quin etiam eadem ratione
non vocabitur heres heredis scripti prout probatur
quilibet § hec verba et l. cum filio ffeodem sed prede-
bitandi ratio stat maxime quod cum dominus
pater fiant heredes testatoris ex persona servi vel filii
rendi acti ipsi erunt scripti heredes ut in § item
verbis § per quas ff de vi l. placet ff de acquis. hered.
insuper et heres heredis dicatur heres ipsius tes-
tatoris ex persona primi heredis cuius est heres ultimi
heredis apellatione et l. sciendum ff de verbor. signif.
et l. si C de heredibus instituendis et l. antiquitas
C de usufructu. iam necessario videbatur di certam
pupilli verbis qs qs mihi heres erit ex natura
ipsorum verborum comprehendantur dominus et pa-
ter et heres heredis quia defunctus id an se hoc
voluisse qd significat natura et proprietas ipsorum
verborum ut in l. labeo ff de supellectili legata quae tamen
omnia non obstent et pro decidendo ratione intelli-
gas 3 d. iuris principia non habere locum in hac
materia pupilaris substitutionis in qua requiritur
certum et determinatum iudicium ipsius parentis
testatoris et tamen incertum e qs sit futurus heres
heredis et qs dominus servus tempore mortis pupilli

et utrum duret patria potestas tempore mortis impuberis ut ita intelligas verum sensum d. §. hec verba ibi quia non veniunt ex iuditio testatoris ex. l. sciendum ff de vers. sig. ibi quia incertus est et de materia huius tex. vide bart. et scribentes in l. 3 § 1 et in l. cum filio ff eodem.

Ad § masculo

pro intellectu huius tex premitte in masculis puber tatem esse 14 annorum in feminis vero 12 ut in § 1 quibus modis tutela finitur et in l. fi. C. quando tutores vel curatores esse desinant et rationem huius diversitatis ultra glo. in l. 2. C. de his qui veniam etatis verbo 12 annum colliges ex communi sententia allegata per Ioannem Gutierrez in authentica sacramenta puberum C. si adversus venditionem impuberum dubium tamen est maximum utrum requiratur quod dimmo mento ad momentum sint impleti 14 anni vel 12 ut extinguatur pupilaris sustitutio et glo. quis dem et communis sententia in l. 7. ff eodem tenuit suficere pupilum tetigisse ultimum diem 14 anni et pupilam 12 quia tunc potest facere testamentum et pupilaris sustitutio iusta dispositionem l. qua etate ff de testamentis quam l. intelliges ex l. anniculus in fine ff de verbos. signif. et ita etiam resolvit gregorio lopez in l. 10 titulo 5 partita 6.

tu tamen secure tenebis contrarium imo quod vulgaris sustitutio pupilaris non extinguatur nisi perfecto anno 14 vel 12 de momento ad momentum nisi forte ipse filius fecerit testamentum iusta d. l. qua etate, 1º per tex in hoc § dum ad institutionem pupilaris sustitutionis requiritur excessus 14 vel 12. 2º per tex in l. 2 ff eodem ibi perveniant ad 14 annum quod verbum perveniant denotat perfectionem et totale complementum talis etatis

ex l. urbana familia ff de verb. sig. idq maxime
favorabile e ipsi pupillo ut adeundat testatis

~ Ad §§ § huius tit. ~

probat § Justinianus neminem posse heredi ex-
traneo aut instituto etiam impuberi vel filio e-
mancipato impuberi seu puberi vel filio impu-
beri heredibus institutis facere directam substi-
tutionem ut post quam fuerint heredes quidem
moriantur substituatur heres alius eis quibus fidei
commissum possunt gravari ut retenta quarta
trebellianica restituant hereditatem ipsius testa-
toris totam vel in partem ea nimirum ratione q.
cum semel fuerit quis heres ipsi testatori impe-
dit ut postea alius possit esse heres ipsi testatori in
solidum ex regula §§ restituta [illegible] de fidei comm.
hereditatibus et in deinde lege quod quamvis
miles habeat hoc privilegium ut possit facere
suam substitutionem militarem directam in sua
hereditate etiam post quam sit addita ab eius
herede instituto ut in l. ex testamento [illegible] de testa-
militis tamen nihilominus ipse miles ipsi heredi in-
stituto non poterit dare heredem universalem
nisi forte sit filius eius pupillus et in potestate cui fa-
ciat pupillarem substitutionem prout probat §
tex dum dicit universaliter neminem posse hoc
facere quae dictio neminem comprehendit tam
paganum quam militem et consequenter si
miles faciat militarem substitutionem directam
in eo constituit duas hereditates in bonis heredis
instituti unam quidem bonorum militis quam
accipit substitutus alteram vero bonorum ipsius heredis
instituti acquirendam heredibus ipsius instituti
ex testamento vel ab intestato. dum glo § [illegible] fidei com-
missum. [illegible] resolvit q. verbum hoc substitutio com-
mune efficit ut substitutio habeat suae fidei com-
missi quando non est in verbo instituo vel verbo heredes
communiter est recepta [illegible] plures citatis post [illegible]

in c. si pater de testamentis lib. 6 ipse Baldo moreretur n° 10 et Baldo personis quem etiam ibidem in Baldo interdum n° 64 viduis proin intellectu huius tex et casium lib. 2 singularium intellectum pagina 177

§ O. HR. explicando quibus mod testamenta infirmintur

Ad Rcam.

inconfirmationem huius Rce cui respondet Rca ff de iniusto rupto et Rca Adchis qui testa° delentur et Rca c. de testamentis colligitur ex glo. communiter recepta ita ut animadvertas quod ais testamentum non habet solemnitates requisitas a iure cibis quantumbis sit rationabile et ex cum nihil omnino tm est nullum et iniustum quoniam iniustum est illud quod deficit in solemnitatibus illius iuris sicuti iustum dicitur illud quod licet in se sit iniquum et contra rationem tm habet solemnitates requisitas a iure ut ita intelligas difficilem tex in pr. de exceptionibus et probat tex in pr. de patria potesta° et de inmeritis et de hoc genere testamenti iniusti quod est nullum est ipso iure agitur in d. rubricis ff et cod. dicas cum tm in tit° Justiniano agat de testamentis a pr. iustis et validis hoc est solemnibus que tm postea ex aliqua causa rumpuntur et irritantur ita ut estare non possint aliqua iuris ratione et consequenter ex hoc tex in dictis intelligas berum sensum. l. si post dibitionem de iuris et facti ignorantia C. ... dum probat quod testamentum si non possit estare aliqua iuris ratione non valet ... facta vigore ipsius testamenti intelligas quod in illo casu sive testamentum sit nullum.

Valenzuela 3.
41 –

et iniustum apud sive postea rumpatur et irritetur
procedit illa lex quam male restrinxit accursius
ad casum quando testamentum est iniustum et minus solemne
et dum iustinianus probat in hoc §. cui concordat
l. 10 tit. 1 p. 6. quod per adoptionem rumpitur testamentum
apud benefactum in quo filius adoptivus reperitur
praeteritum maxime obstat iuris principium ut
in textu in c. factum legitime de reg. iuris in 6.
et in § tig. debitoris de legatis et in l. praefuriosos ff. de his
qui sunt sui quae probatur iustare aliquid ex apprime
benefactum et legitime quod ne obstet respondebis
illud principium non procedere in iis quae licet
apud sunt benefacta non tamen fuerunt perfecta prout est
testamentum cuius existentia et perfectio dependet
a morte testatoris ut in c. ultima voluntas 13 q. 2
et in l. q ff. de adimendis legatis prout probat hanc
doctrinam textus in § simil. de noxalibus magis tamen obstat
huic textus quatenus probat per adoptionem rumpi
testamentum quasi agnatione sui heredis textus
qui in adoptionem ff. de adoptionibus et in l. § suus
haeredes ff. de suis et legitimis heredibus et in § 1. ad fin.
de heredibus qui ab intestato quae iura probant quod
per adoptionem acquiritur vera agnatio et vera
suitas et patria potestas quod videtur si negaret textus
in illa dictione quasi quae denotat improprietatem
et ideo respondebis quod in casu huius textus et in cae-
teris aliis casibus in quibus proponitur iuris disposi-
tio dictio quasi exprimit veritatem quod ab-
surdum esset dicere quod ius disponeret aliquid im-
proprie cum possit vere et proprie facere illud
et ita in dictione quasi probat textus in l. sed etiam
17 § praetor ait ubi glo. verbo quasi ff. de minor. 25
et in c. gratum ubi glo. verbo quasi raptum ff. de off. deleg.
et de materia huius textus vide covarubiam in c. 2
de testamentis ex n. 5. et alios in c. in praesentia de
probationibus n. 6 quam resolvunt esse communem sententiam
et veram quod per ingressum religionis non rumpitur
testamentum quia monasterium non agnascitur sed
– suus haeres ipsi testatori

quatenus tit. Justinianus docet quod 1.m testamentum solemne rumpitur et anullatur per 2.m etiam solemne quamvis ex 2.o scriptus heres non adeat hereditatem quam non potuit adire idem probat l. cum 2.o ff de injusto rupto et concordat l. 2 tit. 1 partita 6. in 3 decisionum hanc urget nimis principium quod quoties ad validitatem actus requiruntur duo copulative tunc ut afirmative dici possit verus actus requiruntur ipsa duo ut negative vero unum sufficit ut probat l. si quis du cta stumita et dutum ff de reb. dubiis et in s. penul. de heredis instituendis ut pacta 2.a stipullatio 3ria tollit priorem stipulationem ipso jure quia jus 2e stipulationis tollit jus prioris stipulationis et efficit quod prior stipulatio solum habeat efectum et jus nom. cum in adeantiam ex stipulationis validam requiratur quod habeat fac tum et jus ... et ideo 2.m pactum nudum non tollit primum contrarium ipso jure quia in pactis non versatur jus dita procedit lex in l. tiunus ff pactus repeteret ff de pactis et in s. pretera de ... 1 de exceptionibus et consequenter cum ad valorem testamenti requirantur duo copullative videlicet libera voluntas testatoris et solemnitas testamenti iam desistat voluntas verum erit dicere negativo modo quod non sit testamentum quod aut desistat voluntas circa primum testamentum videtur ex eo quod testator transitit ad confectionem 2 testamenti licet minus solemnis et ita frustrabiliter Justinianus tit. requirere quod testamentum 2.m sit solemne ut rumpatur primum quapropter in hac dificultate respondebis quod a jure presumitur testatorem non habere talem voluntatem in validandi 1.m testamentum nisi in casu quo 2.m sit validum et solemne ex l. ... fide les ... quod dicit contraria voluntas defuncti apareat expresse tunc habetur a jure pro non voluntate. ex quo ex eo 1 ... tit. cessat aut hujusmodi decisio

+ 81

in casu quo testamentum 2m imperfectum con-
neat institutionem venientium ab intes. quod tunc
rumpitur pm testamentum fiat 2m testamentum
solum valeat quasi ultima voluntas ab intes.
ut probat. l. 2 ff de iniusto rupto et ita intelligi
tex difficilem in l. si duobus. l. 2. §. si prius ff de bonis
possessione contra tabulas circa quem §. si prius ad-
vertes quod cum loquatur in casu quo 2m testamentum
numerat imperfectum propter vitium intrinsecum pre-
scriptionis nostra lex Iustinianus quae c. lex hac
consultissima §. si de testamentis. C. addidit idem
esse quod tale vitium sit extrinsecum vel aparens
puta si talis ultima voluntas habeat numerum
solum quinque testium quod bene notavi ad illa de
Iura in quibus laborat acursius clas ~ || ~
de materia huius tex vide castrensem in l. fami-
mus. C. de testamentis bald. angel. et fu. de imo-
la in l. sed et si in conditione. §. si ff de ~~[illegible]~~ here-
dibus instituendis et alexandrum cons. 3. libri ~

~ Ad § sed et si quis priore ~

Iustinianus hic tradit eligantem extensionem
ad conclusionem §. precedentis videlicet ut pm
testamentum rumpatur per 2m quambis in 2
heres sit scriptus exceptis tantum rebus eo quod
perinde habetur ac si in omnia hereditate esset
scriptus ut ita bene notes hunc tex pro extensione
regule. l. 1. §. si ex fundo ff de heredibus institu-
dis quatenus probat quod unicus heres scriptus
in certis tantum rebus perinde habetur ac si de-
tracta mentione earum rerum esset scriptus in uni-
bersa hereditate et ea regula procedat non solum
quando unicum fuit testamentum sed etiam quod
plura ex tex hoc. insuper etiam ponderabis hunc
tex in illis ubi perinde ac si ad probandum
quod ius civile quatenus proposuit s. d. regulam ...
deliat quod habeatur ac si scriptus esset in u-
niversa hereditate non procedit presumendo

sed potius fingendo intestatus partim decedat testatus et partim intestatus etiamsi ipse velit ex regula. ius nostrum ff de reg. iuris ~ u — u — u

Animaduertes etiam quod licet heres institutus in re certa soleat haberi loco legatarij quia quoad ius accrescendi reputatur heres sed quoad rem certam et quoad falcidiam reputatur legatarius ut in l. quoties . C. familie herc. eunde et in l. quoties . C. de heredibus instituendis tamen in casu huius lex in totum reputatur heres uniuersalis quia non habuit coheredem sibi datum in hereditate etc.

et quatenus glo. penultima. h. tenuit quod in casu l. finalis ff de heredibus instituendis heres ins titutus in priori testamento soluit legata tam primi quam secundi testamenti communiter reprobatur quia ex eadem l. finali ad finem constat quod solum de bet soluere legata secundi testamenti perinde ac si esset heres scripta in 2o testamento tamen hodie per l. 21 in fine tit. 10 partita 6. cuius sententia re probatur et aprobatur sententia huius glosse.

~ Ad § alio quoque modo non tamen ~

colige ex his que tradit Iustinianus quod testamentum a principio iure factum licet a iure ciuili irritetur propter capitis diminu tionem testatoris tamen de iure pretorio firmum est ad bonorum possessionem secundum tabulas petendam i. dampnolat i. damprobat. l. si quis filio § irritum cum § se quentibus . ff de iniusto rupto et concordat l. 13 et 19 tit. 1 partita . 6 ne tamen confundaris ex uerbis Iustiniani hic . premites quod quoad testamen tum est nullum a principio et minus solemne uocatur in iustum et simul dicitur esse irritum id est non ratum seu non firmum propter uitium quod intrinse cum quod habet. si tamen ab extrinseco patiatur de trimentum per capitis diminutionem uel aliam causam dicitur fieri irritum licet a principio irritum non sit uel etiam dicitur rumpi quamuis n. ex. l. 2.

ff. de capitis diminutione videatur probari
capitis diminutionis fuisse inventas a iure pre-
torio et consequenter necessarium videatur non
posse irritari testamentum propter capitis diminu-
tionem quae est iuris pretorii ex regula ff. quis ad-
ministrare bonorum possessionibus in totum contrarium intel-
liges est verum quia capitis diminutio fuit inventa
a iure civili ut in § si § de legitima agnatorum tutela. Li-
pretor in quintum remedii solum considerat va-
nitatem testamenti extrinsecam et primam
aparentiam validam ut in instabili. l. quod
ff. de contra tabulas etiam in hoc casu licet tes-
tamentum sit anullatum et irritum de iure civili
instituto heredi dat bonorum possessionem secundum tabu-
las quia testamentum apparet solemne et con-
sequenter intelliges tex in l. qui ex liberis § testam.
ff. de secundum tabulas quatenus requirit novam volun-
tatem testatoris videlicet quod voluerit testamen-
tum valere etiam post capitis diminutionem nam
tex loquitur in casu quo opponatur exceptio
a venientibus ab intestato ipsi testatori qui contra-
dicunt heredi scripto alegantes mutatam volun-
tatem testatoris propter arogationem ex prin.
J. de acquisitione per arogationem alias si non
opponatur exceptio non erit necessaria talis nova
voluntas ex tex nostro ff. qui quidem tex in ff.
§ ita est intelligendus quatenus non requirit
novam voluntatem videlicet ut procedat et loquatur
in casu quo venientes ab intestato non proponunt
talem exceptionem et ita resolves quod etiam hodie
sit hic unus casus notabilis in quo sit necessaria
bonorum possessio etiam de iure regio videlicet
si forte aliquis instituit heredem et postea de-
dit in arogationem qua arogatione finita factus
pater famil. decessit cum non de iure civili
testamentum sit irritum non poteris adire here-
ditatem de iure civili sed necessaria erit bonorum possessio

x presenti § quj in hoc casu remanet incorrectus qr l. regia. 19 loquitur in alijs casu videlicet quo opponitur exceptio qdqd. gregorio lopez 2oj indis hinc existimet nulatenus ee hodie necessariam bonorum possessionem et de materia huius tex. vide bart et alios in l. heredis palam § si q d. post ff de testamentis et bald. in l si curdelegitimi

~ Ad § exco huius tti ~

colige ex tex nuda voluntas et minus solemnis testatoris non sufficit ad rescindendum seu rumpendum testamentum solemne antea factum idem probat jura alegata p glo. ti. quibus concordat l. 29. tto i partita. 6. et quambis glo. ti. cu mulet magistraliter plures casus in quibus primu testamentum solemne rumpitur p 2m. minus solemne tn in casu l. hereditas. C. de his qui ut indignis cuius meminit glo ti. non rumpitur primum testamentum in quo indignus fuit institutus heres quoniam postq in eo casu testamentum e validum et heres scriptus adit hereditatem ex eo licet fiscus auocet ipsam ab eodem herede tamquam ab indigno qr jure e principium qr indignus de mero jure civili heres e quambis fiscus auferat ab eo hereditatem tamquam ab indigno solum n. in casu § interdum vs. post contrarium de heredi qui ab intesta. desinit e heres propter atrocitatem delicti et fiscus fit heres ~u ~u ~ ~u ~u

dubitaris aut Rr. in casu huius tex ea fuit ry mirum quam venientes ab intesta.o succedant ex tacita voluntate defuncti ut in § preterea in testat. I de fidei commiss hered. et in l. conficiuntur ff. de jure codicillorum ideo in casu huius tex q do. voluit testator ne testamentum ualeret debebat sufficere.

talis nuda voluntas. ad rumpendum testamentum quod an sentiretur vocati venientes ab intestato ex ... dum in justo rupto cum concordantiis. tandem pro Re decidendi animadvertes quod hic expresse fuit vocati venientes ab intestato quod ab ipsa l. 1 2 tal vocantur ad successionem sine aliqua solemnitate requisita ut per textum tm. in delegit agnatos ... tunc rumperetur primum testamentum secus autem etsi expresse non vocantur tunc n. necessarium e nova et perfecta ~~voluntas~~ solemnitas ad instituendum alium heredem ut rumpatur primum testamentum primi heredis ... de materia tex. Re bart et scribentes maxime Jasonem et cortium in l. hac consultissima §§ si quis aut et in l. sancimus c. de testamentis et alexand. cons. q ... lib. 6.

Ad §§ finalem

colige ex tex. imperator heres fieri nequit ex tabulis imperfectis sive lectis causa institutus heres idem probat l. perul ff de heredi instituendis et l. 3. et l. nolumus 20 C de testamentis et l. ex imperfecto 23 de leg. 3. Ro. aut dubitandi eo videtur fuisse quia cum imperator sit l. civilis viva ut in lariarij c de hereticis et consequenter sit s. jus civile quod inducit solemnitatem testamenti ideo videbatur quod in institutione imperatoris non requireretur aliqua solemnitas ex regula §§ finalis s. de jure natural. gentium. quia cum in qualibet persona privata si instituatur heres vel legatum ei detur etiam malo animo ut adversarius testatoris vexetur litibus propter potentiam heredis vel legatarij in talis institutio vel legatum valet ut in nostalibus l. ex hoc edicto §§ si ff de alienatione judicij mutandi causa et consequenter a fortiori idem videbatur dicendum in imperatore neque quicquam valitentia gloss. et bart in ...

porno aver papel ...

+

sequitur interpretandus.
t. 7. de vulgari substitutione -

Sequitur modo famosus
t9 de bulgari
substitutione.
expli
can
dus.

in Rca ibi de bulgari nun de secundi nota substitutio nis difinitione sustitutio .n. nihil aliud est quam 2a institutio eadem difinitio coliges ex Rca ff. eodem que difinitio com munis est hic et ibi tradit per alta in rubri nº 2. 6. ff. de here institutien se de con trarac precebtam difinitio plura ocurunt, 1º nan ex ea sequit substitu tionreperiri nisi in 2º gradu et tn certum est ulteriori fieri posse ut in 2º istius tti. et in .l. 1a et in .l. quo gradu ff. eodem

2º nan bona difinitio deuet conberti cumsuo difinito in .l. 1a §. 1. ff. de dolo et notat glo in 2º T de obligatio aduero reperitur substi tutio que non sit 2a institutio ut in substitutio facta legatariis ut in .l. ut heredibus §1 ff. de lega 2º in .l. unica §. sin autem aliquid. C. de caducis quo casu 2m legatum dici deuet non se cunda institutio et sic difinitio nihil balet

prius argu mentum in .l. unica §. sin autem aliquid.

3. ex alio conbincitur. Nan si uera eset omnis 2a institutio eset substitutio et tn contrarium probat tex. in .l. querebatur 2º §. fi. ff. de mili testa. Sunta glo. ibi ff. quam sequitur bart. in .l. licet nº 3. ff. de lega 1º clarcitimus in .l. filius a patre in fi ff. de liberis et postu tu autem a com muni difinitione non racedas quam probat causa lib 2º institutionum tº 4. ibi idest 2i heredis apelatio probat tex. in .. ex facto §. lucius isto tº ff. probat tex in .l. pratis C. de impuberum et aliis ibi sin heredem probat ulpianus in fracmentis tº 22 ad fi probat tex. 1e regis in .l. 1a tº 5. par. 6. neq obstant dificultates 1a ad primam .n. respondeas quod subs titutus in quo cumque gradu censetur 2º loco positus ut in §. penul T de his tº et in .l. instituitus 27 et in .l. coheredi 4 1a in 2º ff. eodem et notat glo com muniter recepta in Rca C. de 2is nuptiis ibi omnes ulteriores ad 2a responsio quod berbum institutio dupliciter sumitur nempe in genere et in specie quod si in spetie asuma tur tunc substitutio 2a institutio dicitur propria ut in difinitione aduero si in genere asumatur tunc subrogationem loco alterius significat ut in .l. arbores 6 §. in .l. belim utilem 7 §. ff. de usufructu et in .l. fi in fi ff. quod cum eo et alio sumitur in .d. l. ut here dis cuinsimilibus et de hoc bidendus est forcatulus in dialo 27 nº 1 et alciatus in .l. 8 nº 8. ff. isto tº.

ad 3a uero dificultatem de .l. querebatur responde berius assailum sin heredem de quo ibi substitutum dici uel asliges. ex .l. miles ita 42 in 2º ff. eodem tº et notat casta in .c. si pater nº 4 uo ins tituendo. de testamentis lib 6. quod si obiitias tex. in .l. licet impe-

ratur ... dilega i° ubi substitutus ad legata tenetur ... correspondet lex. illum institutus bulgarj loqui aduero. d.l. quere Ga... in substitutionem per directam militarem facta quo casu ... legata non tenetur aliusque rei differentie ratio duplex est potest. i° quod sicut bulgarij substitutus ad legata tenetur cum institutus magis dilectus grabatus est a fortiori substitutus minus dilectus arg. lex. in l. plurius 3.6. in §.l ff. de condi... ministratio que ratio cessat in d.l. querebatur ubi substitutus non potest dici minus dilectus cum hereditas perpetuo conceditur que i° heredi tantum ad tempus concessa fuit. 2a ratio substitutus bulgaris non teneretur ad legata illa ... cum non admittat substitutus nisi excluso instituto. ut in l. posta dila... C. de impuberum et alijs et ita nemo esset qui ad legata teneretur que ratio cessat in d.l. querebatur ubi primus heres institutus ... et sic ex quasi contractu remanet obligatus ut in §. heres ... de obligatione que ex quasi contractu que obligatio perpetua est cum tempus non tollat obligatio ut in l. obligationem fere §. placet ff. de actio. et obligatio et in l. nemo potest ff. de lega. i° et ita non est necesse quod legata a substituto repetantur.

insuma. item adde huic Ra substitutionum 5. genera esse ut notat glo. in §. quarto j. tit° proximo et in Rca. ff. eod. tit° et in c. rei nuntius. de testamen. et in c. si pater eodem tit°. lib. 6. i. ideo de bulgarj et pupilarj in hac Rca et sequenti fit mentio quia hec substitutio nes sunt principaliores ad quas omnes alie reducunt vel similitudine. l. resolutione et de hoc ultra ... dixerunt Varius vide antonium gomez in lib. i°. variar. c. 3. n. i° et cobiar in c. reinuncius §. 4. n° 5. et late lancelotum politum de bulgarj substitutione. n. 100 et costam in c. si pater in q° et videas omnino. l. 2a tit°. 5. 6 par.

Sequitur lex. in p° hoc nostro tit° de bulgari. ubi heres non erit

idem probat lex. in l. i° et in l. potest 36 isto tit°. approbat lex. in suma tit° 5. par 6. quod inteligas sive in casu voluntatis quia heres non esse noluit sive impotentie quia non potuit ut in l. cum proponas. C. de here. instituen. qui lex ... no non probet, j. d. conclusio vera est ut tradunt omnes in l. i° ff. isto tit°. imo quamvis substitutio concipiat per hec verba si noluerit esse heres adhuc comprehendit casum impotentie cum eiusdem effectus sit. arg°. lex. in l. galus §. et quid si tantum sunt verba illius legis de lib. et post. tu ubi substitutio facta in casu mortis extenditur ad casus qui sunt eiusdem effectus. idem etiam volunt lex. pro... re in l. ... C. de institutio ubi substitutio concepta in casu quo postumus natus non erit tradit ad casum in quo natus et in pupilari etate decesserit licet illa ratio

pilaris inestica x sil. 3. matrem. berum. hij omni hoc
upilaris tex. in l. pater seberisma sed infra ff. de condit
raditi tex. in l. pater seberisma sed infra ff. de conditio
demonstratio illij substitutio concepta in casu si nonnuse
it in salem ... herdit casum quod filia ... nuberetur
honi bero ilam ... conpotest cuj difficultatj dd. dictum
quod respondent in illo tex. testatorem irone fuisse ...
gatum in filium imperiam filie nolentis parere conditionj
ide cum filia nondum ... ctatis decesserit conpotuit
in culpa non nubendo et ideo penam non dauet habere ...
tex. in l. aliud est fraudus 131 ff. de verb. significatione et
n. 2. ex tract. constitutionis et ita post plures alios resol
sit antonius gomez ... c. 3. n. 10 aduerte tu quod
... intellexit filiarum ... queratur legatum ad heredes
... ut voluit bart. in ff. ... politus
... 104 et forcatulus in dialogo. 30 n. quod in
de bulgar ... quod conditio hec morte impleri habentis ...
falsum ... quod conditio hec conpotuit haberi pro impleta
fecit et ita conditio hec ... de condictio et ...
ex regula tex. in l. si ita expressum 6. 8. ff. de condict. et demons.
... ex l. si ita legatum 6. 8. ... ff. de legatis 2
et ita cum nihil sua intersit legatum transferj in filipum ...
potest eius respectu pena considerarj quare dicat verum
illius intellectu aliquj ex l. penult. ff. quando dies legatj
dal ubi vides conditionem appositam filie si nuc ...
intelligj siuirj potest ... unde contraria si non nuc ...
xerit dauet etiam intelligi siuirj potens non nuc xerit quo si
ul cum procula filia nondum virj potes decesserit conditio si
pl nunquam potuit existere ... huic intellectuj obesit
sidicas ex eo inferj a contrario sensu quod si filia iam virj po
tens decederet ad filipum pertineret legatum quod tu tex. ne
gat in ... ita demum datum viderj respondeo ... quod cum tex
repugnet non dauet admitti hoc argumentum ratio autem
quare isto casu filipum teneatur legatum legatum ... quia
tum relictum sit sub conditionem mutuam que mixta est nisi
tum ... si de facto conditione morte illius cum qua deueat im
plerj desinat legatum neque conditio habeatur pro impleta ex
regula tex. in l. legatum C. de condictionibus insertis et hanc
credo verisimam decidendi rationem ad illum tex.

sequitur tex. expli
candus in 6.

probat tex. qualiter inter plures possit fierj substitutio et etiam colliges
ex l. potest 36. in ff. ff. ... in quo unum aduerte quod si pluri
bus institutis unus tantum substitutus substitutus non admittetur
nisi omnes instituti prius repudiaverint l. decesserint ... probat
tex. in l. cum quidam C. de impuberum et aliis ... probat tex. in l.
cum in testamento infra 3. 7 ff. de here. instituendis neque obstat tex.
in l. Lucius 78 ... caso ff. ad trebelia cum tex. hic loquatur
in substitutione fidej commissaria in qua diuersa ratio militat ut
... bart. in l. heredes mej § cum ita ... eodem ... ad treb.
... in d. § casu vides quod ... suarez in l. quoniam
et arg. tex. in d. § limitatione ad legem ... n. 2 C. de ... testamento
an in prioris 5.

2º aduerte circa hunc tex. in 2º s. l. in bicam tractarj dedam substitutione quam dd. trebilocam apelant et glo in lucius 4. § ... ad matrem ... ff. et ita tam ... sat tex in l. ... 5. 6. par. et hec est eadem substitutio ... J. C. eleganter reciprocam dicunt ... ex l. ... in 2º quod ... ff. ... n. trebilocas ... bilocatio hoc est repetitio deuro ... in alium ... titutionem reciprocam ... ex teophilo ... costa in ... si pater in ... testamentis in ... ex quib dicas crasse ... hic ... in hoc tex ... substitutione compendiosa

in hac uero substitutione reciproca unum obserba ... tex dd. ... iure ... 3 ... substitutionis ... forma concipitur ... aliquam diuersa speties ... semper ... adalias species substitutionem ... ambi... utriusq substitutio ... ges ex d. l. ... et ex d. lucius et ex ... l. ... C. de impuberes ... et ita ... duas ... comprehendet solum ... duas uulgares et pupillares ... si ... impuberes ... compr... etiam duas ... exemplares ... sed si aduer tas ad iuris principium quo cabetur ... portione ... acresare l. unica ... quanto ... l. antica ... C. de ... plen. ex l. si ex plu ribus ff. de suis et legi ... est dicendum substitutionem hanc reciprocam superflue ... si dicas imo utilem fuisse maxime eo casu quo duobus filiis impuberibus facta sit ... pupillaris contenta sub re ciproca matrem excludit ut notat glo. in d. l. lucius quam opinio post ... quidquid aliqui contradicant ... dit ... in l. 1ª n. 17. C. de impu. ... facta non esset ... admitteretur ... etiam ... adhuc magnam utilitatem habet si ... tres heredes instituantur et inter duas fiet substitutio facta sit uno ex illis repudiante alter solum admitteretur ... tex in l. 2 § si duo ff. de ... tabulas et de ... materia ... ordinarij ... in tractatu de substitutione reciproca et antonius gomez ... tomo uariar. ... 8 et costa in d. si pater in 2º ff.

sequitur tex. explicandus in § et ex dispari
... hoc dº.

Nota quod ... adiecte in institutione ... repetite in substitutione idem ... tex in l. 1ª C. de impu. ... in l. si in testamento § in l. si plures 2. 4. ff. ... in l. 3. ... 5. 6. par. ... autem colliges ex tex. in § plurius ... 3. ... ff. ... ditio et de ... quam conclusio intelligas ubi tres heredes ad minus excripti sunt alias n. ... instituti et teophilus ... male ... altero repudiante alter ... consequitur hereditatem ... dispari ... essent ... l. ... ex ... ubi dd. communiter ... sunt ff. de ... instituen

intelligas nisi de voluntate testatoris aliud constet quo sit
Si substitutis onus equale in iunctum sit ex voluntate defuncti
pro hereditariis portionibus seu equales partes habebunt
ut probat lex. in l. utrum §. fi. ff. de rebus dubiis et in l. quo
ties 23. ff. ad trebe. hinc etiam fit quod si substitutio per no
mina propria sit facta equales etiam substituti habebunt por
tiones ut in l. non nunquam 24. ff. ad trebe. quia expressio no
minibus propriis videtur habitus respectus ad personas non ad
portiones hereditarias ut in l. si heredes 127. ff. de lega. 1.
l. si vobis quia cum substitutio per nomina propria non possit
fieri nisi per copulam et necessario resultat equalitas dena
turam in sensus dictionis est ut fiat equalis divisio ut constat ex l. 1. C. si plures su
servos 4 §. cum tabulis ff. de diversis rerum ex l. si substitutio sit facta per nomina
na sententia ... in quo substitutio ... inspiciendum est ut docet
propria et apelativa id est quod precedit in stipulatione servorum et docet
tex. in l. si communis 37. ff. de stipulatione
glo. in §. servus communis eodem titulo.

Sequitur interpretan
dus tex. in §. sed
si instituti. hoc
tit.

probat tex. quod si duo sint heredes instituti quorum secundus vulga
riter substitutus sit et huic 2o 3. iste tercius duobus destitutis
ad utriusque partem admittetur idem probat tex. in l. si titius etiamsi
27 etiam l. quoties heredi 41 ff. isto tit. ex quo tex. etiamsi quoties pre
quia hoc verum est sine distinctione an primus quoties pre-
moriatur sive ille secundus cui primo fuit datus substitutus semper
in ille tercius ex substitutione admittetur ad utriusque partem et ita
intelligas verbum sine distinctione de quo in hoc tex. quamvis
glo. et male aliter explicet sed hinc obstat distintis tex. in l.
penul. ff. isto tit. ubi 2o loco substitutus non admittitur ad partem
primi instituti sed premoriatur ille cui ipse substitutus fuit qua
re glo. ffi ibi respondet idem ibi 2o loco substitutus non admitti
ad hereditatem primi instituti quia condictio substitutionis sub
qua ipse fuit vocatus non fuit adimpleta et iste intellec
tus communis est ex glosa ibi numero 4 et ex Vigli ...
Si dubites qualiter constat condictionem non fuisse adimple
tam responde quia condictio si decesserit antea quam nubat
compendiosa est inse ex romano consilio 131 unde cum filio ex
redato solum pupillariter substitui possit ut in §. non solum hoc
proximo merito filia mortua post pubertatem omnino ex sust
tutionum extintam dicendum est sed si atendas intellectus iste
procedit si litera illius tex. legatur cum filia pubes prius de
cesserit ut in pluribus editis legitur sed certe secundum hanc
lectionem nullam haberet dubitandi rationem tex. ... videtur
ad verte quod in aliis editis et in pandectis florentinis legi
tur cum filia impubes iuxta quam literam viget difficultas cum
substitutionis dies advenerit sed pandectas tex. illum ... in.
substitutione pupillari nostro in vulgari ratio autem diferentie
inter versatur quia ex vulgari substitutione semper succedunt testatori
non heredi repugnanti ut colliges ... eodem etiam in hoc
intelligas quam ex primo decesserit ad ... ex pupillari substitutio
ipsi pupillo non testatori succedit ut in §. igitur ... proximo
et idem si ille cui tercius fuit substitutus moriatur ante primum
institutum ille tercius solum habebit idem quod in hereditate ... premoriturus

inbenit unicus heres sit non testatoris arg. lex in l. si ex plu bus... ff. de suis et legitimis here etiam l. si tu t. 45 s. in § ff. de he tto ubi probat lex sustitutionis ad heredes non transmit et ita inteligas lex in d. l. penultima

Sequitur lex ex plicandus in § finalis

Intelige quod sustitutus bulgariter serbo quem testator patrem fam. fias credebat, hereditatem dividit cum domino serbi l. 40. ff. consistit quia hic institutio est erronea, erronea institutio testo memorum vitiat l. 4 C. de here insti. quoniam hec institutio testa lla fuit et sustitutus admitti non debet, quia testamentum responde quod error in d. l. 4 fuit in causa ff. hic vero in causa inpulsiva secundum commun sententiam ut per alicum in l. pa proponas 2 colum. C. de he insti. augetur difficultas quia bi lut quod institutus serbus statim heredi domino adquiras quia facta sunt que conditionis loco aponuntur et testator uiat in ff. de benthis l. 4 si iam facta ff. de con et demus a vero institutio facta in homine libero importat ut statim possit hereditatem capere. l. postea serbus factus alium facere l. 40 ff. de he insti. quoniam hec 2ª condictio que in ta est in serbo de presenti fatil et statim hereditatem domino adquiras sic tercera quandocumque locus est institutioni sustitutio evanescit sed hic iasi l. 3 ff. de ogiis here. sed hic serbus admittitur quoniam sustitutus plenam capere non debet fatil ultimus quod sustitutus debeat institutum admitti quia serbus institutus honerat liber tempore institutionis neque est post facto ser bus effectus hereditatem adquirit per sucum ubi domini patet quod neque institutus dicuntur ic ipsi neque sustitutus prosper rationes hinc inde quas rationes ex utraque parte proponuntur ex quibus concursum ratio rationum mediam bartolus elegit sustinere et di vidit hereditatem inter institutum et sustitutum prout ex tat ex omnibus exeribentibus siquidem omnes in d. loco sentencia

Sequitur tt. interpretandus de pupilari sustitutione.

glo. Rec ff. recipitur communiter et comprobatur ex pro. Instituto tt. et ex l. 2 tt. s. in b. par. et ex eo dicitur sustitutio quia pater non potest facere filio testamentum nisi et sibi faciat ut in l. 2 in pr. ff. isto de bulgari in l. patris 2º morti ff. isto tt. d. ff. liberis Instituto tt. et patris et filii testamentum unum et idem est necessario procedat a patre, heres filii dicuntur ditum sustitutus si vero, et dimus filii personam cum sustitutus filio succedit tamquam heres in pr. Instituto tt. dicuntur potius institutio quam sustitutio ita bigli ff. et baldus in Rec et ex eo dicitur pupilaris sustitutio a dicto respectu ad tempus quod dicuntur sortiri effectum non in ad presentem statum quia tunc improprie dicitur pupilaris sustitutio cum requiratur po tria potestas ut in pr. Instituto tt. etiam l. 2 in pr. isto tt. ff. et pupilus proprie dicitur qui est extra patris potestatem. l. pupilus 239 de verb. signif. ff. et hec sustitutio pupilaris dupliciter concipitur

expresse etate expresse vulgaris generalis . l. uti sint impuberes instituti et ad inbicem sustituti ex petialibus vero quando fit sustitutio facta filio impuberi si filio decedenti si heres erit et intra pupilla etatem decesserit ut hic ponitur exemplum sattequarto comprehendit sub expresa . bulgarem in . l. iam obsure . 4 . ins ff. isto titulo l. quambis c. de impuberum . l. 5. titulo 5. par. 6 . et pupilaris expresa dicitur sustitutio sequens institutio facte aparentis impuberibus liberis existentibus in esse potestate natura casu his malterius potestatem post mortem parentis ita colligitur ex ff. hoc titulo et ex . l. 2 ins ff. isto titulo et ex . l. 5. partita et hanc asignat politus in tractatu sustitutionum in materia pupilaris ins et corasium in . l. testamentis . C. de impube etatis et Coba in c. rejnuncius in ff. 5. ins de testamen et menchaca de sucesionum progressio § 13 . ins

Sequitur tex. ins

Notetis juris principium quod pater non solum bulgariter sed pupilariter potest filio suo impuberi existenti in esse potestate sustituere . l. 2 . ins isto titulo ff. ulpianus in suis fracmentis titulo 23 . Nos liberis caius in suis fracmentis . l. institutionibus titulo 5 ins . l. 5 . titulo 5 . par 6 . et hoc moribus et consuetudine fuit introductum ut hic disponitur in ff. et in . l. 2 § . d. non in moribus lacedemoniis ut glosa in d. § 2 Nos moribus existimabat sed moribus romanis ante leges 12 tabularum et oppinio colligitur ex . l. patre furioso ff. de is qui sint sui . l. alieni juris et arg. tex . in . l. 1 ff. de curatore furioso suposita regula tex . in ff. constat et in ff. non est scripto de jure naturali gentium et ciuili et hoc fuit confirmatum . l. 12 tabularum ut in . l. Nos legis 120 in ord. ff. de Nos signif ins instat ad . l. falcidiam supositio quod filius existens in patris potestate dicitur suary respectu patris et vendita et autoritate imperatoris in l. 1 a ff. per hanc ff. de re j bendita et autoritate in l . quam bijde l. iam obsure . 4 . in ordine isto titulo ff. et in l. quam bijde impuberum C. in c. si pater de testamentis in ff. et ex eo fuit statutum quod cum filii esent minoris etatis et propter defectum judicii non potessent condere testamentum ut hic in ff. et in ff. pretere et si quis non est perm facere testamentum fuit ex casum ut parentes pro illis condirent testamentum cum leges multum de parentibus con sidant in ff. ff. institutionibus de nonalibus actionibus in . l. ubiquidem quo minus clausa ff. in d. ff. C. de curatore furioso ins et ita pupilaris sustitutio introducta in faborem filii et . l. si pupillus 4 . 2 in ordine ff. de agni hereditate cunsit maximum decus decedens sine testamento in ff. licet institutis quibus ex causis manumitere non licet sed ut balleat sustitutio pupilaris sunt necessaria plurima requisita et qui ergue ponit glosa . i a hic et alia colligunt ex l. 2 ins isto titulo ff. et ex l. 5 . titulo 5 . par. 6 . et videatis latissime ultra min singerium et modernos hic et ultra bart. ripam et dd. in d. l. 2 videatis guillermum benedic. in c. rejnuncius in Nos de liberis n. 20 in materia pupilaris sustitutionis et politum in suo tractatu sustitutionum in materia pupilaris n. 20 antonium quod in bolumine bariorum in tomo . c. 4 . ins et menchaca de sucesionum progresio lib 2° ff. 14 . perpende modernos hos . ebolure

principale requisitum est patria potestas ut ibi disponitur et in l. 2 in princ. isto titulo ff. l. 5. in titulo 5. par. quia tunc propter identitatem quidem operatur patria potestas. in l. ff. C. de impuberum in §. ij qui instituta de inutilibus videtur pater quasi de re sua disponere argumento textus in l. Xuij legis 120 in ordine ff. de verborum signif. et in princ. instit. ad l. falcidiam illi sue rej jurit textus in l. in §. per hanc et l. ff. de rej vendicatione. si vero filius est extra patris potestatem dicitur extraneus. et aliennus in §. emancipato instit. de exheredato liberorum in § emancipati et in § non minus instit. de hereditati que ab intestato et si pater disponeret de re aliena quod esset contra jus. l. constituuntur in §. i de jure codicillorum neque obstat quod posthumi ante quam nascantur sunt extra patris potestatem in l. ff. de colatione bonorum l. ff. de asignatione libertorum ff. et tamen posthumis potest fieri institutio l. 2 in princ. isto titulo ff. quod ex eo est quia pupilaris sustitutio fuit introducta in faborem filiorum. l. si pupilus 4. 2 in ordine ff. de aquirenda heredi et hoc casu finguntur nacti et periit postea illis probidisse per pupilarem sustitutionem ac si existerent in sua potestate. l. qui in utero de statu hominum ff. sicut diximus de tutela testamentaria que non potest fieri nisi existentibus in patris potestate. l. quod tutela 7 4 in §. i ff. de re juris et tamen posthumo potest dari tutor testamentarius in §. cum autem instit. de tutelis effectus autem pupilaris sustitutionis suspenditur usque ad posthumi natiuitatem ut probatur expresse in l. [illegible] ff. si pars hereditatis petatur in l. cum quidam §. i ff. de adquirenda heredi neque obstat quod mater non habet filios in potestate in §. femine instit. de adubtionibus in § ceterj instit. de jure dum qualitate et diferen. et tamen videtur matrem posse filio pupilariter sustituere. l. si mater 3 3 in ordine ff. isto titulo tamen verius dicendum est matrem non posse ut dd. communiter resolvunt. et verum neque obstat d. l. si mater cui respondendum est relictis plurimorum intellectis quod ibi da fricanos fuit inventa quedam cautela seu quidam modus instituendi qui reportaret efectum pupilaris sustitutionis sicut diximus in l. cum ex filio 3. 9 isto titulo ff. et sit vulgaris sustitutus de quo ibi ad pupilaris efectum sustitutionis habet suposito quod dixi cum dupli tat conditionem de qua ibi l. si cui legetur S. j in §. i ff. de legatis i et quod conditio aposita in institutione non censetur repetita in sustitutione. l. nobis conditione ff. de here instituendis et istum intellectum asignabit costa in l. galus in §. et quid sit tantum ... p. in 6. ff. de libe. et posthu. idem in c. si pater in princ. p. Xuo habens n. 3. et 4. de testamentis in 6. et menchaca disputationum creatione in §. 10 n. 140 et vidiatis arrponiumgo in suo volumine variarum i tomo c. 3. n. 3j et ita Xvuntabulis pupilaribus debet exponi. l. quod sortitum effectum pupilaris sustitutionis. l. quod atquicquid disponitur pertinens ad pupillum in l. si mater ff. de excubtione rej judicate. A hec patria potestas non sufficit tempore mortis ut communis antiquorum doctorum existimabat bart. in per. l. 2a XXs. sed si extraneum ff. isto titulo sed requiritur duobus temporibus tempore sustitutionis et tempore mortis ex eo quia capacitas in testatoribus et in heredibus. duobus temporibus necesari a est tempore testamenti. et tempore mortis in §. in extraneis et in §. extraneis instit. de heredum quali et diferentia in §. alio et in §. j

nem tamen

T. tto proximo et pupilaris substitutio dicitur testamentum impuberis. l. papinianus in §. sed neque impuberis ff. de in officioso testamen. sed ex traneo non potest fieri substitutio pupilaris in §. ffi t. isto tto —.

2º qz quando aliquid pro forma requiritur illo deficiente corruit actus in. l. 1ª in §. si quaesita ff. de verb. sed pro forma requiritur patria potestas tempore substitutionis in. l. isto tto ff. et tri. etiam l. cum ex filio 3. q. isto tto ff. q. deficiente patria potestate substitutio erit nullius momenti nec valebit ut tacita bulgaris. arg. tex. in. l. qz ab initio ff. de re juris. l. cetera §. tractari ff. de ligatis i fa. it etiam tex. in. l. quo heredi in §. cum filio isto tto ff. et ita tenendo non obstat tex. in d. vs. sed si extraneum qz ibi non fuit facta pupilaris substitutio ante arogationem. l. ad ob. tioni sed postea ponderando dictionem simul et vbum arg. gaberit et substitutio potest fieri post testamentum in. l. siquis cum in §. ffi isto tto. neque obstat q. arogatio rit seu adoptione fit irritum testamentum in. l. certum ff. de inj. rupto in §. t. quib. modis infirmetur testam. qz illud procedit nisi ante arogationem arogatus fuerit institutus ut in casu d. vs. sed si extraneum ita probat in. l. filio quem pater in §. 1 ff. dib. et postu. l. penul. ff. de inj. rupto et circa illum vs. sed si extraneum vl bidiatis quillermum trabiglium [illegible] et gasonem ibi [illegible] liberis et 2 in materia in c. reynuncius [illegible] in eodem c. reynuncius in §. pupilaris nº 32. et cobar [illegible] et quid si id tantum 4 §. in c. clausam in. l. galus in §. et quid si id tantum 4 §. nº 25. dilibe. et postu. et in c. si pater [illegible] habemus nº s. et 6. de testamentis o in 6. menchaca de successionum progressu lib. 2. §. 14 nº 58. et gregorium lopez in. l. s. [illegible] lib. 2. §. 14 nº 58. et si filius si post factam substitutionem desu poder tto. s. par. 6. et si filius si post factam substitutionem desu rit ee in patris potesta. ante patris mortem evanescit substitutio in. l. quo heredi in §. cum filio isto tto ff. l. 10 tto. s. par. 6. sed si postea iterum redat in patris potestatem recombalescit substitutio. l. filio quem pater ff. de lib. et post. l. non putabit in §. siquis emancipatum ff. de contrata bulaf recombalescit in de jure protesto non de jure civili arg. tex. in l. filio l. filio preterit ff. de in just. rupto. l. postumus eodem tto ff. de in just. rupto in §. non tt. t. quib. modis infirmentur testamenta. l. qui ex liberis in §. testamento de re tabulas. ff. ex eo qz actio simul extincta jura civili reviviscere non potest. l. inutilis stipulatio quijres in §. aicam ff. de solutionibus in §. 1º [illegible] obligatio et si filius recadit iterum in alterius patris potestatem evanescit etiam substitutio in d. l. 2 in §. ibi re casus isto tto ff. qz tunc non propter defectum potestatis solum modo sed ex eo etiam qz in alterius potestate non poterit condere testamentum arg. tex. in. l. qui in potestate ff. de testamentis et circa materiam pupilaris substitutionis in §. t. quib. modis permisum et in. l. qui in potestate. ff. de testamentis et circa materiam pupilaris substitutionis vide ultra dd. ff. et in. l. 2 ff. isto tto. vidiatis polinum in tractatu substitutionum in materia pupilaris et ro landinum de floris [illegible] voluntatum rubrica 24.

guiller mun in d. Xuo sia bgg liberis et 2° in materia pupillaris et abba in d. §. [illegible] et astam in c. si pater 4 p. Xuo habent et Xuo si diceda decedat et tr. Xuo eiusdem filio et 2 p. bona omnia et in 3. p. Xuo pupillaris de testamen in 6. et men chaca de successionum progressu lib 2 §§. et 14 et gre lopez in d. l. s

Sequitur explicandus
lex in §. quarato
hoc tit. nro.

Notandum est parentes posse filiis et decendentibus puberibus substituere exemplariter ad similitudinem pupillaris substitutionis l. ex facto 43. in ordine is tit. A. l. ff. in si° C. de curatore furioso l. humanitatis C. de impuberum et aliis l. 1 tit. s. in 6. par. Ratio colligitur ex glo. nota bili et communiter recepta in l. 2 Xuo ac natis C. de curatore furioso et hec exemplaris substitutio dicitur sequens ad instituendum facta is decendentibus qui propter defectum intellectus testari non possunt et tares [illegible] dif. in d. l. ex facto et in d. l. humanitatis et moderni [illegible] alegati et fuit introducta etiam iure [illegible] erat in [illegible] necessaria principis licentia d. l. ex facto [illegible] alegata sed qz ea que pendent a principe censentur impossibilia. l. apud Julianum in §§. ff. de legatis i° Justinianus humanitatis intuitu concessit omnibus debere absque licentia exemplariter substituere et ita debet intelligi lex impº et d. l. humanitatis et non solum in mente captis sed in furiosis qz furiosi et mente capti equiparantur quo ad insanitatem intellectus in §. furiosi institutis de curatoribus in l. 1ª C. de curatore furioso et idem dicendum est in muto et surdo sm distinctionem lex in l. discretis C. qui testamenta facere possunt et idem in prodigis qz quo ad rerum administrationem dicuntur ex[illegible] in c. sepe [illegible] sua glo. 41ª distinctione et furiosis equiparantur in l. 1ª C. de cura furioso et non possunt condere testamentum in §. item prodigis [illegible] quibus non est permi facere hoc procedit si perpetuo morbo laborent ut in d. l. humanitatis nam secus erit si habeant dilucida inter bola arg. lex in l. furiosum C. qui testamenta facere possunt de freneticis non potest fieri substitutio exemplaris autem laborent perpetuo morbo ut dd. [illegible] alegati et non solum potest fieri minoribus sed etiam maioribus ut [illegible] dispositum et in d. l. humanitatis in quantum loquitur generaliter dum in substituantur certe persone sm glo. [illegible] Xuo personas et d. l. humanitatis et si fiat a patre intra tempus pupillaris dicitur pupillaris postea vero exemplaris quam etiam mater facere potest licet non possit pupillarem qz in exemplari non attendimus patriam potestatem sed humanitatem imperatoris concessam parentibus respectu filiorum ut in d. l. humanitatis et affectionem generationis que in utroque parente versatur ut in §. sed. hec quidem [illegible] de exeredatis liberorum

et in l. furiose matris ff. de curatore furioso et qz restricta e ad certas personas ut in d. l. humanitatis et sicut pupillaris sus titutio expirat pubertati ut in §. masculo. in isto t.º ita exemplaris in fi mature per super venienciam salutis ita tex. ff. ibi infirme ij et in l. ex facto in x.º sed si a furioso isto t.º ff. qd intelige quando post longum tempus postea furor supervenerit qd tempus arbitrio judicis relinquitur nam si hinc pater fuerit mortuus secus si fuerit vivus qz tunc reconvalescit salt in de jure proprio arg.º tex. ins. non in quib. mo infirmentur testamentum. l. qui ex liberis in §. testamento. ff. de 2.m tabulis si vero per modicum tempus e in valitudine non infirmatur sustitutio sed suspenditur in d. l. humanitatis ibi cesset qz presumitur non sanus arg.º tex. in l. quiterciana ff. de edilitio edicto. in l. qd calore 48. de re juris ff. et circa istum tex ultra dd. ff. et Barth. ubi ripa latissime in d. l. ex facto et illi dd. in d. l. humanitatis videatis politum in tractatu sustitutionum in materia exemplaris et zatium eodem tractatu et materia et Baldum eodem tractatu. et quis lleo. pu in c. reij nuncius cl 20 in x.º sialt qz liberis et calbar in eodem c. §§ 6. antonium go in suo ij volumi variar. ilmo c. 5 munchaca de sucesionum progresio lib 2 §§. 1 et gra go lopez d. l. ij

Seguitur tt.º in §. igitur

Notandum e sustitutio pupilarem et patris testamentum ce unum testamentum duas autem hereditates in l. patris et filij 20 in ordine isto t.º ff. in l. 2 in §. prius x.º constat eodem t.º et in l. penultima ff. quemadmodum testamenta aperiantur. l. 7 t.º. s. pas 6. et dicitur unum testamentum qz fit albune et eodem ut in l. 2 in §. inter dum isto t.º. ff. et in §. liberis eodem et propter causam formalem qz sufitit una et eadem solenitas quando fit incontinenti ut in d. l. patris 28 t.º ff. et respectu valoris qz vitiato patris testamento etiam sustitutio pupilaris vitiatur ut in §. liberis in eisto t.º ubi dicitur et in l. 2 in p.º isto t.º ff. et rationem legis falcidie in l. in ratione in ordine in §. qd vulgo. a. d. l. falci. in l. i si quis pulsquam ff. in l. induplitis 7 8. eodem t.º. et in l. i si quis pulsquam ff. in l. induplitis 7 8. eodem t.º et respectu conguncionis idem est quod juxa cryper l. falcidiam ff. et respectu conguncionis idem est quod juxa crisper l. falcidiam ff. de aqu. ereditate due ereditates duo testamenta qd in l. qui patri 59 in ordi ff. de aqu. ereditate due tur suni hereditates qz hereditas a patre defertur a filio et a filio ad sustitutum ut in p.º s isto t.º improprie tum dicuntur duo testamenta ut h. disponitur pondus inde dicitur et tamen quodamodo que denotat improprietatem in §. secundum quodamodo que denotat improprietatem in §. secundum pau latim de testamentis. in l. in suis ff. de li et posthumis et ita quoad tempus posunt dici duo testamenta diversis temporibus cum fieri posint ut in l. 2 in p.º sed si extraneo isto t.º ff. et hinc diversa solenitas e necesario in l. si quis cum §§. ff. ff. isto t.º. et quoad factionem testamenti ut in d. l. patris et filij et sic debet intelligi tex in l. in duplitis 7 alegata et in d. l. i.ª ff. si cuj plus qua per legem falcidiam et ita absolvitur hic. §.

+

sequitur tex. in §. sin autem 4. inordi

Notandum quod patrem timidum insidiarum, ne substituti insidientur vitae pupilli, posse facere pupillarem substitutionem in secreto in ipso testamento et iubere quod talis substitutio aperiatur donec pupillus pervenerit in legitimam etatem, ut inquit [illegible] Iustinianus consultus lib. 2° institutionum c. 5. [illegible] sed pupillaris et hoc remedio utebantur consulti ut in l. [illegible] ff. de fideicommissariis libertatibus et in l. [illegible] ff. ad trebellianum [illegible] hoc propter sinistram suspicionem substitutorum ut in l. [illegible] de penis ff. et ex eo veteres introduxerunt ne pupilli educarentur penes illos ad quos erat [illegible] per sententiam legitima sucesio pupillorum in l. 1ª ff. ubi pupillus educari debeat. l. 2. C. eodem titulo hoc tamen consilium non inducit necessitatem ut hic disponitur in ipso [illegible] et in l. 2. ff. mandati in ipso [illegible] l. cum pater §. mandato ff. de legatis 2° poterit tamen facere expressam vulgarem in aliquo ut hic disponitur neque obstat quod substitutio pupillaris et patris testamentum unum sit testamentum quia illud est verum proprie improprie autem sunt duo testamenta saltem respectu temporis ut diximus in §. precedenti et tunc diversa solemnitas est necessaria ut in l. si quis cum §. ipso isto titulo ff. Neque obstat 2° quia non videtur tectum consilium cum in vulgari expressa comprehendatur tacita pupillaris in l. iam ob iure 4 inordi ipso titulo ff. l. quis C. de impuberum et aliis quia illud procedit nisi appareat voluntas defuncti contraria ut latissime dd. in d. legibus alegatis et hic constat quod fuit aposita expresa pupillaris et expresum semper facit tacitum cesare in l. cum ex filio §. filio impuberi isto titulo ff. nec 3° obstat quia etiam non videtur tectum consilium cum sit concesum ut vulgaris expresa aponatur in quo quae cum concipiatur in casu voluntatis includit casum inpotentie in l. 3. ff. de he. instituen. quia vulgaris expresa expirat adictione hereditatis in l. post adita C. de impuberum et aliis et aditio hereditatis fit animi declaratione l. per aliquem actum qui non potest geri citra jus et nomen heredis in §. ipso institutis de here. dum qualitate et in l. si avio C. de iure deliberandi l. si quis pro herede ff. de adquirenda hereditate debet tamen pupillaris substitutio signari certo lino et cera et quid dicatur linum in isto textu vide [illegible] l. primam in ipso ff. de 2° tabulas. l. 3. in §. si quis tabulas. ff. ad silanianum

Sequitur. tex. in §. non solum hoc nostro titulo.

Notandum est patrem non solum filiis institutis sed exheredatis posse pupillariter substituere ulpianus in suis fragmentis titulo 23. in 2° liberis l. 1ª in 2° substituere et etiam l. 2 in princ. ff. isto titulo l. cum quidam C. de legatis l. 6. titulo 5. l. 3. titulo 6. par. 6. quod procedit sive bona mente sive malo fuerint exheredati ut dd. hic resolvunt et in l. 1 de legatis

isto tit.° ff. de lib. et posthum. hac exeredatio loquitur tex. in l. multi non note ff. de lib. et posth. nec obstat quod exeredatio ista causa est incommoda in l. cum quidam s. allegata ff. de lib. et posthumis l. cum quidam in p.° ff. de inofficioso et substitutio continet grabamen l. quo heredi in §. cum filio ff. isto tit.° et quinon honoratur non potest grabari in l. a beo C. de fideicommi quod dicendum est pupilarem substitutionem non grabamen sed commodum et fabarem inducere quod per eam probidetur filiis impuberibus ut in p.° isto tit.° l. si pupilus § 2. de ad qui hereditate et ita pupilaris substitutio non regitur de legitime filius ut glo. est communiter recepta in l. ex tribus C. de inofficioso testa. licet omne grabamen regitatur in l. quoniam in priori C. de inoff. testamento et ita filius poterit alienare intra tempora pubertatis bona sua cum consensu tutoris quod pupilaris substitutio est fili impuberis testamentum in l. popinianus in § sed nec impuberis ff. de inofficioso testamento et testamentum non impedit rem alienationem in l. 3. C. de legatis in l. rem legatam ff. de adimen. legatis nec obstat tex. in l. 1.ª § sed non nullos ff. de tutelis et rationibus distrahendis quod ibi substitutus poterit factus heres pupili rebocare alienata et competit illi actio contra tutorem ex eo quod prestitit consensum in prejudicio minoris arg.° tex. in l. quidquid C. arbitrium tutela nec obstat tex. in l. ff in § si nauten C. communia de legatis quod ibi loquitur in substitutione commisaria non in bulgari quod ibi heres alienandum bidet hereditatem adire et sic expirabat substitutio in l. post aditam C. de impuberum et aliis secus vero in substitutione fideicommisaria quod continet omnes et ita loquitur tex. in d. l. ex herede in §. cum filio ff. isto tit.° ad ffi nec poterit heres tum bona alienare in autentica res que C. communia de legatis in l. marcellus in § res que ad trebelianum ff.

2.ª R.° est fabore patrie potestatis quod exeredatus etiamsi suitatem amitat non tamen admitit patriam potestatem in l. qui in aliena in §. inter dum b. in ordine ff. de aqui hered. l. 1.ª §. sciendum ff. de suis et legitimis here in l. 1.ª ff. de confirmando tutore. juncta l. si pater ff. de testamen. tutela et etiam si extraneus dicantur dicitur respectu ~~[illegible]~~ non tamen patria potestatis l. 1.ª ff quod cum eo in autentica de here. dibus et falcidia §. siquis autem non implexsit in x.° exeredatus alia et substitutus habebit omnia bona pupili unde cumque quesita ita tex. ff. in l. sed etsi plures tamen §. si ex asse x.° ad substitut. isto tit.° ff.

Nec obstat difficilis tex. in l. miles ita in § similes ff. de mil. testament. quod berbum exeredato debet legi cum x.° praecedenti ibi positum et x.° sequens debet incipere a berbo miles ita inteligit biglius et min singerius.

et si filio aliquid non relinquatur non potest grabari in l.
quo heredes ins. cum filio ad ff. ff. ultimo et ratio colligitur
ex l. ab eo. C. de fidei commissis tunc etiam sustitutus
posterit grabari per tex. in l. qui fundum ff. 6. ins. qui
filios ff. ad l. falci et etiam si plurima legata essent filio re
licta de ~~fidei commis~~ iure antiquo non poterat grabari
legatis ins. de singu rebus per fidei commissum cas
sulteus sibi 2o institutionum c. d. ulpianus in suis frag
mentis tto 24 ~~~~ Xis a legatario. et hoc ratione de qua per
romanum in d. l. quod secus est hodie per. l. 2a in ff. ff. C.
communia de legatis et eodem modo nec sustitutus arg. de
ti ff. filius in ff. Xvij poterant tunc grabari fidei commissis
ut in d. l. in quantum loquitur generaliter et in d. ff. cum
filio in ff. Xviij et eius ubi sed quod contrarium erat dictum
in persona sustituti ut in d. ff. qui filios et in l. milesita
in ff. similes. ff. de mili testamento iustinianus hanc partem sequitur
ut in l. cum quidam C. de legatis et Ro differentie etiam
si dibersimode asignatur. adbectibus tunc berisima est suppositio
quod de iuris rigore ille tantum poterat grabari quia aliquid deferebat
sequebatur a morte defuncti in l. 1a in ff. sciendum ff. de lega
3. l. constituuntur ff. de iure codicillorum firmitate. tunc introdu
tum ut etiam heres heredis posset grabari et heres legatarii
ut in l. si fuerit 6. in ordine. ff. de legatis 3. sed cum nostra huma
nitas posset tolli per iux ciuile arg. tex. in ff. sed naturalia
de iure naturo gentium et ciuili et in ff. ff. de legiti
ma acnatorum tutela iustinianus noluit hanc huma
nitatem patri communicare sed ut serbaretur rigor iu
ris ciuilis in odium exeredationis et hec est berisima Ro et
testatatione que est in d. l. cum quidam in Xvo baluit etiam si
sit communiter aprobata rejecta ratione bartuli in d. l.
qui fundum in ff. qui filius alegata quas improbat
bigliur etiam probatur Ro s. d. per. l. 3. tto 9. par. 6 et
etiam postumis potest fieri sustitutio ut ff. in ff. et in l.
ins. ff. ultimo et hoc dictum fuit ins. huius tti hodie
cum ad exeredationem requiratur causa ut in autentica
licet et in autentica ex causa. C. de libe preteritis et quia si
una ex quatuordecim causis de quibus in glo. in ff. ff. de in
ofitioso et in c. quintabalis de iure iurando et in autentica
ut cum de apelatione cognoscitur in ff. aliud quoque. c. Xs causa
colatione et quod preficitur causa abherede. ut in l.
omnimodo. C. de in ofi testamento. non potest fieri exere
datio infantibus nec postumis cum non possint causas in
gratitudinis committere ut in l. sumus in ff. leges. C. de in
ofitioso si vero habuerit 10 annos et dimidium et si fuerit
proximus pubertati poterit exeredari quia malitia su
perat etatem ut in l. 6 tto. 5. l. 3. tto 9 par. 6. et si filius exe
radatur. l. cum causa ea tamen non probata. l. sine causa
et testamentum sit iritum olim omnia contenta in
testamento erant nullius momenti ut in l. papinianus
in ff. si ex causa ff. de in ofi testamento. l. filio preteritis
ff. de in iusto rupto. hodie autem tantum ex rumpitur quo ad
institutionem sustitutio vero pupilaris et omnia conten
ta in testamento balent ut in autentica ex causa

C. de lib. aprteri et in autenti co ut cum de apela
tio c. cognoscitur §. sive igitur colatio. §. et circa
istum tex. circa dd. in lotis s. d. videatis politum co
sium et bal. dum perusinum in suis tractatibus substi
tutio num in materia pupilaris per multos numeros
et guiller mum in c. rainuntius Xuo si absque liberis et de
in materia pupilarys a° 60 cum multis legg. et gnt.
gomes. in suo bolumine barias Thomo c. et in pet
costam in c. si pater Xuo ejsdem filio a° 4 cum multis legg.
et in Xuo centenciam a° 9 cum legg. de testamen in 6.
et menchacam de sucessionum progressio lib. 2 §. 14 a° 0
12 cum mul. legg. et Rodicum suares in l. qui in
prioribus 1ª limitatione nº 13.

Sequitur explicandus
lex. in §. liueris
hoc tº nro

Xstetis ex hoc §. quod ut valeat sustitutio pupilaris Xcase d.
ut pater sibi prius fatiat testamentum in l. 1 a in ffi
l. 2 in §. prius l. si quis cum in §. ff. isto tº ff. l. io tt. s.
par. 6. et ratio coligitur ex tex. in §. si prius sunt. tex. in
§. ante heredis institutis de legatis alia Xo coligitur ex tex.
ti. in Xos nam pupilarem et in l. penul. ff. quemadmodum
aperiantur testamenta sunta regula cum principalis de re
juris ff. et in regula accesorium de re juris in 6 ff. de reglis
juris. et in regula accesorium de re juris [illegible] ubi etiam si pre
tat tex. in l. 2 in d. §. prius in Xos quisquis ubi etiam si pre
cedat sustitutio et sequatur institutio non bitiatur pupilaris
sustitutio quia illud e berum quod pupilaris sustitutio et insti
tutio sunt una et eodem q. momento et instante facte
arg. tex. in l. quidam ff. de peculio legat. in l. cum ta
tamento §. 7 in d. §. in ff. i. ff. de here institien. et
ita e tenendum respetu communis intellectu doctor arfui
ex interbalo am in eadem escriptura qua nimis restringit
literam dicte §. si prius licet hodie possit hic intellec
tus procedere ex eo quia iam in testamentis ordinem non
atendimus ad dum [illegible] in escriptura facta fuerint in d.
§. ante heredis de legatis l. ambiguitates et l. pre posteris
C. de testamen deutt relitis intellectus glo. 1 c ti. quia cta
si aprobet communis hos porcius illum magis con
mumiter aprobatus quia non potest reddi ratio diuer
sitatis inter institutionem et sustitutionem et ideo si
testamentum patris nullum fuerit etiam erit nu
lla pupilaris sustitutio ut ti. in ffi et in l. 2 in §. ff. isto
et d. l. io quod intelige quando in totum fuerit testamentum
patris nullum secus vero si ex pla. ut in l. papinianus
in d. §. secus neque impuberis ff. de in ofitioso l. si sustitutus
§. 1 ff. isto tº l. quando fuerit nullum de jure tuui q. scuque
ro de sud. pra torio per contra tabulas rumpatur q. tunc
pupilarys sustitutio valet. l. ex duobus in §. ff. cum l. se
quenti ff. isto tº quia ius pre torium cum non posit heredem
facere ita in istum heredem tolere non potest et ita
nomina tantum remanet heres. in §. sunt autem

sunt. §. quod autem, de bonorum possessione. et sicut de iure praeterito ruptum patris testamentum erat inutilis pupillaris substitutio quo cumque modo rumperetur ut in l. 10 in titulo s. par. 6 hodie autem si rumpatur testamentum ex causa praeteritionis, l. exheredationis tantum rumpitur quoad institutionem caetera vero contenta in testamento. et sic pupillaris substitutio valent et permanent ut in authentica ex causa. C. de liberis praeteritis in authentico ut cum de apelatione cognoscitur in §. sive igitur, verbo sin autem collateralis. §. et per l. 1a titulo de inofficioso testamento. lib. 5. hordinamenti et ad istum §. ultra doctores in locis s. d. videatis baldum perusinum capitum et positum in tractatu substitutionum in materia pupillaris et costam in l. galus in §. et quid si tantum 3. parte n. 142 de lib. et postumis et idem costam in c. si pater verbo consensum ar. §. cum seqq. de testamentis in §. ergo sternum benedic in c. reinuncius verbo si absque liberis ... in materia pupillaris n.º 58. cum seqq. et ibi covar in §. 6. et menchacam de successionum progressu lib. 2. §. 14 n. 114 et gregorium lopez. in d. l. 10

Sequitur explicandus
tex. in §. singulis hoc
titulo nostro.

Notandum est patrem posse substituere pupillariter singulis liberis. l. illi qui ex ultimo decesserit. l. vel singulis 37. in ...º l. quidam. 42. isto titulo ff. l. qui duos ff. de rebus dubiis. l. penultima. C. de impuberum et aliis secundo colligitur ex. l. si plures. 38. isto titulo ff. et si fuerit facta substitutio ultimo morienti de fertur illi hereditas aliorum fratrum iure legitimo succedendo tex. ... in §. sunt. tex. in §. 1º et in §. si plures. ... de legitima agnatorum successione. nec obstat tex. in l. titia, seio 79. in §. seia libertis ff. de legatis 2. ubi si fuerit facta substitutio ultimo morienti includitur reciprocum fideicommissum quia illud verum est ex eo quia constat de voluntate testatoris voluisse ut totus fundus substituto restitueretur quod fieri non posset nisi ... induceretur reciprocum fideicommissum et ita debet intelligi ille tex. reprobata solutione glose ... quia ibi non attendimus prohibitionem alienationis sed potius fundi restitutionem et circa istum tex. vide ... doctores in locis s. d. videatis covar in c. reinuncius. in §. 8. parisium consilio 72 3. volumine. n.º 39.

Sequitur explicandus tex.
in §. substituitur

Notandum est substitutionem posse fieri nominatim et verbis generalibus qualiter fiat nominatim colligitur ex tex. in §. nominatim de exheredatione liberorum et in l. 1 et 2 de lib. et postumis ff. sunt. tex. in l. quoties in §. si quis nomen ff. de heredibus instituendis potest etiam fieri verbis generalibus ut ... dis poni tur.

et in l. 3. et in l. quilibet §. hec verba ij. tt. ff. et hoc casu solum admittuntur heredes scripti etiam si si adita hereditas non fit transmissio substitutionis in l. si ex pluribus ff. de suis et legi. heredi. l. qui plures heredes 23. in ordine ff. ij. tt. quia substitutio est conditionalis institutio in l. in ratione in §. quod vulgo. ff. ad l. falcidiam. et conditionalia non transmittuntur l. unica §. sin autem aliquid sub conditione C. de cadu. tollendis et ex eo quia solum heredes scripti censentur vocati ex iudicio testatoris ut in d. §. hec verba unde etiam si servus institutus aquirat domino suo hereditatem ut in §. item vobis inst. per quas perso. nobis adquiritur et in l. placet ff. de adquir. heredit. tamen dominus ex illa aditione non admittitur ad substitutionem quia nobum factum servi requiritur. l. sed si plures 10 in ordine ff. ij. tt. unde si servus fuerit factus liber tempore substitutionis sibi adquirit et si fuerit in aliena potestate novo domino adquirit ita dd. tt. et in l. cum filio ff. de lega. 1° et sufficit fuisse heredem aliquo tempore l. in substitutione 3ª ij. tt. ff. quia servus ipse per censetur institutus indubio suis contemplatione in §. alii nus quoque servus et in § servus autem de here. instit. l. i. tt. 39 in ordine de here. instituen. ff. neque obstat l. penultima. C. de iure deliberandi quia ibi constat de defuncti voluntate voluisse servum domini contemplatione heredem instituere neque etiam heres heredis admittitur ad substitutionem ut in d. §. hec verba quia non venit ex iudicio defuncti ut in l. 1ª vers. non solum ff. ut legator. nomine caveatur. neque obstat. l. fi. C. de here. instituen. et in regula heredis apelatione ff. de verbor. significatione et l. fi. ff. de legatis 3. quia procedunt nisi constet de expetiali afectione circa primum heredem ut in nostro casu quia censetur testatorem voluisse ut heres tantum sit substitutus quia certus est et iustus et non nomen heres heredis ut in l. sciendum 70 ff. de verbor. signif. unde si constaret de expetiali afectione circa nomen heres heredis etiam admitetur nomen heres. heredis l. pater familias in primis ij. tt. ff. l. etiam q.do est ad pun tum ex acrescendi cum iure substitutionis l. qui pater ij. tt. ff. et tunc tantam ipsem habebunt in substitutione quantam in institutione. tt. in fi. vers. l. si in testamento. ff. ij. tt.

Sequitur explicandus
lex. inst. masculo.
hoc tt. nostro.

Nota substitutionem pupilarem ebanescere pubertate videlicet in masculis tempore 14 annorum in feminis 12 annorum in l. 2 inst. l. in pupilari l. vuis tibi ... l. ex facto inst. ij. tt. ff. l. 2. S. ... 10 et 12. tt. l. par. 6. Ro. colligitur ex tex. inst. quibus medis tutela finitur iuncto. tex. inst. ij. tt. et ex. l. quae... tate ff. de testamentis quia postquam pervenerunt ad aetatem

14 anni cesat Ro proterquam fuit introducta pupilaris substitutio et sic effectus cesare debet in l. adigere in §. quis de iure patronatus. ff. c. cum cesante. de apelatio poterit tamen pater restringere tempore substitutionis in l. si itaquis 2 inordine l. qui plures. 37. l. ex facto. 43. in §. 1° isto titulo ff. non tamen poterit illam ampliare in l. in pupilari ff. isto titulo nisi fuerit miles ut in l. centurio ff. isto titulo. et sufficit pupillum atigisse ultimum diem 14 anni ut ebanescat pupilaris substitutio ita glosa communiter recepta. in l. 2 verbo 14 annum ff. isto titulo. et facit Ro quia posquam pupilus atingit 14 annum poterit condere testamentum. in l. qua etate et si non testetur videtur illud facere in faborem venienaium ab intestato. l. constituntur in §. 1° ff. de iure codicillorum neque obstat tex. ti. ibi excesit quia cum sit prolatum a legislatore debet inteligi prout communiter accipi solet de die adlucem cuius tex. in l. an iaculus. 234 in ordine. ff. de verborum significatione et debet inteligi ita quod non excedat totum 14 annum neque etiam ebanescat substitutio. estatim quidem factus est sed quod transeat aliquod tempus in tra quod posit pupilus facere testamentum per tex. in l. si frater. C. qui testamento facere possunt iuncta l. qua etate. de testamentis ff. et comprobat iste intellectus por l. s. titulo. l. par. 6. et iste est verisimus intellectus. et onus probandi instituitum decesisse intra pupilarem etatem incumbit substituto. l. si minorem C. de integrum restitutione l. cum te. minorem. et in l. actor de probationibus. C. l. de etate. ff. de minoribus

Seguitur explicandus
tex. in §. [illegible] hoc
titulo nostro.

unde ex §. d. coligitur quod filio puberi l. extraneo non posit fieri pupilaris substitutio in §. ffi. ti. in l. verbis civilibus in ordine isto titulo ff. caius in suis institutionibus lib 2 ti. 8. et l. 12 partita 5 aligata et alie leges 5 alegate et puberi non potest quia cesat causa pupilaris substitutionis ut in §. preterea 5 quibus non est permisum facet l. qua etate 5 alegata et quia non posit pupilaris substitutio incipere a pubertate cum pubertate finiat arg. tex. in l. tito cum moreretur ff de usu fructu et que nam ad modum quis utatur. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui. l. alieni iuris et extraneo non poterit quia non est in patris potestate et testaretur de rebus alienis contra l. constituntur in §. 1. ff. de iure codicillorum neque obstat tex. in l. 2 in §° sed si extraneum isto titulo ff. quia ibi etiam si erat

extraneus tempore institutionis erat et arrogatus tempore substitutionis et sic in patris potestate et etiam si fiat substitutio usque in certum aliquod tempus filius decesserit nullius momenti ut ff. et in d. l. verbis civilibus quia adita hereditate quis efficitur dominus in §. ff. I de here qualit. l. post aditam C. de impuberum et aliis et qui semel est heres directo non potest desinere se heres ut probatur in l. et si si ne in §. sed quod papinianus ff. de minoribus et non possunt duo heredes esse in solidum l. si ut certo in §. si duobus vehiculum ff. commodati et quia ex certo tempore et ad certum tempus non potest quis heres institui in ff. heres. I de here instituen et ibi diximus

Item quia etiam miles poterit ~~instituto~~ pupillari et extraneo substituere nec obstat tex. in l. cum filius familias. l. miles ita in ff. exheredati milit. alias deuet incipere miles. et emancipato ubi milites possunt substituere quia illud est verum de militari substitutione non de pupillari quia sicut pupillari procederent admitteretur substitutus in omnibus bonis pupilli ut colligitur ex §. et in §. non solum in si ille et in l. sed si plures in §. si ex asse ff. de vulgari et pupill. ff. et in ibidem in casu illius proprium tantum habebitur titulus bona parentis et circa §. masculo ultra vides guillermum in c. de l. in bonis hordinariis vides guillermum in c. raynuncius verbo sialiquis liberis moreretur el 2o in materia pupillaris n. 27 et antonium gomes in materia pupillaris q. primo. c. 4. et etiam in c. in suo volumine variarum in verbo defuncti in hac tempore pubertatis si pater in §. ff. in verbo defuncti et menchacam de sucessionum progressio per totum et §. i quinto et §. 15. n. 24.

ad §. in extraneum vides guillermum ubi sectim in materia c. raynuncius verbo sialiquis liberis in materia c. substitutionis costam in c. si pater verbo ultra non dosa substitutioni et in verbo interdum vero bonis n. 10 verbo bonis n. 21 et in verbo interdum per totum maxime 64. Et sic finitur iste titulus. C.

Chauel

Chauellan

Chauellan

Lldo Joan Auellan
Carrasco

d.
sequitur famosus tit.
de obligationibus
explicatus.

Colige ex glo. Rea quod cum omne Ius aut pertineat ad personas. l. adres l. ad rationes ut docet Justini in §. fi. T de iure naturali gentium et civili secutus J. C. in l. 1a ff. de statu hominum et cum disputabit Justi T in lib. i° de personis et in l. 2° et 3. usque ad hunc tit.m de rebus nunc agreditur materiam actionum sed quia omnis obligatio est mater actionis ut in l. liceat § ea obligatio ff. de procuratoribus ideo exorit ti. ab obligationibus quam continuationem licet communiter dd. amplectantur probent et defendant tobias. ti. n° 12 bus in sequi miri continuationem in l. et apud eundem tobia n° 15. in lib. n. 2° cepit Justini disputare de rebus quas in tit° de rebus incorporalibus et corporalibus dicit in res incorporales et corporales et cum egisset de usu et de aliis rebus incorporalibus in §. fi. T de usu et de habitatione promisit inferius disputaturum de obligatione que incorporales sunt ut in dicto. §. unico T de rebus corporalibus et incorporalibus unde ut id amplecteretur incipit ti. disputare de obligatione.

circa diffinitionem hic positam adverte quod verbum vinculum iuris ponitur loco generis multa .n. iuris vincula sunt que non sunt obligationes veluti vinculum patrie potestatis ut in l. pactu C. de pactis convento et vinculum matrimonii ut in c. sicut alterius 77 q. i ceteraque ponuntur loco spetiei quia alia vincula iuris non ex stringunt ad aliquid dandum vel faciendum secundum iux civile.

Contra hanc diffinitionem argumentatur acursius xmo obligatio cuius argumentum ita clarius formabitur cui non convenit diffinitio neque diffinitur ut in l. 1a §. dolum ff. de dolo per hec diffinitio non convenit obligationi nam omnis obligatio civilis aut naturalis est ut sentit cons. ful. hec in l. creditorem et in l. si §. fi. de novationibus sed hec diffinitio non convenit obligationi civili nec naturali ut in iuris exemplis glo. et ultra acursium probatur quia ille quidem naturali non tenentur secundum iux civile sed tantum iux gencium ut probat tex. expressus in l. cum amplius §. his natura debet ff. de re iur. maxime quod obligatio improprie vocatur obligatio ut in l. fidei iussor §. fidei sed in diffinitione solum nomponunt que propria sunt alia nomque impropria illa etiam que debentur civiliter non debentur nec dicuntur debita ut docet C. in l. 9. §. i° ff. de constitu. pecunia simore huius dificultatis glo. docet duo primum obligationum aliam esse civilem aliam naturalem aliam civilem et naturalem simul quod 3o constituunt spetiem 2m quod hec diffinitio tantum pertinet ad obligationem civilem et naturalem simul utrumque dictum glose. secuntur communiter dd. ut probat late tobias in Rea n° 9 et in 2° n. 5. contrarium tamen docuit bart. in l. si unus §. pactu nec peteret ei n° 6. ff. de pactu affirmat hic dd. obligationem civilem finiri et obligationum civium et naturalem simul iuncte non constituere novam spetiem sicut homo et mulier novam non constituunt pro opinione bart. facit tex. in §. sequenti ubi T Justini obligationum hic positam l. diffinitam partitur in obligationem civilem et pretoriam quia obligatio civilis sive naturalis hic diffinitur preterea obligatio civilis producit actionem ut in d. l. 9. §. i° ff. de cons. pecunia

Nec obstat quod proposita exceptione anulet rationem ut in d. l. 3. et in
l. 3 ibidem. §. 1 ff. ad exhibendum nam hoc ex acidentis postea con-
tingit dispositione in pax sententia ponitur. acidentalia autem non
considerantur ut patet in difinitione matrimonij tradicta a Justinia-
no in. l. 1.a § de patria potestate cum in videamus matrimonium non
semper contineri individuam vite consuetudinem ut in titulo.
C. et ff. de divortijs et eodem modo si adversus obligationem tivi-
lem non proponantur exceptio ex post facto obtimo jure fit ex-
actio absolutio de devitj tivilis ut docet Bart. in d. §. pactum ne
peteret coluna ante penulti. et quod obligatio tivilis et natu-
ralis non constituant novam spetiem docet Bart. exemplo
virj et mulieris in generatione filiorum non constituant novam
spetiem vos in n̄ondicedatis acum murj opinione et ipsj
inys §. sequentj inteligite de obligatione tivilj junta cum
naturalj et ad 2m. argumentum respondeo in jure idem esse
non habere actionem. l. habere exceptionem in demoverj
posse ut in regula nihil interest ff. de re juris et est vonus tex.
in. l. obligatus §. obligatum ff. de libera causa ubj probatur quod
ille non censetur devitor qui exceptione tuerj se potest preterea
licet consideratis philosophitis rationibus due spetiesimul
junte novant non constituant in jure in tivilj contra-
rium obtinet ut patet in institutione vulga et pupi quisimul
junte constituunt novam spetiem silicet restitutionem vrevi-
locam sive retiprocam ut in l. iam obsue. ff. de vulga et pupillarj

Sequitur tex. in §. 1
isto titulo.

aliud esse Jus tivile aliud pretorium Jus tivile est quod legibus ple-
bisitis Senatus consultus constitutionibus principium constat ut in l.
Jus tivile ff. de justi et jure et non solum quod de novo Jure tivilj
inventum est Jus tivile vocatur sed etiam quod aliud aprobatum fuit
ut in. l. Jus autem tivile ff. de justi et Jure et in nostro tex. ibj
ad Jus tivile comprobatur sed quia Jus tivile aliquando rigidi
et disponebat arcactis sunt quidam pretores quibus concesa fuit
potestas corigendj et emendandj suplendj et ad juvandj Jus tivile
quod igitur ex his causis apretoribus fuit constitutum Jus pretorium
vocatur ut in d. l. Jus. tivile §. Jus pretorium et in d. l. Jure
et ideo in. l. nam et postea ff. eodem titulo Jus pretorium vocat
viva vox Juris tivilis conclusio et ita omnis obligatio aut est
tivilis aut pretoria civilis que a Jure tivili fuit inventa. l. pretoria
pretoria que apretorio fuit inventa et adverte hanc esse prin-
tipalem divisionem obligationis ex qua alie divisiones depen-
dent hoc n. vult clare verbum illud suma divisio et sic
deves inteligere tex. in p.o § de Jure personarum et in p.o § de actio-
nibus quibus in lotis glo. a secula non fuit hanc veram hu-
jus vocabulj significationem sed pro ratione dubitande opono
contra divisionem tamquam insufitientem si alique obligationes
invente fuerunt a Jure gentium silicet naturale ut in. l. ex
eo Jure ff. de jus et Jure solutio divisionis hec fuit a Justin.
de obligatio eficativa ad agendum obligatio autem naturalis
non est eficax ad agendum ut § resolvimus nisi quo casu
probata est a Jure tivilj et hinc comprehenditur sumenbro
tivilis ita probat noster tex. qui sic devet inteligj in verbis aut
certe Jure tivilj comprobate ibj certo Jure dubia sunt hec verba

videntur n. significare aliquod esse jus civile in certum ob ignarus et vir ceius non sequuntur sed certo jure deponuntur certe ad verbium id etiam theophilus significans abundare illam definitionem balduinus existimat jus civile vocari certum ad diferen pretori quod vix acumane tantum duraret olim ut in q. de perpetuis et temporalibus actionibus merito incertum vocabatur l. quo q. cumpretor pre oculis semper haberet equitatem neque strictis juris regulis teneretur ejus judicium incertum videbatur vero dicite. justinia si vocasse jus civile certum respectu ejus juris quo populus romanus initio civitatis condite usus fuit quod incertum vocabatur ut probatur in l. 2.ª in q. in. et quidem ff. de origine juris i. ejus juris quod ex actis legibus ante l. 12 tabularum usus fuit populus romanus quod etiam incertum vocabatur ut in eadem l. 2.ª in q. s exactis de eis dem regibus post leges vero 12 tabularum jus civile de quo si loquimur certum fuit —.

conclusio omnis obligatio aut nascitur ex contractu aut ex quasi contractu delicto l. ex quasi delicto sed proratione dubitandi oppono tex. in l. 1.ª ff. de actio. et obliga. ubi dicitur actionem obligationem oriri etiam ex variis figuris causarum glo. si et ibi q. cum tex. tamque desensorium vari si et dd. in d. l. 1.ª communiter docent ubi juris consul acepisse varias figuras causarum pro quasi contractu l. quasi delicto et hac ultima divisione infertur optime argumentatum fuisse justi in q. et in §. tutores et in §. i tenis et in §. et q. de obligatio que ex quasi contractu nascuntur docet n. quo si aliqua obligationem nascitur delicto l. ex quasi delicto neque ex contractu nasci deberet necesario ex quasi contractu etiam modo argumentat justini in q. et in §. iten exercitor nobis q. de obligatio que ex quasi delicto nascuntur et juris consultus in l. 4 §. iten judex et in §. ffi q. de actionibus et obligationibus hoc argumentum vocatur in jure a sufficienti partium innumeratione quod validum est in jure ut docet eberardus in suis centum locis arguendi in loco a sufficienti partium numeratione bene verum est cum justinianus agatur in hoc tit.º de obligatione civili et naturale simul juncta. facile colliges ex nostro tex. obligationem civile et naturalem oriri non solum contractibus sed etiam ex quasi contractibus et probatur si quasi contractibus oritur actio sed actione producitur nisi obligatione civili et naturali simul juncte unde cabebis agatone in l. ex quo jure n. ffi ff. de justi et jure et a bases a verore latis illi qui contendunt ex quasi contractibus generaliter non oriri obligationem naturalem neque obstat primum eorum argumentum quo obligatio naturalis inventa est de jure gentium ut in l. cum amplius §. id natura debetur ff. de re jud. juris sed multi quasi contracti sunt inventi de juris civilis ut aditio hereditatis que quasi contractus est ut in §. testes quoque q. de obligationibus que ex quasi contractu se tamen aditio hereditatis inventa fuit de jure civili ut. notat glo. in uo civitatis nostre ff. de aquiren rer. dominio nam non inde sequitur non oriri obligatio naturalem stipulatio n. inventa est de jure civili ut in §. de constituta q. de actionibus et ex ea tamen oritur obligatio naturalis ut in l. §. §. si quis ita ff. de verb. obligatio neque etiam obstat aliud sectius argumentum quo obligatio naturalis oritur ex consensu ut in l. 1.ª ff. de const. pecu in q. in l. ex picum §. naturalis ff. de solutione sed quasi contractibus obligationem semper consentit. nam obligatio naturalis non solum oritur consensu sed etiam ex equitate.

ut in l. nam ob naturam ff. de re iu[dicata] iuris 2° collige ex malefitio obligationem tiuilem et naturalem oriri quod probabis etiam quia licitum consentit pene ut in l. ne imperatores ff. de iuris ubi tutele pene § de iure naturali et tiuili. Ius autem gentium quo communiter et gaso ubis et plicis. ff. n° 3. a firmant communi etiam obligatio nonsolum tiuilem sed etiam naturalem contrarium docuit glo in §. Ius autem gentium quae pene § de iure naturali et tiuili gentium communis 2m gasonem in l. ex ob tiuralis ratio non permittet aliquem obligari ex facto alieno ut in l. sancimus C. de penis sed in pluribus quasi malefitis quis obligatur ex facto alieno ut in exemplis positis in t° § de obligationibus quae ex malefitio nascuntur nostra tamen conclusio verissima est quam optime probat noster tex. sic inductis in hoc t° agitur de obligatione tiuili et naturali simul iuncte ut § diximus hec tamen dicitur oriri ex quasi malefitio preterea hec obligatio dititur oriri ex contractu l. quasi contractu delicto l. ex quasi delicto sed ex aliis oritur obligatio naturalis et tiuilis ut § resolvimus ergo etiam ex quasi delicto § anquando aliqua determinatio respitit plura determinabilia pari formiter eamdem et determinari ut in l. iam de iure ff. de vulgari et pupilari nec obstat argumentum communis sententie nam obligatio naturalis causatur a quadam equitate que optime adest in omnibus ex quasi malefitis ut docet Bart in l. 1ª et in l. Julianus ff. de condictione indebiti.

Sequitur tex in §.
ff. hoc t°.

obligationes ex contractu aut perfitiuntur re aut verbis aut literis aut consensu dubitandi ratio est in l. 1ª §. 1° ff. de actioni et obliga ubi iuris consul ditit tantum perfiti re aut verbis aut consensu neque de literarum obligatione nullum verbum communis resolutio est tempore ff. literarum obligationem non fuisse in usu sed quia articulus hic dubitabilis est in t° de literarum obligationibus § disputabuntur.

Sequitur t° quibus
modis re contra
hitur obliga
tio

in hac R°a principaliter considera quare in is contractibus obligatio dicatur re contrahi cum neque verborum obligatio sine re contrahi possit ut in l. triticum ff. de verborum obligatione neque contractus qui celebrantur consensu veluti emptio et locatio sine re perfiti possunt ut in l. neque emptio ff. de contrahenda emptione.

ratio est quia in is contractibus in quibus re fuit obligatio requiritur necessario ut res actu interveniat quod vere l. ficte unde si promittat pecuniam mutuo daturum non contrahitur mutuum ut in l. qui pecuniam si certum petatur ficte autem dititur intervenire res l. ut si pecuniam quam apud te depositam l. quam mihi debebas mutuo a me habeas dabitur le gis n. factione et ministerio in is casibus censetur mihi reddita et postea mutuo data ita docet consultus in l. certi condictio §. ff. et in l. singularia ff. si certum petatur in aliis autem contractibus

quambis res necesaria sit non tamen requiritur actus interbenire adco ualandam obligationem licet. n. resque benditur actum non interbeniat bene perficitur census ut in §. 1.° et in. l. census ff. de contractione. non tamen inteligas obligationem oriri ex re ut in ex plis nostri. tij. ut aliqui male opinantur oritur. n. ex ipsa conbentione preter rem conbentio. n. est que parit obligationem ut etiam in exemplis nostri tij docet consultus in. l. iurisgentium [et] conbentionis in 2.° ff. de pactis —.

Conuentio parit obligationes

ex §. quas res i colige res mutuo datas fieri acipientium i dem probat in §. is cuj tamen isto tito imo i deo apelatum mutuum quod ex meo tuum fit ut in hoc tex. in §. tij et in. l. 2.° §. apelata. ff. si certum petatur unde res aliena nonpotest mutuo dari ut in. l. si fugam ff. si certum petat ratio est quod nemo potest plus iuris in alium transferre quam ipse habet ut in regu nemo plus iuris ff. de re. iu iurisnisi consumtione rei mutuatur ut in d. §. sed si sit et alijs modis quos refert glo. tij. verbum tum et in d. §. apelata

·l. nã ee. ·ff. ff si cer tu petat.

2.° colige mutum celebrare in rebus que consistunt pondere n.° l. mensura idem probatur in d. l. 2 §. 1.° et in. l. 1.ª tit. de par. s. ratio rei in bicebus in conclusione consequenti 3.ª conclusio recipiuntur mutuum non tenetur eadem rem restituere l. reddere sed aliam eiusdem generis et bonitatis ratio dubitandi est quod in bito creditore aliud pro alio solbi non potest ut in d. l. 2 a §. 1.° ad ff. et in 2.° [in] quibus modis tolitur obligatio pro maiore inteligentia adverte debitorem nonposse aliud pro alio solbere quod nulares adeo alteri similis est ut eadem reputetur nomnibus el per omnibus ille tamen res que consistunt pondere n.° l. mensura adeo similes sunt et omni modam similitudinem habet ut solbendo genus eamdem rem solbere dicamus ad quas alie pro alis adeo solbi posse et hoc boluit dicere consul in d. l. 2 §. mutui datio docens has res ingenere suo recipere fultionem nec est omnimodam similitudinem ut alii magis propie proponant bibsitudinem et equipolentiam ut probat tex in l. certum ad ff. ff. si certum petatur i lud tamen disfitilima est quod docat ibi consultus has res recipere fultionem magis per solutionem quam per spetiem nulla. n. res potest aliquis similior esse quam sibi ipsi imo similis non est sivy ut docet glo. per tex in. l. quod nerua ff. depositi derelictis barris doctor interpretationibus ibi et alciatus lib. 2 paradoxorum c. 20 et carolimoneus de contractibus usurarijs n.° 8. dicibre biter has res que consistunt pondere n. l. mensura recipere fultionem idest fungi ofo adq anatura fuit in bentum quando cum quod mutuantur magis per solutionem similium quam per spetiem idest siste mei redantur cum usus arum et utilitas in consumtione consistat

in tex. ibi et quandoque cundictio quandoque noter regulam in contrarium idest tex. bidetur inuerere quod regulariter in mutuo eadem res debet redire non uero alia eiusdem generis contrarium tamen docet expresse consultus in. l. 2.° ff. si certum petatur dicens quod si conbeniat inter ptes. ut eadem res redantur non erit mutuum sed aliud genus contractu relictis alis doctorum interpretationibus dic breuiter dictionem quandoque tamen significare quandoque cunque. l. in alio tempore in qua significatio acepit consul. in l. res in dotem date

ff. de iure dotio in l. verbis sibilibus et ibi notat glo. xvio quandoque ff. de vulgari et pupilari et quando aliquod verbum pluras habet significationes in ea accipiendum est quod proposite congruit materie ut docet consul et ibi notat glo. in l. si uno ff. locati est itaque indubitati iuris contrahentes posse efficere ut eadem res que mutuata est redatur in eo tamen versatur dificultas utrum post contractum perfectum id eficere possit et relictis doctoribus et ablagibus tres proponende sunt conclusiones 1ª est si debitor et creditor conveniant ut eadem res redatur erit autem mutuum ut probatur exemplo venditionis in qua pretium necesario debet intervenire ut in § de emptione et venditione sed post contractum perfectum poterunt eficere ut aliud corpus redatur ut in l. preti C. de rescindenda venditione et hec conclusio indubitabilis est.

2ª conclusio est si creditor possit restitui eadem rem mutuo datam que nondum consumpta est non poterit ad id cogere debitorem nam tantum tenetur ad redendam aliam rem eiusdem generis ut in d. l. 2ª in § et in hac etiam conclusio consentiunt doctores.

in 3º vero dificultas versatur utrum creditor possit cogi ad accipiendam eandem rem mutuo datam et glo. in xvio quandoque posse existimat arg. nostri tex in § et si quandoque sed hic tex. nihil minus probat secundum verum intellectum quem heri assignavi maiorem tamen vim habet hoc argumentum quando aliquod consensio fit propter similitudinem alicuius rei a fortiori propter ipsam rem hoc n. dicitur propter unumquodque tale et illud magis ut in autentica multo magis C. de sacro sanctis ecclesie sed in mutuo alia res solvitur quam mutuata est similis ergo a fortiori poterit solvi ipsam rem mutuo datam non etiam leve prestat argumentum hec consideratio in mutuo quis tantum tenetur ad genus ut probat hic et in d. l. 2ª sed genus predicatur de qualibet spetie et dest in qualibet spetie ergo cum etiam genus sit in eadem mutuo data se solventur generaliter que opinio tenenda est quidquid repugnet tobias hic nº 33 post alios quos alegat.

ad intelligentiam huius tex. premitte quadruplex esse in iure indebitum ut tradit glo ordinaria in l. cum quis C. de iuris et facti ignorantia in glo. 1ª ut late tradit glo et ample explicat tobias nicolaus belonius hic nº 1º difinitio autem indebiti hec est indebitum est quod quis per errorem indebite solvit tex. est hic et tex. est in l. 1ª ff. de conditione indebita dicitur autem in difinitione solvi quoniam ut locus sit conditioni indebiti res ipsa intervenire debet alias condictio indebiti inutile a iustiniano commemoraretur hic inter obligationes que re contrahuntur et pretere a id probat tex. expresus in l. si non ff. de condictione indebita et in l. si tibi ff. de pactis et in l. obligamur § 1º re obligamur ff. de actio et obligatio dicitur preterea in difinitione per errorem quoniam si quis non per errorem sed sciens se non debere solvisse condictionem indebiti non habere tex. est in l. 1ª ff. de condictione indebiti l. cuius per errorem ff. de regu iuris que bona alegat glo quibus tamen ad non solum condictionem indebiti habere etiam titubante et dubitante i. dest repetitionem indebiti ea ratione quia titubans et dubitans ignoranti et eranti equiparantur l. [illegible] C. de condictione indebiti tex. hic § si autem nescius C. de furtis huius autem condictionis indebiti vera ratio est naturalis quedam ratio

vel equitos quadictante obligatus quis id restituere qq indebite accepit ne silicet qq cum Jactura aliena locupletetur in l. suenatura ff. de conditione indebita unde hec conditio dicitur ex bono et equo in troducta . l. hec conditio §6.6. ff. de condictione indebiti

in tex. ibi is quoqz - fartis ocurit ratio ad Gersus decisionem huius tex requiritur. n. hic tex. duo que videntur interse contraria alterum est qq dominus huius rej que indebite solbitur transferatur in accipientem

alterum est qq ille qui solbitur. per erorem solbat sed sunt certisima Juris regula que probatur errantem non amittere dominium suj rej neqz in alio transferre tex est in l. 3 §. sub blius ff. de condictione causa data melior casus in l. si pro curatorem in 2a ff. de aqui rere domi cuius rej ratio est quoniam qui erat non habetur sensum l. si per errorem ff. de Juris dictione omnium Judicium dominium sine facto nostro et consensu nostro ad alium transferre non potest. lege. n. qq nostrum est ff. de re Julis Juris

vera tn decidendi ratio sit qq eror solum impedit consensum in eo in quo eratur. l. si ego ff. heredibus creditos si certum petatur at vero in proposita spetie huius tex ille qui solbit indebitum solum erabit in causa obligationis idest in ipsa obligatione existimans falsum se obligatum esse cum bere non eset non tn erabit in causa tradictionis Nam bere bolunt rem tradere et ei qui solbit tradere et non alio et sic eror non impedibit dominio translatio

in tex. ibi si aparet eundare oportere glo. hic Nouo si aparet nom balens percipere sensum ex berbos in barias et contrarij tias solutiones distrahit et quidem maximam dificultatem tialent hec Nua. nan dicho sit condictionem importat l. sitibi Nso nec interes ff. quando dies legati cedat. et tunc manifeste sequitur cumqui indebitum solbit non posse agere condictionem indebiti antea quam intentionem suam probaberit qq est Juris regulas nan actos non tenentur probare intentionem suam ante liten contestatam autentica sed et si quis C. de testibus pretere et per totum tm C. et ff. de probationibus preterea et illud sequitur in casu huius tex. in suspenso esse compositi repiti pecuniam indebite soluta qq quidem absurdum est dd. etiam antiqui id non in telexerunt neqz intelligerunt quare tubere dices is Nouis si aparet cum et sequentibus

que sunt in tex. tradi antiquam et betustam condictionis indebiti formulam qua Jure antiquo ciuili utebantur ij qui agebant condictione aliquo indebiti l. alia quacumqz actione personali que quidem formula in hunc modum conspiebatur aps titium mihi dare aut facere oportere et de hac etiam actionis formula loquitur tex. in §. 1o institutis de exceptionibus et tex. in §. si itaqz discretis melior tex. in §. omnium institutis eodem tito de actionibus

Sequitur tex. explicandus in Nso Sed hec spetes

in Nso sed hec spetes idem probat tex. in l. 4 §. is quoqz ff. de actio et obligatione que ex quasi contractu nascuntur et huius Nos sensus autem est Justinianj in superiori pe. excripsit huius §. aliqua in quibus datur similitudo inter condictionem indebiti et mutuum sed ne aliquis existimaret hec duo in omnibus combenire congr

-situit magnam quandam diferentiam. videlicet quod mutuum ex contractu nascitur non autem conditio indebiti nam quo modo in condictione indebiti dicitur esse contractus cum ille qui solbit indebitum magis id fatiat animo dis[s]olvende obligationis quam contrahendo presertim cum contractus sit ultro citroque obligatorius l. labeo 2a §. contractu ff. de verborum significatione et verius et exactius inteligatur mens huius lex est omnino adbertendum inter atipientem et solbentem indebitum duo agi principaliter alterum exprese id est quod quis solbit indebitum ut tolat obligatio si qua teneretur ex qua quidem solutione nascit distractus quidam alterum vero quod tatite agitur id est quod is qui indebitum accepit tatita quadam obligatione teneatur ad restituendum id quod sine causa acepit et hoc est quod eleganter rexcripsit Juris consultus in l. si is cui §. fi. ff. de condictione indebiti nam is qui accepit indebitam pecuniam aliquid negoti gessit id est accipientem tatite obligare videbitur ad restituendum id quod indebite accepit

Sequitur lex explicandus in versus unde pupilus.

probat hic lex controbersiam Juris illam conclusionem quod pupillus contrahens sine tutoris autoritate naturaliter non obligatur id probat lex in §. preterea institutis quibus modo tollitur obligatio et lex in l. quod pupilus ff. de condictione indebiti et l. pupilus ff. de actionibus et obligationibus et l. certi condictio §. quoniam ff. de rebus creditis si certum petatur sed ex contrario into quod pupilus qui contrahit sine tutoris sui autoritate naturaliter obligetur probant exprese multe leges nempe l. fi. ff. de Jure Jurando ad fi. et l. numerationibus et l. exticum §. naturalis ff. de solutione l. 1a ff. de novatione et l. si pupilus ff. de verborum obligatione l. si pupilus ff. ad l. falci et l. si Jus ad trebelianos ff. l. cum ilud aut ilud §. heres ff. quando dies legati cedat hanc tamen legum antinomiam et diuersam Jure consultorum sententiam contiliat glo fi. verbo datinem et similis glo in l. 1a ff. de novatione et glo. plenius in l. pupilus ne bele ff. de re Juris hoc modo quod leges in loci alegate que dicunt pupilum naturaliter non obligari inteligantur de illo pupilo qui infans est qui quidem cum intelectum non habeat neque animi juditium non potest consentire et inteligere quid agat atque ideo neque naturaliter potest obligari nam obligatio naturalis nascitur ex consensu l. 1a ff. de constituta pecunia l. 1o §. 1o si ideo ff. de pactis l. consensu ff. de actionibus et obligatione contrarie autem leges inteliguntur de pupilo qui proximus est pubertati et doli capax qui quidem cum habeat intelectum et animi juditium si consentiat naturaliter obligatur cum obligatio naturalis in solo consensu consistat et hanc glosarum concordia sequitur bart in d. l. 1o ff. de novatione n.o 7 et ibi omnes post eum et hanc dicit communiter recebtam plures alegans mainerius in d. l. pupilus ne bele n.o 10 ff. de re Juris et nicolaus belonius fi n.o 23.

hec tamen communis doctorum et glosarum concordia aliquibus non placuit et mihi quidem falsa videtur nulus tamen ex doctoribus aliquod rationes et argumenta aduc xere contra commu

Nem illam concordiam quare, in ultra omnes considerabis contra eam primum qd licet dicunt nomen hoc pupilus posse refferj tam ad infantem et cumque affectu caret et doli capax non est quam ad eum qui doli capax est et proximus pubertati ut preter multorum juris testimonia probat expresus tex. in l. 1.a §. hoc edict. ff. neb. gesti y qui in posesione mis. ius est et tex. in §. pupilus ins titutis de inutilibus stipulationibus in qd atinet ad leges illas de quibus conciliandis agunt glosa et add. Non est nomen hoc pupili barie acipiendum et aliter in quibus dam legibus ponendum quam in alijs sed atque in omnibus acipiendum est pro eo qui proximus est pubertati et doli capax nam preterea quod omnes ille leges nihil distingunt sed generaliter locuntur id ostenditur ratione junc qz superbacua et otiosa nimis bideretur dubitatio et questio illa tot legibus repetita an pupilus qui infans est et intelectu animi qd judicio caret possit Naturaliter obligarj non umile careat b affectu et intelectu sine dubio Naturaliter obligarj non potest qz neqz consensum habere inteligitur sed furioso a qui parati ut in d. §. pupilus de inutilibus stipulationibus et in l. 1.a §. furiosum ff. de actionibus et obligatio

sequitur explicandus
tex. in §. res qui jute
da datur

idem probat tex. unde hic §. est aceptus in. l. 1.a §. is quoqz ff. de actioni et obligatio proponit nobis autem justinianus hoc §. 3.o contractum ex quo Nascitur obligatio que re contrahitur nempe commodati est autem commodatum alicujus rej ad certum usum gratuito facta concesio ut eadem res et non alia ejus dem generis reddatur tex. hic in §. in §. 5 comodata autem res licet tex. iste Non ad fecerit qua illa ad certum usum que sunt Necesaria eadem difinitionem plenius tradit. l. 1.a tit. 2 par 5. sed hanc difinitio constare debetur quod illa etiam conbeniat precario ut probatur in l. 1.a ff. de precario unde jure consultus ibidem ad §. dicebat precarium simile esse commodati sed tubenisime dices hanc commodati difinitionem esse beram et amplectendam neqz in omnibus precario conbenire na inter precarium et commodatum triplex reperitur magna diferentia ut tradit ex ordine glo. magna in d. l. 1.a de precario et plenior glo. 1.a in c. §. extra de precarijs quas ditit communiter receptas nicolaus belonius tit. 10 n. 6. in §. 5 sed is ab eo proponit Nobis justini hic usqz ad bersiculum a. §. quidem dupliciam magnam diferen que reperitur inter mutum et commodatum altera est qd dominium rej mutuate transfertur in acipientem rem ipsam idem probat tex. in §. hoc tit.o et tex. in l. 2.a §. apelata ff. de rebus creditis si certum petatur imo qd probant illa jura ideo ditiur mutum quia ex meo mutum fit qd secus est in commodato tex. hic in §. 5 nanqz non ita res datur nan dominium propietatis et posesionis remanet penes ipsum commodantem elegans tex. in l. rej commodate et in l. Nemo. n. ff. commodatj et obid commodatarius tenetur restituere eandem rem et spetiem et Non aliam ejus dem generis ut probat. tex. hic ibj et obid commodatarius tenet restituere eadem rem.

declarare ipsa qd secus est in mutuo cuius diferentie be ra et solida ratio est nan cum mutum consistat in re bus que pondere nº et mensura consistunt ut in proº T eodem et in l. 2. ff. mutui dati T sicertum petatur. Nemo potest illis uti nisi eas consumat natura advero incommodato secus est nan earum rerum que commodantur usus separari potest asustantia ipsarum, et licet commodatarius illis utatur non tamen eas consumit quod hic voluit significare iure consultus in l. 3. ff. non potest ff. commodati qd etiam ele ganti exemplo declarat iurec consultus in l. sequenti in prin ff. sepe ff. eodem

ad cuius legis explicationem qd atinet ad illa quaditis grata vide eleganter et copiose covarru libr 4. variarum reso lutionum c. 8. et conanum lib. 7. comentariorum c. 3 nº 2 brisonium et ottomanum de verbis juris in ditioe. dictis locis

Sequitur tex. in verso isqui den explicandus.

proponit hic nobis justinia alteram maximam diferen que reperitur inter mutum et commodatum videlicet qd is qui rem aliquam mutuo acceperit si eam amiserit propter aliquem fortuitum casum ex is qui hic rc. fferuntur tenetur quidem alio rem eiusdem generis restituere neqz aliud excusatur idem pro bat l. incendium C. si cer petatur et de jure regio probat l. 10 tit 1 par. 5. quod secus est in commodato nan com modatarius non tenetur de casu fortuito ut probat tex. hic verso ad is cui utendum ibi sed propter maiorem vim et idem probat elegans tex. in l. in rebus commodati cum quibus concordat l. 3. tit 2º par 5. huius diferentie duplex et ve ra et certisima ratio 1ª qz ea que debentur in genere peri re non possunt ut probat tex. in l. in ratione 30. ff. diligenter vers incerte ff. ad l. falcidiam sed ille qui mu tum aliquem accepit tenetur non eandem rem sed aliam eiusdem generis redere commodatarius autem eandem rem redere debet necesario in spetiem

2a ratio est ex regula iuris que habet qd res semper debet perire periculo domini sui et dabnum ad dominium per tinere debet l. pignus. C. de pigno actione §. cum autem institutis de emtione et venditione ubi notantur per om nes quare qui rem aliquam mutuo accepit cum illius fue rit factus dominus si eam amiserit omne dabnum et pericu lum sustinere debet qd secus est in commodatario qz nun quam sit dominus commodatarij.

incidenter ibi exactam diligentiam glo. hic verbo exactam le git exactisimam et merito quidem tunc qz emendatiores C. ita habent tunc etiam qz id manifeste colligitur ex tex. in l. 1ª ff. is quoqz ff. de actio et obligatio unde hic §. et id suinthe tunc etiam quia ita manifeste probat tex. hic verso ubi nec sufitit ubi probat com modatarium debere prestare maximam diligentiam in custodien dam

quantam solet suis rebus adhibere sed ad eam diligentiam teneri quantam diligentissimus quisque solet adhibere exactissimam diligentiam idem plurimis probant. l. siut certo §. nunc videndum l. cum rebus ff. commodati tex. etiam in l. contractus ff. de reg. iuris l. cumquibus concordat l. 2a et 3. tto 2 par. 5.

quando autem commodatarius teneatur circa commodata amissa breviter distinguo. accipito aut. n. commodatum fit gratia tantum commodantis et tunc commodatarius tantum tenetur de dolo aut lata culpa qui dolo equiparatur ut in l. quoniam ff. depositi et l. magna diligentia ff. de verb. significatione et hanc conclusionem probat insignis tex. in d. l. siut certo §. interdum aut. n. commodatum fit gratia utriusque tandantis quam accipientis et tunc commodatarius ultra dolum et latam culpam tenetur etiam de levi culpa ut probat tex. in d. l. in rebus et in d. §. nunc videndum aut. n. commodatum fit tantum gratia recipientis et tunc commodatarius ultra dolum et latam culpam tenetur etiam de levissima tex. est fi. sic intelligendus in verbis ad eius cui et in d. §. nunc videndum et secundum hanc intelligenda est glosa verbo exactam quam dixit ab omnibus probari christofarus fr. ca fi. no 15. et no 13.

extra quos casus duo sunt alii maxime notandi alter est quod si quis ultro et ex ponte sua non rogatus alii rem aliquam commodaverit tunc si commodatarius rem amittat tantum tenetur de dolo et lata culpa insignis tex. sic intelligendus ut in d. l. siut certo §. interdum in ffi verbis ibi l. siquis ultro alii commodaverit

alter est quod siquis rem commodatam tradiderit alicui famulo l. servo fideli et cuius fidem in aliis rebus exploratam habebat ut eam ad commodantem perfferet et servus aut fugerit l. ea amiserit commodatarius liberatus manet et de aliara resti tuenda non tenetur elegans casus in l. argentum ff. commodati cumque concordat l. 4. tto 2 par. 5. et multis exornat antonius gometius in tomo 2o variarum resolutionum c. 7. no 9.

Sequitur explicandus
tex. in § preterea
hoc nro tto

conclusio depositarius re obligatur et de dolo tenetur eadem conclusionem probat tex. in l. 1a §. is quoque ff. de actio et obligatio et concordat l. 4. tto 3. par. 5. proponit nobis autem justi nianus hunc §. 4. contractum qui re contrahitur videlicet depositum est autem depositum quod alicui custodiendum datum est ita difinit justinia. l. iure consul. in l. 1a ff. depositi ubi etiam vim et deductionem nominis explicat et probat l. 1 tto 3. par. 5. ubi hispano sermone depositum condesigo apelatur dicitur autem in difinitione hunc contractum fieri causa custodie et merito quidem ad diferentiam aliorum contractum nam depositarius solum tenetur rem depositam custodire illa aute uti non potest nam utendo furtum committit et actio furti potest convenire. l. si sacculum ff. depositi §. furtum et l. 2o ubi de obligatio que ex delicto nascunt, in tex. ibi q2 ipsa dea re q accepit

probat hic tex. depositarium teneri ad restituendam eadem rem cum fructibus in spetiem quam in depositum accepit et idem probat d. l. 1ª §. is quoque cuius rei ratio est. Nan depositarius Non fit dominus rei deposite ut probat. l. licet §. rei deposite ff. depositi unde si quis accipiat aliquam pecunie quantitatem in depositum ea condictione ut Non reddat eadem Numorum corpora sed tantundem pecunie illa quidem conventio egreditur notissimos terminos depositi ut eleganter inquit papinianus in l. lucius la 1ª ff. depositi sed in contrarium obstare videntur plures leges. nempe. tex. in l. 1ª §. eleganter Xº si deposit. et tex. in l. si laculum Xº si permisum eo. et tex. in l. die sponsalium §. 1º et tex. in l. 2 titius ff. depositi et tex. in l. in natis ... ff. locati quibus probatur quod aduceerit depositum licet depositarius accipiat pecuniam depositi nomine Non ut eadem pecuniam restituat sed aliam eiusdem generis sive pecuniam aut aliam rem accipiat ea conditione ut in proprios usus convertat et aliam eiusdem generis restituat in qua legum concordia dd. anxie torquentur et varia excripserunt sed ac elegantisime et subtilisime omnium explicarunt carolus molineus in tractatu de usuris q. 8. 3. nº 625. cum sequentibus et donanus lib 7 comentariorum iuris civilis c. 4. n. 7. qui prestantius declarat d. l. lucius quam dd. antiqui Nunquam intelexerunt

probat hic tex. depositarium solum teneri de dolo non autem de levi aut levisima culpa sed etiam et de lata culpa tenebitur ut probatur in l. quod nerua ff. depositi et in l. 1º is quoque 2º ff. de actio et obligatione Nan lata culpa dolo equiparatur. l. in illa negligentia de cusis rei unam rationem reddit. Justinianus in Xº quod negligentiam ...

alteram uero colliges ex tex. in d. §. is quoque videlicet quod depositum sit gratia tantum deponentis Non autem depositarii que quidem ratio generalis est et alio datur ad omnes contractus in quibus dantis utilitas vertitur ut ... in §. is quidem sed extra regulam depositarius tenetur quoque de levi et levisima culpa in casibus quos refert glo ... dolo imo et de casu fortuito aliquando tenetur in quibus casibus quos reffert glo. 1ª in l. 1ª §. sepe. ff. deposit. et glo. ... convenit in l. 1ª C. depositi quas in omnibus approbat l. 4. tº. 3. par. 5. in glo. duet. tradit hec glo. difinitiones doli et late levis et levisime culpe easdem autem difinitiones latius prosequitur bart. in d. l. Neque nerua nº 26 ff. depositi qui licet alii ... difinitiones has constituat in quod ad sustantiam rei atinet nihil fere differt a nostra glosa ut Notant dd. ... et ideo hac in re amplius non erit in mora ...

in eodem glo. ibi unde furtum
fieri non potest.

Alegat pasim hec glo. et sume commendat ad praxim ad hoc quod in incendio semper presumitur levisima culpa itaque omnes illi qui ex natura alicuius contractus tantum tenet de levi culpa. l. ut commodatarius et conductor alicuius rei si eandem rem quam acceperunt ignis aut incendium consunserit Non tenebit de incendio ea ratio qua de levi culpa et hunc sensum, dicit glo. hanc communiter receptam ... post alexandrum in. l. domus hereditarias nº 5. ff. de legat. 1ª et ... in 4. tº 6. §. 7. nº 14. qui hanc glo. declarat ad cuius etiam explicationem vide belonium hic nº 12. ubi ...

conclusio obligatio pignoris reipsa contrahitur et creditor tenetur in restituenda re de dolo lata et levi culpa non autem de levisima neque de casu fortuito eadem conclusio probat tex in. l. 1º §. credi[tor] ff. de actio et obligatio et in. l. sicum bene leret §. f cum l. sequenti ff. de pignoratitia actione ex quibus hic §. desumptus est et concor[dat] pulcra l. 2º tº 13. par. 5. et l. 10 tº 14 par. 3. in nos otros decimos et in hoc §. proponit nobis autem justini[anus] 5. contractum qui re contrahitur idest pignus. ad cuius inteligentiam dico necesario sunt de quibus agit tex: primum est quid sit pignus secundum quid sit pignoraticio actio et quotuplex. sit ergo ad primum dices pignus esse rem mobilem aut inmobilem que creditori datur ut salbum sit ejus creditum dicitur autem pignus a pugno idest quoniam in is rebus consistit que pugno et manu traduntur. bonus tex. in. l. plebs §. pignus ff. de verb[orum] significatio unde infertur pignus proprie dici res mobiles que possit manu tradi licet etiam pignus improprie dicatur de re inmobile ut significat tex. in d. §. 1º pignus et melior tex. in §. item serbiana nos item pignus ubi maxime si res inmobilis sit inst[itutionum] de actionibus de niqz inpignore duo copulativa referuntur —.

primum est qd res pignorata sit mobilis alterum est qd tradatur creditori et ad eum posesio trans feratur que in omnia posunt abesse in ipoteca ut probat insignis tex. in. l. si rem alie nam §. 1º ff. de pignora actione et melior tex. in §. item serbiana nos inter pignus inst[itutionum] de actio qui apertam constituit diferentiam inter pignus et ipotecam cetcrum id ita berum sit hi hodie promiscue utimur utroque nomine adeo ut dixerit jure consultus in. l. res ipotec nos pignus ff. de pignoribus hec nomina tantum differe quod sonum

quo ad secundum bero dices duplicem esse actionem pignoratitiam alteraque datur debitori posquam solbit debitum ad repetendum pignus, et hec directa apelatur. bonus tex. in d. l. si res aliena §. omnis ff. de pignoratitia actione et tex. h. qui ita est inteligendus. altera uero pignoratitia actio que contraria apelatur competit creditori adversus debitorem. l. quando sumptus fecit in re pignorata ad illos recuperandos. l. quando deceptus fuit a debitore circa pignus. l. quando debitor fecit deteriorem rem pignoratam ita probat. l. 1ª et. l. tutor §. contrariam et. l. si necesarias et. l. si quis inpignore §. ffi ff. de pigno actione de qua quidem actione contraria tex. noster non loquitur unum quidem obserbabis ad intelectum huius §. qd licet jure consultus dixerit in. l. res ipotec nos pignus inter pignus et ipotecam nihil di ffere nisi sonum hi berisi mum est pignus non constitui neque pignoraticiam actionem competere nisi demum rei ipsius traditio inter benerit et pignus traditum fuerit creditori ut probat tex. h. nos accepit et probat d. l. si res alienam rem nos pignus ad vero ad ipotecam non est necesaria rei traditio sed sufitit sola conbentione nuda rei traditione ut eleganter probat tex. qui ita est inteligendus in. l. 1º ff. de pignoratitia actione. in. l. grege §. et insuper fitiaris ff. de pignoribus atque ideo caute et non sine magna causa dixit justinia h. actionem pignoratitiam competere

nihil uero dixit de ipotecaria casilicet ratione quia cum hic agat de contractu qui re traditione et interventu contrahitur necessaria fuit traditio que in ipoteca non solet interuenire et hoc est quod fortasse uoluit hic glo. nec accipit que ita est declaranda et suplenda

in uerso sed quia. probat hic tex. creditorem non teneri de casu fortuito debere tamen adhibere exactam diligenciam in custodiendo re pignorata unde infert ilum nec eciam de leuisima culpa non teneri quia si de illa teneretur deberet utique exactisimam diligen prestare arg. tex. in §. item is cuj. C eodem idemque probatur ex ratione tradita a justini §. dum dicit pignus constituit gratia utriusque contrahentis tam debitoris quam creditoris que quidem ratio generalis est in omnibus contractibus ut probat tex. in l. si ut certo §. nunc uidendum ff. commodati et idemque tex. noster probant §. l. si credi tor et l. que fortuitis et l. si nulla ff. de pigno actione.

in glo. fortuito

querit glo. quis teneatur probare rem pignoratam fuisse amisam dolo aut culpa aut casu fortuito creditorine an debitori et plenior est dicta que glo. ff. in l. si creditor C. de pigno actione et quibus harum glosarum resolutio in se uerisima sit non tamen que perfecte absoluit quare tu ex mente communium doctorum dices semper creditorem teneri ad probandum rem fuisse amisam casus tex. est in l. si creditor C. de pigno actione et l. si quis fundum §. imperator ff. locati quo uero atinet ad culpam distingues aut creditor amitit rem propter aliquem casum ex isque solent contingere sine culpa hominum l. uti ruinam naufragium aut multitudo aquarum quos refferi tex. in §. item is cuj. C eodem et in l. contractus ff. de reg. juris uerso animalia et tunc creditor excusatur nec est tenetur probare se inmunem fuisse a culpa sed debitor qui dicit creditorem culpam aut dolum commisisse id probare debet arg. tex. in l. coties §. qui dolo ff. de probationibus aut creditor amisit rem propter aliquem casum qui non solet sine culpa hominum plerumque contingere ut furto aut incendio domestico l. uti probant tex. in l. cum duobus §. damum ff. pro socio et l. 3. uerso quia plerumque ff. de ofitio pre fecti uigilum et l. si uendita ff. de periculo et comodo rej uendite et tunc creditor tenetur probare se inmunem fuisse a culpa et dolo cujus conclusionis ratio est quia ille semper tenetur probare a quo ius quem extat juris presuntio l. siue posidetis C. de probationibus et l. si filius ff. eodem

hanc distintionem et resolutionem dixit communiter receptam gomesius in l. si quis ex argentarijs §. 1 nº 29 ff. de edendo et probat l. 10 tº 14 par. 3. ad fi. et l. 15 tº 7 par. 5. ad fi. et l. 20 tº 13 par. 5. que omnes conjungende sunt ut probent omnes partes huius distintionis

sequitur explicandus tº.
tº. de uerbor. obliga
tionibus.

ad inteligentiam istius tj aliqua necesaria premitis sine quibus quis potest inteligi materiam ex tipulationis de qua in hoc tº agitur primum est uerbum est ipulor a quo deponens a quo estipulatio componitur duplicem habet significationem altera est qua significatur interogare et hec significatio est magis propria et frequens apud juris consultos ut coligitur ex toto tº ff. de

verborum obligationibus et ex toto titulo nostro et expresse probatur in § et ff. ad ff. ita stipuleris et in ff. si quis ita stipuletur. altera vero significatio huius verbi licet vocabulo frequenti est qua significatur respondere aut spondere et promittere de qua significatione inteligendus est tex. in l. si non sortem ff. si dicem ff. de condictione indebiti et tex. in l. si debitor ff. ff. verisimile ff. de contrahen emptione et melior tex. qui utramque significationem complectitur in l. magnam C. de contrahenda et committen stipulatione.

2° premites et illud notatur cur lex magnum ff. denominaverit stipulationem a verbis potius quam a consensu cum in stipulatione pro forma requiratur consensus tamquam pars potissima et probat tex. in l. obligationum substantia ff. verborum obligatio ff. et probat tex. in l. 1ª ff. adeo ff. de pactis de actionibus et obligatione melior casus in l. 1ª ff. adeo ff. de pactis et praeterea reliqui contractus absque verbis non sunt ut emptio et venditio locatio et conductio et alii huius commodi ut constat ex toto titulo ff. de contrahenda emptione institutis de locatione sed tu omissis dictis intricationibus et ambagibus vera dices justi obiter denominare stipulationem potius a verbis quam a consensu ad differentiam aliorum contractuum quoniam in stipulatione formaliter praeter consensum et necessario requiruntur quaedam verba solemnia est necessario fieri debet interrogatio et sequitur responsio subsequens verba ut probat tex. in § et in ff. in hac re in hoc titulo et tex. in l. 1ª et in l. 5. ff. stipulatio ff. de verborum obligatione quequidem verba in aliis contractibus non requiruntur nam in aliis consensus potest colligi ex aliis signis aut rebus licet verba non fuerint expressa adverso in stipulatione praeter consensum et sic requiruntur solemnia verba quibus exprimatur consensus et ex consensu nascatur voluntas l. voluntas stipulantium nam licet ex consensu nascatur verborum obligatio nisi verba obligatio ex eo tamen non nascitur verborum obligatio nisi verba illa solemnia exprimantur ita videtur significare eleganter jurisconsultus hanc differentiam in l. stipulatur 3. § ff. ff. de re consultus quoniam hic contractus non tribueris verborum obligatio ad ibi quoniam lex de stipulatione quam consensu confirmatur sequitur n. ibi lex de stipulatione in qua requiruntur necessaria verba illa solemnia et praeterea loquitur de aliis contractibus in quibus magis consensus quam verba requirunt et magis consistit consensus quam ad verba et sermo nem quibus ad junges elegantissimum tex. in l. in quibus cumque quibus ad junges elegantissimum tex. in l. 1ª ff. de negotiis ff. de actio et obligatio et ex is inteliges tex. in l. 1ª ff. de casi quare cum in stipulationibus praeceteris verba expetialiter requirantur praeceteris contractibus merito ab eis debet desumere denominationem quoniam in is contractibus omnis actus expetialiter habet denominari arg. tex. in l. quaeritur ff. de statu hominum

3° premites stipulationem non idem esse quod verborum obligatio licet quidam contrarium existimaverint falso tunc quod stipulatio quatenus est verborum conceptio factum tantum respicit ipsa autem verborum obligatio jus respicit ut probat tex. in principio de obligatione ibi juris vinculum sunt. ff. ff. eodem titulo ubi inter alias obligationes stipulatio quoque refertur adverso factum et jus manifeste differuntur ut probat. l. consilio ff. ff. de curatore furioso tunc quod diversis nominibus stipulatio et verborum obligatio nuncupantur ergo diversa sunt arg° legis si idem C. de codicilis tunc etiam et urgentius id pro

batur nam inposibile est quod res seipsam pariat aut producat nec quoad rerum naturam nec quoad leges que naturam imitantur ad vero verborum extipulatio verborum obligatio non parit in l. 1.a §. quod meis serbis ff. de stipulatione serborum g. extipulatio et verborum obligatio omnino non sunt sed inter se diferunt diferunt tamen tanquam causa et causatum et tamquam productum a producente sicuti in rebus naturalibus nam extipulatio i. dest illa verborum concepsio est causa que produsit obligationem ipsa autem obligatio est efectus qui produsit ab ipsa extipulatione nec quidquam obsistat lex que quidam in contrarium mobebantur in l. cum mota C. de transatio ubi inperator quoniam in principio apelaberat stipulationem deinde apelat verborum obligationem nam vere dicendum est ibi causatum accipi pro causa quod sepe fuit in jure arg. legis ob jure §. 1.o ff. de donationibus et ibi notatur per omnino

4.o pre ceteris premitas s. terminos ec. in jure similes quia ad verborum obligationem et promisionem expectam et tamen suas habent propriam diferentias et ab stipulatione de qua agitur in hoc titulo longe diferunt nempe conbentio promisio pactum et pollicitatio et cum sititum in primis autem bidendum est quid sit extipulatio et illa quidem est verborum concepsio quibus is qui interogatus est aliquid daturum facturum be. se. respondit ita difines jure consultus in l. 5. §. extipulatio ff. hoc titulo

conbentio autem est nomen quodam balde generale pertinens ad omnem contractum sive distractum sive verbis aut re. aut consensu aut literis aut alio quocumque modo tacite sive exprese fiat ita probat l. 1.a §. conbentionis nomen ff. de pactis et difert conbentio ab stipulatione tamquam genus ab spetie nam conbentio l. ut genus comprehendit subse stipulationem tanquam spetiem promisio autem significat stipulationem nudam promisionem i. dest pactum nudum et stipulationem ut probat lex in l. sciendum §. dictum ff. de edilitio edicto quam lex sponsionem inteliges i. dest extipulationem ut probat lex in l. sponsio 7 in oratione ff. de verborum obligatio atque ita promisio est id generalius quam extipulatio et stipulatio difert a promisione tamquam spetie a genere

ceterum promisio extritius et angustius accipitur quam conbentio cum conbentio raffratur ad pluras alias contractum spetiem ut presolbi pactum autem in genere sic difinitur est n. duorum plurimumbe in idem placitum et consensus. l. 1.a versiculo est autem ff. de pactis l. pactum ff. de pollicitationibus sunt autem pacti due spetiis nam aliud est pactum nudum et aliud est pactum bestitum ut dd. et glose apelant pactum nudum est cum quis non interogatus alicui centum dare promiserit ita tamen utilis cui promi fit vir tatite l. exprese consentiat licet promitentem non interogaberit denique pactum nudum fit per simplitis et nudi consensus minutis rium sine solenitate verborum et ideo actionem non parit l. juris gentium §. sed cum nulla versiculo igitur nuda pactio ff. de pactis et hec est propria et expetifica signi ficatio huius nominis et in dubio apelatione pacti inteligitur de pactis nudo aliud est pactum bestitum i. dest non nudum sed confirmatum et bestitum aliquo robore aut bestimento ex quo re aferet glo. 1.a in principio § quibus modis re contrahit obligatio.

interalia autem bestimenta maximum est q Xuis Sirpolenibus stipulationis Xempe interogationis et responsionis aliarum hu iusmodi pactum bestitum hinc amitit proprium Xomen et transit in alium contractum cui accidit l. iuris gentium in pact l. 1° §. ff. ff. de pactis ubi Juris consultus nemini stipulatio nis ex quibus intelliges se legantem tex in d. l. iuris gentium §. q fere ubi hec Xua rogabit titius spopondit meri usque propria sunt ex stipulationis resultat etiam iure consultis ad pactum ut signi ficaret sub pacto ex stipulationem continere cum in utroque requiratur consensus differt autem pactum a besti pulatione tamquam genus ab specie Xam pactum in genere complectitur pactum Xuis bestitum idest solenem stipulatio nem tamquam speciem et preterea complectitur pactum nudum in nudendo dum stipulatio autem nihil pertinet ad pactum nudum unde no balet hec consequentia quidquid est pactum est stipulatio con berso autem balet quidquid est stipulatio est pactum —

pollititatio est autem solius oferentis promissio ut probat tex in l. pactum ff. de pollititationibus unde manifeste differt ab stipula tione et a pacto nam in stipulatione et in pacto requiritur duorum pluriumve consensus ut §. rnsal bis ti sed in pollititatione ofe rentis tantum consensus requiritur unde sequitur quod si ex stipulatio acceptetur ab illo q sit amitit nomen pollititationis et dicitur pactum atque idio pollititatio nulam obligationem parit produsit nisi in quibusdam casibus de quibus proter in cer dunt et l. si ob casum ff. de pollititatio cum aliis legibus illius tit

constitutum autem descendit a Xue constituere q significat ... tatuere et eunc creditore pascisci est autem remedium pretori um quo agitur adbersus illum qui constituit aut promisit se so luturum alicui q ipse aut alius tercius deueret ex quacumque obligatione siue naturali siue ciuili et id promitere aut constitui ttuere deuet per pactum nudum non autem per ex stipulationem a pelatione hic constitutum apud iure consultis actio pretoria de constituta pecunia ita colligitur ex l. 1° §. cumque ex ... ff. de constituta pecunia et probat melior tex in §. in persona § de constituta pecunia et probat melior tex. in §. inpersona § de constituta institutis de actionibus denique in constitutione duo requiruntur primum est q fiat per pactum Xudum secundum est q referatur ad aliquam precedentem obligationem siue ef ficacem siue non eficacem idest aut naturalem aut ciuilem ex quibus manifeste colligitur multum differe in tu... ex stipu latione et constitutum ut quisque facile inteliget

ex ... Xox obligationem contrahi ex interegatione et responsio ne aliquid dandi l. faciendi idem probatur in l. 1° ff. ... de colige rationem quare bocetur Xox obligatio ... sensus necesarius sit ut in l. 1° §. con bentione Xos adeo ff. de pactis opueque sit ut in tex ... l. ... ff. ... pu tatur in ... forma ex pecialiter in hoc contractu requiruntur Xua interogationis et responsio nis ... est q inutilis et in fans et surdus stipulationem celebra re ... ut in l. 1° in ... ff. ... et in §. mutum ... de inutilibus ex stipulationibus q hic loqui ille audire nescit ... sequitur adit glo. ... necesarium ... q precedat interogatio et sequatur responsio et l. 1° C. de usuris ma ... probat tex in l. obligationum ... §. Xuis ff. de actionibus

bis et obligatio, rationem tradit bart in l. 1 §. siquis simpliciter h. 2 ff. isto t.o qe qui promisit precedente interogatione magis de liberalitate promittere videtur unde si responsio precedat vitiabitur stipulatio licet interogatio et complacentia sequatur ita docet et stabilit gl. in l. jus gentium in §. igitur nuda p. ergo igitur in d. l. precedit responsio ff. defacto ratio est qe hic ordo substantialis est ut in d. legibus forma autem substantialis est non servata corruit omnis actus in l. julianus §. sed et si quis ff. ad exhibendum sed si prospere loquamur responsionem qe precedit non vocabimus interrogationem sed dubitandi rationem obstat decisio juris consultus in l. 1 §. siquis simpliciter ff. isto t.o ubi probatur qe si diversitas inter interogationem et responsionem que vitiat stipulationem ut in §. preterea I. de inutilibus stipulationibus et statim complaceat stipulatori sed certe in nova facta stipulatio sed ubi obligatio promittentis precessit dic verbo vitiatam illam non esse veram stipulationem sed fictam ut ibi instat verbum videtur ibi positum

ad intelligentiam 2e conclusionis premitte actiones personales nominari in jure condictiones ut probat justini in §. apelamus I. de actionibus apelabantur autem condictiones ex ratione ibi posita a justiniano hic autem actiones personales aliquod habent nomen proprium et specificum ut actio ex empto actio ex locato alie tamen actiones personales generaliter tantum apelantur condictiones sed quia hic condictiones ex variis causis nascuntur aliquando dicuntur dari ob turpem causam ut C. ff. de condictione ob turpem causam eandem rationem habemus in jure condictionem indebiti condictionum ob causam inter alias actiones condictiones datur certi condictio de qua justini loquitur que competit ubicumque ex actione personali aliquid certum debetur ut in l. 1 ff. certi condictio ff. si certum petatur

colige ex stipulatione oriri certi condictionem sive certum sit promissum actionem autem ex stipulatione si de incertum aduerte qe descriptio huius nominis ex stipulatione posita a justiniano optima est et verissima ut interpretes dicunt et res satis Grisonius de ... signi ... stipulatio neque admi... de est descriptio varonis lib. 4 de lin. latina qe ab stipe hoc est ... justini deductam stipulationem existimat sed non minor est auctoritas etiam in proprietate lingue latine ex quibus constitutio ex scriptore maxime cum in ex stipulatione non solum pecunie et alia res sed facta deducuntur aduerte nimium quare interogatio vel responsio aliquid dandi vocat a jure hoc est contractus firmus cum plures sint contractus in jure firmissimi ut emptio venditio et locatio qui ... deberent etiam apelari stipulatio adeo ... intelligentiam premitte stipulationes non esse inventas ut sint contractus de per se sed ad causam firmandorum aliorum contractuum ut docet juli. paulus lib. 5 receptarum senten. c. 7 et melius docuit J.C. in l. 1 §. 1 ibi ut in deno ... oritur actio ff. de preced. ex stipulationibus ... nituntur ... stipulationes aliquid fuisse antea negotium contractum ut in l. ex placito C. de rerum permuta unde dicebat J.C. in l. 5 §. conventionales ff. isto t.o que ex stipulatione dependent ex negotio contracto et quot tot sunt genera ex stipulatione quot res contrahuntur ... igitur stipula

conclusio sublata antiqua verbor formula in concipiendis extipulatio-
nibus sufficit exprimere voluntatem quibuscumque verbis ut explicabat
in l. omnes C. de contrahen. et committenda stipulatione et in l. 1. ff.
siquisita et in §. ffi ff. isto tº et illis in legibus solet Justini irrogari sus
pito inmendati qui praelebatur tt. has formulas fuisse sublatas ab impe-
ratore Leone in d. l. omnes videmus tn priusquam fuisse sublatas iuris
consulto ulpiano in d. l. 1.ª ff. siquisita qui multo tempore ante Leonem fuit
hac de causa solvitur in Dea ff. isto tº n.º 17 conatu defendere Justinia-
duobus modis 1.º quod voluerit atribuere hanc verbam et equissima
decisionem ulpiano propter summum amorem quem erga eum clarius
iuris consultos habebat ut avista ex. l. 2 C. de vetere Jure enucleando

2º modo quod ulpianus quod sigit postea tn. invaluit praedictus error quem
imperator Leo suo tempore iterum emendavit addit tn verbo superare
exprimere voluntatem sed necessaria verba ee consensum declarantia
unde siquis interrogatus ambelat dare sertiat sine verbis motu signis
declaret se daturum non valebit extipulatio ut in d. l. 1.ª ff. siquisito
ff. isto tº quamvis nutus declaratio sit voluntatis ut in l. verbo ff.
si pupillum ff. ad tribelisa et in hoc differ extipulationem aceteris
contractibus docent iuris consultus in l. si extipuler ff. ffi ff. hoc tº alii
plures docet glo ffi tt. que verba dicit ee apta et significativa ejus quoque
voluntatem idque probat ex legibus quas alegat in quibus videtur
l. generaliter legilem tem ducere restringi ablitatem et ita debet in
telligi verba hoc ff. ibi quibuscumque verbis id est ab istis assignificadum
et ita debet intelligi tex. in d. l. 1.ª ff. ffi ibi omnis sermo contineat verbor
obligationem i.e. ab illis et sufficiens preterea cum Juribus expresis fue
rit constitutum ut extipulatio concipiatur verbis significantibus dis
ponentes non potuerunt cessare quod leges locum non habeantur
suis dispositionibus arg. legis verbo non potest ff. de leg. 1.º preterea
in huius commodo extipulatione actio non oritur ex verbis sed ex
consensu verba per illa a l. non sunt sufficientia ad inducendam obli
gationem in hoc tn contractu ut sepius dictum est actio oritur ex ipsis
verbis et ideo vocatur verbor obligatio et ita opinionem [illegible] com
muniter et receptam resolvit latissime Jasom post dd. tt. in l. si
quis in fundi vocabulo ff. de legatis 1.º n.º 49

sequitur tex. in §. omnis
extipulatio

extipulatio pure et in diem et sub condictionem fieri potest dubitandi
ratio oritur ex eo quod stipulatio actus legitimus est ut in §. de constitu
ta pecunia et ibi notat glo. verbo Juris ... de actionibus et ac
tus legitimi non recipi unt diem neque conditionem ut in l. actus
legitimi ff. de reg. Juris et in regula actus legitimi de reg. Juris
lib. 6. glo. in tt. verbo in diem respondit illam regulam ee
esse intelligendam tantum in actibus ibi numeratis quam pinio
secuntur multi quos refert [illegible] in locis ibi citatis sed sustine
ri non potest cum nullam inter illos atque alios actus constitu
at differentiam qua ratione sustineri non potest alios intelle
dicis in c. super eo de conditioni appositis quia illam regula
intelligere debemus in quibus contractibus melius resolvit [illegible]
bar in epitome de sponsalium 2ª pte. c. 3. in §. n.º 3. et 4 hac
quos tn actus al. invenies ut extatim ex ijs actus effectus
sequatur et ideo non admittitur in eis dies neque condictio quia
repugnat eorum nature et ita exempla illius regule declarat
covarruvias quos refert ad citatus poterit etiam videre ribal
dum

in d. l. actus legitimi qui nobe. intelligit illam regulam. 2° colligit stipulatio pure statim cedere diem et competere sux petenti. dubitandi ratio est ex §. fi. de inutilibus stipulatio ubi debitori datur tempus ad solvendum ex l. promissum §. fi. ff. de constituta pecunia ubi debenti aliquid pure ratione constituti dantur 10 dies ad solvendum quare adverte debentem aliquid pure non esse statim urgendum neque crediderim oportere bonitate cunsaco parato ut dicit iuris consultus in l. quod dicimus ff. solutionibus et gl. fi. 10 dies asignanti sunt a judice arg°. tex. in d. l. promissum ff. de constituta pecunia melius in docat gls in d. §. fi. de inutilibus stipulatio l. in Xo s. l. dic. arbitrio judicis hoc esse relinquendum quam opinionem aprobabit l. 13 t°. 11. par. 5.

Sequitur interpretandus
tex. in §. adsiita
ex stipuleris
hoc t°. nro

ad inteligentiam huius difficilis §. premitte ex legato l. ex stipulatione annua posse peti in principio cuius libet anni ut probatur in l. 1a. C. quando dies legati cedat et in l. cum qui ita §. siquis ita ff. isto t°. neque obstat decisio §. penultimi de inutilibus stipulatio et in l. qui in hoc anno ff. isto t°. in quibus probatur quod ille qui promittit dare aliquo tempore non potest conveniri nisi isto tempore labso et probatur expresse in §. precedenti pro solutione difficultatis adverte tempus aliquando apponi in dispositionibus ad diferendam solutionem et tunc cunvenitur apositum causa debitoris istum debet esse preteritum ut in §. precedenti et isto t°. aliquando aponitur causa debitionem ut multiplicandi solutionem et tunc non debet esse preteritum sed multam quam debitum purum in initio temporis potest exigi et ita debet inteligi omne tempus positum in legatis et ex stipulationibus annis nec in hoc casu interest utrum ex stipulatio ita concipiatur promittis mihi centum aureos annuo vel promittis mihi centum aureos singulis annis ex tex. spieso in l. nec semel §. nobilissime ff. de annis legatis un gls. fi. Xua annis qui a fatiu videtur teneri contrarium solet communiter reprobari et merito nisi Xua illa aliud si dicxerit singulis annis inteligas non esse Xua contrahentium sed voluisse glo quod aliud est quando dicat promittis mihi in hoc anno

2° premitte obligationem semel ortam tempore non posse finiri ut in l. obligationum fere §. placet ff. de actio et obligatio neque disponentes id efficere posse ut probatur fi. et in l. nemo potest ff. de legatis 1° colligite ex hoc tex. stipulationem annuam quoad quis vivat puram esse idem probatur in l. si ex ticium aut pamfilum §. fi. et in l. cum qui ita §. qui ita ff. isto t°. dubitandi ratio est quod cum hic debitor tantum voluerit se obligare usque ad mortem ex stipulatoris videtur quod sic conditionalis ex stipulatio habet n. diem incertum quod habetur pro conditione ut in l. dies incertus ff. de conditio et demostratio solutio est quod hec ex stipulatio perpetua est nec finitur morte ex stipulatoris non n. contrahentes potuerunt ut diximus sed quod expresa fuit voluntas efficere ut obligatio semel orta finiretur tempore l. morte ut s. resolvimus sed quod expresa fuit voluntas contrahentium ut tempore finiretur neque ad heredes transiret ideo heredes petentes competit exceptio pacti atque ita manent clara illa Xuia . l. omnia nri. tex. de o. debetis in teligere tex. in l. servitutis ladi fiat. ff. de servitutibus t°. generali

2a fortis dubitandi ratio est quod si hec ex stipulatio esset pura pro omnibus annis sequeretur quod debitum etiam pro sequentibus annis posset statim peti quod non purum potest statim peti ut probavimus in §. precedenti hoc in falsum est qua ratione glo. fi. Xua pura fo

senciens dificultatem duas anectit solutiones 1a clara est sed falsa 2a solutio est quod extipulatio hec dicitur pura hoc est non conditionalis aliquando in iure actus qui non habet conditionem quamvis habeat diem dicitur purus ut in l. heres meus in 2o ff. de condit. et demonstratio. sentit itaque glo. extipulationem annuam pro 1o anno esse puram prosequentibus vero in diem id etiam tenet faber. sed contrarium verum est imo quod pro omnibus annis sit pura ut manifestius sentit noster tex. in dictione illa adsita extipulationis ad versatur n. precedenti decisioni que in diem erat quare dicitur extipulationem annuam esse unam pro omnibus annis dies autem apositus in hoc extipulatione non ponitur ad diferendam obligationem sicuti in extipulatione in diem sed ad multiplicandum diem in quo executio debiti debet fieri atque ita promisor remanet statim obligatus pro omnibus annis —

Ad tex. in § sub conditione

Ubi diferetur obligatio quod plane docet tex. conditionem nihil aliud esse quam futurus eventus in quem dispositio suspenditur ita resolvit glo. 1 hic resolvit bart. receptus communiter in l. 1 n. 1 ff. de condic. et demon. unde conditiones de presenti vel de preterito improprie conditiones dicuntur ut colliges ex § conditiones 1 eodem et ex l. cum ad presens ff. si certum petatur ff. ex l. institutio 10 in fine ff. de condic. institutionum ex l. 2 libro 4 par. 6 hinc etiam colliges quod si conditio nondum pendet pura erit stipulatio ex l. si pupillo 9 § 1 ff. de novationibus et ita intelligitur tex. in l. impossibilis 7 cum l. sequenti ff. de verb. ob. —

in eodem tex. ibi committitur stipulatio idem voluit tex. in l. cum ita 10 ff. de verb. ob. et tex. in l. 12 libro 11 par. 5 unde conditio hec impedit ortum obligationis nisi quando verificatur ut in l. adiecto 2 ff. de verb. obl. agris non solum in conditione expressa verum in tacita ut notat acursius in l. item quod 2 § 1 ff. de pactis et in l. 2 § si ubi post nuptias si certum petatur ff. denique in proposita specie si conditio deficiat perinde est quasi stipulatio interposita non fuisset ut in l. pecuniam 30 ff. si certum petat at vero adimpleta conditione iudicamus de stipulatione de si a principio pura esset ut in l. potior 5 ff. qui potiores in pignore habeantur et que utilitas in hoc verte hoc resolvit antonius gomez 2 tomo variarum c. 11 n. 30 cum seq. unum tamen observabat quod liceat alias exceptio doli posito puri ei qui sine causa stipulatus ex ea stipulatione velit agere ut in l. 2 § circa ff. de doli exceptione et in l. qui sine causa ff. de conditione sine causa tamen opinionem probabit acursius in l. generaliter C. de non numerata pecunia et est resolutio eo 4 2m —

don fran^co deau 2^m Jasonem in l. Juris gentium § si ea dum nulla n° 23 ff de pactis ubi crostius n° 7. hoc tamen locum non habet in condictione nali stipulatione ca n. conditio habetur pro causa ut notant doc. ad. illius tex in d. l. antiqui et in l. quidquid astringende qq. in § sua clarito. tamen tu omittas quod si promissor sine causa sian in pura stipulatione sciat se non debere non habet exceptionem doli § ita docet tex in l. cum paribus 47 ff de usuris liberis ubi quod videtur clarare et ita intelliges tex. in l. cuius per errorem de re juris ff

sequitur explicandus
tex in § siquis ita

1 Nota ex hoc § quod ex stipulatione concepta sub conditione potestativa negativa adimpletur ultimo vite spiritu et assimilatur conditioni cum morietur. § ita stipulatus 115. in principio de verb. obl. l. quidquid astringendi qq § 1. 2° ff. si vero apponatur aliquod temp. similitatum illud tempus preteriri debet. l. veluti 27 § 1 ff eod. quod pendente conditione non est actio neque obligatio. l. cedere diem 213 de verb. sign. ff quod secus est in ultimis voluntatibus si prestetur cautio muciana a legatario vel ab herede cum satis justiribus a legatario vel ab herede poterit legatum consequi et hereditatem etiam si relinquatur legatum sub conditione potestativa negativa. l. mutiane 7 in f. heres meus 77. § quid postea cautionem l. ff de cond. et demonst. l. cum filius 78 § qui post mucianam ff de leg. 2°. autentica sicuti relictum C. de indicta viduitate tollenda l. 7 tit. 9 par. 6 quod secus est in contractibus per unum tex. in l. quemadmodum de jure notatur ad hoc quod in contractibus non est cautio muciana, idem quod disponitur in juribus alegatis fam opinionem tenet glo. in d. l. muciana cautio glo. in l. 1 C de pactis et hec verissima opinio et ita tenendum licet contrarium teneat glo. in l. sive apud acta glo. ff C de transactione quod debet reprobari licet illam sequantur aliqui doc. de quibus ... ratio diversitatis quadruplex a doctoribus proponitur sed verior videtur quod in contractibus potuerunt partes apcius legem sibi constituere l. quidquid astringendi 99 de verb. obl. l. in traditionibus de pactis ff unde sibi ipsis imputari debet at tamen in legatis non est quod imputetur legatario cum sibi ipsi legem non potuit dicere aperius potest etiam alia ra

assignari q2 in legatis sinon esset locus cautioni esset legata inutilia et frustratoria cum nihil pendente conditione heres cons[e]qui potest ut in l. legata. sub conditione 41 ff de condi. et demos. l. unica § sin autem aliquid sub conditione de cadu. tollend. C. at in contractibus stipulatio conditionalis saltim quoad spem transmittitur ad heredes. ut in d. l. proximo et ex ca. istum tex. ultra ripam in l. hita stipulatio n. 43 et 45. ustr ff ultra nonium. ff vide antoni gomes. in suo volu. variar. 2 thomo. c. 11 n. 37. et menesium in l. sive apud acta n. 16. C. de transactioni et costam lib. 2 selectar. c. 5 et c. 6 ...

Ad. tex. in § ex con-
ditionali hoc tit.

Notandum est q. contractus conditionales transmittuntur ad heredes. l. conditionalis 54 de verb. signif. l. sic q. contrahimus 7 ultra ff. in § cum q. ff de in ulis stipula. l. heredes. C. de contra. emanum etiam stipulatione. T. 14 tit. 11 par. 5. hoc est verum quoad spem ita noster tex. si q. aliud non habet ut in ff. adesc. dum. 213. de verb. signi. starse tex. in nghemo plus. menesius in l. 6. l. traditione cum aliis de acquiren. rerum dominio ff. ... in meo iure est de acquiren. consi derabilis et bened. potest. l. negat. emphy. de contra emphy. ff. l. si factum rectis ff de actione emph. ff potest donari ut in l. spem. C. de donatione potest remitti ut in l. 1. C. de pactis hoc est verum in contractibus in ultimis voluntatibus faustes q2 legata conditionalia. vel hereditates. ante adventum conditionis non transmittuntur. l. a testatore. 103. l. legata 41. l. heres meus. 73 de condi. et demos. ff l. unica in § sin autem aliquid sub conditione de cadu. tollendis. C. q. est verum etiam si legata conditionalia relinquantur aliquis ex consanguineis glo. in l. heredes mei § cum ita tex. recepisse ad trebelia. glo. in l. unica glo fi. C. de his qui ante apertas tabulas. ubi adducit aliqua iura pro ista opinione. faciunt etiam iura. s. alegata. inquantum indistincte loquuntur. et hic est verissima resolutio et contraria reprobandus est tex. tex. transmissimus. d. in l. si cum tex. creditorem. ff de actione et obliga. et idem accursius. reprobandus. est in l. si impulsoriam glo. 2. de fideicommissis. C. neq. obstat tex. allegatus. pro accursio in l. unica de his qui ante apertas tabu. loquitur. in impura hereditate que favore consanguineorum etiam si non sit adita transmittitur. ut probatur in l. unica § in nobilissimo de cadu tollendis. C. Ro differentie assignatur per cansium tex.

verbo contingerit. que recipitur magis communiter ab omnibus doctoribus. et salbatillam are probat. vide ul. p. bele num. ti. et porcium. potest tamen utilior ratio assignari. videlicet quia contractus conditionales sunt perfecti quoad sui substantiam itaque contrahentes discedere non possunt ut in l. sicut. C. de actio. et oblig. juncta l. conditionales de verbor. signif. ff. l. necessario in princip. de periculo et commodo rei vendit. ff. effectus tamen suspenditur in eventum conditionis l. si usus fructus. sine. de stipula verbor. ff. et conditio retro trahitur ad tempus contractus et presumitur purus l. potior. ff. qui potiores. ff. l. necessario § quia pendente. ff. de periculo et commodo rei vendit. at in legatis secus est in quibus attendimus finem conditionis l. si usus fructus. § 4. in princip. ff. quando dies legati cedat. juncto tex. in l. 1. in § leg. ff. ad silanianum ubi conditiones in legatis non retro trahuntur.

Neque obstat tex. contra conclusionem in l. 1. § sabcondi. ff. ut legator. seu fidei commissor. nomine quia ex eo illi non transmittitur promissio quia sortitur naturam promissio legati et conditionalia legata non transmittuntur. ut dictum est. nec promissio transmitti debet. et noster tex. debet intelligi in qua cumque conditione ita probatur in sua generalitate et probat in l. interes. de contra. cmamus. et stipulatio. ff. l. 2. C. de pactis inter empto. et vend. l. si predii ff. de in diem addictione. hoc est verum quando conditio potest adimpleri per heredem. sicut a pre decessore. si vero conditio per se habita haveret personam pre decessoris non transmittitur ad heredes. l. ff. ff. de conditionibus institutionum. et l. inter artifices ff. de solutio. et circa istum tex. videndus est ultra doct. ti. decius. in l. que legata ff. de reg. jur. 17. covar. in practicis qq. c. 39. antoni gomez. in fu. bole. variar. 2. to. thomo. c. 11. n. 37. menchaca de successionum creatio. 1. p. § 10. n. 13.

Sequitur explicandus
tex. in § locachon

illi que stipulatio fiat pure. dubium est si hec stipulatio pura sit in diem aut in conditionem et pura videtur ex tex. in l. heres meus in princip. illi purum legatum est ff. de conditio. et demonstra. in l. interdum. post principium de verbor. ff. 73. quorum argumento contendit costa lib. 1. selectar. interpretationum c. 7. n. 3. differre pura legata et stipulationes a presenti contrarium tamen deciditur in litera

huius. tex. ibi haud tempus ad sectum sunt § omnis s ult. in D. pure. etiam D. videtur. alia fuit sententia quod haec stipulatio sit conditionalis ut ex multis probat hic Iohannes et 2. columna maxime referendo tex. ad precedentem § et indicat tex. in l. continuus l. 137 § cum ita infra de verb. obl. ff. Albericus sententia est clara scilicet quod haec stipulatio sit in diem non conditionalis ut est probatum et etiam omnes observant in d. § cum ita. et est contra Iohannem eundem Iohannem columna 3.

Neque obstat tex. in d. l. heres meus et tex. in d. l. si in eodem nam necessarium sit interpretandum ibi legatum vel stipulatio sit pura et negative id est et de excludendam stipulationem vel legatum ita interpretatur. glo. in § at si ita D. bene pure. in fine.

Neque obstat tex. in d. § cum ita cui est respondendum cum Iohanne Baldo hic. et hic tex. non referendus est ad § precedentem in sed ad § omnis s ult.

[illegible] tex. ibi tempus non aperit tex. quantum tempus [illegible] sit prescribendum et videtur quod [illegible] sum enumerari debeat in singulos dies utilis. [illegible] cau- [illegible] ff in l. 3 de verb. oblig. signi ficatione ff contrarium de- [illegible] videtur in § cum ita l. continuus ff de verb. oblig. ubi omnino relinquitur arbitrio judicis Bald. hic. et in d. l. 1 in prin. contendit veram esse opinionem [illegible] quod l. 1 procedat ubi [illegible] certa constituta sunt procedat d. l. 1 sive [illegible] incerta arbitrio judicis relinquitur. hanc sequitur Alciatus in l. 3 in prin. de verb. signi ff aliam inter- pretationem ponit Iason ex Bald. et Angelo in d. l. 1 procedat n° 19 alia est Bulgaris [illegible] quod tex. in d. l. 1 procedat in judiciis tex. in d. § cum ita in contractibus ita glo. in in d. § cum ita in contractibus. ita glo. in d. [illegible] in glo. in ante- sequitur Angel. hic et Baldus hic et cum hoc tex. concordat tex. in l. 13. tit. 11 par. 5.

sequitur interpretandus tex.
in § conditiones

Nota stipulationem factam a presenti vel de futuro sub condi- tione non suspendere ortum obligationis suspendere tamen effectum executionis ad tempus quo possit conditio [illegible] l. conditio 100. l. si ita stipulatus fuero 120 ult. ff. l. cum ad presens ubi latissime dd. si certum petat ff. l. 12. tit. 11 par. 5. Responde quod haec dicitur impropria conditio ut

Valladares.

in l. institutio talis io ff de condictionibus institutionum § fi et alia ratione de qua in l. inter in fi nobis et in l. cum quidam § sunt heredem ff de acquirenda hereditate et in l. respiciendum sicut autem potestative ff. Nec etiam obstat tex. in § sub condictione 5 instit. quia loquitur in condictionibus de futuro que concernuntur et suspenditur obligationes obstat in l. cedere diem de verborum significatione ff.

Nec obstat tex. in verbo infirmant quia videtur presupponere obligationem quem nullum sit infirmari non posset l. nam et si § a infusto rupto § in ea quibus modis testamenta infirmentur cum privatio presuponat habitum ut in § sed bus § de capitis diminutione in l. de eam ff. Respondetur istud in debet intelligi impropriè justa glo. receptam in l. condictio verbo perimit qua leantur ... et condictio istius tex. non solum procedit in contractibus sed etiam in ultimis voluntatibus l. cum in 16 ff de infusto rupto. cita etiam si filius non posset esse institutus nisi sub condictione potestativa alias testamentum erat nullius momenti l. suus quoque l. dubitari ff de heredibus instituendis l. si pater C. de condictionibus institutionum quia in alijs condictionibus haveretur pro preterito filio ut Bart. optime in d. l. si pater. receptus communiter et in l. filius a patre ff de liberis et posthumis et preterito filio testamentum est nullum ut in l. inter cetera de liberis et posthumis ff in principio § deliberandum exercitationi cum alias si vero filius institutionem sub condictione de preterito vel de preterito valet institutio l. institutio talis 10 § fi ff de condictionibus institutionum. hodie vero filius non tenetur adimplere condictionem sed respecta illa diligentia partem legitimam consequi debet ut in l. quoniam § cum autem et in l. qui impuberibus de inofficioso testamento C. 26 dilatio quia nullum dubium est dicere tempus constitutum et de dilationem qua possit condictio verificari et circa istum tex. ultra dicta in de latissime fasonem in d. l. vita § stipulatus fuero et dicium in regula actis legitimi n. 14 ff de reg. juris et antonium gamiz in sua bolim. variarum 2 tomo c. 11. n. 37. et costam lib. 1 selectarum c. 1 per totum.

Valladares. — Valladares — valladares

sequitur · interpretando
· lex in § non solum
faltale elysiken · §

Valladares anno 1570 post diem d. barnabe

sequitur explicandus singularis et familiaris ff. quibus mo. testamenta infirmentur

glo Ra. ff. communiter aprobata 2m dd. omnes ff.

sequitur tex. insto

ad cuius inteligenciam e adbertendum q testamentum dicitur iniustum nulius momenti ruptum et iriptum. glo. Rca. ff. di iniusto rupto. et hanc diferenciam ponit consultus in l. 1a ff. di iniusto rupto. et 2m eius declarationem. dicet intelligi tex. insto. T di here di que ab intestato diferuntur. et l. 1e ff. de exebcione rei iudicate. l. 2 in §. 1o ff. quem ad modum testamen aperiantur. et licet hec diferencia procedat proprio iure bocabulo. q2 nomina dibent ee consona rebus ut in §. alio T isto bo. l. labeo. §. idem tubero ff. di supelectile legata tn aliquando unum pro alio sumitur ut in d. §. alio aligato. l. siquis ligatum. ff. de falsis et licet his omnibus casibus omnia contenta in testamento erant nullius momenti hodie tn qdo rumpitur testamentum ex causa preteritionis contenta in testamento balent in autentico ex causa C. di libe preteritis et etiam qdo hereditas non e adita per fidem exciptum ut in l. 1a ff. de iniusto testamento. lib. 5. lordino menti et q2 s dictum e iande in iusto testamento et de nullius momenti ideo regula sit in testamento ruptum testamentum iure factum rumpitur arogatione l. adobtione ff. in l. certum is loco ff. di iniusto rupto. l. 1a eodem to. l. 1a to. T. l. 20 to. 1o par. 6. exco. q2 arogatus et adobtatus sunt in potestate parentis insto T di adobtionibus et insto T de aqui sitione per arogationem. l. pater familias l. 1a ff. de adobtionibus et ophnem iura suytatis in §. intestatis T di here di que ab intestato. l. penultima in §. fi. C. de adobtionibus et dibent instituj. l. exere dari ut in §. adobtiuj T di exere dato liueros ubj late dicxi et lj cet hoc sit berum in arogato facta aqui cumqz tn in adobtione secus e q2 adobtatus tantum transit in po testate alj paterni l. materni ut in §. sed hodie insti ta di adobtioni et in l. penul. §. 1o T. dicto.

et [illegible] regula non procedit quando ante arrogationem l. adoptionem sit filius adoptatus heres institutus. l. filio quem pater in § fin. ff. de lib. et postu. l. ante penultima ff. isto titulo.

2a regula sit quod postumi sui [illegible] rumpitur testamentum [illegible] in fin. et in l. incertum. l. 3. § ex his isto titulo ff. et de hoc late fuit dictum in § postumi, et in § postumos [illegible] de exhere. liberorum.

Sequitur textus interpretandus
in § 1o isto titulo nostro
quibus modis tes
tamenta infir
mentur.

3a regula colligitur ex isto § quod primum testamentum solvitur per 2m. l. 2. l. cum in 2o ff. isto titulo de iniusto rupto. l. siquis priore 3. q. in ordine ad trebelia. ff. l. 8. et 2 1a titulo [illegible] debet [illegible] 2m testamentum esse iure factum ut [illegible] et in § ex eo [illegible] isto titulo. Ratio colligitur ex eo quia nullum prestat impedimentum cum nobaleat in regula non prestat [illegible] iuris [illegible] 6 l. sibi re tabule isto titulo ff. l. si iure [illegible] ff. de lega. 3. et ipso iure rumpitur primum per 2m in l. sancimus. C. de testamen. et [illegible] colligitur Ratio quia ultima voluntas deambulat usque ad mortem. l. 4. de adimen legatis ff. et colligitur ex c. ultima voluntas 13. q. 2 et ex c. cum marte de celebratione missarum et ex d. l. sancimus de testamen. et ex l. querebatur. ff. de milita. testamento. et hoc est verum etiam in legatis. l. similiter et [illegible] in § fin. ff. de lega. [illegible] et etiam in fidei commisso l. clari. et l. fidei commissum. C. de fidei commissis et in aliis ultimis dispositionibus. l. siquis cum. ff. de vulgari. d. l. sancimus in hoc [illegible] debet servari [illegible] [illegible] consuli in l. si pluribus 3. 3. ff. de lega. 1 et l. legis sires. 20 in ordine. ff. de lega. 3. 2m quam [illegible] debet intelligi textus in l. unica § ubi autem C. de caducis tollendis et § sic eadem res [illegible] de legatis etiamsi in 2o testamento non sit facta mentio 1 testamenti et sic revocat primum testamentum per 2m ut colligitur [illegible] et in similibus nisi in 1o testamento aponatur clausula derogatoria quia tunc non tollitur per 2m l. similiter et [illegible] § in legatis ff. de lega. 1o quia protestatio facit animum de esse futurum l. qui in aliena [illegible] § fin. ff. de aqui. hereditate [illegible] glo. [illegible] falius. et l. adsiquis § plerique ff. de religiosis et sumptibus funerum hoc est verum nisi in 2o testamen. revocaretur clausula derogatoria quia tunc primum tollitur per 2m l. siquis in [illegible] 22. ff. de legatis 3. et primum ponit [illegible]

consultus et l. dibus. alias incipit divi §. alias. ff. de su. coditiloz et sic reperiantur duo testamenta et non constet q. sit posterius tunc si sint facta ab eodem tabelione et eodem cis dem testibus etiam si contineant diversa in heredis insti tutionum unum testamentum censetur et heredes sibi faciunt pts. per concursum §. sed et unum de testib. l. unum. ff. eo dem junto. tex. l. 1a ff. si quis in duobus ff. de 2m tabu si vero coram diverso tabelio. et diversis testibus et non constet de posterioritate nec ordine scriptura nec ordine datur hinc utrum q. testamentum vitiatur propter perplexitatem et repugnantiam l. ubi repugnantia. de re. juris ff. l. sluo. sunt titi ff. de testamen. tutela. communiter recepta in l. ff. in l. ibo missis in ff. ...ius C. de edicto divi adri ani tollendo hodie duo faciunt pts. per concursu l. 2. tit. 14 par 6. poterit tu dicere cum pluribus cons tilis si non sunt in bicem contrarij §. ff. inst. de cod. tilis junto tex. in l. cum proprietatis. C. de codicilis ubi Bart. per alexandrum prestant due rationes. sec. l. d. regula obstat q. semel. de re. juris in 6. l. sicut alias hic C. de actio. et obligatio. et q. nemo potest in factum sum venire in l. post Mortem. ff. de adoptio. l. cum con ficiaris C. de rebus donatis q2 procedunt in actibus ultro citroq obligatoriis ex quibus e adquisitum ius tercij in regula nemo. 76. ff. de re. juris l. in com modatis. §. sicut ff. commodati nos vero loquimur in actibus qui dependent a voluntate unius. hoc est in ultimis voluntatibus que debent ee libere ad ambu latorie us q. ad mortem. l. 4. ff. de adi. legatis. l. cum hic status. §. donatio. ff. de donatio. inter vi. et uxo junta. l. 1a C. de sacro sctis eclesie ex quibus nullum jus e adquisitum alicui tercio l. 3. C. de legatis l. 1 cum legatam. ff. de adi legatis

Sequitur tex. in §.
Si quis priore ex
plicandus

et ex hoc §. ampliatur regula §. precedentis ut procedat etiam si heres. 2i testamenti sit tantus institutus in rebus certis in l. si quis prioe 29. in ordi. ad treb. ff. q2 sicut inpo sibilis conditio favore ultime voluntatis regitur de institutio. in §. inposibilis de here instituen. ita et eodem modo favore ultime voluntatis regitur pts. adjectio rei in certum censetur heres institutus. l. 1a §. si ex fundo. l. quotiens in §. si duo. ff. de here instituen. ne decedat testator pro parte intestatus ut in regula jus nostrum de re juris ff. in §. hereditas. de here institue

l. interdum in §. 1. ff. de here institu. hoc est verum quando disperse fuerit institutus in diverso testamento secus si in eodem testamento cum alio quia tunc habebitur loco legati l. qui heres C. de here insti et ideo hoc sat fuit dictum in d. §. hereditas et si primum testamentum fuerit confirmatum per 2m. heres institutus in 2o testamento tamquam per fidei commissum restituet hereditatem heredi primi testamenti ut declarat tex. in ff. et in d. l. si quis priore et primum testamentum erit tamquam codicillus l. postumus in §. si paganus ff. de inius rupto ita quod non ipso iure valere iure directo valet per fidei commissum l. ex facto 17 in pr. l. cedola 76 in § ad trebell. ff. l. si filius familias in §. si quis heredem ff. de lega. 1 l. 117. et hoc ex coniectura defuncti voluntate quae plurimum operatur in fidei commissis l. imperator 66 de lega. 2 l. si iure 18 de lega. 3 et ita debet intelligi tex. in l. ff. ff. de here institu. quia ibi heres in 2o testamento institutus propter verborum adiectionem restituet hereditatem heredi primi testamenti et fidei commissarius solvet legata et fidei commissa in 2o testamento etiam relicta in §. restitutor de fidei commissa hereditatibus l. 1a in §. ff. ff. ad trebell. quia unum testamentum est cum 1m testamentum habeatur loco codicilli hodie non rumpetur hoc casu primum testamentum per 2m. sed primus heres habebit hereditatem iure directo et sol. vel omnia legata l. 2 1a in tto. 1o par. 6.

Sequitur tex. in § alio
autem cum §. sequenti
explicandus.

Ex quo constatur 4 regula videlicet quod testamentum iure factum infirmatum qua cum quis capitis diminutus est l. si quis filio §. iritum ff. l. eius qui in §. 1 ff. de testamen. l. constituuntur in §. si post ff. de iure codicillorum l. qui ex liberis §. testamentum de 2m tabu ff. l. 18 tto. 1 par 6 et capitis diminutio dicitur tripliciter ut ex tit. de capi diminutione et ex eo infirmatur quia intestato requiritur capacitas duobus temporibus tempore testamenti et tempore mortis l. 1a in §. exigit et ibi glo. vbo. ut ergo de 2m tabu ff. l. qui liberis §. testamento eodem tt. probat tex. in § non tamen in ff. sed qui patitur maximam seu mediam capi diminutionem est incapax cum amittat ea quae sunt iuris civilis in l. eius qui in §. 1 et aligata l. quidam ff. de peris et testamenti est factio est civilibus l. 3 ff. de testamen et qui patitur minimam etiam est incapax quia si dedit se in arrogationem est in alterius potestate

qui eo casu testamentum facere non potest in p° § quib. non e facere testamen. l. qui in potestate ff. de testa. et sic desbenit res ad casum a quo incipere non potest videtur actus bitiatur l. plurib. 140 in § si placet et l. cui stimo 98 de V04 ff. hoc proced. ubi quando facto seu delicto quis incapax efficitur si vero casu testamentum non fit iritum etiam si sit incapax tempore mortis et ita procedit lex in § item prodigus et in § preterea in ff. in § item surdus § quib. non e et ubi etiam dicimus ita glo. communiter recepta distinguit in d. § exigit et bbo utroque et si filius familias fuerit testatus de bonis chastrensib. q. in potestate facere potest ut in p° § quib. non e quod reputatur tam q pater familias in illis bonis ut in l. 2. ff. ad macedoniarum si fuerit emancipatus non fit iritum testamentum l. si se dederit in adrogationem ut in l. si quis filio in § ff ff. ... l. ex eo quod non mutatur estatus respectu ... bonor. ut in d. § ff. l. quod nobo bolun tac. tacita bidetur aprobare testamentum ut in § penultimo § de inj. testa°. et si capite diminutus sit tempore mortis factus fuerit sui juris l. huius romanus testamentum reconbalescit de jure pretorio cum ne periatur abilis dub. temporib. necessarijs ad balliditatem testamenti ita ff. ex venitur l. qui liberis in § ... in ... non § testamento. de 2m tab. ff. l. 19 ... tm de jure ciuili cum iam actio semel extincta l. qui res § arcam. et quod glo. bbo inperpetuum de solutionib. ff. l. si serbus in § ff ff. de acq. legatis in medio et l. si serbus in § ff. ff. de adimen. legatis dicit suis si reversio ex maxima capitis diminutio°. dicit suis si reversio ex maxima capitis diminutione generali si vero plenisime in indulgencia principis generali si vero plenisime in integrum fuerit restitutus testamentum reconbalescit de jure ciuili l. si quis filio exeredato in § penultimo ff. is ... quod restitutio e in integrum estatum repositio in § cum autem § quib. mo. jus patria potestas solbit l. q si minor in § restitutio de minorib. ff. et dif. se e ciam inter indulgenciam generalem et restitutio supponit glo. in d. § cum autem bbo statum et colligitur ex l. 1a et in l. generalis indulgencia et ex l. inimsulam et ex l. ff in p° C. de sentenciam passis et restitutis et idem e dicendum quando reversus captib. fuerit ab hostib. et quando apud hostes decesserit quod fictione juris postliminij et legis cornelie testamentum de jure ciuili reconbalescit ut in d. § penulti° et in § ff § quib. no facere testamen. et in § si ab hostib. § quib. mo. jus patrie potestatis solbitur et in casib. in quib. de jure pretorio reconbalescit requiritur nobo declaratio testa toris

ut in §. testamentis. d. l. in qua dicit fieri coram quinque testibus glo. communiter recepta in d. §. testo vbo alis glo. in l. 1ª vbo literas. C. de codicillis per l. §§. in §§ illius tit. et §. §§. de fidei commissis hereditat. hodie sufficit solemnitas legis prime in tit. de testamentis lib. 5. hordinamentorum si fuerint instituti venientes ab intestato alioquin Noba declaratione recum valescit testamentum. l. posthumus. in §§ principio §§. iniusto. Siuero declaratur alijs voluntas et perfecta tunc duo testes sufficiunt et sic procedit communis opinio et glo. recepta in l. heredes §. 1º vbo posse de testamen. §§. Neque obstat quia incidentia pora non nocent ut in §. in extraneis et §. de here. dir. qualitate et differen. l. sed et si sub condicione in §. Solemnis et l. si alienum in §. in extraneis §§. de here. instituen. quia procedunt in hereditatibus sanguinis loquimur in testatoris Ro differencie colligitur ex bart in d. §. Solemnis et in l. intercidit §§. de cond. et dimost. et in l. §§ §. de contrata tab. §§. videlicet quia testator per capitis diminutionem instrum inabilis efficitur ad testamenti factionem actiuam heres autem non in strum inabilis unde eo casu quo inabilis efficiatur etiam illo medio tempora nocent. arg. tex. in l. intercedit et alegato §. 8. et legis r. uxoris C. de donatio. inter vir et uxorem hodie autem cum capite diminuti quacumque eius diminutione non amittat testamenti factionem in l. 4 et §. tauri remanet noster tex. correptus.

Sequitur tex. in §.
Ex eo autem inter
pretandus hoc
titulo.

Resolutio sit quia licet verum sit quod ut testamentum rumpatur primum requiritur testamentum iure factum ut dixi in §. posteriore in non potest rumpi nuda voluntate etiam approbata testibus ut h. et in l. 2 d. si iure tabule insto tit. §§. l. ex ea ex criptura de testamen quia ut rumpatur primum testamen necessario requiritur quod 2m. sit iure factum arg. tex. in §. §§. quibus modis tollitur obligatio. l. nihil tam naturale §§. de re iuris sed nuda voluntas non est testamentum perfectum cum careat heredis institutione arg. tex. in §. ante heredis instª. de legatis donat. et legata causa mortis nuda voluntate p. lentur ut in §. et de ademptione legatorum. et in §.

di donatis. l. 3 in §. ffi ff. de adimen legatis neque obs[tat] tal q. semper in ultimis voluntatib[us] attendi mus se per de functi voluntatem. l. in conditionib[us] primum lo cum ff. de cond. et demonstratio l. 3. C. de lib. preteritis etiam presumptam l. cum proponebatur §§. in ordinea ff. de lega. 2o. et principium q. colligitur ex autentico de nuptis in §. dis pono colatio 4 et ex principio; de adimptio. legator[um] et ex. legia consultissima in §. ex imperfecto. de testamen. C. et ex l. ffi C. familiae ercis cunde et regula que colligitur ex l. cum hic status in §. ait oratio ff. de dono. inter vi et uxorem qz pro cedunt qdo voluntas testatoris continet omnem formam et volumtatem requisitam de qua in l. hac consultissi ma et in l. jubemus. C. de testamen. et in §. secum paulatim § de testamen. alias secus per l. nemo potest ff. de legatis 1o hodie cum non sit necesaria heredis institutio potest testamentum primum stare nuda volun tate defuncti ut in l. 1o ff. de testamentis lib. 5 hordina. et debent admitti venientes ab intestato l. consti tuit ff. de suc. codicilor[um] sunt tn aliqui casus in quib[us] voluntas imperfecta in firmat perfectam voluntatem de quib[us] in glo §§. perfecte et in l. sancimus. C. de testa men. sed in illis casib[us] l. habet pro perfecta imperfectam voluntatem nec obstat tex. in l. clodius aligatus in d. glo. tn q. ibi primum testamentum non infirmatur per 2m sed qz 2m papinianum heres qui petit hereditatem ex insusto 2o testamento videbatur renunciare hereditatem primi testamenti qz 2m paulum improbatum est ymo q. etiam postea posit petere hereditatem ex 1o testamento.

sequitur tex. interpretan dus in §. ffi hoc titi.

Nota principem non debere admittere hereditatem in qua dolose et causa litis est institutus heres in l. penultima. ff. de iure instituen. l. res qz in §. lites. ff. de iure fisci Ro colligitur ex d. l. penulti a et ex glo. tn. verbo reliquerit et ex. l. 1a ff. de alienatione iudicii mutandi causa facta et hoc est verum et pro cedit non solum in principe sed etiam in quocumque particulari qdo dolose et causa litis fuerit institutus ut dd. resolvunt magis com muniter in l. ex hoc edicto §. alienare ff. de alienatione iudicii mutandi causa facta nec obstat d. §. alienare qz ibi necessitatis causa non dolose fuit heres institutus qz.

dolus numquam presumitur in illo casu nisi probet in l. dolum. C. de dolo Nec princeps ex imperfecto testamento aliquid consequi non poterit l. ex imperfecto testamento. 23. in ordi. ff. de lega. 3 l. ex imperfecto. C. de testamen. quia in testamentis factis a suo et positiva princeps debent uti iure communi quo omnes utuntur l. si quis principem. l. suis heredes C. de testamen. Neque obstat quia princeps est legibus solutus in ff. sed quia principi insta desire Natu gen et iuris l. princeps legibus ff. de legibus c. proposuit de concessione prebende quia secundum leges uiuere deuet ut hic in ffi et in legibus T alegatis. et l. diua box C. de legibus in c. iustum [illegible] distinctio. et hoc suadet equitas naturalis in c. cum omnes de constitutionibus in l. 1ª ff. quod quis quod iuris et hoc de iustitia et rationis haec postulat in c. iustitie 25 q. 1 cum de principes serbata iustitia non deuet ille rogare ius alicuius tercii et ita non poterit possessionem violentam validare in l. autoritatem. C. unde ui nec ex scriptura imperfecta aliquid conseq[ui] ut in ti. nec contractum et testamentum primum rescindere l. causas. de transactionibus C. l. si testamentum. C. de testamentis et sic finitur lex

sequitur lex explicanda
singularis de inofitioso
testamento.

glo Rª ti. communiter recipitur 2m omnes. etc.

sequitur tex in pº

Notandum filiis inique exeredatis competit remedium querele inofitiosi testamenti idem disponitur in l. 1ª cum quattuor segg. ff. isto ti. l. 1ª ti. 3 par. 6 quia parentes per exeredationem pribant filios hereditate in qua ius habent desfendendi arg. tex. in pº T de sunatu gen et iuris l. ex scripto. ff. unde liberi. l. cum Rº ff. de bonis dabnatorum alias incipit de bonis que filiis conceduntur et ita sunt ofitium testamenta contra pater num ofitium et naturalem equitatem et ideo dicitur inofitiosum quasi factum contra ofitium pietatis ut hic. et in l. 2 ff isto ti. et in d. l. 1ª partite que querela fuit inbenta a populo et interpretationibus prudentum quia cum iure d. 12 tabularum prioris summum ius patrie potestatis poterat parens

filium hereditate pribare sicut occidere poterat ut in l.
in suis ff de liber et postu l. ffi. C de patria potestate cum
querebantur filii coram populo afirmantes se inique fuisse
exeredatos inde hoc probato rumpebatur testamentum per
populum et postea l. regia cum populus transtulisset omne
ius in principem ut in §. sed q3 principi T de iu natu gent
l. 1a ff de constitutis principum cepit querela proponi co
ram principe et postea principibus fuit confirmatum ut
in l. 1a cum 4 sequentibus isto tto. ff. et hoc colore de quo m
tr et in l. 2 isto tto. ff. et querela non e actio neque acusa
tio sed medium obtinet inter utrumque ut glo. tr. Ra
glo. tr. tto agere possum recepta communiter que glo.
tta diriguntur ad iudicem semper conpetit Juditis offitium
glo in l. si sororn tto restituit de colationibus C. et in l. 1a ff.
de colatione. dotis et sic querela e remedium subsidiarum
quo inplorato Juditis offitium petit qd ut Judex suo offo.
Nobiti recindat testamentum tamquam factum contra pieta
tem in §. sequenti iuncta l. 3. isto tto. ff neque e petitio
hereditatis sed causa et preparamentum petitionis here
ditatis glo. in l. qui de inofitioso tto exerare. ff isto tto.
glo. in l. 1a tto teneatur et in l. si qs filium tto de inofi
tioso isto tto. C. communiter aprobata 2m dd. tr et ibide
et ita debent inteligi argumenta bigl tr. et licet que
rela antiquitus usitatissima erat in l. 1a isto tto. ff. exeo
qz pater poterat filium ad libitum exeredare cum
non esset necesaria causa ad balorem testamenti ut
in l. 1a cum 4 seqtibus ff isto tto. et per totum de libe et postu
maxime in l. inter cetera et inp T de exeredatione liberorum
et qz postumi poterant exeredari ut in §. postumi T de exe
redatione. liberorum et in §o postumi T proximo §. et in postu
mi non posunt committere causam ingratitudinis. l. si qs
in suo in §. legis. C. isto tto. neque obstat. tex. in l. cum
Ro ibi certis de causis ff. de bonis damnatorum qz procedit
quo ad defectum exclusionis ab hereditate. qz de iure anti
quo etiam necesaria cause erant quibus filius exereda
tus excluderetur ab hereditate. ut ex l. 3 in §. si eman
cipatus. de contra tabulas. ff. l. ffi. C. de his. nutis. l. liberis no
tri quoad testamenti balidetatem qz iure antiguo non
erat necesaria causa ut dictum e hodie uero necesa
ria e causa exeredationis ut baleat testamentum in au
tentica non licet. C. de libe preteritis et in autentica ut e
cum de apelatione cognoscatur §. aliud quoque c. aslatione.
Zi et qd sit certa una ex 14 de quibus in glo in §. ffi
T isto tto. et in c. quinta balis de iure lucanas. et in d.
§. aliud quoque c. et in l. 4. tto 7 par 6. neque alii
grabioribus et similibus poterit hereditate filius pri
bare

ut colligitur ex §. aliud quoque c. et licet di[illegible] maxima erat controversia tamen iam
murij in hoc maxima erat controversia tamen iam
expeditum est per l. 8 in fi. ibi et ubi grego. lopes,
tit.o 7. par. 6. hodie tamen iam non est in usu querela inoffi
tiosi testamenti sed tantum optinet locum quando causa
exiqa est inserta et non probata per heredem gl. ibi
nominatim in d. §. aliud quoque c. glo. ibi preteritum
in l. 5. §. 1.o isto tit.o ff. et hec est communis resolutio per d. au
tenticam non licet et per d. §. aliud quoque c. et per
§. sive igitur eiusdem autentice tamen quia in hoc erat e
tiam maxima controversia utrum si causa non
esset inserta sit nullum testamentum. l. rescindatur
per querelam ut ex glo. notatur. in l. 1.a ibi testa
mentum. ff. de testamentis hodie dicendum est si
causa non sit inserta. l. si in seratum non ligitimatis
testamentum esse nullius momenti rescindi quam per que
relam ut in l. 10 tit.o 7 par. 6.

etsi parentes fuerint exeredati etiam illis competit quere
la tamen in l. 1.a ff. isto tit.o l. 1.a tit.o 8. par. 6. quia miseratio naturalis
et pietatis hereditas debetur parentibus. l. iure succesum est
ff. de iure dotium. l. nam etsi parentibus ff. isto tit.o l. ex
cripto. ff. unde liberi si vero fuerint preteriti compe
tit bonorum posesio contra tabulas. l. 1. ff. si quis a parente
fuerit manumisus hoc procedit quando filius non precedit
patrem si vero fili fuerint in medio illi debent institui
l. exeredari et si exeredentur. et pater fuerit preteritus
si fili non optinuerint et pater poterit rescindere testa
mentum per querelam quia preteritio illa habetur pro
exeredatione et sic procedit tex. in l. pater filium. ff. is
to tit.o sicut ditingu[illegible] l. si quis filium C. isto tit.o
bart. in d. l. pater filium communiter receptus re[illegible]
solutione glose. ibi ibi ad querelam et glo. in d. l. 1
ibi contra tabulas. ff. si quis a parente fuerit manumisus
licet biglius affirmet tamen competere patri eman
cipato remedium contra tabulas et querelandi quia
remedium contra tabulas sit singulare non univer
sale si vero mater erat preterita illi competit ut que
rela. l. cum filio C. isto tit.o hodie indistincte patri
et matri competunt ea remedia que filiis ita tex.
in autentico ut cum de apelatione cognoscatur §. sive igitur
in Nos sancimus. l. 11 tit.o 7 par 6. sunt tamen 8. causa
quibus parentes posunt exeredari de quibus in glo.
in §. tamen isto tit.o et in d. Nos sancimus et d. l. 11 par
tite que omnia acute sunt explicata a doctissimo
licenciato balla.

sequitur lex. interpre
tando. in § soror
isto tto nro.

et fratribus instituta turpe persona competit remedium
querele in ff. l. fratris. l. fratres C. isto tto. l. 12 tto 7. l. 2
tto 8 par. 6. quia frater instituendo turpem personam exhere
redando fratrem cuius iure 12 tabularum abintestato debetur he
reditas ut infra et in §. 1o J de legitima agnatorum sucessione. bide dicunt
facere contra pietatem in autentica de heredibus et falcidia infra in
nos i collatione. prima est ita in odium turpis persone rescindi
tur testamentum hoc procedit in fratribus utrinque coniunctis
et consanguineis non tamen in uterinis ut in d. l. fratres cum non
habeant remedium abintestato iure 12 tabularum et per totum
J de sucessione cognatorum et C. unde agnati et unde legitimi et
ideo rescindere non possunt in §. eadem in argumento J de hereditatibus
que abintestato neque obstat §. Nullam in autentica de
heredibus abintestato benientibus quia procedit abintestato.
non ex testamento ut resolbit glossa 2 recepta communiter Nono
arceantur in d. l. fratris si vero fratres fuerint ingrati.
secus erit et sunt 3 cause ingratitudinis de quibus in glossa
in §. sed J isto tto et in autentica de nuptiis §. ingratitudinu
collatione 4 et d. l. 12 partite et que dicantur turpes persone
declarat glossa Nono turpis communiter recepta et sic inse
hic x. l. concubina dicitur turpis persona. l. pantomimis. ff. si quis
a parente fuerit manumissus. l. etiam si fra fuerit tur
pis persona arg. l. in arenam C. isto tto neque requiritur
causa exheredationis in testamento sed sufficit si probetur
per heredem turpem institutum in d. §. ingratitudinum
cum hoc solum pro forma requiratur in testo. patris vel filii
d ut in autentica non licet. C. de libe preteritis et circa istum
lex. ultra. dd. in lectis suis ordinariis bide ant. gomez.
in suo bolu. barlarum libi ci an io cum multis seqq. seqq ad
ff. et menchacam de sucessione. creatione lib. 1 §. 10 per totum et
circa Nos. soror bide an 568 cum multis seqq.

sequitur lex. interpretan
do. in §. tam Naturales
isto tto nro.

ibi Naturales intelige de legitimis et Naturalibus respectu
patris quia alias Naturales tantum non tenentur patri insti-
tuere. l. exheredare cum non sint in eius potestate ut in §. 1 J
de patria potestate. iuncto tex. infra J de exheredatione. liberorum. l.
si filius. qui in potestate. ff. de liberis et postumis quia non erant le
gitimi sucesores neque ex testo neque abintestato. l. humanis
tatis C. de naturalibus liberis et ita rumpere non possunt

in §. eadem. Institutionum de heredibus que ab intestato hodie ab intestato habebunt duas unzias et poterunt heredes instituj distantibus legitimis in autentica licet. C. de naturalibus liberis et dicitur naturalis ad diferenciam adoptivorum ut in § j de hereditatibus que ab intestato in §. adoptiuj Institutionum de exeredatione liberorum. l. j. ff. de contra tabulas. Mater uero naturalis debet instituere. l. exeredare esi fuerint iniquae exeredati rumpent testamentum per querelam quod ff. naturalis. l. si suspecto in ff. principij ff. isto titulo quia sunt matribus legitimi successores ab intestato et ex testamento. in §. nobisime. Institutionum ad tertullianum. l. si qua illustris C. eodem titulo. l. si ex spurius ff. unde cognati quia mater certa est in §. 2. Institutionum de ingenuis et manumissis. l. partum C. de rej bendicatione. pater autem incertus. l. bulgo conzepti ff. de statu hominum hoc inteligitur ut latisime per antonij gomez. in l. 9. taurj anno 12 cum sequentibus.

adoptiuj uero etiam dibent instituj. l. exeredarj et si iniuste exeredentur rescindunt testamentum per querelam hoc liberum si adoptentur ab auo paterno. l. materno alij autem extranej cum hodie non habeant illos in potestate non tenentur in §. adoptiuj Institutionum de liberorum exeredatione in §. sed hodie Institutionum de adoptionibus. l. cum in adoptiuis penultima in §. j et §. ff. C. de adoptionibus in §. intestatorum Institutionum de here que ab intestato in principio de adoptionibus in arogatis uero secus qui habent remedium constitutionis diuj pie ad 4. in §. non aliter Institutionum de adoptionibus. l. papiniang. §. si quis impuber ff. isto titulo et quando datur remedium ordinarium non competit querela cum sit extra ordinarium ut ff. l. in causa. la 2a ff. de minoribus.

sequitur interpretandus
tex. in §. hec autem.

et per hunc §. limitantur §. Institutionum dicti ut procedant preterquam si filio relinquatur minor pars sue legitime in testamento quia tunc non querela sed iure agendi ad suplementum agere tenentur. l. onimodo. l. si ymus impubes et in uersiculo replectionem. C. isto titulo. in autentica ut cum de apelatione cognoscitur. §. hec autem colatione 8. l. s. titulo 7 par. 6. et hoc bere cundia nature fuit introductum ut ff. dicitur. quod procedit de iure nobisimo secus autem de iure digestorum erat ut colligitur ex. l. cum queritur et in l. parentibus C. isto titulo l. papiniang. §. quoniam autem 4. ff. eodem titulo poterat in filio si minor pars legitime illi relicta esset etiam agere ad suplementum. l. si non mortis ff. isto titulo. hodie non necesario.

traitur et hoc q[ue] iure novissimo inducitur et eodem modo parentes agere possunt ut in d. §. hec autem in fratribus autem secus e[st] ut dd. resolbunt in l. fratres. C. isto tit[ul]o et ibi. et ibi. hec pars legitime debet relinqui in testamento e[t] tit[ul]o institutionis ut ibi. et in d. §. hec autem que tit. Necessarie erat iure ff. ut in l. inter cetera ff. de lib. et posthumis. l. galo. in §. inob hibus. eodem tit[ul]o et iure codicis in ibi. et inst. de exhe redatione liberorum in §. eadem j. de hereditatibus que ab intes tato et iure autenticorum novissimo ut in autentica ut cum de appelatione cognoscitur §. aliud quoque. C. neque obstat. l. pa pini ang. §. si quis mortis. et l. si non mortis ff. isto tit[ul]o. et §. ff. j. isto tit. l. cum queritur C. eodem et in autentica novis sima. C. eodem tit. q[uia] ibidem fuerunt filii exheredati et si filii exheredatis illis iuribus si relinqueretur legiti ma quocumque tit[ul]o non poterant filii querelare testa mentum. hodie secus e[st] per d. §. aliud quoque j. e. et de hoc late fuit dictum inst. de exheredatione liberorum et etiam si pater iubeat ne filii plus petant nihilominus agere possunt ut in d. §. hec autem et ibi. in §. ficte ta si ansberint iudicium defuncti poterunt agere. l. si quis de. §. generaliter. isto tit. C. etiam si querela prescribatur quinquennio ut in l. 3 maiores C. isto tit. hoc ius in agendo 30 annos durat. l. sicut. l. omnes C. de prescriptione 30 vel. l. 40 annorum et licet olim legitima esset 4 pars illius partis quam habituri erant ab intestato. ut in d. l. papini ang. d. §. si quis mortis et in §. 4 et §. quem autem. 4. et postea si essent 4 filii fuit aucta ad tertiam partem et si plures ad demissem ut in d. autentica de tertio ca et l. 17 tit[ul]o 1[o] par. 6. hodie omnia bona parentum sunt legitima filiorum preter quintum. de quo pa ter poterit disponere l. 2 et in legibus taurinis. l. 9. tit. 5. lib. 3. fori et omnia bona filiorum sunt legiti ma parentum preter tercium. l. 6. in legibus tauri et ad istum tex. vide Rodicum suarez in l. quoniam in prioribus. inst. et in ultima ampliatione. et ij que[stione] C. isto tit. Menchacam de successionum creatione 1[e]. phi lib. 3. §. 30 n[o] 191 et costam in d. c. si pater Xbo instituit inst. de testamentis in 6. et gregorio lopez in d. l. 5.

Sequitur tex. explicandus.
in §. si tutori hoc tit[ul]o

Nota q[uod] si tutori fuerit a patre exheredatus et pupilo sit le gatum relictum poterit agere nomine pupilli ad legatum

et postea per querelam testamentum rescindere. l. si pars §. 1º ff isto tit. l. 13 tit. 7. l. 6 tit. 8 par. 6. Neque obstat quod visus fuit aprobare testamentum iusta. l. si ponas in §. hereditatem. l. nihil interest ff isto tit. Nec postea poterit reprobare. l. si is qui in §. si heres ff isto tit. l. pomponius. la 2ª ff de negotiis gestis quia illud procedit quando nomine suo et sua sponte secus vero si necessitate et nomine alieno videlicet si tam quam tutor fecerit cum tutoris ofitium sit necessarium in §. 1º cum ofitium tutoris sit necessarium. l. 1º de excusa. tutorum ff. glo. tamen recepta communiter et in contrarium et iusta hoc intelige tex. in l. ff ff isto tit. cum ofitium advocati sit voluntarium non necessarium in §. mandatum mandati unde si compulsus advocatus prestet suum ofitium ut in l. providendum. C. de postulando. l. f. §. 1º ... pretor ait el 1º ff de postulando. tunc etiam excusabitur ut dd. tamen resolvunt et probatur in d. l. 13 par tit. et si tutor nomine pupilli exeredati egerit querela non amitit legatum sivi relictum in tamen in ff. l. adversus in §. 1º. l. filius in §. 22 in ordine isto tit. ff. Neque obstat regula ex eo 38 in ordine de regulis iuris in 6. et l. quesitum 40 in ordine de aqui. hereditate ff. nec l. post legatum in §. amitere et in §. qui principale ... ff de is quibus ut indignis et l. allia. C. eodem tit. et l. papinianus in §. meminisse ff isto tit. quia procedunt quando voluntarie secus quando necessarie ut in l. tutorem 22. in ordine ff de is quibus ut indignis et circa istum tex. vide parisium consilio 9. num. 1º volumine 7. et ... de duenas regula 349. de hoc §. ff vide dicta in §. sed hec isto tit. nostro et si

sequitur explicandus
tit. de heredum quali

glo. Re tamen communiter recipitur intelige tamen verbum heredum in extricta significatione hoc est de heredibus qui instituuntur in testamento non tamen in lata significatione cum vocant omnes sucesores ex testamento et ab intestato in l. que hereditatis i. 3. 8. l. heredis 170 ff de verbo significatione ita moderni tamen et viglius. sed quia isti heredes sunt diversi in qualitate hoc est diferunt iustinianus in §. triplicem expetiem heredum in §. proponit ... i. species est heredis necessarius de qua in §. 1º.

§ tex. in §. 1

et heres necessarius dicitur servus proprius. adno institutus est heres necessarius in §. et in §. servus autem proprius de heredi instituendis. l. quidam. C. de necesariis servis heredibus

instituendis ulpianus. in suis fracmentis tito 22 versiculo proximo l. 2a tito 3. par 6. Ro colligitur ex tex ti ibi sine belit et hec Necesitas colligitur ex §. inpotestate § de is qui sunt sui vel alieni iuris et ex §. licet iunc. cum §. sequenti § quibus ex causis manumitere non licet hoc erat berum quando serbus erat in eadem condictione serbitutis usque ad mortem difuncti et simul consequebatur liuertatem et hereditatem ut in §. serbus autem pro prius § alegata. l. si serbo. l. testament. ff de heredibus instituen. l. neque obstat quod uere fitium non debet conferri in in bictum. l. in bicto bus. ff de re iuris quia illa limitatur nisi ex tali beneficio inferatur commodum alteri. l. rei publice ut in § quibus modis tollitur obligatio ti. autem duplex sequitur beneficium testatori et rei publice. lex l. negare ff quemadmodum testamen aperiantur

Neque obstat quod dominus non potest liuertatem concedere in fraudem creditorum serbis suis inst. et in §. in fraudem § quibus ex causis manumitti non licet quia illud est berum quando pluribus serbis liuertatem concedit secus si uni tantum qui creditoribus satisfatiat quia hoc comcesum fuit ex. l. Filia ancia ne testator aficeretur iniuria in §. licet cum sequenti § alegato. hoc fallit in casu legis. si is qui soluendo est ff de here. instituendis et si serbus antequam atingat hereditatem petierit bonorum posesionem depostea adquisitis non tenebitur satisfacere creditoribus. glo. ti. verbo separentur cum tex. hic per iura que alegat communiter recepta hodie in locum separationis sucesit inbentarium de quo in l. fi. C. de iure deliberandi in autentica sed cum testator ad l. falcidiam. C.

Sequitur tex. explicandus.
in § sui hoc tito nro

Nota ex hoc §. ut quis dicatur suus diuet de liberis et obtinere primum locum in patris potestate seu alio tempore mortis illorum inst. intestatorum in §. itaque dumtaxat sui § de hereditatibus que ab intestato deferuntur in §. postumorum § de exhereda liberorum in. l. l. cornelia ff de testamen. l. 2a tito 3 par 6. et quare sui dicantur disponitur ti. in verbo sui et in l. in suis ff de libe. et posthu. et § supradictis. et dicitur suus quasi heres sui ipsius quia cum vivo patre existimetur quasi dominus et eo mortuo dominium continuetur filii ipsi bidetur sucedere cum non nouam aquirat hereditatem sed nouam administrationem d. l. in suis uel potest dici suus respectu patris cum res sua propria patris dicatur. l. 1a in §. per hanc ff de rei bendicatione. iuncta l. verbis legis ff de verborum significatione et l. dat. olim etiam necesarius heres ut hic dicitur et in l. necesarius

ti a qui hereditaᵉ q2 . l . i2 tabulaꝝ habebat pater suis
et ꝑctis in filijs ut in d . l . in suis delibe el posth . illis suus
fuit concesum in faborem parentum ne discaderent abintestat
secundi decuseret ut filij ef{e}nt necesarij heredis [illegible] preter
in cum semper funditur equitate ut in §ᵒ ceterum de legit .
in agnatoꝝ sucesioᵉ . concesit filijs benefitium abstensionis
ita q̃ de necesarijs boluntarij efitientur ut in ff . et in d .
l . necesarijs que equitas fundatur q2 maxima in suis
uibus quam mortis efitiebatur et ex regula non deneut
ff . de re surus et ꝑbo filij pro patre in bictis comben
atur et ita ex ꝑ dictis coligitur bera difinitio suitatis de
qua per asciatum lib . 4 parergom c . 9 el per angelum de
perictijs in tractatu sustitutionum qᵉ 9 . rejectis alijs
difinitionibus . de quibus per d d . in l . qui sa patris C . un
liberj ~~[illegible] obstat~~ ut ille qui habuerit primum locum in pa
tris potestaᵉ . in uita patris propriꝰ suus heres fit licet cum morte
patris non dominium sed tantum liueram administratione
aquirit . l . in suis ꝑ alegata reprobata glo . in ꝑbo desierit
et post mortem patris dicitur suus heres quasi heres suij ipsius
ut ꝑ dixi sunt tn aliquj casus in quibus . datur suitas sine
patris potestate ut in monacatu et in l . de nobis in § . 1º C . de
epis et clericis el in epo ut in autentico constitutio que de
dignitatibus in § illud eslatioᵉ . 6 . q2 cum suitas sit introducta a jure ciuili ut in l . cum Rᵒ ff . de uonis damnat .
Jus ciuile potest facere ut justis de causis detur suitas sine patris
potestate maxime in commodum filioꝝ et idem dicimus
in posthumo in § . ita demum ꝑs posthumi de iure que ab intestato
et licet in suitate non detur sucesorium edictum in l . 1
in § . sciendum ff . de suis et legitimis heredibus illud procedit
post mortem in uita autem aut deinde patre de me . . . . .
conceditur ut in . ~~[illegible]~~ q̃ hodie non procedit q̃
pater adimatur de medio emancipatione cum sit sublata
diferencia emancipationis el patria potestatis ita glo . in ꝑbo
discedit in l . meminimus . C . de legit . heredibus . in auten
tico de here . dibus abintestatu . benientibus in ꝑ . ꝑ si nulla
et in § . nullam eslatioᵉ . 9 . maxime q2 hodie tenetur pater
filium emancipatum instituere . l . exeredare in autentico ut cum de apelatioᵉ . cognoscitur § . aliud quoque . c . eslatioᵉ
8 . inquantum loquitur generaliter . l . 2 ꝯ tauri et 6 . ꝑ
etiam ꝑ dictis obstat . l . qui in alienam in §, interdum 6 . ff .
de . . . heredi ubi bedetur q̃ extante patre in me . . .
nepos obtineat suitatem nam reiecta intellectu glosa
ꝑbo fatit ibidem q2 fatit ꝯ casum . legis si qs filio
exeredato ff . de in justo rupp . et § . postumoꝝ de exeredo
liberoꝝ exclusio intellectu igi bartuli et omnium
doctoꝝ et gregorij lopes . in l . 2 , ꝑbo nietos . tt . 3 . par . 6 .

et antonij gomes. lib variarum 1 tomo. c. 3. nº 19. videlicet quod noster tex. procedat preterquam si filio exeredato nepos sit institutus ab avo quia cum habeat patriam potestatem et voluntate cuius fuerit institutus obtinet iure suitatis prece-dente patre quia si liberus esset sequeretur vel quod suitas procederet in 2º gradu aut quod pater et filius essent in uno et eodem gradu quod iuris principiis repugnat nec voluntas testatoris contra iuris principia servari non debet. l. nemo potest ff de legatis 1º unde verius dic cum dicto mano ... quod verbo suum illius debet referri ad patrem non ad heredem et ita nepos in casu illius tex. non efficitur suus heres sed tantum necesarius. quia omnes illi qui non fuerint in patris potestate dicuntur heredes extranei ut in § ceteri ... sequenti et d. l. 2 § quin-telige respectu suorum et necessariorum non alias omnes qui non fuerint sanguine coniuncti testatori dicuntur ex-tranei caius consultus. in suis ... institutionibus lib. 2. titulo 4. in ... l. unica C. de imponenda lucrativa discriptione. ... ibi glo. verbo extraneus. et intelige in filiis emancipatis tantum cum reperiantur alii qui sunt extra patris potestatem et ... obtinent suitatem ut monachus de quibus ... unde cum nepos non sit suus quia in medio ... extraneus cum sit in cuius potestate l. 1º ... de patris potestate debet ... necesarius. et cum ... non requiratur aditio ut in § necesarius ... non requiratur aditio ut in § necesarius ... si post mortem ... principiis ff de legatis 1º nepos ... aditio facit patrem necesarium et de materia ... tex. ultra dd. in locis ordinariis vide latissime ... vermum venedic in c. raynuntius verbo mortuo itaque testatore el. nº 90. et in eodem verbo et 2º nº 16 de tes-tamentis tiraquellum in l. si umquam nº 19. C. de re-vocandis donationibus antonij gomes. volumine variarum 1 tomo ... c. 19 ... cum § ... c. 11 nº 34. et menchacam ... de successionum creatione ... lib. 2 ... costam in l. ... gallus ... et quid sit tantum ... nº 207. ... nº ...

sequitur tex. in §:
in extraneis

Nota quod in extraneis heredibus habentibus testamenti factionem tribus temporibus capacitas requiritur medio autem tempora non nocent. l. si alienum ... in § in extraneis ... et si ... ff de hered. instituen. l. 22 ... par ... ro asignatur ... et vid. § in extraneis ... autem unum tantum ... debet tempus mortis ... glo. in opinione ... in d. § in extraneis glo. magna

ci a qui hereditatem quia l. 12 tabularum habebat pater jus vitae et necis in filiis ut in d. l. in suis delibe. et postea illis jure fuit concesum in faborem parentum ne discederent abintestato secundi de causa et ut filii essent necesarij heredis ~~[illegible]~~ preterea cum semper fundetur equitate ut in §§ ceterum de legit. maagnatorum sucessione. concessit filiis beneficium abstensionis ita quod de necesarijs voluntarij eficerentur ut in §§ et de nece. l. necesarijs que equitas fundatur quia maxime in suis ubus quam mortuis eficiebatur et ex regula non de nece. ff. de re juris et ex Bartolo in filiis pro patre in dicte combem atur et ita ex predictis colligitur vera disinitio suitatis que per alciatum lib. 4 parergon c. 9 et per angelum de periclis in tractatu sustitutionum q. 9. rejectis alijs disinitionibus de quibus per dd. in l. qui a patris C. unde liberi ~~[illegible]~~ et ille qui habuerit primum locum in potestate. in vita patris propriae sus heres dicitur cum morte patre non dominium sed tantum liberam administratione nec aquirit. l. in suis alegata reprobata glo. in dicto verbo desierit et post mortem patris dicitur sus heres quasi heres suj ipsius ut dixi sunt tamen aliquj casus in quibus datur suitas sine patris potestate ut in monacis atque in l. deo nobis in §. 1o C. de epis. et clericis et in epis. ut in autentica constitutio que de dignitatibus in § illud colatione. 6. quia cum suitas sit introducta a jure civili ut in l. cum Rº ff. de vulgaris et pupilla. Jus civile potest facere ut justis de causis detur suitas sine patris potestate maxime in commodum filiorum et idem dici in postumo in §. ita demum verbo postumj de libere que ab intestato et licet in suitate non ditur sucesorium edictum in §. 1 in §§ sciendum ff. de suis et legitimis heredibus illud procedit post mortem in vita autem aut deinde patre de medio vero conceditur ut in. ~~[illegible]~~ quod hodie non procedit quia pater adimatur de medio emancipatione cum sit sublata diferencia emancipationis et patria potestatis ita glo. in dicto discedit in l. meminimus. C. de legit. heredibus. in autentica de here. dibus abintestatu venientibus in prº et § nulla et in §. nullam colatione. 9. maxime quia hodie pene tur pater filium emancipatum instituere. l. exeredare in autentica ut cum de apelatione. cognoscitur §. aliud quoque c. colatione 8. in quantum loquitur generaliter. l. 2 et tauri et non pre etiam predictis obstat. l. qui in alienam in §§ interdum verbo de acq. heredi. ubi videtur quod extante patre in medio nepos obtineat suitatem nam rejecto intellectu glosa verbo fatetur ibidem quia fatit contra casum. legis liberos filio exeredato ff. de in jusso rupp. et §. postumorum de exeredo. liberorum exclusio intellectu ibi bartoli et omnium doctorum et gregorij lopes. in l. 2 et verbo nieto. tº 3. par. 6.

et antonij gomes. lib variar. primo. c. 3. nº 19 - videlicet q. noster tex. procedat preterquam si filio exheredato nepos sit institutus ab avo q. cum habeat patriam potestatem et voluntate avi fuerit institutus obtinet iure suitatis precedente patre q. si verum esset sequeretur vel q. suitas procederet in 2º gradu vel q. pater et filius essent in uno et eodem gradu q. iuris principiis repugnat nec voluntas testatoris iuris principia servari non debet. l. nemo potest ff de lega. 1º unde verius dic cum ... monacho ... q. nobo suum illius ... debet referri ad patrem non ad heredem et ita nepos in casu illius tex. non efficitur suus heres sed tantum necessarius. q. omnes illi qui non fuerint in patris potestate dicuntur heredes extranei ut in §. ceteri ... sequenti et q. l. 2 § q. in telige respectu suorum et necessariorum non alias omnes qui non fuerint sanguine coniuncti testatori dicuntur extranei caius consultus in suis instituti[o]nibus lib. 2. tit. 4. in ... l. unica C. de imponenda lucrativa discriptione libro ... glo. verbo extraneus. et intelige in filiis emancipatis tantum cum reperiantur alii qui sunt extra patris potestatem et ... obtinent suitatem ut monachus. et alii de quibus ... unde cum nepos non sit suus q. e pater in medio ... extraneus cum sit in avi potestate ut in §. 1º ... de patris potestate. debet dici necessarius. et cum in necessariis non requiratur aditio ut in §. necessarius §. ... ... l. si post mortem in ... principiis ff de legatis 1º nepos ... aditione facit patrem necessarium et de materia ... tex. ultra dd. in lectis ordinariis vide latissime ... Clermum benedic. in c. raynuncius verbo mortuo itaque ... testatore ... nº 90. et in eodem verbo ... 2º nº 16 ... de testamentis tiraquellum in l. si unquam nº 19. C. de revo. ... covarruvias ... antonij gomes. ... var. ... primo ... c. ... nº 8 cum seqq. c. ij nº 34. et mier chacam ... de successionum creatione ... lib 2 ... costam in l. ... galls. §. et q. ... sit tantum. 3. p. nº 207. 4 p. nº 8 ...

sequitur tex. in §.
in extraneis

Nota q. in extraneis heredibus habentibus testamenti factionem tribus temporibus capacitas requiritur medio autem tempora non nocent. l. si alienum in §. in extraneis ... si sub conditione. §. solemus. ff. de here. instituen. l. 22 ... par. §. ... assignatur ... et in d. §. in extraneis in suis autem unum tantum inspici debet tempus mortis ... glo. in ... ... in d. §. in extraneis glo. magna

et probatur in d. l. 22 in necesariis duo tempora d. l. si a-
lienum in p° et d. l. pastite hoc e verum in here. dibus intes-
tabilibus autem duo tempora sunt necesaria et media tem-
pora nocent in § contra quibus mo. testamenta infirmat
l. quis ex liberis in § testa° de 2ª tabulas. ff. R° e qz in he-
redibus per capitis diminutionem non venit inabilitas ins tum
sed in testabilibus qz per quam cumque capitis diminutionem
inabiles efficiuntur unde si heredes efficiantur inabiles in-
testum etiam illis media tempora nocebunt. l. in tercie-
dit ff. de condit. et demonstratio, et late fuit dictum in § non
potest in incapax institui heres ad tempus capacitatis et hoc
benebolencie gratia. l. in tempus ff. de here. institu. et si
servi fuerint instituti etiam capacitatem dominorum atenditur
l. similiter et ibi in § regula ff. de lega. i. l. non minus ff. de
here. instituendis § servus autem plurium de here insti-
atenditur tamen incapacitas generalis non expecialis et ita
intelligitur tex. in l. servus eius ff. de quibus heredi sunt
l. debitor in § servo alieno ff. de lega. 2. et de hoc late
diximus in d. § servus autem plurium ~

sequitur explicandus
tex. in § extraneis

Notandum e q heredibus extraneis concessum e a pretore
quoddam ius deliberandi in l. 1ª ff. de iure deliberandi et pre-
qz hereditas proprie semper e damnosa in § nec dicitur
prita. habet eo qz adictio hereditatis cum here diffi-
presentarent defuncti personam et in eius locum sucaderet
et omnes actiones activae et pasivae ab heredi inciperent
et aditione quasi contraheret cum creditoribus et lega-
tariis tamquam defunctus ipse tenebatur etiam ultra
vires hereditaria q intelige respectu creditorum nam
ad legata ultra vires non tenebatur in l. universis
C. de legatis in l. 3. ff. ad l. falcidiam q beneficium
erat olim arbitrarium respectu temporis dum tamen non
eset minus tempus centum dies l. 1ª et 2. ff. de iure deliber.
postea a Justiniano fuit concessum spatium unius
anni a tempore sciencie in l. cum antiquioribus C.
de iure deliberandi q intelige si impetretur a prin-
cipe si autem a judice erit spatium 9 mensis l. ff.
in § et quidem C. de iure deliberan. illi. tio l. 2. tio
6. par. 6. q ius non solum extraneis sed etiam
suis heredibus conceditur. d. l. cum antiquioribus
quibus e utilissimum propter transmisionem qz ut
filius posset transmittere ex potencia suitatis erat pro-
banda filiacio et patria potestas que e difficilis
probationis Bart. per tex. ibi in l. filium diffinimus
ff. de his qui sunt sui l. alieni juris l. lucius 32. ff. de am-
et dem

Amada Pastora mia

Ius autem deliberandi ut concedatur sufficit probare fuisse heredem institutum . l. cum antiquioribus. C. de iure deliberandi quod ius si fuerit incaptum transmittitur ad quoscumque heredes. d. l. cum antiquioribus. et l. 2. tit. 6. part. 6. et heredes nomine iuris deliberandi possunt petere ut sibi ipsis exibeantur instrumenta testatoris ut possint excrutari rationes defuncti . l. aristo 28. in orde. ff. de adquiren hereditate. l. aristo. ff. de iure deliberandi et a tempore cienciae currit hoc tempus ut in d. l. cum in antiquioribus. adita uero hereditate. siue fuerint sui siue extranei non poterunt dicedire . l. necesarius. § 7. ff. de adquiren hereditate. l. sicut . C. de repudianda here ditate. l. 18. tit. 6. par. 6. Ratio quia aditio hereditatis est uoluntaria in § ffi. quis. tit. l. neque emere. C. de iure deliberandi sed aditio facit quasi quendam contractum cum creditoribus. et legatariis in § heres † de obligatio que ex quasi contractum in l. ex maleficiis in § heres ff. de actio et obligatio et ita dicedire non potest cum sit obligatus . l. sicut . C. de actio et obliga. l. in commodato in § sicut ff. commodati et facit regula quod semel dixi de iuris in 6. l. nemo potest mutare consilium. ff. de reg. iuris et hec regula fallit in casu legis cum hereditate. §. §. ff. de adquirenda hereditate. et in l. cesar in § Iuliano. ff. de minori testo et quando fuerint minores qui adierint quia beneficio restitutionis poterunt dicedire ut in l. si minor. ff. de l. d. l. necesarius ff. de adquiren hereditate. facit. l. 13. in ffine tit. 6. par. 6. etiam militibus maioribus. conceditur bene ficium repudiationis si emergat. grande aes alienum quod lo- uat tex. in in ffi Xbis et in l. ffi. C. de iure deliberandi et si repudiaberint hereditate non poterunt iterum adire hereditatem . l. sicut C. de repudian. hereditate. et d. l. par tita quod ita debeat inteligi nisi fuerit minor . l. et si sine dolo § restitutus. ff. de minoribus. quod inteligi in extraneo nisi bona fuerint distracta quia tunc non restituetur et ita inteligitur tex. in l. quod si minor § scebola ff. de minoribus quod in suo filio existente in patris potestate secus ut in l. ffi. C. de repudian. hereditate. et suus etiam maior si bona non fuerint distracta poterit suam abstensionem intra triennium rebocare. d. l. ffi. l. si quod sui. ff. de iure deliberandi . l. ffi tit. 6. par. 6. hodie autem iam non est necese deliberare quia si heredes extranei siue sui fuerint inbentarium non tenentur ultra uires hereditarias nec respectu creditorum nec respectu legatariorum ita tex. in in § sed nostra. et in l. ffi in principio et in § sin uero C. de iure de

valladares.

autentica sed cum testator C. ad l. falcidiam auten-
tica, de heredibus. et falcidia Xo sin uero colatio
s. l. s. tit. 6. par. 6. si uero adierint non confecto inben-
tario non solum creditoribus sed etiam legatariis
ultra uires hereditarias tenentur ultra iura s. d.
filius uero si non fecerit inbentarium solutis cre-
ditis poterit acipere legitimam glo. communiter
recepta in d. l. ffi. in §. penultimo in Xbo sacramento
C. de iure deliberandi glo. etiam communiter
recepta in autentica hoc amplius bbo naturale
C. de fidei commissis et ut baleat inbentarium
3 requisita sunt necesaria de quibus per tex. in d.
l. ffi. in §. in Xo sint autem dubius C. de iure delibe-
randi et d. l. partite s. latisime ange. h. ff. et
petrum de porcellinis in tractatu inbentarii c. 1 guido
papa de firmo in bentario nº 10 et aduenas regula 277

circa se extranis aduenas 434 antoni gomes.

Se quitur explicandum
tex. in §. ffi. hoc
tit. nro.

Notandum est quod hereditas duplici modo potest adiri re vel
Xbis re faciendo. heres aliquem actum quod non potest ges-
sisse ius uel nomen heredis ut ff. in l. pro herede 20
ins. et in §. papinianus in ffi Xbis ff. de adquirenda heredi-
tate iulius paulus lib. 4 sentenciarum tit. 8. Xs pro herede
ulpianus in suis fracmentis tit 22 Xs pro herede debet
tamen actus facere animo adeundi unde facta protestatione
non bidetur adire. d. l. pro herede l. at si quis in §. plerique ff.
de religiosis et sumptibus funerum sunt tex. in l. cum
in alienam §. celsus 6. ff. de adquirenda heredi. in dubio autem
semper animo adeundi bidetur se pro herede gerere l. 2. C. de
iure deliberan. si uero aparcant aliquae coniecturae mi seratione
causa illud fecisse si actus fuerint indiferentes tunc est
utitur iuramento heredis arg. glose recepte communiter
in §. namque Xbo decidit ad medium insti de actionibus
melius tamen hoc iudex intes pretabitur atenta qualitate
personarum et actus ut resolbit gregorius lupus in l.
11 tit 6 par. 6 in glo. ffina hoc est berum quod fuerit heres
ex testamento uel de iure ciuili secus si de iure pretorio quia ultra
actus debet coram iudice agnoscere bonorum posesionem
et ita intelige tex. in l. 1a C. de iure deliberandi iuncta
l. ffi. C. qui admiti et l. ffi in §. sin autem iuncta glo. in
Xbo ex contrario C. de curatore furiosi ita glo. communiter
recepta ff. potest etiam Xbo declarando bolun-
tatem suam Xbis poterit adire hereditatem tex. ff. ibi
recepto glo. ff. Xbo benida glo. in l. gerit 3 ff. Xbo
alienam ff. de adquirenda hereditate et ita inteligitur tex.
in l. si abia C. de iure deliberan et d. l. gerit per l. potuit
C. de iure deliberan. ita l. 11 tit. 6. par. 6. sunt tamen necesaria
6 requisita que ponit glo. ff. communiter recepta et sunt
ista

Sequitur elegans et utilis tractatus explicandus de legatis

Ihs m

Sequitur de legatis tt°. utilis interpretandus.

glo. Rca. ff. communiter approbata similis in Rca. C. isto tt° et in Rca. ff. de lega. 1° quam communi ationem declarat Justinia. imp. istius tituli ex

sequitur tex. explicandus. in §. 1° hoc tt°.

nota ex hoc §. diffinitionem legati e andam pa. nil consultus in l. legatum 116. de legatis 1°. l. legatum 37. ff. de lega. 2° ulpianus in suis fracmentis tt° 24. l. 43. tt° 9. par. 6. diciturque natio quod ut sit legatum debet esse lucrosum. l. si cui fundus 86. ff. de lega. 2. l. dibus adrianus de usu et habitatio. ff. l. qui concubinam 29. §. si stichus 2° qui ortus ff. de legatis 3. ex quo infertur intellectus ad §. sed si rem legatarii et ad §. ex contrario in 1° Jus. h. tt° ad l. proprias. C. de legatis ad l. si rem obligata in p. 60 ff. de lega. 1° ad l. 1. Pre[illegible] dia. C. de fidei commissis. dicitur adiunctum quod ut legatum valeat debet pendere ex defuncti voluntate non ex arbitrio tercii. l. illa institutio. l. captatorias. ff. de here. instituen. l. non numquam ff. de condicio et demonstracio tecus hodie secus l. 3a cum duabus legg. in legibus tamen erat in olim relinquem dum legatum in testamento ad l. legatum 37. in §. preterea J. de fidei commissis hereditatis hodie in codicilis etiam relinqui possunt in §. 1° J. de codicilis et d. §. preterea dicitur ab herede quod legatarius non potest propria auctoritate accipere legatum sed debet ab herede ei prestari l. non dubium C. de legatis et ex eo dicitur ab herede quod frequencius solet legatum prestari ab herede et ita 2° id q. accidit frequencius in l. quaedam ff. de libe. [illegible] non tamen est hec de substancia sicut de firmare legate ut in l. legatum 37. de lega. 2. et ita si legatum solutum in usta ab testatore nomine mortis suam causam sive simpliciter sive nomine legati fuerit soluto sed testator poterit revocare rem traditam l. non obinis ff. si cui petatur supposito quod donatio causa mortis assimilatur legati

inst.

insta de donationibus. l. marcelus § paulus ff. de donatione causa mortis. l. 3. in § fi ff de eo dimen legatis ulterius facit. § lucius 22a ff de lega. 2. Junta. l. huiusmodi 30 in §. si ticio el 2o ff de legatis 1. l. eiusque deprobatio ff. l. cum qs 35. in § 1. ff de lega. 3. licet. dd. dixerint quanto inter tradicionem factam simpliciter el nomine. legati et si rebocaberit rem legatam rebocat cum fructibus. arg. legis 3e. in § 1 ff de lega. 3. Junta. l. cumque 12 ff de condicione ob causa.

dicitur donatio quedam ut constituatur diferencia inter donationem inter vivos et donationem causa mortis. ap°.

Sequitur. tex. in §.
sed olim cum sequentibus

Notandum est quod antiquitus reperiebantur quatuor genera legatorum que habebant verba certa et determinata quibus unumquodque genus significaretur. tex. hi. Junta glo. verbo certa. l. a verbo plerumque. etibi glo. C. communia de legatis ulpianus. in suis fracmentis tito 24 caius in suis institutionibus lib 2. tito 6. et erat maxima diferencia inter legatum dabnationis et legatum bindicationis ut per caium et ulpianum ubi s. set potisima e quod in alternatiuis legatis sire linquitur legatum per verba uindicationis electio exit legatarii. l. si ticii 19. l. lucio 23. ff de lega. 2. l. plane 34. § penultimo ff de lega. 1. si vero per dabnationem eleccio erit heredis d. l. si ita l. si ita veliclum 44 § fi ff de lega. 2. et quod verbum lego aut verbum do aponatur intelligitur mon ex eo. eleccio e legatarii. quod verba sunt dubia in glo. recepta. comuniter existimabat in d. l. lucio sed quod sunt verba bindicationis [illegible] casu eleccio e legatarii ulpianus in d. tito 24 versus per bendicationem et in versus opcione sed quod potius in ultimis boluntatibus atendenda e boluntas testatoris quam verba. l. cum bonorum. C. de fidei comissis. l. in conditioni bus ff de condicione et demostra. l. ubi 19. § terogo. ff ad trebelianum. eciam si fuerit presumpta boluntas. l. cum pro pene habetur 66. ff de legatis 2o.

allada et quod constat de uoluntate aberbis sit recedendum in l. non aliter 67 ff. de lega. 2. l. 3. C. de ... baris preterea haec solenitas berborum antiqua fuit sublata constitutionibus imperatorum ut ... l. in legatis C. de legatis et licet antiquitus 2 ... genus cum competebat actio ... et postea iure ... uno quo legato competebant due actiones bidelicet bendicationis et personalis ut in l. cum filius § baris ff. de lega. 2. hodie 3. actiones competunt ut ... idem disponitur in l. 1a. C. communia de lega. l. ... C. de sacrosanctis eclesiis rei bendicatio competit quia legatarius iusta beriorem opinionem iuris communis est factus dominus rei legate abadita hereditate. l. aticio de furtis ff. l. hunc excriptura. ff. ad l. aquiliam. l. seruo legato 72 ff. de lega. 1 l. si tibi homo ... § cum serbus l. serbum filij § 1 ff. de lega. 1 l. eleganter § si serbum ff. de ... que opinio est ... da in puncto iuris licet contraria opinio immo quod amorte testatoris sit factus dominus legatarius ficte sit cuius que hodie aprobatur l. 34 ... compectit actio ex testamento ex illo quasi quodam contractu quem heres gesit cum legatario adiam hereditatis in § heres ... de obligatione que ex quasi contractu l. ex maleficiis in § heres ff. de actis et obligatione compectit ipotecaria tacite ab ipsa lege introducta nouiter a iustiniano ut ... et in l. 1a C. communia de legatis et in l. ... C. de sacrosantis eclesiis que tantum compectit adbersus alios ... ris non ... rem legatam ut in d. l. 1a. C. communia de lega. bidetur ... quod actio personalis non competat legatario. siquidem habet rei bendicationem l. ... ff. quemadmodum usus fructuarius cabeat sunt ... actiones ... contrarium quia actio rei bendicationis presuponit ... agentis presuponit dominium ... omnium ... de actionibus l. in rem. ff. de rei bendicatione ... rei potesionum l. oficium eodem ... actio personalis presuponit agentem non est dominium actualem suum domi... num § siquidem quia berbum dare importat dominij translationem ... ubi autem ... in § ... de ... l. ... ff. de conditione causa data causa nonsecuta. glo. ... ipotecariam di... cit quod actio personalis in hoc caso non competat ad dandum sed ad tradendam potesionem sim... ...

in §. sua ff. de inutilibus stipula. et hanc secuntur moderni ibi et dd. in l. f. C. com. mu. xia de lega. ubi fulgosius nº q. dicit commu. hanc ibi ipse reprobat quia cum hoc casu non bidiciantur contrarie posset simul proponi hoc ibi et contra tex. in l. cum filius § 2. § boies ff. de legatis 2º. rejectis aliis intellectibus de quibus per gasonem et dd. in d. l. fª. verius dic quod legatario proponuntur iste tres actiones ut laxior sit facultas agendi deuet in unam eligere cum sint contrarie qua electa reppellerit variando l. q. in hoc dem §. eligere ff. de tribubus a. d. §. baris tex. ibi et d. l. fa.

sequitur tex. in §.
sed non usque &

Nota quod antiquitus reperiebantur maxime diferencie inter legata et fidei commissa ut ex glo. ibi verbo dicit et in verbo amplius colligitur glo. in l. f. verbo per omnia ff. de lega. 1º. glo. in l. 2. verbo in legatis et in verbo legatorum C. com. mu. de legatis ex caio consult. lib. 2º institucionum titulo 7. ex ulpiano in suis fracmentis titulo 25 juncto titulo precedenti ex dd. latissime in d. l. f. et d. l. 2. hodie auten in omnibus et per omnia adequata sunt legata fidei commissis particularia particularibus universalia universalibus. ita quod illud quod deciat legatis repleatur ex fidei commissis et illud quod amplius erat in legatis acrescat fideicommissis ut ibi tex. ibi et in l. 2. C. communi de legatis li. 2 § . ita q. per &.

sed contra predicta obstat tex. in lª. ff. de lega. 1º. l. que sub condicione [illegible] dictum. ff. de condicio. institucionum ubi constat per ulpianum esse vo[illegible] blatam hanc diferenciam legatorum et fideicommissorum in qua dificultate dd. antiqui et moderni balde cruciant glo. in d. l. 1ª verbo per omnia asignat 3. intellectus quorum primum et 2º probat alexandrum et fasonem et moderni in d. l. fª quibus omnibus rejectis ex literam tex. d. § et diferencis ulpiani in suis fracmentis titulo 24. et ex cayo lib. 2º institucionum c. 7. et ex julio paulo lib. 3. sentenciarum in titulo 8 asignatur [illegible] gularite hic intellectus videlicet quod illa sub corrupta lega in d. l. fª est corrupta deuet esse justinianus quia tribonianus copilator legum juris civilis proposuit verba illa dicte legis [illegible]

llada / res· (in margin) facta ex. l. 2. C. communia delegatis ut hiiminibus et hodie esset facilius exitus illarum sub propositum ita baglia ... in legatis ... dates tamentis ... in l. ... et ... ff. capactis et in l. 2a ... puta cum ... in reprobat ... in c. ... in § ... tamen. Balduinus ... et facit tex. in d. ... hoc edictum probabilius ... videtur ... adi quadam ... legatis et fideicommissis fuisse factam ab ulpiano et ita prosequuto traditum fuisse ut in d. l. 1a et in d. l. ... sub condicione in ... hoc edictum fuisse ... plures excepciones de quibus ... in glo. ... et in d. glosis ... alegatis et per ulpianum ... ... et Julium paulum ubi ... q2. nullo regula est tam generalis que plurimas non paciat excepciones l. licet ... sum. l. sequenti ff. de arbitris receptis quas excepciones omnes ... Justinianus ... necesario ... corrigendas itaque hodie in effectu nulla ... feriatur diferencia inter legata et fideicommissa et hoc est quod nouiter a Justiniano disponitur ita corrigitur in d. l. 2. ... C. communia delegatis.

sequitur tex. in § non solum hoc ...

Notandum est testatorem non solum posse legare rem suam propriam et heredis set eciam rem alienam l. heredum. C. de fideicommi. l. cum rem alienam. C. ... l. idem Julianus 41. in § ... ff. delegatis 1o. l. 10 ... l. 13 ... par. 6. rem heredis potest legare propter honorem illi concessum. l. ... C. de fidei commi. et eciam si in re aliena legata debeat fieri distinccio scien cie et ignorancie ut ... in re autem heredis minime. l. unum ex familia G. q. in § si rem delegatis 2o. ff. § si res legata ... quod procedit quando heres solus fuerit grabatus secus ... si plures fuerint heredes instituti et omnes grabentur solbere aliquam rem unius ex heredibus quia tunc tantum heres tenebitur pro sua ... in alis coheredibus ... uel alenis scientia uel ignorancie. l. si tibi homo

ff. in §. si fundum. ff. de lega. i° nostravit per lanfran gomez in suo Volu. Variarum resolu. c. 12. n. i. et si fuerit res sua cum heredi ultram ipsam rem tenetur heredare. l. cum filius ff. in §. dns. ff. de lega. 2° nisi quod dixerit pro nomine meum quod tunc partem suam tantum videt legare. l. seruus electio in §. penul. ff. de lega. i°. si vero legetur res aliena debet ad haberi distinctio scientia vel ignorantie quam debet probaret legatarius tn. in hijs et veritas quia et presumptio contra legatarium cum semper presumatur ignorancia si vero sit presumptio in favorem legatarij tunc heredi incumbit omis probandi et ita procedit tex. in §. sirem. de iust. l. lucius 22a ff. de lega. 2. l. fidei commissa i in §. sirem ff. de lega. 3. sed dt. vero distinctio non habet locum favore libertatis quod ff. quidam 25. in §. fi. ff. ad tre belianum l. paulus. ff. de fidei commissaris libertatibus. nec dns serui vendere non compelitur. l. deuerij. C. de fidei commissa libertatibus. l. atienus §. siis cuius ff. eodem tit. si vero fuerit servus cuius et pars libertatis fuerit relicta dns alterius partis vendere compelitur. l. 2. C. de communi servo manumisso. Item etiam s.d. distinctio debet fieri quod legatum relinquetur conjuncta persona probatur in d. l. sires si oblata bo in ssrdo. ff. de lega. i° et hoc casu dicamus conjunctam personam usque ad gradum iii. in §. fi. de legitima agnatorum successione. si autem dns rei noluerit vendere rem vel in justum precium pecierit heres ad extimationem tenetur arbitrio boni viri. l. non e dubium 14 in §. fi. l. qui concubinam 29. in §. fi. ff. de lega. 3.

et omnia s. d. habent locum in legatis quod cum legatum principaliter rem ipsam respiciat quere, dicij potest et solui extimacio legatarij casu in hereditas prestitutio que directus alienis fieri non potest. l. cum hereditas in §. si post ff. de leg. et ediciloz. l. fi. C. de heredi instituen. quod institutio respicit personam heredis et heres defuncti personam representat in autentico de sancti. Jura a moriente prestito in p° que representacio non potest recipi ita optime baldus in d. l. fi. n. 17 nec dicendum e. nuum tex. et Jura similia correpta per cap. si has noster de testamentis ut glo. recepta communiter existimavit in d. heuristi nam

in glosa quam reprobat cobar. in d. c. filiq. noster ubi asignat alios intellectus et plures barbatia ibi quibus rejectis uerius dic dicto e chamorro idem ee statutum quod erat de iure ciuili dis positum bidelicet quod sicut de iure ciuili non potest detineri res aliena inbicto dno quia nemo compelitur uendere. ut in l. in bictum C. de contra empcione. l. neque emere. C. de libe rali causa de liberandi ita etiam dis ponitur in d. c. filius noster. ne res aliena detineatur in bicto dno. ita balduinus. et defendit optime barbacia coluna. 6. in d. c. filiq. noster salicetus et paulus in d. l. cum alienam rem et in d. c. filiq. noster ideo heres non tenetur ad extimationem quia fuit res ecclesie legata. alteri ecclesie et debis non exigi quis ex aliena ... in c. una sola in ffi ... 3. q. 5. et fuit relictum legatum pro sepultura pro qua non potest exigi precium. c. non satis in ffi de simonia sed debet relinqui pro sepultura. res propria non aliena. c. precipien dum. 13. q. 2. quia illud quod datur e elimosina. que non potest dari de rebus alienis in c. forte et in c. elemosina. 14 q. 5.

Sequitur explicandus. in § si rem suam.

Nota testatorem posse rem suam propriam legare non solum liberam sed etiam pignori obligatam. l. si res obligata. 60 ff. de lega. 1o. l. predia de fideicom missis. C. l. licet placuit ff. de dote prelegata. quam heres liberare tenetur et dare legatario adhibita dis tinctione scientie uel ignorancie iusta § proximum quam scienciam legatarius probare tenetur. l. 6o quam scienciam legatarius probare. l. qui post testa rius ff. de probatio distinguit glo. in l. qui post testa mentum ... post testamentum. C. ... et iura T alegata. l. ... par. 6. ... distinctio fallit quando legaretur res obligata alicui coniuncte persone uel amico carissimo. uel si prece... aliquod benemeritum legatari. d. l. si res obligata ubi ia son latissime. ... quod arbitrio iudicis relin quitur ut moderari ... afirmant. uel etiam quod res esset obligata pro tanta quantitate quod soluto ere alieno nihil penes legatarium remaneret. d. l. si res obligata glo. ... communiter recepta ne que obstat quod quis non uidetur legare nisi quis quod habet uel in re ... l. si domus ... 4. in § ffi. l. serui electio. 5. in § ffi de lega. 1. et quod res uidetur legata pro ut est tempore quo legatur. l. serui legati. 7 2 in § si fundus ff. de lega. 1o. l. legatum ... 19. in § ffi

ff. eodem tit. quia illud verum est pro eius vel partis res
pectu vel utilis dominii vel directi quia si testator aufe
rt quia rem suam legat debet in res dari siue
legatario ita quod habere hinc non possit arg. tex. in
l. etiam 17 l. qui decem 72 in § qui hominem
ff. de solutio. unde si legetur res in qua est imposita ser
uitus vel grauata onere pensionis tunc temporis
legatarius tenetur ad onera futura quia est onus
reale et testator non potuit legare nisi quod habe
bat in re. d. l. legatum § ffi l. si pendentes § si
quid ff. de usu fructu ad praeteritum vero
onus heres. l. idem Julianus 41a in § heres ff.
de lega. 1° resoluit antoni gomez in suo volu
bariarum 1 tomo c. 12 n° 39.

sequitur explicandus
tex. in § si eadem
res aliena hoc
tit. nro.

Notandum est quod si legatarius fuerit factus
dominus rei legatae titulo honeroso poterit iterum
precium exigere si vero titulo lucratiuo minime
idem disponitur in l. medius § duobus 68 de lega. 1°
l. huiusmodi modis in § 1° l. si servus 69 in § 1° et in §
si ex ticium l. plane 34 in § 1° et in § quod si rem de lega.
1° ff. l. nucte 25 in § 1° de lega. 3° ff. et hoc etiam
verum est in contractibus l. inter stipulantem
83 in § si rem ff. de verb. obl. Ratio autem titulo
neroso est quia quando pretium abest res ipsa bene
uidetur l. labeo 14 ff. de verb. signif. l. plane
ff. de minori sed et heres tantum tenebitur ad justum
pretium l. non dubium 14 in § ffi l. qui concu
binam in § ffi ff. de lega. 3.

si autem emerit minoris tantum heres tenetur
ad ipsam quantitatem l. si donationis causa
C. de contra empt. hoc est verum indistinc
te quando emerit ab extraneo. si autem ab here
de debet adhiberi distinctio quod si scienter eme
rit rem sibi pure legatam non poterit agere
neque ad rem neque ad extimationem quia uidetur
renunciare in suo jure. l. seius in argumen
ff. quibus modis pign. vel ipoteca solvitur
l. fundo mihi legato a contrario sensu ff. ad
l. falcidiam si vero ignoranter vel legatum

por — Aviendo Rodrigo

erat conditionale tunc agere poterit d. l. fundo mihi legato. Ro titulo lucrativo asignat. in Xos non traditum fi. et ex eo qz non posset qs bis effici dns eiusdem rej et univers. l. si serbo. .l.ij ff. sisticum. l. plane 3. 4. in § 1o ff. de legatis 1o. .l. non ut ex pluribus. 1.19. ff. de re. juris. l. 3. in §. pluribus in fi ff. de adquj. pos. sed quae autem dicantur causae lucrative ultra dd. fi. et bart. latissime in d. l. medius in § duobus et ibj dd. declarat tex. in l. 1 in § lucrativas. C. de inpo nenda lucrativa discriptione lib. 10 notat glo. in §. siqs in fraudem. X bo in fraudem insta. de actionibus. hec procedit qdo concurrunt due cause lucrative circa eamdem rem secus si circa eandem quantitatem. l. tertia § 2 ff. de lega. 2o qz quantitas potest multiplicarj. d. l. plane d. § 1o de lega. 1o et circa eandem personam non possunt cumcurrere ut fi. dicit. intelligitur dicto 1e secus si per o. [illegible] cum utin intelligitur dicto 1e secus si per ... l. si serbo. ff. alegala § si idqs ff. de legatis 1o. l. ... ff. de actio. et obligat. debet etiam in si ... intelligi qdo e una et eadem pecunia res que legat secus si fuerint due in obligatione et una in[illegible] lucro. l. huiusmodi 3. 6. § si ticio ... ff. de legaj. intelligo etiam qdo sit factus dns vere et irrebo cabiliter ut optime procedit si autem irreboca biliter agere poterit et ita procedit tex. in l. non q. cum qs 3. 4. in 1o et in § 1 ff. de lega. 1o et tex. procedit in d. l. plane in § qs si cum et d. l. si serbo. in § si extiicum. unde si unq eadem res legetur in duobus testamentis et fuerit factus dns rej ex uno testamento non poterit ex altero agere neqs ad rem neqs ad ... stimationem si vero ex illo testamento quod fecit prius tantum consequatur stimationem ex altero ad rem agere pote rit et ita debet intelligi tex. in d. l. plane in § 1 et d. neqz obstat qs precium succedit loco rej in l. rem et precium ff. de petitione hereditatis qz illud e verum in universalibus ut glo. hic. et dd. intelligunt secus vero in particula ribus. fi. l. imperator 7. 3. in fi principij de lega. 2o Ro s. d. conclusionis qz in extimatione res non inest sed in re inest extimatio. ita op time Romanus fi. adcochissimo balladares. et sic absolvitur iste tex. et subseqitur alius §c.

Sequitur tex. ins. / sic aquoque res

Nota q. potest legari res que non fuerit in rerum natura sed futura est. l. q. in rem 24. de lega. i. ff. l. etiam 17. de lega. 3. l. 12 tit. 9. par. 6. potest etiam stipulari. l. interdum 73. l. inter stipulantem. §. ins. sacram in. de inutilibus stipulationibus. potest pignori dari. l. et que nondum. ff. de pignoribus. potest uendi. l. nec emptio. ff. de contrahenda emptione. ratio est propter spem ut colligitur ex §. ex conditionali institutis de uerborum obligationibus ex principio inst. de inutili stipulationibus. l. spem. C. de donatio. et si fuerit in dubio utrum res sit in rerum natura ualet legatum. l. seruo legato. in §. de lega. i. ff. notat glo. magna. tamen recepta communiter hoc tamen legatum habet tacitam conditionem ex natura rei. l. i.a ff. de condi. et demonstra. d. l. interdum que conditio cum magis dilatio dicatur ut in d. §. interdum non impedit transmissionem ad heredes. l. conditio res 98. ff. de condi. et demonstra. l. q. pure. l. cum illud. in §. ff. quando dies legati cedat. licet secus sit in aliis conditionibus. l. unica. in §. sin autem ff. aliquid sub conditione. C. de cadu. tollendis et si fructus non nascantur heres adnihilum tenebitur. l. centus ff. de annuo. tritico oleo q. legatur. quia pro illo anno tantum duntaxat censetur fructus legari arg. tex. in l. bobus. 89. §. hoc sermone. ff. de uerborum signi. quod procedit nisi heres fuerit in culpa quia tunc altero anno ad fructum tenebitur. l. si statum rectis ff. de actio. empti d. l. inter stipulantem in arg. d. §. sacram. uersi prope.

Sequitur tex. in §. sic eadem res

Nota q. si legatum relinquatur duobus uel pluribus coniuncti siue disiuncti uerbis coniunctis. tamen illis inter colegatarios legatum scinditur. l. si ex pluribus 33. l. plane. 34. §. si coniunctim. ff. de lega. i. l. unica in §. his itaque in §. ubi autem legatarii. C. de cadu. tollen. this in l. coniuncti. ff. de lega. 3. et hoc ex tacita mente defuncti quia ex tali coniunctione uidetur uoluisse legatum inter colegatarios diuidere. l. si ita legatum et in medio §. Iuliano. ff. de lega. 2o in d. §. his itaque uerbo tamen uarie unde si contrarium constet ex defuncti uoluntate. secus erit.

d. l. si ex pluribus. si vero fuerint omnino disiuncti non erit locus inter eos iuris accrescendi. l. 1.a in pr.o ff. de usu fructu et usu accrescendo. l. huiusmodi §. quibus ita ff. de lega. 1. Sed si fuerint verbis et re coniuncti consentiunt partes divisse ap. T. commu. opinionem. d. l. plane §. si coniuncti. l. si duobus. §. fi. ff. de lega. 1.o et ita accrescit portio repudiata cum suo onere d. §. is ita et d. §. ubi autem legatarij non tamen in bictis l. nemine. 4 a contrario sensu de lega. 2o. si vero re coniuncti faciunt partes per concursum tunc. ut tamen l. si fertiliam l. 7. C. [illegible]. et portio repudiata ad colegatarium pertineat non per ius accrescendi sed per ius non decrescendi et ita sine onere habebit d. §. ubi autem legatarij vers. si vero et in fi. verbis et habeuit in bictis: vero sin vero et quae dicantur re coniuncti in d. l. nemine, et quae dicantur verbis coniuncti de da verbis coniuncti et re et verbis coniuncti dicta vox signi. ras tex. tamen et in §. triplici 142. de ... [illegible] et l. re coniuncti de lega. 3. sub. autem legatarij et l. 33. ff. pag. par. 6. ...

Nec t. d. obstat. l. si duobus. 16. in pr.o ff. de lega. 1.o qui ibi ex eo portio quo legatarij non accrescit qui ubi ex eo portio quo legatarij ... coniuncti qui erat legatum quasi caducum et tempore. ff. 4 illa portio legati remanebat penes heredes ut moderni tamen interpretant sed cum hodie iam illud sit sublatum ut in l. unica in pr.o. C. de cadu. tollendis accrescit portio illa coniuncti per nostrum tex. neque obstat l. [illegible] 7. de lega. 2o et qui portio non fuit bacans portio sed qui fuit relicta in dignis ab eo relinquitur et fisco aplicat. l. ex facto. 40. ff. de bulgaris §. Iuliano qui. verbum noncapere refert ab in dignum. l. siler. 81. de adqui. here. dita. ff. 2.m berio rem intellectum. l. miles in §. mulier ff. de ri. te. verbis quibus ut in Iunt. tex. in l. mulierem. ff. de ri. quibus ut in dignis ac intellectus non obstat. tex. in l. siis qui in duobus. de liberatione. legata. ff. qui verbum cui lege. refert ad fiscum non vero ad coniunctum cum 2.m leges portio quae ab indigno aufertur fisco competit ut per totum de his quibus ut in dignis. Neque obstat tex. in l. huiusmodi

87

§. si ita cl. 1o ff. de lega 3. qr exeo d'q valet legatum rei proprię qr legatarius consequit utilitatem ex servitute et qdo legatarius aliquam utilitatem consequitur ex re sua sibi legata valet legatum l. ime dius 63 in §. fundo. ff de lega 2. l. si rei meo ff de cond et demostratio l. existimo ff. de contrahenda empho. l. nonquidcumque 84 de lega 1o l. si cui fundus 86 de lega 2o Alias vero legatum erit inutile in §. set si rem. I. eod. tt. l. proprias. C. eod. tt. ubi asignatur Ro et colligitur ex l. 3. in §. si ex pluribus ff. de adquirenda posesio. l. non ut pluribus ff. de re iuris.

sequit lex in § si cui
fundus explicandus.

Nota q si alicui fundus alienus legetur et ex post. onerose sit factus dns proprietatis si postea usus fructus consolidetur cum proprietate ex causa lucrativa, in §. finitur I. de usu fructu. potest agere ad proprietatis extimationem in l. nonquidcumque 84 in §. si fundus de lega 1o non tn ad usum fructum qr cum illum habuerint ex causa lucrativa con currerint duc causę I §. si res aliena I. eod. tt. nec dici potest fundum pecierit videtur usum fructum petere qr fundus sine usu fructu dicit l. recte dicimus 25. ff de verb significati

sequit lex in §. ~~si quis rem~~ set si rem.
explicandus hoc tto mo

vide circa istum §. que diximus in §. si ca dicres in hoc I eod tt. —

sequit lex in §. si qui
rem suam hoc tto.

Nota q legatum rei proprię tamquam alienę valet. l. si pater in §. qusties ff de manumisis vindicta qr qdo inest voluntas dispponentis in veritate semper veritas praefertur opinioni ut hic et arg. tex. in l. ffi. ff. de lu ... ini

uel q[uan]do plus inest in ~~uoluntate~~ ueritate quam in opinione ut in. l. regula in §. si ignorabit ff. de iuris et facti ignorantia. l. si qs tutorem. ff. de testamen. tutela. l. si cum putabit in §. fin. ff. de negotiis gestis uel q[uan]do interest rei publice. l. q. non ratione in arg. ff. de legibus. si autem interest rei publice ut eius opinio prefe ratur ueritati tunc prefertur eius opinio §. set cum aliqs ff. de testamen. ubi diximus. l. barba rius philippi ff. de offo pretoris uel q[uan]do agimus de dabino euitando. l. cum zenodorus. C. ad ma cedonianum uel q[uan]do opinio pugnat cum ueritate. l. is qui putat ff. de adq. her. hereditate cum sit necessaria maxime certitudo. hec tamen regula me lius intelligetur attentis circumstanciis et rei pro posite qualitatibus ut bigliq. in d. §. set cum aliqs. unde si testator rem suam tanquam le gatari legaberit ualet legatum

ad. §. si rem suam

Nota q. si per alienationem rei legate non ex tinguitur legatum. l. fidei commissa. l. in §. si rem. ff. de lega. 3. l. quintus mutius excripbit in §. item excripbit ff. de fundo ins. huc et instru qz legato. l. 16. ttq. par. 6. hoc procedit in alie natione titulo honeroso et e uerum nisi animo adimendi legatum heres probauerit fuisse rem benditam ut ti. et in d. iuribus secus est. tu rem lucratiuo alienauerit q. tunc semper ex tinguitur legatum. lex. rem legatam ff. de a dimen. legatis d. §. rem excripbit. etiam si alie natio fuerit inualida. l. legatum in §. prius ff. de adq. legatis et etiamsi postea si rem alie natam redimerit legatum non reconba lescit. l. cum seruis. ff. de adimen. lega. nisi fuerit legatum libertatis. l. seruum. ff. de ma numissis testamen. q. procedit exceptio q. cum nullo iure cogente alienauerit animo adimendi legatum uidet alienasse maxi me cum legata nuda boluntate reboca[n]tur l. 3. in §. fin. ff. de adimen. legatis et hereditas tunc q. d. colligitur ex glo. ubi alienaberit et ex iuribus alega tis

Galladarcs.

et procedit in legatis simplicibus secus in si legat res aut extimatio quatenus res alienata estimatio debebit l. lucius 22a ff de leg. 2o. vel nisi sit legatum con ditionale in l. statum 6 ff de leg. 1o. § pre dicto § liberat. ff. de fundo instructo instru quod legatum nec per dationem pignoris extinguitur legatum ut in nostris idem l. qui post testamentum C. de legatis [40] l. 9 par. 6 quia eundem minimum et possessio remaneat penes debitorem ut in l. C. de pigno. actio l. rescriptum ff de dis tractione pignorum et creditor tantum habeat ius persequendi pigno. in § item serviana instit de actionibus. non videtur debitor eo animo pig nore dedisse ut legatum extinguat et ita he res liberare tenetur et dare legatario ut supra nec obstat l. ffi C de rebus alienis non alienan. ubi appelatione alienationis venit pignoris obli gatio quia illud procedit secundum communem de gatio interpretationem in impropria alienatione et ex eo legatum non extinguitur Re. § d. hec in contis dabuntur per Jasonem ut in d. l. qui post testamentum unde rejectis aliis intellectibus veris dic ut ille tex. loquitur in vera alienatione non in impropria sed ibi procedit in prohibitione alienationis in hic loquimur in revo cationem legati et tunc alienationis apela tione non venit pignoris obligatio ita bart in l. ffi et pinelo in l. 1a 3 p. colunna 31 n. 17 C de rebus can. ex donationibus

don francisco.

Sequitur tex in § si quis
debitori hoc (torno)

ibi legatum est utille est idem probat tex in l. 1 § ff de liberatione legata et in l. is tto 9 par. 6 nec obstat tex in § sed si rem § eodem: si cum com muni hipothecas hic plenam liberationem pro gatam quae in facultate creditoris est pro qua communis facit tex in § tan autem eodem vel ultra est dicas ideo legatum hoc utile est quia cum testatori habeat actio nem ipsam rem habere videtur ut in l. qui actionem 15 ff de re. iuris ex quacum. Re.

iam in feras conclusionem hanc veram
est: quod hes dividitur tales est a quo in bito debi
him extorqueri potest ut in l. creditores. 10
in l. debitor 10 § ff. de x 04 signi secus vero
si debitor aliqua perpetua exceptio se tueri
possit ut in l. si creditor dividitur ff. de libero
legata.

2º inteligas conclusionem hanc veram
est non solum respectu ipsius debitoris verum
etiam respectu heredum ut docet noster. Tex.
Quo procedere dicas nisi testator certe soli per
sone liberationem leget ut puta attulo so
lum nepotes ita tex. in l. non solum 9. § si.
ff. de liberatione legata et hinc colliges utilitatem
tatem sit pactum in rem aut in personam
de quo in l. Juris gentium. § pactorum ff. de
pactis adverte tamen cum accursio hic testatorem
multis modis liberationem legare posse
inter quos Notabilis est ille si negotia quae
gesserit et testator exhibeat Rationes reddendo
ut in l. procurator. 24. ff de liberatione legata
quod tu limita in his que dolo gesta sunt. dicit
tex. in l. tres fratres. ff de pactis ad hoc ultra
glo. hic. Notabilem modum liberandi ...
est si testator leget quirographum quod debitum
continetur in l. 3. ff de liberatione legata unde
vides constitui differenciam legetur excrip
tura an vero pignus illo n. casu licet debitor
consequatur pignus tenetur tamen postea debitum
solvere ut in l. 1a in fi. ff de libera. legata.
et in l. 3. ff de pactis ubi glo. redit rationem
differencie et laqq. grego. lopez. put exili
in l. 16 tit. 9. par. 6. set de hac materia
videndus est bart. in l. 4 § nunc de effectu ff.
de libera. legata.

Sequitur tex. in § ex contrario
explicando hoc tex. vero

ibi quasi in diem quod ad hoc quod valeat legatum nece
ssarium est ut commodum afferat idem probat tex. in l.
si creditoris 2 § ff. de lega. 1º l. debitor § 4 de lega. 2º
l. legavi 2-6. § fi. ff de liberatione legata ... tamen ad
verte quod si legatum de quo ... tex. inutile sit respectu
creditoris erit tamen utile respectu coheredum ... alter tantum

probatum sit solvere ille tantum prestauit ex l. non solum § ff de libera. legata. rursus aduerte quod praeter comm modum representationis de quo hic poterit legatarii gravari ut in l. si deportati § in fi ff de lega. 3. et poterit falcidia detrahi ex l. 1a § si quis creditoris ad l. falcidiam ... nam inter usurarium temporis medii venit inconsiderato ut dicat lex in l. ait pretor ff. si cum in diem ff que in fraudem creditorum.

in eadem lex ibi sententia existimantium

ex his verbis facile colliges quanta fuerit controversia inter consultos de hac re paulus n. in l. de muliere § 4 versiculo quo quinto ff de lega. 2o existimavit corruere legatum adveniente conditione in vita testatoris exeuq. pervenit ad casum a quo incipere non potest. ex regula lex in l. proprie ff de servitutibus in l. inter stipulantem § 3. in § sacram in l. existimo ff de dote § 8. papinianus vero contrarium excripsit in l. verbis legati. s. in ordine ff ad l. falcidiam cuius opinio secutus est Justinianus reiecta sententia pauli.

Nec obstat Juris principium de quo s. illud non procedit secundum receptam sententiam quotiens casus superveniens venit tendit ad eundem finem ut huiusmodi legati nequaquam non modum nobum est ut colliges. ex l. in ambiguis § 6. ff de reg. Juris unde si casus superveniens alio tenderet etiam legatum corrueret ut dicit lex in l. 3 ff de his qui pro non scriptis habentur.

sequitur lex in § sed.
si uxori hoc termino
explicandus

prouat lex legatum dotis valere de quo in l. 1a ff de dote prelegata. cum autem soluto matrimonio dos mulieri reddi debeat ex l. 2. ff soluto matrimonio. aduertendum est quemadmodum huiusmodi legati in universarum quod dos olim annua bima trina solvebat. hodie intra annum in mobilibus ut in l. unica § cum autem versiculo et actio. C. de rei uxorie actione unde legatum efficit ut statim peti possit ut in l. filius homo § 3. § cum servus ff de lega 1. 2a utilitas est nam heres mariti sicut ipse maritus havet privilegium ne condemnat ultra quam facere possit

ut in l. etiam. 19 ff soluto matrimonio et in § item si de dote deactionibus at vero legata integra solvuntur ut colliges ex l. ffi § cum igitur et in § cum vero C. de iure deliberandi —.

3a. utilitas nam si fiat pactum inter coniuges ut maritus lucretur partem dotis uxor actionem de dote non habebit pro illa parte habebit tamen actionem si legatum dotis factum sit ut in l. 1a ff de dote prelegata.

in eodem tex. ibi sed si qua. Nota legatum dotis non valere ubi nulla dos recepta est nisi certa quantitas exprimatur a testatore ad idem habes tex. in l. si sit legatum 7 § in § 1 ff de lega. 1. et in l. cum experisstum 7 ff de dote prelegata et in l. legavi in ffi ff de liberatione legata 26. rationem colliges ex l. demonstratio falsa 17 ff de con. et demonstratio sed si attendas ad proba tex. in d. l. si sit legatum in § 1o et in d. l. legavi in vers. quibus nequaquam placet diversum ius constitui dices ubi testator legat quod alter sibi debet tunc si nihil debeatur sive quantitas exprimatur sive non legatum inutile est Ro. differentie in eo consistit nam quotiens ego lego centum que mihi deveri puto iam illa centum semper a meo patrimonio abesse volo unde nihilominus si falsa demonstratio non viciet at vero quotiens lego centum que alium mihi deverem ex iustimo si deinde lego liberationem tantum legare voluisse presumitur que liberatio nulla est ubi ille non tenetur si vero ali lego actionem ad centum petenda legasse uidetur que actio etiam nulla est adversus eum qui nihil debet ita bart. in d. l. demonstratio falsa no 4 —.

unum tamen non omittas paulum et alexandrum in d. l. si sit legatum in § 1o existimasse faciendum esse. etiamsi testator sciret nihil sibi deberi adduc tamen legatum esse inutile idem bonit. sing. in d. l. demonstratio falsa no 7. sed Jason in d. § 1 dubitet contrarium proba. tu autem arg. tex. in d. l. legavi. vers. quibus nequaquam placet ibi testator existimavit unde a contrario sensu inuit tex. legatum utile esse si testator sciret nihil sibi deberi preterea. hoc facit nam ea Ro. legatum est inutile

qr. Xba illa que mihi dines inducunt causa finalem. legandi ut constat ex § j.º q. dici non potest qdo testator scit quantitatem. i llam mar duers

sequit tex. in l. si res obli
gata. hoc tito. i bj le
gatario. de credite

9.º prouat. tex. rem legatam periculo legatarij perire nisi factum uel mora heredis interbenjat idem probat tex. in l. non amplius. 26. § sic dictum et in l. cum res 49. § fin. ff. de lega. j. in l. 41.º tº 9. par. 6 ex quibus iuribus cum loquantur modo in certo corpore modo in fundo facile coliges. conclusionem hanc beram esse in specie legata et hunc Rº q. non deuitor speciei perempta specie sine culpa liberatur in l. qui te mihi. §. ff. si cer petatur. in l. si res legati causa. 23. ff de Xor. at vero si quantitas esset legata nullam liberationem u tas casus prestare possit genus autem perite non potest ut in l. incendium ubi glo. C si cer petat. quite ligas nisi Re. certe speciei quantitas legata sit ut in l. quidam testamento. 99. § si tius heres. de lega. j.º uel nisi quantitas illa certis speciebus inclusa sit ut si testator legat centum ex auro q. hauet tunc n. auro testatoris perempto legatum quantitatis peret ut in l. in (?) legatum quantitatis peret ut in l. in ... 30. in § incerte. ff ad l. falcidiam. adde in q. si factum here dis ex quo res legata perit sit iustum heres ad nihilum tenetur ut tradit glo. hic communiter recepta et Bart. in l. qui te mihi n.º 9. et in l. stipulatio idem dis ponit tex. in l. 19. tº. ij par. 8. in eodem tex. ibi teneri ipsum intelige cum accursio hic: si liat ad extimationem (?) neque obst tex. in l. hinc. 28. ff qui et a quibus Xba. n. illa nihil agit non ad impediendam libertatem sed legatum dibent refferri libertas n. bene balet qd qd glo. sit in dictis ut coliges ex l. in quibus. 11.ª in §. ff de lega. j.º

sequit tex. ins. sigs
ancilas. hoc tto. nro
16 et sigs di Norij

et qui vicant. serbj ordinarij et bicarj doat. tex. in. l. si serbq. 18. ff de peculio immo bicarius generaliter quj biam alterius gerit significat ut in. l. unica. C. ut omnes judices. in. l. bicarius. ff de obligationibus. Late brisonius lib 19. in Verbo bicarj de verbor. significa.

in eodem: tex. ibj partus legati cedunt. eandem conclusionem prouat tex. in. l. si ancila. 65. cum l. sequenti. ff de legatis 1° in. l. et si ancila cum. l. sequenti. ff de peculio legato. R° C. nam hec duo legata separata dicuntur ut in. l. 3. ff de peculio legato. neque n. patitur hum mane et nature dignitas hominem loco accesionis haberj ut docet tex. in. l. Justissime 44. ff de edilitio edicto. ex qua vera R. iam in teras berum intellectum ad contrarium tex. in V. sed si serbq. et ad tex. in l. 1ª et 2ª. ff de peculio legato ubj bides legatis serbo cum peculio legatum peculij extinguj si serbq decedat illud n. procedit qz peculium loco accesionis habetur ut colliges ex. d. l. 2. unde 2m juris regulas ex hinto principalj accesorium extinguj debet ut in. l. cum principalis. 139. ff de re juris et in regula accesorium de re juris in 6. adde tu qz si constet de boluntate disponentis etiam serbq accesionis loco haberj potest ex tex. quj ita debet intelligj in. l. proin de 3 in pri ff de edilitio edicto.

in eodem tex. ibj uel cum instrumen. V. q° nihil interest [illegible] legetur fundq instructus an cum instrumento. et contrarium tu docet tex in. l. si quj fundum. 5. ff de fundo instructo instrumento legato. ubj bides legato fundo cum instrumento. et rebocarj legatum instrumentj fundo alienato. et tu si legetur fundq instructus contrarium dispomit. tu. inter baria acursj et aliorum responsa cum glo. V° s° uel subtiliter dicas utroque casu fundo alienato instrumentum fundj qz accesionis iure benit rebocarj ideo autem in d. l. si quis fundum legato fundo instructo instrumenta non rebocantur qz non de accesoris ad fundum

de legatis — don fran^co^ sed · de ipsis · patris familias loquitur arg^o^ · tex · in · l · que situm · 12 § · sed si fundus · ff de fundo instructo instrumento · legato et in · l · 2 · C · de verborum significatione ·

sequitur tex in § · si grex · explicandus · hoc tenore

Legatum · gregis valere · Nota · et si diminutio usque adunam ovem · contingat idem · habetur in l · si grege · 22 · ff · de legatis 1° · sed cum grex dici non possit nisi ad sit decem · oves ut in · l · oves ff · de abigeis · videbatur in casu huius tex · legatum in una ove · subsistere non posse ut dicit tex · in l · sed si § · qui modo · usus fructus amittatur dic · tamen legatum · hoc valere in una ove · quia · pars legati est et non extincta · ideo autem in d · l · sed si contrarium · statuitur quia · usus fructus dicta · juris principia rei mutatione · extinguitur ut in · l · repeti verbo rei mutatione · ff · quibus modo · usus fructus amittatur sed · aduc · insurgit dificultas ex tex · in · l · lana § · ff · de legatis 3° · ubi nabi legata non debetur tabula eius dum nabis et tamen · pars · nabis est · et in simili idem probat tex · in · l · mortuo bove · 50 · in ff · de legatis 2° · ubi mortuo bove · legato · neque corium neque caro debetur · nisi dic · huius modi partes non considerari quia · non pars · sed diversa species potius censetur quia in ove de qua · hic agitur aliter cum pars retineat formam antiquam et qualitatem et ideo · legatum · quamvis in parte valet · et hinc intelliges · tex · in d · l · si grege · in sed si —

ideo · n · destructa · domo legata · area legatario debetur · quia pars · domus est et in antiqua · forma permanet · ut constat · ex · l · qui res · 98 · in § · aream verbo non est · sed si · ff · de solutionibus ·

sequitur tex · explicandus in § · si peculium

Nota · quod licet peculium varie accipiatur in jure ut colliges · ex brisonio de verborum significatione · in verbo peculium · hic tamen solum significat · id · quod servus habet separatum a dominicis Rationibus ut cum eo negotietur · de quo in · l · 5 · in verbo · sed si · ff de peculio in · l · per servum · 37 · § · 1° · ff de adquirendo rerum dominio

ade. distinctionem huiusmodi tex. in X° q. sup. ostlaig. explicari in l. demi q. §. inter haum. in X°. utrum. ff. de peculio legato. ex quibus resolutive colliges peculium legatum legatario acquiri quale quantum qz fuit tempore qua cesit dies legati etiam si legetur extraneo solum debetur peculium ut e tempore mortis testatoris cum eo tempore cedat dies legati ut probat tex. in l. unica. §. j°. C. de cadu. blandis in l. atitio ff. de furtis. a vero si legetur servo manumisso secus e. R.e de qua. hic. in X° q2. huiusmodi.

Sequit. tex. in § peculium
ibi quamvis si vivus ma
numisserit &c.°

bides hic quantum intersit legetur servo libertas an interviuos concedat eandem differenciam colliges ex l. unica. C. de peculio eius qui libertatem meruit et ex l. si sticus §. q. ff. de peculio. R.o diferentie eade. potest nam inter vivos manumissores maior considerahir afectio erga servum cui libertatem ultro concesit dum meo uti posset atqz cum adimere peculium potest neqz adimi simulam libertate peculium donasse presumitur quomia intestatore cesant iniquo erga servum tanta gratia non presumitur. —

Neqz libertas adimendi peculium cum se (?) tri gat tempore testamenti neqz velle quem posse neqz nolle —

Sequitur tex: in §. tam
autem obligationes sua
explicand.. —

idem probat tex. in l. si sit legatum 78. in §fi et in l. legatum 70 8. ff. de lega j°. et in l. si isto q. par. 6. ex quibus Juribus colliges hic precisse dubitari non an valeat legatum. hoc. n. certum erat sed ante neatur heres pecuniam ipsam an vero actiones tantum prestare ex quo iam sequitur si testator exegerit debitum legatum extinguit cum actio.

iam nulla sit que remitti possit legatariis ite probat tex noster. in ffi et tex. in l. non solum ff. 3. §. liberatijo ff de liberatio. legata quod tu intelli gas quod realiter. exactum e secus uero alias et si testator iam combenerit debitorem ut docet tex. in l. nepotij 6. ff de fundo instructo. instru quod legatio rursus intelligas quod testator exegerit hoc e iudicio consecutus fuerit secus uero sicj ultro oferatur pe cunja tunc enim non censetur rebocatum legatum ut est tex. in l. fidej commissa y §. sirem. ff de lega. 3.

ad tex. in us sedet.
tale explicandum
ibi re ficere

r.

intelige quod tenebit heres manu propria reficere si ejus industria a testatore electa sit ex tex. in l. fidej commissa. in §. ffi 1 licet alias quj tenetur ad factum prestando interesse liberetur. ut in l. stipulatijones non dibiduntur. 72. in us ultimo ff. de Nobis obligatijonibus. & c.

~. Don Fran de legatis ~

ni bil deest sed transeat.

Sequitur tex in § 9
generaliter ibi est
electio legatarij

imo legatum generis non ualet ut colliges ex l. 2ª. ff. de his qui pro non scrip. habentur quamvis dicas illud uerum esse in genere generalissimo uel subalterno ut notat glo. generaliter in l. legato generaliter 2 7. ff. de lega. j. et hoc ideo quia cum huiusmodi legatum generis non habeat certos terminos neque sua natura neque facto testatoris ut si testator leget animal triticum uinum uel similia propter incertitudinem legatum est inutile quo fit ut fundo generali ter legato cum corpus ignotum dicatur legatum non ualet ut in l. cum post 20 § generum ff. de iure dotium. at uero in hoc tex de genere inferiori quod apud dialecticos species uocatur agitur ideo quia ualet quia uel sua natura ut homo equus uel facto ~~domus~~ hominis certos terminos habet.

Non obest ulpiani responsum in l. si domus 74 in pr. ff. de lega. j ibi magis derisorium est loquitur in legato speciei ut colliges ex uerbis eius dum tex in legato speciei ut colliges ex uerbis et ideo ibi cum de certa domo testator senserit et ideo heredis est electio ibi arg. tex in l. idem Iulia nus 7 l. a § scio ff de lega. j. et in hoc generis legato inferioris electio legatarij est ex nostro tex. et ex l. si seruus § ff. et ex l. 2. ff. de optione legata et ex l. 23 tit. 9 par. 6 § cum homo ff de lega. j et ex tenetur tamen heres mediocrem eligere ut in d. l. legato generaliter in pr. nisi duo tantum corpo ra adsint at hic adde uerbis mirsui gerius tu uerum intelligas quotiens ~~lega~~ testator legatum speciem habet in suo patrimonio siue extra patrimonium sit electio heredi dabitur ex tex qui ita intelligi debet in l. huiusmodi 86 § si ita ff de lega. j.

2º intelige quotiens legatum generis per bendi cationem legatum est ubi uerba diriguntur ad legatarium siue per damnationem ut quia uerba diriguntur ad heredem tunc electio heredi dabit

argº tex in l. ricius 19. ff de lega. 2 et hinc intelliges. tex. in l. 4. ff de tritico binoet oleo legat. ideo n. ibi electio heredis e qz. res que consistunt in pondere. n et mensura bendicari non possunt.

Sequit tex. in § obciomis.
ibi olim hoc tº nro

immo et Jure. ff idem erat ut in l. illud aut illud. 19. ff de obcio legata. nisi dicas Xbum olim ante Jure ff referendum e. uel cum aciirsio et alijs Xbum non in d. l. illud. atribonianos ablatum fuisse q. etiam bolint dicere q. ibi in pandectis et cum hoc tex. consonat etiam l. 26. tto 9. par. 6.

— in eodem tex. ibi et ideo. —

ex his Xbis existimat acursius hic et cum eo plerique ex ex scripbentibq. legatum obcionis olim non transmitti qz. legata. conditionalia ante e benitum conditionis non transmittuntur ut in l. intercidit. 5. 8. ff de condi et de mostratio in l. unica. §. sin autem aliqd. C. de cadu tollen dis caue tn non regula. illa in conditione expressa. locum habet tacita. n. conditio ut theo fuit ex teophilo et alijs non impedit transmissionem. ex l. conditiones 98. ff de condi et de mostra. dic. n. ideo olim hoc statutum fuisse qz. conditio persone coheret et ipsa per alium impleri non potest ut in l. quis here di 44 ff. de condi et de mostra. ideo autem Justinianus hoc emendabit non fabore ultime uoluntatis ut minsuri gerit. existimabit cum in co tractibq. idem Jus. bersetur. ex l. si stipulatus fuerim 77. ff de Xbo. sed qz. ut e dictum in quo ad transmissionem legatum. hoc nulla habet conditionem ade tn q. si testator expresse dixerit si elegerit legatarius non eligen te legatum non transmittitur. argº. tex. in l. si ita expressum. 68. ff de condi et de mostra. et in l. si ita legatum. 6. 8. §. ibi si bolem. ff de lega. 1. l. de quorum Jurium. Re bide glosam in l. aliquando. ff. de condicio et de mostratio in

— bus

Sequit^r tex. in § legari
ibi cum quibus testi
factio.

intellige de factione passiva quasi velit dicere
tex. illi possunt legare quem possunt heredem
instituere de quo vide glo. in fi. et tex. in l. 4 so. § pars.

Sequit^r tex. in § incertis
hoc tit. nro.

probat tex. incertis personis olim legari non posse
idem in l. paulus § de rebus dubiis ff. in l. qui plures
ibi ff. de usu fructu legato. quod verum intelligas sive
si futurus eventus respiciat utilitatem testatoris
ut colliges ex isto tex. iuncto § sub certa in eodem. ubi
re mista certa demonstratione cognati non valet
relictum ei qui filiam testatoris uxorem duceret
ut late defendit socinus in l. quidam relegatum
in et ibi ff. de rebus dubiis nec obest tex. in d. l.
quidam relegatus ibi sive qui alius tres ponderat.
cum accursio ibi verbum illud sive quia ad alios
non extraneos sed amicos refferendum est. quod
est verissimum constat ex eodem tex. in verbis
vel aliquis ex amicis nec etiam oberit tex. in
l. si quis ita is eodem tit. de rebus dubiis idem in ibi
valet legatum quia persone de quibus ibi ante per
fectionem testamenti sunt facte certe nempe
tempore signationis.

limita tamen conclusionem hanc in relicto facto
universitati ut probat tex. in l. unica ff. de li
beris municipum et in l. cum senatus ff. de rebus
dubiis limita etiam in relicto ad pias causas
ut in l. id quod pauperibus et in l. nulli C. de epis.
et cleri.

in eodem tex. ibi quam incerta opinione.

quod si certa opinione legatum fiat non tamen constet
de qua persona testator senserit ut si titio amico leget
habeat quod plures amicos titius legatum valebit
sed difficultate probationis poterit impediri iuxta
tex. in l. duo sunt titii 30 ff. de testamentaria
tutela unde si quis probet testatorem de se sensisse
obtinebit ex l. falsa 33 post principium ff.
de condi. et demonstrationibus.

ad § sed nec huius
hoc tito nro.

ex his verbis clare patet q. licet constitutio ad quam Iustinianus refert non extet in legatum in certe personae factum hodie valebit q. etiam ostiliges ex §. ... ponit casum specialem et ita firmat regectum argumentum in contrarium l. nan quod. § fi. ff de ...

ad est in q. haec i incertitudo talis ee debet q. ex futuro eventu certa redatur ut tradunt dd. in d. l. quidam religatus et exempla tex. in d. § incertis § id nobis obstendunt

Sequitur tex. in § pos-
tumus hoc tito nro

ibi et antea poterat intelige de iure pretorio et sic constituamus diferentiam inter legata et institutiones legata n. ... de iure pretorio o ... in posthumo alieno relinquebatur ex tex. in § postumo ... et de hac materia vide costam in repetitione huius §

Sequitur tex. in § si q.
tito hoc nro

ibi cum de persona constat. probat tex. q. si constat de corpore error nominis non viciat idem probatur in l. si in nomine C de testamen. immo nullus alius error nocet ubi constat de persona ut ostiliges ex l. his verbis § fi ff de here institu. 48. et ex l. patronus 3. 4 § fi. et 2° ff de leg. 3. Ro. e. nan cum nomina ad cognoscendas res constituta sit ut fi. docet tex. in l. ad recognoscendas C. de ingenuis et manumissis necessaria non erunt ubi aliter de re constet arg. tex. in l. ja. § fi ff de dote prelegata. ad im q. si error inter veniat in nomine apelati bo ... arguitur stultitia legatum non valebit ut in l. 4 ff de legat.

Sequitur tex. in § huic
proxima tito hoc nro

Nota falsam demonstrationem legatum non viciare idem in l. demonstratio falsa 17 l. falsa demonstratio 33 cum l. sequenti

ff. de condi. et demostra. l. 20 tit. 9. par. 6. ratio e'
nan cum demonstratio nihil aliud sit quam signum
adiectum. ad maiorem declarationem si de persona cons
tat superflua erit demonstratio argo. tex. in d. l. s.
§. ffi ff. de dote prelegata quam conclusionem inteli
ge etiam si falsa demonstratio respitiat consangui
nitatem. ut aliqes exemplis. d. l. falsa. demons
tratio ~.

Neque obstat tex. in l. si pater. C. de here. instituen.
cum ibi demonstratio non adsit sed positio falsa opi
nione ductus testator ex pactu supposito legabit et
ideo comperta veritate legatum coruit ~.

2o intelige conclusionem hanc nisi demonstratio
fiat per verbum futuri temporis et puta. lego stiaum
qui meus erit quia illa verba pocius important condi
tionem ut in l. stiaum 6. ff. de lega. j. de casus tex. in
tellectu iuncta l. exeripuit 36 ff. de auro et argen. q.
legato vide cusacium in lib. 2o observationum. c. 39 ~.

sequitur tex. in § longe
magis hoc tit. nro.

a moiori ratiotinatur tex. noster dum probat. fal
sam causam. longe minus viciare legatum quam
falsa demonstratio idem in l. demonstratio 17. § quo
autem. ff. de condi. et demostra. et in l. 2ª tit. 9 par. 6.
Ratio e' nan causa. minus necessaria e'. cum. n. nemo
hereat. legato sine causa legari potest ut in l. cum
tale 71. § falsa. el. ff. de condi. et demostra. at non
sine aliqua demonstratione. quo fit ut falsa causa
adiecta. in dubio legatarius obtineat nisi heres de
contraria voluntate testatoris doceat. ut satis aliges
ex. d. §. falsa. at vero ubi falsa e' demonstratio ad
legatarium pertinet doceri rem ita certam ee. ut
illa nihil obsit quamvis falsa sit ut in nobis
res advertunt. obstat. tex. in l. fa. C. de falsa causa.
adiecta legato. ubi vides. falsam causam vitiare
legatum ubi solum constat a testatore ignoranti
expressam fuisse nisi dicas ideo ibi vitiare quia
causa cohaerebat. legato hunc. n. dicitur coherede
quo si ciset vera testator tenebatur facere quod fecit
ut declarat paulus in d. l. demonstratio § nuget

corneus in d. l. j.ª in ffi. ade causam nihil aliud dici quam id q. nos ad aliquid faciendum mouet de quo late tiraquell. de causa cesante in p.º hic autem dic a. causa que in preteritum tempus re-fertur agit Iustinian. si n. ad futurum tempus refferatur. tunc proprie dicetur modus. cui etiam dicitur hauere causam impulsibam. et finalem. quoties n. respicit utilitatem solius legatarij conti-nere causam impulsibam Iudicamus. ita ut ea deficiente legatum non deficiat ex. l. 2. §. ffi ubi glo. et omnes communiter adbertunt. ff. de donationi q. si testator uel aliauses terci utilitatem respiciat. tunc inducit causam. ffi ita q. si [illegible] causa deficiat legatum rebocabitur etiam ex. l. j.ª C. de donatio que sub modo. —

hinc q. in fferas berum intellectum ad tex. in l. si titio centum 7.º in p.º X.s sed si filio ff. de cond. et demostratio quam uis n. plerique putent centum de quo in illo X.s alumno relicta fuisse ut ali ge. ex paulo in mola. et alexandro in l. filius familias §. diui. el. 2.º ff. de legatis j.º cui intellectus inse berisimus. C. —

ad tex. uero in d. l. titio centum berius dicas cum ripa in d. §. diui n.º 43. centum ibi tam in j.ª q. in 2.ª p.e titio legata fuisse ideo autem in 2.ª p.e ne cessariam fuisse cautionem de fundo emendo et non alienando. q. Respicit utilitatem alumnij et

manifeste. n. sentit [illegible] ex ffeditibus. fundi illum alendum. fundum in ratitio emi oportere. et ita cum modus respitiat utilitatem terci inducit cau-sam ffi ex. s. d. —

adde tu q. licet modus respitiat causam ffi siti legatum rebocari non potest. cogetur legatarius in modum implere ut puta in liuertate relicta. Iusta terminos tex. in l. media. ff. de manumis. testamento. liuertas. n. que semel compe-tit rebocari non potest. ex. l. imperatores. co. de ffo. a a doctissimo domino liantiado don franco uila

Sequit᷑ tex. in §.
antenio explican
X. — dq. hoc termo. —

X:

prouat tex. serbo heredis iure legari non posse
et hoc e q. boluit tex. in l. seruis. C. de legatis
R̃o e nam cum ex Iuris principiis quod serbus ad
quirit dño. adquirit ut in §. item bobis T. per quas
personas nobis adquiritur iam heredibus sibi
ab eipso legari bidesetur q. in Iure non licet.
ut in l. plane 34 §. si de duobq. et in l. legatum
119. in §. 1°. ff. de lega. 1° neqz sibi ipsi debeat con
tra tex. in l. 2. ff de stipulatio ne ser boz —.

ex qua bera. Re. infers beram ee. doktrinam.
exsistimantium. q. si filio. unicus heres instituat
non potest fieri ei melioratio in 3. p.e. bonoz cu
ius res ille erit effectus nam si ualeret melio
ratio ualeret grauamen et binculum in ea
positum. iusta tex. in l. 27. tauris berius tn̄ e me
lioratiorem non ualere et per consequens nec ff.
grauamum Re di qua. T. et ita tenet palatigru
bius in dl. 27. n° 23. et Antonius gomez in l.
19. numero. 19. et cobar. lib. 1° bariar. c. 19 n° 3.

ade tn̄ q. de urbanitate heres legatum serbo re
lictum. debet soluere. ex tex. qui ita debet.
inteligi in l. penultima. §. de illo. C. de ne
cessariis serbis heredibq. instituendis

Sequit᷑ tex in §. ante
heredis hoc tto.

ibi ueluti cap. ac fundamentum —. bides. hic
que nam fuerit Ratio cur olim legata ante heredis
institutionem non ualerent. quo fit ut cum exereda
tio cap. sit ~~fundamenti~~ etiam testamenti ut oli
ges. ex l. inter cetera. ff. de liberis et posthumis
ante heredis institutionem recte fiebat ut docet.
tex. in l. 2. §. prius. ff. de bulgari in l. 1a. ff de
heredi instituen. hodie uero legata. in quacumqz
testamenti pte. facta. recte balent ex in ro tex.

ibi ut liceat. ex. l. ambiguitates. C. de testamen. ex. l. 15 tit. 18 par. 3. et ita brevis ordinem excriptura non servari in quo tamen resistit tex. in l. prolatam. C. de sententiis et interlocutio omnis iudic. nisi dicas ibi agi de ordine. Necessario quis enim omnes servari devel. nos de voluntario.

sequitur tex in §. post mortem hoc tit. primo.

ibi ad fidei commissorum similitudinem. — prout tex. quod liceat olim fidei commissa post mortem heredis valere ut in l. si fuerit. §. ff. de legatis. 3. legata tamen non valebant hodie vero valere docet noster tex. et tex. in l. unica. C ut actiones ab heredibus et contra heredes —.

adde tamen quod legata collata in tempus mortis ut puta lego cum morieris sicut hodie olim etiam firma erant cuiacius tinctio. tex. in l. heres meus 7 § ff. de condi. et demonstratio. Nec obstat noster tex. ibi item pridie si respondeas legatum hoc non nisi post mortem verificari posse cum incertus dies sit quis pridie mortis est antequam mors advenjat. sed rursus obstat tex. in l. libertas 17. ff de manumissis testamento. ubi vides libertatem relictam in ultimum vite spiritum non valere dicas. tamen eo casu voluntatem testatoris resistere libertati ut docet tex. in l. cum heres. 4. §. 1. ff de statu liberis et in l. fi ff de manumissis testamento. quod si obijcias voluntatem testatoris non attendi in his que impossibilia sunt ut prout tex. in l. reprehendenda. Xo illa. n. C. de institutionibus —.

tu responde quod licet plerique putent Xba in tam longum tempus. de quibus in d. l. cum heres. exponenda esse id est post centum annos quod est impossibile verius tamen est exponenda esse id est cum morietur. ut constat ex eodem tex. ibi dicit cum morietur et ita ibi nulla adest impossibilitas. quo fit ut merito voluntas testatoris attendatur cum nullam

Iuris principium repugnet —

sequitur tex. in § sti.
ibi antea legebatur

cum apud Iure consultos plurima extent respon
sa in quibus legata cum ad sechde pene relicta [va]
lida erant ut in l. 1 ff. de pe[n]nu legata et in
l. si penu. ff. qdo. dies legati cedant. in libr. stat.
2. 7. ff de cond. et demonstra. in l. 1 § si ita ff. item si ita ff.
ad l. falcidiam. necessario cum communi
respondendum e. Iustinia. hic mediam Iuris
prudentiam. scilicet. antiquam illam ante Ius.
stif. observationem improbasse —

ex qua vera interpretatione. vere sequitur hodie
valere legatum pene nomine relictum hoc casu
valere. nempe si heres filiam in matrimonium
filiam filio non collocaberis centum dare. licet ut
tex. noster refert olim non valere. sed et hodie
non levis insurgit dificultas ex l. titia. 134.
in p° ff de v. o. obliga. et in c. gemma de sponsa
libus. ubi vides neminem metu pene astringi pos
se ad matrimonium contrahendum. dicen
illum procedere quocies pena talis e. ob quam
visol verebitur. proprium patrimonium dimi
nueretur pene. n. libertas. matrimonii infrin
gi dicitur at uero in nostra. specie ideo valet.
dispositio qa. pena de qua. hic. solum respi
cit amissionem lucri cum heres centum illa.
ex hereditate. sibi obveniente. debeat solvere.
cuius amissionis lucri consideratio non habet
in Iure ut in l. si is cui 7°. § ° ff de furtis.
et in specie docet. tex. in l. 1. ibi non prius. C.
de institutionibus.

—. in eodem tex. ibi ex qa si ubi dicit —

dificultas huius tex. omnino cessavit siçum ar
guas qdo testator in penam aliquid turpe vel
impossibile Iubet. ut puta. si dicat testator si heres
meus capitolium abstanderit del ipocenta
veum qd e impossibile. vel titium interficiat qd e
turpe

et huius intellectum colliges etiam ex l. similis C. de his que pe nomine et latia. vide que exscripsisti circa istum tex. inst. impossibilis § de heredibus instituendis et sic similiter iste tit.

qui testamento tutores dari possunt.

Sequitur tit. quibus dari potest tutor testamento

collige quod non solum pater familias verum etiam filius familias poterit dari tutor in testamento. dificultas tamen ex eo insurgit quia filius familias apelatur is qui est sub patris potestate ut in l. nancibium ff de his qui sunt sui vel alieni iuris tex in § demutis et sic videbatur quod cum ipse sit sub alterius potestate per consequens nullum sub sua potestate havere potest arg. tex. in § item vobis inst. per quas. per. no adquirit et sic per consequens quod non possit esse tutor cum tutor sub sua potestate minorem havere debeat ut in § tamen tutela cum § sequenti § tit. proximo solutum erit autem quod tamen patria potestas nocere non potest specialiter ex eo quod in publicis oficis et causis quale est oficium tutoris ut probat tex. in § i de excusationibus tutorum filius familias pro patre familias habetur ut in l. nam et si tutor § ff. l. precedentis ad trebelianum et ita probat tex. in l. filius familias ff de his qui sunt sui vel alieni iuris et resolvit glo. in verbo filius familias amplius determinans quod si filius familias per se tutelam geserit seu administraverit tutelam si pater hinc consenserit in solidum teneat si non consenserit quatenus in peculio obligetur ex l. si filius familias ff de testamentaria tutela. sed videtur repugnare regula legis lutius las. de administratione tutorum ubi dicitur quod si pater consentiat filius tutor non tantum tenetur de peculio vel quatenus in rem versum est. et hec est communis resolutio quod tex. in d. l. si filius loquatur in tutore dativo et d. l. lucius in testamentario ut resolvunt saver. et angelus. hic. n. 4. glo. in l. f. verbo tutor in ff. C. quicumque et ibi bal. de. et paul. ratio autem diferentie inter § d. casus consistit quod in tutela dativa satis datio necessaria est ut probat tex. in § § de satis dationi quo casu pater potest compelli ad obligandum se pro filio ut in l. eius intercompelli § i de excusatione tutorum ff. unde mirum est non si ex facto consensu remaneat obligatus in solidum siquidem ad id compelli posset. in testamentaria cesat hec ratio cum in ea satis datio non sit necesaria ut in d. § i nec proinde compelli posit ad se obligandum sed ex tacito consensu re[...]

inx ca[...]

2ª conclusio e q. ser. 69. potest a domino tutor constitui in testamento. et consequitur tutelam et libertatem. idem probat tex. in l. quero §. lucius titius de testamentaria tutela. huic autem regule obstare videtur tex. in l. testamento alegata in glo. verbo directam in fi. cuius solutio non placet. confunditur n. ex §. furiosus. J. hoc tit. uera autem solutio e q. l. d. l. indistincte loquatur de qualibet testamenti factione simultanea sed ideo servus a domino tutor constitutus qr consequit libertatem et sic habet utramque testamenti factionem et sic datur ratio ad glo. hic quatenus operit d. l. in verbis ~

Sed adversus tex. hi dum probat in hoc casu directam libertatem competere obstat fortiter tex. in l. et si non adscriptam C. de fideicommissariis libertatibus ubi probatur in eo casu q. fideicommissariam libertatem competere, in qua dificultate plures asignant solutiones per glo. in d. l. contraria. quarum ultima solutio ponitur per glo. hi verbo directa in X.º vel dic. et eam sequitur montalbus in l. 7. tit.º 16. par. 6 ~. sed hec solutio tamquam continens adivinationem reficienda e. et ex eo qr quociens eror interbenit omnimodo vitiatur actus neque ullam consequitur libertatem sive tutelam ut probat hic tex. in fi. et in l. contraria et in l. si quis tutorem ff. de testamentaria tutela. et eodem modo tamquam divinatoria reficienda e solutio finalis glose in l. contraria ubi glo 3. soluit tex. illum ibi corrigi per nrum tex. quam opinionem secuntur. fr. eginarius. balduinus. et in ms. singerius et olomanus et costa. lib. 1º selectarum. c. 25. n. 34. pro qua solutione., ipse costa considerat. q. ad valorem fidei commissi verba non erant omnino necessaria de iure antiquo. sed voluntas conjecturata suficiebat. secus autem erat in legatis. ut probat tex. in l. penultima. ff. de lega. 1º l. cum proponebatur in fi. de lega. 2. ff. l. scevola. ad trebelianum. ff. l. 3. in §. fi. de adimendis legatis dicat cuiacius. in fracmentis ulpiani tit.º 2. unde cum in §. d. casu. et in l. et si non adscripta libertas competit ex voluntate conjecturata verbis deficientibus devebat competere per viam fideicommissi non directe. sed cum postea Justinia. equiparasset legata

fidei commissis ut in § sed nostra inst.a de legatis solvit Justinia. n. ut directam libertatem ansa quaerere per quemadmodum. si verbis expressa data fuisset sed curte hic intellectus. licet calorem habere videatur. nihil omnino. tum aperte confunditur ex eo quod falsum est dicere Justinia. n. dicens ibi introduxisse directam libertatem competere. non certe de Jure. sic libertas directa competere. videbatur ut aperte ab adita hereditate. probat Jure. consultus in l. quero § fin ff. de testamen tutela. ibi et liberum est. ab adita hereditate. at sic directe et ibi vindicari. quod verbum ad libertatem directam referendum est. probat tex. insi. in l. mulier § non est cogendum. ibi libertatem directam vindicari. ff. ad trebelianum. qua preteralia etultima. solutio redditur. per glo. in d. l. et si non ab scriptam quod hic tutor in testamento datus fuit et ideo directam consequitur. ibi vero in codicilis et sic fidei commissariam quae solutio licet in te bona videatur ex regula. tex. in § codicilis inst.a de codicilis tu tamquam. divinatoria ad l. contraria reficienda est. quod fit ut cujacius. et otomanus. n. ingenue fatentur. sed d. Jura. dificilem et indissolubilem antinomiam constituere. quod certe verissimum est. in quo autem ego existimo tunc servum consequi directam libertatem. tunc quod decisio n. Justiniani ex verbo obvior est. tum etiam quod hoc probari videtur. ex l. 7. tit.o 16 par. 6. ibi hazese libre.

Sequitur tex. in § servus.

~. explicandus. hoc termino ~

§ tex. n. quatenus probat servum alienum constitutum tutorem. pure non consequi libertatem neque tutelam. secus autem esset si constituatur cum liber erit facile namque puer constituitur tacite videtur constitutus. sub. conditione cum liber erit ut probat tex. in l. si hereditas. § fin. versi. quinimo. ff. de testa. tutela. et in hoc casu probat ibi Juris. consultus consecuturum libertatem et tutelam. § tex hic. in quo autem ut poste dificilimo. otomanus. n. emutatione. 4. asserit ingenue sed d. Jura. concordari non posse in qua dificultati non satis facit intellectus comani conari lib. 2. comentarior. c. 4. n.o 9. et relinquit cogitandum. silbester hic. n. 3. verior autem. solutio ea est. quam posuit glo. n. verbo inutiliter et in l. contraria. ubi cum bari.

sequitur. et alberic[us] in . l. si q[ui]s tutorem de testa-
mentaria tutela. et secundum . ff. baldu[in]us
in in singu[lar]i[bu]s et aliis ac[?] silicet q[uod] quatenus hic
tex[tus] inquit non valere . tutelam intelligatur
mero iure . et de rigore . q[ui]a confertur in temp[us]
ignabile silicet in tempus quo servus iste adhuc
servus remanet. et per consequens ignavilis ad
tutelam ex l. in servili . C. qui dare tutores possunt
at vero licet . hoc sit de rigore nihilominus
tamen petet libertatem fidei commissariam ex l.
et si non alter ipsam de fideicom[missariis] libertatibus
qu[ibu]s autem tutor datur . sub condicione
et qua hic cum conferatur in tempus abile sem-
per valet . tutela arg. legis in tempus . de heredibus
instituen. ff. pro qua solutione facit tex[tus] in §
furiosus hoc t[itul]o. et facit tex[tus] in l. qui tutelam
§ 1° de testamen[taria] tutela . junct[o] tex[tu] in l. et si non
alter ipsa 2 p[arte]. sed ego adverto q[uod] ex l. 7. t[itul]o 16
par[tida] 7. aperte capitur q[uod] nullo tempore confe-
rat datum libertatem . xcc tutelam —.

sequit[ur] tex[tus] in § furiosus
hoc t[itul]o [illegible]

Q[ui] tex[tus] ff. aperte facit ea regula que prova[?] q[uod] oc-
cies actus ab i[nitio] non valet . tractu temporis non con-
valescit ut in l. q[uod] ab initio ff. de re[gulis] iuris q[ua]m cum
tutela hic in persona furiosi vel minoris ab i[nitio] valere
non possit ut l. obstendam non debet convalescere
tractu temporis exceptis furiosus resipuerit vel mi-
nor major factus fuerit q[ui] tex[tus] hic . q[uod] autem ab i[nitio]
non valeat . exceo probari videtur q[ui]a tutores
debent gubernare personam . et bona minoris ut in
§ 7. et 2. de tutelis administratio autem bonorum
furiosis interdicta . ut in l. is cui bonis ab eo obliga-
tione ab i[nitio] tutore . non potest . et idem in minore pro
batur . arg[ument]o tex[tus] in c. in dicere . de etate et qua-
litate . huic difficultati dupliciter responditur. i[mo]
q[uod] hic fuerunt dati sub condicione . silicet quo
cies furiosus resipuerit vel minor maior factus
fuerit quo casu tutela valet ab i[nitio] exceo q[uod] collata
est in tempus abile ut aperte probat tex[tus] in l. si here
reditas § furiosus de testamen[taria] tutela —.
vel 2°. respondendum est q[uod] licet pure tutor consti-
tuatur ab ipsa l. subintelligitur datus sub condicione.

§ d. et ideo confertur. in tempus habile et sic sem per valet dispositio unde non obstat regula. d. legis q. ab initio neque adversus hanc solutionem fa cit ea regula. que habet. q. actus gestus cum fu rioso tempore furoris nominatur etiam si postea resipuerit ut in §. preterea. cum materia. que b9 non est per facere testamen. nam ea regula procedit quoties ab ipso furioso actus gestus est nos autem loquimur. quando ab alio cum ipso furioso.

Sequitur tex in § adcer
tum. tum. hoc tex.

contra tex tum. tutorem quatenus probat ad cer tum tempus et ex certo tempore et sub condictione dari posse facit. tutela. n. actus legitimus est sed ac tus legitimus non recipit diem neque condictionem. ut in. l. actus legitimi. de re. iuris. ff. q. tutela. non potest recipere diem uel condictionem neque satis facit si aliquis dixerit eos actus tantum modo non recipere diem. l. condictionem. qui ibi expresse numerantur prout tradit glo. ibi. nota ex relatiuo. qui positiuo sine copula. q. restringit semper ut tra dit bart. et ibi omnes ut. l. cum. in. ad senatus de legatis. § quem intellectum pluribus relatis sequitur re mynaldus. in §. item vobis n 61. l. § per quas per. nobis aquiritur. et corasius in l. §. n. 25 de serbitutibus. nam certe licet hic intellectus verus sit aduc durat contrarium cum tutela ibi enumeretur unde diversas solutiones assignant scribentes quarum prima est quam posuit fricalus dialogo. 33 in fi dicens q. hic. in tex. loquo tur ex parte. dantis et sic quod quilibet possit dare tutorem sub condictione. tex vero contrario loquatur ex parte. tutoris acceptantis. que solu tio ex ipso tex con funditur in. l. contrario ibi. tutoris datio et sic inuit tutorem dari non posse sub condictione et regicitur ex l. u... § sub condictione. ff. de tutelis uerum pre responsio aperte con funditur ex d. l. actus legi timi ibi tutoris datio ubi ex parte dantis obster dit tutela ... non recipere diem nec condi tionem et sic neminem tutorem dari posse q.d. modo contra tex. in. qua propter in hoc ar hec est verior et com munior. solutio

ex ipso tex. con funditur; ut frictex loquatur in tutela. testamentaria. uel autem contraria. in datiua. que solutio aperte comprobatur. ex l. mutis §. sub conditione. ff. de tutelis etiam tenuere glo. ff. Xbo posse et in l. contraria Xbo datio et in l. tutor 3. in glo. j.a ff. de tes tamentaria tutela. ubi idem tenet bart. et al bericus tenent etiam ti fauer angelo christoforus silbester et platea. et ee. communem intelligen tiam testatur mainerio in d. l. actus legitimi n° 2 j et belonus n° 16. lib. j. c. 2 j. dificultas autem solum consistit in asignando diferentie Rem. quam ti suarez fauer constituit in eo qr tu tele datio e quidam actus iuditialis actus autem iuditialis sub conditione celebrari non potest et si celebretur e nullius momenti ex l. non quamadmodum de iudiciis ff. unde idem ti concurrit e. quotiens tutor a iudice datur hec autem Ro cesat in tutela. testamentaria cum non sit actus iuditialis et hanc. Rem sequitur coraso in l. serbitutes 3. n° 8. de serbitutibus. que exco reprehendi deuet. qr sententia. principalis actus iuditialis e. et tn lata sub conditione te netur ut in l. 2. §. bidum ff quando apelandum. sit quo ex hac Re tutela data. sub conditione a iudice deberet ualere qr e contra tex. in d. l. actus et in d. §. sub conditione. et con funditur exco qr. datio tutoris non e actus iuditialis neque pendet ex iurisdictione ut probat tex in d. l. mutis. §. tutoris datio —.

aliam. Rem. asignat cuiacius in l. 2. de excusatio nibus. tutorum bidelicet qr. ex l. 12 tabularum hoc patri permitebatur ut in l. Xbis legis de Xborum signifi que permisio in iudice non reperitur. sed certe hec Re tamquam continens idem quod dictum omnino re gicienda e. quapropter dicendum censeo quod idem hoc in patre statuitur. qr. alias si tutor ab eo esset datus sub conditione non ualere et per consequens detraheretur. aliquid potestati patris. cum quando incipit constare de in balliditate. pater iam sit mortuus et sic non possit iterum tutorem dare et exco etiam posset incommodum inferri mi nori excluso tutore testamentario. qui berisimi liter

obtimus fuit apatre dilectis. que R°
cesat in tutore datiuo. x eqs detrahitur
aliquid potestati judicis cum iter cum possit
alium eligere. x eqs hoc e incombe
niens imo maximum commodum mino
ris cumticius Iudex properauit ad pres
tandum alium tutorem. excluso conditio
nali et hanc R̄m ad subare videtur bart.
in d. § sub condicione et ibi albericus cagnolo
in l. actus legitimi n° 15 et ibi mainerius
n° 21 de re iuris ~.

2. conclusio certe rei uel cause tutor dari non
potest. idem probat tex. in l. cessarunt ff de tu
telis et l. 1. in ff tt° 16 par. 6 sed ad versus
hunc tex. obstat tex. in p° T de curatoribus
ubi dari potest. certe rei uel cause facilis in
e solutio cum tex. ille loquatur in curatore nos
ter autem tex. in tutore et R° diferentie
ex hoc tex. colligit quod tutor persone datur unde
cum persona e indivisibilis tutela e eiusdem nature
curator autem cum detur bonis ut in d. § probat
et bona recipiant diuisionem poterit dari cer
tis rebus. T. d. non obstat tex. in l. si tm. tutor datus
tamen tutela. et in l. cum in una §1° de apelationibus
neqs ad tex in d. l. si tm. satis facit solutio alio
t. assignata. dumdixit tex illum loqui certe
dat universitati bonorum tex noster certe dat
certe rei nam hec responsio confundit ex tex tunc
quod persone intellectu. prout quaproter
dicendum censeo de iuris rigore dari prop
etiam ad universitatem bonorum consistentium in
aliqua prouincia. ex R° hic assignata. valeat
tn de consuetudine et ex quadam equitate
et ita loquitur l. contraria. si ponderes ea verba
hoc iure utimur. et ea verba utilis e datio
manachio utilis apelat que 5 juris rigorem ex
aliqua equitate concedetur prout constat ex l. penul.
C. ad exibendum. et in l. pater pro filia. C de pactis
combentis unde cum hec equitas scripta sit
deuet preferri rigori ex l. placuit. C. de judicis
ex quo inferetur quod cum hodie quelibet ciuitas
constituat prouinciam. iusta glo. in l. fin. verbo
i. dest C. de longi tempore prescrip. recepta in jaso
in l. si fidei. iussor § qui ne. cesarea n° 7. et qui iuri
cogant quod hodie poterit dari tutor rebus existentibus
in qua ciuitate de pasta esse parata. ad l. cum in
responde cum in

adbertendum e inprimis tex. in illis verbis filiabus vel filiis cum verbis segq. ita e inteligendum. ut singula singulis referantur non alias dicitur incombeniens q. filie apelatione postuma comprehendatur et sic q. femine dum concipiat masculinum. o iura aligata. hic ingl° verbo seq. sed adbersus tex quatenus prouat filie apelatione postumum contineri obstat regula. tex in l. quis filiabus de lega. j. ubi non aliter continetur nisi appareat ex alig coniectura etidem prouat tex. in l. qui 4. § ff. eodem tit. berum in hoc ar. berissima e solutio qm posuit glo in d l. qui filiabus qui ibi loquitur in legatis hic in tutelis qm solutio sequitur bart ibi n 4. paulus n 3. alexander n 2. crisforj. elsagom n Ro diferentie ponit per bart. qr in tutelis agitur de commodo minoris uel postume et non agitur de incommodo alicuius unde non e incombeniens si fiat hec extensio in legatis autem licet tractetur de commodo postume nihilominus tn ex sd. extensione sequeret incommodum heredi qui maiorem sumam prestaret. et ideo cum semper testator indubio bideat grauare heredem in minori suma. uel quantitate. iusta l. si ita qit ab scriptum de lega j. ff. in ff i ideo non fuit extensio sed hec Ro reprehenditur per paulum. et alexandrum ubi s. qr in tutelis tractatur incommodum alicuius silicet agnati qui per benturus erat. ad tutelam. preterea qr hec Ro in legatis cesat. si omnibus una suma relinquat unde cum d l. qui filiabus. indistincte loquatur non potest restringi ad casum quem. bart ponit quo cuique certa suma relinquitur bero autem Ro e quam posuere. glo. alexander et paulus ubi s. silicet q. tutela datur Re filio ac hominis que charitas contraxit in postuma legatum Re afectionis. seu amoris que monita repetitur circa postumam sicut erga. filiam circa. glo n verbo qr quatenus prouat. uel mouet eam qm. utrumsub masculino comprehendat femenina distinguendum e q. materia aut e fabo rabilis et semper continetur et ita deuet inteligi. l. j. de verbo signi aut e materia odiosa et tunc sub distinguitur qr siodium e irrationale non comprehenditur et ita loquitur. l. j. § sed et si in certa. ff de alientia inpo mittendo aut e rationale et tunc comprehenditur. et ita deuet inteligi. l. siqs in tantam c. unde ui sita glo ibi ijo ex tex in l. siqs i de ss de iuris omni iud. uos iam e regu. posuit bart. et alucuntur seribentes eam ibi et paulus in l. j. de verbo

signi

2º colligitur si quis dederit tutorem filiis nepotibus dixisse non videtur. idem probat tex in l. q. si nepotibus ff de testa tutela et sic colligitur ex filiorum apelatione nepotes minime comprehendi adversus quam regulam obstant. quamplurima. regula. precipue tex in l. filii apelatione ff de V. S. junta. l. liberorum eodem titulo in l. justa eadem et d. l. liberorum § sed et quis papinius eodem in l. filium ff ad macedonianum in l. senotus consultus deripitu nuntiarum huic difficultati larg assignantur solutiones per glo. in d. l. filii quarum precipua e quam precipue ultimo loco posuit si licet ibi idem fili apelatione nepotes compre hendi redditur dura separatio filiorum et parentis quam solutio bart sequitur intelligendo eam justa d. sed hec q papinianus. et alciatus secuntur lib. 4 paradoxorum. c. 14 verum hec solutio aperte con funditur ex omnibus. aliis juribus. § citatis hunc quae indistinte locuntur hunc etiam quae non redditur dura separatio filiorum ~

circuitionibus et ambagibus glosarum relictis ve ra solutio huius tex. sit prout gls in d. l. justa. constituit regulam nostro §. contrariam silicet apelatione filiorum semper nepotes compre hendi et ita loquantur contraria nostr. autem tex procedat in casu spetiali in quo loquitur et eodem modo tex. in l. q. si nepo tes de testa tutela Rº autem diferentie porri perbatt. qui eamdem opinionem sequitur prout refert jasom apelans commun. in l. filius § si filius vel nepos n.º 23 de liberis et posthumis quae liberis favorabilis e ex preceden tutela ex sa. pupilli favorabilis et sic tutorum onerosa et odiosa censetur. unde non hodie dum est vulgata regula. hodie lo in 6. que Rº non militat in aliis casibus hec solutio sit aperte intueamur cur ex istis §. qui non haud fundamen improprie significa et im modo loquendi quae patet dum propriis regu. genera. diciens aliter n. filique curri generali sit ad omnes casus ed o tenda. justa regu legis ff. de penul. et ssiss defuet fae. ignorantie. unde tene quae regula libera etc. et generalis ut filiorum apelatione nepotes non comprehendentur q. colligitur ex in d. l. filii in ultima opinio sequitur a. 4 paradoxorum. c. 14

in ultimis voluntat. locum habet et non quam dedit nisi propter duram separationem filiorum et haberi intelligit d. § sed verum et papiarius alcheritum in odio sed rarius locut propositio legalis communis in d. l. post in qua filialiter prae summ. et camr quod absolute hec ariis volus loquendi ex. quae at ex neque dum ex verorum § qui in casibus de dig. 3. ff. finis

S. dlis. eruditissimus. sequitur dificilis et ele
gans tt. per quas.
personas nobis ad.
quiritur. obligatio

ad inteligenciam huius tt premitte q. qd. qd.
serbus. adquirit adquirit dno. ut in inst. j. § de sti
pulatio. serbor. etiam bidisti filius etiam familias
qd qd adquirebat adquirebat patri ut in l. patre.
furioso in fi ff. de is qui sunt sui uel alieni Juris in
l. placet. ff. de adqui hereditate in l. j. ff. si qs a pa
rente fuerit manumissus. hoc premisso colligitur
lex. diferentiam inter adquisitionem que fit nobis
per serbos. uel que per filios fit qui in patestate habent
serbus. n. adquirit nobis quo ad usum fructum.
et proprietatem nihil remaneat apud eum filii uero mi. ex consti
tutione noba tradita a justiniano in §. j. §
per quas o uerso nouit adquirit et in. l. cum oportet
tet uno C. de bonis que liberis adquirunt
nobis usumfructum apud eos tamen remanet pro
prietas. hoc tamen de nobis constituit justinianus.
in bonis adbenticiis profecticia. n. sicut olim ita
etiam hodie in totum adquirunt patri quo
ad usum fructum et quo ad proprietatem ut.
in d. l. cum oportet et in d. §. j. et aprobauit. l.
5. et l. 7. tt. 17. par. 4

bona autem adbenticia dicuntur adquisita
ex laboribus. uel industria uel fortuna.
ipsius. filii ut in d. l. cum oportet et in d. §. j. et
in d. l. 5. partite

profectitia. n. dicuntur que. probeniunt filio ex
sustancia. uel ex re. paterna. ut in d. Juribus.
uel que probeniunt filiis ocasione uel contem
platione. patris ut in d. § j. ibi qr ex patris ocasione.
profectum est. sed. qr. ille tex. potest refferri ad.
adquisita. et solet ille tex. refferri ad. ocasione
porbenientem ex rebus. patris hoc confirma.
ex regula obserbata apud Juris consultos. idem
e aliquid. aquiri ex re ma. uel ex contempla
tione. ipsa. ut in. l. adjto in fi ff. de adqui heredi.
in. l. sed et si plures. § in arogato. in fi ff de bulgari
et pupilari

in l. sed et si quis in p.° 26 in ord. ff de usu fruct. adque ita quenadmodum quis filius adquirit ex re paterna. dicit peculium profecticium ita etiam quod contemplatione patris intelige tamen quando contemplatio patris fuit causa immediata. causa enim immediato more considerada ut probat tex. in l. socium qui §. si ff. pro socio. et ex illo tex. istam conclusionem notauit Bart. in l. sed si plures §. in arrogato, ff de bulgaris et pupilaris

se quitur tex. in §. 1.° explicandus hoc modo.

ibi acquiritur nobis sed tunc ex duabus causis idem probat tex. in l. aquiritur. 10 et l. liuer homo 10 l. qui bona fide 23. ff de adquirendo rerum dominio et §. de his et §. idem placet. insta per quas personas nobis acquiritur obligatio Rem dubitandi colligitur ex tex. in verbis in bictis ff de adquirendo rerum dominio et l. si in p.° et l. siue mihi de ex stipulatione serborum ex tex. in §. item bobis insta per quas personas ex tex. in p.° in hoc tit.° quod quidquid aquirit serbus aquirit domino proprietatis Ratio dicidendi desumitur ex tex. in l. qui sciet 25. §. bone fidei emptor. ff de usuris quamsunt solus bonis homanis. tit. Neque obstat Ratio dubitandi quia procedit in serbo proprio noster uero tex in seruo alieno uel homine liuero bona fide posseso

ad tex. in p.°

ibi uel omisis tribus. intelige tex. glo. ffinalem. tit. dicas quod hunc tex procedere in operis prestitis in re seu fundo usufructuarii. secus uero si aliunde prestentur quia tunc temporis serbus usurarius aquirit eas domino proprietatis per tex. in l. per serbum in p.° ff de usu et abitatione qui intellectus inter pre. d. Iura comunis angelo tit. ele. um secuntur magis communiter. adde hic

~. sequitur tex. in §. si ~

6. pro dominica parte idem probat in l. comunis serbus de adquirendo rerum dominio et in l. serbus comunis et de stipulatione serborum et in §. serbus comunis de stipulatione serborum quem tex intelige ex mente glo. fi. quando serbus comunis stipulatur per sua nomina ~~propria~~ apellatiba. secus quando per nomina propria qui tunc aquirit pro birili parte ut in l. si comunis serbus de stipulatione serborum

et tex in l. quotiens sunt tex in l. non numquam ff ad trebelia. et facit quod notat glo. in l. ja. C. de im puberum et aliis substitutionibus in § et si ex disparibus sponsis verbo insta de vulgari et pupilari at ratio diversitatis ade est quia quando servus alicuius estipulatur per nomina apelativa censetur habere consideratio nem ad ptes dominicas cum de dominis fecerit mentionem secus vero quando per nomina propria proqua ratione facit tex in l. cum aliqui quis. C. de iure deliberan. sed si servus communis estipulatur per nomina propria et apelativa simul tunc est valde perpiciendum que precedant nomina nam si precedunt nomina propria censetur sti pulari pro virili parte si vero precedunt nomina apelativa et secundo propria censetur stipulari pro parte dominica ut probat tex in l. si communis servus. § 7. ff de stipulatione servorum qui tex non est alius [illegible] in modum ibi n §.

is sequitur versus quibus mo dis tollitur obligatio

ibi omnis obligatio sive sit civilis tantum pro ut est obligatio literarum de qua loquitur tex in § unico de literarum obligatione sive sit naturalis tantum prout est illa que oritur ex pacto nudo sive sit civilis et naturalis simul prout est ea que oritur ex contractu consensu celebrato et a iure civili aprobato prout est contractus estipulatio nis quam declarationem tenet glo. ff. verbo omnis et intelligas etiam si obligatio pro veniat ex causa criminali ex mente eiusdem glose ff. cuius glose opinio est intelligenda respectu pene que aplicatur parti lese secus vero respectu pene que aplicatur rei publice et ratione colligitur ex l. ius publicum. ff. de pactis

~. in tex. ibi solutione si licet ~ :

~ legitima atque iusta ~

secus vero ilegitima. dicitur autem solutio ... iusta tribus modis primo ex parte solventis ut si fiat a pupilo tex in l. non omnis 19. ff. si pupilus. ff. si certum petat tex in § ff. insta quibus alie licet vel non. 2o. ex parte eius cui solvitur ut

si fiat

prodigo · furioso uel pupilo sine tutoris auctoritate
et iudicis decreto tex · in · l · ait pretor · 7 · § permittitur · ff de minoribus · tex · in · l · pupilo 19 · ff de solutionibus
tex in · l · sancimus · C · de administratione tutorum
tex in § penultimo instituta quibus alie licet uel non
et concordat tex · in · l · 4 tit° 14 par · 5 ~ ·

3° · modo si in re soluta deficiat aliquod ius uel
si res deterior redatur tex · in · l · si rem meam ff de solutionibus
ff de solutionibus iuncto tex · in · l · 3 · § si re data ff commodati
ex quibus cesant omnes dificultates positi
per glosam · in · verbo omnis ~ ·

~ · in tex · ibi consenciente ~ ·

idem probat tex · in · l · manifesti 17 C · de solutionibus
secus uero in bicto et contradicente creditore
tex · in · l · 2ª § mutui datio ff si certum petatur
tex · in · l · cum a quo 16 · C · de solutionibus tex in
l · 3 · tit° 14 par · 5 · quam declarationem limitauit
10 modis per plateam · in · n° 3 · et 20 modis · per
Jasonem in d · l · 2 § mutui datio n° 8 · ff si certum petatur

~ in tex ibi uel inbito eo · ~ ·

idem probat tex · in · l · solbendo 41ª · l · si stipulatum
8 · § · fin · ff de nouationibus · l · solutionem · 29 · § fin
uere § 3 · ff de solutionibus · tex · in · l · 3 · tit° 14 par · 5 ·
Ratio in dubitandi colige ex mente glose in · verbo solutio ex · l · in bicto · ff de regulis iuris Ratio in decidendi
sumitur ex tex · in d · l · solbendo · bidelicet quia tam ciuilis quam naturalis dicta bidelicet quem
- posse facere meliorem alterius · licet nondum ignorantem nec obstat Ratio dubitandi nam ex
his duobus intellectibus asignatis per glo · in · verbo solutio poteris respondere. cum · bart · in d · l · solbendo n° 1 · quod pre d · Ratio dubitandi procedat quando
beneficium respicit commodum contradicentis
- secus uero si respiciat nedum commodum contradicentis se de etiam alterius · ut in pro tex quem intellectum insequitur angelus · in n° 3 · ex quo intellectu infertur singularis Ratio decidendi ad · l · non tantum de apelatione ff · silicet ut Ratio illius tex sit
~~silicet~~ quia beneficium apelationis non solum
respiciebat commodum contradicentis se de etiam

com modum ipsiq. reipublice qm rei publice interest ut homines conser bentur. Justa tex. in l. cum Ro §. penultimo. ff de bonis dalibratq. quem tex. commendat antonq. gomez in suo tomo de delictis. c. 13 n° 3j.

E tn ad bertendum q solbenti imbicto et contradicente debitore non compet acto negotioq. ges toq. quam opinio probat tex. in l. sic ex duobq. de negotiis gestis ff. tex in l. si pro te. ff mandati tex in l. fi. C. de negotiis gestis et tenet glo. in l. si sil haim. §. fi. ff de nobatio et glo. in §. [illegible] j°. insta de obliga. que ex qua contractu. et ita e tenendum repro bata glo. fi. in d. l. solbendo. de negotiis gestis ff.

in tex. ibi item si reus

ex quo colige. q solutione facta per reum li beratur fideiussor idem probat tex. in l. in om nibq. 43. de solutio ff. cuius rei Ro e. qm subla ta obligatione principali censetur sublate accesiones ut probat. tex. in l. cum principalis ff de re. Juris et in regula accesorium. de re. Juris lib. 6 inde provenit q exceptio competens reo princi pali competit reo fideiussorii probat tex in l. spersonam. 37. ff de fideiussoribq. q intelige qdo exceptio cohiret rei secus uero si cohiereat persona. ut probat tex. in l. exceptiones. 7. ff. de ~~[illegible]~~ exceptionibq.

sequitur tex in §. j.
huc tto. mo.

ex hoc tex. nota. q acceptilatione tolitur verbo obligatio tantum non uero reliquae obligationes nisi prius in aquilianam stipulationem deducantur item dubitare obligas ex eo. q aceptilatio habent locu so lutionis ut probat tex. in l. penul. ff de solutionibq. tex in l. in diem et l. sic ex pluribq. ff de aceptilationibus sed solutione. e ius quo dibetur tolitur omnis obligatio quomodo cumque contracta seu celebrata ut constat ex tex. s hoc tto. in p° ubi notaui Ro autem decidendi ad nam conclusionem tn sumitur ex tex. nro in verbis consentaneum et in l. nihil tam na turale ff de re Juris quem tex notauit glo. ti

Verbo consentaneum ex qua Re decidendi inferens quod solum verbi obligatio verbis celebrata tolli fuit per acceptilationem non tamen aliae obligationes modo proveniant a jure civili modo a jure gentium quam opinionem tenet glo. in verbo ceter. et tamen dubium multum acceptilatio inutilis valeat saltem in vim pacti nudi in quo casu est distinguendum nam aut acceptilatio peccabit in materia et tunc temporis valet in vim pacti nudi quam opinionem provat tex. in l. si unum §. si acceptilatio ff. de pactis et tex. in l. cum emptor. §. ff. de rescindenda venditione tex. in l. si acceptilatum. 19. ff. de acceptilatione aut vero acceptilatio peccavit in formam et tunc non valet etiam in vim pacti nudi quam opinionem probat tex. in l. an inutilis. 2m literam Legatibam. ff. de acceptilationibus quam resolutionem tenet glo. in l. d. si unum. §. si acceptilatio et ibi communiter dd. maxime Joannes Horosius et tenet glo. in d. l. an inutilis et glo. in verbo ceter. cuius rei Ro est quia de fectus formae inducit consensus defectum ut constat ex tex. in d. l. an inutilis et probat tex. in l. 1a. §. eum qui ff. de constituta pecunia quam Rem tradit solus bal. dus in d. l. si unum. §. si acceptilatio quae Ro videtur tenenda omissa Re Joannis faver. ibi n.o 1

Nec obstat Ro dubitandi quia procedit in vera et reali solutione inter venit tex in fictione ficta et imaginaria

Sequitur tex. in §. ultimo.

hoc pro vero in textibus

ibi tollitur obligatio sive sit causata a jure civili sive a jure gentium ut provat tex. in l. 2 ff. de novationibus. Nec obstat quod novatio ex jure civili et sic videtur quod non possit tollere obligationem jure gentium ex tex. quia §. nam est dicendum quod licet obligatio civilis non possit radicitus tollere obligationem juris gentium potuerit tamen eas transfundere in aliam speciem et hoc facit novatio quae resolutio colligitur ex bart. in l. 2. n.o 5. ff. de novatione quam sequitur porcius ibi n.o 8. ex quibus infertur Rem ad ea quae notauimus in §. proximo. quod ideo

obligationes iure gentium non tollunt per acceptilationem quia acceptilatio est iuris civilis et per ea tolluntur obligationes radicitus

Nec etiam obstat dici quod per novationem perimitur in totum obligatio precedens ut constat ex tex. in l. 1. ff de novatio et ex tex. in §. hoc penulti[mo] nam est respondendum quod hoc intelligitur respectu qualitatis seu speciei non vero respectu substantie nam per probationem nusquam tollitur substantia debiti ut ex hoc tex. faciliter colligitur etc.

[signature]

jnis ~~[illegible]~~ Soci doctoris etc.

a prudentissimo. Solis. [illegible]
et compendiose.

Laus Deo.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sequitur [illegible] de actio
institutis

ultra quamplures divisiones actionum quas posuit glo. inst. preterea in eodem [illegible] bulgaris illa est que naturales a datibus distinguit est n. naturalis actio que materiam habet preexistentem ex qua oriatur dativa que tali materia caret sed ex quadam equitate datur. l. juris gentium [illegible] et ideo ff de pactis quem illi extollit bart. [illegible] idem bart. in l. 1. ff de actio et obligatio est recepta tradit. [illegible] plures quos refert [illegible] in l. naturalis ff ad [illegible] ff de pres [illegible] Jason in ff rursus n° 79 in eodem et [illegible] ib. [illegible] respons. 4. c. 5. [illegible] rubrica n° 249. ff de [illegible] l. [illegible] actionum ff de pres [illegible] et l. cum mota. C. de transactioni. l. 3. ff com modati [illegible] que apud [illegible]. C. in beniuntur. [illegible] [illegible] dicitur [illegible] actio datur et nascitur monitione vero in bestigatione huius articuli nullum fructum consis tere tenebat cuiacus in d. l. juris gentium n° 25 et d. l. cum mota. [illegible] videns magnam in praxi utilitatem [illegible] q. actiones dative ad heredes non possunt tran sire sicut native [illegible] mitat naturam vel regulam legis [illegible] C. actiones ab heredibus et ita [illegible] glo. l. cum precario ff de precario [illegible] non transit [illegible] singulariter apelat angelus extollit Jason d. l. Juris gentium n° 5 et [illegible] ubi [illegible] n° 15. sed quam quam ita hec recepta sint verius tamen est sine dubio eam actionum diferentiam comenticiam esse reficiendam [illegible] [illegible] [illegible] fulgosius in d. l. cum mota n° 13 et [illegible] actiones nativas dici debere cum sine preexistenti ma teria et justa causa non dentur nec oriantur [illegible] l. 1. ff de act. et obligatio. l. sive et [illegible] ff [illegible] [illegible] probant [illegible] et alciatus in d. l. cum mota et late for tunius d. [illegible] et ideo n° 6 et alciat. lib. 2 parer. [illegible] c. 10 duarenus [illegible] actionem [illegible] pagina 14 [illegible]

secundum eterior liti. conbiricitur nam actio prescriptis verbis natiboclicitur indicto §. et ideo at ibi in clarendo citur l. 2. §. quoties ff. de estimatoria. §. 1. de locato.

unde tam frequens loquendi modus quo passim leges debent dari et nasci actionem non obstante diferentiam aliquam. sed illud est quod in prior olim cuius officium est jus non judicare sed jus dicare sive negocium litigantibus propositum est formam legis litis componere vel judici cui ad judicandum dabatur prescribebatur modus et forma qualiter judicare deberet. a quo nullo modo recedere poterat. sicut ad bonum intellectum legis 1. ff. de juris omnium judicium cx l. 1. ff. de jure deliberandi et l. si filius qui patri ff. de bulgari et ad textum non intellectum in l. penultima. ff. de confesis tradit duarenus d. § et 1 leo et gobeari d. l. 1. de juris dictione omnium judicum et costanus questionum juris c. 20 et nullo relato portes philium covarrubias regula possessor 2 p. § 6. n. 4. et ita sicut preter judicium dabat. ita et actiones formulas concedebat quibus in judicio agere possint nominatas et alias ubi erant prescripte innominatas. silicet prescriptis verbis. et in factum. secundum verba contractus et conbentiones.

et hac de causa inteliges plura jura que alias inteligi non potenunt. silicet l. si hominem. § eligo ter ibi stipulatione ff. de damno infecto l. si de pocuranda. in fine. ff. de prescriptis verbis l. eligantius §. si cum lege sequenti ff. de dolo. nec infectus ille quem doctores considerabant. berum est non enim erat aut. traris initio negari potest. multum.

q3 ledebatur. generalis regula d. l. 1. C. ut omnes actiones et secundum doctores. qz. C. ex ipressis. in l. quocies. C. de donationibus que sub modo. ubi actio quam ex donatore traditione datur, debere datibus cum sola equitate detur. ad heredes transit ut ex ea notarunt multi per costam relatis de patruo et nepote filio z.

rursus qz omnes utiles actiones sunt datibus ergo. in l. ex legato nominis C. delegatis dicit commune missuciny. in l. certi condictio n.o 7. ff si certum petatur. et tn dis actio utilis transit ad heredes qz eiusdem effectus e. sicut directa. l. actio ff de negociis gestis et sic. quod actiones datibus siquecsent transirent. ad heredes tenet fortunius in d. §. et idem. ds 2o. infero. et orociq. n.o 7. et dicit communem. ibi emilius. n.o 30 tenet cobar. in regula possessor 3 pe. §1. n.o 4. et mauricius. de in integrum restitutione. c. 8.

unde intellige. q omnes actiones Juris civilis sunt. § sed iste quidem. T eodem. glossa in l. ex hoc. Jure. verbo obligationis ff. de Justitia. et Jure. et § non autem. verbo ipso Jure. instituta de perpetuis et temporalibus. actionibus. dixit communem Jason. in principio T eodem. n.o 39. et ibi gomecius. n.o 32. hurosius. in d. l. ex hoc Jure. n.o 66.

effectus quod inter patrem. et filium. vel inter filios eiusdem. potestatis dari non potest obligatio ut probatur. in l. frater a fratre ff de condictione indebiti. l. lis nulla. ff de Judiciis de Judiciis

ctominjno cabe. acnonow in lib. 1 comentariis 4 Juris c. 6 nº 14 quam esse de Jure gentium c̃firmabat.

X.

Nec contrarium. prouat tex. in l. si tibi mandabero 22 ff. his cuius bona. ff mandati juli deportatus. querere potest actionem. qui in capax e cor. quia sunt de Jure. ciuili in l. quidam sunt. ff de penis nan respondendum e quod Jure consultus. ibi non loquitur. in deportato. sed in eo cuius bona sunt. confiscata. qui de nouo. adquirere potest. ut probatur. in l. certa forma. C. de Jure. fisci lib. 10.

unde hec omnia. si licat. que in hoc titulo. continentur. recte. perpende. ut utilitatem. exigas. ex omnibus. his siquidem. studium. dignitatem et rerum fastigia. hominibus. conciliat.

Bernal diaz joris

[signature]

ad glo. R.a ibi respondeo licet sit numerus singularis

textus quia singularitas sepe sepius resolvitur in pluralitatem l. ex duobus. in pr. ff de vulgari late Cobarr. alius loco 97 unde pater qui ex l. 1 statutum potest meliorare unum ex filiis ... duos l. plures meliorare ut sapientes advertit et sequitur in l. unum ex familia. ff de leg. 2 ... fundum n. 156 de lega. 2o ... et si qui ... facultatem faciendi maioratum uni ex filiis poterit duobus facere. grego. in l. 2. verbo ... H.o 15 par. 6 et eodem modo pluralitas resolvitur aliquando in singularitatem in falsa demonstratione ff ... ff de ... et demonstra. quod conducit ad l. si unquam. C. de revocan. donatio. ut late per tiraquellum ibi verbo suscepserit filios n. 243 in pr. huius tituli

ad principium ibi actione

plures significationes huius verbi ultra ad ... in suo dictionario in l. edicta. C. de edendo et ... budeus in l. 4. C. de adoptio. et inter alia plura significata ponitur pro facultate experiundi in sua actione ad id quod debitum est l. nihil aliud est actio ff de ... et ideo sic appellatur quia per eam reus et actores ad iudicium agimus ut hic ... ait et probat l. 1. ff de eo quod certo loco et ... si pupilli ... dicam. ff de nego. gestis ita balduin. hic n. 8 et ... n. 217 et mainus lib. 1 actionum c. 2o ... quia facultas eodem modo datur ex actione utili sicut ex actione directa cum utilis actio eamdem habeat naturam sicut directa. ut in l. actio ff de nego. gestis et ideo quia utiles que directe actiones sint opere pretium erit videre et pro perfecta resolutione dic quod olim ex contractibus qui nominati erant et determinati prout est emptio locatio et similes, certe et determinate erant actiones habentes suas formulas discriptas in albo pretoris

l. 7. ff de iu. omni. iudi. l. i et l. ffi C. de interdictis l. i
verb. i. ff si mensor falsum modum dixerit neque ali
ud docere Bulkul piarum in l. i. § cum quoque ff de
edendo. ibi qui producit ad bersarium suum ad ali
um cuius per alsarum verba dd non intelligebant
et ex eo lancinabantur quia litera corrupta erat quia
loco dictionis album legi debet album ut sit sen
sus litere qui satis edit actionem qui producit ad
bersarium suum ad album pretoris ubi erant
scripte actiones ubi demonstrat qua actione acti
rus esset ut ipse videat adire an contendere de
beat et ita legitur in pandectis florentinis ut cum
politiano legit costa in memorialibus verbo edere
brisonius et hotman de verbis iuris verbo album
duarenus lib. i. disputationum c i3.
hec igitur actionum formule in albo scripte apella
bantur legis actiones ut inquit l. 2 § ex his ff
de origine iuris sic dicte quia legitime erant ut
bene ibi exponitur in litera florentina hec
quia legitimam verbi seriem litigantibus prestarent
ut illum tex. iacet et coras. ibi interpretant
verbo legis actiones et budeus in l. 4 ff de edi
tio furcatulus dialogo 83 brisoni lib. 4 selec
tarum c. 20 a qua verba formula recedi non po
terat alias qui cadebat a silaba cadebat a causa
ut in l. C. de formu subtatis l. i. § i ff si men
sor falsum modum dixerit explicat .....
in l. unica C. de sententiis que pro eo quod interest
n° 2i et in tractatu de iuris n° 699 et hec de de
tiones que in albo discripte erant et quam for
mam habebant dicipte et ordinarie sunt al.
uero cum multo plura essent negotia quam a
tiones l. 4 ff de prescrip verbis emergeruntque
quotidie varia hominum contractus et diverse
species combinationum que non habebant

certum nomen neque certam formulam actionis in aluo dis criptam. sed ex ipsa combentione expediret necessario aliquam actionem oriri et dari suadente equitate et utilitatis ratione. hunc pretor qui actiones dabat utiles actiones accommodare soluat ut docet paulus J.C. in l. qui actionum ij ff de prescrip verbis et probat l. i. tribe in terbiclis § fi ff de le aquilia. et hec actiones utiles regulariter eamdem utilitatem habent quam directe. l. actio ff de negotijs gestis et ibi glo. neque est etiam omitenda. glo in l. curatoris C. de nego. gestis duaren declarat. lib. i. dis puta tionum. c. 11 et balduinus in § fi verbo utilis de l. aquilia. et brisoni de verbis iuris verbo uti lis de l. aqui. equinarius in § de fidejs comm heredis conanus lib. 7. comentariorum c. 15 utilo et hec actiones utiles ~~pre~~ fere semper in legibus significantur ad exemplum. exemplo. veluti similibus. et plures diferentias inter actiones utiles et directas ponit bar. l. in l. i. ff de actio et obliga. ypolitus riminal. in l. i. C. qui ad. mitti n.o 482. et 487. et porcahulus in dialo. n.o 25. ff de pro gu. § 5. marsanta in l. si apstes n.o 25. ff de pro curatoribus.

in tex ibi ~~illus~~ dt

ponitur iure ut genus quod plura alia comprehendit quam actionem usus fructus. n. iure inprimo de usu fructu. bono et posetio iure. l. 3. ff de bonorum posetionibus.

in eodem tex ibi persequendi

ponitur persequendi ad diferentiam exceptionum quibus non persequimur sed de fendimus rem nostram. l. quod de exceptioni abb. in rica de exceptioni late beninca cius n.o 137

Sed etiam ante hanc persecutionem in Juditio et ante qam proponatur actio sit necessaria. extra Juditialis inter pelatio questionis est esse necessariam videtur probare. tex. in l. quidam yberiq. 12. ff. de serbitutib; urbanor; prediorum ibi de qua re. Colu cum iberio loquaris et item probat tex. in l. debitores. io C. de pignorib; ibi prius denuntiationib;. que Jura ibi bart. et glo. et omnes in teligunt. de urbanitate. non autem ut necesaria admonitio sit Justa tex. in § apelamus. Tevdam. et hec com. resolutio e licat coro sig. lib. q misalaniorum. c. 7 nº 5. ee necesariam contendat. ad defectum in expensarum omnium requirites. Idem ut si debitor non admonitus statim cum Juditio comparet fatatur se paratum. solbere teneri non deuet ad expensas quas antea. fecit actor. ut concludit guillermus. in l. edita. C. de edendo. late. purpuratus in l. certi conditio nº 4. ff si cer. petatur. eginarius et balduinus. d. § apelamus. rebu fus. 3. tom. ad leges. galicas tractatu de spensis art. 1. nº 6. dicit com munem didacus. perez. in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordinamenti glo. 1. deficit. n. tunc. calumnia. et temeritas in eo qui quamprimum in Juditium vocatur veniam. litem agnoscit et sic cesat. Ro tex. in l. properandum. in § sin autem. alterutra. C. de Judi—.

hec quod omnia. bera sunt. alucinantur. dd qui dicunt eam denuntiationum etiam de urbanitate ee necessaria ex eo. quod non in telexerunt. leges. illas ex quibus ipsi hoc coligerunt. et inprimis d. l. quidam. iberius eorum sententiam non probat. nam si mature. et cum Juditio ad bertas verba illa que acteniis. deceperunt. homines non fuit proculi. J. C. rescribentis consultori ut ibi cum admoneret. priusquam cum eo insti tueret litem sed e converso. verba sunt ipsius consulentis qui rogabat proculum. ut cum iberio loqueretur speraris fore ut tanta J. C. autoritas. eum moberet. cui pro culus. responderet. admonitionem nullam ee necessariam. cum iberius dubitare non debeat. rem ilicitam facere.

quj intellecta sine escrupulo pro a dicto et ita 5 bulgarem alegationum nobe et recte interpretatur duarenus lib. 2. disputatio c. 23 et cum eo rusardo in sposuis sus. dum legis neque etiam doctor alegationum probat d. l. de uitores que ibj denuntiatio necessaria e ex eo que creditor uolebat pignora distrahere. quo casu de necessitate requiritur denuntiatio ut in l. 4. C. de distractione pignorum et in l. 4 ff de pignoratitia actione que aduertit cuiacius lib. 5. obseruationum c. 31.

in eodem tex. ibj in Judicio

ut excludantur scilicet petitiones extra Judiciales ut hic aduertit glo. recepta communiter 2m benecasium n° 409. et dueñas regula 175 actio est Jus per

in tex. ibj quod sibj debetur.

ut omnes inteligant neminem posse agere in Judicio nisi ad id quod sibj debitum e quia sine actione nemo in Judicium comparere potest l. si pupili § bidcamus ff de negotiis gestis adeo ut Judex ex officio possit repelere partem agentem sine actione Juxta bulgarem glo. l. ubj pactum nobo pena C. de transactione quam dixit communiter aprobarj tiraquelus l. si umquam in principio n° 345. C. de reuocan. donatione alexander l. 1. n° 6. C. ut que desunt aduocatis et e optima declaratio ad l. 4. § hoc quod autem Judicium ff de damno infecto et ibj dicit ripa commu. n° 51 neque his aduersatur l. postumus 6. § si quis exhis ff de inofficioso testamento quum tex. ex quo d. carere spirituratione is imquit bald. in l. si ff de fidej com. liuertatibus. haud tam clarum sensum ut non oposita exceptione propterea uel per Judicem sententia ibj ualuerit ut tenet bald. in l. fratres C. de inofficioso testamento et in l. 2 C. de re Judicata n° 3 alexander in l. sepe n° 31 ff de re Judicata adde etiam quod istud quod debetur dicitur ee de presenti tractus.

n. futuri temporis non expetat ad suplicium. l. non quemadmodum. ff de iudiciis declarat Jason. ss. per judiciales. n. 1. Jeudem. parisius. consilio 108 n. 43. volu. 4.

ad. glo. xbo quandoquidem pro acusatus.

unde si in libelo utatur nomine actionis in causis criminalibus sustinebitur libelus. l. 3 ff de sepulcro violato. et e contra alexandrum in l. qui acusare. C de edendo. item et e contra. acusatio ponitur. pro actione. ut per federicum consilio 23. n. 1. alciatus in d. l. qui acusare cognoscitur. quod an causa criminalis sit non ex libelo quo ligitur agi vel acusari compromiscue his utamur sed ex eo cognoscitur. quia venit imponenda pena corporalis vel pecuniaria. fisco aplicanda. causa criminalis est alias civilis erit et ita tenet glo. in l. 3. bart. in l. non solum. § fi. ff. de procuratori Jason. in principio n. 11. ant. go. n. 18 benencasius. n. 125. dicit communem mo ranta. de ordine judiciorum 4 pe. dis. 1. n. 2. et ita ... gregorius. in l. 9. t. 4 par. 3. glo. 1. et ita inteliges l. solemus 61 § fi. ff de judiciis ut intelligatur nisi pena. pecuniaria. sit aplicanda. fisco eodem modo inteliganda est pracmatica 23 de madril anno 1534 quod incarcerati ex causis pecuniariis possunt relaxari sub fidejusoribus. pendente apelatione. pecuniaria pena. fisco sit aplicanda. in carcaratus non relaxatur. quibus omnibus obstat. l. quaestus 22 ff ad silanianum. ubi pena aplicatur fisco. et nihilominus dicitur pecuniaria causa. et civilis sed non admissio. bartulus interpretationem. quod ibi fiscus non egit criminaliter sed civiliter petitione. hereditatis tamquam. heres ex. bix. l. 1. C. de his qui ut indignis quem in tellectum tenet idem bart. in l. 1. ff ad ... de delictis ripa in l. a de judiciis n. 95.

sed de aqui interpretatio est quod illa causa ibi sit criminalis ut probat. l. penult. xbo acusare ff eodem.

ideo Iure communi illam apellat pecuniariam. qr. ibi fiscus egit 2m heredem.
nec cum de functi et obligationes ex delictis 2m heredem non transeunt. l. ex Iudiciis 54 ff de accusatio. sed solum modo tenetur heredis in quantum ad eos pervenit. l. unica. C. ex delictis defunctorum et quoad hunc efectum bocat illam causam J.C. pecuniariam.

2. ad glo. nihil ibi sed hodie ~

hec solemnitas antiquitus erat data forma in actionibus proponendis ne populus pro arbitrio agere neque sufficiebat exponere in libello quid. bellis nisi legitimis verbis id facias l. 1ª C. qui admitti l. 2. § deinde. ex his ff de origine Iuris forcatulus dialogo 23. brisonius lib. 4. selectarum c. 20 que formule hodie sublate sunt. l. 1 et 2. C. de formulis sublatis quod intelige respectu solemnitatis hodie in dubio rat actoris cuiuscumque actionis naratio ut ad bartolo bart in d. l. 1. Jason hic. nº 28 gomez 26 speculum in dictionario verbo actionis forma. l. 1. ff. et ita communiter practicatur nec necesarium est ut nomen actionis exprimatur in libello. si solum narare factum. ut ex eo resultet nomen actionis e dilecti etiam de Iure civili. debet serbari notat glo. in autentica de exibendis reis § 1. verbo libelum. bart. in l. gl. lus § sticiq. nº 8. ff de liberis et posthumis covas 2m las sonem. sumarium nº 165. Jo cudem. lucinum c. 2. de libeli oblatione. nº 61 neque huic recepte sententie obstat l. edita C. de edendo et l. omnes. § 1ª ibi pro posita actione. C. de epis et clericis l. 1ª. C. de mitendis his qui ea Iura sunt interpretanda. id est proposito libelo in quo naratur factum. ex quo actio resultat. satis n. exprimitur actio si factum ex quo resultat proponatur. l. certum. ff si cer peta. et receptam sententiam hodie probat. l. 11 tit. de los Juizios lib. 3. ordina. quem texir illis verbis siendo conforme a la uerdad pro ucit aliam dd. commu sentiam. quod sufficit adeo verum est non esse necesarium ut nomen actionis exprimatur.

in libello ut. proponatur. nunciatur libellus
ita tenet bart in l. n° 19 ff de edendo dicit commu[ni]ter Ja
son ibi n° 45. Jason n° 29. belun. in prin° ins[titutionum] ff de obli
gatio[ne] bancis. annulitatibus. c. 13. n° 26
quod [illegible] aliquid in actu. non requiri her et si
interberjat minus solemniter. non biliatur actus l.
unica. C. de rei uxorie actione et ita l. illam de
dignamenti expendit abendanus responso in 2
pinel in l. 2. C. de rescin[dend] vendit[io]ne. 3 p[ar]te. c. 3 n° 29.
in eadem glo. ibi et hodie in illa e differentia com
muniter reprobatur. 2m Jasonem in principio
n° 30 ripa in R[ubri]ca
ad glo. Xbo quamuis ibi uel melius ad differentiam
Judicis officium. quia. officium Judicis nobile actio
nullam quod presuponit obligationem. l. qui per collu
sionem. § fin. ff de actione empti. l. quum his mucia
ff de annuis legatis late per bart. et ibi inciuium n° 66
in l. fin. de jure omn[ium] Judi[cum] ff. et qualibet. in partis
debeat. per cumdum bart. in l. 4 § hoc autem Judicii
ff. de damno infecto. ~.
in eadem glo. ibi in actio[ne] injuriarum
Nota. quod in actione in Juriarum taxatio fit per
officium Judicis ut. 2m Jasonem. n° 50 gomecius
44 et adbertit quod actio injuriarum ut intentat
ciuiliter aut criminaliter. l. praetor edixit § posse
ff de injuriis § in summa insta eodem. l. 2. tit. 9 par. 7
si intentatur criminaliter non agitur principa
liter ad damnum. l. item apud labeonem. § si ignis
ergo. ff de in juris si uero agatur ciuiliter tunc
procedit glosse opinio late per cobar. lib. 2 Variorum
c. 10 n° 7.
in glo. Xbo in Judicio ibi si no tirnum fueret a die
l. 3 tit. 3 par. 7. et ibi grego. in glo. 3. et gomecius
in l. 7 tauris in eadem glo. ibi pisteriu. debitrem
fugiciunt. co[mmun]is e hec glo. 2m dicium consilio 73.

alexander consilio 64 volu. 3. late . . . ff de debitore fugitivo in principio rebuffus tomo . ad leges galicas. tit. de literar. obligatio. ar. 6 § 3 n.o 70 l. 10 tit. 15 par. 5. l. 2 de la hermandad

ad § actionum. huctus.

actionum alie sunt personales alie reales alie mixte . l. actionum genera. ff isti. l. et langamar . § actionis ff de exceptione rei iudicate iason in rubrica n.o 1. C. de m officio et in rubrica n.o 1. ff sicut petatur. personalis actio alia ex contractu discendit alia ex delicto. que ex contractu discendit idem apelatur personalis quia personam obligatam non egreditur vel eius heredis qui representat eius personam. ultra autem. de iure iuran. amorren prestito . in principio notat glo. hic. et vid. l. actionum genera pro sequitur cum. 5. limitationibus gomecius. hic n.o 8 et iason in l. 1. § si heres percepto fundo ff ad trebelia. pariseus consilio 32. n.o 117. volu. 1. ex quo intelige. tex in l. . . . ff de contra emptione ubi actio personalis non competit contra rei posesorem. cuius adde duenas. regula 7 et . . . raquelum de rectoratu. lib. 1. 5. 8 n.o 7. et silva nuin cial. consilio 49. n.o 12. adeat tex. contrarium in l. nihil, 23. ff de legat. 1. ubi in causa ligati tit. sal[v]a quam bald. cuman. in mola. ubi illa verba inteligunt quod heres et eius sucesores tenentur obligatione personali non tertio posesor quem intellectum illa verba non pati untur quia referuntur ad ipsam obligationem nec admittas aliam interpretationem . . . dicentis tex illum loqui in ultimis voluntatibus quia obligatio personalis numquam transit et voluntate discendat. vi x glo communiter receptam. in l. 1. C si certum petatur quam dixit communem iason in l. 1. colatione C commu nia de legatis ripa in dicto § si heres precepto. aliam interpretationem nobis ante oculos pro ponit.

[Margin:] heres representat personam defuncti

aliam interpretationem ponit re bucancio. desig. novi 4 membro. nº 74 gigans de quatr. fom. ibi q. 5 nº 7 que est d. l. ffi § ffi neque admitto interpretationem illorum verborum preter ipsktariam que competit legatarijs in omnibus bonis testatoris ut voluerunt a. q. relati per osbar. c. rejnuncio. § 10 nº 8 sed ju dic q. obligatio personalis ad prestionem annuam fauore rei publice sequitur rei possessorem et ita tenet glo. l. § ffi et don papa. de ultio. § 76. quj intellectus probatur ex illo tex. verbo sportule junctis hijs que tradit a laat. lib. 3 distinctionum c. 17. Stimon. et brisonj. de verborum verbo sportule. —

an actio personalis que nascitur ex delicto producat naturales obligationes. —

actio autem personalis que nascitur ex delicto producit obligationem civilem in l. greca nona. §. sed ex delicto. et in l. si areo. ff de fidej. iussoribus. circa naturalem autem dd. rationibus constant nam aur sunt in l. servus cuius nomine. ff de his quj no. sunt in fa. mja. dari actionem naturalem tenet sequitur dari in l. ex hoc iure. nº 15. de iusti. et iure. ff. dicit communem fortunio. in l. legitima. nº 14 ff de pactis probat tex. in l. imperatores 24 ibj juste ipsum pene subdidisti de iure. fisci ff. et in l. proxime ibj magis facto tuo. ff quj aut clam. l. 15 ff. ioh. par. 2 ibj et in eodem sensu iustum verbum bro. ad. bessus tu. hanc communem resolutionem obstat quoniam obligatio naturalis nascitur ex consensu. l. 1. §. conventionis ff de pactis hunc tu consensum ~~aplant~~ delinquens non habet ut pateat ad sensum. deinde q. 2 quj tenetur naturaliter teneatur in concientia. ut ex. l. ffi de consuetudine. dicit communi fortunio. de ultimo fine. nº 42. sed delinquens non tenet ad penam in concientia. glo. ffi. c. fraternitas 12 q. 2. quam

quj tenet naturaliter tenet in consciencia -

dicit commun. covar. in 4° 2 p. c. 6. § 8. n. 10 navar. in manuali c. 23 n. 66 soto lib. 1. de justitia q. 6 ar. 6.

unde licet sit juste condenatus. data oportunitate fugiendi poterit fugere. a carceribus sine peccato. sanctus tho. 2 2 q. 69 ar. 4. in responsione ad 2. argumentum. plures reffert covar. lib. 5 variarum c. 2 n. 10 et navar. in manuali c. 17 n. 102. rursus contra communem est expressus in l. 4 in principio ff de actionibus et obliga. et hec opinio verior est quam tenet pinel. in autentica nisi tricenalem. C. de bo. mater. et balduin. in principio de obligationibus que ex delicto nascuntur covar. c. alma mater. 2 p. § 10 n. 10 gregor. d. l. 15 glo. magna. dicunt enim ipsi quod verissimum est quod ex delicto. nondatur obligatio naturalis ex vero consensu. de qua in d. § conventio ni sed datur obligatio naturalis que nascitur ex equitate naturali et publica utilitate. et ita inteligunt d. l. imperatores. et jura similia quibus adde. nobum et comenticium. molines intellectum. in l. 1. § si qs n. 122 ff de v. o. obligatio. — nota

actio realis illa est que nullam presuponit obligationem sed ex ea agimus ad id quod nrum est probat tex. noster in fi et in d. l. actionum genera. —

actiones autem mixte sunt que partem habent a personali parte a reali actione ut est actio familie herciscunde et communi dibidundo de quibus in § que dam judicii.

actio realis rei bendicationis de qua in hoc tex competit ei qui dominus est contra rei posesorem. ff. in rem actio ff de rei uendicatione. l. unica. C. ~~de~~ alienatione judicii mutandi causa facta. l. fi. C. de sa. oro san ecclesiis sic que duo sunt necessaria ut rei bendicatio competat dominium ex parte petentis posesio ex parte con. bent l. officium. ff de rei bendicatione et circa primum dic quod dominium est jus perfectum de re disponendi nisi lege. prohibeatur. l. in re mandata. C. mandati —

l. sed si lege. ff. consuluit. ff. de petitione hereditatis et in principio institutis quibus alienare licet uel non notat bart. in l. si qui . uj § diferentia . ff. de adquirenda possessione et ibi dicit communem aretinus n. 8 . ... in l. 1 . C. de bo. maternis 2 parte n. 2 . probat l. 1 . ... par. 3 —

et aduerte dominium istud sufficere quod superbeniat post litis contestationem licet tempore litis contestante non competat l. si rem . q. § fi. et ibi glo. ff. de ... act. ~~... hereditatis~~ in stabit mat. seclan. n. 103 ... tiriquelam n. 70 . ff. de ... quod maximam habet dificultatem ex l. non potest 23 . ff. de iudi. quia sine litis contestatione ad difinitibam sententiam beniri non potest c. 1 . ut lite nondum contestata que litis contestatio non potest fieri nisi super ... de re ... l. non quemadmodum ff. de iudiciis ... de bar. in locis dd. texillum in d. § ff. intelligere cupiunt et ea ... quod ... dominium superbeniens habet originem a causa de preterito tunc potest binare qui rei bendicatione egit stante sententiam superbenit dominium et ita dd. resolbunt d. l. non potest. alexandr. consilio 73 colu. 1 . Jason in l. si ... n. 103 coluna penul. ff. de ... et in ... si autem ius super beniat de nobo ex noba causa ... potest agi rei bendicatione pro dominio superbeniente si nulla causa fuit a primo in libello expresa c. abate sane in ff. ... Judi. lib. 6 et ... firmat bart. in l. et an eandem ... ff. de exceptione rei Judicata. ... n. 13 ... regula 216 . espresa uero causa in libello si alia superbeniat de nobo non e sufficiens ut rei ... bendicatio competat justa d. l. non potest. ... si boluerit actor libellum emendare ... facere non potest ut notat glo. in l. edicta C. de ...

edendo qm dicit commu. angel. et caiq. in § sin minus. isti ubi jason n° 22 cepola cautela. 106. et 69 4.
et rei bendicatio non solum competit ratione directi dominij berum etiam ratione utilis dominij. l. superfi ciario ff de rei bendica. l. j. ff si ager bectigalis uel emphiteoticarius dicatur. crotus in l. ex hoc jure n° 13 de iustitia et. castillus in l. 74 tauri, verbo directo dominio probat. l. j. § j. ff de superficiebus. tenet glo. hic. verbo posidere quam dicit commu. jason n° 60 et gomecius n° 34. gregorius eleganter verbo senorio in l. j. titulo 28 par 3. unde si in libello quis agat rei bendicatione dicens se dominum et probauerit utille dominium obtineuit. l. si mater. § j. ff eandem causa ff de exceptione rei judicate. et ibi notat bart n° 4 jason § se diste quidem. n° 150 instit. et ce hanc communem opinionem. notauit pinel in l. j. C de bo. mater. 2 p° n° 8. quod intelige quando agens rei bendicatione dixerit in libello se hauere dominium si autem dixerit se hauere propietatem et probauerit utille dominium non obtinebit. quod est singulare in practica ut tenet bald. in l. propietatis in prin. C de pro batio. de quo est 2m alexand. in l. si quis rei § de si sententia ff de condi. possessione decium. c. ceterum. n° 16 ff de judi. dixit commu. cobar. in regu possessor. 3 p° § j. n° 2. molinelis. consuetudinibus parisiensis 69 tit. j. § 37. glo. 2 n° j. hec communis sententia non in tenentiam quia co qm. propietas. et dominium promiscue in legibus ponuntur. ut in l. propietatis dominium. C de pro batio. in l. sitius 17. ff quibus modis ussus fructus amitatur. et sic contra communem tenent aliqui quos refert pinel ubi supra. non tamen omitas quod licet libellus sus tineatur probando dominium utille in rei ben dicatione. ad petitionem tamen rei potest a principio com pelli actor. ut declaret an agat ratione utillis an uero directi dominij. ex narratione facti hoc non colligitur. ut per speculatorem tit. de actione et petitione § 2. vs sed numquid. scepola cautela 106.
ex his uero que de dominio diximus colige ad questionem capitalem. hanc commissi pactis adjectionis in dictam

Siquis dicat in libello se esse dominium et probet utile. hoc non habet directum libellus obtinebit et ratione utilis dominij agere reposerit rei uendicatione. si uero dixerit se esse propietarium et probet dominium utille non obtinebit libellus. quod est singulare in practica.

5 - 5

legis commissorie et manus iniectionis et de retro vendendo compete tal rei vendicatio et premitte hec quatuor pacta frequentissime solere apponi in venditionibus. et pactum adiectionis in diem est quo cavetur ut si intra certum tempus alius meliorem conditionem obtulerit res sit inempta l. j. de in diem adiectione ff.

quid sit pactum adiectionis in diem

pactum legis commissorie est quo cavetur ut si intra certum tempus precium non solvatur. res sit inempta l. commissorie C de pactis inter empt. et venditorem

quid legis commissorie

pactum manus iniectionis est quo datur licentia propria auctoritate. servum vel ancillam occupandi. l. j. et 2. C de servis exportandis

quid manus iniectionis

pactum de retro vendendo est quo convenitur ut emptor teneatur vendere venditori oblato precio l. 2. C de pactis inter empt.

quid de retro vendendo

et in primis duobus pactis communis sententia est eis commissis competere rei vendicationem. et transferri dominium sine noua traditione. l. sique ac. 42. ff de rei vend. cum l. ff de lege commissoria. d. l. commissorie vendicatione. l. ff. ff de lege. commissoria. d. l. commissorie ... glo. in l. traditionibus. C de pactis conv. 2m. Jasonum ff. ab emptione n° 5. ff de pactis et ibi horoscium in 3. covar. lib. 3. varrarum c. 3 n° 1. grego. lopes. 38. t° 5. par. 5. antoni gomecius. de contractibus c. 2. n° 30

in 3. vero pacto ante manus iniectionem non transfertur dominium neque competit vendicatio. sic ffi l. j. C de servis exportandis dicunt communiter Jason et alexander. d. l. traditionibus

de ultimo vero pacto de retro vendendo est lex expressa dans rei vendicationem l. sicum venditor de ... 3. de pignoratitia actione. et ex eo ... communem sententiam testantur plures quos refert covar. ubi s. et cagnolus in l. 2. C de pactis

inter emptis n.° 84. sed hec omnia adversant dochiliwachilimis Juris principis qui ex solo pacto dominium rei vendicatio adquiri non potest. l. tradi tionibus. C de pactis. l. si ager. §. si res vendicationis ff. rursus quia ex solo pacto et traditione dominium adquirit si postea rescinditur. non potest ipso iure dominium transferri ut in rem actio antiqua competat glossa in l. j. C de inofficiosis donationibus. quam dicit singularem baldus in l. j. q. 6. C. si quid in fraudem patroni teslat comminu arhoni gome in l. quotaure n.° 27. unde pro vera resolutione. Iudic. quod ubi pactum ad resolvendum contractum ordinatum si ponitur in continenti taliter resolutum ut dominium ipso iure in actum dominium transferatur. montem si ex intervalo et ita Iura contraria procedunt. ex tex. in l. viduum ff de aqua pluvia arcenda et in l. si hominem ff de usu capio l. 3. de contra emptione n.° stavit bald. in l. acceptam n.° 15 de usuris. C. boerius decisione 182 n.° 12. Iason consilio 128 n.° 4 colu.° 4. cobar. ubi §.

ex superioribus tamen constat agentem rei vendicatione debere probare dominium. quod dominium probatur aut de Iure gentium aut de Iure civili. de Iure gentium ut in rebus que nullius in bonis sunt et in lapidibus inventis et in litore maris et in feris vestis que omnia primo occupati concedantur. sed nullius directo dibilione et probando aprehensionem quia provavit dominium et obtinuerit rei vendicatione requisitum ff de adquirenda rerum domi l. 5. tit. 28 par. 3. probatur etiam de Iure gentium dominium de precedente aliquo contractu de Iure gentium dominus rei eam tradidit et sic ergo si provaverit rem sibi venditam et traditam probat sed dominium. l. cum res de probationibus C. l. cum super. C. de rei vendicatione quo casu non e probandum venditorem ad dominium. iuxta glo. verbo vacuam de l. cum res. quam ultra Iasonem hic n.° 72. sequitur ferrariensis forma libelli actionis realis verbo Iure domini benedictus

solutio ad l. traditionibus & l. si ager.

dominium in dubio fiat in demento sed vendita traditio

Bernal — in c. rejnuncia. Ubi et uxorem. n° 450 decis. cons. 2. 2. 8. volue. j.

Casu autem cuius queritur dominium per aditionem hereditatis. l. cum heredis. facti sumus. ff. de adquir. possessione et per prescriptionem ut in l. traditionibus. C. de pactis et aliis modis. quos posuit glo. in l. j. Ubi nr. civitatis de adquir. rer. dominio ff. neque hiis obstat l. j. § j. ff. de rei vendicatione ubi vendicatio competit patri qui dominus est. nam respondendum est quod persona non vendicatur. quia non potest esse in vera persona non vendicatur. quia non potest esse in dominio vendicari potest adjecta causa de jure civili vel honoraria et sic pater propter patriam potestatem

filium — vendicat uxorem. et maritus et monasterium monachum ut per bart. in d. § j. per abbatem et alios. c. j. de ordine cognitionum per pinel. in l. j. 2 p. n. 5. C. de bonis maternis.

Circa 2m autem dic quod rei vendicatio competit contra possessorem. l. officium. 9. ff. de rei vendica. l. uxor. C. de alienatione judicii causa mutandi facta. unde notant licet praxis juris consulti in l. qui petitorio 37. de rei vendicatione. ff. ut agens rei vendicatione prius requirat an adversarius possideat. sin. respondeat possidere. dicit se obtulisse liti. et potest agi adversus eum rei vendicatione. l. is qui se obtulit 26 de rei vendica. ff. et quamvis vere non possideat condenabitur ac si possideret quantum actoris interest ut in l. qui se liti 48. de petitione hereditatis. ff. l. 2. tit. 3. par. 3. l. in actionibus. ff. de in litem jurando. § j. si autem adversarius dicat se non possidere quod mendatio convictus fuerit licet dominium non probet actor consequitur possessionem et in eum transfertur. l. ff. ff. de rei vend. late. matus de afflictis decisio. 1 3 et Jason in l. j. colu. penultima. C. de transactionibus. gomecius. sic ximarez. secus n° 16 j. istud etiam in quod dicit is qui se obtulit procedit ubi reus suscepit litem dicens se possidere non tamen si simpliciter liti se offerat nam si non possidet absolvendus erit ut ibi, contra stat bart post glo. et dixit commu. opinio. socinus in l. si a te ff. si fundus

de exceptione rei iudicatae. probat c. rejnaldus. § 3 n° et probat l. 2 tit° 3 par. 3. sed tunc dominus aut est sicca rarius dominus quamvis reus absolutus d. § si fundum quae sententia maximum habet effectum quia si reus ex alia causa coepit possidere eandem rem executioni traditur sententia et intimetur tex. ibi illum sensum ac pil. probat. ubi s. Cultra cum Jason in l. naturaliter § nihil commune n. 23 de adquir. possessione ff et felin in c. examinata de iudiciis haec opinio iuris principiis repugnat quia in rei vindicatione dum probare debet actor scilicet dominium ex parte sua possessionem ex parte rei scilicet iudicii ff° actore illa deinde non pro o de alienatione iudicii reus vante et absolvendus fit actor. C de probationibus item quia reus ex noba causa nobam defensionem potest habere ut in l. si mater § eandem ff de exceptione rei iudicatae rursus quia contrarium probat expressus tex. in c. examinata de iudiciis et in c. rejnaldus de testamentis unde ego existimo adversus communem sententiam nullo modo opinione in rei vendicatione quia possessionem adversarii non probat ex d. iuribus et ex l. qui petitorio ff de rei vendicatione et ex aliis adductis per cla. udium in l. naturaliter § nihil commune n. 12 neque tex. ille in d. § si fundum contrarium probat quinimo ex illo tex. clare constat iterum ex eo agendum esse adversus possessorem ut probatur in illis verbis si actori iterum petenti ulterius ad verte quod licet plures tenuerint unicam tantum esse possessionem ut fuerunt placentinus et azon quos refert glo. in l. 1. ff de acquirenda possessione et in l. licet C. eodem et ponens plura adducit alciatus d. l. 1. et dicit communem collectarius c. cum dilectus n° 3 de causa possessionis et proprietatis verior tamen et communior sententia est ut duplex sit civilis et naturalis ut ait d. glo. sed dicit communem probat regula possessor 2 pars in princ. n° 4 et rei vendicatio competit imprimis contra possidentem civiliter l. 3 § ff ff de adquirenda

rei ex nova causa nova defensionem potest (margin note)

possessio duplex (margin note)

Bernal.

l. cuiuscumque. § 1. iuncta glo. verbo possessore de usufructu [illegible] ff. et ita tenuit glo. in l. a derij bene que ff. et in l. pomponius § 8 ibi qui precario verbo acadat ff. de adquir. possessione. dicit commu. hic Iason n. 105. coras in d. § nihil commune. n. 27 neque obstat si quis exerit eum ciuiliter possidentem non habere facultatem restituendi quoniam sufficit quod restituat illam ciuilem possessionem illam dimittendo actori ~ competit etiam contra naturaliter possidentem vt tenentem eum usufructuarium. et quem libet alium detentatorem l. officium. ff. de rei uendi. l. 25 tit.o 2 par. 5 optime Iason. § sed iste n. 15 eodem. dicit commu. coras in d. § nihil commune n. 30. mensingerius hic n. 24 et ubi [illegible] verbo de aliqua re. placentin. lib. 1 de actionibus tit.o quod nisi verus possessor asserat liti que hinc contra detentatorem non procedit rei uendicatio l. 2. C. ubi in rem actio c. quod frequenter. § quod si super sorte. de re. iudica. l. 29. tit.o 2 par. 3 et hinc verus possessor trahit causam ad suum iudicem ut eligit ex d. l. 2. et ibi bart. n. 6. et ubi dicit communem paul. n. 12 corneus. consilio 79 n. 13. volu.e 4. covar. practicis q. q. c. 20 n. 2. unde intelliges l. venditor 49 de iudiciis. ff. quod nominatus comparet ad defendendum nomine proprio nominatorem l. 57. tit.o 6 par. 1. late per covar. ubi s. comp. petit etiam rei uendicatio contra eum qui dolo desijt possidere. l. si is qui dolo. l. quod si dolo. ff. de rei uendica. l. 30 tit.o 2 par. 3. l. 15 tit.o 7 par. 3. et hinc agitur ad interesse l. qui restituere ff. de rei uend. verum etiam in hac restitutione fructus. l. fructus l. si navis § ff. de rei uendicatio.e et bone fidei possessor adquirit et non restituit tam naturales quam industriales. l. bone fidei ff. de adquirendo domino latissime per covar. lib. 1 variar. c. 3 n. 6. per pinel. in l. 2. C. de rescindenda venditione. 2 p.e c. 4 n. 50. ubi ipsi aequant de antiqui iure legis fructus ff. de usuris cum d. l. bone fidei et l. 39 tit.o vide canonum. lib. 8. comentarior. c. 1. et l. 39 tit.o 28 par. 3. ~

vide l. partita et. l. quae s. [illegible] [illegible]

male fidei autem possessor numquam industriales neque naturales adquirit sed omnes restituere tenetur. l. dominum et l. certum C. de rei uend. et late per covar. ubi s.

ad glo. Verbo arbitros. quidam sunt arbitri iuris. quidam sunt arbitri arbitratores. quidam arbitri seu compromissarij. arbitri iuris qui eliguntur a partibus quando iudex ordinarius uel deligatus recusatur c. suspicionis de off. delegati c. pastoralis. de rescriptis. l. apertissimi C. de iudicijs et de iure chanonico et necessaria expressio et probatio cause de iure uero ciuili sufficit iurare se iudicem esse suspectum. late per lou franccum. c. qui contra de recusationibus verbo recusationes. rebuffus 3 tomo. ad l. gallicas tractatu de recusatione cobar. in praticis c. 26. gregorius l. 22 tit. 4 par. 3. maranta de ordine iudiciorum 6 p. 2 actu n. 24.

nota duos arbitros

de iure uero regio hi arbitri eliguntur ab ipso iudice recusato. l. 1. tit. 16. lib. 3 ordinamenti. arbitri arbitratores sunt amicabiles compositores. l. si societatem § arbitrorum ff pro socio l. 23 tit. 4 par. 3. arbitri compromissarij de quibus textus hic agit sunt electi a partibus ad litem decidendam. 2m ordinem iuris et de his loquntur tituli ff. de arbitris coram quo arbitro debet proponi actio sicut libelus sicut coram iudice l. cum antea et ibi glo. C de arbitris et l. 23 que omnino uidenda est adeo quod si partes consenciant poterit arbiter non proferre sententiam in scriptis quod hodie sublatum in prematica 42. § 45 in 3 uolumine prematicarum.

de iure regio quo iudex recusatus eligit arbitros cum ipso iudice

adglo verbo possideat ibi uel quasi dominium nota glo. quod in ipsi fitesctica habet quasi dominium communiter reprobatur quia dominium habet utille. l. 1 ff si ager vectigalis sed saluari potest quia ibi quasi dominium accipiatur pro quasi utili dominio et ita in libelo huius actionis rei uendicationis debet peti ut actor declaretur dominus esse rem ad se pertinere iure dominij uel quasi et condenetur possessor ad rei restitutionem cum fructibus quod libelus prout hodie communiter praticatur sic formabitur.

20.

Bernal de actionibus

+

muy mag.co señor

fulano &c. desta ciudad en la mejor forma que de derecho aya parezco ante Vmd. y pongo demanda a fulano &c. de tal lugar y contando el caso de mi demanda digo que es ansi que el susodicho tiene y posee unas casas que estan en tal calle linderos de una parte casas de fulano y de la otra casas de fulano y por delante la calle publica las quales dichas casas me pertenecen a mi y soi señor dellas porque las compre de fulano el qual me las vendio y aunque al dicho fulano muchas vezes le e pedido y requerido me las restituya y entregue juntamente con los fructos que an rentado tantos años que a que las tiene y posee no lo a querido ni quiere hazer por que pido a Vmd. que abida mi relacion por verdadera o la parte que baste declare pertenecer me las casas jure domini uel quasi y el dicho aduerso estar me obligado a restituir me las con todos los fructos que an rentado o que an podido rentar y rentaren hasta la real restitucion a razon de tantos ducados en cada un año que pudieron ualer y ualen de renta a justa y comun estimacion y ansi declarado le condene a que me las restituya con los dichos fructos y a ello le apremie por todo rigor de derecho para lo qual y en lo necesario el oficio de Vmd. imploro y pido justitia y costas.

de substantia ordinis judicialis est quod offeratur libellus in qualibet actione l. qo ct 41. tit 2. par 3. hoc dicit sufficit quod reperiatur scriptum in processu illud quod petitur licet libellus non sit formatus de pose. 2. 4. ff. j. lib. 3. hordinamien a bendaño responsio j.

ibi contando el caso sufficit narrare factum in qua libet actione licet non exprimatur nomen actionis d. l. 15. diximus in prin ipso eodem.

ibi tiene y posee tiene qz contra quem cumque detentatorem competit rei uendicatio

posee qz contra quem cumq. possidentem uel ciuiliter uel naturaliter l. officium ff. de rei uen. cq. ubi late

ibi y soi señor dellas ubi est directus et sic directum dominium rei uendicatio qui utile uel directum dominium et bellum

sisiager bechigalis ff. l. vintem ff. de rei uendicatione

ibi porque las compre uel quia usucepi uel mihi donate sunt uel alias.

ibi aunque munchas uezes le pedido y requerido el hec interpelatio non est de necessitate sed de urbanitate l. quidam iberius ff. de servitutibus urbanorum 2ma commu nem interpretationem ita tenendi quod rec. de urbarijs ut haues in principio § cedem.

ibi con los fructos quia in rei uendicatione ueniunt fructus ut late per bar. in lib. 1. bariarum c. 3.

ibi jure dominij preter dominium directum uel qua si pro utili dominio

Ad. § eque si agat. institutis de actio.

premitte quod seruitutes quedam sunt reales quedam personales l. 1. ff. de seruitutibus l. 1. tto 31 par. 3. personalis seruitus est que dicitur a persona ut est usufructus fructus abitatio et sic cum persona finiuntur l. non solum § tali ff. de liberatione legata § finitur de usu fructu uel que dicitur a persona persone ut in seruitute quam debet serbus domino § serbitus de iure personarum ff. ut post fabrum hic sequitur florianus in l. 1 n° 5 ff. de seruitu sandola de seruitutibus urbanorum prediorum c. 1 gregorio d. l. 1 serbo de persona hec tamen sententia sine dubio sustineri non potest quia iuris principium est in re propria seruitutem dari non posse l. uti frui ff. si usufructus petat l. in re communi ff. de seruitutibus urbanorum deinde quia dena tura seruitutis personalis est quod finiantur cum persona sed opera serborum non finiuntur cum persona quia transeunt ad heredes § in fraudem qui ex causis ma non licet l. 3 tto de usu fructu. rursus pro serbitutibus competit actio confessoria uel dicamus sed domino pro serbo competit rei bendicatio l. doaanillam. C. de rei uendicatione et e contra in quantitatem domini non competit actio in juriarum quare bald. et salicetus C. de usufructu con trariam habeant sicut pula de seruitutibus c. 7 n° 2 corasius in l. 1 n° 14 de seruitutibus C. merzius in l. 1 ca de seruitutibus. castagna n° 5 ... de serbitutibus tamen responde quod serbitus ibi bocatur non ut sit formalis prout alie seruitutes sed causalis que ca usatur ex proprietate nec te moueat in contrarium sententiam l. 1 tto 31 par. 3 ibi quien obras de algunos surbos prout l. illa dicapit gregorium quod intelliga da.

quod seruitus tto ...

in re propria seruitus tto ... non potest

qdo opere serbo4 x domini uoluntate. alterij qm
domino sunt concesse ut meli9 antoni gomez ills in
telligit ~

seruitus uero realis e que debet herere rei et
sic non p[er]sone sed predijo debetur. l. unus ex socijs
17. ff de seruitutib9 rusticor. etideo requirit pre
dium dominans et serbiens. §ideo autem instit
de seruitutib9. etsemper comitatur rem quocumq
uadat l. uia constitui 23. §si fundus. ff de seruit
rusticor. l. 3. de seruitutib9 et aqua. C. et hec ser
uitus de qua nobis agendum e sic diffinitur e

diff.o seruitutis
realis .. —

ius quodam predijo inherens eius utilitatem
respiciens. alterius predij libertatem diminuens
bart. in d. l. j. de seruitutib9 ff. dixit commu
secuola de seruitutib9 § 2 in principijo menesig.
Rca C de seruitutib9 n 8. antoni gomez 2 tomo
c. 15. probat l. ij. et ibij dicit communem grego
tol. par. 3. et hec seruitutes de iure gentium
introducte sunt licet forma et aprobatione fue
rint de iure ciuili glo. in l. j. ff de his qui sunt sui
e cora sentia 2m cuiuslam ubi § c. j. sohum
lib. 4. de iusti et iure q.e 2. ar 3. bide elegan
ter horoscium in l. manumissiones n.o 15 ff de
iusti et iu.e. et harum realium seruitutum alia

de seruitute rus
tica et urbana

e urbana. alia rustica. urbana que deseruit
urbano predijo idest edificium habenti
§ prediorum de seruitutib9. rusticor. l. 2 tol.
par. 3. rustica seruitus que deseruit predijo
rustico. hoc e edificium non hauenti. l. j. ff.
de seruitute rusticor. predium n. non denomi
natur rusticum uel urbanum a loco in quo e
sed a materia. l. urbana predia. ff de uerborum sig
et ibi alciatus. secuola ubi § c. ij. n 2. bide do
manum et brisonium de uerbis iuris uerbo urba
na eleganter. conanum. lib. 4. c. 10 n.o 7.

et aduerte q. seruitus apellatur rustica uel urbana
a predijo dominante. non a predijo seruiente
glo. in l. j. uerbo aream. ff de seruitute urbanorum
q. probatur 2m paul. in l. j. ff com munia pre
diorum secuola ubij § c. ij n 10, cacius singula
rium intellectum lib. j. c. 9. quidqd conatus

contradicat in Rea n° 19 de servitutibus ff et ex
his inteliges l. siego. §1. ff de publiciana dum
apellat servitutem urbanam ius aque ducen
de et concordauis cum l. 1. ff de servitutibus rusticorum
que rusticam apellat ~

rursus hec servitutes alie sunt continue que
habent continuam causam et perpetuam itaque
post principium nullum requirunt factum
hominis ut stigui in iuntis alie quasi continue
que post principium nullum requirunt factu
non tamen semper sunt in actu sed in potentia ut
est servitus exstilicidii quia cum semper non pluat
vicinus non semper recipit aquas discontinue
que semper requirunt factum hominis
ut servitus vie vel itineris glo in l. servitu
tes in 4 ... cortam ff de servitutibus felin. c. di 4
de presoriptionibus n° 37 Sauola de servitute urbanorum
c. 19. effectus huius divisionis sunt plures inter quos
precipuus est prescriptionis nam in servitutibus habenti
bus causam continuam vel quasi continuam
sufficit ordinarium tempus 10 annorum et 20 inter
absentes l. 2. C de servitute et aqua l. fi. § fi. C de pres
criptione longi temporis ~

in servitutibus autem discontinuis cuius hominis
memoria non sit in contrarium tempus necessarium
est l. servitutes C gla magna ff de servitutibus l.
ob iure § ductus aque ff de aqua quotidiana glo
d. l. 2. Cod. 2m Sauol ubi supra et ... cum inorem
consilio 174 n° 28 antonii gomez 2 tomo c. 15
n° 26 ... tit 31 par 3 et non omitas aduersus com
munem sententiam plura educare ... balium in
l. imperium 4 ... ff de iuris omnium iudi et coras
dd. servitutes illam colar defendit lib. 1 Carias
c. 17. n° 4 ~

aduerte tamen quia aliud est actio vel obligatio servitutis
aliud ipsa servitus quia ex promissione servitutis nas
citur obligatio non tamen est constituta servitus sicut
n. in rebus corporalibus ex solo titulo non transfertur
dominium sine traditione l. traditionibus C de pactis C
eodem modo in rebus incorporalibus non transit
ius sine traditione l. 3. § clare ff de usufructu
l. siego §1 de publiciana ff et est maximus effectus

quis sit effectus divisionis servitu tis continue seu discontinue ~

q. inter magnam l. servitutes

hec inbestigatio qm qui promisit servi hitemcans
stituere · in fundo · si bendidit fundum · non tran.
sit illa obligatio in tertium possessorem · trans.
sit tm̃ si servitus esset constituta · l · proparte ff
de servitutibus et ibi glo · ubi corrumpit l · penult ff
ff de re . et hec traditio que necessaria est fit
per usum et patientiam domini et ff de rei . et l
ubi traditio ff de servitutibus rusticorum · ~

pro servitute quod iam constituta · due sunt prodite
actiones confessoria et negatoria · confessoria quia
competit contra impedientem · vel ius aliqua servitute
negatoria quia agimus et contendimus nullam
deberi servitutem · l · 2 ff si servitus vendicetur ·
s · loci corpus et in confessoria ff eodem · et ad cognitionem
tionem harum actionum · non attenditur sonus verborum
sed sensus orationis ut confessoria dictum ha nat.
a firmatibum negatoria negatibum ut e widen
in servitute actius nonbilendi glo · ubi quinegat
in d · l · 2 · com 2m jasonem · in l · si prius nº 33 ff de
novi operis nuntiatione · et ibi alciatum · nº 9 · placan
tinum de barietate actionum · c · 20 · mainerium
lib · 1 actionum · c · 13 · itaque melius dices confe
soriam dari ad bendicandam servitutem nega
toriam ad bendicandam liuertatem servitutis
ex tex nro et in d · l · 2 · hec quatm dificultate
habent ex eo · quia actiones bonorum apelatione
comprehenduntur · l · adiuncto et in bendicatione
dere judicata · late pinel · in rubrica C · de bonis ma
ternis 1 pe · nº 29 · ~

servitutes autem non sunt in bonis nris ut in l · 1
ff de usufructu legato · consequens est · c · ut proser
vitutibus · non possint competere · actiones et non ee
in bonis nris servitutes · suppone ee de bonis testa
tur communiter · dd · relati per pinel · in l · 1 · C · de
bonis maternis 3 pe · nº 6 · quam dificultatem ser
sit glo · in l · d · 2 · nisi ea in bonis de adquirendo
rerum dominio ff ubi respondet servitutem
per se consideratam · non ee in bonis sed conside
ratam cum predio cui adheret in bonis ee
sequitur bart · in l · 1 · nº 2 ff de servitutibus · et
ce com 2m ripam in l · obligationem nº 6 ff ·
de pignoribus · et in c · cum ecclesia · nº 129 · de
causa possessionis et proprietatis secdarte his ·

intellectus praeterquam quod non tollit difficultatem est 214 Bernal.
contra tex. in d. l. j. de usu fructu legato in quo de achu in bus.
considerati servitus in praedio et non dicitur in bo
nis nostris cum eius usus fructus legari non possit unde
hanc difficultatem insolubilem apellat longoba
lius in l. imperium n.° 282 ff. de jur. omn. judi.
et eius intellectus placere non potest neque ali multi
quos refert pirel. ubi sub quorum sensus peior est unde
mihi placet intellectus lorioti in l. non videtur
ff. de re juris pagina 567 ut usus fructus velalie
servitutes non dicantur in bonis idest in dominio
proprie sumpto de quo licita est ad limitum dispoti
tio neque sint extra bona idest optime comprehen
dantur bonorum apellatione vel aliter tu dic. quod
J.C. in d. l. j. intendit validare legatum ususfruc
tus servitutum et primo ostendit quod 2m extric
tam disponendi rationem tale legatum non va
leat istudque provat hoc argumento quod qualitas
non potest esse in alia qualitate necessarioque deuet esse
in subiecto existenti principio ibi quo sublato inhaeritu
de usufructu. l. 2. ff. eodem sed servitus est quali Servitus est qua
tas quedam l. quid aliud dis. Roy. signif. sed usus litas
fructus esse non potest in illa servitute et obid
legatum non deuet valere adversus quem argu
mentationem sibi ipsi oponit. Jure constitutus quam
omnium que sunt in bonis usus fructus relinqui
potest ex l. j. ff. de usu fructu. ear. rerum que usu
consumuntur et respondet quod servitus quatenus est
qualitas quedam non censetur in bonis quoad
hoc ut eius usus fructus legari possit verum quod
propter utilitatem publicam aliquando recedi
mus ab extricta disputandi ratione l. si ita vul
neratus §. j. ff. ad l. aquiliam perduarenum in
lib. j. disputationum c. 11. convenienns fuit ut
J.C. validaret tale legatum commodo quod fe
cit in d. l. j. data actione ex equitate.

haec actio confessoria non solum competit pro servitute actio confessoria n.
sed etiam pro aliis juribus incorporalibus ut quis solum quae competit
praetendat ea jura sibi competere 2m fabrum n.° 09 nisi sed et pro aliis
et goneçium n.° 12 et probat tex. in c. cum ecclesia juribus incorporalibus.
sutrina de causa possesionis et proprietatis undesique
impediatur ubi jure decimandi agere potest

Si quis impediat uti Juris dict° habebit confessoriam actionem. —

actione confessoria. glo. in c. modica. mini Xbo sibi uendicet 16 q. 1. bald. in Rca n° 12 C. de usufructu Jason dicens communem in l. si prius § et 4 ff. de nouj operis nunciatione quod 1. rotis decuste. de iure patronatus Xbo Ius n° 8. licet contrariam sentiat cobar lib. 1. variar c. 17 n° 10 eodem modo si quis impediatur uti iuris dictione habebit confessoriam. ubi bald. ubi quod et dicit communem Jason d. l. si prius n° 4. menesius in l. 1. C. de seruituti et aqua. n° 64. et sicuti quis agere possit rei uendicatione debet esse dominus itaque confessoria experiri uult necessario debet esse dominus predij dominantis l. 1. et 2 ff. si ser. uitus uendicatur. notat hic glo. Xbo a cuius fo. Ilinus eos. 2m antonium. Cleusijlus n° 3 for cabilium dialogo. 16 n° 3. menesium ubi § n° 8. ubi ipse ophirme prosequitur quod sufficit quis sit dominus directus. uel utilis uel quasi dominus ut in superficialibus. in l. in prouincialj § si ego. ff. de noui operis et non solum dominus hac actione agere potest uerum etiam ille qui habet ius in re dominante. ut creditor si impediatur uti seruitute rei sibi oppignorate. l. si qui de seruitutibus ff. l. creditoris de noui operis ff. circa usum fructuarium autem maior dubitatio est propter iura contraria. tex. n. in l. 1 in prin. ff. si ususfruc. petatur. confessoriam usufructuarijs concedit quo est impeditus uti seruitute rei in qua habet usum fructum. cuius contrarium probat l. 1. § idem Julianus. de re. mihi. nibus ff. in qua difficultate accursius d. § 1. ibo non posse existimat. ut directa confessoria usufructuario non competat uere. tamen utilis ut in d. § item Juliano. sequitur bald in Rca n° 1. de usufructu. C. et Jm mola. in l. creditoris ad fine ff. de noui operis nunciatione. gomecius hic n° 20 que interpretatio dubitatoria est. et asseritur conuincitur ex d. Juribus. et uerius est neque utilem neque directam competere. ut in d. Iuris tenuere. glo. paul. et florianus. in l. si qui ff. de seruitutibus ff. alexander in l. 1. § fi n° 10 de noui operis nuntiatione. unde cuiacius

lib. 1. obser. bationum. c. 16. existimat ulpia-
num referentem Juliani sententiam cum non sequi
sed aliorum opinionem contrarium tenentium.
et ita idem ulpian. eandem Juliani sententiam
refert in d. § item Juliano. non tamen eam se-
quitur. et ita ulpianum dicit non esse contra-
rium. hec tamen consideratio falsa est quia ulpian.
qui utriusque legis fuit autor. si non approbasset
sententiam Juliani in d. § item Juliano eum re-
prehendisset sicut fecit in d. l. 1. preterea i-
dem Julian. in l. uti frui § utrum ff si usus
fructus petatur. tenet usufructuarium non eam
petere. confessoriam consequens quod est aliud
misterium in illis legibus esse comprehe-
hendum. tamen quo resolue. ut usus fructuarius suo
nomine agere non possit confessoria ut in
d. l. 1. nomine tamen domini ei licere. ut in d.
§ item Juliano. ut melius consideravit coras-
sius in d. l. ei qui que interpretatio patet
ex d. § item Juliano. si adijcitis ad equipa-
rationem quam fecit J. C. ad nuntiationem
novi operis quam usus fructuarius facere
non potest nomine proprio sed potest nomine
domini. l. 1. § ff de novi operis. sed non inepta
erit dubitatio an etiam qui habet utilitatem domini
um agere potest confessoria propter virtute an-
etiam constituere posit ipse servitutem et
posse id facere tenet glo. in l. 3. ff de servitutibus.
ibi que sunt quasi domini et ordinaria 2. tamen
Jasonem in l. improbum circa quo in principio ff
de novi operis et in l. 3. § ex contrario n. 66.
ff de adquirenda possessione. probat tex. in c. 1. § sed
quid de investitura de re aliena in usibus feudorum.
l. 3. juncta glo. 1. C de servitutibus. neque obs-
tat quia non possunt alienare l. ff. de jure en-
fiteotico C. et hic neque servitutem impo-
nere l. ff. C de rebus alienis non alienandis
l. Julianus ff de fundo dotali quia ea regula pro-
cedit in eo qui simpliciter prohibetur alie-
nare. enfiteote tamen et similes possunt aliena-
re licet consensum domini teneantur re-
quirere. ut per Jasonem l. 1 n. [illegible] n. 8 C de
jure

en fiteotico. coratius. d.l. 3. boerius decisione 181 n° 2. unde durauit hec seruitus quate nus ius constituentis durat et eo extincto non tran sit ad proprietatis dnuerd. §. qd. q. l. lex vectiga li 31 ff de pignoribus. saxola de seruitutibus ipse. c. 18. aflictus decisione 380 unde etiam non transit ad filium constituentis succedentem in emfiteusim iure. n. non succedit in ius patris sed potius ex iure suo dato a primo concedente. notat bart in l. mortis causa capitum. ff de donatione causa mor tis. Jason in l. 2. n° 210. C. de iure emfiteotico. gratus consilio 28 colu. 1. pinel. in l. 1. C. de bonis mater nis 3 pte. n° 71.

ulterius adde quod hec actio confesoria competit pro seruitute iam constituta non pro constituenda. l. sicuti. § sed si queratur. ff si seruitus vendicet. ex quo tex. colige quod actio confesoria numquam competit nisi ei qui e in quasi posesione seruitutis et ita tex ibi ad hoc notauit angel. post bart. pro cuius declaratione premitte quod sicut in rebus corporalibus duplex e posesio ciuilis et naturalis ita in iuribus incorporalibus duplex e quasi posesio ciuilis et naturalis glo. in l. ait pretor. § iten ei xbo quasi ff ex quibus. causis maiores qui sequitur bart in l. 1. § interdictum hoc ff de ui et ui armata dicit communem claudius in l. naturaliter in principio ff de adquirenda posesione. quasi posesio naturalis e usus et exercicium iuris incorporalis quasi posesio ciuilis e sciencia et paciencia aduersarii bart in l. 2. C. de serbitutibus et aqua n° 8. circa quam doctrinam sunt due opiniones contrarie communes quas uidere poteris per antonium gomes in l. 4 stauri n° 37. non tamen e recedendum a bart. sententia ut per menesium ibi n° 3 et constitue circa hanc doctrinam aliquas regulas quarum prima e quod in serbitutibus negatiuis ut in seruitute altius non tollendi adquiri tur quasi posesio ex solo unico actu cum paciencia aduersarii ita glo. 1. in l. 1. C. de serbitutibus et aqua glo. 1. in l. qui luminibus ff de serbitutibus urbanorum pre. dio 4 et e com sententia 2° in Jasone in hic n° 41 et 2m mene sium in d. l. 1 hoc dictum intelige hoc modo.

quod volenti uicinio alicuius tollere. vicinus prohibuit cui prohibitioni prohibitus aquieuit adquiritur quasi posessio ex quo constat quod si vicinus etiam per mille annos non edificabit non ideo adquiritur actio non tollendi ut tenet glo. in l. qui luminibus quam dixit communiter aprobatam ripa c. cum eclesia sutrina de causa posessionis et proprie. Jason in l. quominus n° 31 de fluminibus plures refert. menesius d. l. n 14. costillus in l. 64 tamen et eodem modo non adquiritur posessio quod vicini alicuius loci non faciant venationem in monte alicuius loci etiam si per mille annos cesabunt etiam si non adest contradictio domini illius loci ita iacobinus de sancto georgio in tractatu de feudis § cum venationibus n° 2. decius consilio 197. ripa in l. quominus n° 133 ff de fluminibus.

eodem modo inteliges pregmaticam et discordia que habetur in l. 8 titulo 1 lib. 2 nove recopilationis que ait quod nobilitatis exentio probatur si quis probaverit avum uel patrem non soluisse tributum ut inteligatur quando hi uiuunt in loco ubi est consuetudo sol vendi tributa itaque adsit contra eos contradictio ita otalora de nobilitate 2 p. 3 p. c. 4 n° 5. et suficit quod hee prohibitiones fiant extra ~~ordina~~ iudicialiter. 2m fabrum §. si quis itaque discretis et iustitie abb. et dd. in c. licet de simonia et in c. Nouit de iudiciis in a firmatibus autem servitutibus queritur quasi posessio in actibus qui sunt mere facultatis ut iter facere per agrum alienum quod mihi licet si non prohibeat l. ~~quidam~~ dicto ff de servitutibus rusticorum queritur quasi posesio ex triginta actibus per unum mensem cum uenia ad versarii l. 1 in principio apprime vs° hoc interdicto ff de itinere actu que privato ~

in servitutibus uero que consistunt sine diuitii et promissioni adquiritur quasi posesio per unicum tantum actum ut in servitute aquam ducendi in alieno fundo l. 1 § quod autem scriptum ff de aqua quotidiana et estiua ubi non quotidie sed una uice uel una nocte. unde si quis semel recipiat colectam uel tributum est in quasi posesione recipiendi semper colectam. bald. cons° 151 volu. 5 et ita inteliges l. 1 § si quis hitur ff quando apellandum sit q. si quis paciatur scriptis in plebe uirtute catalogi semel est in quasi posesio tantum plebeius a in servitutibus uero

Nota circa sane pracmaticam 3 condebenses. ✠

quæ consistunt jure familiaritatis etiam per mille annos non acquiritur quasi possessio ut si ego permissi aquam exaurire ex puteo meo. l. quæ jure familiaritatis et ibi omnes ad adquirendum possessionem. ad l. quominus n° 39. ~

ultimo requiritur ut competat hæc actio confessoria ut quis perturbetur in usu servitutis. l. si quis diuturno. § si sservitus vendicetur. etiam competit hæc actio ad declarationem juris sui. l. siatis § sed si queratur. si servitus vendicetur et ita libelus in hac actione debet formari ~

muy mag.co señor

fulano paresco ante Vmd y pongo demanda a fulano. y contando el caso de mi demanda digo que yo tengo. y poseo. por mias en esta ciudad y como mios. unas casas en tal parte linderos etc. las quales dichas mis casas tienen derecho de servidumbre. por justos. y derechos titulos sobre unas casas que el dicho fulano tiene y posee junto a las dichas mias que no se pueden alcar ni lebantar. mas de hasta en tal altor y el dicho fulano. las a alcado. y levantado. contra el derecho y forma de la dicha servidumbre no lo debiendo. ni pudiendo hazer. porque pido a Vmd abida mi relacion. por verdadero pronuncie y declare. las dichas mis casas tener y pertenecerle la dicha serbidumbre sobre las casas del dicho adberso. y le condene a que quite y derruegue a su costa lo que tiene hecho y edificado contra el derecho de la dicha serbidumbre y que no me inpida ni perturbe en ella. y mas le condene a que me pague todos los daños. y y intereses que se me an recrecido. por lo aver hecho que estimo en tantos ducados y que me de suficiente fianca y caution que agora ni en ningun tiempo el ni sus herederos y sucesores no me perturbaran. ni molestaran en la dicha ser vi dumbre y para lo qual. el muy mag.co off.o de Vmd imploro ~ Bernal ~

Negatoria actio competit ei qui vult agere pro tuenda libertate. hoc est ei qui negat fundum suum alteri devere servitutem § 2. Aliter vendicatur prosequitur. hic glo. Nos alcius. recepta communiter. jasonem. n° 57. negat admitas placentini iuris pretationem. ut hec actio competat quando servitus erat devita. et nunc non devetur. sed dic etiam competere quando nunquam fuit devita cum glo. hic. in fi. et probat. l. loci corpus § competit. Aliservi vendicatur. et in hac actione. illud Notandum est quod licet adversarius sit in possessione. vel quasi servitutis non per hoc relebatur. ab onere probandi constitutam esse servitutem. immo ille qui agit negatoria optinebit et si non probaverit libertatem sue rei quia presumptio juris est pro domino rei qui intentat negatoriam. nisi contrarium probetur. glo in § sicuti § sed si quis vendicatur. Aliter vendicatur cons. jasonem in l. si prius § de novi operis nuntia. tiraquel. de j. gemitura q. 17. opinione. al ciatus. 2 regul. presumptione. 2. et libelus ita devet formari

muy mag.co señor

fulano. pongo demanda. a fulano que yo tengo. por mis unas casas en esta ciudad. sola les lin deros. las quales dichas mis casas son libres ni sin serbidumbre alguna y el dicho fulano dice. y pretende que deven tal serbidumbre. aunas casas suyas que tiene. y posee en la dicha calle. y me enpide y perturba en la liuertad. delas dichas casas. no lo pudiendo ni deviendo hazer. porque pido a vmd abida my relacion por verdadera. declare las dichas mis casas ser libres y no dever tal serbidum bre. alas casas del dicho fulano. y le conde ne. a que no me moleste ni perturbe en la dicha liuertad. ni me impida. usar libre mente delas dichas casas y me pague los daños y yntereses que se me an recrecido por me aver inpedido q estimo en tantos ducados. y le condene. la que me de sufiaiente

cauaõ m q̃ agora ni en ningun tiempo el ni sus subcesores me molestaram en la dicha libertad que mis casas tienem. y para lo q̃l. el muy mag.co off.o de V.md. imploro y pido justicia y costas

Ad §§. § sed iste. quidem.

Premitte q̃ pretores qui honorabilem gerebant magistratum. dare actiones et jura. condere poterant. l. 2. §§ eo autem tempore. de origine. juris ff. §. jus autem ciuile. §§ jus pretorium. ff de jus. et jure §§ pretorie de diuisione stipulationum et ideo honorarie appellabantur. l. in honorariis ff de actionibus. dolli optime ff fortuitum. l. juris gentium. §§ pretor ait n.o 4. de pactis ff. tutorum. in l. j. n.o 13. de off.o pretoris ff et hoc jus pretoris summo pere fuit necessarium nam cum pretor casum emergentem videret veteribus. juris consultis incognitum super eo casu. disponere equissimum erat. id q̃ justum vel equum. videretur. unde dictum est semper pretorem. pre oculis equitatem. habere. l. q̃. si fes. § si ff de eo q̃ certo loco et inter actiones que a pretore dabantur. et actiones ciuiles. hec est differentia. q̃ actiones ciuiles. durant perpetuo. pretorie vero solum p annum. d. l. in honorariis et in princ. insti. de perpetu et tempora actionibus. q̃ tu intellige. ubi penales sunt hec. actiones pretorie si vero sunt rei persecutorie ut in hoc §§ durant perpetuo ut probat tex. in d. principio

in quo non est omitendum qd. erit in legibus et statutis conditis ab aliis magistratibus. an actiones ex illis descendentes sint perpetue. vel temporales et dic. q̃ si loquimur in magistratibus. habentibus. temporalem jurisdictionem et limitatam ut sunt corectores. qui durante tempore sui off.i de consilio proc. seu discurcionum. ipsius ciuitatis cui presunt fecerunt legem. actiones descendentes ex illa. l. erunt perpetue et ciuiles. l. j. et 2. ff de decretis ab ordine faciendis. l. j. §§ j. ff quod q̃s juris et ibi bart. dicit communem. angel. §§ jus autem ciuile. insti de jure naturali n.o 5. juanes baptista de sancto seuerino in l. omnes popa li n.o 17 et ibi sindus

nº 23 de Jus et Jure. ff. probat c. 17 in capi
libus correctorum. quo vero faciunt statuta circa con
tingenciam factorum de his que pertinent ad eorum
administrationem non est necessarium procurum
consilium et durat lex et ex illa lacho quantum
durat officium ut notat bald. in d. l. omnes po
puli nº 7. abiles d. c. 17. etc.

alii sunt magistratus perpetuam jurisdictionem
habentes ut sunt duces comites etc. et hii possunt
facere statuta in suis locis sicut ipse populus c.
2. de maiori et obedien. notat bart. in l. fi. de
penis ff. Jason in l. 1. nº 11. de Justi. et Jure. ff. et om
nes achiones descendentes ex his legibus sunt per
petue et civiles quia isti sunt perpetui in bonis
et habent dignitatem perpetuam que tran
sit ad successores. dicit communem curcius Junior
consilio 65. nº 9. dixit servandum in praxi
abendanus de mandatis principum c. 5 nº 9.
adverte tamen quod is est prohibitum constitutio
nes facere contra Jus commune et regium et
ita est inter pretanda l. 12. tº 1. par. 3 ut 26 jam
dixit gregorius et abendanus de exequendis man
datis c. 6. etc.

a in Xº namque sicut

qui habet tenancion a domino ex titulo abili ad translatio
nem dominii agere potest publiciana l. sed et si
res. §. prehor ait et §. si ff. de publiciana cursus con
clusiones eadem tamen Ro. est quia hoc casu rei
vendicatio competere debet quia traditione ex titu
abili ad translationem dominii transfertur do
minium l. traditionibus C. de pactis l. numquam nu
da ff. de adquirendo rerum dominio quare pro inter
pretatione huius lex. dic quod publiciana competit
quo traditio facta fuit a non domino quo
casu plus Juris ante usucapionem non potuit
transferre quam ipse habebat et sic solum trans
fert usucapionem conditionem ex regula legis
clabitur de contra empto. ff. propter quam competit
publiciana. unde procedit argumentum usu
capere potest ergo publicianam habet l. cum
qui in principio ff. de publiciana. notant bart.

et cacig. nº 6 in Rca eodem tit. Jason. in l. rom
quenobis nº 27 et ibi ripa nº 31 de adquir. posse.
ff quod colechi 2m bald. in l. unica. C. si plu
res una sententia affirmative procedit negati
ve autem non usucapit q non habet publiciana
nam non procedit proqua sententia est tex in l.
si servus nimis 17 de publiciana ff et in l. cum spon
sus 14 § in bene quibus ff de publiciana et baldi
opinionem dixit communem cacig ubi s nº 7 baldi
de pres criptionibus 2a p. 3 phis principalis q 3 nº 4
et q 12 nº 9. unde reprobatus glo. tenentem con
trarium in l. cum qui § pretor ait ff de publicia
xbo non meus. quam dixit communiter repro
bari mathius de aflictis decisione 40 nº 3 alex
xandrus consilio 39. volu 2.
sicut de usucapione ad publicianam procede
bat argumentum item ita de publiciana ad rei ven
dicationem l. cum qui § in publiciana ff de
publiciana sicut enim competit rei vendicatio ad
declarationem domini ita publiciana ad iu
ris declarationem et 3 posteriorem c. abbate Sancti
dere. judicata. lib. 6 2 in inter has actiones dif
ferentia q rei vendicatio competit contra possi
dentem etsi tertio posideat l. officium de rei vendicatione
publiciana vero non competit contra tertio posidentem
item l. sive autem § si duobus ff de publiciana
ubi bart assignat rationem quia qui agit pu
bliciana fundatur in solo tertio qui vero possidet
tertio habet titulum et posesionem et sic preferri
debet arg. tex. in l. videtur io xus in terip
sos ff de pignoribus quam rationem sequitur
cacig in Rca de publiciana nº ff et hec est
ratio quare etiam petitio hereditatis non com
petit contra tertio posidentem in l. heredi
tatis C. de petitione hereditatis ubi hanc
rationem dedit bart et dicit communi
Jason in l. j. nº 10 C. de inofficioso testamento et
bi menchaca nº 2 curcig in l. si nº 21
C. de edicto divi adriani tollendo e guy
narig. ad l. 13 ff de petitione hereditatis
tomius gomiez l. 45 tauri nº 158 cobar.
practicis questionibus c. 12. et ex hic intelli

liges tex. in d. §§ si duobus. Vis quia diuer. sequitur actio publiciana non competat contra possidentem titulo quod ambo habent. titulum adibeas si vero ab eodem titulum habeant ille prefertur in publiciana cui res prius tradita est quem tex alexan in d. ex parentibus cons. 90. volu. 6. n° 24. ypoli. tus singulari 32 menochius qui nobum parit intellectum de respiranda posessione remedio 15 n° 91.

et in hac actione publiciana primum requisitum est quod interbeniat titulus habilis ad domini translationem ut in l. quecumque §§ 15. de publiciana ff. et sic si quis emat a pupillo sine tutoris autoritate non habebit publicianam d. l. quecumque §§ si quem ad hoc dixit singularem Jason in l. si quis eundum n° 15. ff de iure iur. et addi socinum regula 463 et alciatum de presumptionibus regul. 3 presumptione 10 neque ille cui res tradita est propter pignus uel comodatum habebit publicianam quia non fuit titulus habilis ad domini translationem sed competit officium judicis ad restitutionem ut in l. non tantum et in glo. Xbo faq li. de petitione heredi ff etc.

2m requisitum est traditio l. de publiciana ff. quia sicuti ex solo titulo non transfertur dominium sine traditione a uero domino ut in l. traditionibus C. de pactis ita ex solo titulo a non domino non debet competere publiciana unde in casibus quibus sine traditione transfertur dominium quos tangit glo. d. l. traditionibus habebit etiam locum publiciana sine traditione exemplum erit in ecclesia iuxta l. si de sacro sanc ecclesiis .l.j. t° ij par. j et competere ecclesie actionem publicianam sine traditione tenet glo. in l. si uel autem §§ si duobus. tibo petentis ff de publiciana sequitur caq. in R.ta ff eodem sed locuntur contra tex. expressum in l. sed si cum. l. sequenti ff eodem deinde quia actio publiciana competit cui usucapiendi condictio datur. l. eumque ff de publiciana

Bernal

sed usucapiendi condictio non competit nisi re tradita quia sine possessione prescriptio non procedit traditur. neque locum habet publiciana et ita glossa tenet speculator titulo de locato § nunc aliqua vers. 35. socinus cons. 61 volu. 1. n. 13. cornaeus cons 35. vol volu. 1.

ex preterea d. tu adverte quod ille qui agit actione publiciana non tenetur probare rem traditam ea a non domino quia tunc scit ut mala fidei possessor actionem non habet sed tantum probare devet extra. habuisse rem sibi traditam unde si conbentus publiciana fateatur rem traditam ea a domino non debet condenari licet postea actor agere possit rei vendicatione ex l. mil. or. 25. annus ss. liberbus. gl. hic. nisi adversarius quod dixit communiter receptam. Jason n. 149. credunt tamen cum hodie procedatur secundum veritatem et non secundum iuris rigorem ut in l. 1. titulo de los Juicios lib. 3 ordinamenti quod esset hodie combentus ille condenandus. secundum Jasonem l. certi condictio § si nummos n. 31 si petatur unde circa libellum huius actionis varia a doctoribus tradunt ut per glo. hic. et ea receptior opinio est ut petatur res iure domini vel quasi quod probat tex. in c. abbate sane de re iudicata lib. 6. et est com. contra secundum socinum cons 56 n. 1 volu 4 vuicatium hic n. 37. et ea id dicit consuetudine probatum tenet bart. l. de quibus n. 21 de legibus. alexander l. si finita § eleganter de damno infecto ff. et est com. secundum marianum socin. c. 2. de libelli oblatione colum. 6 unde libelum huius formavis eodem modo sicut habes in rei vendicatione sed debes dicere dicit adversarium tunc possidere rem ad te pertinentem vel quasi iure domini vel quasi

Ad § rursus.

restitutio dia fit per iam gratie quo ad princeps vel alia potestatem habens concedit gratiam

seu beneficium ad quod conaderdum non tenebat ut in l. si C. sententiam patris autentica idem est C de hereticis de qua restitutione agit fortunius in § et quod si tantum nº 163 et ibi costa. 2 p. nº 49. covar. lib. 1. variar. c. 3 nº 15. alia est restitutio Justitie que jure communi conceditur. et est duplex. que minoribus conceditur de qua in titulo de in integrum restitutione. et que maioribus datur aliqua justa existente causa. de qua titulo ex quibus causis maiores et tex. hic. et tunc a doctoribus conventum est. ut in hac restitutione consideretur remedium rescindens. et recisorium. per tex. hic. ubi recisa usucapione remedium rescindens sit judicis officium. per quod rescinditur ex justa causa usucapio et recisa usucapione. habet locum actio recisoria ad illam rem recuperandam sublato illo obstaculo usucapionis et ita tenet glo. hic. verbo recisa bart. in l. ab hostibus § si sed quis simpliciter ff ex quib. causis maio. abb. c. tum ex literis 19 de in integrum restitutione. balduin. et minsingerius hic. nº 6. mauricius de in integrum restitutione. c. 4. scilicet hec comunis opinio sit verius est unicum tantum esse judicium et unicam tantum. actionem recisoriam. in qua judex rescindere debet usucapionem et deinde. utile judicium intendare inquit aduertit otomanus. verbo recisa et de verbis juris mairerius lib. 2. actionum. c. 6 equinarius in rubrica ff ex quib causis huius n. actionis recisoriae solum fit mentio in legibus. non remedij rescindendis. l. neque non. § exemplo. et § si ff ex quib. causis maio. l. ab hostibus. C de capti. et post liminio. l. nullo. de rei vindicatione C. — Bernal.

et aduerte. restitutionem. hanc. non solum procedere. ubi in ausentia completa est usucapio scilicet etiam si completa fuerit modico. transacto. tempore post reuersionem. ut in l. ab hostibus. 15. § q. simpliciter ff ex quib. causis maiores ubi glo. verbo restitutionis id etiam intelligitur. si usucapio fuerit completa post multum tempus post reuersionem dummodo deducto tempore. absentie tempus aliud non sufficiet ad usucapionem. glo. similis. c. ex delicto verbo ex futura. de verb. signi. dicit bejorem saliatus. l. quo tempore.

n° [illegible] C de restitutionibus militum et ibi albericus dicit communem et ita sensum in n° 57 et fundamentum quia illo tempore absentie dominus fuit lesus quod dicat sub die demedio nobis sit dannosum l. neque non § si cum l. sequenti ff ex quibus causis majores rursus quia illo tempore absentie non fuit dominus negligens non est quod sibi imputetur argumento l. dilige. com [illegible] diligens commissoria l. jure civili dicendo et demostra [illegible] hanc etiam questionem tenet bald. de prescriptione [illegible] in d. § si liberi qui simpliciter ibi non quod cum scilicet modicum tempus item quia post multum tempus est quod imputetur absenti et ideo non dabit restitutio l. si qui rei publice ff ex quibus causis majores et hanc ultimam sententiam quam existimo veriorem quia non deducatur tempus absentie neque absens restituatur transacto non modico tempore etiam angelus in summa de restitutione militum et post eum in fabrum et alios hanc dicit esse communem opinionem paul. in l. diuortio § non solum ff soluto matrimonio n° 4 jure tamen huius regni 1ª opinio ne tenenda est ut in l. 24 tit. 29 par. 3 et ibi gregorius. Sobre comença aqui:

et hec recisoria actio ex tex. hic non solum competit ubi prescriptio contra absentem completa est sed etiam si ab absentem contra presentem compleatur quia presens illum interpelare non potest quod dificultatem habet ex l. 2 C de annali exceptione non enim hec actio recisoria negligentibus datur l. non enim ff ex quibus causis majores cui dificultati salicetus in d. l. 2 satis facit dicens justinianum ibi non corrigere tex. hunc sed potius illum ampliare in hunc sensum ut hodie possit qui inter tempore usucapionem et licet eam non interrumpat nihilominus possit proponere actionem recisoriam. Neque obstat quod dominus fuerit negligens quia talis negligentia non ei debuit imputari cum rem suam consequi non potuerit obstat etiam quia impedito agere non currit prescriptio autentica nisi tricenale C de bonis maternis l. 1 in fi de annali exceptione C ipsi tur non erit necesaria actio recisoria cui dificultati respondet bart. distinctio in l. senatus n° 2 ff de offo presidis ut ea regula procedat in impedito

Juris impedimento sivero quod sit impeditus impedimento facti hunc usucapio procedit et si impedimentum fuerit justum conceditur restitutio ad rescindendam usucapionem ut hic et in l. ahilicinius ff. de ser. bitutibus rusticorum si vero impedimentum sit in justum tunc nulla datur restitutio l. 2. § fin. ff. in ff. quibus causis [illegible] et cum distinctione cum boerium decisione 40 n° 3 late pinel. de autentica nisi tricenali n° 42 et restitutionem de qua in hoc tex. dic non solum competere ubi quis restitui vult ratione absentie sed etiam datur propter aliquam aliam justam causam l. 1. § item si qua. l. sed et si pretorem. § item in quibus ff. quibus ex causis majores sic etiam maiores ex causa ignorantie competit restitutio adversus usucapionem glo. in l. sed et si ff. de servitutibus non utendo siquen ad modum servitutes amittantur quam communem dixit dicus cons. 29 bolu. 1. bald. de prescriptione 4 phis principalis quest. 29. exemplum erit in fundi arduari vel in phiteoti qui non solum propter solutionem cadit a jure suo nam ex justa ignorantia restituet glo in l. 2. C. de jure emphiteotico qui ibi dicit commu Jason n° 222. erit etiam exemplum in instrumentis de novo repertis probat justitia ignorantiam videtur restitutio ad retractandam sententiam sic intellecta l. sub specie C. de re judicata et intelexit in multa ita in l. imperatores ff. de re judica. et ipolitus singulari 229 dicit com munem eur cius junior cons. 18 n° 1. et hec omnia in prescriptionibus hordinariis omnes conbenunt haveret locum in prescriptione autem 40 annorum etiam haveret locum restitutionem ex justa causa tenet alexand. cons. 7 i bolu. 1 dicit communem feling c. bigilanti 2 colun. de prescriptione boerius quest. 39 n° 6 quibus obstat tex. in l. omnes in fi. C. de prescriptioni 30 vel 40 annorum et in l. fi. C. de fundis patrimonialibus lib. 11 quibus dicitur quadrigenaliam prescriptionem plenissimam inducere securitatem quocies autem inducitur plena securitas non haveret locum restitutio glo. in l. ait § per ventitur ff. de minoribus et sic adversus quadrigenaliam prescriptionem non datur restitutionem dicit communem socinus cons. 2. bolu. 3. et plures quos reffert cobar. ubi supra qui tiam ultimam et meritu.

Sequitur.

havet etiam locum. hec actio recisoria q^do absens causa rei publice usucapit contra absentem causa rei publice. l. si ff ex quib. causis maiores in l. si ff ex quib. causis maiores et e casus ubi prebilegiatus contra paritem prebilegiatum gaudet pribilegio contra regul. legis sed et similiter in prima^o dec. x. cusationi tutor. ff. et hoc ratio^e danj e vitandi degno vitando agit prebilegiatus. adversus solitum agentem de lucro captando. ut interpretantur. bart et alij in autentica. quas actiones. C. de sacro sanctis eclesijs dicit communem de civus. c. in presentia n^o sj de probationibus cobarr regul. posesor. 2^a p^e § 2. n° 4 —

intelige etiam tex huma in capto. ab hostibus ut reversus. haveat actionem recisoriam. l. item ei subcurritur. 14 cum l. sequenti ff ex quib. cau ma notat glo. hic. et eodem modo. si captus ab hostibus usuceperit compatit pretium restitutio et recisoria adversus q^m resolutionem obstat quia captus ab hostibus non potest posidere. l. si cui. ff ad l. Iuliam de adulteris § servi de Iu^e personarum prescriptio autem sive posesio^e non procedit cuiusdam cultati respondi cum glo. hic x bo in potestate q^m dixit communem jason n° 53. idem jason in l. si is qui pro emptore. n° 36. ff de usucapionibus cobar. regul. posesor. 2^a p^e § 1 n° 6 et ita intelliges tex. in l. animo ff ex quib. causis maiores

et hec actio recisoria davet intentari coram judice rei ex regul. generali q^e havet q^d actor forum rei sequatur. et ita probat tex in l. 2 C. ubi et apud quem in integrum restitutio. optime barbo lib. 3 variorum. c. 9. qui tex. pro ad dem etiam in actione recisoria. fatetur mauricius de in integrum restitutione. c. 35. idem in omni restitutione generali e ex distinct. ad eo q^d licet ratione contractus q^d sortiatur forum ut m. juris regulas. ad recisionem tamen contractus non est judex competens. ille in cuius territorio contractus factus e ut ad d. l. 2. ubi ad vertit paul. et jason in l. qui certo loco. de condictione indebiti ff de civis

Bernat 222

in Rca de judicis. In autem cum aliis multis quos obser. refert ubi dicit contrarium in l. in contractibus §§ de non numerata pecunia. C. competit hodie et adversus hujusmodi interitum intra annum. l. in onerariis C. de temporibus cum precisa ffac. act. et oblig. quod hodie putatum est ut quadriennium competat. ex l. fi. C. de temporibus in integrum restitutionis reprobata hic glo. quam dixit communiter approbari Jasson. n. 57. et gomez n. 37. idque aperte probatur in l. 28 tit. 29 par. 3. quod quadriennium an currat scienti an currat ignoranti sunt due opiniones contrarie quas vide per obser regul. possessor 3 p. 53 n. 3. quem adde ad d. l. fi. et sic libelus in actione dedet fieri mary:—

muy mag. señor

Fulano. paresco ante Vmd. y digo que estando yo absente deste lugar. y estuviendo por tal justa causa fulano. por tiempo. y años y prescri... tal casa. de mi porque eran mis y se... los absentes. por justas causas. pueden idevenan ser restituidos pido. a vmd. abida mi relacion por verdadera, me restituya. in integrum para aquella via que mejor lugar aya de derecho y quitando en medio qualquier lapso. y ante de tiempo y qualquiera usucapion y prescripcion que contra mi se aya hecho. y causado. stando yo absente e impedido y me ponga en el tiempo y estado que estava antes. de la dicha usucapion. y hechos esto me declare por s. velquasi de la dicha casa y condene. al dicho fulano. a que me la entregue. y restituya. y ansi condenado. le compella y apremie a ello. por todo rigor. de derecho. para lo qual et c.

Ad §. si qs. in fraudem

Premite alienationem aliam esse fictam et simulata que non valet neque ex ea oritur aliqua obligatio. R. nuda ff. de contra emptione quia in ea non adest consensus et ideo neque juramento firmabitur ut tenet glo. in l. 3 et C. plus valere quod agitur de emptione

Jasom in ss fuerat jeodem n° 86 scausla tractatu de simulatione contractus n° 46 tiraquel. duas adducens communes contrarias de su° constituti possessorio 7 limitatio n° 3. alia alienatio e quia dolo fit et tunc si dolus dedit causam contractui contractus ipso jure nullus e si incidit in contractum valet contractus sed rescinditur ope exceptionis tex et glo in l. et eleganter ff de dolo. late antonii gomes 2° thomo c. 2 n° 21

alia e alienatio que fit in fraudem. que alienatio mero iure valet revocatur tamen per actionem revocatoriam que actio quadruplex e. fabiana calvisiana. pauliana. et revocatoria in factum glo in l. 2 C si quis in fraudem patroni verbo revocare et ibi bart dicit communem et jason hic n° 99 et socin. cons 10 8 volu° 1. fabiana vero compitit soli patrono ad revocandam alienationem per libertum in eius fraudem. l. 4 ff si quis in fraudem patroni. calvisiana patrono et creditori simul ad revocandam alienationem factam in eorum fraudem. l. in fabiana ff si quis in fraudem patroni. pauliana e revocatoria eorum que alienata sunt in fraudem creditorum de qua loquitur tex hic. revocatoria in factum compet̃it ad revocandam alienationem rerum incorporalium l. 1 hac in factum ff que in fraudem creditorum.

calvisiana

in tex ibi recisa traditione adde l. 7 de ff pro s. valet quia a principio hec alienatio transsidat in fraudem et ex eo dominium transfertur. l. siciens. 26 ff de contra emptione. notat glo. hic verbo eam n° quam sequitur bart. in l. 1. C. si quis in fraudem patroni n° 6. glo et bart in l. post contractum de donatione ff. paul in l. 1 f que in fraudem credit et dicit communem. gregorius d l. 7. que cols o et vera resolutio difficultatem habet ex principio verbo nihil agit institutis quibus ex causis manumittere non licet quia verbum nihil agit denotat nullitatem actus. ut in l. si de liberis et posthumis ff. et in l. filii, juris 34 ff de negotiis gestis quare dic in li. uertate. data in fraudem

creditorum aliud jus fuisse constitutum quia si valeret mero jure postea actione revocatoria non potest revocari ut in § semel quibus ex causis manumittere non licet in l. sic ex causa ss cum l. sequenti ff de minoribus. Et hec recepta interpretatio est benigna in et melius dic quia in libertatis datio in fraudem creditorum l. eliasentio prohibita est et ideo ipso jure nulla dotalis datio libertatis arg. l. 1 ff de fundo dotali l. non dubium C. de legibus et hoc est quod inquit imperator. d. princ. quia l. eliagencia impedit libertatem adbertus quem resolutionem non obstat l. j. C. de necesariis serbis heredibus instit. et l. qui solbendo 42 de heredibus instituen ff nam ea jura in institutionibus loquuntur pro ter publicam utilitatem que in consistendis testamentis versatur l. vel negare ff que nad modum testamenta aperiant unde si plures sint instituti unus solus consequitur libertatem ut in d. l. qui solbendo etiam si in militis testamentum sit ut in l. in fraudem ff de mili testamento. ~ . ~ . ~ . ~ . ~ .

ex his quo Necesario dices dotis constitutiones in fraudem creditorum esse rebocandas. etiam si in fraudem legitime filiorum sint prolat texin l. de ino ficiosis dotibus C. et in autentica unde si parens C. de in offitiosis testamento. et dicatur dos data in fraudem legitime filiorum quando pater dedit in dotem ultra filiae legitimam ut in d. juribus et in l. si totas C. de in officiosis donationibus n. 33 resolbit molina afflictis decisione 86 postea uero in fraudem filiorum data non censetur dos nisi excedat balorem legitime et tercium et quintum bonorum ut in l. 26 et 29 tauri et ibi omnes escribunt palacio Rubio in repetitione capitulo § 22 n. 14 bernar de arias regula 213 falentia 4 gregorius in l. 8 titulo 4 pars. Jure autem nobissimo reducimur ad jus antiquum ut in fraudem filiorum dos censeatur data si legitimam excedit ut in precmatica 101 de madrid que habetur in l. titulo 2 lib. 5 nove recopilationis n. 25 quem l. serbari in praxi

L. dicendos data in fraude legitime filiorum quando pater de filiorum dote valore legitime ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

in fraude filiorum dos censetur data si legitimam excedit

Bernal — i
de actionibus

testatur abendaño de exequendis mandatis c. 14 n.º 6 menesig. in autenticare quae 6. com munja delicatis n.º 24 orosciq in l. omnes po puli n.º 147 de jus et jure. ff gregorio d.l. 3. covar in 4 2 p.e § 7 n.º 3. neque isomnibus obsto uit regul. l. cum a matre. C de rej uendicatione non inteligitur nisi heres qui uult benire contra uersus factum defuncti sit filius dicens in fraude sue legitime defunctum alienasse quia id facere potest ex his que s dixim et ex regul. legis quam in prioribus C. de inofficioso [illegible] l. illam cum amatre. interpretatur Juarez d.l. quam in prio ribus 7 limitatione et covar lib. 2 variar. c. 3 n.º 1 pinel. in l. j 3 p.e. C de bon maternis n.º 7 ex 9.

et hec rebocatio de qua loquimur fit etiam non restituto pretio emptori ut in l. si debitor 7 cum l. sequenti ff que in fraudem creditorum l. 7 titulo ff par. 5. ex quibus juribus id procedit quando ex p.e emptoris etiam fraus uersatur quia sciens emit in quo atendenda est distinctio glose fi. ubi in fraudem qua alienatio aut fuit facta titulo lucratiuo aut uero titulo honoroso in casu sufficit fraus ex p.e debitoris l. qui autem ssimiliter quae modo ff que in fraudem cre ditorum 2º casu ex p.e utriusque fraus requiritur l. qui autem § hoc edicto ff que in fraude creditorum sed an abendito re in fraudem cre ditorum precium sit extorquendum quando emptor fraudis particeps fuit dubitat glosa in d. l. si debitor et non esse extorquendum sed emptorem esse multandum preci amissione probat tex. in illis qui in posita l. 7 C de re uindicanda bendictione et ubi ita tenet glosa et communis 2m jasonem hic n.º 33. gomecium n.º 40 et probat l. 59. titulo 5 par. 5. is modo dde quando nonce 2sso quod emptor scit bendi torem habere creditores censetur esse in fraude l. ait pretor § quod dait ff que in fraudem creditorum. Bernal —

aciachonis 69.

Bernal. 3. thomq.

adde tm ad d. l. si debitor. 2m bart ibi q. si he
reticus bona sua vendiderit in fraudem fisci
etiam sine fraude emptoris illa bona poterit
fiscus rei vendicare et revocare alienationem
non soluto precio quia ipso iure bona illa
ipsius fisci sunt. c. quum secundum leges di hereticis et lib. 6.
sic vicario restitutione precium offerre non de
vet. l. 2 C. de furtis. l. si mancipium C. de rei
vendicatione et bart opinionem posuit silves
ter in sua suma verbo restitutio 6 7 dicig. com
235 tiraquel. in l. si umquam verbo revertatur
nº 266 et ita capitulo in 1ª instructione in
quisitorum c. 10 et in 2 instructione c. 6 qui ioes
idem dicum tec in crimine lese magestatis
l. fi C. ad l. juliam magestatis. l. 4 tº 2 par.
id tm semper intelligitur nisi precium stat
quia tunc precium debet restitui. l. ex his ff
que in fraudem creditorum vel si ex illo precio
solutum sit allud debitum venditoris. l.
idem servandum de leg. 2. ff et vide c. 6 in 2
instructione inquisitorum. vel si precium i
llud fuerit. conversum in utilitatem ipsius
venditoris ita silvester verbo hereses el 2º
qº 8 Juanes ambal in repetitione. l. post con
tractum nº 431 ff de donationi. se Jura
in l. quemadmodum nº 50 ff de acqui. pose

adverte tm quod ubi agitur actione revocatoria
ex eo quod bona sunt alienata in fraudem credi
torum poterit creditor agere contra unum et plures.
et alias omittere alienationes ut probat tex junta
glo verbo omnium et ibi notat bart in l. moschis 47
ff de iure fisci probat etiam tex. et ibi notat bart
in l. creditoris 8 ff de distractione pignorum sequit...
paul. in l. eadem in principio coluna finalis
ff de

de duobus reis et est singulare dictum scilicet proposi-
situm singulari 390 quoniam ipse met inquit quili-
bet diceret contrarium ut in regul. tex. in l. 2.
C. de debitoribus civitatum lib. 11. et l. 1. ff. si pluribus
ff. si quid in fraudem patroni. l. si liberti ff. de bo-
nis libertorum. l. cum possessor ff. de censibus. et circa do-
tis revocationem faciendam a creditoribus dic ad
interpretationem tex. in l. fi. § si a socero ff. que
in fraudem creditorum et in l. 2. C. eodem quod si pe-
titio et actio revocatoria dirigitur contra mulierem qu-
am solutum est matrimonium etiam si particeps
fraudis non fuerit revocatur dotis constitutio quia
titulo lucrativo dotem habuit d. § si a socero si vero
petitio dirigatur contra maritum ipsum et de
fraude non participavit locum non habet re-
vocatio quia titulo honeroso dotem habet ut in l.
pro oneribus C. de iure dotium. —u—u—u—u

Circa patrem autem qui in fraudem filii ut eum legi-
tima privaret bona sua alienabit. dic quod licet ve-
rus creditor filii non sit tamen sibi legitima quasi
debita ut in l. fi. C. de curatore furiosi et ibi glo. verbo
quasi debita glo. fi. in l. 3. de iuris et facti ignorantia
C. contra quas est Iasonem in l. si post divisionem n. 3.
C. eodem et est Iasonem de iuram. in repetitione legis 3. § si ff. de li-
beris et posthumis n. 115. et ideo si pater titulo lucrativo
alienaberit talis alienatio per filium revocatur si
titulo honeroso et sparte utriusque versatur fraus etiam
revocatio fit non autem alias arg. l. finalis si quid
in fraudem patroni notat Bart. in l. non usque a-
deo ff. de liberis a parente fuerit manumissus a bb.
c. renuncia. n. 22 de testamentis et ibi Osbar. § 10
n. 7. Molineus in consuetudinibus parisiensibus
titulo, § 3 glo. 3. quod intellige nisi fiat alienatio vilior
quam iusto precio est enim donatio quedam ex ea
parte qua iusto precio deest et ideo revocatur
tamen si fraus non intervenerit ut notat Bart. ubi
et plura per Tiraquelum in l. si unquam verbo dona-
tione largitus n. 9. melius etiam intellige nisi de numera-
tione non constet vere et realiter nam licet constet
per pts

ꝑ ptis confessio non revocabitur. talis alienatio etiam sciemens. non fuerit particeps fraudis l. si sorti ff de a[c]tionibus · preactio jason in l. asia rogavit n° 24 ff de adoptionibus · sauola cautela 34 alixand in l. sepe coluna · penulti ff de re judicata. ~ u — u ~ w

exqua resolutione inteliges tex in l. cum qs de adins[titutionibus] 35 codicilis delegatis. ut inteligatur nisi confessio de qua ibi fiat in fraudem legitime quia tunc nom pre judicat ut optime · interpretatur · alixander cons° 45 n° 1 · bolu° 1. et cons° 57 n° 2 . bolumine 5.

maior autem dubitatio est an pater si ludo amisit an filij possint hanc actionem revocare q[uod] sequitur jason dl. si arrogator · n° 23 · palacius rubius in repetitione capituli § 22 n° 15. et ripa in c. sepe · n° 79 de restitutione expoliatorum · ~ u —

adde ultimo quanvis · quj datur ad intentandam hanc actionem est utilis et non contingens · l. 1. l. ait pretor in principio ff quj in fraudem creditorum · d. l. 7 ibi desde el dia que lo supiere fasta un año el libelus in hac actione · ita formabitur. —.

muy mag.co señor

fulano · bezino desta ciudad paresco ante bmd y pongo demanda a fulano · y contando el caso de my demanda es ansi que fulano me debia cien ducados · por tal causa y razon el qual sabiendo que me los devia · y que no le quedavan bienes ni hacienda · de que me los pagar · con fraude · y engaño porque io no fuese · pagado · dela dicha deuda bendio al dicho adversario tal heredad que era suia participando de la misma fraude el qual al presente tiene y posee la dicha heredad por q[ue] pido a bmd. abida mi relaçiom por verdadera rescinda y reboque · la dicha venta y enage naçiom y la torne · y ponga todo en el punto y estado questava antes y al tiempo que fue fecha antes ~~ques~~ como si nunca pasara y esto ansi fecho me la mande · bolver y restituir y meter me cr.

: bernal ~ la posesion della. y mas los frutos y renta que di
lla a lleuado para lo qual ye ℰℊ.

este ssi ten serbiana que es dos
hojas y m.ª no se and is creuir
porq bernal ffc ≈ lo quiso acauar.
ian si pasare is adelante porq lo pro
siguio enriques.

~ Sequitur explicandus elegans ~
~ & famosus. lex in ssi ten ~
~ seruiana hoc nro tt.o ~

~ premitte q. pignus. nuda conbentione contrahit
sine tradicione. l. contrahitur ff de pignoribus. l. j in
principio ff de pignora actione. l. 2. C que res pignori
obligari possunt. l. 14 t.o 13 par. 5. rationem tradunt
ne guisancius de pignoribus. i membro 3. ptes. beloris.
hic n.o 6 et 6j antonius gomezius 2.o tomo. c. 15. n 2
uacha in proemio ff 4 ss 3. ideo opus fuit ad pro
sequendum pignus. uel ipotecam. aliquod remedium
introducare ne alias inutille esset ius ipsum pigno
ris uel ipotece si nulla esus persecutio daretur duo q.º
remedia a pretore recepta fuerunt alterum interdic
tum q. apellatur salbianum l. j. ff de precario l. j.
de salbiano interdicto ss sequens de interdictis alte
rum remedium est actio serbiana de qua in hoc ss
& interdictum salbianum remedium posesorium
est ssj in fine. de interdictis l. si cum benditur 66 ibi
solam posessionem abocat ff de euictionibus. salcedo
renus. lib. j. disputatio num. cig in actione aut serbi
ana qz necesse erat probare et doceri de dominio debi
toris ut in l. ea que nondum ss 15 q. dicitur ff de pigno
ribus. l. cum res. C si re salicina pignori data sit di
cendum est magis esse petitorium iudicium utilio
ris fuere ambo remedia qz cum non sepe cre
ditor possit docere de dominio di bitoris ut pote qz di
ficilis probationis l. 4 et 12 C de probationibus
necesse erat recurrere ad interdictum in quo su
fiaceat probare debitorem tempore contractus
obligationis posidere. l. j. ff de salbiano interdic
to p contrarium aut si posessionem probare
non posset secus pocius dominium habeat actio
nem serbianam et hec est diferentia inter ac
tionem serbianam et interdictum salbia
num 2.m glosam final. dis interdictum ubi
ostiensis marg. et baldus glo. v bo quasi &

dicit communem Jasom n° 92. alia et nominj nus eligans differentia colligitur ex l. j C de precario q. salbianum interdictum e personale et competit solum contra personam colonj uel inchilinj iuxta propriam naturam interdicto y. l. j §. interdicta ff. de interdictis actio uero seruiana compelit contra quem libet tercium possessorem et magis dicitur actio realis. l. paulo §. si ff. quib. modis pignus uel hypo. l. 2 C similiter. ex pluribus. l. 66 vs. negg. n. ff. de e bictionibus. quod non obscure uidetur probare hic Justinianus dum dicit actionum serbianam pro positam fuisse pro rebus colonj et sic non contra personam sed pro ipsis rebus obligatis penes quemcun que sint sed in contrarium urget l. x. in l. j. in prin et §. j ff. de salbiano interdicto ubi contra possidentem res colonj datur salbianum interdictum cuius difficultati glo. respondit. Ubo compelit dl. j de preca rio ut tiat direcfum. non dicitur interdictum quod personale e utille. tamen bene compelit et de eo loquitur ulpianus in d. l. j de salbiano. cum enim hoc interdictum esset di natura sua personale et pro positum in albo pretoris duntaxat contra personam colonj et non poterat deficientibus verbis contra tercium qui res obligatas possidebat com petere. sed tamen equitatis et utilitatis ratio hoc ca su a pretore succursum fuit per interdictum utile ne caderet quod a iure suo si forte dedit a domito ris docere. non possit agens serbiana. et ita cum glo. intelexerunt bart et omnes in d. l. j. ripa in l. rea n° 19. ff. de pignoribus. et humanget bal duing. §. interdictum. de interdictis idem Galduing. de pignoribus. c. 14 coluna 4 cusaag. lib. 5. obserbationum. c. 24. et idem ad paulum lib. 5. sentia 4. tt° 6. vs. finali alias plures differentias inter serbianam et salbianum inter dictum ponit belong. hic n° 41 et in consiliis n° 42. ripa ubi s. n° 19 maranta 4 p. uydus n° 4 late per rolandum aballe. cons 14 n° j et lib. 2 [illegible]

Bernal — 3. thom.

ad exemplum autem huius actionis serbiane que competit ad persequendas duntaxat res coloni introducta e quasi serbiana actio pro rebus aliis quibuscumque pignori obligatis ut in hoc tex. probatur et de tracta dictio quasi etiam serbiana simpliciter nuncupatur. Inst. de act. in princ. ff de acti. l. 3 in princ. l. si inter. §1º ff de pignoribus et interdum apellat. ipotecaria ut tradit Rebelino n. 13 interdum apellat. pignoratitia l. rem alienam ff de pignorat. actione l. 3 § e autem ff ad exibendum prosequitur donelus de pignoribus pagina 203 et quocumque nomine apelletur semper in rem e competens contra quemcumque pignus posidentem l. pignoris C de pignori l. pignoris ff eodem l. cos C qui potiores in pignore habeantur. et ideo si res obligata alienetur ad debitore transit cum honere. l. distractis de pignoribus C l. si fundus. § in venditione ff eodem — u — u — u

differt autem hec actio in multis ab illa actione que pignoratitia dicitur. que alia e directa alia utilis directa competit debitori soluto pretio ad pignus repetendum datum creditori. l. penul. de pignora actione C. § si quib. modis re contrahitur obligatio — u — u — u — u — u — u

Pignoratitia duplex

utilis e converso competit creditori ad recuperandas expensas factas in pignore contra debitorem l. creditor qui de pignora actione C et tam directa quam utilis personalis e l. si de distractione pignoris C quam differentiam inter alias ponit glo. in proemio ff § tercii vs eisdem et ibi bart. et orosius n. 42 tiraquel. de retractu tit. 158 glo. 5 n. 50 parisius cons. 50 n. 18 volu. 1 et ut recaptum tradit menchaca controbersiarum frequentium c. 57 n. 1 balduinus de pignoribus c. 14 et reguis sancio de pignoribus 2º membro 8 partis — u —

in tex. ibi pro mercedibus fundi ei tenentur inter plures casus quibus tacita contrahitur ipoteca quos prosequitur

requisiancis de pignoribus 4 membro 2° ptis prohim quo 22 congesil rebusfus 2 tomo ad l. s. galias tractatu de constitutione redituum art° 1 glo 18 n° 10 quibus chasibus pignus contrahitur legali ut p. menochium dire cuperanda posessione 12 remedio n° 19 precipuscasus est rei imbecte et dilate in domum conductam utsi tacite obligata pro domus pensione l. certi juris C locati l. item q2 ff de pactis l. s. tto 3 p s. de quo ultra dd. hic late p famumubi s n° 228 et p romanum singulari 396 et si primus conductor alij locauerit quod facere potest ut in l nemo C locati res imbecte et dilate per 2m conductorem sunt domino obligate ut in l. solutum § solutam 11. ff de pignora actione cui obstat tex in l si in lege 27 § sicolonus ff de pignora actione in quibus juribus caucris 3 ponit solutiones quarum prima secuntur bald et salicet d § solutam et econtra 2m jasonem hic n° 34 cacium pagina 4 romanum singulari 391 et 396 fortunius in l item q2 ff de pac requisiancis ubi § 12 casu ampliatione 2ª aliam et 2ª solutionem dicit communem paul d § sicolonus et eam probat d § solutam v° plane et hanc sequitur gregorius d l. s. v° fincan obligadas ultimam solutionem secutus est bart d § sicolonus et jasom d l. item q2 et est com. ut g. o mecium h. n. is. ~

et ex his inteliges tex in l. si gratuitam alias incipit ponponius s. ff in quibus casibus pignus vel ypoteca tacite contrahatur ut inteligatur quo ad ulterior actione non quo ad pensione nam alias nulla esset dubitandi R° — u — u — u — u —

et huius tacite ypoteca efectus est quod cum regulariter berum sit quod res ypotecata transit in quemlibet sucesorem cum onere l. debitorem 15 C de pignoribus l. si debitor C de distr. pignorum late menochius in l. 3 n° 19

C de serbitutib9 et aqua poteris dns contra quem mi-
sum qz posesorem ageri actione seruiana et ita
ex generalita. d.l. fideiussor. tenent aliqui quos
refert Jason d.l. item qz. adversus. in eos e lex
ex diferentia .9. in quibus causis pign. vel ipoteca
tacite contrahatur. ubi omnino contrarium dis-
ponitur. neqz respondere. dices. lex ibi loqui
in casu speciali limitatis qn generalitas illius
lex. hoc non patitur. et exempla non debent ar-
tare. regulam unde bart. quem sequuntur angel9
et omnes 2m fortunium. d.l. item quia n° 3. et q ex
illo lex. tenens contrarium ut a regul. non haueat
locum in hac tacita ipoteca propensio et hec
ipoteca tacita non extenditur. ad bona mino-
ris qui domum conduxit ut tenuit glo. d.l. item
quia. qm dixit communiter aprobari Jason.
hic n° 56. ex l. j ff de rebus eorum et ex l. lex que
tutores. C de administratione tutorum. verius m con-
trarium e qn hac obligatio non obligatur mi-
nore ex sua. dispositio. sed obligatio legali et quo
licet pupilus vel minor obligari non possit princi-
paliter. in consequenciam. bene. obligatur. l.
in condicionibus. pupilus. ff de condicioni et demost.
et hanc. sententiam expresse probat lex in l. j. ff
et in l 2. vs quod tia fisco. ff de rebus eorum et sic
glossam tenent paul. et alexand. ibi angelus in l. fin
C de legitimis tutoribus. et ibi dicit communem. bald
ff soluto matri. dixit communem Jason in l. si constante n° 20 ff
ex hoc dicentis idem in tacita dotis ipoteca ut bo-
na minoris mariti sint tacite ipotecata pro dote
que e optima declaratio ad l. asiduis C qui potio-
res impignore habeantur
Enriquez. Bernal no quiso profesar este tro ... ansi me pasao vaoriquez

Ad § item seruiana. vs serbiana
aut huius lti de actionibus

Item quod in bonis et dilata in predio rus hanc
consentiens facile obligata. propensione idem dic in fun-
do urbano. l. si non inducta. § fi C in quib causis pign.

vel ipotheca tacite contrahitur. l. certi iuris. C. locati et conducti. l. item q2. ff. de pactis l. debitor de pignoribus l. is

tho §. p. 5. ~ u — u — u — u — u — ff.

Ad l. solutum. io ss solutam vs plane de pigno ad x ola quod bona etiam secundi conductoris tacite censetur ipotecata pro pensione. et d tex. ii 2m bart. et omnes ad hoc quod actio ipotecaria sine psonali sustinetur. sed tu dic non sustinetur in virtute actionis prime psonalis quia primus conductor domino tenebatur sed adversus hunc tex pugnat l. sim l. 27. § sicalong. ff locati ubi res poste rioris conductoris domino non obligantur que diffi cultas tantae ut cessus timore sequentes intellectus assignetur.

primus e q tex. ii procedat in prediis urbanis tex vero in d. § sicalong. in rusticis glo. ii ubi tenebuntur ubi aliud est in urbanis et bart. n. 5. i dum tenent bald. salicet in d. § sicalong. romanus singulari 326 et 392. iason in § item serviana n. 34. commune dicunt fortunius garsia n. 20 et orosius n. 13 in l. item quia ff de pactis et ro e quia hipoteca facilius inducit in urbanis quam in rusticis prediis qui intellectus ex causa bet reperis quod congrua aliqua diversitatis ro inter urba na et rustica predia non assignatur ~ u — u — u — u

adeo 2us. intellectus e q tex ii procedat pro ca pro qua 2us. conductor colles vel habitat. tex vero in d. § sicalong pro cedat respectu totius pensionis sed hic intellectus licet commune nia huic tex nonconvenit generalitati tex in d. § sicalong. al in d. § sicalong. ideo non tenentur quia non dum fuerant illata sed in 2us. conductor bona sua obligavit i conductori que obligatio non transit ad psonam dni locatoris glo. ii ubi tenebuntur et d. § sicalong ubi manifest et hunc inte llectum in communem testatur fanus de pig. 2 p. q membro n. 34. et gomecius in § item serviana n. 16 et 32. de actionibus antonius gomes 2 thomo. c. 3 n. 12 qui intellectus dibinationem continet nan non e verosimile q. nihil fuit in fundum in benium a 2o conductore. ideo tu teneas 3m intellectum quem eleganter defendit conanus lib. 4 comenta. c. 16 n. 5 et proco benefacit l. in prediis ff. in quib. caus. pig vel. et ex hoc intellectu infertur etiam nobis ex ro conanus ubi 3 q illata in fundum rusticu non censentur tacite ipotecata.

pro pensione nisi hoc apriori conbenerit expresse tex. ti. vs placuerit l. debitor ff de pignoribus. l. cum in fundi ff in quibus causis pign. uel hipo. tacite contrahitur scilicet in urbanis ita firmiter intell. l. item quia n. 20 et conang. ubi s. —u—u—u—u

~ Ad l. ponponius in 2 glo. v. bonorum ff in quibus causis pign. uel ipsteca colige ex ea quod bona secundi conductoris gratis habitantis tacite pro pensione non sint tacite hipotecata in bene sunt pro deterioratione quam ultra dat. ff. a pellat ueram romanus. singulari 233. socin. regula 192 lim. 7 et commune testatur conang. lib. 4 comentariorum iuris ciuilis quicum sasone in l. item quia n. 1 ff de pactis eleganti simis fundamentis contra communem tenet —u—u—

~ Ad l. uers. vs. nisi pro illa etiam C etiam ob cirographa fabar pecuniam pignus teneri possit —u—u—u—

Nota pignus non solum posse retineri pro quanto pro qua fuit datum sed etiam pro omni alio debito et hinc est quod inbecta in domo conducta non solum pro pensione deterioratione sed pro alio eius debitore retinentur bart. in l. solutum ff de pig. act. arc. hinc uisi clem. serbiana n. 5 de actio. communem 2m antonij de fano de pignori 2 pe. 4 menbro n. 129. et ita tenens 3 saso in d. clem. serbiana n. 22 et in l. item quia n. 1 ff de pactis mouetur ex l. si commodati ubi res commodata non potest retineri pro debito sed tu responde quod loquitur in re commodata in qua nulla est ypoteca nec obligatio et adde quod usque adeo illata in domum conducta censentur tacite ypostecata pro pensione et deterioratione ul pro a dat si dominus sibi prospecxerit per specialem ypotecam alicuius rei ars. l. fundus. ff de annuis legatis tenet bald. in l. certi iuris C de locato fauet dd. clem. serbiana n. 5. et ibi sason n. 67. communis 2m fanum ubi s. et ita tenent tacite sentiant albericus. socin. et salicetus in d. l. certi iuris quorum sententiam dicit commu. gregorius in l. s. tto 3 par. 5 glo. si mobentur ex. l. si C de pactis combentis ait dupliciter respondeas primo quia procedit quando tacit. prohibitio est de sue specialis secus si sit de sue communis. l. 2 vs. item quod C de sue en fiteotico uel 2o respondeas quia non procedit quod uel prohibitio preterio ad glo. 2 ti. inprim. 1ij. tit. par. ciarius colige ad dispo sitio huius tex. et si mera as non in numerat de pecunia sed in specie consistat communis 2m sasone ti. n. 57 casium n. 14

et 2m. orosciun alios alegantem in l. item quia n° 8 ff de pactis et ita tenens licet contrarium res. Sñal. speculator tit. de locato et conducto § posquam et Junior in l. singularia n° 2 ff si cer. petatur et Jerchis in d. l. item q. Ubi locatis quorum opinio confunditur ex eo q. contractus nominatus inducuntur ad instar innominatorum quibus assimilantur l. 1 §§ si quis servum Dñs q. si species ff depositi. l. naturalis § sed si faciant ff de p̃ris. verb. Dñs bar. in l. dñno § item cum quidam n° 7 ff locati et adde quod in praedium rusticum limitata ita demum consentur facite ipotecata sed dominus praedis sciat l. certi juris C. de locato et conducto l. sit° 8 par. 5.
differentia R° e. quia in urbanis nostra interest q. patrimonia minime spoliantur. l. 2 § 1 C q. et quibus quarta pars debeatur lib. 1 que R° generalis non e. cum tantum in fundis rusticis militet q. a nobilioribus conducuntur et limita hujus lex dispositio ut non procedat in bonis alienis illatis in rem conductam l. si res aliena l. rem alienam ff de pignorat. act. — u — u — u — u
Ad glo. ti fina ibi videtur. colige quod ita demum res aliena inducta in rem conductam censetur facite ipotecata si dominus sciverit et glo. sequitur orosco in d. l. item q. n° 3 Jasonti n° 5.5. decius 2m farum de pignoribus 2° q. membro n° 152 et nihilominus contraria opinio e communior ut constat ex orascio ubi s. et ex aflictis decisio 189 que opinio fundatur ex eo q. licet dominus tacendo consentiat ut res inferatur non tamen consentit ut obligetur arg. l. sicut § non videtur ff quib. mo. pig. vel solvitur tu aut dic q. 1a opinio procedit q. dominus erat praesens et tacuit 2a q. erat absens sciuit res proprias per vicinum in domum conductam inferri arg. glosae l. si debitor glo. m° ff de pignoribus et in l. gaius de pig. act. p. ubi praesens actus quem impediendo potuit impedire si tacet videtur consentire nota. bart. in l. que dotis n° 23 ff soluto matri. et pro hac concordia e lg tit. 13 par. 5 ubi si res mea in praesenti pignori detur dato illam non praejudicat.
Ad l. si inducta infra ibi et q. perpetuo ibi sit C in quib. caus. pign. vel ipoteca. Nota quod ad inducendam facitam ipotecam de qua ti non suficit rem simpliciter ea inductam in domum conductam vel in fundum sed requiritur quod taliter inducatur ut ibi perpetuo futura sit i. d. glo. in l. item q. probat lex in l. de vir. 27 ibi ut ibi perpetuo esset ff de pignoribus l. in praedus 7 ff in quib. caus. pig. vel. ibi bidendum e et utrobique e cons. negabenil si dicatur q. conductor

semper dicit se eam rem non ex animo inhibuisse ut perpetuo ibi esset sed ad tempus et cum ab esse animo pendeat stabitur eius iura° glo. magna § sed iste quidem Jo. de In. q in ultra dd. ibi commendat in c. boni in 2 de postula° prelator et resolvunt in d. § sed iste angel. ibi col. 6 Jason ibi n° 78 et sic videretur non habere locum tacitam hipotecam sed tu dic glo. illam non procedere quo ad eventum vel declarantem · aliqua adest presumptio in contrarium glo. in l. adquinata § cum in re absente de neg. gestis et l. si cui § 1 de accusationib. & c. significasti de homicidio et clarig. tenet bart in l. inter omnes. § recte ff de furtis saliceto in l. qui de crimine n° 12 C de accusationib. abb. c. si 2 volu qui matrimonium accusare et iudicas. quo illicusus iura° in alstandum alias fuit plures. hipolitus in practica § diligenter n° 10 ꝟ. et sic cum ex natura contractus locationis tacita hipoteca proveniat in illatis in domum conductam presumptio illa excludit presumptionem que ex iure conductoris posset nasci —u—u —u—u—u

ex qua resolu° deducitur 1° quo casu dicantur bona illata ut perpetuo ibi sint relinquendum erit arbitrio judicis qui attenta rerum qualita° hoc existimavit arg° l. 1 ff de iu° ~~iurando~~ deliberandi et inc. de causis § 1° de off° delegati

2° infertur quod nomina debitorum non erunt tacite hipotecata propensione cum illa loco non sit constribantur l. gaius ff de leg. 2 — ad hoc alegat Jason in d. § iten servian n° 42. et suarez in l. siunqm. rubo bona n° 9. C de revocan donationi

3. deducitur quod res venales et merces similiter non erunt tacite hipotecate resolvit cum muru Jaso ubi s. nec obserit d. l. cum tabernam · inprim ff de pigno ubi huiusmodi tacita hipoteca etiam in rebus consistentibus · in taberna constituit quamod hoc alegat bart in l. si constante n° 73. ff solu. matri et ibi crotus. lectura 2 · n° 139 · nam responde illam procedere in his rebus · que recipiunt subrogationem de cuius materia R° e. quia res que subrogantur · judicantur ee eedem cum primis l. filiu § filia ff de condi et demost, et ultra s. d. addi. l. cum tabernam · addi. tam de pignoribus. 2 p° membro 2 · n° 14 et covarrubias lib. 2 variarum c. 5. —u —u —u —u —u—

pro intelligentia tex. & materia premitte quod pignus et hipoteca licet diversa sint ut constat ex hac Rca juncta glo. Rca ff. de iuris et facti igno. et ex glo. non poterit in c. que reliquam de simonia et ex traditis abart. ubi n. 2 ff. de iust. et iure quod stricte et proprie loquendo pignus in re mobili et se movente consistit quod in creditorem transit et ei datur ut illud pro debitore teneat. hipoteca vero in re mobili que creditori non datur sed penes debitorem manet et sola conventione contrahitur. l. si rem § proprie ff. de pign. act. § item servianam inst. de actionibus et ideo pignus a pugno dicitur quasi de pugno ~~ad~~ in pugnum transferatur. l. plebs § pignus ff. de verb. sig. quo fit quod obligatio idonea alteri cavere licet satis faciat dando pignora. l. fideiussorem l. si mandato tuo § sp. ff. mandati tamen non adimplet dando hipotecam que non transit in creditorem ut pignus Jo. andrea ad speculatorem ff. de pignorib. in pr. caldering cons. 16 Nec superiori difficultati obstat l. res ipotecae § ult. inter pignus ff. de pignoribus et § item serbiana in quibus dicitur quod inter pignus et hipotecam nulla est diferentia nisi in sono vocis tamen responde quod iura illa procedunt respectu effectus et sic quoad concedendam vel negandam actionem hipotecariam secus tamen est respectu proprietatis vocabuli ita tenent omnes 2m ipsam in Rca ff. de pignoribus n. 4 et 2m conan. lib. 4 comentariorum iuris civilis c. 13 colu. 2. ubi dicit quod hipoteca est nomen grecum pignus vero latinum et ideo promiscue utroque vocabulo utimur ex quo ipse infert quod pignus etiam consistit in re immobili post traditionem l. 1 de pign. act. C. quia traditio illa loco aprehensionis manus habetur et contrahitur n. pignus traditione et nuda conventione et etiam infer. hec nulla est diferentia l. 1 ff. de pign. act. l. 4 ff. de pignoribus quo fit quod statutum loquens in pignore locum habebit ~~in pignore~~ in hipoteca secundum m. est cum aliquibus de re judicata secundum de pignor. in pr. n. 9 et ita teneas licet disentiat bart. in l. si rem § proprie ff. de pigno. act. et ibi etiam alexander. et abb. in c. cum aliquibus. disentia et re judicata et ipsa in Rca n. 6 ff. de pig.

Ad l. 2. C. de pignoribus et l. qui ubi nota casum prohibitationis requirit quod prior tempore in pignoribus et hipotecis potior est iure quam probat l. qui generaliter l. potior ff. qui potiores et l. 1 et l. si generaliter C. eodem in reg. qui prior de re iuris in 6.

utilla nonprocedat q[do] primus creditor habet gene
ralem et specialem hipotecam exqua specialis possit sibi
conspici quo casu 2° habens aliam specialem in alia
re diversa. prefertur 1° habenti generalem. et ad hanc
conclusionem tex. hunc comendant plures relati p. cobar.
lib. 3 variar. c. 13 in pr. § neque obesit. l. creditores ff de dist.
tractione pignor. ubi creditori 1° datur facultas eligendi
quam cumque rem ex sibi obligatis nam respondit qui illud
gore tex. vero ti de equitate procedit qui intellectus secur non
e qr inefectu 2m cum tex. ti corrigeret illum tex. ideo
asignatur 2us intellectus. qr ibi creditor erat unus tm qui
potuit rem eligere quam vellet ex contentis in obligatione
generali sed contra e. l. qui generaliter ff qui potio in pig.
ubi indistinte primus creditor prefertur 2° solutio
e quo dibi ambo creditores habebant generalem
hipotecam. hic vero 1 generalem et specialem. ex qua
potuit sibi consulere et ideo 2° habenti specialem
in aliis rebus non prefertur 1a Ro e de equitate tex. ti ibi
Juris dictio hic 2a R. e ex l. 2 § item Laius ff de aqua
pluvia arcenda. hic dicas qr in dl. qui generaliter in
pe. ibi primus creditor prefertur 2° habenti specia
lem hipotecam qr primus hic habebat generalem
in qua specialis 2i continetur. dl qui generaliter
at ti habebat specialem et generalem in qua spe
cialis 2a etiam specialis non continetur. et sic agendo
ex speciali renuntiat generali — u — u — u —

§ neque obesit si dicatur qr in dl. qui generaliter pri
mus prefertur 2° licet p generalem possit primus exige
re debitum ex aliis bonis qr q[do] a dist. sola gene
ralis non ita ex eo creditor obligat sicut q[do] gene
ralis cum speciali concurrit ut ad dictos fredus. et omnes ti 2m
cobar. ubi s[upr]a — u — u — u — u — u —

ex quo inferas §. bart. qui tenet qr in dl. generaliter
ambo creditores habebant generalem hipotecam
et ideo datur electio 5 quem facit qr 2 melius in
tellectum d. l. non haberet dubium 2° qr loquitur
expresse 5 tex. illum ibi predium pignori dedisset
ex quibus verbis aperte colligitur creditorem ha
bere hipotecam specialem sed adhuc obstat dl qui
generaliter. in fine ubi dicitur qr 2us creditor
prefertur 1 sed q di xerat in prin. in 1a p[ar]te sed
dicas qr in 1a loquitur q[do] creditor generalem
in hipotecam habebat in 2a q[do] generalem et specia
lem

sed generalis erat sub condicione si specialis non sufficeret glo. hi et sic prohibetur ibi quod si creditori non sit consultum ex ex speciali hipoteca adhuc non poterit recurrere adversus specialem. 2º creditori si cum lex dicat q. 2 non solum ~~dicat~~ potior e sed solus in hipoteca et sic erit solutio q. glo. hi procedat per specialem hipotecam pure sibi prospexerit deinde generalem sub condicione adducit si specialis non sufficeret quo casu sufficienti speciali in alteris bonis ius crediti poterat cum et si ambe hipotece fuerunt pure et sic creditor generalem habet in omnibus bonis sed dic quia 2 potior sed non erit solus et ita hec dificultas dissolvitur.

Ad l. j. C de pignora. actione nota fructus ex re pignorata perceptos deducere in sortem principalem imputari idem l. si pignora ff eodem et l. j. C de distra. pignor et l. si dominium. C de pignoribus lib. l. 12 t.º 3 par. 5 in c. si credi tor ~~~~ prestant usuram comittit. c. cum ~~~~ de pignoribus c. j et 2 et c. conquestus de usuris et hinc e q. si procurator meo nomine emat rem et fructus ex ea castigat e qui potentis pretio tenetur rem mihi gratis dare bald. in ~~~~ C de contra emptio n.º 15 Jaso in l. 2 ff mutui datio colu. fi. ff ~~~~ petatur et l. divortio ff solu. matri.

Nec obest quod creditor pignus possidea ~~~~ ff creditor ff qui satis dare cogant ~~~~ ff de acq. possessione et possessio fructus ~~possidenti~~ possidenti tribuit glo. in 2º item quilibet in l. 3 ~~~~ ex contrario ff de acq. possessione 2m Jasonem ibi n.º 4 nam R.º n. q. illa regula procedit in eo qui possidet ex titulo habili ad translationem dominij et non e pignoris t. cum si a al creditor rem alienam ee alexand. cons. 102 j n.º 6 colu. 4. vel 2º dices q. creditor possidet ad commoda debitoris et ideo non usucapit l. sciendum vs creditor l. pignoris ff de usu capione et hinc e q. creditor cum teneatur fructus in sortem computare poterit libere de eis disponere alberic. hi fam. de pignos p.º menbro 5 inpr. ubi 6 modis huius ex regulam ampliat in intelligas id tamen ee q. de fructus in tempus restitutionis servari non potuerit ancarang. in c. j colu. 2 de usuris cuius doctrinam nimis laudat gregorio. in l. 2 t.º 17 par. 5 glo. penul. limita in d. regulam in pignore tradito

ex causa dotis l. penul. in pri. ff de dot. ex cap. 3º c. salubriter
de usuris Rº 2 propter onera matrimonij et qz maritus
integram dotem restituere tenetur l. pro oneribus C de iure do
tium d. c. salubriter ibi eo maxime imo securi etsi ei usu
ra poterit petere certam pensionem quolibet donec
dos solbatur abb. d. c. salubriter nobel. de dote 7 pº pribi
legio 3. colar. lib. 3 uariar. c. 1 nº 3. soto lib. 6 de iust. a.
et iure q. 1 ar. 2. folio 505. et ita teneas quambis 3riam
dicat communem. palacij rube in c. 35 §. et id berum
intelligant § d. et si temporis dilatio ad solbendam
dotem data sit a marito socero ad berbis burium in d.
c. salubriter ~u —u — u —u —u —u

Ad. l. unicam uel unam. §. ulplenius ibi damus ex
utroque latere hipotecam C de rei uxorie actione
Nota lex pro extensione illius regule que habet q mu
lier pro dote habet tacitam ypotecam in bonis mariti
que ceteris creditoribus etiam anterioribus prefertur quam
probat l. assiduis 1ª qui potiores in pignore habe
et § fuerat inst. de actionibus et c. ex literis de pignoribus
l. 23 tº 13 par. 5. ut hec tacita hipoteca non solum
detur mulieri in bonis uiri ad dotem repetendam so
luto matrimonio sed etiam uiro in bonis mulieris ad pe
tendam dotem non dum solutam pro qua extensione
facit q actio ex stipulatione pro dote datur tam ex parte uiri
quam ex parte uxoris glo. in § hoc omnes dotis gl. fin. in l.
ad excautionem §. de dotis promissione glo. in l. de di
bisione. Soluto matrimonio sequitur nobel. de dote 6 pº pri
bilegio 2. communem firmat ripa in l. 1 nº 23. soluto
matrimonio facit etiam qz pribilegium tacite hipotece
non datur mulieri sed actioni de dote ut in hoc est
in specie § d. extensionem ultra dd. tenuit fang.
de pignoribus 4 membro 2 p. nº 24 et 25. las. ad § fuerat
nº 50 et pro hac sententia est tex. in d. l. 23. imo non sola
datur uiro pro petendis rebus dotalibus non dum solutis
uerum pro rebus dotalibus cuicunque ex his propter dote
prestanda quod berum glo. in eo omnes intelli
gunt iusta distinctionem tex. in d. l. 6 de iure dotium
q. dos incipit a promissione quo casu debetur
euictioni si a traditione non debetur aduerte tamen q
licet maritus tacitam hipotecam habeat ad dotem

petendam nonnisi eam habet cum privilegio prelatio-
nis glo. ibi ubo ex utroque latere collegatur ibi omnes.
tenet ajon. in summa huius tituli n° [...] resolvit commu-
bald. nobelus de dote 10 p[ar]te in p[rinci]pio n° 27 vs 6 limita-
te R° quia privilegium prelationis mulieri eman-
nadilur. et in actioni cuius solus probidenhia-
tatur ut d[ixi] supra! infra de actionibus ~u~u~
Ad glo. ibi. vs. n. R° ab tempore. l. assiduis colige-
hipotecam dari in bonis mariti mulieri non a tempore
promissionis sed traditionis sequitur. ibi bald. n° 6
dicens alibi non reperiri speculator. in tit°. de obligatio-
et solutio [...] ante omnia. col. penul. vs pone. nobelus
de dote. p° 5 pinione. n° 77. et gomes in l. si fauri n° 38.
quesit utri post matrimonium contractum et dotem
promissam maritus contrahat cum aliis creditoribus
cum expressa hipoteca. illi erunt preferendi mulieri,
si postea dos tradatur marito. sed in hoc contrariu[m]
tenent uno quia tacita hipoteca competat a tempore
promissionis dotis fang ibi n° 3. bart. l. saliat 9 2.
communem resolbit fecing cons 264 [...] 4 [...] 2.
fang. de pignoribus 4 membro n° 80 boerius decisio 88,
pro quibus primus facit lex in l. cum oportet [...] filii inicium
C. de bonis que liberis quem glo. ibi prose alegat et lex
in l. qui potiores in pigno habeantur ubi non utrique
3. facit similiter ambiguis prodotibus de re iuris ~
4 ultra dd. facit l. unica [...] ubi dederint et promise-
rint C. de rei uxorie actione. [...] concordia dicas
primam opinionem procedere quando postea non [...] exe-
cuta numeratio 2 a vero magis [...] quando executa
fuit numeratio ita nobelus de dote 3 p[ar]te privilegio 23.
in l. assiduis in glo magna [illegible] anterioris ubi
iudic. 3. C qui potiores in pignore habeantur ~
Nota tacitam hipotecam mulieris non preferri
priori expresse filii in [...] supra ubo creditoribus infra
de actionibus et inc. ex literis ubo fuerat de pigno.
secuntur. ibi omnes bart. ibi n° 6 dicens in pra x l
ab omnibus communiter teneri faber in d[ict]o [...]
n° 5 ubi communem resolbunt angel n° 12 iason 7 p
gomes 26 ripa in l. privilegia n° 47 et de privilegiis
creditorum

nobell9 · de dote · 2ª pe castus · fan9 de pignoribus q ru bro 2ª pe n° 86 · cobar · lib · bariar c · 7 col 2 · vs° 3 conclusionis gomez in l · sij fauri n° 39 · lopez in l · 3 · t° 3 par · 5 · et j° mobentur qz mulier et fiscus a pari procedunt · l · 2 · c · de privilegio fisci l · dotis ne c de jur° dotium sed fiscus qui habet in bonis sui de bitoris tacitam hipotecam · l · 2 · c · in quib · causis pignus vel ipoteca tacite contrahitur non prefertur prioribus creditoribus habentibus tacitam hipotecam · l · pignus · ff qui potiores · q° nec qz mulier preferri devet ~ u ~ u ~ u ~ u ~ u ~

2° mobentur ex l · ubj aduc · ibj vel a creditoribus posterioribus c · de jur° dotium · ~ u ~ u ~

3 · facit qz · lex num quam tollit jus quesitum parti ex suo contractu · l · si ff de pactis l · si post mortem ff si ff de contra tabul · ~ · l ~ u ~ u ~

4 · facit tex ti ibj si anteriores sint temporis privilegio ponderando q loquitur de tacita hipoteca que ex privilegio compehit expresaue ro de jur° communj ex partium combentione datur ·

ultimo hec opinio aprobatur ex d · l · 3 · que tenenda e · q a casus · fundamenta respondeo r ~ · ~

ista contrariententia martinj glosatoris antiquj rellata p glo · ti · ut per cobar · gomez et alios ubij

sed dubitabilis · e an ratione expresse hipoteca mulier preferatur · prioribus creditoribus haben tibus etiam expresas · hipotecas · et primo vide tur dicendum quod sic qz · sicut mulier que habet tacitam · hipotecam · prefertur haben tj tacitam anteriorem · ita et tam dicam ita ha bens expresam · preferenda e habentj expre sam anteriorem · arg° l · cum q d · ff si certum pe tatur · et ex hoc fundamento tenet hanc opi nionem angel9 · in autentica · de equalitate dotis · sis consequens colatione · 7 · sequntur re ling · in l · ij col · 3 · gante medium vs° 2 tende res faire ff solute matrimonio et ibj jason 2 lectura coluna prima nobell9 de dote prima pe limitatio 14 · 16 nostri teneas contrarium ut non preferatur anteriory ~

creditori expressam hipotecam habenti saliat[?] ti communem resolbunt socinus n° ti et jason de ola l. ripan[?] in d. l. i clam ripa in l. 2 § i n° 20 ff de pribileg. creditor. sanc[?] 4 membro n° 100 de pignoribus. covarrubias et gomes ubi s[upra] et probatur i° ex regula qui potior. dic. Iuris in 6 2° argumento sumpto de fisco ad dotem l. 2 de pribilegio fisci C. sed fiscus habens expressas hipotecas posteriores non pre[fer]tur anteriori expressas habenti l. si pignus quis potiores in pignore habe[antur] 3° neque mulier 3° ex l. in rebus C. de iure dotium mulier in rebus propiis in dotem datis prefertur anterioribus creditoribus q° seca[us] erit in rebus mariti — u — u — u — u — u — u — u

ultimo facit bart in l. i ff soluto matrimonio in casus positione ubi tenet q. si duo instrumen[ta] reperiantur eadem die confecta alterum dotis alterum mutui neque aparet de prioritate instrumentum dotis prefe[r]itur propter prelationem hipotecae prius q° secus erit q[uan]do constat de prioritate et bart et alii omnes secuntur et preterea de cign[?] et casus[?] n° 3 in l. in ambiguis pro dote dere Iuris et nobell[us] de dote q. p[?] pribilegio i gomes in l. si n° 70 — u — u — u — u — u

neque obstat argumentum facit de spressis[?] i d. n. lo cum non habet ubi manifesta e[st] ratio diversitatis quia aut in hoc casu manifestissima q[uia] lex facilis de[ne]gat suum auxilium quam propium q[uod] similius e[st] l. si C. de pactis conven. l. q[uod] principii cum sequentib[us] ff de leg. 2 l. si filius. porior[?] ff de fidei commissariis libertatibus

— A. d. § fueral. ili alii creditoribus —

intellige anterioribus tacitam hipotecam haben tibus glo. ti. verbo creditoribus vers. 3. e[t] pignus glo m. in l. assiduis C. qui potiores in pignore pro quibus l. 33 t[itulo] i 3 par. 5. et idem pribilegium habet expressa hipoteca sanc[?] de pignoribus 4° p° n° 6 2° p° n° 92 et hec tacita posteriori expresse prefertur baldus in l. assiduis n° 5 sanc[?] ubi s[upra] n° 97 et idem e[st] in qualibet alia —

facita que ex pre se posterioris preferitur l. 1 C rem alienam gerentibus dl. 33 facita in fisco non preferitur creditoribus prioribus eandem ~~creditoribus~~ hipotecam habentibus glo in a vi dl. asiduis bart in l. fiscus qui ff de iure fisci cons 2 m nobellum dedote i a p e n o 2 que de iure communi sententia e reprobata contraria sententia glo. i in l. si pignus ff qui potiores impignore proqua in hodie d tex in dl. 33 d m dubium an mulier ratione facite hipotece preferatur prioribus creditoribus expresam hipotecam habentibus in bonis postea quesitis p maritum d uibus teneas mulierem preferri ita scing n. 5. angel & saliatus 4 in dl. asiduis nobelo dedote a i pe 16 limitatione n o 2 ripa in l. pribilegia n o 29. cum duobus segq. ff de pribiliis. creditorum gregorius in dl. 33 a fisco ubi centes mouentur ex eo quia fiscus etiam preferitur. l si quis ff de iure fisci et ita teneas o glo. in dl. asiduis et ad de quod in hac hipoteca non continentur bona heredis glo. in a vs item an bona in dl. asiduis ubi scing n o 7 bart & bald n. 5 saliceto q. 5 — u — u —

ex quo colige quod in generali hipoteca bonorum non continentur bona heredis l. paulus in p i ff de pignoribus cons 2 m arechinum in rubrica ff de acquirenda heredi. col a. 5. q in medium vs ego ultra ipsum fang d 2 membro 2 p e n o 53 et q membro n o 4 ripa in l. dabis mus si tigis cum tabi 1 n o 10 ff de pribiliis creditorum ultra quos pro hac sententia e tex in l. 1 vs cum ij c communi a dibegit — u — u — u — u

— Ad § de constituta aliis nulla sit ci stipulatio

Nota actionem de constituta oriri ex pacto nudo et non ex stipulatione ita glo. in Vbo nulla imp i bart in l. 1 § an i preter ff de constituta pecunia et l. 1 j. C eo de eiusdem et glo in a in l. Iuris gentium. § igitur nuda ff de pactis glo. fundata in l. 2. C de constituta pecunia sequuntur omnes 2 m iasonem n o 22. gomez 19 pro quo communi intellectu facit l. o tex in Vbo quis quia induceat dispositionem omniam precedenti — u — u — u — u — u — u

Ex quo infertur quia in constituto ex pacto nudo de iure ciuili oritur actio d ita tenent so. p humeles.

et p. l. 2 et l. quidam et l. si C de constituta pecunia et glo. in verbo nulla communem firmat Iason in nº 6 et horoscius in d. § igitur nuda nº 9. in huic ilationi obstat juris regula que habet quod ex pacto nudo non oritur actio d. § igitur nuda et l. legem C de pactis l. si tibi C locati et conductionis R.º est quod pactum nudum presumitur processisse ex animo indeliberato arg.º l. sciendum ff ea aut ff de eddilitio edicto et hanc rationem sequitur paul. et alexand. in R.ca ff de verborum obligationibus cui dificultati [illegible] respondent speciale esse in constituto ut ex eo oriatur actio contra regulam obviantibus et sic quod non sit speciale in constituto sed quod ex eo oriatur actio quod constitutum est conventio legitima juris pretoris per l. aprobata et sic contractus nominatus habens eligans nomen scilicet constitutum —u —u —u —u —u —u

unde nimirum si ab eo quemadmodum ac ceteris contractibus actio oriatur arg.º l. juris gentium in princ. ff de pactis et ita tenent d. § igitur nuda in fi. et vellati per Iasonem in nº fi. et dicit communem horoscius ubi supra nº 8 et d. § quinimmo nº 33 idem Iason in R.ca de verborum obligationibus nº 13 et ibi Butigella 22 ripa 30 alciatus 19 et eam in sequitur Iason nº 6 et in aliis locis de quibus per antonium gomes in nº 34 —u —u —u

Pro vero pro concordia dic primam opinionem procedere inspecta origine contractus 2am vero post constitutionem pretoris et licet plures asignentur rationes per d. in illam et beroir et mag. in aliis est quam in angelus et faber ponunt scilicet quod constitutum interponatur super debito iam contracto ratione geminationis oritur actio quam in fatentur communem Iason nº 46 gomes 2º ripa in R.ca de verborum obligationibus nº 30 et ratio rationis est quod contractus geminatus presumitur factus maiori cum deliberatione et ex hac ratione precedentem rationem a fundamentis Iasonis in nº 46 defendit Butigella in R.ca de verborum obligationibus nº 22 cum sequentibus quod liberam intelligo quando constitutum fit ex intervalo secus si in continenti quod tunc cesat presumptio deliberationis maioris arg.º l. si vero § [illegible] ff de statu libe. et l. si mulier C ad belcianum

~~ex[illegible]~~

adde constitutum precedere etsi interveniat stipulatio modo sit inutilis et in sua forma pecans glo in l. Jus gentium. §. si tamen nuda ff. de pactis cois 2m Jason ibi nº 29. quod tamen verum intelligas nisi ex actis constet partis voluisse ex stipulationem facere quia tunc neque in vim pacti neque ex stipulationis valeb it bart in d. §. si tamen nuda et in l. si ex stipulatu ff. de verb. oblig. ubi resolvit communem alexandr et in d. §. si tamen nuda nº 5. et ibi et ibi Jason nº 32 et horoscig 2º fatetur magis communem. Jason in l. §. §. stigs. ita in tergo al alciat nº 8 ff. de verb. et ibi Jaso nº 5. et hic intelligendo glo. in d. §. si tamen nuda magis tam testatur Jaso ibi nº 25 que opinio probatur ex l. §. cum qui ibi non constituis sibi ff. de const. pecunia ex quo venit reprobando glo. contraria in d. §. stigs ita et in l. stimus §. si ff. de pactis que tenent quod stipulatio inutilis non continet in se pactum quasi contra communem sequebatur alciat in d. §. stigs ita nº 8 contra necessarium ut constitutum vim habeat quod debitum precedat l. 1 §. debitum ff. de const. pecunia et in jure tenuit quod debitum est in enim si constitutum fiat ut ante diem solvatur l. quod si maritus ad §. ff. de const. pecunia alioquin si nullum precederet debitum constitutum locum non haberet ut in d. §. debitum ripa in rca de verb. oblig. nº 32. ubi nobel. nº 14 et hinc est quod in constitutum deduci non potest id quod debetur ex stipulatione sine causa ripa et nobell ubi s quia in effectu non debetur cum obstet agenti ex actione doli mali l. 2 §. circa ff. de dol. mali et metus exceptione et ibi notat glo. in et in aliis locis relatis per Jasonem in d. §. si tamen nuda nº 28 communem testatur idem Jason in l. quominus nº 168 ff. de fluminibus et in l. filius famil. §. divi luct. 2, nº 6 diles. ff. feling in c. si cautio nº 3 de fide instrum. horoscig d. §. si tamen nuda nº 7 gomes 2 tomo c. 11 nº 3. ubi cum procedere provat etiam stante l. 3 tit. 8 lib. 3 ordinamenti et ita est tenendum contra bart in d. §. circa et paulum in l. quedsstis nº 9 ff. solut. matrim quamvis opinionem contra communem defendit eleganter riquiig in rca de verb nº 21 et hinc etiam est quod promissum ex pollicitatione non potest deduci in constitutum et est ratio quia

nec naturaliter neque iure gentium dicitur bar in l. si unquam § pactis negaterat n° 16 ff de pactis cons. zm Jason n° 3 ad tripam n° 27. in Rca ff de verb. que in limitatio hodie de iure resio non procedit cum ex pollicitatione nascatur actio l. 2 et 3 de C. ordinamenti ita crosius in d. si sitir nuda n° 5 et illud quod obligationem antidoralem dicetur similiter in constitutum dicitur non potest quod obligatio antidoralis non inducit obligationem iuris gentium ul pactum nudum glo. verbo obligaberunt in l. sed et si l. § consuluit de petitione heredi recepta per omnes 2m bulgelam in Rca de verb. n° 19

Ad glo. fi. verbo nullas ibi sunt et alij. ultra hos casus adde 7. in promissione iurata facta nudo pacto ut ait in l. si quis pro eo vs. sexto dicitur ff de fideius. Iusoribus antonius et abb. in c. cum contingat de iure iurando n° 3 ubi alciatus n° 235 et magis communem resolbit cobar in c. quibus pactum 2 p. § 4 n° 5 et praecipue de pactis in 6 fundatur hec opinio primo ex l. ut iuris iurandi in pri. ff de operis libertorum

2° facit quod iuramentum habet bim duplicis consensus glo. m.ª recepta per omnes in d. c. cum contingat sed ex duplici pacto oritur actio l. fi. c. ad l. faladi supposito quod illud quod deducatur legatarij per faladiam dicitur eiusdem naturaliter glo. m. in l. j. ff de condi indebiti glo. in l. cum quis c de iuris et facti ignoran. et per d. l. fi. ita omnes tenent ibi bald. angel. commendat nimis Iaso d. si sitir nuda n° 16 et in l. licet n° 2 sicut sum per latum et in Rca de verb. n° 1. communem firmat fortunius c. j folio 79 vs 4. declaratio de pactis neque obstat d. l. fi. in virtus ibi ex stipulationibus C de fidei commissis 1ª n. Rci quod ibi non interbenit duplex pactum neque altera naturalis obligatio oritur ex consensu sed ex equitate ita decius in l. legem. n° 6. C de pactis galiaula in Rca. de verb. n° 19 que solutio confunditur ex d. l. fi. ibi renarrat. ideo verior solutio sit cornei ibi quod 2m pactum non erat gratuitum sed ex causa transactionis factum. et ita tenent quibus contrarium. et sic quod ex pacto nudo iurato non nascatur de iure civili actio tenet glo. verbo impositae in l. j. C de operis libertorum quam dicebant alexander n° 14

et Jasom n° 3. in l. si quis maior C. de transactionibus. fortunius de 2° filio 74 de pactis et cornelius in auten. sacramenta puberum q. 3. C. si adversus venditionem qui movebantur ex textu in d. l. si quis procu. de l. iurando cui respondi quod loquitur quando opere fuerunt promisse ab homine libero ita colbas ubi supra et clarulius in ladmonendi n° 20 de iure iurando — u — a — u

Ad d. ff. l. de bonis libertorum in donatione. nota quod ex pacto nudo de donando de iure civili oritur actio hodie idem quod in l. legitima ff. de pactis Ro quia homini pactum esse vestitur hodie quod non oritur ex pacto nudo sed ex combent et l. si quis argentum § finali de donationibus C. ita bart in d. l. legitima ubi communem testatur alexand. col. 2 Jason n° 3 tenet bart in l. j n° 13. ff. de condictione ex l. communem dicit Jason fin. n° 57 sed haec diferentia usualis magis quam realis cum nihil intersit an ex pacto vel actio nascatur. — u — a — a — u

Ad l. si fideiussor ff. mandati § quedam. sed haec lex ad hoc alegari ubi ex bono et equo procedit ex pacto nudo de iure civili actio oritur et illud tamen dubium apellat bald. in c. si pro debilitate n° 7 de off. delegati commendat bart in l. quinthus ff. mandati in § ubi ex hoc inferunt quod in curia campsorum et mercatorum inter ipsos campsores vel mercatores ex pacto nudo non oritur actio sequitur. Jaso in l. 2. C. de edendo communiter resolvit communiter alciatus in tr. de quinque pedum prescriptione folio 16 cum seqq. proquia communis bene facit glo. penult. in auten. de fideiussoribus § si quis tenet quod campsores vel mercatores non possunt opponere exceptiones que sunt de apicibus iuris ubi exceptiones vel non numerate pecunie commendat bald. in l. frustra C. non num. pecuniam. finaliter adde quod de iure chanonico ex pacto nudo oritur actio. c. j° et c. qui a liter in sardinia. C. sine dubio de pactis communiter de cretalistes ubi fortunius. columna 2. communem testatur. legistas et chanonistas contra spinus tenet angel. in hoc § in persona colusi et ita tenuas licat emiliq. errore lapsus in l. iuris gentium. § si sit nuda. n° 67. ff. de pactis contrariam dixit communem et ratio diferentie in utrumque quod ius chanonicum nititur equitate iustitie quod ius chanonicum nititur equitate c. dilecti de iudiciis et ibi agitur ex bono et equo datur actio ex pacto nudo ut dixi me. — u — u —

2ª et ultima Ro quia ius canonicum sequitur si est [illegible] iuris gentium c. cum esset de testamentis quo iure ex pacto nudo oritur actio l. 2 ff. de cons. [illegible] et ita tenet [illegible] licet [illegible] dicat salicetus in l. legem C. de pactis tenuas quod de iure canonico ex pacto nudo non oritur actio — finis huius

enriquez 2.3.6

Subsequitur famosus tractatus
de actionibus in § actionum

solemnis 2m oes pro aut aserit gomecius hi
et e uelut mare oceanum in materia contrac
tum et 2m Jasonem colu. i2 ad plenum singu
las esus materias atingere non solum tempus
sed et calamus et papirus deficeret procesus in
teligentia premite quod hi potitur. s. actio
num dibitio e glo recepta ins sunt preterea
J eodem lect et 3 dis tintionem de qua hi fa
cer in hunc modum insurgit nan bona di bi
sio per species opositas fieri debet ut si dicamus
homo alter niger alter albus erit bona dibisio
quia albedo et nigredo contraria sunt sed si
dicamus alter albus alter aridus seu sicus non
erit bona dibitio quia albus et aridus non sunt
contraria et probatur opositio expo insta
de jure personarum et expo insta de his qui sui
sui uel alieni juris et in speci tenent hi
falerno l laso no 3 gomecius no 6 sed dibitio
de qua hi none huiusmodi deberet n. in
perator dicere quod actiones quedam bone
fidei sunt quedam male fidei uel si erat dic
turus quedam ex tricti juris debebat n. di
cere quedam largi juris nan dibitiones
fieri debent per qualitates esentiales et non
per acidentales resolbit communiter alexan
der in l. in po fi de acquir pose decius in c. pos
tulasti in fine de rescriptis sed qualitates
de quibus hi sunt acidentales 2m bald in l.
certi condictio colu. i. sicer petat quod di fini
tio non bona e que di ficultas tanta e

Enriquez

que dificultas tanta e ut saso super ea consi
tandum relinquat ti colu 2 ideo 1a e solutio
fabri ulti § dicentis qui hic liber fuit compositus
pro tironibus et ideo prover instructione for
mat diuisionem dignatur que solutio exeo refellit
quia licet pro tironibus hic liber sit copilatus
non tamen propterea dicendum est imperatorem i
neptam posuisse diuisionem ex qua receptam
per § directam diuisione ideo 2a e solutio
dicendo quod hic fit diuisio per species contrarias
nam bona fides in hac materia nihil aliud
e quam equitas juris gentium a qua tales
contractus descendunt l. bona fides ff.
depositi juncta l. ex hoc jure ff de justicia
et jure sed stricti juris nihil aliud
uel importat quam rigor. l. placuit de judiciis
C. l. sunt personae ff de relig et sump funerum
Ergo diuisio haec per species contrarias fit et
confirmatur haec solutio quia omnes contractus bone
a jure gentium descendunt ut in d. l. ex
hoc jure contractus uero stricti juris a jure
uel a lege ciuili descendunt sed jus gentium
et jus ciuile sunt species oppositae sicut equi
tas et rigor ut in d. l. placuit et melius in l. jus
gentium 1a ordo et in § sed jus aut ciuile de
jure naturali gentium et ciuili ergo diuisio e bo
na neque obesse uidicatur quod debet fieri per qua
litates contrarias essentiales nam et superio
res sustantiales sunt iste quomodo quis sume
intellectum ad nrum tex assignat uerum.
neque hic intellectus placet taliter in quomodo.
uideo iniquatur 1o quatenus existimat omnes
bone fidei actiones juris gentium e nam
et tutele actio bone fidei e ut in cet juris
ciuilis ut in pr insta de tutelis ibi jure ciuili

datur

2º erat gomecius quatenus sentit oppositas esse species jus civile et jus gentium quia non sunt opposite sed diverse nam si opposite jus civile non interpretaretur jus gentium prout interpretatur . ff jus civile ubi quod neque in totum de justitia et jure ff. 2

3º erat gomecius quatenus affirmat jus civile semper in rigore consistere nam et contrarium probat tex in l. i. vº bono publico ff de usucapione et in prº inst.ª eodem ubi usucapio bono publico fuit introducta ne rerum dominia sint incerta.

4 decipitur quatenus sentit quod verbum ex stricti juris in hac materia rigorem importat nam prout glo. et oes tenent in ex stricti juris judiciis non beniunt nisi illa dum taxat que ex natura actionis sunt vel que a contrahentibus sunt expressa sed in bone fidei actionibus exuberat officium judicis etiam ultra naturam actionis et beniunt etiam non expressa prout sunt usure actiones et similia faber. plaza. et alii n.º 3. abb. in c. cum beneralibus nº 2 de exceptionibus lancelotus galiaula in rca nº 35 ff de cons. et dicium in l. inactionibus nº 4 ff. de in litem jurando cobar. regul. possessor 2 pe § 6 nº 4 de reg. juris in 6 et hec videtur propria significatio nam aut quod verbum ex stricti juris pro rigore accipiatur prout gomecius existimabat ideo ultra oes dicte difficultates respondeas quod in hoc tex. imperator non facit divisionem per species contrarias essentiales et hoc patet ex 1ª divisione quam posuit in dominium

eodem

Enriquez.

ubi personales et reales actiones diversa et separata sunt non tamen opposita, quia si opposite non concurrerent. l. 1. c. de furtis. l. ubi repugnantia de reg. juris ff. sed concurrunt in lege sancio. l. 1. c. communia de legatis et in judiciis duplicibus de quibus in § quedam et eodem sunt igitur intentio imperatoris actiones ab origine dividere ut personales a contractu nascantur reales ... civiles alie proprie a propter nascantur cum contractus quidam bone fidei quidam extricti juris sunt. l. in actionibus de in litem jurando ff. et cum actiones ex illis contractibus deriventur tanquam species consunte, cum in utroque judicio inspiciatur natura actionis et contractus ab ipsis met contractibus. sequitur quod actiones et contractus que nad modum dividantur hic divisio de qua hic erit bona

v. in eodem § et extricti juris). colige cum glossa 2. hic quod omnes contractus aut actiones que hic non exprimuntur sunt extricti juris secundum hic Jaso n° 23. gomecius n° 5. Zasius n° 33. recedit communiter decius in l. in actionibus n° 4 de in litem jurando quod extende ut procedat etsi contractus celebretur cum principe quia licet princeps legibus sit solutus debet tamen secundum leges vivere. l. digna vox. c. de legibus. l. ex imperfecto. c. de testamentis cum contractus prefer hic expressos sunt extricti juris sequitur quod etiam si cum principe celebrentur erunt extricti juris

2° quod princeps in dubio non utitur privilegio sed dispositione juris communis. l. intestato. c. de testamentis militis. l. centurio. l. ex facto. de vulg. et pupil subst.

Este 2° va con el tercero que esta atras en pieza quod si princeps ye... que precede aqui va con el ... si ... ...

X Neque obstat dl. casar nam est interpretatio ex equitate non ex eo quod contractus fuit celebratus cum principe sed ex eo quod contractus fuit locationis ut constat ex text. ilis verbo lo caret que locatio bone fidei contractus est.

X Neque etiam obstat tex in Vs. non videri contra legem nam verbum legis de quo est non ad extipulatio nem sed ad conventionem refertur. l. legem C. de pactis. l. si ita quis ff. ea lege c. de Vor. l. lex vec tigali de pignoribus ~u ~u ~u ~u ~u~

X. preterea ex predictis deducitur quod actiones ex testamento descendentes que pro legatis aut fidei commissis competunt cum hi non exprimant non erunt bone fidei sed stricti juris quod pro batur ex eo quod actiones bone fidei non sunt proter locum arbitrarie. l. bone fidei de eo quod certo loco sed actio ex testamento arbitraria est proter locum. l. si heres de eo quod certo loco ~u~

X preterea quod condictio ob turpem causam concur rit cum actionibus bone fidei et non cum actionibus ex testamento l. si §l. de condictione ob turpem causam ~ et quia in actionibus bone fidei juratur in litem l. in actionibus de in litem jurando in in actione ex testamento non juratur in litem. l. alias de in litem jurando ~u ~u ~u ~u ~

X. ultimo facit quod quemadmodum favore minorum re ipsa mora contrahitur in judiciis bone fidei ita etiam et in le gatis et fidei commissis que petuntur actione ex testamento. l. in minorum. c. in quibus causis in integrum restitutio non est necessaria ponderando dictione et: que regulariter cadit inter diversa ut in ll. ca de jur. et facti ignorantia c. querelam de simonia et in specie quod stricti juris sint resolvit Jaso n. 18 circa quod in l. in actionibus ff. de in litem jurando

Enriquez

3º qt si princeps feudum concesserit talis concessio dicitur esse stricti Iuris uti constat ex bartholomeo. socino cons. 68 lib. 1º 6º. contractus ex eo q. cum principe celibrantur non mutant neque alterant propriam naturam gomez ibi nº 2. ubi alciatus. l. cum fundus nº 15 sicer petat et in donatione facta a principe tenet Jason in preludiis feudorum nº 72 et in l. ciuitas nos si certum petatur. — u — u — u — u

Neque huic opinioni obstat. l. cesar ubi non uideri contra legem fecisse de publicanis et uectigalibus per quam tenuit contrarium. bald. in c. 1º § si qs uero de pace constan. tenet in feudis Jaso ibi nº 20 idem in d. l. ciuitas barbacia cons. 1º lib. 1º Jacobinus de Sancto georgio in tractatu feudorum ubi princeps in pri. bicegus in c. cum dilecti nº 55. de emptione. Abendi curcius senior cons. 49 nº 70 alciatus sibi contrarius dicens communem in l. 2 in pri. nº 28 ff de uerb. obl. — u — u — u — u — u — u — u —

Ettesto 3º biene precediendo con el 2º que arriua y lo q. precede tras delo 2º biene con aquesto

in l. in actionem de in litem Jurando. Ad- addimus q. l. bone fidei non sit habet naturam et similitudinem contractum bone fidei ut colligitur ex glosa finali p. tex. b. in l. in minorum. C. in quibus causis in integrum restitutio non est necessaria quam preter dd. b. aprobat. alexander in l. si nº 29 de legatis 1º el purpuratus in l. uinum nº 8 sicer petat ff.

quo fit ut quemadmodum in actionibus bone fidei ueniunt usure a tempore more. l. mora ff in bone fidei. l. uideamus. § 1º de usuris ita in actione ex testamento l. qui solidum ff etiam. l. meuius. ff. 1º l. si cia. sero § usuras de leg. 2º. — u — u — u

deducitur 2º q. sicut in actionibus bone fidei restituens rem deteriorem non liberatur.

a1ª actei lz liberetur in actionibus extrich Enriquez 2 , 7
Iuris ·l· tertia § si re data ffcommodati l. § si in
re deposita depositi glo. s. magna in l· eligant ter
§ non solum· de dolo· ita in actione ex testamen.
qui redit rem deteriorem non liueratur a pª
actio· ·l· huius modi § heres de leg. bart·de leg. i·
·l· meiug· § fundo de leg. 2º declarant bart et
dd· in l· Iulianus § 1º de condic. oblig. hinc etiam
ē quod donatio causa mortis qui posquam ē
in esse producta equiparatur ultime uoluntati
Iusta glo receptam in l 2· de do· te prelegata quam
dd· communem testatur Iaso in l 2 · c de inoffic.
testamento· quod actio que nasciture ex hac
donatione est extrich Iuris lz·· habeat simi
litudinem actionis bone fidei· glo constituta
in l tertia de do· cau· mortis quam ee singularim
testatur romanus singulari 117· et communem
aligando plures qui eam secuntur testatur cbr.
in rca· extra de testamentis in 3ª parte n. 12·
dubium tm ē utrum s d· diferentia actionum bone
fidei et extrich Iuris de iure canonico procedat et bald·
in·c·ū ad si de plus petitionibus firmat omnes contractus
de iure canonico ee bone fidei sequitur et commendat.
Iason in § quadrupli colum· 5 eodem et in l 3 q. 13·
c de iure emphiteutico contra quam opinionem obstat
regula tex in c 1º et 2º de nobis operis nuntiatione
imo quod plus ē eo casu leges habent uim canonum
ul ungui. barba cons. 1º bolu· 3· et a ime ex
hoc tex. fiat diferentia inter contractus bone
fidei et extrich Iuris et non reperiatur in mu
tata de iure canonico consequens ē quod in utroque
foro sit eadem diferentia· seruanda a

Enriquez.

2º ꝯ bald. facit tex. in c. cum venerabilis de exceptionibus ubi expressam mentionem de contractibus bone fidei et in specie ꝯ bald. tenet Jason sibi contrarius in l. quod te mihi colu. penultima ff. si certum petatur et in l. postquam liti colu. finali C. de pactis et in l. et si post tres finali colu. ff. si quis cautionibus sed gomez ti. colu. 9. defendendo bald. ab impugnatione Jasonis dicit q. non obstat predicta R.º quia habemus aliam regulam quod lex civilis fundatur in rigore ubi expresse per Jus canonicum non improbetur talis rigor non servatur de iure canonico. c. dilecti de Judiciis. c. filius de testamentis sed quod actiones sint ex stricti Juris est rigor. l. si quis cum aliter. § de Juris subtilitate ff. de verb. obl. bart. in l. eleganter ff. de dolo q.º non atenditur an sit de Jure canonico contrarium expresse dictum est. neque obstat tex. in d. c. cum venerabilis nam illa verba ubi fit mentio de contractibus bone fidei sunt narrativa

V. pars. ex quibus non licet sumere argumentum gl. recepta in l. u.ª C. quando non petentium partes petentibus acrescat et sic resolvit gomez nihil obstare arg.ta Jasonis ꝯ bald. sed ipse gomez ait q. reprehendit bald. ex tex. in c. cum ecclesia sutrina de causa possessionis ubi papa probat dispositionem Juris civilis qua cautum est in bone fidei contractibus venire etiam illa de quibus nominatim non est actum et sic aprobatur distinctio de qua ti. 2 u.

2º ꝯ bald. facit q. contractus bone fidei non [illegible] ex verbis sed ex mente robur accipiunt que mens principaliter atenditur.

in contractibus bone fidei. l. sed cel[sus] § si, un de ff de contra emptione. l. finalis C. que res pigno[ri] obligari possunt. sed in contractibus ex stricti iuris magis attenditur verba quam mens legis quod astringende. ff de verborum. l. consensu ff de actio et obliga. sed tamen nihilominus teneas baldi doc trinam ex lex in d. c. cum ecclesia que loquitur in spoliatione et interdicto unde licet quid stricti iuris ut tenet bart in l. q[uo]d scatu. colu 2. ff de verborum per l. si plures. ff de iniectum armata et sic papa in d. c. cum ecclesia extendit regulam traditam a l. civili in actionibus bone fidei ad actiones ex stricti iuris et sic ius canonicum non attendit differentiam de qua ibi.

enrique 240

attendam

2o pro baldo facit quod licet de iure civili in contrac tibus bone fidei pena pro parte committatur l. in depositi § si cum l. legis ff depositi et in contractibus ex stricti iuris committatur in totum ut in d. § scatu ibi de iure canonico in utroque casu pro parte commi titur ut in d. c. suam de penis ex quo melius respondebis ad c. 1o de novi operis nuntiatione cui respondet Jaso ubi s dicendo quod expresse contrarium est dispositum de iure canonico

Y ad dubie ibi quando contractus est bone fidei distractus quoque erit bone fidei glosa verbo probata in iure in l. de tutela a. C. de in integrum restitutione mino rum ut alexand. nu 10 Jasonem nu 11 in l. sub pre textu 1a C. de transactionibus archinum in l. si servum ff de verborum oblig. decium in c. cognoscentes 2a lectura nu 29 de constitutionibus late bene in

capite

nº 20 proquasentia bene facit l. ab emptore ff. de pactis verbo bone fidei ff. et l. ubi nihil tam naturali. et ibi decius nº 3. ff. de reg. juris. et nota quantum actiones ex empto sunt bone fidei verum est contra glo. in § verbo tutele cum vº jaso nº 69. benincasium nº 152 corasium nº 7.

Ad eundem § actionum

ubi velut ex vendito. Nota quia actio ex empto est bone fidei. idem. tex in bone fidei ff. de eo quia certo loco processus actionis cognitione mihi premitto quod emptio est rei propriatio contractio venditio vero est propriatio distractio sotto lib 6 de justa et jure q. 2 art. adde laudat pinel. in l. 2 C. de rescin venditione 1ª pe. c. 3. nº 28 ubi carpit definitiones a fabiano de monte in tractatu de emptione et vend. q. 2

2º premitto quod pro forma hujus contractus requiruntur tria precium res et consensus de precio est tex in l. empti fidei C. de empt. et vend. et in § in ista de emptione et vend. et in § item precium inst. evidenti. dicere et consensu est tex in pri. inst. de emptione et vend. et hic consensus liber esse debet a dolo et fraude. nam si dolus dederit causam contractui bone fidei contractus nullus erit ipso jure glo. in verbo bone fidei ange. colu. 2 jaso nº 30 dicens esse meram veritatem communiter resolvunt gomecius nº 12 castig nº 45 minsingerius nº 4. et idem tenet glo. in l. dolo vel metu C. de inutilib. stipula. et in l. sub pretextu C. de transactionibus in l. Juliang. § si venditor ubi persuaserit ff. de actionibus empti quas sequuntur plures relati per menesium in l. 2 nº 3 C. de rescindenda venditione et ultra ipsum sequitur Jaso in l. juris gentium § preterea dolum ff.

de pactis et Jo. ymig. in l. contractus n° 105 ff de regulis juris Ro e qr contractus bone fidei formam et substantiam a bona fide capiunt l. bona fides ff depositi que bona fides cessat q. do dolus dat causam contractui l. bona fides ff depositi q. in minimum sitanquam pecans in forma non habeat ipso jure ut in c. cum dilecta extra de rescriptis et in l. cum hi § si pretor ff de transactionibus et in specie hanc rationem ponit bald. in l. non dubium n° 15 C de legibus sequitur Jas. in l. si quis aurum n° 5 ff de [illegible] fatetur communem aucia in l. in actionibus n° 69 ff de in litem jurando ante quos tenuit glosa in l. bonam fidem C de actionibus et obli et e pro hac ratione tex in l. 3 § fi. ff pro socio

2 secus in e in contractibus stricti juris in quibus si dolus dat causam contractui contractus mero jure valet si beneat rescindendus per actionem de dolo l. dolo vel metu C de inutilibus stipulationibus sive dolus incidat in contractu sive stricti juris sive bone fidei sit contractus valet mero jure licet expugnari possit per exceptionem doli glo in l. si quis affirmaverit ff de dolo glo fi in c. cum dilecti de emptione et venditione communes ee resolvit alexander in l. si quis cum aliter n° 2 ff de verborum obligationibus et e tex pro hac opinione in l. julianus in § si venditor de actionibus empti ff glo penult in l. si dolo C de rescindenda venditione glo nulla in l. et eleganter ff de dolo glo in l. juris gentium § pretor ait ff de pactis et baldus cons° 3 2 3 n° 15 Jason in hoc § actionum n° 41 et in l. cum hi § ea m transactionem n° 3 de transactionibus ff et hinc e q q° contractus e nullus propter dolum ascendum in e

Enriquez 241

Enriquez.

ut vel stetur contractui vel ab eo discedatur l. Julianus §. Si quis coludente ff. de actio. empti ubi contradicente mitar ait et ibi notavit bart et fulgosius comendat bald. in l. de dolum n.º 2. C. de periculo et commodo rei vendite Jaso h. n.º 42 reffert alios pinel. in l. 1 C. de bon. mater 3 p. n.º 39 et q. de minore dolo circumvento dicitur l. in 2 p. intelige de dolo re ipsa contingente et sic eo casu q. contractus mero jure valet alioquin non daret regis tutio que validitatem supponit l. in causa in 2ª in fine principii ff. de minoribus quo fit ut si minor velit stare contractui prohibebitur beneficio restitutionis alioquin inutillis esset dispositio et melius agendi de quo in d. § si quis coludente et ita post bart. paulus et fulgosius ibi tendit et tiraquel cum relatis ab eo lib. 1 de retractu n.º 149 et bernardus diaz de lusso regula 219 aimonius cons. 151 n.º 3 contra quos 1 facit l. de l. dos idemque ff. de novationibus ubi licet delegator delegatus possit contra primum creditorem oponere doli exceptionem in secundum cui delegatur non utitur eadem exceptione q. limitat ibi tex in minore q. ibi etiam in 2ª delegatione circumscriptus est ideo in sua omnimoda exceptione doli utitur. — 2º facit contra communem q. equitas restitutionis suadet eamdem concedendam in quacumque materia justa glo. si in l. posquam litem C. de pactis quam laudat hipolitus in l. 1ª n.º 167 C. de rapt. virgi. et in R.ca C. de fidei jussoribus n.º 132 Jaso in l. imperium n.º ... ff. de jusd. omnium judi. et sic non nocet ure excla sa ex eo q. minor contractum aprobaverit et ideo d. ... assignatur intellectus ad tex in d. §

figs coludente ut procedat q^do minor maior factus fecit declarationem de qua h. immola inclu^a f. de in integ. resti n° 23 capi cig decis 140 et alexand. ad bart. in d. § fig. coludente qui intellectus divinatorius e.

3 intellectus erit q. ille tex procedat q^do Judex confirmabit aprobationem ipsius minoris quo casu tollitur in integrum restitutio qui intellectus similiter e divinatorius et preterea repellitur ex eo q. autoritas Judicis non excludit restitutionem in integrum l. siquidem C. de predis minor.

4 intellectus e et verior quod ille tex loquitur in dolo danti causam contractui de quo loquitur tex in d. l. et elegantier ff de dolo l. et ediditio valet nempe ex aprobatione minoris propter quam dat in integrum restitutio de qua h. et ad alig. in contractu emptionis propter ea q. bone fidei e venit ut fructus a tempore more l. mora § in bone fidei ff de usuris petuntur ex offo Judicis et non Jure actionis prout communem resolvit Jaso h. n° 45 et n° 47 et idem Jaso in l. edita n° 3 C. de edendo et in l. minor n° 17 si cer petat ff et in l. j n° 9 de Judicis C. quibus in locis testatur quibus in locis testatur hanc e communem s. glo 2 h. que tenet q. in bone fidei Judicis petunt fructus Jure actionis quam singularem dicebat matesilanus notabili 91 alexander in l. paulus in 1^a ff de re judicata n° 7 et alij relati per gomez h. n° 21 effectus e q. si offo Judicis fructus debentur lata sententia super principali non potuerunt amplius peti l. 4 C. de deposito sed vide

bese...

actionis secus esset glo fortasis in l. 3 s. si fideiussor
glo finalis in l. non solum ff de rei vendicatione Jason
n° 52 et in l. 1 n° 4 C. de iudiciis et in l. licet tres colu.
1 ff de verb. oblig. secus est in contractibus stricti
iuris in quibus post contestationem fructus veni
unt l. cum fundus ff si certum petatur l. videamus
in 2 contrarium ff de usuris R° est quoniam
post contestationem pertinet ad iudicem iudi
care de omnibus que versantur in iudicio l. e
diles etiam § item sciendum. vers. ceterum et § 1.
iudic. n. ff de edilitio edicto tenet Jason n° 12
in l. 1 C. de iudiciis alciatus lib. 9 parergon
c. 2 ex quo quo colligitur elegans differentia
inter contractus bone fidei et stricti iuris,
nam in bone fidei iudicius etiam ante iudiciu
ceptum fructus veniunt quia veniunt illa
que ex bono et equo prestari oportet quod secus
est in stricti iuris iudicius ut colligitur ex al
ciato n° 2 in l. cum fundus ff si certum petatur
hinc etiam est quod in contractu emptionis
fructus pendentes pertinent ad emptorem l.
Julianus § si fructibus ff de actionibus empti
tenet Jason in l. cum filius familias n° 173 de
legatis 1° et in l. de divortio § interdum n° 17
ff soluto matrimonio tiraquel. de retractu
tractu lib. 1° § 1 glo 7 n° 41 covar. lib. 1 var.
ar. c. 15 in pr. [illegible] 11 partidas licet sit
secus in contractibus stricti iuris l. si fi
lius familias § cum fundus ff de verb. et ibi
alexander n° 2 et Jason colu. 2 gomecius
fi n° 21 neque obstat l. fructus pendentes
ff de rei vendicatione nam procedit quo ad hunc
effectum

ut pensare p rej uendicationem conseatur e
tiam fructus petiti quamvis eorum mentio non fiat
qui intellectus eo probatur ex vbo videlicet de quo
b q fictionem denotat l. ff. legi.... ff de uerb. sig.
ij armata et ex natura tituli sub quo lex illa
iacet et quia in alijs casibus fructus non dicunt
pars rej l. recte dicimus ff de verborum signif. cum
etiam illum lex declarat abar. libro barias
c. 3 nº 2 et non solum res propria verum aliena
uendi potest l. rem alienam l. liberi homines
ff de contra emptione q vendidor solum tene
tur ad tradendum et non ad transferendum
dominium l. ex empto ff de actionibus empti
et hinc est quod si vendidor dominus non sit
res tradita et evicta tenetur ad interesse
l. si rem tradi ff de evict. et adverte quod licet hic
contractus consensu perficiatur tamen si inter partes
convenerint ut fiat scriptura partes ante eius
perfectionem vel absolutionem poterunt pe
nitere et a contractu discedere sicut in alijs
contractibus innominatis a quibus propter illorum
fragilitatem resilire licet ante secutum imple
mentum ex una parte l. ff. secundum de con
ditione ob causam datorum ff. l. ex placito C.
de rerum permutatione. juncta l. contractus.
C. de fide instrumentorum et principio instit.
de emptione et venditione.

1 dicitur aut contractus fieri in scriptis quando
ex inter partes ... convenerunt ut non aliter
contractus valeat nisi scriptura fiat ita Juanis
glossator.

antheus. ayon uero in ea e sententia ut sufiq at si inter partes conbeniat si scriptura fiat cuius opinio aprobatur per l. 6 tit. 5 p. 5. et si bendi- tionis dans tenuit ad tradendum et transfe rendum dominium d. l. ex emptor si uero emptor preciumo ferat l. Julianus. § offerre ff de actio empti debet tamen benditor hanc exceptionem emptoris opponere bart in l si cum patroni § hic si iuraberit qui ultimo ff de iure iurando bald. in l. si sola C de usu- ris et fructibus legatis bald. in l. C. in lia. a tertio probocare — u — u — u —

2. imo Judex ex officio suo eam oponere potest ex ceptionem l. si pater inst C de actio empti ubi dicitur quod Judex apro potuit erogare [illegible] quam [illegible] rem opinionem quam ex illum tenet. & bald facit regula tex in l. 4 § hoc aut judicium ff de damno in fecto f quaro 2m bald. tenent salicet. et fulgosi d l. si pater et alixander in l. si ius qui dicunt adue- catis sed in defendendo bald. responde quod q ex ceptio nascit simul cum actione et in est obligatio- ni etiam si a parte non oponatur poterit Judex ex officio suo suplere cum eo ipso quod actor proponit actionem videatur illam proponere cum omni ea sua et sic cum exceptione quoniam in ea in est l bart l. lecta col. 4. ff si cert petat et l. cum qui ita § qui ita de verb oblig. ff bald in l. in bone fidei C de pactis et sic quod actor agit ad rem potest si bis ista exceptio similiter quoniam benditor agit ad precium suum et rem tradere emptori d l. Julianus § offerre et sicut exceptio precii non soluti impedit emptorem ita exceptio rei non tradite benditorem – uel ex ff de colligit et uendit re cuicta de euictione tenetur – l.

ff. quirem l. non dubitoretur C de euictionum l. 2 l. si in bendito ff. de euictio. l. cum venditor ff. de contra empt. declarat tiraquel. de utroque retractu § 1 glo. 2 n. 6 ... gama 2 gomez 2 thom. t. 2 n. 33 cobar lib. 3 uariarum c. 17 n. 3 3 ... p. 5 quod procedit etsi in venditione promittat nec ... nec p. heredem purum ... quominus habere liceat l. emptorem § fi. ... sed Julianus ff. de actio empti imueit aperte continuatur in venditione nihil euictionis nomine prestitu- iri adhuc in utroque casu re euicta venditor emptori restituere tenetur ... ff. ... ibi ... ... adhuc testatur ... ... n. 22 ... comendat bald. ... C. de periculo et commodo rei venditae Jason in l. stipulatio ista in p. ff. de verb. o. ... cobarubias uariarum c. 17 n. 2 q. tu limita quoniam hinc ... pactum ad certam euictionis causam et restrictum quia tunc nec pretium emptori venditor restituere tenetur l. quoniam ... ff. de euictionibus et ibi notat glo. ... ... comendat romanus singulari 3 8 2 et secuntur alii per bar. relati ubi supra ... fa... quando quoniam venditor rei venditae vitium exprimit non tenetur de euictione l. 1 ibi palam ... l. ... veniunt ... venditor ... edilitio edicto nec sufficit vitium exprimere ... ... quibus animalia ... al. 6. post ... quem ... c. cum ... n. 24 ... iurando et c. ... pro quibus ... comen... ...

dissimulat ffdicom empt^o et 66 tios ps et ib
notat gregorio in sto vbo en buellas et antonius
gomez 2 tomo c 2 n° 49 imp^or viuo acti
exempti agit ut venditores rem venditam
tradat et si precium se solvisse non narret bast
[illegible] l hidw patrons stiqs jurabuit ffdi sup^o juro
et ibi sfatw communem testat [illegible] 2 te
nent romanus et alexand n° 3 et ipse colu 1
in l filii licat [illegible] calat
idem sap in l jurisgentium inpi 3 nota
bili ffdi pactos testatur communem ide
sapim te n° 133 bragant dom gregorio
in t^o de retractu cum benignitas st glo
n° 4 5 quam communem facit lex in l
Juliani § offerri ffdi actio empti ponde
rando vbum offerre q^o e sponta neam et
liuram oferentis solutio nem significat
glw necessario in clemē si pe de vbor significat
2° 5 communem facit idem lex in vs
cum ex empto agitur qui refertur ad vbum
offerri et sic significat q^o eo tempore q^o
agitur precium e oferendum [illegible] qualitas
adjuncta vbo refertur 2^m tempus vbi l
in delictis ss^e extraneus ffdi noxali actio
3° facit idem lex dum inquit q^o si pars
precii oferatur nondum e ex empto actio
q^o ante precium integraliter solutum non
potest agi ex empto. — u — u
4° facit idem lex q^o alterius inquit q^o

uenditor poterit rem uenditam sibi iure pignoris retinere donec precium sibi soluat quod prius precium ne soluendum l. item ff. de act. empt. et uendit. sed nihilominus tenias primam opinionem communem et ad lex in d. §. offerri respondias separando natiuitatem actionis ab executione ipsius ita quod actio statim nascatur ubi conuentum est de precio ut dicit l. item emptio ff. de contrahenda emptione. executio autem huiusactionis impediatur si ipse emptor opponatur precium non fuisse solutum et ita declaranda est lex in d. §. offerri quem sic intelligit paul. ibi et alij relati per iasonem hic in hoc § actionum n° 34. neque obstat lex in d. § omnis nam loquitur in actione pigneraticia lex uero in d. § offerri in actione empti et equiparatio dequatur inter uenditorem et cum qui pignus retinet procedat quo ad hoc ut opposita exceptione possit impedire actionem emptoris donec precium soluat

2 procosmitiue materie huius locationis et conductionis premitte quod locatio est plurium rerum ad unum facta conuentio mercedi inter beni ente accomodatis in summa de locatione et conductione quod sit ut quando merces in pecunia numerata non consistit non erit contractus locationis sed innominatus prescriptis verbis ut tradit et ad ptem fructum l. si tibi seruum ff. depositi — de locatione et conductione

sit

Enriquez. ~ et dic colonus parciarius licet improprie apellatur glo. notabilis in l. dibore § item si messes ff. solut. matrim. et magis proprie apelantur socij l. si merces § uis maior ad ff. locati ubi bart. similiter hoc casu datur actio pro socio et ideo ad heredes non transitoria quemadmodum neque socielas romanus in l. si filius familias § si uir in quinquennium ff. solu. matrim. abb. in c. propter sterilitatem de locato et dic bart. roman. et alij quod hec societas est impropria ut constat ex l. § uis maior uerbo quasi societas ponderando dictionem quasi que denotat improprietatem l. cum quasi ff. de statu hominum suuertan et ideo non pro socio neque ex locato neque ex depositio actio nascitur sed prescriptis uerbis actio datur ut in d. § si uis verbum et quod in pecunia numerata merces in contractu locationis debeat consistere et in contractu conductionis scripsit glo. in § 1 insta de locat. et conduct. et in l. 2 vbi meru de ff. locati et in l. si olim c. de locato et conduct. et ibi bart. et in l. § si uis uerbum ff. de positione nef. theophilus in d. § 1 plures alegando fatetur communem gomesius in 2º thomo c. 3 n. 7 est quod procator in l. tercio I parhta s. sed a sine communi probabilius est locationis mercedem etiam in his rebus que ponderem uel mensura consistunt posse extare ex tex. in d. l. si olim et in d. § uis maior et in l. licet c. de loco et conduc

et ind. q. uis maior et in specie communem tenet Salicet. in d. l. solij. n.° 2 Couarr. lib. 2 miscelanear. c. 13 Senth. Couarr. lib. 3 commentariorum Juris ciuilis c. 14 n.° 11 Ueltman de Ubis Juris Ubo locationes et in d. §. 1 de loca.° et conduc. Ista copiose et elegantur pinel. in Re. d. c. ... cum leg. et ad uisit. q. si conductor finito tempore locationis remaneat in re conducta uidetur tacite reconducere. l. si cum, Hermes l. l. seguim. ... loc. et conducto l. item queritur § qui impleto ff locati et quia certum eadem locati l. 2 ... p. S. que dicit sufficere si tempore dies in re conducta remaneat finito tempore conductionis Spinul. t.° 17 lib. 3 fori nota m. q. pro hac tacita condu.° executio non habetur parata. bald. in d. l. l. Alexand. ad bart. in d. §. qui impleto felin. in c. translato de constitutionis montal. bo. d. l. 8 et d. l. 20. Jaso in l. teri condictio n.° 20 et 21 Afflict. petat communem testatur gomecius in l. 64 n.° 6 in legibus tauri et Th.° ultra ipsos et quoniam reconductio inducitur ex tacito partium consensu q. paratam executionem non habet et adde q. dns adid q. de tacita reconducti.° diximus in teligendum uerum q. ... si reconductio non presumeretur non posset inquilinus remanere in re conducta uel in domo ... a ... fecus si fine illo remanere posset ut socius socius in l. si Cj electione ss. sabein ff. de leg. 2 pro quo bene facit glo. in l. Sabinus ff. com. diuid. de Ubo constat infi ... tenet q. socius potest abitare domum communem in bito socio quem ...

cum

etas mendant angel. et im mol. in l. duo fratres
diaeq herede ff et com munem feptat. fam. md
& lalter n. i j ultra quos e glo. consimiles
in l. arboribus ubi nabiget ff de usufructu et
proeius e tex ind l. duo fratres et propterea pro
socino facit nan ut diximus Ro ex reconduc
tionis e nedilictum presumat d. l. merito
ff pro socio que ratio cesat ubi domus conse sed
nihil ominus teneas socinum consequenti
1o ex generalita tex ind s. qui impleto 2o u
qr Ro ex formis reconductionis tam ad
locatorem quam ad conductorem ptinet quia
utraque presumit permanere in eadem volunta
que fuit tempore conductionis Neque obstat
Ro que colligitur ex d. l. merito

Neque obstat Ro que colligitur ex d. l. merito non
illa respicit solam conductorem: pro ca aliis
tam conductorem quam locatorem. ita petrus
de ubaldis tractatu societatis 1a p. q. 12 et alci alius
tractatu presumptionum. 2a resul. presumptione 17
n. 4 et locator tenetur rem conductori tradere
ut ea utatur aliquin ad interesse tenetur si in cul
pa fuerit siue ero sine culpa locatoris conductor
re conducta uti non possit mercedem locator petere
non poterit [illegible] l. si fundus quem ff si cum l.
seqq. ff locati l. 2 j § 2 par. 5 et durante tempore
locationis non potest locator expellere conductore
nisi in casibus de quibus in l. eadem c de locato
et conducto et in l. 6 § 3 d. p. 5 que tamen non proce
dunt in scolaribus de quibus ex causis et de quibus t
peculi art privilegio. eos ad domo conducta ex
pelli non possunt volesmi [illegible] in aut. a habita
cassu 2 et ibus rebus suis privilegio. 7 c ne filius pro patre

rispa inl. n° 5 [illegible] matri qui sublimita q.do
solaris in domum conductam inhonestas
feminas induceret. quo casu notissimum abno
besumetiam a consiliis possunt expelli gl. in l.
non aliter ff. de usufr. et habitat. sequitur et lau
dat Rubeus in repetit. c. p[ro]bestas § 2 n° 9. addon interest
facit bene tex. in auth. de lenonibus § fiat
et in l. 2 tit. 22 partita 7. alium quando dns
vult expellere conductorem. eo quod domus
indiget vel eam reficere vult necessarium est
quod eadem necessitas de novo superveniat q.
si imminebat tempore conductionis non po
terit ex his causis inquilinum expellere gl.
necessaria in d. l. eadem. gl. superius in d. l. gl. 2.
et hinc est q. si suspectus de fuga post casum
ante ad debitum dati in quo solvere tenetur.
ut in l. in omnibus ff. de judiciis in id. quod habet
locum q.do creditor a principio contraxit cum homine
suspecto de fuga. resolvit communem Jasonin l.
si ab arbitro n° 16 ff. qui satis dare cogant
et Rubeus in repetit. c. § 9 n° 13. et idem cre
ditor necesse habet probare suspicionem
fugae post contractum celebratum supervenisse
angel. in d. l. si ab arbitro receptus communiter
vim dicitur cons. 75 n° 1 [struck] l 26 n° huius consilii.

Et in dubium quanto tempore conductor debeat
cessare in solutione ut a domo conducta possit ex
pellere et videtur dicendum q. statim ubi pensio
non solvitur ex l. cetum. et ex l. vectigalia ff. de
re publica et vectigal. ff. a contrario sensu de cuius
intellectus ad illa jura 2m in md. in c. propter
ter sterilitatem. n° 24 de locato et conducto

lapsum in l. 2

Enriquez

nº 37 c. de iud. en situatio dicitur in aut. quicumque nº 17 c. de sacrosanctis eclesiis pro qua communi e ls. tto 3 partitas sed contra est tex in l. cum domini Advocati ubi dicit q. conductor e spectandus p biennium donec sol bat et hunc intellectum ad illum tex fatetur communem Jasonis ubi s. in d. l. 2 nº 37 et idem in dl. aut.a quicumque nº 12 tenet Bart. et oes in § quem s interlocatorem inst. Adulicati et conducto qui omnes respondent et intelligunt tex illum q. e in casu quo conductor erat absens sed c. hunc tex intellectum commune

erat absens 7

e tex in d. § interlocatorem et d. capitulo pro exterilitate § verum et in l. 6 tto 3 pars que Jura licentur q. do dicitur e presens et stant et disponunt prater non solutam pensionem non posse conductorem ante biennium expelli pro concordia dic q. si nihil de non expelendo conductorem convenit poterit statim expelli et procedit tex in d. l. cum si u interbenit pactum de non expelendo expectandus e conductor p biennium ut in d. l. cum domini tenet glo. finalis in d. l. eadem Bart. in d. § interlocatorem Jas. in d. l. 2 nº 37 dicaq. cons. 292 et 667 ulu 2 gregorio in d. l. s in glo. vbo dilante sed repugnat huic concordie tex in d. § verum et in d. l. 6 ubi nullum fuit factum pactum et spectatur conductor p biennium cui p 1º respondet ubi illa Jura procedant in conductore ad longum tempus qui p biennium dex spectandus sequus in conductore ad non longum tempus a l. 6 . de. proter exterilitate d. uni nº 20 gom. 2 tho. c. 3 nº 6 . 2 quam solutio nem urget tex in d. § interlocatorem qui loquitur in conductore ad q. uel 5 annos et sic ad modicum tempus et nihil omnino ante biennium expelli non potest

~ Sequitur interpretandus lex ~
~ in ff. actiones aut de peculio ~

ad lex. hic ubi tamen equum est. nota quod ex contrac
filii vel servi tenetur pater vel dominus quatenus eius in peculio [?] l.
quesitum ff. de peculio dubitamus. Rº inclinasse pur
q. licet pater et filius juris fictione una persona cen
seantur. l. fi. c. de impuberum et aliis cum aliis declarat
gomezius hic late in principio tamen neque pater ex contrac
tu filii nec vice versa filius ex contractu patris obli
gatur civiliter [?] ne filius pro patre et ita hic videa
tur dicendum quod actio de peculio contra patrem
ex contractu filii non deberet dari sed hec regula
non procedit quando pater filio administrationem dedit
et equitate pretoris de qua hic Vº q. litem et ex
eadem equitate fit quod si pater pauper accipiat mutu
am pecuniam ad alimenta filiorum neque haberet un
de solveret possent filii divites per creditorem pa
tris conveniri eatenus quatenus alimenta ex pe
cunia sua perceperunt ita elegantes. bart. in l. his solis
ff. de condic. indebiti et ibi secundum angel. et Jason lau
dat cremensis singulari 3. 6 romanus 210 scaevola
cautela 246 et covarr. hic n. 16 qui bart. duntaxat
alegat. idem etiam facit covarr. in l. frater a fratre
ff. quesitum in principio ff. de condic. indebiti et extende
huius lex conclusionem ut procedat etiam si pater
expresse prohibeat contrahi cum filio cui peculium
dederat. l. si quis servum ff. etiam. l. quod est ff. de pecu
lio licet sit secus si pater filio peculium adimat. l.
non est tamen. l. peculium ff. de peculio sed que erit di
versitatis Rº inter ademptionem et prohibitionem
et fulgosius in d. l. quod est et Jason in d. ff. quesitum
n. 38. cogitandum re [?] et primum videtur esse q.
quemadmodum servus adquirit domino etiam ipso
vetante. l. servus vetante ff. de [?] ita etiam domi
no

prohibente. deuet ipsum obligare quatenus e in pe
culio que. non cludit qz ea a te ita sequerehir quod
etiam extra causam peculiarem serbus dominum obli
garet. 2a Ro e: qz peculium e veluti serbi patrimo
nium. l. peculium et ex eo. l. hinc queritur § quequis
tio. l. sie ex duobus. § 1o ff de peculio que Ro etiam non
sufficit nam serbi peculium patrimonium eius e quod
non e ademptum. nos uero dubitamus cur ademp
tum non censeatur ex eo quod dns cum serbo contra
hi prohibeat: 3a Ro e quod consensus quem dominus
prestat a prin concedendo peculium considiratur neque
quidquam obstat contraditio superveniens que Ro etiam
in suficiens e q hoc n e quod querimus ut contradi
tio non sufficiat ut per eam peculium censeatur ademp
tum. ideo ultima ratio e quia cum fauore patris
vel domini sit inductum quod nuda voluntate pecu
lium adimi possit. licet eadem constitui non possit
nisi interveniente traditione. l. non extahri. l. peculi
um. e vs re. n. ff de peculio tm id inteligatur in ex
pressa ademptione secus in tacita que causatur ex eo q
pater prohibeat contrahi cum filio arg. l. eum
qui ff de iure iurando. que etiam ratio e fusius ex eo
qz peculium etiam facile constitui potest. l. quam tu
beronis § sunt quidam. l. etiam ff de peculio quo ita
bidetur quod facile possit adimi cum facilius adima
tur quam constituatur peculium ut diximus et ad ade
quod licet quod mater aliqd concedit filio videatur
donare. l. donationes in concubinam ff se speciei de
donationibus. ff. tm quod pater concedit videtur dari
in peculium l. si ff de peculio legato unicam ad
hoc testatur bald. in l. filium quem habentem no 3
C. familiar suis ercisci. bart in l. que dotis n 12 ff solu
to matrimonio imo etsi pater diceret se donare filio
a madic videretur concedere in peculium. l. si donatio
ne C de colationibus. 2m unum intellectum 2m
quem. l. illam unicam apellat bald. in autentica
ex testa n 4 C de colationibus et preterea facit quod
natura peculii e ut eius dominium posesioni clausis fu-

en Riquez.

pater habeat filij usu solam administrationem quo fit quod mortuo patre peculium dividitur inter fratres quemadmodum cetera bona fratris .i. certum. C fa miliar. erciscundi et nomen peculij cessat per mortem patris .l. si .§. si tibi rogo nomen. C. de in off. testa. et idem est in servo cuius morte manumissione vel alienatione extinguitur nomen peculij .l. i § morte. C quando actio de pe culio annalis est ~u ~u ~u ~u ~u ~u

ad l. 3 § sed utrum ibi ut puta si patris eius bona ff. de minoribus nota casum singularem cuiuscumque in quo peculium profecticium dicitur filij et non patris si licet quod bona patris ratione delicti confiscantur. bart hic casu a. fi n° 5 dicens quod nescit aliquid singularem testatur im mola in l. si finita § si de vectigalibus colu. fi. ff. de damno infecto vniaim fir mat Jason in § actiones aut de peculio n° 64 insti. de actionibus. et in autentica si qua mulier. C. de sacrosanctis ecclesijs et in l. fratri a fratre in repetitione coluna 3. n° 3 ff de condictione indebiti crostus ibi n° 13 ale xand. d. § si de vectigalibus colu. 20 et 21 a palacio rubeus in rubrica § 66 n° 24. boerio decisione 7 n° 10 marantade hordine Judiciorum 6 p° § si n° 34 et 35. folio 300 covarr. lib. 2 variar. c. 8 n° 7. baberio in § non tamen n° 22 insti. quibus non est permisum facere. et ante. 3 dictos huic tex alegat glo. penultima ad hoc in l. penult C qui bonis cedere possunt. bart in l. filij familias ff de damno infecto resolbit communem suarez in l. post rem Ju dicatam casu. 13 n° 19 ff. de re Judicata. folio 126 bis lib in § 1° n° 3 insti. quibus non est permisum facere testa. et pro hac sententia benefacit tex in l. 3. C de bon. proscrip tis. immo non solum non confiscatur ratione delicti sed neque ratione contractus baleria ubi supra post plateam et angel. ubi est communis 2m alexand in d. § si de vectigalibus n° 43 pro qua facit tex hic bene ubi debitum pecuniarum firm. Velis contra communem tenere ad tex huiusmodi po teris respondere quod hic non agitur quod bona con fiscantur ratione delicti sed quod propter debitum occu pantur. alexand ubi supra angel. in d. in princ. quibus non est permisum est praeterea quia hic tex non dicit quod

Enrique[?]

peculium aplicatur filio sed quod separatur ut fisco uel aliis creditoribus aplicatur arg. l. 1 §§ si filius et in § sciendum ff de separationibus uel aliter potest responderi ulpianum in l. senatus consulti § si filius ff ad trebellianum ... quare peculium non confiscatur quia pater dedit bona illa in peculium ut si ipse aliquod delicti committeret haberet filius in legitima baldus in l. penul. C qui bonis cedere possunt in l. executorem n° 22 C de executione rei iudicatae. —ll—ll—ll—

et limita primo in delicto lesae magestatis diuinae aut humanae quo casu inconfiscatione bona profecticia beniunt et continentur in imola in clausula et alexand n° 42 in d. § siue de uectigalibus. Juarez in l. post rem iudicatam folio 126 in si ff de re iudicata ex quo colligas extentionem ad l. quisquis § filii uero C ad l. Juliam magestatis 2° limita quando pater committit delictum propter quod ciuitatem et bona admitteret. sanus in tria hoc era in 2ª ff de excusationibus tutorum baldus in l. diximus § si pater euidenter ratio quia per deportationem patris filius liberatur a patria potestate § cum autem quibus modis ius patriae potestatis instituta et sic finitur nomen peculii l. si § si. c. ff de inofficioso testamento ergo sicut cetera bona patris ita peculium profecticium confiscabitur pro qua sententia facit tex in l. 1 § sed si morte ff quando actio de peculio annalis sit ubi equiparantur hii duo casus uel quod morte uel deportatione filius liberetur a patria potestate. sed si morte cesat peculium ergo et deportatione —ll—ll—ll—ll—ll—ll—

3° limita quia licet peculium filio reserbetur si filius in creditoribus peculiaribus si qui sunt tenebitur bald. in l. filius ff de his qui sunt sui uel alieni iuris

proquo primo facit quod omnis peculiaris peculium sequitur sed filius administrat possidet et retinet peculium ergo peculiaribus creditoribus respondere tenebitur. Juarez ubi ... sed annalis de ... paternis tenuatur questionis ... et pro creditoribus filii facit quod ... onerosam causam pretendunt filii uero lucratiuam ergo ... arg. tex in l. si ... tiam

C de iu. deliberan et in l. si filij quia non est par C de codicilis et ita salicet tenet in d. § licentiam sed bald ibi contra sentit arg. satis probabili nam si tex hic loqueretur quando fiscus ocupat bona patris iure contractus et contra fiscum filius retinet peculium ergo multo fortius retinebit contra privatos creditores arg. l. de acusationibus ff de diversis et temporal prescriptio

~ ad l. cum oportet in gl. ubo ex eius sustantia in prin C de bonis que liberis colige quod bona profectitia dicuntur illa que filius habet a patre vel patris contemplatione cum ex suis bonis aut pecunia adquirit idem hic tenet gl. ubo ex eius quas gomecius sequitur in § actionis aut de pecuhio n 16 insta de actionibus et sic cum turonus 2 in solitum criminaldum in § si iubenter liueij n 67 insta § quas personas nobis adquiritur commu nem dicunt crotus n 3 et corasius in 1a p n 62 in l. frater a fratre ff de condi. indebiti pro qua est tex hic a contrario sensu ubo non ex eius sustantia et in l. si ubo non est paterna sustantia C eodem et in l profectitia in prin et in l. abus nepotis ff de iu. dotium et in d. § iubenter liberi ubo sanci ~~tum~~ iusta l. sed si plures § in arogato ff de vulg. et pupil. et in l 5 tto 17 partita 4 2a fuit opinio bart hic cum bequo d lucrum inter patrem et filium dividitur idem tenet in alis locis relatis pantonium gomes in l 29 n 24 in l. l. tauri quem sequitur bart et commu nem esse ~~opinionem~~ testatur corneus in d. l. cum oportet et fo cinus n 15 cons 92 colu 1o et crotus in d. l. frater a fratre n 72 decius in l. illud colu si C de coslationibus orosius in l. sibi dicam § si pactus n 2 ff de pactis de iusa in l si ex legati causa n 47 ff de V. O. obliq et in l § si virum uxor n 69 ff de acquiren poss et ibi adicto et ita tenuit glo. 2 in l. 5 tto 17 par 4 et glo. 1 in l 3 tto 15 par. 6

3 fuit opinio bald in d. l. cum oportet tenentis relinquendum esse hoc arbitrio iudicis ut tribuat patri suo ~~tam~~ quantitatem pecunie et filius iusta eius industriam et diligentiam movebitur arg. l. 1a in si principi ff de iu. deliberandi sequitur corasius in d. l. frater a fratre 3 p n 48 ff de condi. indebiti aimonius consilio 65 n 1

et receptiorem firmat ripa in l. heredes mei § cum ita n° 157 ff. ad trebelia. et orosci9 in d. § si pactus n° 2

in hac in varietate serua sequentes concordias prima est opinio glosse di qua hic ubi excessus substantia quae totum parti tribuit procedat quando filii industria nihil operatur sed totum pecunia ut si filii pecuniam apud campsorem deponat. 2a uero opinio procedat quando industria operatur pariter cum pecunia et hanc concordiam communem appellat gomecius in § actiones instit. de actionibus n° 15 inst. de actionibus et corotus in d. l. frater a fratre n° 126 et riminald. in d. § i° n° 69 per quas personas nobis et hanc sequitur antonius gomes in d. l. 29 taur. et oroscius ubi § n° 4 et gregorius lopez in d. l. 3 ubi 2° concilia quod si nulla sit opera filii omnia erunt profectitia si aliqua et consuetudo partes discreuerit illa erit sequenda si consuetudo non sit partes iudicis arbitrio relinqui iuxta bald. doctrinam ubi § et hanc sequitur oroscius ubi § n° 4 et ex predictis inferendum videtur quod si auus dederit alicui nepoti ex fratre illud erit ~~aduenticium~~ profectitium ita tenet alexander cons. 179 col. 1a n° 3 lib. decius cons. 277 n° 4 tradunt ripa n° 139 et paul. de monte pico 160 in l. in quartam ff. ad l. falcid. coras9 in l. ~~quam~~ filiam quem n° 2 tante multima p[...] familiar[...] cunde. et receptior opinio aleiato respons. ~~et~~ 183 et abaca non est recedendum contra eundem responso 239 n° 4 quae fundatur ex l. sed si plures § in arrogato ff. de vulg. et pupil. substitut. contra quam primo facit tex. in l. cum oportet ubi non excessus substantia a contrario sensu. 3 dicitur bon. quae liberis et l. si vendiderit et l. quam nobela C. de inoff. testa. ponderando dictionem ex quae causam immediatam denotat. l. § ex incendio ff. de incend. naufrag. et ruina notant. dd. in l. ex hoc

in l. ex hoc lu. ff de just.a et ju. 2o facit quod donationes fiunt propensius non ab extraneis sed a suis amicis et aliis et sic magna esset dubinatio si essent computanda inter bona profetitia prout cōis asserit — u — u — u — ll — u — u — u. Enriquesz.

3. facit quia refragitur intentio donantis qui voluit in donatarium beneficium conferri — u — u —

4. urget dicta cōis que habet quod donatio facta ab avo nepoti valet et eius proprietas queritur non patri donatario. l. quesitum. Juncta glo. si inprin.o et ibi Bart. lectura. ff de leg. 1 et l. qui in aliena § interdum. Juncta glo. Xo. faciat ff de acqui haered.e ubi probatur quod ad beneficium dicitur illud quod nepos consequitur ab avio paterno testatur ibi commune m sateri. n.o 27. et alciatus in tractatu presump tionum 1.a regul. presumptio e 17 n.o 3. et alii rellati per percium ad sesunam in l. qui coheredi § cum fi lie n.o 119 ff de bulgari et per corasium in l. filium quem habentem in materia impulationis n.o 137 C fa miliae her cunde. proqua opinio extex in l. 3o tit.o 11 par. 4 vs esto se enhende q.do la diste ad idem l. 5 tit.o 17 par. 4 vs la primera — u — u — u — u

Nec obstat tex in d. § in arogato nam dupliciter respondeo primo quia ibi fuit facta donatio post mortem patris et ideo filio quaeritur vel 2o quia illo jure erat incognita differentia inter bona adventitia et bona profetitia cum utraque bona indistincte per filium patri pleno jure adquirerentur. l. plane ff de acqui haerdita l. 1 ff si quis a parente fuerit manumissus — u — u — u — u

ad glo. l. 2 ibi cum sporlet Xo. ex pro sus sustentari ibi Ei dicitur idem de dotis quoque huius nota qualitate adquisita per filium patri adquiruntur sequitur bald. in l. 1 ff de his qui sunt sui vel alieni juris 3rium m

enriquez

bart in l. qui servus ff de acqui. pose. et ibi alexand. n° 7 idem cons. 157 ... volu. 1° jason in l. salus § et quid si tantum n° 23 ff de leg. 1° et post eum decius in l. illud col. ult. n° 12 C de collationibus ripa in l. in quartam n° 16 ff ad l. falcidi. et sequuntur alii plures relati per additionem ad Coverruvias in l. si filius uxor n° 91 ff de acqui. pose. et post eum tenet hanc sententiam ciminald. in § 1° n° 77 insti. per quas personas nobis acquiritur et corrosus in l. si tibi. 10 § si pactus n° 2 ff de pactis ripa in l. heredes mei § cum ita n° 161 ff ad trebelliana —u—u—u—

ex qua relatione constat bart. opinionem contra glo. communem esse quae probatur ex tex. in d. l. qui servus ff de acqui. pose. et in l. quod autem ex furto ff pro socio ubi dicitur quod ilicite adquisita per filium patri non queruntur et pro hac sententia contra glo. est tex. de iure regio in l. 2 tit. 15 p. 5 —u—u—u—u—u—u—u—l

Ad § siquis ite postulante

pro intelligentia materiae praemitte quod juramentum est invocatio divini numinis in testimonium quia in aliquid afirmat vel negat cum jurat deum ipsum intendit adhibere in testimonium et de vitores C si vero C verum de jure jurando et hanc difinitionem ponit a con... in suma de rebus creditis et jure jurando C bald. in l. 2 de ju. juran. ff et probat tex. in l. 1 tit. 11 par. 3 et sequuntur plures relati per cobar. in c. quamvis pactum in prin. de pactis in 6.

2° praemitte quod juramentum est triplex ... promissorium confirmatorium et litis decisorium promisorium est cum quis aliquid in futurum cum jurat promitit de quo loquitur tit. extra de iure jurando confirmatorium est quod adhibetur ad confirmationem actus invalidi de quo loquitur tex. in authen. sacramenta puberum C si adversus venditionem

25 Enriquez -

et in c. quambis pactum de pactis in 6. litis deci
sorium e quod ad litis decisionem adhibetur de quo
agit tex hic. et tit. de rebus creditis et jure jurando C.
differt autem Juramentum promissorium ab aliis quia
ex promissorio nulla nascitur actio l. si quis pro eo
ff de fidei jussoribus. et ibi notat bart nº 4 idem in l.
jus jurando. que ex convenit ff de jure jurando ubi
hanc communem firmat jason nº 7 idem testan
tur alexand. et jason in l. si quis maior C de tran
sactionibus fortunius garcia in c. 1 nº 23 de pactis
que opinio procedit etiam de jure chanonico c. cum
benisent de constitutionibus contra 2m jasonem in d l.
si quis maior coluna finali tribero 3 communem dic.
quia non solum de jure chanonico sed etiam de jure civili
ex juramento promissorio actio nascitur glo in l. C.
de operis libertorum cuius sententiam defendit fortunius
ubi supra nº 24 et proca est tex in l. ut juris jurandum
prim ff de operis libertorum neque obstat contra respon
sio dicens quod ex speciali est in liberto ut is ex juramento
obligetur in recompensam libertatis bald in aut
tentica sacramenta puber nº 13 et 16 id n. falsum
e neque ullo jure provatur neque obstat tex in d l.
si quis pro eo quia ibi operarum promissio non valuit
quia fuit facta ab eo qui liberatus non est quia operas
oficiales solus libertus promittere potest l. 2 l. opere
in rem. l. servus ff de operis libertorum l. penulti ff
de obsequiis. cum nissi tunc opere fuerint promisse ab eo
qui libertus non erat promissio merito non valuit
ut in d l. si quis pro eo. —u —u —u —u —u

finaliter premitte quod juramentum litis decisorium
e triplex. voluntarium. judiciale et necesarium
voluntarium e quod a parte parti defertur extra judi
cium judiciale e quod defertur a parte apti in Juditio
necesarium e quod defertur a judice in suplementum
probationes

Enriquez

glo. fi. Vbo non illud vs. triplex in beritur sim
lis in Rca ff de iur. iurando glo. magna in l. 1 C de
rebus creditis et iure iurand cum quibus concor
dat l. 1 tto 11 par. 3.
quibus sic suppositis nota 1° ex hoc tex q iurame
tum e legitima probatio idem. l. generaliter ibi ne
probationes rerum cadant. C de reb. cred. et iur. iurar
et l. si § licentiam ibi sacramentum si aliae proba
tiones deficiant. C de iur. delibera. et in l. sive ius
iurandum. C de reb. cred. et iure iurand. suppositis
q dictio alius alia aliud e repetitiva similium. l.
si heredibus servus C de serv. fugiti et inspici q iu
ramentum legitima probatio sit tenet glo in l.
generaliter Vbo probationes glo in l. in contractibus
§ illo Vbo offerre. C. de non numerata pecunia
glo. in c. statutum § cum vero Vbo proprium
iuramentum de rescriptis lib 6. salicetus in Rca
n° 4 C de probationibus, decius in Rca extra eodem
n° 4. testatur magis communem barbatia cons. 40
colu. 5 lib. 3. sed nihilominus verior et communis
opinio e q iuramentum non sit probatio sed rele
vatio ab onere probandi glo in l. cum de in rem
de usur. Vbo cum legitimus de probationibus ff q te
tenet quod sola illa dicitur legitima probatio quae
fit per testes vel per instrumenta et non illa quae fit
per iuramentum partis idem glo. in § sed et si quidem
Vbo duplicatur 1 hoc tto de actionibus glo in l.
§ Vbo cum solvendum sicut in vestitura lis
oriatur inter dominum et vasalum in feudis
quas ibi bald. probat. sequuntur. alexand. et Jaso
per tex ibi in l. non erit § dato. ff de iur. iurando
idem in l. admonendi n° 282. ff eodem idem
Jason hic. colu. 5 et in § quadruplum n° 40 1 eodem
boerius decisione 85 n° 2 ypolitus in Rca. C.
de probationibus n° 219 dicit communem decius
ibi 5 pro qua e tex in § d. dato et in l. sed et si po
sessoris § si ibi perinde haberi ac si probatum esset

ctum bemungi ff de jur. jurand. et ad tex hunc et Enriquez

jura similiter responde. quod locum in suppricellas g.
modo ex quo infera(t) questarium faciens mex
tionem de probatione debet inteligi de illa que fit
per testes ad ut instrumenta non de illa que fit per jura
mentum. c. fratres de dote significa. c. hec de
clericis peregrinantibus. —

2º deducitur quod licet publicatis atestationibus non
posint amplius recipi probationes per testes autentica
at qui semel. C de probatione. c. alberius de testibus
bene tamen admititur probatio per juramentum mangilla
vide l. generaliter receptus communiter. 2º in cadia
lupum in d. l. admonendi. nº 236 —

Nota 2º quod juramentum causa decisa non potest
amplius pretextu perjurij vel nobis probationis
retractarj ideo l. j. C de reb. cred. et jur. jurand.
et ibi d. dat. et in l. nam et postea § jº ff de jur. juran.
l. quasi diferente ff de dolo. et prima Rº colligitur
ex. l. 2. C de reb. credi et jur. jurand. cui concor
dat. l. 26 tº 11 partita 3. 2º quod juramentum
habet bim transationis. l. 2. ff de jur. jurando.
sed transatio ex pred. causis non recinditur. l.
sub pretextu. 1ª et 2ª. C de transationibus. 3º quod
juramentum habet bim rei judicate d. l. 2 sed
res judicata pro beritate habetur et executioni
mandatur. l. imperatores. l. postremi judica
tam. ff de re judicata et ibi notat rodericus suarez.
coluna 11 ff de re judicata. sed contra facit tex
in l. admonendi ff de jur. jurando ubi causa jura
decissa rescinditur pretextu instrumenti noviter re
perta solutio quod ille tex procedit in causa decisa
per juramentum necesarium noster vero tex in causa
decisa per juramentum volunsarium Rº quia
quando fertur sententia non virtute juramenti boluntarij
sed necessarij non presumitur lata ex beris proba

tionibus

sed ex causis p[ri]vilegiatis quo casu cons[tituto] [diversita]
in contrarium retractatur sententia. Innocentius in c. quo-
niam de ... clericorum et mulierum bart in d. l.
admonendi n° 2. communem ibi testantur Jason n° 32
ripa n° 42. et ad id quod glo. juramentum litis decisso-
rium dicitur aliquo jure bene retractatur praetextu
periurij ut post ... lex. jubeat stari juramento alicujus
glo. magna in l. j. C. de reb. cred. et jure jurando et ibi
expressius tenuit bald. n° 2. salicetus. 3. i dicit bal. d.
in l. j. n° 4. C. de re judicata alexand. in l. qui bona
§ quidam n° 14. ff. de damno infecto resolbit com-
munem Jason in l. si quis n° 23. C. unde ibi antiquos
tenet glo. in l. 2. § si absens ff. de in judicijs ff. si ex no-
xali causa agatur quam plures allegans. sequitur ...
... in l. ... C. de probationibus n° 137. —

ex quo etiam colligas elegantem declarationem ad
d. l. si quando et ad c. final. de his quae vi metusve
ve causa fiunt ubi contra violentum invasorem
probantur damna et interesse per juramentum violen-
tiam passi ut juramentum illud praetextu periurij
retractari possit quod communem esse firmat ripa
in d. l. admonendi n° 69 contra bart. ibi n° 9 cujus
doctrinam falso communiter approbari firmabit
Jason ibidem n° 304. — — — —

2° deducas bonam declarationem ad l. j.ª ... ad tit.
tit° 12 lib. 5 ordinamenti et ad l. 7. tit° 4 et ad l. ij
tit° 5 lib. 4 fori ubi provatur quod super damnis factis
in agris vel vineis extatur juramento ... ...
ut juramentum illud possit etiam praetextu periurij
retractari et idem est in juramento testis l. lucius
ff. de his quae in fraudem ... autentica hodie
C. de re judicata et idem est in juramento praestito a parte in
causa matrimoniali. glo. agatur in l. 3. ff. de jurejurando
Ratio est quia sententia lata in causa matrimoniali
non transit in rem judicatam sed potest quando-
cumque

25ª Enriquez.

tie hactarj . c. sator .c. consanguinej de re judicat .c. fraternitatis de frigidis q° idem erit in juramento cum habeat vim sententia .l. 2 de jur° juran. ff et adverte q° ex juramento voluntario vel judiciali oritur actio in factum ex jura° necessario nulla nascitur actio bart in l. nam et postea §§ si ff de jur° juran. et ibi jaso n° 11. testatur hanc opinionem communem et procedat tex. ibi & in l. sedet si possessori §§ si ff eodem et in l. actori c eod. datur aut actio in factum quoties factum interussit et nulla in jure prodita e actio .l. qui servandarum §§ si ff de prescriptis verbis .l. sancimus. c de sacrosanctis eclesiis et adde q. juramentum litis decisorium etiam tutor in causa pupilli subire tenetur .l. cum etiam .c de reb. credi et jur° jurando et idem e in jura° calumniae l. 2 §§ quod observare c de jura° calumniae licet sit secus in jura° afectionis .l. videamus . in prin ff de in litem jurando et ibi bart explicat eleganter colu 2 e tn dubium an ut haec delatio locum habeat sit necessarium quod actor aliquam prole habeat praesumptionem vel semiplenam probationem et quod requiratur probatur .i. ex regul. l. qui acusare c de edendo —u—

2° ex c. si §§ sane. ibi praesumptione uno ex tradita de jure jurando et hanc opinionem tenuit glo 2 in d. l. cum etiam; speculator tt° de juramenti delatione §§ i v° sin aut abb. in d. c. si paul. in l. si n° 2. c de fidej commissis pommunem reputat purpuratus in l manifeste colu 2 de jur° jurando ff. colligens ex ea eleganter declarationem ad tex ibi ut procedat q° ad is tali qua praesumptio pro actore sequitur. suarez in l 4 tt° de las jures n° 5. lib. 2 fori contrariam opinionem et hic quod non sit necessaria aliqua probatio vel praesumptio pro actore tenuit jaso paul. alexan coluna j et jasom ibi colu 2. in d l manifeste et e hanc veriorem et communiorem opinionem testatur jaso in d l ad monendi n° 71 disputat et sequitur decius in c. 2 n° 4 de probationibus veriorem firmat suarez ubi s —u—u—u—u—

Enriquez:

proqua 1° facit Ro. d. l. manifeste. 2° quia ex hac delatione exculta fit iniuria reo cum ipse possit actori Juramentum refferre et hanc rationem considerat consultus in l. jus jurandum, aut pecunias 34. §. ait praetor de jur. jurando —

3. facit l. eumdem in tit. ubi §. in omnibus ff. de probationibus ultimo tex in l. si de fidei commissis et tenendo hanc partem non obstat tex in d. l. accusare loquitur n. quando actor non potuit probare non quando noluit et maluit Juramentum reo differe.

2° non obstat tex in d. § sane nam respondeo quod loquitur in juramento necessario tu vero pro concordia dic quod 1a opinio procedit quando actor obtulit se probationi et petiit terminum ad probandum et nihil probavit nam tunc non habet locum delatio sed actor licite potest recusare Juramentum 2a quando noluit Jurare sed voluit reo Juramentum defere cuius tenuit in d. l. admonendi n° 49. et ibi ripa n. 65. testatur communem concordiam. bocrig. decisione 95. n° 5. et pro primo membro concordiae ~~testatur~~ e lex ibi allegandum est C. de rebus creditis et jur. Jurando et pro secundo est l. marcelus § 1° ff. rerum amotarum et l. delata. C. de reb. credi. et jur. Jurando ubi is cui defertur Juramentum a parte Jurare debet aut Juramentum referre aut solvisse idem. l. 2. et 3 tit. 11 par. 3. neque obest tex in l. generaliter § sed Juramento C. de reb. credi. et jur. Jurando ubi Juramentum Judiciale potest per partem recusari, glo. nolle, in d. l. manifeste respondet tex in d. §. si vel ante procedere ante aceptationem Juramenti tex vero in l. delata post aceptationem et hunc intellectum communem fatetur fulgosi n° 1° ibi et ferara in practica in forma Juramenti quod prestatur a parte parti n° 2 et 1. sed hic intellectus falsus est et communiter damnatus teste alexandro in d. l. manifeste colu. 1a primo quia minus

restringit lex generalitatem ut in d. l. de leg. at — eniq. ues 8

2° quia de acceptatione Iuramenti verbum nullum in d. l. de leg. a — a — a — a — a —

3. quia acceptatio Iuramenti consistit in facto quod non presumitur l. si emancipati vs. te presemancipatum C. de collationibus ideo glo. hic verbo non illud 2m assignat intellectum dicens quod lex in d. l. de leg. a et in d. l. manifeste quae statuunt quod Iuramentum non potest recusari pro se cum coniunguntur pro lex in d. vs. sin aut idem tenuit glo. recusare et vs. sin aut et glo. in lle in d. l. manifeste qui intellectus deterior est precedenti et confunditur ex l. generaliter §§ C. de reb. creditis et iure iurando ubi imperator profitetur seper. l. illam nolle iure antiquo aliquid detrahere et s. tradictas glosas reprobari communiter firmat Iason in § hoc legis postulante. n° 34. ideo 3. verissimus et magis communis intellectus est quod Iuramentum Iudiciale non posse sine iusta causa recusari ut in d. vs. sin autem Bart. et communiter in d. l. manifeste. columna 1ª. et Iason in n° 34.

Nec obstat lex in c. si de fide iurando ubi sine causa Iuramentum Iudiciale recusari potest nam respondeo quod ibi recusator illud referendo adversario fulgosius in d. l. manifeste colu. 1ª et ita tenendum quidquid teneat contrarium Antonius de Butrio ubi sic. si cuius intellectus confunditur per lex ibi in vs. quamvis ponderando quod dictio illa quamvis est adversativa et in fine et infacto adversatur. l. si et sciti l. et ibi omnes ff de petitione hereditatis — a — a — a — a —

Ad § pe nales hoc notto —

ibi velut adversus aliquem qui corumpentem edictum publicum positum in albo pretoris datur actio penalis pretoria infactum pro cuius conclusionis intelligentia premisse quod album pretoris triplex est unum quo describebantur nomina decurionum de quo loquitur l. ff de albo scribendis —

alterum quod citationes publice et temporales scribebantur de quo agit. tex. in authentica qui semel C quomodo et quando iudex etiam ante sententiam dellitigiosis omnem. 3. quo scribuebantur edicta pretorum ut ilis perpetua essent iurisdictionis perpetue cause de quo agit tex. hic in d. § penales et in l. si quis id quod ff de iuris omni iudi circa quod adverte quod pretores initio offici proponebant edicta que essent observaturi et erant a prin. erant annalia et postea facta sunt perpetua. l. 2. ff de iustitia et iure 2° premitte album pretoris dicitur illud quo pretores edicta sua in tabula de albata et albis literis notata proponebant ut omnibus innotescerent idque in loco publico. l. 2. § eodem. ff de orig. iuris l. si C de interdictis. l. 1 § cuiumque ff de edendo declarat eleganter. teophilo hic et preterea alciat lib. preterm. 1 ubi album et stomani de verbis iuris folio 34 colu. 1. et melius ceteris id probans ex multis lingue latine auctoribus brisonius lib. 1° de verborum sig. colu. 33 versu cum seqq. et hanc teneas rejecta interpretatione glosse hic et iasonis n° 7. ~u—u—u—u—
3. premitte quod licet circa penam de qua hic varie fuerint litere illa in vera et magis comm. est quam hic tenet glo. § dolo corrupisset dicens quod sit pena 4500 aureorum quam testatur communem socinus in d. l. si quis id n° 6 et 7 et pro ea facit quod in penis mitior interpretatio est facienda. l. preses l. interpretatione. ff de penis regula hodie de re iuris in 6. et hinc est quia in condenationibus iudex minorem penam debet eligere glo. fi. in l. fi. ff de prigatoris stipula quam singularem testatur bald. in d. l. si quis id q.
et ratio est quia qui edictum pretoris corrumpit magestatem ofendit l. si familia. vs. forrasse

ff de Juris omni Judiciorum. et ideo hec actio po
pularis est d. l. si quis id quod qr commiciaria Judicij
vel pretorij inficiatur. ledihir eius magestas eiquj
libet de populo accusatio datur. l. j. § huius statis fi
de iusta et iure et viri usque per penam incurrit is
qui statuam alicuius hominis in pariete posita uel alibi
pro patria esset sibe in honorem. hinc in penam delictis
destruxerit ita bart d. l. si quis id quod. vs secus quoque
n° j quod limita. nisi postea. ille qui crimen
lese malestatis commiserit posquam eius statua
honoris gratia propter res preclare gestas fuit
in loco publico posita quo casu is qui eam destru
xerit non incurrit aliquam penam. l. cos ff de penis
et alibi bart nitat romanus singulari 474 et 666.
Jason ibi n° 13. gomecius n° 15 scaeuola diuersitatis
urbanus 4. c 71 — u — u — u — u — a

2° procedit aduersus corumpentes libros positos in
archibo publico ciuitatis secundum socinum n° 2 ale
xandrum n° 15. in d. l. si quis id quod et ita tenet Judi
cando et consulendo licet disputando contrarium po
set defendi cum angelo. in d l si familiaris de iur omni ju
fulgosio et Jasone in d l si quis id q n° 41 qui mouentur
quia huius lex dispositio penalis est et ideo est hinc gada
regula. hodie dere iuris in 6° cum alis hinc etiam quia
hoc casu pretorij magestas neque leditur neque con
temptitur et ideo pena arbitraria. huic fori pugnan
dum. neque satis facit id q alexander pro communi
respondet dum inquit maius esse delictum. quod commi
titur. secrete quam quod publice. l. si ff de ceriptis nuntiari
nam illud non procedit in his que sunt diuersi malorum
ss pena instar de obligationibus que ex delicto nascuntur

3° procedit contra eum qui laceraberit uel ruperit
scripturam positam in ualuis ecclesie uel palacij uel
consistorij angelus aretinus ibi dicigcolu. 2 in d l.
si quis id q quod. in uerum intelligo q de huiusmodi
scripta

essent posita ut ibi ff pe[nultimo] essent non tamen quando essent posita ut essent ad terrorem. huius modi sunt citationes. que in locis publicis ponuntur ut post quas ab sensi citatur namin his penae erit arbitraria. quae certa in iure posita nonne arg. l. i ff de iure deliberandi et in l. ff spoliatores ff de fractoribus. tenet bart in d. §. ferlij n. 2 contra glo. i. ibi que tenet quod licat hic non puniatur. ex verbis legis puniatur in ex sententia legis cuius doctrinam. [contra] glosam. communem fatetur ibi alex n. 14 socin. n. 24 Jason 41 decio 41 claudius 38 est in dubium necessarium pro complemento huius. ph[?] an pena. 500 aureorum aplicetur ph[?] an fisco et in hac quaestione tenet opinionem penam ph[?] debere aplicari quam glo. sentit ibi socin d. l. si quis id quod. ubi bart tenet communem ibi fatetur alexander n. 19. laso colum socin. n. 27. idem Jason n. 39. [illegible]

pro qua facit quod hec actio popularis est ut in d. §. huius studij et in actionibus popularibus. pena aplicatur ph[?] et non fisco. l. si quis ff de [illegible] adversus quam receptam sententiam facit alia communis que habet quod quando lex inducit actionem pena ph[?] aplicatur. d. l. si quis ff de sepulcro violato. si vero accusationem pena aplicatur fisco. l. multarum. c. de modo multarum cum i quae sunt regalia in feudis in dubio in pena aplicatur fisco ut in d. l. multarum glosa bonorum omnium in l. Jubemus ff his quoque. c. de sacro sanctis ecclesijs ita distinguit bart in l. agraria. de termino moto ut cum quo est communis communis cadit in d. l. si quis id quod dicit quod neque hic lex neque d. l. si quis id quod ex primant an detur actio vel accusatio videntur penam fisco aplicandam esse cui dificultati respondet tripliciter primo. quia licet. d. l. si quis id quod hoc non aperiat in satis in nostro lex. declaratur qui firmat dari actionem in factum. ex edicto pretoris decendentem. 2o quia ex quo lex. dat populare judicium videtur potius actionem quam accusationem dare l. i ff de popularibus actionibus. 3o quod pene que debentur ex edicto pretoris aplicantur parti l. 3. ff de sepulcro violato. l. penul. de in ius vocando ff

utilitas aut huius inhibitionis in hoc consistit quia si pena apponitur ff. de iudicium criminale sive civile sive criminale glosa 100 aureorum in d. § glosa crimen in l. C eodem. de spoliatore uidelicet glo in l. aut damnum impune ff de penis est aureis uersus Jasonem n. 14 qui meretur 6 § impune § hoc habet et uersus eundem Jasone in R[ubri]ca n. 2 C de iudiciis ripam n. 92. et dicium n. 7. in R[ubri]ca extra de iudiciis etiam hoc Jure regio procedat declarat cumulatae parte in R[ubri]ca titulo 1 lib. 3 ordinamenti colona 7 748 uersus praeterea in quirendum

in eodem tex ibi qui patronum uel parentem nota quod uocans patrem uel patronum in ius sine benia incurrit in penam 50 aureorum item probatur in §§ fi. 1 de pena temere litigantium et in l. qui quis litigandi ff de in jus uocando l. 4 tit. 7 partita 3 Ratio est quia cum eo quem in potestate habemus lis nulla esse debet l. lis nulla ff de judicis l. 9 tit. 1 lib. 1 fori l. 2 tit. 2 partita 3. congerit plures limitationes socinus in l. 244 ipostiny singulari 61 3. segura in l. si imperator folio 64 ff ad trebelianum Juaress in d l. 9. que regula procedit in omnibus ascendentibus usque in infinitum glo hic. Verbo parentem que tenet quod si adam hodie uiueret a nemine posset uocari sine benia quoniam uersus socinum in colu 1. et horoscium n. 3. in d l. quisque litigandi et procedit etiam in bulgo quesitis respectu matris que certa est l. quia semper ff de in jus uocando et etiam in filiis naturalibus l. parentes ff eodem quia natura omnibus eius est l. hos accusare § omnibus ff de accusationibus quod et et hii siparentes ociderint l. pompeia de parricidiis tenentur resolbit communem alexander in d l. parentes n. 10 secus in l. uim custodias quibus neque ab aparentibus aliter tenentur e caci f. colu 1. et sequuntur omnes uersus orosciumi alios alegantem in d l. parentes n. 2 et 3. sed an dd. uel magistri possint uocari in jus sine benia possint questionis est glo in l.

liberto

Enriques

ff de obsequiis tenet quod non, pro quo facit l. honoris ff eodem. 2º facit quod dd. realiter percapiunt citari non possunt l. medicos C de professoribus et medicis lib. 10. 3º facit l. aquilius regulus ff de donationibus et l. dicere ff de receptis arbitris. sed nihilominus verior et crebrior opinio fuit opinio ut dd. et magistri possint in ius vocari sine venia ... colum. 6. Iason nº 8 et ... in l. generaliter ff de in ius vocando. sed an in sacerdotibus locum habeat Iason hic eodem nº 7 ... dum relinquit dubitationem. facit quod sacerdotes parochum loco sunt ... quod dubitet 96 dist. sed ... ipsi sacerdos sui parochus aut pater spiritualis non potest alioquin potest ... generaliter

pro complemento quero an filius vocet patrem in ius sine venia eo casu quo iudicium inter ipsos consistere non potest et ... pro casibus in quibus ... imponam huius lex ... dicendum quod non 1º quia cum filius non possit agere extra casus de quibus in l. lis nulla ff de iudiciis agendo de facto erit nullus actus ipso iure et sic ... regula non praestat impedimentum de reg. iur. in 6. 2º quia ex actu nullo non debet aliquis puniri l. ... iuris. 3º quia casus omissus remanet in dispositione iuris com. l. commodissime ff de lib. et posthumis l. si cum dotem ff soluto matrimonio l. ... C de posthum. heredib. instit. et in specie tenet speculator tº de dolo et contumacia ... sed nihil ominus teneas contrarium quia filius in hoc casu in duobus peccat primo quia ... patrem ad ... dispositionem iuris ... possit agere extra causam peculii castrensis vel quasi castrensis ut notatur per glo. et omnes in l. lis nulla ff de iudiciis et praefata ... veniam non impetrabit ... h. nº 42 federicus ... cons. 17. n. 5 resolvit communem ... cons. 8 n. 7 lib. 1 neque obstant ... fundamenta quia non procedunt in delictis in quibus factum punitur licet actus sit nullus. l. cum quis

duas. C de adulteriis tracta[...] sate [...] in §§ [...] quis
actionum n° 41 insti de actionibus [...] c. u - u

Ad d. tex. [...] in v.° item a aduersus cum nota qui
eximens in ius uocandum tenetur actio penalis in
toria in factum que datur actiones ubi eximens ubi
debitorum atq exemptus teneBatur. l. quasi de factoribus
tributis lib. 10 ubi plateia in pr. l. illam exorditur ex
singularem ad hoc commendat Iaso in l. [...] pretor
si neque eum qui in ius uocatus [...] Bi eximat et procedit
etsi exemptus postea [...]

[...] d. pena [...] saliceto in l. [...]
ne fidei. c. de eo credit[...] Iaso in re
petitio [...] l. admonendi [...] [...] rando
[...] romanus [...] quoad alium
occultat arg. [...] in l. [...] C de [...]
C de his qui latrones [...] et in l. [...] C de [...]
toribus tenet Iaso in [...] pretor etiam de tenendum
§ Bald. in d. l. si c de [...] quia tenebat q.
[...] ille neq [...] procedat quia [...] eximeret
unde cum hoc casu in occultante non interueniat
Biolentia uidebatur quod non haberet locum pena
de qua [...] sed hodie [...] ut [...] nouum
Beniant [...] in [...] cumque
factum erit quia in eo tex. [...]
lentia sicut in tex. neq cum glo. hic [...] item
aduersus glo. in [...] ca. si neq eum qui in ius Bo
catus e Bi eximat ubi [...] differentiam ham
inter hos tex. receptam [...] et pretor ea
a Bilesig in c. pretor [...] c. [...] neque obstat [...]
eximerit [...] nam generali [...]
cat non solum uiolentiam uerum dolum [...]
arg.° tex in l. sed eximendi [...] si neq eum qui in ius
uocatus e Bi eximat quia [...] quod illequis
fecit [...] teneatur ad interesse ipo
lichs in [...] ca [...] lusoribus n° 17 et singular
[...] castell. in l. 66 tamen [...] ubi [...] n° 16
plateia in d. l. quasi [...] adeo [...]
[...] quantitate [...] status [...] creditoris
Bart. in l. [...] alium §§ [...] si neque eum qui

J thomas ... in jus uo alg ... ex ... ansel. hic n. 16 abill.
ubi ... n. 25 ... bene regula. tex in l. siquando
... unde ... dixit ... que ... mihi ... caus
... commentarienses negligens in custodia
... tenebitur creditoribus ipsorum ad ...
... circumstantiis ... fugiat l. ad commentarie...
... de custodia reorum l. 12 tt. 29 parte
... tt. 19 lib. 2 ordinamenti q. ad ...
teneri ... in carcerem p. 3 menses et
tenetur commentarienses diligentiam suam
probare alioquin in dubio presumitur culpo...
glo. ... in l. si ... de custodia reorum

Juan Abe... Juan ... Abella... Benedo

Carrasco ... Paple

Buones

Laus Deo.

Finis ... anno dni 1594

... Velasco

-E

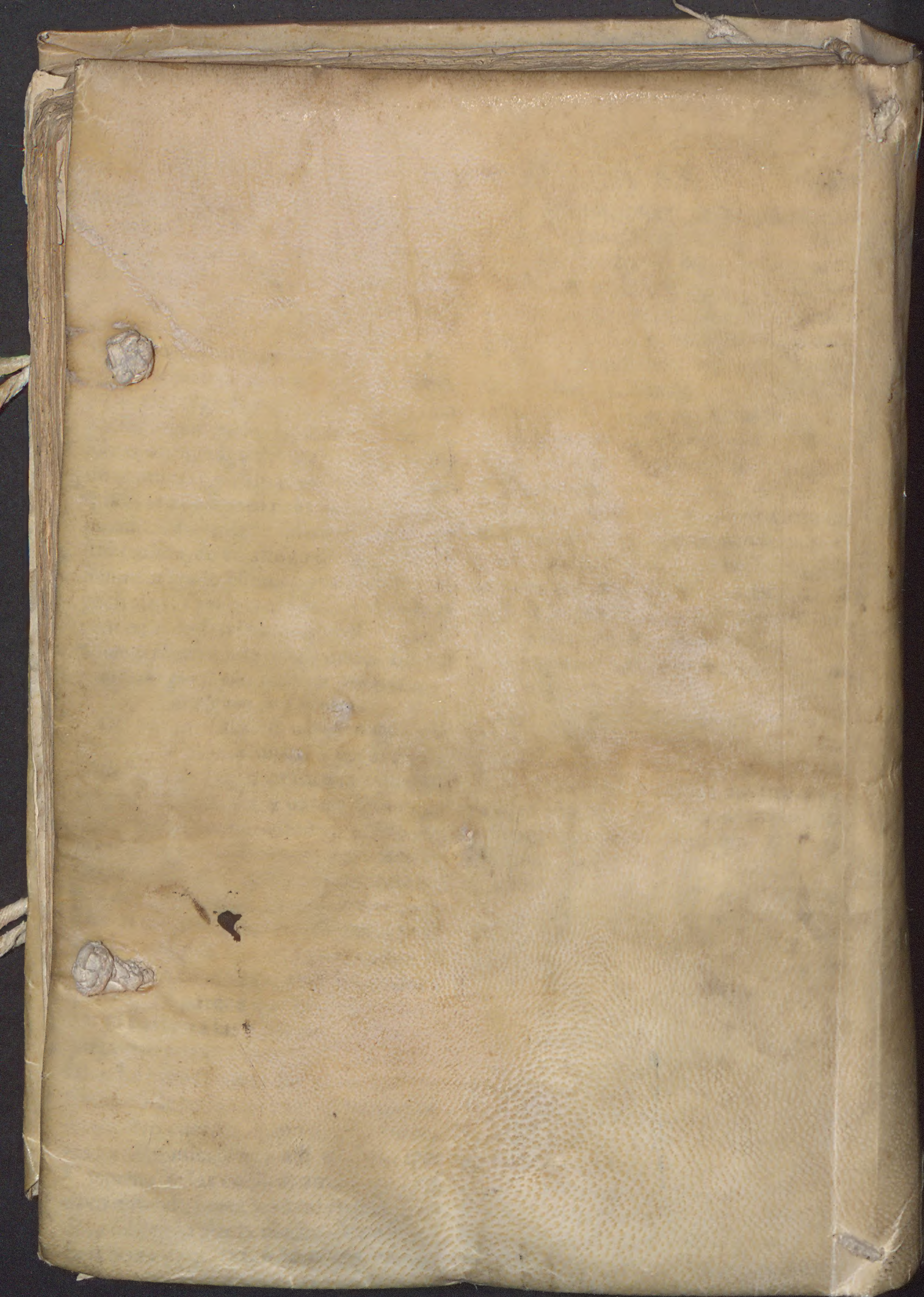

M. S.
Jur. Civ.

DIVERSOR
in Institut.
Justinian.